

'A breathless, real-time adventure'
SAN FRANCISCO CHRONICLE

DAN BROWN

Bestselling author of *THE DA VINCI CODE*

Angels & DEMONS

<http://praet.comyr.com/>

DEN BRAUN

ANĐELI I DEMONI

Sa engleskog preveo
Nemanja Jovanov

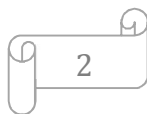
Dan Brown: Angels & Demons

Copyright © 2000. by Dan Brown

Copyright © 2003. za srpsko izdanje by SOLARIS

solaris

Novi Sad, 2004.

Zahvale

Dugujem zahvalnost Emili Bestler, Džejsonu Kaufmanu, Benu Kaplanu i svima u Pocket Books, zbog njihove vjere u ovaj projekt.

Svome prijatelju i agentu, Džejku Elvelu, za njegov entuzijizam i neumoran trud.

Legendarnom Georgeu Vizeru, što me je uvjerio da pišem romane.

Mom dragom prijatelju Irvu Sitleru, što je omogućio moju audijenciju kod pape i pristup u dijelove Vatikana koje je malo njih ikada imalo priliku da vidi, čineći moj boravak u Rimu nezaboravnim.

Jednom od najgenijalnijih i najtalentovanijih živih umjetnik, Džonu Lengdonu, koji se briljantno suočio sa nemogućim izazovom i stvorio ambigrame za ovaj roman.

Stijenu Plentonu, glavnom bibliotekaru na Ohio Čilikoti fakultetu, koji je bio moj najvažniji izvor za bezbroj tema.

Silviji Kavacini, što je bila toliko ljubazna da mi pokaže tajni Passetto.

I najboljim roditeljima koje jedno dijete može imati, Diku i Koni Braun... za sve.

Također zahvaljujem CERN-u, Henriju Beketu, Bretu Troteru, Pontifskoj akademiji znanost, institutu Brukhejven, Fermileb biblioteci, Olgi Vizer, Donu Ulšu sa Instituta za nacionalnu sigurnost, Karolini H. Tompson sa Velškog fakulteta, Ketrin Gerhard i Omaru Al Kindiju, Džonu Pajku i Federaciji američkih znanstvenika, Hajmlihu Vizerholderu, Korini i Dejvisu Hemondu, Aizaz Aliju, Projektu Galilej Rajs fakulteta, Juliji Lin i Čarliju Rajanu iz Mockingbird Picturesa, Geriju Goldstinu, Dejvu (Vilas) Arnoldu i Endri Kroford, Global Fraternal Networku, Akademskoj biblioteci Filips Ekseter, Džimu Beringtonu, Džonu Svibanj eru, izvanredno oštrom oku Mergi Vočel, alt.masonic.members, Alanu Vuliju, postavci vatikanskih kanona Vatikanskom muzeju, Aldu Baggiju, Nou Alirezi, Herijet Voker, Carlsu Teriju, Micron Electronicsu, Mindi Hومان, Nensi i Diku Kertinu, Tomasu D. Nodou, Nuvomedia i Rocket E-booksu, Frenku i Silviji

Kenedi, Odboru za turizam grada Rima, maestru Gregoriju Braunu, Val Braun, Verneru Brendesu, Polu Krupinu u Direct Contactu, Polu Starku, Tomu Kingu u Computalk Networku, Sendi i Džeriju Nolanu, web guruu Lindi George, Nacionalnoj akademiji umjetnosti u Rimu, fizičaru i kolegi piscu Štivu Hou, Robertu Vestonu, Water Street Bookstoreu u Ekseteru, Nju Hempšir i Vatikanskom opservatorijumu.

Činjenice

Najveće svjetsko znanstveno istraživačko postrojenje - švicarski Conseil European pour la Recherche Nucleaire (CERN) - nedavno je uspjelo da stvori prve čestice antimaterije. Antimaterija je identična fizičkoj materiji, osim što se sastoji od čestica čiji su električni naboji suprotni od onih u normalnoj materiji.

Antimaterija je najmoćniji izvor energije poznat čovjeku. Ona oslobađa energiju sa efikasnošću od 100 postotaka (nuklearna fisija ima efikasnost od 1,5 postotaka). Antimaterija ne stvara zagađenje ni radijaciju i jedna kap bi mogla obskrbljivati New York strujom čitav jedan dan.

Postoji, međutim, jedna začkoljica...

Antimaterija je veoma nestabilna. Eksplokira kada dođe u dodir sa bilo čime... čak i sa zrakom. Jedan gram antimaterije sadrži energiju nuklearne bombe od 20 kilotona - jačinu bombe koja je bačena na Hirošimu.

Sve doskora, antimaterija je stvarana samo u veoma malim količinama (samo nekoliko atoma odjednom). Ali CERN je sada napravio prodor sa svojim novim deceleratorom antiprotona - naprednim pogonom za proizvodnju antimaterije, koji će biti u stanju da stvori antimateriju u mnogo većim količinama.

Javlja se pitanje: da li će ova izuzetno zapaljiva supstanca spasiti svijet, ili će biti upotrijebljena za stvaranje najsmrtonosnijeg oružja ikada napravljenog?

Sva spomenuta umetnička dijela, grobnice, tuneli i arhitektura u Rimu su potpuno stvarni (kao i mjesta na kojima se nalaze). Mogu se vidjeti i danas.

Bratstvo iluminata je također stvarno.

PROLOG

Fizičar Leonardo Vetra je mogao osetiti smrad spaljenog mesa i znao je da je njegovo. Sa užasom je zurio u mračnu figuru koja se nadvijala nad njim. "Šta hoćete od mene?"

"La chiave", odgovori škripavi glas. "Lozinku."

"Ali... ja ne..."

Uljez se ponovo nagnu napred, zarivajući do beline usijani predmet dublje u Vetrine grudi. Čulo se šištanje pečenog mesa.

Vetra kriknu u agoniji. "Ne postoji lozinka!" Oseti kako klizi prema nesvestici.

Prilika sevnu očima. "Ne avevo paura. Plašio sam se toga."

Vetra se borio da ostane pri svesti, ali tama ga je obuzimala. Njegova jedina uteha je bila u tome što je znao da se njegov napadač nikada neće dočepati onoga po čega je došao. Međutim, trenutak kasnije, prilika je izvadila sečivo i približila ga Vetrinom licu. Sečivo je lebdelo. Pažljivo. Hirurški precizno.

"Za ljubav božiju!" vrisnuo je Vetra. Ali bilo je prekasno.

Visoko na stepenicama piramide u Gizi, mlada žena se smejala i dobacivala mu: “Roberte, požuri! Znala sam da je trebalo da se udam za mlađeg čoveka!”

Njen osmeh je bio magičan.

Trudio se da održi korak, ali su mu noge bile teške poput kamena. “Čekaj”, molio je. “Molim te...”

Dok se penjao, vid mu se zamaglio. U ušima mu je tutnjalo. Moram stići do nje! Ali kada je ponovo podigao pogled, žena je nestala. Na njenom mestu je stajao stari čovek sa istrulelim zubima. Posmatrao ga je, usana iskrivljenih u grimasu što je odavala usamljenost. Zatim je ispustio krik patnje koji odjeknu pustinjom.

Robert Lengdon se prenuo iz noćne more. Telefon pored njegovog kreveta je zvonio. U magnovenju je podigao slušalicu.

“Halo?”

“Tražim Roberta Lengdona”, reče glas.

Lengdon se uspravi u krevetu i pokuša da sabere misli. “Ovde... je Robert Lengdon.” Začikljio je prema svom digitalnom satu. Bilo je 5:18 ujutro.

“Moramo se odmah videti.”

“Ko je to?”

“Moje ime je Maksimilijan Koler. Ja sam fizičar koji se bavi subatomske česticama.”

“Šta?” Lengdon je jedva uspevao da se usredsredi. “Jeste li sigurni da ste dobili pravog Lengdona?”

“Vi ste profesor religiozne ikonologije na univerzitetu Harvard. Napisali ste tri knjige o simbologiji i...”

“Znate li koliko je sati?”

“Izvinjavam se. Moram vam nešto pokazati. Ne mogu da pričam o

tome preko telefona.”

Jecaj razumevanja se oteo sa Lengdonovih usana. Ovo se dešavalo i pre: jedna od opasnosti pisanja knjiga o religioznoj simbologiji su bili pozivi religioznih fanatika koji su želeli da im potvrdi njihovu najnoviju božiju poruku. Prošlog meseca, striptizeta iz Oklahome je obećala Lengdonu najbolji seks u životu, ako bi doleteo tamo i potvrdio autentičnost raspeća koje se magično ukazalo na njenom krevetskom čaršavu. Pokrov iz Tulse, nazvao ga je Lengdon.

“Kako ste našli moj broj?” Lengdon je pokušao da zvuči ljubazno, uprkos dobu dana.

“Skinuo sam ga sa interneta. Sa sajta o vašoj knjizi.”

Lengdon se namrštio. Bio je prokleta siguran da na sajtu njegove knjige nema njegovog kućnog broja. Čovek je očigledno lagao.

“Moram da se vidim sa vama”, insistirao je glas. “Platiću vam dobro.”

Sada je Lengdon bio besan. “Žao mi je, ali ja stvarno...”

“Ako krenete odmah, možete biti ovde do...”

“Ne idem ja nikuda! Sada je pet ujutru!” Lengdon spusti slušalicu i sruši se na krevet. Zatvorio je oči i pokušao ponovo da zaspi. Bilo je uzalud. San mu se urezao u misli. Nevoljno je obukao ogrtač i sišao dole.

Robert Lengdon je bos lutao kroz svoju praznu viktorijansku kuću u Masačusetsu, noseći sa sobom ritualni lek protiv nesanice - šolju vrućeg neskvika. Aprilski mesec je sijao kroz prozore okrenute prema zalivu i igrao po orijentalnim tepisima. Lengdonove kolege su se često šalile kako njegova kuća više liči na antropološki muzej nego na dom. Police su bile pretrpane religijskim predmetima iz celog sveta - ekuaba iz Gane, zlatni krst iz Španije, kikladski idol sa Egejskog mora, pa čak i retki pleteni boccus sa Bornea, ratnički simbol večite mladosti.

Dok je Lengdon sedeo na mesinganom mahariši sanduku i uživao u toplini čokoladnog mleka, ugledao je svoj odraz na prozorskom staklu. Lik je bio iskrivljen i bled... poput duha. Ostarelog duha, pomislio je, surovo se podsećajući da je njegov mladalački duh živeo u

smrtnoj školjci.

Iako nije bio naročito privlačan u klasičnom smislu, četrdesetpetogodišnji Lengdon je imao ono što su njegove kolegice opisivale kao “eruditsku” privlačnost - pramenove sedih u gustoj smeđoj kosi, prodorne plave oči, dubok, osvajajući glas i snažan, bezbrižan osmeh univerzitetskog sportiste.

Ronilac u prvom timu srednje škole i fakulteta, Lengdon je još uvek imao telo plivača, zategnutu, dvometrašku građu, koju je budno održavao sa pedeset dužina dnevno u univerzitetskom bazenu.

Prijatelji su Lengdona uvek posmatrali kao neku vrstu zagonetke - čoveka zarobljenog između vekova. Vikendom se mogao videti kako seta po dvorištu Univerziteta, raspravljajući o kompjuterskoj grafici ili istoriji religije sa studentima; sledeći put bi ga videli u odelu od tvida i šarenom prsluku, na fotografiji objavljenoj na stranicama elitnog magazina o umetnosti, snimljenoj na otvaranju muzeja na kojem su ga zamolili da govori.

Iako je bio strog predavač koji je verovao u čvrstu disciplinu, Lengdon je bio voljan da se upusti u ono što je nazivao “izgubljenom umetnošću dobre, čiste zabave”. Uživao je u rekreaciji sa zaraznim fanatizmom koji mu je doneo bratsko prihvatanje među studentima. Njegov nadimak na kampusu Kiklade, “Delfin” - imao je veze sa njegovom prijatnom prirodom ali i legendarnom sposobnošću da zaroni u bazen i nadigra čitav protivnički tim u partiji podvodnog poloa.

Dok je Lengdon sedeo sam, odsutno zureći u tamu, tišina njegovog doma je ponovo prekinuta, ovoga puta zvonjavom kućnog faksa. Previše iscrpljen da bi se iznervirao, Lengdon se umorno nasmejao.

Božji ljudi, pomislio je. Dve hiljade godina čekanja na Mesiju i još uvek su uporni kao sam đavo.

Umorno je odneo praznu šolju u kuhinju i polako se odšetao do radne sobe obložene hrastovinom. Pristigli faks je ležao na stolu. Uzdahnuo je, podigao parče papira i pogledao ga.

Istog trenutka ga obuze nalet mučnine.

Na stranici se nalazila slika ljudskog leša. Telo je bilo golo a glava potpuno okrenuta unazad. Na grudima žrtve videla se užasna opekotina. Čovek je bio žigosan... obeležen jednom rečju. Tu reč je Lengdon dobro poznavao.

Veoma dobro. Zurio je u kitnjasta slova sa nevericom.

“Iluminati”, promucao je, dok mu je srce lupalo. To ne može biti...

Usporenim pokretima, uplašen od onoga što bi mogao da vidi, Lengdon je okrenuo faks za 180 stepeni. Pogledao je reč naopačke.

Istog trenutka ostade bez daha. Osećao se kao da ga je udario kamion.

Jedva u stanju da poveruje svojim očima, ponovo je okrenuo faks, čitajući žig sa prave strane i ponovo naopačke.

“Iluminati”, prošaptao je.

Ošamućen, Lengdon se sruši u stolicu. Na trenutak je sedeo u potpunom zaprepašćenju. Tada je trepćuća crvena lampica na faks-mašini privukla njegov pogled. Ko god da je poslao ovaj faks, još uvek je bio na vezi... čekajući da razgovara sa njim. Lengdon je dugo posmatrao trepćuće svetlo.

Onda je drhtavom rukom podigao slušalicu.

2

"I jesam li sada privukao vašu pažnju?" reče glas kada se Lengdon konačno javio.

"Da, gospodine, možete biti sigurni da jeste. Hoćete li da objasnite ovo?"

"Već sam pokušao da vam kažem." Glas je bio krut, mehanički. "Ja sam fizičar. Vodim istraživačko postrojenje. Desilo se ubistvo. Videli ste telo."

"Kako ste me pronašli?" Lengdon je jedva mogao da se skoncentriše. U glavi mu je tutnjalo od prizora sa faksa.

"Već sam vam rekao. Sa WEB-a. Sajt vaše knjige, Umetnost iluminata."

Lengdon pokušava da se sabere. Njegova knjiga je bila skoro nepoznata u širim literarnim krugovima, ali je našla mnogo sledbenika na mreži. Ipak, čovekova tvrdnja nije imala smisla. "Na stranici nema kontakt informacija", usprotivio se Lengdon. "Siguran sam u to."

"Ovde u laboratoriji imam ljude koji su veoma vestiti u izvlačenju informacija o korisnicima sa WEB-a."

Lengdon je bio skeptičan. "Zvuči mi kao da vaša laboratorija zna mnogo toga o WEB-u."

"I trebalo bi", čovek mu uzvraća. "Mi smo je izmislili."

Nešto u tom glasu je reklo Lengdonu da se ne šali.

"Moram vas videti", insistirao je glas. "Ovo nije stvar o kojoj možemo pričati preko telefona. Moja laboratorija je na samo sat vremena leta od Bostona."

Lengdon je stajao na bledom svetlu svoje radne sobe i proučavao faks. Slika je bila neodoljiva i verovatno je predstavljala epigrafsko otkriće veka, deceniju njegovog istraživanja potvrđenu jednim simbolom.

"Hitno je", navaljivao je glas.

Lengdonov pogled je bio prikovan za žig. Illuminati, čitao je opet i opet.

Njegov rad se oduvek zasnivao na simboličkom ekvivalentu fosila - prastarim dokumentima i istorijskim glasinama - ali slika pred njim je napravljena danas. U sadašnjosti. Osećao se kao paleontolog koji se našao licem u lice sa živim dinosaurom.

“Uzeo sam tu slobodu da pošaljem avion po vas”, reče glas. “Biće u Bostonu za dvadeset minuta.”

Lengdon oseti da mu se usta suše. Sat leta...

“Molim vas oprostite mi zbog moje drskosti”, reče glas. “Potrebni ste mi ovde.”

Lengdon je ponovo pogledao faks - prastari mit potvrđen crno-belom fotografijom. Implikacije su bile zastrašujuće. Odsutno se zagledao kroz prozor prema zalivu. Prvi nagoveštaji zore su se probijali kroz grane breza u njegovom dvorištu, ali je panorama ovog jutra izgledala nekako drugačije.

Dok ga je obuzimala čudna kombinacija straha i uzbuđenja, Lengdon je shvatio da nema izbora.

“Pobedili ste”, reče. “Gde da se ukrcam na avion?”

3

Hiljade milja odatle, dva čoveka su se sastala. Odaja je bila mračna. Srednjovekovna. Od kamena.

“Benvenuto”, reče vođa. Sedeo je u senci, skriven od pogleda. “Jesi li bio uspešan?”

“Da”, odgovori mračna prilika. “Perfectamente.” Reči behu tvrde poput kamenih zidova.

“I neće biti nikakve sumnje u to ko je odgovoran?”

“Nikakve.”

“Izvršno. Imaš li ono što sam tražio?”

Ubičine oči zablistaše, crne poput nafte. Izvadio je teški elektronski uređaj i spustio ga na sto.

Čovek u senci je delovao zadovoljno. “Dobro si to obavio.”

“Čast je služiti bratstvu”, reče ubica.

“Faza dva počinje uskoro. Odmori se. Noćas ćemo izmeniti svet.”

Automobil Roberta Lengdona izlete iz tunela Kalahan i nađe se na istočnoj strani bostonske luke pored ulaza na aerodrom Logan. Proverivši uputstva, pronašao je aerodromski put i skrenuo levo pored stare zgrade Istočne aviokompanije. Tri stotine metara niz prilaznu stazu u tami se nazirao hangar. Na njemu je bila ispisana velika brojka 4. Zaustavio se na parkingu i izašao iz auta. Čovek okruglog lica u plavoj letačkoj uniformi se pojavi iza ugla zgrade.

“Robert Lengdon?” pozvao je. Glas je zvučao prijateljski. Imao je akcenat koji Lengdon nije mogao nigde da smesti.

“To sam ja”, reče Lengdon, zaključavajući auto.

“Savršen tajming”, reče čovek. “Upravo sam sleteo. Pođite za mnom, molim vas.”

Dok su obilazili oko zgrade, Lengdon oseti napetost. Nije bio naviknut na misteriozne telefonske pozive i tajne sastanke sa strancima. Ne znajući šta da očekuje, obukao je uobičajenu garderobu za predavanja - pamučne pantalone, džemper i sako od tvida. Dok su hodali, razmišljao je o faksu koji se nalazio u njegovom džepu od sakoa, još uvek ne uspevajući da poveruje u ono što je prikazivao.

Pilot je izgleda osetio Lengdonovu nervozu. “Da vam letenje možda ne predstavlja problem, gospodine?”

“Nikako”, odgovori Lengdon. Žigosani leševi mi predstavljaju problem. Letenje mogu da podnesem.

Čovek je vodio Lengdona oko hangara. Obišli su ugao i našli se na pisti. Lengdon se zaustavio u pola koraka i zablenu u letelicu parkiranu na asfaltu.

“Vozićemo se u tome?”

Čovek se iskezio. “Sviđa vam se?”

Lengdon je nekoliko trenutaka zurio. “Da li mi se sviđa? Štaje, kog đavola, to?”

Letelica pred njima je bila ogromna. Neodređeno je podsećala na "spejs šatl", osim što je gornji deo bio odsečen i savršeno ravan. Tako parkirana na pisti, ličila je na džinovski klin. Lengdonov prvi utisak je bio da sigurno sanja. Vozilo je izgledalo sposobno za letenje koliko i "bjuik". Krila praktično nije ni bilo - samo dva zdepasta peraja na zadnjem delu trupa. Iz krmenog dela se izdizao par krilaca. Ostatak aviona je bio sam trup - oko 60 metara od početka do kraja - bez prozora, bez ičega osim glatke površine.

"Dve stotine pedeset hiljada kilograma sa punim rezervoarom", objašnjavao je pilot, poput oca koji se hvali novorođenim detetom. "Pokreće ga tečni hidrogen. Trup je titanijumski kalup sa silikonskim vlaknima. Postiže odnos potiska/težine od 20:1; većina mlažnjaka postiže 7:1. Direktor mora da se žestoko žuri da se vidi sa vama. Obično ne šalje velikog dečka."

"Ova stvar leti?" reče Lengdon.

Pilot se nasmešio. "O, da." Poveo je Lengdona preko asfalta do aviona.

"Znam, izgleda pomalo začuđujuće, ali bolje bi vam bilo da se naviknete. Za pet godina, sve što ćete videti su ove bebe - PLVB - putničke letelice velike brzine. Naša laboratorija je prva koja je dobila jednu."

Mora da je to jedna đavolski važna laboratorija, pomisli Lengdon.

"Ovo je prototip 'boinga X-33' nastavio je pilot, "Ali postoji još desetak drugih - prototip Nacionalnog vazduhoplovstva, Rusi imaju Skramdžet, Englezi HOTOL. Budućnost je stigla, samo joj je potrebno malo vremena da se probije do javnog sektora. Možete se oprostiti sa konvencionalnim avionima."

Lengdon je oprezno odmerio letelicu. "Mislim da su mi draži konvencionalni avioni."

Pilot ga je usmerio uz stepenice. "Ovuda molim vas, g. Lengdon. Pazite gde stajete."

Nekoliko minuta kasnije, Lengdon je sedeo u praznoj kabini. Pilot mu pomože da se veže u prvom redu i ne-stade u prednjem delu

letelice.

Sama kabina je zapanjujuće ličila na unutrašnjost velikog putničkog aviona. Jedina razlika je bila u tome što nije imala prozore, a to je smetalo Lengdonu. Celog života ga je proganjao blagi oblik klaustrofobije - posledica incidenta iz detinjstva kojeg nikad nije sasvim preboleo. Lengdonova averzija prema zatvorenom prostoru ga nije ni na koji način sputavala, ali ga je oduvek frustrirala.

Manifestovala se na suptilne načine. Izbegavao je sportove u zatvorenom, poput reketbola ili skvoša i drage volje je platio malo bogatstvo za svoju prostranu viktorijansku kuću sa visokom tavanicom, iako mu je na raspolaganju bio pristupačan smeštaj za profesore univerziteta. Lengdon je često sumnjao da je njegova sklonost ka umetnosti, koja se razvila još dok je bio dečak, poticala od ljubavi prema otvorenom prostoru muzeja.

Motori pod njim su zagrmeli, šaljući duboki drhtaj kroz trup. Lengdon je progutao knedlu i čekao. Osetio je kako se avion pokrenuo. Iznad glave je začuo tihiu muziku.

Telefon na zidu pored njega je dvaput zapištao. Lengdon je podigao slušalicu.

“Halo?”

“Da li ste se udobno smestili, g. Lengdon?”

“Naravno da nisam.”

“Samo se opustite. Bićemo tamo za jedan sat.”

“A gde se tačno nalazi tamo?” upita Lengdon, shvativši da nema pojma kuda ide.

“Ženeva”, odgovori pilot, turirajući motore. “Laboratorija je u Ženevi.”

“Ženeva”, ponovi Lengdon, osećajući se malo bolje. “Sever države Njujork. Čak imam i rodbinu blizu jezera Seneka. Nisam znao da u Ženevi postoji laboratorija za fiziku.”

Pilot se nasmejao. “ Ne Ženeva u Njujorku, g. Lengdon. Ženeva u Švajcarskoj.”

Trebao mu je trenutak da shvati. "Švajcarska?" Lengdon oseti da mu se ubrzava puls. "Učinilo mi se da ste rekli da je laboratorija na sat leta!"

"I jeste, g. Lengdon." Pilot se zakikota. "Ovaj avion postiže petnaest maha."

Na prepunoj evropskoj ulici, ubica se probijao kroz gužvu. Bio je to snažan čovek. Mračan i moćan. Neočekivano okretan. Mišići su mu još uvek bili stegnuti od uzbuđenja zbog proteklog sastanka.

Prošlo je dobro, rekao je sebi. Iako mu poslodavac nije otkrio svoj identitet, ubica se osećao počastvovano u njegovom prisustvu. Da li je stvarno prošlo samo petnaest dana od kako ga je čovek u senci prvi put kontaktirao?

Ubica se još uvek sećao svake reči tog razgovora...

“Moje ime je Janus”, rekao je glas. “Mi smo na neki način srodne duše. Imamo zajedničkog neprijatelja. Čujem da su tvoje usluge na prodaju.”

“Zavisi od toga koga predstavljate”, odgovorio je ubica.

Glas mu je rekao.

“Je li to nekakva šala?”

“Vidim da ste čuli za nas”, odgovorio je glas.

“Naravno. Bratstvo je legendarno.”

“A ipak sumnjate u moju verodostojnost.”

“Svi znaju da su braća zauvek nestala.”

“Izvrstan trik. Najopasniji neprijatelj je onaj kojeg se niko ne boji.”

Ubica je bio skeptičan. “Bratstvo je opstalo?”

“Skrivenije nego ikad. Naš uticaj je prodro u sve oko vas... čak i u svetu tvrđavu našeg najvećeg neprijatelja.”

“Nemoguće. Oni su neranjivi.”

“Naše ruke su duge.”

“Ničije ruke nisu toliko duge.”

“Ubrzo ćete poverovati u to. Neporeciva demonstracija moći bratstva je već izvedena. Akt izdajstva kao dokaz.”

“Šta ste uradili?”

Glas mu je rekao.

Ubičine oči su se raširile. “Nemoguć zadatak.”

Sledećeg dana je u novinama širom sveta osvanuo isti naslov. Ubica je postao sledbenik.

Sada, petnaest dana kasnije, ubičina vera se učvrstila izvan svake sumnje. Bratstvo je opstalo, pomislio je. Noćas će pokazati veličinu svoje moći.

Dok se probijao kroz ulice, njegove crne oči su blistale slutnjom. Jedno od najtajanstvenijih i najstrašnijih društava koje je ikada postojalo je zatražilo njegove usluge. Napravili su mudar izbor, pomislio je. Njegova reputacija u pogledu tajnovitosti je nadmašena samo pričama o njegovoj ubojitosti.

Do sada ih je plemenito služio. Obavio je ubistvo i doneo predmet Janusu, kao što je ovaj i tražio. Sada je bilo na Janusu da iskoristi svoju moć kako bi obezbedio postavljanje predmeta...

Postavljanje.

Ubica se pitao na koji bi način Janus uopšte mogao da izvede taj zastrašujući zadatak. Čovek je očigledno imao veze iznutra. Činilo se da uticaj bratstva ne poznaje granice.

Janus, mislio je ubica. Lažno ime, očigledno. Pitao se da li je ono upućivalo na rimskog boga sa dva lica... ili na Saturnov mesec? Nije bilo nikakve razlike. Janus je imao nezamislivu moć. To je dokazao izvan svake sumnje.

Dok je ubica hodao, zamišljao je kako ga njegovi preci posmatraju sa smeškom. Danas je vodio njihovu bitku, borio se protiv istog neprijatelja protiv koga su se oni godinama borili, još od jedanaestog veka...

Njegovi preci su stvorili malu ali smrtonosnu vojsku da bi se odbranili. Njeni vojnici su se širom zemlje pročuli kao zaštitnici - vesti dželati koji su lutali okolinom likvidirajući svakog neprijatelja na koga bi naišli. Bili su poznati ne samo po brutalnim ubistvima, već i po tome

što su proslavljali svoje pobjede tako što su padali u omamljenost izazvanu drogom. Njihova omiljena droga je bila snažan opijak koji su zvali hašiš.

Kako se njihova slava širila, ovi smrtonosni ljudi su se pročuili po jednom imenu - hašašini - bukvalno "sledbenici hašiša". Ime hašašin je postalo sinonim za smrt na skoro svakom jeziku na svetu. Ta reč se danas još uvek upotrebljava, čak i u modernom engleskom jeziku... ali, baš kao i umetnost ubijanja, reč je evoluirala.

Sada se izgovara asasin.

Šezdeset četiri minuta je prošlo kada je Robert Lengdon, u neverici i sa blagom mučninom, sišao niz stepenice na suncem obasjanu pistu. Malo jači povetarac se igrao reverima njegovog sakoa od tvida. Otvoreni prostor je izgledao sjajno. Žmirkao je prema bujnoj zelenoj dolini koja se sa svih strana uzdizala prema snegom pokrivenim vrhovima.

Mora da sanjam, reče sebi. Svakog trenutka ću se probuditi.

“Dobrodošli u Švajcarsku”, reče pilot, nadvikujući se sa tutnjavom zamagljenih HEDM motora X-33 koji su usporavali iza njih.

Lengdon je pogledao na sat. Na njemu je bilo 7:07 ujutro.

“Upravo ste prošli šest vremenskih zona”, objasni pilot. “Ovde je malo posle jedan popodne.”

Lengdon podesi sat.

“Kako se osećate?”

Protrljao je stomak. “Kao da sam jeo stiropor.”

Pilot klimnu glavom. “Visinska bolest. Bili smo na dvadeset hiljada metara. Tamo ste trideset posto lakši. Sreća što smo samo preletali okean. Da smo išli za Tokio, podigao bi nas skroz gore - na stotinu milja. E, od toga bi vam se prevrnuo stomak.”

Lengdon je slabašno klimnuo glavom i smatrao se srećnim. Sve u svemu, let kao let. Osim ubrzanja tokom poletanja koje je mrvilo kosti, putovanje je proteklo uobičajeno - uz koju blagu turbulenciju i nekoliko promena pritiska dok su se penjali, ali ni sa čim što bi ukazalo na to da su leteli ošamućujućom brzinom od 11.000 milja na sat.

Grupica tehničara se rastrčala po pisti da se pobrine za X-33. Pilot je otpratio Lengdona do crnog “pežoa” sedan koji se nalazio na parkiralištu kraj kontrolnog tornja. Nekoliko trenutaka kasnije, jurili su niz asfaltirani put koji se pružao preko doline. U daljini su se nazirale zgrade. Travnata polja su promicala pored kola kao u izmaglici.

Lengdon je u neverici posmatrao kako pilot tera brzinometar do 170 kilometara na čas - više od 100 milja na sat. Šta je to sa ovim tipom i brzinom? pitao se.

“Pet kilometara do laboratorije”, reče pilot. “Bićemo tamo za dva minuta.”

Lengdon je uzalud tragao za sigurnosnim pojasom. Zašto ne bi za tri, a da stignemo živi?

Auto je jurio dalje.

“Volite li Rebu?” upita pilot, nabijajući kasetu u kasetofon. Žena je počela da peva. “To je samo strah od usamljenosti...”

Ovde toga nema, pomisli Lengdon odsutno. Koleginice su ga često zavtitlavale kako njegova kolekcija predmeta muzejske vrednosti nije bila ništa više od providnog pokušaja da ispuni praznu kuću, kuću za koju su tvrdili da bi joj prijalo prisustvo žene. Lengdon bi se na to uvek nasmešio, podsećajući ih da već ima tri ljubavi u svom životu - simbologiju, podvodni polo i samački život - a poslednji mu je pružao slobodu da putuje po svetu, spava do kasno kada god to želi i da uživa u tihim noćima kod kuće uz brendi i dobru knjigu.

“Ovo je poput malog grada”, reče pilot, trgnuvši Lengdona iz sanjarenja. “Ne samo laboratorije. Imamo supermarkete, bolnicu, čak i bioskop.”

Lengdon odsutno klimnu glavom i pogleda prema gomili zgrada koje su e uzdizale pred njima.

“Štaviše”, dodade pilot, “imamo i najveću mašinu na svetu.”

“Stvarno?” Lengdon je pogledom pretraživao okolinu.

“Nećete je videti ovde, gospodine.” Pilot se nasmešio. “Nalazi se šest spratova ispod.”

Lengdon nije imao vremena za nova pitanja. Pilot je bez upozorenja zakočio. Kola su se zanela i zaustavila ispred blindirane stražarske kućice.

Lengdon pročita znak ispred njih. SECURITE. ARRETEZ. Shvatajući gde se nalazi, iznenada oseti nalet panike. “Bože! Pa ja nisam poneo

pasoš!"

"Pasoši nisu neophodni", ubeđivao ga je pilot. "Imamo sporazum sa švajcarskom vladom."

Lengdon je zbunjeno posmatrao dok je pilot pružao čuvaru svoja dokumenta. Stražar ih je provukao kroz uređaj za elektronsku identifikaciju. Na mašini se upalilo zeleno svetlo.

"Ime putnika?"

"Robert Lengdon", odgovori vozač.

"Koga posećuje?"

"Direktora."

Stražar podiže obrve. Okrenu se i proveri kompjuterski ispis, upoređujući ga sa podacima na ekranu kompjutera. Zatim se vrati do prozora. "Uživajte u boravku, g. Lengdon."

Kola su pojurila dalje, ubrzavajući narednih stotinak metara duž kružnog prilaza koji je vodio do glavnog ulaza postrojenja. Iznad njih se nadvijala pravougaona, ultramoderna građevina od stakla i čelika. Lengdon je bio zapanjen providnim izgledom zgrade. Oduvek je gajio ljubav prema arhitekturi.

"Staklena katedrala", objasni mu pratilac.

"Crkva?"

"Ma kakvi. Crkva je jedina stvar koju nemamo. Jedina religija ovde je fizika. Hulite boga koliko hoćete", nasmeja se, "samo nemojte blatiti kvarkove i mezone."

Lengdon je začuđeno sedeo dok je vozač okretao auto i zaustavljao ga ispred staklene zgrade. Kvarkovi i mezoni? Nema carine? Avioni koji jure 15 maha? KO su dođavola ovi tipovi? Gravirana granitna ploča pred zgradom mu je odgovorila na pitanje:

(CERN) Conseil Europeen pour la Recherche Nucleaire.

"Nuklearna istraživanja?" upita Lengdon, prilično siguran da je dobro preveo.

Vozač mu nije odgovorio. Naginjao se napred, zauzet nameštanjem

kasetofona. "Ovde izlazite. Direktor vas čeka na ovom ulazu."

Lengdon primeti čoveka u invalidskim kolicima koji je izlazio iz zgrade. Činilo se da je u ranim šezdesetim. Vitak i potpuno ćelav, krutog lica, nosio je beli laboratorijski mantil i skupe cipele, čvrsto oslonjene na postolja na invalidskim kolicima. Čak i iz daljine, njegove oči su izgledale beživotno poput dva siva kamena.

"Je li to on?" upita Lengdon.

Vozač podiže pogled. "Pa, nek sam..." Okrenu se i zloslutno nasmesi Lengdonu. "Mi o vuku..."

Lengdon izađe iz vozila, ne znajući šta da očekuje.

Čovek u kolicima je ubrzao prema Lengdonu i pružio mu lepljivu ruku.

"G. Lengdon? Pričali smo telefonom. Moje ime je Maksimilijan Koler."

Maksimilijana Kolera, generalnog direktora CERN-a, iza leđa su zvali König - Kralj. Titula data više iz straha nego iz poštovanja prema figuri koja je vladala svojim kraljevstvom sa pokretnog trona. Iako ga je malo njih lično poznavalo, užasna priča o tome kako je bio osakaćen predstavljala je deo predanja u CERN-u i malo njih ga je krivilo zbog njegove gorčine kao i zaklete posvećenosti čistoj nauci.

Lengdon se tek nekoliko trenutaka nalazio u Kolerovom prisustvu i već je osetio da je direktor jedan od onih ljudi koji su održavali distancu. Lengdon je shvatio da bukvalno trči kako bi održao tempo sa Kolerovim električnim invalidskim kolicima, dok su glatko jurila prema glavnom ulazu. Invalidska kolica nisu ličila ni na jedna koja je ranije video - bila su opremljena nizom električnih naprava, uključujući i telefon sa nekoliko linija, pejdžer, kompjuterski ekran, čak i malu, odvojivu kameru. Pokretni komandni centar kralja Kolera.

Lengdon ga je pratio kroz mehanička vrata u CERN-ov ogromni glavni hol. Staklena katedrala, razmišljao je Lengdon, podižući pogled prema nebesima. Iznad njihovih glava, plavičasti stakleni krov je blistao na popodnevnom suncu, bacajući kroz vazduh zrakove geometrijskih oblika i dajući prostorijski veličanstven izgled. Uglaste senke su ličile na vene na belim, pločama obloženim zidovima i mermernom podu. Vazduh je mirisao čisto, sterilno. Šačica naučnika se žustro motala okolo, a njihovi koraci su odjekivali u rezonantnom prostoru.

“Ovuda, molim vas, g. Lengdon.” Glas mu je zvučao skoro kompjuterizovano. Akcenat je bio krut i precizan, poput njegovih krutih crta lica. Koler se zakašljao i obrisao usta belom maramicom dok je fiksirao Lengdona svojim mrtvim, sivim očima. “Požurite, molim vas.” Činilo se da njegova invalidska kolica lete po pločicama prekrivenom podu.

Lengdon ga je pratio pored bezbroj hodnika koji su se odvajali od glavnog atrijuma. Svaki hodnik je bruja od aktivnosti. Naučnici koji bi ugledali Kolera su iznenađeno zurili, zagledajući Lengdona kao da se

pitaju ko bi on mogao biti kada se nalazi u takvom društvu.

“Stidim se da priznam”, usudi se Lengdon, pokušavajući da započne razgovor, “da nisam nikada čuo za CERN.”

“To me ne iznenađuje”, odgovori Koler. Kratki odgovor je zvučao surovo efikasno. “Većina Amerikanaca ne vidi Evropu na vrhu svetskog naučnog istraživanja. Posmatraju nas samo kao staromodan trgovački centar - čudan pogled na stvari ako razmislite o nacionalnostima ljudi poput Ajnštajna, Galileja i Njutna.”

Lengdon nije bio siguran kako da odgovori. Izvadio je faks iz svog džepa.

“Ovaj čovek na fotografiji, možete li...”

Koler ga preseče pokretom ruke. “Molim vas. Ne ovde. Upravo vas vodim do njega.” Ispružio je ruku. “Možda bih ja trebalo to da uzmem.”

Lengdon mu predade faks i tiho nastavi da ga prati.

Koler oštro skrenu nalevo i uđe u široki hodnik ukrašen nagradama i pohvalnicama. Iznad ulaza je visila izuzetno velika ploča. Dok su prolazili,

Lengdon uspori da pročita gravirani natpis na bronzi.

NAGRADA ARS ELEKTRONICA

*Za kulturološka dostignuća u digitalnom dobu Dodeljena Timu Bernersu
Liju i CERN-u za otkriće WorldWide Web**

Pa neka sam proklet, pomisli Lengdon, čitajući tekst. Ovaj tip se nije šalio. Lengdon je oduvek mislio o mreži kao o američkom izumu. Sa druge strane, znanje mu je bilo ograničeno na sajt za njegovu knjigu i povremeno surfovanje po Luvru ili El Pradu na starom mekintošu.

“Mreža je”, reče Koler, ponovo kašljući i brišući usta, “nastala ovde kao sistem internih kompjuterskih sajtova. Omogućavala je naučnicima iz različitih odeljenja da međusobno dele svakodnevna

* U knjizi je termin WordlWide Web / Web preveden kao Svjetska mreža / mreža. Izmijenio sam prijevod tamo gdje je bilo najlogičnije, da bi tekst bio shvatljiviji (prim. Praetorious).

otkrića. Naravno, čitav svet je pod utiskom da je mreža tehnologija Sjedinjenih Država.”

Lengdon ga je pratio niz hodnik. “Zašto ne ispravite to?”

Koler slegnu ramenima, očigledno nezainteresovan. “Nebitna zabluda oko nebitne tehnologije. CERN je nešto mnogo veće od globalne kompjuterske veze. Naši naučnici stvaraju čuda skoro svakodnevno.”

Lengdon upitno pogleda Kolera. “Čuda?” Reč “čudo” sigurno nije bila deo rečnika u harvardskoj istraživačkoj zgradi Ferčajld. Čuda su spadala u bogosloviju.

“Zvučite skeptično”, reče Koler. “Mislio sam da ste religiozni simbolog.

Zar ne verujete u čuda?”

“Neopredeljen sam po pitanju čuda”, reče Lengdon. Naročito onih koja se dešavaju u naučnim laboratorijama.

“Možda su ‘čuda’ pogrešna reč. Samo sam pokušavao da govorim vašim jezikom.”

“Mojim jezikom?” Lengdonu bi neprijatno. “Ne želim da vas razočaram, gospodine, ali ja se bavim religioznom simbologijom - ja sam akademik, a ne sveštenik.”

Koler iznenada uspori i okrenu se, a pogled mu malo smekša. “Naravno. Baš glupo sa moje strane. Ne mora se imati rak da bi se proučavali njegovi simptomi.”

Lengdon nikada nije čuo da neko stvari postavi na takav način.

Kada su produžili niz hodnik, Koler klimnu sa odobravanjem. “Čini mi se da ćemo se nas dvojica savršeno razumeti, g. Lengdon.”

Lengdon je nekako sumnjao u to.

Dok su žurili dalje, Lengdon poče da oseća kako tlo pred njima snažno podrhtava. Buka je postajala snažnija sa svakim korakom, odbijajući se od zidova. Činilo se da dolazi sa kraja hodnika pred njima.

“Šta je to?” konačno upita Lengdon, vičući. Činilo mu se da se

približavaju aktivnom vulkanu.

“Tunel za slobodan pad”, odgovori Koler, a njegov šupalj glas je sekao vazduh bez napora. Nije pružio više nikakvo objašnjenje.

Lengdon nije pitao. Bio je iscrpljen, a Maksimilijan Koler nije delovao zainteresovano za osvajanje bilo kakvih nagrada za gostoprimstvo. Lengdon podseti sebe zašto se nalazio ovde. Iluminati. Pretpostavio je da se negde u ovom kolosalnom postrojenju nalazilo telo... telo žigosano simbolom zbog kojeg je upravo preleteo 3.000 milja.

Dok su se približavali kraju hodnika, tutnjava postade skoro zaglušujuća, vibrirala je kroz Lengdonove donove. Skrenuli su iza ugla i sa desne strane se pojavi platforma za posmatranje. Četiri otvora prekrivena debelim staklom su bila usađena u zakrivljeni zid, poput prozora na podmornici. Lengdon zastade i pogleda kroz jedan od otvora.

Profesor Lengdon je video mnogo čudnih stvari u svom životu, ali ovo je bila najčudnija. Zatrepao je nekoliko puta, pitajući se da li halucinira. Posmatrao je unutrašnjost ogromne kružne komore. Unutar komore, plutajući kao u bestežinskom stanju, bili su ljudi. Njih troje. Jedan od njih je mahnuo i napravio kolut unapred u vazduhu.

Moj bože, pomisli. Nalazim se u zemlji Oz.

Pod prostorije je bio načinjen od žičane mreže, poput džinovske ograde kokoSinjea. Ispod mreže se videla metalna mrlja ogromnog propelera.

“Tunel za slobodan pad”, reče Koler, zastajući da ga sačeka. “Skokovi iz aviona u zatvorenom. Odlično deluje protiv stresa. To je vertikalni aerodinamički tunel.”

Lengdon je zaprepašćeno posmatrao. Jedan od tri letača, gojazna žena, približila se prozoru. Iako su je bacale vazdušne struje, iscerila se i Lengdonu pokazala palac okrenut prema gore. Lengdon se blago nasmešio i uzvratilo joj istim gestom, pitajući se da li zna da je to prastari simbol muške plodnosti.

Lengdon primeti da je krupna žena jedina nosila nešto što je

izgledalo kao minijturni padobran. Parče tkanine se talasalo iznad nje poput igračke.

“Za šta joj služi taj mali padobran?” Lengdon upita Kolera. “Sigurno nema više od jedne stope u prečniku.”

“Trenje”, reče Koler. “Smanjuje njenu aerodinamičnost, tako da je ventilator može podići.” Ponovo je nastavio dalje niz hodnik. “Jedan kvadratni metar platna usporava telo koje pada za skoro dvadeset posto.”

Lengdon bezizrazno klimnu glavom.

Ni u jednom trenutku nije pomislio da će mu kasnije te noći, u zemlji stotinama kilometara udaljenoj odatle, ova informacija spasiti život.

Kada su Koler i Lengdon izašli sa zadnje strane CERN-ovog glavnog kompleksa na blistavo švajcarsko sunce, Lengdonu se učini da je prebačen kući. Prizor pred njim je ličio na koledž Ajvi lige.

Travnata padina se spuštala naniže prema prostranoj ravnici, na kojoj su šumarci javorovih stabala okruživali puteljke i spavaonice od cigala. Pojedinci učenog izgleda su ulazili i izlazili iz zgrada. Kao da su želeli da naglase atmosferu koledža, dva dugokosa hipika su se dobacivala frizbijem, uživajući u Malerovoj Četvrtoj simfoniji koja je treštala sa prozora spavaonice.

“Ovo su spavaonice za zaposlene”, objašnjavao je Koler, dok je u svojim invalidskim kolicima ubrzavao stazom prema zgradama. “Ovde radi preko tri hiljade fizičara. CERN sam zapošljava više od polovine svetskih fizičara koji se bave subatomske česticama - najmoćnije umove na svetu - Nemce, Japance, Italijane, Holandane, koga god hoćete. Naši fizičari su predstavnici preko pet stotina univerziteta i šezdeset nacionalnosti.”

Lengdon je bio zapanjen. “Kako se svi oni sporazumevaju?”

“Na engleskom, naravno. Univerzalnom jeziku nauke.”

Lengdon je oduvek mislio da je matematika univerzalni jezik nauke, ali je bio previše umoran da bi se raspravljao. Poslušno je pratio Kolera.

Na pola puta do kraja staze, pored njih protrča mladić. Na majici mu je bila ispisana poruka: BEZ OUTA NEMA NAUKE!

Lengdon ga isprati zbunjenim pogledom. “Out?”

“Opšta ujedinjena teorija”, pomogao mu je Koler. “Teorija svega.”

“Shvatam”, reče Lengdon, ne shvatajući ništa.

“Da li ste upoznati sa subatomskom fizikom, g. Lengdon?”

Lengdon sleže ramenima. “Upoznat sam sa opštom fizikom - padajuća tela, takve stvari.” Godine iskustva sa skokovima u vodu su ga

obdarile dubokim poštovanjem prema strahovitoj moći gravitacionog ubrzanja. "Subatomska fizika proučava atome, zar ne?"

Koler odmahnu glavom. "Atomi izgledaju poput planeta u poređenju sa onim čime se mi bavimo. Naša interesovanja leže unutar jezgra atoma veličine desethiljaditog dela atoma." Ponovo se zakašljao, zvučeći bolesno. "Muškarci i žene u CERN-u su ovde da bi pronašli odgovore na ista pitanja koja je čovek postavljao od nastanka vremena. Odakle smo došli? Od čega smo napravljeni?"

"A ti odgovori leže u laboratoriji za fiziku?"

"Zvučite iznenađeno."

"I jesam. Ta pitanja zvuče spiritualno."

"G. Lengdon, sva pitanja su nekada bila spiritualna. Još od početka vremena, spiritualnost i religija su služili da popune praznine koje nauka nije razumela. Izlazak i zalazak sunca je pripisivan Heliosu i vatrenoj kočiji. Zemljotresi i plimski talasi su bili izraz Posejdonovog besa. Nauka je u međuvremenu dokazala da su ti bogovi bili lažni idoli. Uskoro će svi bogovi biti razotkriveni kao lažni idoli. Nauka danas da je odgovore na skoro svako pitanje koje čovek može da postavi. Ostalo je još samo nekoliko pitanja, a ona su ezoterična. Odakle dolazimo? Šta radimo ovde? Šta je smisao života i univerzuma?"

Lengdon je bio zapanjen. "I to su pitanja na koja CERN pokušava da odgovori?"

"Ispravka. To su pitanja na koja upravo odgovaramo."

Lengdon začuta. Produžili su između stambenih zgrada. Odnedak dolete frizbi i zaustavi se tačno ispred njih. Koler ga je ignorisao i nastavio dalje.

Sa livade se začuo glas. "S'il vous plait!"

Lengdon se osvrnu. Stariji sedokosi čovek u duksu COLLEGE PARIS mu je mahao. Lengdon podiže frizbi i stručno ga zavitla nazad. Starac ga uhvati jednim prstom i zabaci uvis nekoliko puta pre nego što ga preko ramena dodade svom partneru. "Merci!" doviknu Lengdonu.

“Čestitam”, reče Koler kada ga je Lengdon konačno sustigao. “Upravo ste se dobacivali sa dobitnikom Nobelove nagrade, Džordžom Čarpakom, izumiteljem višežične proporcionalne komore.”

Lengdon klimnu glavom. Ovo je moj sretan dan.

Lengdonu i Koleru je trebalo još tri minuta da stignu do svog cilja velike, dobro održavane spavaonice u jasenovom gaju. U poređenju sa drugim spavaonicama, ova građevina je delovala luksuzno. Na ulazu je u kamenu bio izrezbaren natpis ZGRADA C.

Maštovit naziv, pomisli Lengdon.

Ali uprkos svom sterilnom imenu, zgrada C je prijala Lengdonovom arhitektonskom ukusu - bila je konzervativna i čvrsta. Imala je fasadu od crvene cigle, kitnjastu balustradu i bila je uokvirena simetrično uobličenom živom ograndom. Dok su se dva čoveka kretala kamenom stazom koja je vodila do ulaza, prošli su ispod kapije načinjene od dva mermerna stuba. Neko je na jednom od njih ostavio nalepnicu.

OVAJ STUB JE JONSKI

Grafiti fizičara? pomisli Lengdon, posmatrajući stub i kikoćući se za sebe, “Laknulo mi je što vidim da čak i briljantni fizičari umeju da pogreše.”

Koler se okrenu. “Na šta mislite?”

“Ko god da je napisao ovu poruku, napravio je grešku. Ovaj stub nije jonski. Jonski stubovi su jednake širine. Ovaj je sužen na krajevima. To je dorski stub - grčkog je porekla. To je uobičajena greška.”

Koler se nije nasmejao. “Autor je hteo da se našali, g. Lengdon. Jonski u smislu da sadrži jone - čestice sa električnim nabojem. Većina predmeta ih sadrži.”

Lengdon ponovo pogleda stub i zastenja.

Još uvek se osećao glupo kada je izašao iz lifta na poslednjem spratu zgrade C. Pratio je Kolera niz ukusno namešten hodnik. Dekor je bio neočekivan - tradicionalni francuski kolonijalni nameštaj - sofa

od trešnjevog drveta, velika porcelanska vaza i rezbarena drvenarija.

“Volimo da se naši glavni naučnici osećaju udobno”, objasni Koler.

Očigledno, pomisli Lengdon. “Znači, čovek sa fotografije je živio ovde gore? Bio je jedan od vaših važnijih radnika?”

“Tako nekako”, reče Koler. “Propustio je sastanak sa mnom ovog jutra i nije odgovarao na pozive. Došao sam da ga potražim i pronašao ga mrtvog u njegovoj dnevnoj sobi.”

Lengdon oseti iznenadnu jezu, shvativši da će upravo videti ljudski leš. Nikada nije imao naročito jak stomak. Bila je to slabost koju je otkrio kao student istorije umetnosti, kada im je profesor objašnjavao kako je Leonardo da Vinči stekao anatomsko znanje o ljudskom telu, ekshumirajući leševe i secirajući njihovu muskulaturu.

Koler ga povede do udaljenog kraja hodnika. Tamo su se nalazila usamljena vrata. “Potkrovlje, kako biste vi rekli”, uputi ga Koler, brišući kapljice znoja sa čela.

Lengdon odmeri vrata od hrastovine ispred sebe. Na pločici je pisalo: LEONARDO VETRA

“Leonardo Vetra”, reče Koler, “bi napunio pedeset osam godina sledeće nedelje. Bio je jedan od najbriljantnijih naučnika našeg doba. Njegova smrt je velik gubitak za nauku.”

Na trenutak se Lengdonu učini da je primetio emocije na Kolerovom otvrdlom licu. Ali one su nestale podjednako brzo kao što su se i pojavile.

Koler posegnu rukom u džep i počeo da prebira po velikom prstenu sa ključevima.

Lengdonu se iznenada javi neobična pomisao. Zgrada je delovala napušteno. “Gde su svi?” upita. Odsustvo aktivnosti je nešto što apsolutno nije očekivao, s obzirom da su se upravo spremali da uđu na mesto zločina.

“Stanari su u svojim laboratorijama”, odgovori Koler, našavši ključ.

“Mislim na policiju”, objasni Lengdon. “Jesu li već otišli?”

Koler zastade, sa ključem napola u bravi. "Policija?"

Lengdonove oči se susreću sa direktorovim. "Policija. Poslali ste mi faks o ubistvu. Morali ste pozvati policiju."

"Naravno da nisam."

"Šta?"

Kolerove sive oči postadoše oštrije. "Situacija je kompleksna, g. Lengdon."

Lengdon oseti talas zebnje. "Ali... sigurno još neko zna za ovo!"

"Da. Leonardova usvojena ćerka. Ona je takođe fizičar ovde u CERN-u. Delila je laboratoriju sa ocem. Oni su kolege. G-đica Vetra je bila odsutna ove nedelje, radeći na terenu. Obavestio sam je o smrti njenog oca i ona se upravo vraća dok mi razgovaramo."

"Ali čovek je ubi..."

"Formalna istraga", reče Koler čvrstim glasom, "biće obavljena. Međutim, ona će sigurno uključivati pretragu Vetrine laboratorije, prostora koji su on i njegova ćerka smatrali veoma privatnim. Zbog toga će istraga sačekati dok se g-đica Vetra ne vrati. Osećam da joj dugujem barem toliku dozu diskrecije."

Koler okrenu ključ.

Dok su se vrata otvarala, nalet ledenog vazduha je šišteći provalio iz prostorije i zapljusnuo Lengdona po licu. Zbunjeno je ustuknuo. Gledao je preko praga vanzemaljskog sveta. Stan pred njim je bio obavijen u gustu, belu maglu. Izmaglica se kovitlala oko nameštaja u vrtlozima pare i zastirala sobu neprozirnom koprenom.

"Šta je?..." promuca Lengdon.

"Freonski sistem za hlađenje", odgovori Koler. "Ohladio sam stan da bih očuvao telo."

Lengdon zakopča svoj sako od tvida da bi se zaštitio od hladnoće. Nalazim se u zemlji Oz, pomisli. I zaboravio sam svoje magične papuče.

Telo pred Lengdonovim nogama je izgledalo grozno. Pokojni Leonardo Vetra je ležao na leđima, potpuno go, a koža mu je bila plavkasto-siva.

Vratni pršljenovi su mu se nazirali kroz kožu na mestu gde mu je vrat bio slomljen, a glava mu je bila okrenuta za 180 stepeni. Lice pritisnuto uz pod nije se moglo videti. Ležao je u smrznutoj bari sopstvene mokraće, a dlake oko smežuranih genitalija su bile prekrivene mrazom.

Boreći se sa napadom mučnine, Lengdon spusti pogled na grudi žrtve.

Iako je Lengdon već desetak puta proučavao simetričnu ranu na faksu, opekotina je definitivno bila mnogo upečatljivija u stvarnosti. Izdignuto, ispečeno meso je bilo savršeno ocrtano... simbol nepogrešivo oblikovan.

Lengdon se pitao da li su snažnu jezu koja mu je razdirala telo prouzrokovali rashladni uređaji ili njegova potpuna zaprepašćenost značajem onoga stoje upravo posmatrao.

Srce mu je lupalo dok je obilazio oko tela, čitajući reč naopačke i potvrđujući genijalnost simetrije. Sada kada ga je video, simbol je izgledao još neshvatljivije.

“G. Lengdon?”

Lengdon nije čuo. Bio je u drugom svetu... svom svetu, svome elementu, svetu gde su istorija, mit i činjenice postajale jedno, preplavljujući čula.

Točkici su se okretali.

“G. Lengdon?” Kolerove oči su ga ispitivale sa očekivanjem.

Lengdon nije podizao pogled. Pokreti su mu postali svrhovitiji, usredsređeniji. “Koliko toga već znate?”

“Samo ono što sam stigao da pročitam na vašem sajlu. Reč

iluminati znači 'prosvetljeni'. To je naziv nekakvog drevnog bratstva."

Lengdon klimnu glavom. "Jeste li čuli to ime ranije?"

"Ne dok ga nisam video ispisanog na g. Vetri."

"Pa ste ga potražili na internetu?"

"Tako je."

"I dobili ste bez sumnje na stotine veb stranica."

"Na hiljade", reče Koler. "Vaša je, međutim, upućivala na Harvard, Oksford, uglednog izdavača, kao i listu srodnih publikacija. Kao naučnik, naučio sam da je informacija vredna samo onoliko koliko je vredan njen izvor. Vaši akreditivi su delovali autentično."

Lengdonove oči su još uvek bile prikovane za telo.

Koler nije više rekao ništa. Jednostavno je posmatrao, očigledno čekajući da Lengdon razjasni prizor pred njima.

Lengdon podiže pogled, osvrćući se po zamrznutom stanu. "Možda bismo mogli da popričamo o ovome na nekom toplijem mestu?"

"Ova soba je sasvim u redu." Činilo se da Koler ne primećuje hladnoću. "Prićaćemo ovde."

Lengdon se namršti. Istorija iluminata nije uopšte bila jednostavna. Smrznuću se dok budem pokušavao da objasnim. Pogled mu ponovo pade na žig i oseti obnovljeno strahopoštovanje.

Iako su opisi znaka iluminata bili legendarni u modernoj simbologiji, nijedan akademik ga nije stvarno video. Prastari dokumenti su opisivali ovaj simbol kao ambigram - ambi kao "oba" - označavajući da se mogao čitati sa obe strane. I premda su ambigrami uobičajeni u simbologiji - svastika, jin i jang, Davidova zvezda, krstovi - ideja da bi ambigram mogao biti načinjen od reci je delovala apsolutno nemoguće. Moderni simbołozi su godinama pokušavali da od reči "iluminati" stvore savršeno simetričan oblik, ali su u tome potpuno omanuli. Većina akademika je zaključila da je postojanje simbola predstavljalo mit.

"Pa, ko su iluminati?" bio je uporan Koler.

Da, pomisli Lengdon, ko su doista ? Počeo je svoju priču.

“Od početka istorije”, objašnjavao je Lengdon, “postojao je duboki jaz između nauke i religije. Istaknuti naučnici poput Kopernika...”

“Bili su ubijani”, prekinu ga Koler. “Ubila ih je crkva zbog iznošenja naučnih istina. Religija je oduvek proganjala nauku.”

“Tačno. Ali 1500-tih godina, grupa ljudi u Rimu je odlučila da se suprotstavi crkvi. Neki od najobrazovanijih ljudi Italije - fizičari, matematičari, astronomi - počeli su tajno da se sastaju zabrinuti zbog netačnih učenja crkve. Plašili su se da bi monopol crkve na ‘istinu’ mogao štetiti akademskom prosvetivanju širom sveta. Osnovali su prvi svetskí trust mozgova, nazivajući sebe ‘prosvetljenima’.”

“Illuminati.”

“Tako je”, reče Lengdon, “Najučeniji umovi Evrope... posvećeni potrazi za naučnim saznanjima.”

Koler začuta.

“Naravno, iluminati su nemilosrdno proganjani od strane katoličke crkve. Ovi naučnici su mogli opstati samo pomoću pravila koja su zahtevala ekstremnu tajnost. Glasine su se širile kroz akademsko podzemlje i bratstvo iluminata je počelo da prihvata učene ljude iz svih delova Evrope. Naučnici su se redovno sastajali u Rimu u ultratajnom skrovištu koje su nazivali Crkva prosvetljenja.”

Koler se nakašlja i promeškoli u stolici.

“Mnogi pripadnici iluminata”, nastavi Lengdon, “hteli su da se bore protiv tiranije crkve nasilnim putem, ali njihov najcenjeniji član ih je ubedio da to ne učine. On je bio pacifista i jedan od najpoznatijih naučnika u istoriji.”

Lengdon je bio siguran da će Koler prepoznati ime. Čak i laici su znali za zlosrećnog astronoma, koga je crkva uhapsila i zamalo pogubila zato što je tvrdio da je Sunce, a ne Zemlja, središte solarnog sistema. Iako su njegovi podaci bili neosporivi, astronom je surovo kažnjen zbog implikacije da Bog nije stavio čovečanstvo u središte Svog univerzuma.

“Njegovo ime je bilo Galileo Galilej”, reče Lengdon.

Koler podiže pogled. “Galileo?”

“Da. Galileo je bio iluminat. I takođe pobožni katolik. Pokušavao je da ublaži stav crkve u pogledu nauke, tvrdeći da nauka ne poriče postojanje Boga, već ga u stvari potvrđuje. Napisao je jednom da, kada kroz svoj teleskop posmatra planete, čuje glas Boga u muzici sfera. Smatrao je da nauka i religija nisu neprijatelji, već pre saveznici - dva različita jezika koji pričaju istu priču, priču o simetriji i ravnoteži... raju i paklu, noći i danu, toplom i hladnom, Bogu i Satani. I nauka i religija su slavile Božiju simetriju... beskrajnu bitku svetla i tame.” Lengdon je zastao, cupkajući da bi se ugrejao.

Koler je samo sedeo u svojoj invalidskoj stolici i posmatrao ga.

“Na nesreću”, dodao je Lengdon, “sjedinenje nauke i religije nije bilo ono što je crkva želela.”

“Naravno da nije”, prekinu ga Koler. “Takva unija bi opovrgla tvrdnju crkve da je ona jedini posrednik preko kojeg čovek može razumeti Boga. Zato je crkva optužila Galileja da je jeretik, proglasila ga krivim i stavila ga u stalni kućni pritvor. Prilično sam upoznat sa naučnom istorijom, g. Lengdon. Ali to je bilo pre nekoliko vekova. Kakve to veze ima sa Leonardom Vetrom?”

Pitanje od milion dolara. Lengdon je prešao na stvar. “Hapšenje Galileja je izazvalo preokret među iluminutima. Načinjeno je dosta grešaka i crkva je otkrila identitet četiri člana, koje su uhvatili i ispitivali. Ali četiri naučnika nisu otkrila ništa... čak ni kada su bili mučeni.”

“Mučeni?”

Lengdon klimnu glavom. “Bili su živi žigosani. Na grudima. Simbolom krsta.”

Kolerove oči se raširiše i on baci nesiguran pogled prema Vetrinom telu.

“Onda su naučnici brutalno ubijeni, a njihovi leševi bačeni su na ulice Rima kao upozorenje drugima koji su hteli da se priključe bratstvu. Dok im je crkva bila na tragu, ostatak iluminata je napustio

Italiju.”

Lengdon zastade radi efekta. Pogleda Kolera pravo u njegove mrtve oči.

“Illuminati su otišli duboko u ilegalu, gde su se počeli mešati sa drugim izbegličkim grupama koje su bežale od katoličkih čistki - misticima, alhemičarima, okultistima, Muslimanima, Jevrejima. Tokom godina, iluminati su počeli da primaju nove članove. Stvorena je nova organizacija iluminata. Mračnijih iluminata. Duboko antihrišćanskih iluminata. Postali su veoma moćni, koristeći misteriozne obrede i smrtonosnu tajanstvenost, zaklinjući se da će se jednoga dana ponovo uzdići i osvetiti katoličkoj crkvi. Njihova moć je narasla u tolikoj meri da ih je crkva smatrala najopasnijom antihrišćanskom organizacijom na svetu. Vatikan je proglasio bratstvo za Šejtana.”

“Šejtana?”

“To je islamski izraz. Označava ‘protivnika’... Božjeg protivnika. Crkva je izabrala islamski izraz, zato što su taj jezik smatrali prljavim.” Lengdon je oklevao. “Šejtan je koren engleske reči... Satana.”

Nelagodnost pređe Kolerovim licem.

Lengdonov glas je bio smrtno ozbiljan. “G. Koler, ne znam kako se ova oznaka našla na grudima ovog čoveka... ni zašto... ali ono što vidite pred sobom je davno izgubljen simbol najstarijeg i najmoćnijeg satanističkog kulta na svetu.”

Uličica je bila uska i prazna. Hašašin se kretao hitro, a crne oči su mu blistale u iščekivanju. Dok se približavao svom cilju, Janusove opraštajuće reči su mu odjekivale u glavi. Faza dva počinje uskoro. Odmori se.

Hašašin se namrštio. Bio je budan celu noć, ali san mu je bio poslednja stvar na pameti. Spavanje je za slabiće. On je ratnik poput svojih predaka, a njegov narod nikada ne bi spavao pošto je bitka već počela. Bitka je definitivno već počela, a njemu je ukazana čast prolivanja prve krvi. Sada je imao dva sata da proslavi svoj uspeh, pre nego što se vrati na posao.

Spavanje? Postoje mnogo bolji načini da se čovek opusti...

Apetit prema hedonističkim zadovoljstvima je bio nešto što je nasledio od predaka. Oni su uživali u hašišu, ali je on više voleo drugačiju vrstu užitaka. Ponosio se svojim telom - dobro naštimovanom, smrtonosnom mašinom, koju nije, uprkos svom nasledstvu, želeo da zagađuje narkoticima. Razvio je mnogo hranljiviju sklonost od droga... mnogo zdraviju i više zadovoljavajuću nagradu.

Osećajući kako unutar njega raste poznato iščekivanje, Hašašin je požurio niz uličicu. Stigao je do neupadljivih vrata i pozvonio. Na vratima se otvorio prorez i dva blaga smeđa oka su ga pažljivo proučila. Zatim se vrata otvoriše.

“Dobrodošli”, reče dobro obučena žena. Uvede ga u besprekorno namešten salon osvetljen prigušenim svetlima. Vazduh je bio težak od skupog parfema i mošusa. “Kada god budete spremni.” Pruži mu album sa fotografijama. “Pozvonite kada izaberete.” Zatim nestade.

Hašašin se nasmešio.

Dok je sedao na raskošni kauč i spuštao album u krilo, oseti pohotljivu glad. Iako njegov narod nije slavio Božić, zamislio je da se tako sigurno oseća hrišćansko dete, sedeći pred gomilom božićnih poklona, spremno da otkrije čudesa koja su se među njima nalazila. Otvorio je album i počeo da proučava fotografije. Uzvratilo mu je

dovoljno seksualnih fantazija da mu potraje čitav život.

Marisa. Italijanska boginja. Vatrema. Mlada Sofija Loren.

Sačiko. Japanska gejša. Gipka. Bez sumnje iskusna.

Kanara. Predivna tamnoputa vizija. Mišićava. Egzotična.

Dva puta pregleda album i odluči se. Pritisnuo dugme na stočiću pored sebe. Minut kasnije, žena koja ga je dočekala ponovo se pojavi. Saopštio joj je svoj izbor. Nasmešila mu se. "Pođite za mnom."

Pošto su se pobrinuli za finansijski deo posla, žena tihim glasom obavi telefonski razgovor. Sačekala je nekoliko minuta, da bi ga povelala uz vijugavo mermerno stepenište do luksuzno uređenog hodnika. "Zlatna vrata na kraju", reče. "Imate skup ukus."

I trebalo bi, pomisli. Ja sam poznavalac.

Hašašin skliznu niz hodnik poput pantera koji je namirisao dugo očekivani obrok. Kada stiže do vrata, nasmeši se. Bila su već otvorena... želeći mu dobrodošlicu.

Kada je video za šta se odlučio, znao je da je odabrao dobro. Čekala ga je upravo onako kako je tražio... gola, ležeći na leđima, a ruke su joj bile vezane za krevet debelim trakama od somota.

Približio se krevetu i prešao prstom preko njenog trbuha od slonovače.

Prošle noći sam ubio, mislio je. Ti si moja nagrada.

11

Satanističkog?” Koler obrisa usta i promeškolji se u stolici. “Ovo je simbol satanističkog kulta?”

Lengdon je hodao po zamrznutom podu ne bi li se ugrejao. “Illuminati su bili satanisti. Ali ne u modernom smislu te reči.”

Lengdon mu žurno objasni kako većina ljudi zamišljaju satanističke kultove kao gomilu manijaka koja obožava đavola, dok su satanisti kroz istoriju bili obrazovani ljudi koji su se suprotstavljali crkvi. Šejtan. Glasine o satanističkoj crnoj magiji, žrtvovanju životinja i rituali sa pentagramom nisu ništa drugo do laži koje je širila crkva u okviru kampanje blaćenja protivnika. Tokom vremena, protivnici crkve su, želeći da se ugledaju na iluminat, počeli da veruju u laži i da ih primenjuju. Na taj način je rođen moderni satanizam.

Koler iznenada zagunda. “To je sve davna prošlost. Hoću da znam kako se ovaj simbol našao ovde.”

Lengdon duboko udahnu. “Sam simbol je načinio anonimni umetnik iluminata iz šesnaestog veka, na taj način odajući poštovanje Galileovoj ljubavi prema simetriji - poput neke vrste svetog logoa iluminata. Bratstvo je držalo nacrt u tajnosti, navodno se spremajući da ga otkrije tek kada budu dovoljno moćni da se pokažu i ispune svoj konačni cilj.”

Koler je izgledao uznemireno. “Tako da ovaj simbol znači da se bratstvo ponovo aktiviralo?”

Lengdon se namršti. “To bi bilo nemoguće. Postoji još jedno poglavlje istorije iluminata koje nisam ispričao.”

Kolero^v glas postade oštiji. “Prosvetlite me.”

Lengdon protrlja dlanove, u mislima prelistavajući stotine tekstova koje je pročitao ili napisao o iluminatima.

“Illuminati su bili dobri u preživljavanju”, objasnio je. “Kada su pobjegli iz Rima, započeli su put po Evropi, u potrazi za mestom na kome bi se pregrupisali. Prihvatilo ih je jedno drugo tajno društvo...

bratstvo bogatih bavarskih kamenorezača koji su se nazivali Slobodni zidari.”

Koler je izgledao zatečeno. “Masoni?”

Lengdon klimnu glavom, nimalo iznenađen time što je Koler čuo za ovo udruženje. Masonsko bratstvo je trenutno imalo preko pet miliona članova širom sveta, a polovina njih je živela u Sjedinjenim Državama, milion u Evropi.

“Masoni sasvim sigurno nisu satanisti”, reče Koler, iznenada zvučeći skeptično.

“Naravno da nisu. Masoni su postali žrtve svog dobročinstva. Nakon što su primili odbegle naučnike oko 1700. godine, Masoni su, ne znajući to, postali paravan za iluminatate. Iluminati su napredovali u njihovim redovima, postepeno zauzimajući pozicije moći unutar loža. U tišini su ponovo osnovali svoje naučno bratstvo, duboko unutar masona - kao neku vrstu tajnog društva u tajnom društvu. Zatim su iluminati upotrebili međunarodnu mrežu masonskih loža da bi proširili svoj uticaj.

Lengdon udahnu hladan vazduh pre nego što nastavi. “Iskorenjivanje katoličanstva je bio glavni cilj iluminata. Bratstvo je smatralo da je sujeverna dogma koju je širila crkva najveći neprijatelj čovečanstva. Plašili su se da bi se, ako religija nastavi da božanski mit predstavlja kao apsolutnu činjenicu, napredak nauke zaustavio, a čovečanstvo bi bilo osuđeno na budućnost neznanja i besmislenih svetih ratova.

“Poput onoga što imamo danas.”

Lengdon se namršti. Koler je u pravu. Sveti ratovi su bili deo svakodnevice. Moj Bog je bolji od tvog Boga. Činilo se da je oduvek postojala bliska veza između istinskih vernika i rastućeg broja leševa.

“Nastavite”, reče Koler.

Lengdon sabra misli i produži. “Iluminati su postajali sve moćniji u Evropi i bacili su oko na Ameriku, mladu državu čije su mnoge vođe bili masoni - Džordž Vašington, Ben Frenklin - poštteni, bogobojažljivi ljudi nesvesni stiska u kome su iluminati držali masone. Iluminati su

iskoristili infiltraciju i pomagali osnivanje banaka, univerziteta i industrije kako bi mogli financirati svoju glavnu misiju.” Lengdon zastade. “Stvaranje ujedinjene svetske države - neke vrste sekularnog Novog svetskog poretka.”

Koler se nije pomerao.

“Novi svetski poredak”, ponovi Lengdon, “utemeljen na naučnom prosvetljenju. Nazivali su to luciferijanskom doktrinom. Crkva je tvrdila da se reč Lucifer odnosila na đavola, ali je bratstvo insistiralo na tome da su mislili na bukvalno latinsko značenje reči Lucifer - donosilac svetlosti. Ili iluminator.

Koler uzdahnu, a njegov glas odjednom postade svečan. “G. Lengdon, molim vas sedite.”

Lengdon je oprezno seo na mrazom pokrivenu stolicu.

Koler približi svoja invalidska kolica. “Nisam siguran da sam razumeo sve što ste mi upravo rekli, ali razumem ovo. Leonardo Vetra je bio jedan od najznačajnijih saradnika CERN-a. Takođe mi je bio prijatelj. Morate mi pomoći da lociram iluminat.”

Lengdon nije znao kako da odgovori. “Da locirate iluminat?” On se šali, zar ne? “Gospodine, bojim se da je to apsolutno nemoguće.”

Kolerovo čelo se namršti. “Kako to mislite? Vi nećete...”

“G. Koler.” Lengdon se nagnu prema svome domaćinu, nesiguran u to kako da ga natera da razume ono što će mu upravo reći. “Nisam završio priču. Uprkos svemu, malo je verovatno da su ovaj žig ostavili iluminati. Nema dokaza o njihovom postojanju već više od pola veka i većina stručnjaka se slaže da su iluminati odavno nestali.”

Reči su se sudarile sa tišinom. Koler je zurio u izmaglicu sa izrazom između preneraženosti i besa. “Kako možete da mi kažete da su nestali kada je njihovo ime urezano na ovom čoveku!”

Lengdon je postavljao isto pitanje sebi čitavog jutra. Pojavljivanje ambigrama iluminata je bilo neverovatno. Simbolozni širom sveta će biti zapanjeni. Pa ipak, akademik u Lengdonu je shvatao da žig nije dokazivao apsolutno ništa u vezi sa iluminatima.

“Simboli”, reče Lengdon, “nikako ne potvrđuju prisustvo njihovih prvobitnih tvoraca.”

“Šta bi to trebalo da znači?”

“To znači da, kada organizovane filozofije poput iluminata prestanu da postoje, njihovi simboli ostanu... slobodni da ih prihvate druge grupe. To se zove transferacija. Veoma je uobičajena u simbologiji. Nacisti su preuzeli svastiku od Indusa, hrišćani su usvojili egipatski krst, a...”

“Ovoga jutra”, suprotstavi mu se Koler, “kada sam ukucao reč ‘iluminati’ u kompjuter, pojavilo se na hiljade web stranica. Očigledno je da velik broj ljudi misli kako je ova grupa još uvek aktivna.”

“Ljubitelji zavera”, odgovori Lengdon. Oduvek ga je nerviralo obilje teorija zavere koje je kružilo u modernoj pop kulturi. Mediji su žudeli za apokaliptičnim naslovima i samoproklamovani “stručnjaci za kultove” su zarađivali na milenijumskoj gužvi i izmišljenim pričama o tome kako su iluminati i dalje aktivni i sprovode u delo svoj Novi svetski poredak. Njujork tajms je nedavno izveštavao o tajanstvenim masonskim vezama između bezbroj poznatih ličnosti - ser Artura Konana Dojla, vojvode od Kenta, Pitera Selersa, Irvinga Berlina, princa Filipa, Luja Armstronga, kao i panteona poznatih industrijalaca i bankarskih magnata savremenog doba.

Koler besno uperi prst prema Vetrinom telu. “S obzirom na dokaze, rekao bih da su ljubitelji zavera možda u pravu.”

“Jasno mi je kako ovo izgleda”, reče Lengdon što je diplomatskije mogao. “Ali ipak je mnogo prihvatljivije objašnjenje da je neka druga organizacija došla u posed žiga iluminata i da ga koristi za svoje svrhe.”

“Koje svrhe? Šta se postiže ovim ubistvom?”

Dobro pitanje, pomisli Lengdon. I njemu je bilo teško da zamisli gde bi bilo ko pronašao žig iluminata posle 400 godina. “Sve što mogu da vam kažem jeste ovo: da su iluminati i danas aktivni, a sasvim sam siguran da to nije slučaj, nikada ne bi bili umešani u smrt Leonarda Vetre.”

“Ne?”

“Ne. Iluminati su možda verovali u iskorenjivanje hrišćanstva, ali su se koristili finansijskim i političkim sredstavima, a ne terorističkim akcijama. Štaviše, iluminati su imali striktan moralni kodeks u pogledu toga koga su smatrali neprijateljima. Veoma su poštovali ljude od nauke. Nema šanse da bi ubili kolegu naučnika poput Leonarda Vetre.”

Kolerov pogled posta leden. “Možda sam propustio da pomenem da je Leonardo Vetra bio sve drugo samo ne običan naučnik.”

Lendon strpljivo uzdahnu. “G. Koler, siguran sam da je Leonardo Vetra bio briljantan na mnoge načine, ali ostaje činjenica da...”

Koler bez upozorenja okrenu svoja invalidska kolica i izjuri iz dnevne sobe ostavljajući za sobom trag uskovitlane izmaglice dok je nestajao u hodniku.

Za ljubav božiju, zastenja Lengdon. Pratio ga je . Koler ga je čekao u malom udubljenju na kraju hodnika.

“Ovo je Leonardova radna soba”, reče Koler prilazeći klizećim vratima. “Kada je pogledate, možda ćete videti stvari drugačije.” Koler se nagnu uz neobičan uzdah i vrata skliznuše u stranu.

Lengdon pogleda u radnu sobu i istog trenutka oseti kako mu se ježi koža.

Sveta majko Isusova, reče u sebi.

U nekoj drugoj zemlji, mladi čuvar je strpljivo sedeo ispred širokog bloka video-monitora. Posmatrao je slike koje su promicale ispred njega - živi prenos sa stotina bežičnih video-kamera koje su nadgledale rastući kompleks. Slike su se redale u beskrajnoj povorci.

Ukrašeni hodnik.

Kancelarija.

Kuhinja industrijske veličine.

Dok su se slike menjale, čuvar se borio sa sanjarenjem. Bližio se kraj njegove smene, a ipak je još budno pazio. Služba je čast. Jednoga dana će biti nagrađen.

Dok su mu misli lutale, slika pred njim ga je vratila u stvarnost. Iznenada, uz refleksni trzaj koji ga je i samoga iznenadio, njegova ruka polete napred i stisnu dugme na komandnoj ploči. Prizor pred njim se zamrzao. Nagnuo se prema ekranu da bi bolje pogledao, a nervi su mu podrhtavali.

Ispis na monitoru rekao mu je da slika dolazi sa kamere #86 - kamere koja je trebalo da nadgleda hodnik.

Ali prizor pred njim definitivno nije bio hodnik.

Lengdon je zaprepašćeno zurio u prostoriju pred sobom. “Kakvo je ovo mesto?” Uprkos dobrodošlom naletu toplog vazduha na njegovom licu, zakoračio je unutra sa zebnjom.

Koler nije rekao ništa dok je pratio Lengdona.

Lengdon je razgledao sobu, nemajući ni najblažu predstavu šta da misli o njoj. Sadržala je najneverovatniju mešavinu predmeta koju je ikada video.

Na udaljenom zidu se nalazio ogroman drveni krst koji je dominirao dekorom, a kojeg je Lengdon prepoznao kao španski iz četrnaestog veka. Iznad raspeća, sa tavanice je visio metalni model kružećih planeta. Sa leve strane se nalazila slika device Marije, a pored nje laminirani periodični sistem elemenata. Na bočnom zidu, još dva mesin-gana raspeća su okruživala poster Alberta Ajnštajna, sa njegovim slavnim citatom, BOG NE IGRA KOCKICE SA UNIVERZUMOM.

Lengdon je ušao u sobu, osvrćući se u čudu. Pored Biblije uvezane u kožu, na Vetrinom stolu je stajao Borov model atoma od plastike i minijatura replika Mikelandelovog Mojsija.

Ovo je više nego eklektično, pomisli. Toplina mu je prijala, ali nešto u vezi sa dekorom je činilo da ga ponovo obuzme jeza. Izgledalo je da prisustvuje sudaru dva filozofska titana... neprijatan osećaj suprotstavljenih sila.

Pogledao je naslove na polici:

Božanska čestica

Tao fizike

Bog: dokaz

Najjednom od držača za knjige je bio urezan citat:

PRAVA NAUKA OTKRIVA BOGA KOJI JE ČEKA IZA SVAKIH VRATA.
- PAPA PIJE XII

“Leonardo je bio katolički sveštenik”, reče Koler.

Lengdon se okrenu. "Sveštenik? Mislio sam da ste rekli da je bio fizičar."

"Bio je i jedno i drugo. Ljudi od nauke i religije nisu bez presedana u istoriji. Leonardo je bio jedan od njih. Smatrao je fiziku 'božijim prirodnim zakonom'. Tvrdio je da je rukopis Boga vidljiv u prirodnom poretku oko nas. Nadao se da će putem nauke dokazati postojanje Boga nepoverljivim masama. Sumirao je sebe teo-fizičarem.

Teo-fizičar? Lengdon pomisli kako to zvuči neverovatno kontradiktorno.

"Oblast subatomske fizike", reče Koler, " u poslednje vreme je došla do nekih šokantnih otkrića - otkrića čije su implikacije spiritualne prirode. Leonardo je zaslužan za mnoga od njih."

Lengdon je posmatrao direktora CERN-a, još uvek pokušavajući da se navikne na bizarno okruženje. "Spiritualnost i fizika?" Proveo je svoju karijeru proučavajući istoriju religije i, ako je za nju nešto bilo karakteristično, onda je to teza da su nauka i religija od samog početka poput ulja i vode... arhineprijatelji... nespojivi.

"Vetra je bio jedan od najvećih stručnjaka za subatomsku fiziku", reče Koler. "Počeo je da spaja nauku i religiju... pokazujući da se one međusobno dopunjuju na najneočekivanije načine. Nazvao je tu oblast nova fizika." Koler sa police izvadi knjigu i pruži Lengdonu.

Lengdon je proučio korice. Bog, čuda i nova fizika - od Leonarda Vetre.

"Oblast je mala", reče Koler, "ali donosi sveže odgovore na neka stara pitanja - pitanja o poreklu univerzuma i silama koje nas drže na okupu.

Leonardo je verovao da njegovo istraživanje poseduje potencijal da usmeri milione prema mnogo spiritualnijem načinu života. Prošle godine je kategorički dokazao postojanje energetske sile koja nas sve povezuje. Uspeo je da demonstrira da smo svi fizički povezani... da su molekuli u vašem telu isprepleteni sa molekulima u mom... da nas sve pokreće ista sila."

Lengdon je bio zbunjen. Božja sila će nas sve ujediniti. "G. Vetra je

stvarno pronašao način da demonstrira povezanost čestica?"

"Nepobitan dokaz. Nedavni broj Sajentifik Amerikena je nazvao novu fiziku sigurnijim putem do Boga od same religije."

Komentar je pogodio metu. Lengdonu su iznenada pali na pamet antireligiozni iluminati. Nevoljno je naterao sebe da se upusti u trenutni intelektualni izlet u nemoguće. Ako su iluminati uistinu još uvek aktivni, da li bi ubili Leonarda kako bi ga sprečili da masama prenese svoju religioznu poruku? Lengdon odbaci tu pomisao. To je apsurdno!

Iluminati su davna prošlost! Svi akademici to znaju!

"Vetra je imao mnogo neprijatelja u naučnom svetu", nastavio je Koler. "Mnogi naučni čistunci su ga prezirali. Čak i ovde u CERN-u. Smatrali su da korišćenje analitičke fizike za potvrđivanje religioznih principa predstavlja izdaju nauke."

"Ali zar nisu naučnici danas manje neprijateljski nastrojeni prema crkvi?"

Koler zgađeno odmahnu glavom. "Zašto bismo bili? Crkva možda više ne spaljuje naučnike na lomači, ali ako mislite da su popustili stege oko nauke, zapitajte se zašto polovini škola u vašoj zemlji nije dozvoljeno da predaju o teoriji evolucije. Zapitajte se zašto je Hrišćanska koalicija u SAD najuticajniji lobi protiv naučnog napretka u svetu. Borba između nauke i religije besni, g. Lengdon. Preselila se sa bojišta u kancelarije, ali još uvek besni."

Lengdon je shvatio da je Koler u pravu. Prošle nedelje su članovi harvardske bogoslovije umarširali u zgradu odeljenja za biologiju, protestujući zbog genetskog inženjeringa koji je bio deo programa završne godine. Predsednik odeljenja za biologiju, poznati ornitolog Ričard Aronijan, ustao je u odbranu svog nastavnog plana tako što je okačio ogroman transparent sa prozora svoje kancelarije. Na transparentu je bila nacrtana hrišćanska "riba", modifikovana sa četiri male nožice - a Aronijan je tvrdio da na taj način odaje priznanje afričkoj plućatoj ribi i njenoj evoluciji na kopnu. Ispod ribe je, umesto reci "Isus", pisalo "DARVIN"!

Oštar pisak preseče vazduh i Lengdon podiže pogled. Koler je

posegnuo prema gomili elektronske opreme na svojim kolicima. Izvukao je pejdžer iz futrole i pročitao poruku.

“Odlično. To je Leonardova ćerka. G-đica Vetra upravo stiže na heliodrom. Dočekaćemo je tamo. Mislim da bi bilo najbolje da ne dođe ovamo gore i zatekne svog oca u ovakvom stanju.”

Lengdon se složio. Bio bi to šok kakvo ničije dete ne zaslužuje.

“Zamoliću g-đicu Vetru da vam objasni projekat na kome su ona i njen otac radili... to će možda razjasniti zašto je ubijen.”

“Mislite da je Vetra ubijen zbog svog rada?”

“To je sasvim moguće. Leonardo mi je rekao da radi na nečemu revolucionarnom. To je sve što mi je rekao. Postao je veoma tajanstven u vezi sa svojim projektom. Imao je zasebnu laboratoriju i zahtevao je da ga niko ne uznemirava, što sam mu drage volje omogućio zbog njegove briljantnosti. U poslednje vreme je trošio ogromne količine električne energije u svom radu, ali sam se uzdržao od postavljanja pitanja.” Koler se okrenu prema vratima radne sobe. “Međutim, postoji još jedna stvar koju morate znati pre nego što napustimo ove prostorije.”

Lengdon nije bio siguran da želi da je čuje.

“Ubica je ukrao nešto od Vetre.”

“Nešto?”

“Pođite za mnom.”

Direktor je okrenuo svoja invalidska kolica nazad u maglom ispunjenu dnevnu sobu. Lengdon ga je pratio, ne znajući šta da očekuje. Koler je prišao na nekoliko centimetara od Vetrinog tela i zaustavio se. Pozvao je Lengdona da se približi. Lengdon je nevoljno prišao, dok mu se grlo grčilo od mirisa smrznutog urina žrtve.

“Pogledajte njegovo lice”, reče Koler.

Da pogledam njegovo lice? Lengdon se namrštio. Mislio sam da je rekao da je nešto ukradeno.

Lengdon neodlučno kleknu. Pokušao je da pogleda Vetrino lice, ali

ono je bilo pritisnuto uz tepih. Uz puno truda, Koler se sagnuo i pažljivo okrenuo Vetrinu smrznutu glavu. Krčkajući glasno, lice leša se ukazalo pred njima, zgrčeno u agoniji. Koler ga je na trenutak zadržao u tom položaju.

“Isuse!” povika Lengdon, ustuknuvši u užasu. Vetrino liceje bilo obliveno krvlju. Jedno kestenjasto oko ga je beživotno posmatralo. Druga duplja je bila iskrzana i prazna. “Ukrali su njegovo oko?”

Lengdon izađe iz zgrade C na svež vazduh, zahvalan što je napustio Vetrin stan. Sunce mu je pomoglo da razveje prizor prazne očne duplje koji mu se urezao u svest.

“Ovuda, molim vas”, reče Koler, penjući se uz strmu stazu. Električna invalidska kolica su ubrzavala bez napora. “G-đica Vetra će stići svakog trena.”

Lengdon se potrudi da održi korak.

“Pa”, upita Koler. “Da li još uvek sumnjate u umešanost iluminata?”

Lengdon više nije znao šta da misli. Vetrino versko opredeljenje je definitivno bilo zabrinjavajuće, pa ipak Lengdon nije mogao da potisne svoje akademsko znanje. Pored toga, tu je bilo i oko...

“Još uvek tvrdim”, reče Lengdon, malo energičnije nego što je nameravao, “da iluminati nisu odgovorni za ovo ubistvo. Nestalo oko je dokaz.”

“Kako?”

“Nasumično sakaćenje”, objasni Lengdon, “to... uopšte nije nalik iluminatima. Specijalisti za kultove su se sretali sa bezrazložnim nagrđivanjem kod neiskusnih, marginalnih sekti - fanatika koji čine nasumične akte nasilja - ali iluminati su uvek bili mnogo promišljeniji.”

“Promišljeni? Hirurško uklanjanje nečijeg oka nije promišljeno?”

“Ne šalje nikakvu poruku. Ne služi nikakvom višem cilju.”

Kolerovala invalidska kolica su se zaustavila na vrhu brda. Okrenuo se.

“Verujle mi, g. Lengdon, to nestalo oko je poslužilo višem cilju... mnogo višem cilju.”

Dok su dva čoveka prelazila preko travnatog brežuljka, sa zapada zaurala elisa helikoptera. Letelica se pojavila, prelećući preko otvorene doline pird njima. Oštro se nagnula i usporila do lebdenja iznad

heliiodroma na travi.

Lengdon je odsutno posmatrao, dok mu se um okretao poput elisa, pitajući se da li bi mu osam sati sna pomoglo da pronađe neki smisao u ovome. Nekako je sumnjao u to.

Kada je sleteo, iz helikoptera je iskočio pilot i počeo da istovaruje opremu. Bilo je tu mnogo toga - ranaca, nepromočivih vinilskih torbi, boca sa kiseonikom i sanduka nečega što je izgledalo kao najmodernija oprema za ronjenje.

Lengdon je bio zbunjen. "Da li je to oprema g-đice Vetre?" doviknu Koleru kroz grmljavinu motora.

Koler je klimnuo glavom i odgovorio mu vikom: "Obavljala je biološka ispitivanja na Balearima."

"Učinilo mi se da ste rekli da je fizičar!"

"I jeste. Bavi se fizikom biološke povezanosti. Proučava međusobne veze između životnih sistema. Njen rad je blisko povezan sa radom njenog oca u subatomske fizici. Nedavno je opovrgla jednu od Ajnštajnovih fundamentalnih teorija koristeći atomski sinhronizovane kamere za posmatranje jata tuna."

Lengdon je proučio lice svog domaćina, tragajući za i najmanjim tračkom humora. Ajnštajn i jata tuna? Počinjao je da se pita da li ga je svemirski avion X-33 slučajno spustio na pogrešnu planetu.

Sledećeg trenutka, Vitorija Vetra je izašla iz letelice. Robert Lengdon je shvatio da će ovaj dan biti prepun iznenađenja. U smeđem šorcu i beloj majici bez rukava, Vitorija Vetra nimalo nije ličila na učenog fizičara koga je očekivao. Vitka, graciozna i visoka, imala je kožu boje kestena i dugu crnu kosu koja se kovitlala u vihoru što su ga pravile elise. Lice joj je bilo nepogrešivo italijanskog porekla - nije bilo prelepo, ali je imalo oble, meke crte koje su čak i sa desetak metara zračile sirovom senzualnošću. Dok su joj vazdušne struje šamarale telo, odeća na njoj je lepršala, naglašavajući vitko telo i male grudi.

"G-đica Vetra je žena izvanredne unutrašnje snage", reče Koler, kao da je osetio Lengdonovu očaranost. "Često provodi i po nekoliko meseci radeći u opasnim ekosistemima. Ona je strogi vegetarijanac i

CERN-ov guru Hatha joge.”

Hatha joga? pomisli Lengdon. Prastara budistička vještina meditativnog istezanja se činila kao neobično znanje za fizičara i čerku katoličkog sveštenika.

Lengdon je posmatrao Vitoriju dok im je prilazila. Bilo je očigledno da je plakala, a njene duboke oči boje samurovine su bile ispunjene emocijama koje Lengdon nije mogao objasniti. Ipak, kretala se prema njima vatreno i samouvereno. Udovi su joj bili snažni i mišićavi i zračili su zdravim sjajem mediteranske kože koja je uživala u brojnim satima na suncu.

“Vitorija”, obrati joj se Koler dok je prilazila. “Primi moje najiskrenije saučešće. Ovo je stravičan gubitak za nauku... za sve nas ovde u CERN-u.”

Vitorija je zahvalno klimnula. Kada je progovorila, glas joj je bio gladak - grlen akcentovan engleski. “Znate li već koje odgovoran?”

“Još uvek radimo na tome.”

Okrenula se prema Lengdonu, pružajući vitku ruku. “Moje ime je Vitorija.

Lengdon uze njenu ruku, nemalo opčinjen dubinom vlažnih očiju.

“Robert Lengdon.” Nije umio šta drugo da kaže.

“Gospodin Lengdon nije dio vlasti”, objasni Koler. “On je specijalista iz Sjedinjenih Država. Ovdje je da nam pomogne da lociramo onoga ko je odgovoran za ovu situaciju.”

“A policija?”

Kohler uzdahnu ali ništa ne reče.

“Brinu se za njega.”

Ova brutalna laž iznenadila je Lengdona.

“Želim da ga vidim”, rekla je.

“Vitorija”, govorio je Koler “tvoj otac je brutalno ubijen. Bolje da ga pamtiš onakvog kakav je bio.”

Vitorija je zaustila da nešto kaže ali je bila prekinuta.

“Hej, Vitorija!” začuli su se glasovi iz daljine. “Dobrodošla kući!”

Okrenula se. Grupa naučnika koja je prolazila kraj heliodroma joj je veselo mahala.

“Jesi li opovrgla još neku Ajnštajnovu teoriju?” doviknuo je jedan od njih.

Drugi je dodao: “Tvoj otac mora da je ponosan!”

Vitorija im je zbunjeno mahnula dok su prolazili. Onda se okrenula prema Koleru, sada potpuno zbunjena.

“Niko još uvek ne zna?”

“Odlučio sam da je diskrecija na prvom mestu.”

“Niste rekli osoblju da je moj otac ubijen?” Njen zbunjeni glas je sada bio prožet besom.

Koler istog trena posta oštiri. “Možda zaboravljate, g-đice Vetra, da će, tim prijavim ubistvom vašeg oca, u CERN-u početi istraga. Uključujući i detaljan pregled njegove laboratorije. Oduvek sam se trudio da poštujem privatnost tvoga oca. On mi je rekao samo dve stvari u vezi sa vašim trenutnim projektom. Pod jedan, da ima potencijal da CERN-u donese milione franaka u ugovorima o licenci tokom sledeće decenije, i pod dva, da nije spreman za javno obelodanjivanje, pošto je još uvek u pitanju opasna tehnologija. S obzirom na te dve činjenice, ne želim da stranci petljaju po njegovoj laboratoriji i ukradu njegovo delo ili tom prilikom poginu i svale odgovornost na CERN. Jesam li dovoljno jasan?”

Vitorija je zurila, ne govoreći ništa. Lengdon je kod nje osetio nevoljno poštovanje i prihvatanje Kolerove logike.

“Pre nego šio bilo šta prijavimo vlastima”, reče Koler, “moram da znam na čemu ste vas dvoje radili. Moraš nas odvesti u svoju laboratoriju.”

“Laboratorija je nebitna”, reče Vitorija. “Niko nije znao na čemu smo moj otac i ja radili. Eksperimenti nisu mogli imati nikakve veze sa ubistvom mog oca.”

Koler uzdahnu, škripavo i bolno. "Dokazi pokazuju drugačije."

"Dokazi? Kakvi dokazi?"

Lengdon se pitao isto to.

Koler ponovo obrisa usta. "Moraćeš da mi veruješ."

Po Vitorijinom tinjajućem pogledu bilo je očigledno da mu nije verovala.

Lengdon je tiho koračao iza Vitorije i Kolera dok su ulazili u glavno predvorje u kojem je započela Lengdonova bizarna poseta. Vitorijine noge su se kretale glatko i efikasno - poput olimpijskog plivača - sa snagom, pomisli Lengdon, bez sumnje razvijenom iz fleksibilnosti i kontrole koju je pružala joga. Čuo ju je kako diše polako i promišljeno, kao da pokušava da obuzda svoju tugu.

Lengdon je želeo da joj nešto kaže, da joj ponudi svoje saosećanje. I on je jednom osetio naglu prazninu koja nastaje neočekivanim gubitkom roditelja. Uglavnom se sećao sahrane, kišovite i sive. Dva dana nakon njegovog dvanaestog rođendana. Kuća je bila prepuna ljudi u sivim odelima iz kancelarije, ljudi koji su mu prejako stiskali ruku pri rukovanju. Svi su mumlali reči poput srčani i stres. Njegova majka se suznih očiju šalila da je uvek mogla da prati stanje na berzi jednostavno držeći muža za ruku... njegov puls je bio njen lični berzanski telegraf.

Jednom, dok je njegov otac još bio živ, Lengdon je čuo majku kako ga preklinje da "zastane i omiriše ruže". Te godine, Lengdon je svome ocu za Božić kupio malecnu staklenu ružu. Bila je to najlepša stvar koju je Lengdon ikada video... način na koji se sunce prelamalo na njoj, bacajući dugine boje na zid. "Prelepa je", rekao je njegov otac kada je otvorio poklon, ljubeći Roberta u čelo. "Hajde da joj nađemo neko bezbedno mesto." Onda je otac pažljivo položio ružu na visoku prašnjavu policu u najmračnijem uglu dnevne sobe. Nekoliko dana kasnije, Lengdon je primakao stolicu, skinuo ružu i odneo je nazad u prodavnicu. Otac nikada nije primetio da je nema.

Pištanje lifta je vratilo Lengdona u sadašnjost. Vitorija i Koler su bili ispred njega i ulazili su u lift. Lengdon je oklevao ispred otvorenih vrata.

"Da li je sve u redu?" upita Koler, zvučeći više nestrpljivo nego zabrinuto.

"Naravno", reče Lengdon, primoravajući sebe da uđe u skučenu kabinu.

Koristio je lift samo kada je to bilo apsolutno neophodno. Više mu je odgovarao otvoreni prostor stepeništa.

“Laboratorija dr Vetre je pod zemljom”, reče Koler.

Predивно, pomisli Lengdon, dok je prekoračivao prag lifta, osećajući ledeni vetar koji se podizao iz dubina okna. Vrata su se zatvorila i kabina je počela da se spušta.

“Šest spratova”, reče Koler ravno, poput analitičke mašine.

Lengdon je zamislio tamu praznog okna ispod njih. Pokušao je da odagna taj prizor usredsređujući se na dugmad koja je obeležavala spratove. Začudo, postojale su samo dve stanice. PRIZEMLJE i VHS.

“Šta znači VHS?” upita Lengdon, trudeći se da sakrije nervozu.

“Veliki hadron sudarač”, reče Koler. “Akcelerator čestica.”

Akcelerator čestica? Lengdon je bio površno upoznat sa izrazom. Prvi put ga je čuo za večerom sa kolegama u Danster hausu u Kembriđu. Jedan od prijatelja, fizičar Bob Braunel, jedne je večeri stigao za sto veoma besan.

“Kopilad su ga otkazali!” psovao je Braunel.

“Otkazali su šta?” svi su upitali.

“SSS!”

“Šta?”

“Superprovodljivi supersudarač!”

Neko je slegao ramenima. “Nisam znao da Harvard gradi tako nešto.”

“Ne Harvard!” uzviknuo je. “Sjedinjene Države! To je trebao da bude najmoćniji akcelerator čestica na svetu! Jedan od najvažnijih naučnih projekata ovoga veka! Uložili su dve milijarde dolara u projekat i Senat je napustio projekat! Prokleti protestantski lobiji!”

Kada se Braunel konačno smirio, objasnio je da je akcelerator čestica velika, kružna cev u kojoj se ubrzavaju subatomske čestice. Magneti u cevi koji se velikom brzinom naizmenično uključuju i isključuju, “guraju” čestice u krug, sve dok ne dostignu ogromne

brzine. Potpuno ubrzanе čestice kruže kroz cev brzinom od preko 280.000 kilometara u sekundi.

“Ali to je skoro brzina svetlosti”, začudio se jedan od profesora.

“Prokleta tačno”, rekao je Braunel. Nastavio je da objašnjava kako naučnici mogu, ubrzavajući dve čestice u suprotnom smeru kroz cev, a zatim ih sudarajući, da polome čestice na njihove sastavne delove i tako prouče najo-snovnije komponente u prirodi. “Akceleratori čestica”, izjavio je Braunel, “od kritične su važnosti za budućnost nauke. Sudaranje čestica je ključ za razumevanje građevinskih blokova univerzuma.”

Harvardov dežurni pesnik, tihi čovek po imenu Čarls Pret, nije delovao impresionirano. “To meni zvuči”, rekao je, “poput prilično neandertalskog pristupa nauci... poput razbijanja satova da bi se upoznao njihov unutrašnji sklop.

Braunel je ispustio svoju viljušku i izleteo iz sobe.

Znači, CERN je imao akcelerator čestica? mislio je Lengdon, dok se lift spuštao. Kružna cev za razbijanje čestica. Pitao se zašto su ga zakopali pod zemlju.

Kada se lift zaustavio, Lengdonu laknu što je osetio čvrsto tlo pod sobom. Ali kada su se vrata otvorila, olakšanje je isparilo. Robert Lengdon se ponovo zatekao u potpuno nepoznatom svetu.

Hodnik se pružao beskrajno u oba smera, levo i desno. Bio je to gladak betonski tunel, dovoljno širok da propusti i najveći kamion. Blistavo osvetljen na mestu na kome su stajali, hodnik je malo dalje nestajao u tami. Vlažan vetar je hujao iz mraka - neprijatan podsetnik da su se nalazili duboko pod zemljom. Lengdon je skoro mogao da oseti težinu zemlje i kamena koja je visila nad njegovom glavom. Na trenutak je ponovo imao devet godina... tama ga je vraćala nazad... nazad u pet sati pritiskajućeg crnila koje ga je još uvek proganjalo. Stiskajući pesnice, oterao je ovo sećanje.

Vitorija je ćutala dok je izlazila iz lifta i zaputila se, ne oklevajući, bez njih, kroz tamu. Fluorescentna svetla su se počela paliti iznad nje da joj osvetle put. Izgledalo je uznemirujuće, kao da je tunel živ, pomislio je Lengdon... i da prati svaki njen korak. Lengdon i Koler su je

sledili, pomalo zaostajući.

Svetla su se automatski gasila iza njih.

“Ovaj akcelerator čestica”, reče Lengdon tiho. “On je ovde negde u ovom tunelu?”

“Eno ga tamo.” Koler je pokazao na levu stranu, gde se uglačana, hromirana cev pružala duž zida.

Lengdon osmotri cev, zbunjen. “To je akcelerator?” Uređaj uopšte nije izgledao onako kako ga je zamislio. Bio je savršeno ravan, širok oko metar u prečniku i pružao se vodoravno vidljivom dužinom tunela pre nego što je nestajao u mraku. Više liči na kanalizaciju sutrašnjice, pomislio je Lengdon.

“Mislio sam da su akceleratori čestica kružnog oblika.”

“Ovaj akcelerator i jeste kružan”, reče Koler. “Izgleda ravan, ali to je optička varka. Obim ovog tunela je toliko velik da je krivina neprimetna poput Zemljine.”

Lengdon je bio zapanjen. Ovo je krug? “Ali... mora da je ogroman!”

“VHS je najveća mašina na svetu.”

Lengdon je vratio film unazad. Setio se da mu je vozač CERN-a pričao nešto o velikoj mašini pod zemljom.

Ali... “Ima preko osam kilometara u prečniku... i dug je dvadeset sedam kilometara.”

Lengdon se naglo osvrnu. “Dvadeset sedam kilometara?” Zurio je u direktora, a onda se okrenuo i pogledao u mračni tunel pred sobom. “Ovaj tunel je dugačak dvadeset sedam kilometara? To je... to je preko šesnaest milja!”

Koler klimnu glavom. “Ukopano kao savršeni krug. Prelazi čak u Francusku pre nego što se vrati do ovog mesta. Potpuno ubrzane čestice obilaze cev više od deset hiljada puta u jednoj sekundi pre nego što se sudare.”

Lengdon oseti slabost u nogama dok je zurio niz zjapeći tunel. “Hoćete da kažete da je CERN iskopao milione tona zemlje samo da bi

razbijao malecke čestice?”

Koler slegnu ramenima. “Da bi pronašli istinu, ponekad moramo pomeriti planine.”

Na stotine kilometara od CERN-a, glas je pucketao iz voki-tokija. "U redu, u hodniku sam."

Tehničar pred video-ekranima pritisnu dugme na svom predajniku. "Tražiš kameru #86. Trebala bi da bude na drugom kraju."

Radio je utonuo u dugu tišinu. Tehničar počeo da se znoji. Konačno, radio je zaškripao.

"Kamera nije ovde", reče glas. "Ali vidim gde je bila postavljena. Neko ju je sigurno skinuo."

Tehničar čujno izdahnu. "Hvala. Sačekaj trenutak, hoćeš li?"

Uzdišući, usmerio je svoju pažnju na blok video-ekrana pred sobom. Ogromni delovi kompleksa su bili otvoreni za javnost i bežične kamere su nestajale i pre, često ukradene od strane obesnih posetilaca u potrazi za suvenirima. Ali čim bi kamera napustila objekat i izašla iz dometa, signal se gubio, a ekran bi ostao prazan. Tehničar je zbunjeno posmatrao ekran.

Kamera #86 je još uvek slala kristalno jasnu sliku.

Ako je kamera ukradena, pitao se, zašto još uvek primamo signal? Naravno, znao je da ima samo jedno objašnjenje. Kamera se nalazila u kompleksu, neko ju je jednostavno pomerio. Ali ko? I zašto?

"Ima li nekakvih ostava u tom hodniku? Nekakvih plakara ili mračnih ćoškova?"

Glas koji mu je odgovorio zvučao je zbunjeno. "Ne. Zašto?"

Tehničar se namršti. "Nije bitno. Hvala na pomoći." Isključio je voki-toki i napucao usne.

S obzirom na veličinu kamere i činjenicu da je bila bežična, tehničar je znao da je kamera #86 mogla odašiljati sa bilo kog mesta unutar dobro čuvanog područja - gusto sabijenog kompleksa od trideset i dve odvojene zgrade u prečniku od pola milje. Jedini trag je bio taj da je kamera izgleda stavljena na neko mračno mesto. To,

naravno, nije bilo od velike pomoći. U oblasti je postojalo bezbroj mračnih lokacija - ostave za održavanje, cevi za grejanje, baštenske kućice, plakari, čak i lavirint podzemnih tunela. Moglo bi potrajati nedeljama dok se kamera #86 ne locira.

Ali to mi je trenutno najmanji problem, pomislio je.

Uprkos dilemi koju je postavilo premeštanje kamere, nešto je bilo mnogo problematičnije. Tehničar se zagledao u sliku koju je prenosila nestala kamera. U pitanju je bio nepokretan predmet. Uređaj modernog izgleda, koji nije ličio ni na šta što je tehničar do tada video. Posmatrao je trepćući elektronski monitor na njegovoj osnovi.

Iako je stražar prošao strogu obuku koja ga je pripremila za stresne situacije, ipak je osetio kako mu se puls ubrzava. Rekao je sebi da ne paniči. Moralo je postojati objašnjenje. Predmet je izgledao premali da bi predstavljao ozbiljnu opasnost. Sa druge strane, njegovo prisustvo unutar kompleksa je bilo zabrinjavajuće. U stvari, veoma zabrinjavajuće.

Danas od svih dana, pomislio je.

Bezbednost je glavni prioritet za njegovog poslodavca, ali danas, više nego bilo kog drugog dana u poslednjih dvanaest godina, bezbednost je bila od najveće važnosti. Tehničar je dugo zurio u predmet i osetio tutnjavu oluje koja se približavala iz daljine.

Onda je, preznojavajući se, pozvao svog pretpostavljenog.

Malo dece može da kaže da se seća dana kada su upoznali svoga oca. ali Vitorija Vetra je to mogla. Imala je osam godina i živela je tamo gde je oduvek živela, u Orfanotrofio di Siena, katoličkom sirotištu blizu Firenze, napuštena od roditelja koje nije nikad upoznala. Toga dana je padala kiša.

Opatice su je dva puta pozvale na večeru, ali, kao i uvek, pravila se da ih nije čula. Ležala je napolju u dvorištu, pogleda podignutog ka kišnim kapima... osećajući ih na licu... pokušavajući da pogodi gde će sledeća pasti.

Opatice su je ponovo pozvale, preteći da će zapaljenje pluća naterati jedno nepodnošljivo tvrdoglavo dete da bude manje radoznalo o prirodi.

Ne čujem vas, mislila je Vitorija.

Bila je pokisla do gole kože, kada je mladi sveštenik došao po nju. Nije ga poznavala. Bio je nov ovde. Vitorija je čekala da je zgrabi i odvuče unutra. Ali on to nije uradio. Umesto toga je, na njeno čuđenje, legao pored nje, natapajući odoru u bari.

“Kažu da postavljaš mnogo pitanja”, rekao je mladić.

Vitorija ga je mrko pogledala. “Je li lo loše?”

Nasmejao se. “Izgleda da su bili u pravu.”

“Šta radiš ovde napolju?”

“Isto što i ti... pitam se zašto kiša pada.”

“Ja se ne pitam zašto pada! To već znam!”

Sveštenik joj je uputio iznenađen pogled. “Znaš?”

“Sestra Frančeska kaže da su kišne kapi anđeoske suze koje spiraju naše grehe.”

“Oh!” rekao je, zvučeći zapanjeno. “To sve objašnjava.”

“Nije tačno!” odbrusila je devojčica. “Kiša pada zato što sve pada!”

Sve pada! Ne samo kiša!"

Sveštenik se počeošao po glavi, sa zbunjenim izrazom na licu. "Znaš, mlada damo, ti si u pravu. Uistinu sve pada. Mora da je to zbog gravitacije."

"Zbog čega?"

Pogledao je u neverici. "Nisi čula za gravitaciju?" Sveštenik je slegao ramenima tužno. "Šteta. Gravitacija da je odgovor na mnoga pitanja."

Vitorija se uspravila. "Šta je gravitacija?" zahtevala je. "Reci mi!"

Sveštenik joj je namignuo. "Šta kažeš da ti ispričam za večerom?"

Mladi sveštenik je bio Leonardo Vetra. Iako je na univerzitetu bio jedan od najboljih studenata fizike, okrenuo se drugom pozivu i završio je bogosloviju. Leonardo i Vitorija su postali veliki prijatelji u usamljenom svetu kaluđerica i propisa. Vitorija je zasmijavala Leonarda, a on ju je uzeo pod svoje, učeći je da se predivne stvari, poput duga i reka mogu objasniti na mnoge načine. Pričao joj je o svetu, planetarna, zvezdama i celoj prirodi viđenoj očima Boga i nauke. Vitorijin urođeni intelekt i radoznalost su je činili pažljivim učenikom. Leonardo ju je pazio kao ćerku.

Vitorija je takođe bila srećna. Nikada ranije nije upoznala nekoga ko se prema njoj ponašao kao otac. Dok bi svaka druga odrasla osoba odgovarala na njena pitanja packama, Leonardo je provodio sate pokazujući joj knjige. Čak ju je ispitivao o njenim idejama. Vitorija se molila da Leonardo ostane sa njom zauvek. Ali jednog dana, njena najgora noćna mora se obistinila.

Otac Leonardo joj je rekao da napušta sirotište.

"Selim se u Švajcarsku", rekao je Leonardo. "Dobio sam stipendiju za studije fizike na univerzitetu u Ženevi."

"Fizike?" zajejala je Vitorija. "Mislila sam da voliš Boga!"

"I volim ga, veoma. Zato i želim da proučavam njegove uzvišene zakone. Zakoni fizike su platno na kome je Bog naslikao svoje remek-delo."

Vitorija je bila očajna. Ali otac Leonardo je imao još vesti. Rekao je Vitoriji da je pričao sa svojim nadređenima i da su mu rekli da može da je usvoji.

“Da li bi želela da te usvojim?” upitao je Leonardo.

“Šta znači usvojiti?” rekla je Vitorija.

Otac Leonardo joj je objasnio.

Vitorija ga je grlila pet minuta, lijući suze radosnice. “Oh, da! Da!”

Leonardo joj je rekao da mora da ode na neko vreme i sredi njihov novi dom u Švajcarskoj, ali je obećao da će poslati po nju za šest meseci. Bilo je to najduže čekanje u njenom životu, ali Leonardo je održao reč. Pet dana pre svog devetog rođendana, Vitorija se preselila u Ženevu. Preko dana je išla u međunarodnu školu u Ženevi, a noću je učila od svog oca.

Tri godine kasnije, Leonardo Vetra se zaposlio u CERN-u. Vitorija i Leonardo su se preselili u zemlju čuda kakvu mlada Vitorija nije mogla ni zamisliti.

Vitorijinim telom su prošli trnci dok je hodala niz VHS tunel. Videla je svoj prigušeni odraz na cevi i osetila očevo odsustvo. Normalno je egzistirala u stanju potpune smirenosti, u harmoniji sa svetom oko sebe. Ali sada, veoma iznenadno, ništa više nije imalo smisla. Poslednja tri sata su bila nejasna u njenom sećanju.

Bilo je 10 ujutro na Balearskim ostrvima kada je primila poruku od Kolera. Tvoj otac je ubijen. Vрати se kući odmah. Uprkos zagušljivoj vrućini, ove reči su je prožele jezom sve do kostiju, a Kolerov ton bez emocija je boleo skoro isto koliko i vest.

Sada se vratila kući. Ali kakvoj kući? CERN, svet u kome je živela od svoje dvanaeste godine, iznenada joj je delovao strano. Njenog oca, koji ga je činio magičnim, više nije bilo.

Duboki udisaji, rekla je sebi, ali nije mogla da umiri svoje misli. Pitanja su navirala sve brže i brže. Ko je ubio njenog oca? Zašto? Ko je bio ovaj američki “specijalista”? Zašto je Koler insistirao da vidi laboratoriju?

Koler je rekao da postoje dokazi da je ubistvo njenog oca bilo povezano sa trenutnim projektom. Kakvi dokazi? Niko nije znao na čemu smo radili! A čak i da je neko saznao, zašto bi ga ubili?

Dok se kretala niz VHS tunel prema očevoj laboratoriji, Vitorija je shvatila da se upravo sprema da razotkrije najveće njegovo dostignuće, a da on neće biti prisutan. Zamišljala je ovaj trenutak mnogo drugačije. Zamišljala je da će on pozvati najveće naučnike CERN-a u svoju laboratoriju i pokazati im otkriće, posmatrajući njihova zadivljena lica. Zatim će ga obasjati roditeljski ponos dok im bude objašnjavao kako mu je jedna od Vitorijinih ideja pomogla da ovaj projekat pretvori u realnost... Kako je njegova ćerka učestvovala u otkriću. Vitorija je osetila knedlu u grlu. Trebalo je da otac i ja zajedno doživimo ovaj trenutak. Ali bila je sama. Nije bilo kolega. Nije bilo srećnih lica. Samo nepoznati Amerikanac i Maksimilijan Koler.

Maksimilijan Koler. Kralj.

Vitoriji se nije sviđao ni kada je bila dete. Iako je s vremenom naučila da poštuje njegov moćni intelekt, njegovo leđeno ponašanje joj je uvek delovalo neljudski, kao savršena antiteza topline Vitorijinog oca. Koler se bavio naukom zbog njene besprekorne logike... a njen otac zbog njene duhovne vrednosti. Ali začudo, između ova dva čoveka je oduvek postojalo neizrečeno poštovanje. Geniji, neko joj je jednom objasnio, prihvataju druge genije bezuslovno.

Genije, pomislila je. Moj otac... tata. Mrtav.

Ulaz u laboratoriju Leonarda Vetre je bio dugi, sterilni hodnik potpuno prekriven belim pločicama. Lengdonu se činilo da ulazi u neku vrstu podzemne psihijatrijske bolnice. Duž hodnika su se nizale desetine uramljenih crno-belih slika. Iako je Lengdonov posao bio proučavanje slika, ove su mu delovale potpuno strano. Izgledale su kao haotični negativni nasumičnih linija i spirala. Moderna umetnost? Razmišljao je. Džekson Polok na amfetaminima ?

“Šeme rasipanja”, reče Vitorija, očigledno primećujući Lengdonovo interesovanje. “Kompjuterski prikazi sudara čestica. To je Z-čestica”, rekla je, pokazujući na bleđi trag koji je bio skoro nevidljiv u zbrci. “Moj otac ju je otkrio pre pet godina. Čista energija - bez ikakve mase.

Predstavlja možda najmanji građevinski blok u prirodi. Materija nije ništa drugo nego zarobljena energija.”

Materija je energija? Lengdon je nakrivio glavu. Zvuči prilično zen. Zagledao se u tanku prugu na fotografiji i zapitao šta će mu njegovi drugari sa harvardskog odeljenja za fiziku reći kada im saopšti da je proveo vikend motajući se po Velikom hadron sudaraču diveći se Z-česticama.

“Vitorija”, reče Koler, dok su se približavali impozantnim čeličnim vratima laboratorije, “moram da spomenem da sam bio ovde jutros, tragajući za tvojim ocem.”

Vitorija je blago pocrvenela. “Jeste?”

“Da. I zamisli moje iznenađenje kada sam otkrio da je zamenio CERN-ovu standardnu bravu sa šifrom nečim drugim.” Koler pokaza na komplikovan elektronski uređaj koji je bio postavljen pored vrata.

“Izvinjavam se”, rekla je. “Znate kakav je bio kad je u pitanju privatnost. Nije želeo da bilo ko osim nas dvoje ima pristup.”

Koler reče: “U redu. Otvori vrata.”

Vitorija je neko vreme oklevala. Onda je duboko udahnula i prišla mehanizmu na zidu.

Lengdon nije nikako bio pripremljen na ono što se zatim desilo.

Vitorija se približila uređaju i pažljivo prislonila desno oko na izbočeno sočivo koje je ličilo na teleskop. Zatim je pritisla dugme. U mašini je nešto škljocnulo. Zrak svetla je prešao preko njenog oka, skenirajući ga poput mašine za kopiranje.

“To je skener mrežnjače”, rekla je. “Nepogrešivo obezbeđenje. Prepoznaje obrasce samo dve mrežnjače. Moje i očeve.”

Robert Lengdon je stajao pred užasnim otkrovenjem. Prizor Leonarda Vetre je iskrsao u jezivim detaljima - krvavo lice, usamljeno kestenjasto oko koje je uzvraćalo pogled i prazna očna duplja. Pokušao je da odbaci očiglednu istinu, ali onda ih je video... ispod skenera na belim pločicama... blede tamnocrvene mrlje. Sasušena krv.

Vitorija ih, na svu sreću, nije primetila.

Čelična vrata su skliznula u stranu i ona je prošla.

Koler Lengdonu uputi pogled tvrd poput kamena. Poruka je bila jasna: Kao što sam vam rekao... nestalo oko je poslužilo višem cilju.

Ženine ruke su bile vezane, a njeni zglobovi sada već ljubičasti i natečeni od trenja. Pored nje je ležao Hašašin kože boje mahagonija i umorno se divio svojoj goloj nagradi. Pitao se da li je njena trenutna pospanost bila samo varka, patetični pokušaj da izbegne da mu pruži dalje usluge. Nije mu bilo važno. Bio je dovoljno nagrađen. Zasićen, uspravio se u krevetu.

U njegovoj zemlji, žene su svojina. Slabe. Predmeti zadovoljstva. Roblje tretirano poput stoke. I one su znale gde im je mesto. Ali ovde, u Evropi, žene su se pravile da su snažne i nezavisne, što ga je zabavljalo i uzbuđivalo u isto vreme. Primoravanje na fizičku potčinjenost je bilo zadovoljstvo u kome je uvek uživao.

A sada, uprkos prijatnom osećanju u slabinama, hašašin je osećao da u njemu raste drugačija vrsta apetita.

Ubio je prošle noći, ubio i osakatio, a za njega je ubijanje bilo poput heroína... Svaki novi susret bi ga samo privremeno zadovoljio, pre nego što bi povećao njegovu želju. Uzbuđenje je nestalo. Glad se vratila.

Posmatrao je usnulu ženu kraj sebe. Prelazeći dlanom preko njenog vrata, osetio je uzbuđenje sa saznanjem da bi u trenutku mogao okončati njen život. Kakve bi veze imalo? Ona je niže biće, samo predmet zadovoljstva i zabave. Njegovi snažni prsti su se obavili oko njenog grla, uživajući u njenom nežnom puls. Onda je, boreći se sa željom, sklonio ruku. Imao je posla. Služio je stvari mnogo većoj od njegove sopstvene želje.

Dok je ustajao iz kreveta, uživao je u časti posla koji je bio pred njim. Još uvek nije mogao da pojmi uticaj čoveka po imenu Janus i drevnog bratstva kojim je upravljao. Bratstvo je na čudesan način izabralo njega. Nekako su saznali za njegovo gnušanje... i za njegove veštine. Na koji način, nikada neće saznati. Njihovi koreni su se pružali daleko. Sada su mu ukazali najveću čast. On će biti njihove ruke i njihov glas. Njihov ubica i glasnik. Onaj koga je njegov narod znao kao Malak al-haq Anđeo istine.

Vetrina laboratorija je imala divlje futurističan izgled. Blistavobela i sa svih strana okružena kompjuterima i specijalizovanom elektronskom opremom. Ličila je na neku vrstu operacione sale. Lengdon se pitao kakve tajne je ovo mesto moglo da skriva da bi se opravdalo vađenje nečijeg oka radi ulaska unutra.

Koler se vrpolio dok su ulazili, a njegov pogled je jurcao okolo u potrazi za tragovima uljeza. Ali laboratorija je bila prazna. Vitorija se takođe kretala polako... kao da joj laboratorija deluje nepoznato bez očevog prisustva.

Lengdonov pogled je odmah pao na sredinu sobe, gde se niz kratkih stubova uzdizalo iz poda. Poput minijaturnog Stounhendža, desetak ili više stubova od uglačanog čelika su formirali krug u centru prostorije. Stubovi su bili visoki oko jedan metar i podsećali su Lengdona na muzejska postolja za dragocene dragulje. Međutim, ovi stubovi očigledno nisu bili napravljeni za drago kamenje. Svaki je nosio debeli, providni kanister veličine konzerve za teniske loptice. Izgledali su prazno.

Koler zbunjeno osmotri kanistere. Bilo je očigledno da je za sada rešio da ih ignoriše. Okrenuo se prema Vitoriji. "Je li nešto ukradeno?"

"Ukradeno? Kako?" usprotivila se. "Skener mrežnjače dozvoljava ulaz samo nama."

"Samo pogledajte."

Vitorija je uzdahnula i par trenutaka proučavala sobu. Slegla je ramenima. "Sve izgleda onako kako je moj otac uvek ostavljao. Uređeni haos."

Lengdon oseti kako Koler odmerava opcije, kao da se pita koliko daleko može da ide sa Vitorijom... koliko može da joj kaže. Činilo se da je privremeno odustao od toga. Pomerajući svoja invalidska kolica prema sredini sobe, usredsredio se na misterioznu skupinu naizgled praznih kanistera.

"Tajne su", konačno reče Koler, "luksuz koji više sebi ne možemo

dozvoliti.”

Vitorija pomirljivo klimnu glavom, iznenada izgledajući potreseno, kao da ju je ovo mesto obuzelo bujicom sećanja.

Daj joj minut, pomisli Lengdon.

Kao da se priprema za ono što je nameravala da otkrije, Vitorija je zatvorila oči i udahnula. Zatim je udahnula ponovo. I još jednom. I još jednom...

Lengdon ju je posmatrao, iznenada zabrinut. Da li je sa njom sve u redu?

Pogledao je Kolera, koji je delovao ravnodušno, kao da je već prisustvovao ovom ritualu. Prošlo je deset sekundi pre nego što je Vitorija otvorila oči.

Lengdon nije mogao da poveruje u ovakvu metamorfozu. Vitorija Vetra se preobrazila. Njene pune usne su se opustile, ramena pognula, a oči dobile mek i pomirljiv izraz. Izgledalo je kao da je primorala svaki mišić u svome telu da prihvati situaciju. Opora vatra i lična patnja su nekako bili potisnuti u hladnoću duboku poput mora.

“Odakle da počnem...” rekla je nepomućenim akcentom.

“Od samog početka”, reče Koler. “Pričajte nam o eksperimentima vašeg oca.”

“Pomirenje nauke i religije je bio životni san moga oca”, reče Vitorija. “Želeo je da dokaže da su nauka i religija dva potpuno kompatibilna polja dva različita pristupa otkrivanju iste istine.” Zastala je, kao da ne može da poveruje u ono što će upravo reći. “I nedavno... otkrio je način da to uradi.”

Koler nije rekao ništa.

“Zamislio je eksperiment za koji se nadao da će resiti jedan od najžučnijih sukoba u istoriji nauke i religije.”

Lengdon se pitao na koji sukob je mislila. Bilo ih je toliko mnogo.

“Kreacionizam”, razjasnila je Vitorija. “Bitka oko toga kako je nastao univerzum.”

Oh, pomisli Lengdon. Debata.

“Biblija, naravno, tvrdi da je Bog stvorio univerzum”, objasnila je. “Bog je rekao ‘Neka bude svetio’ i sve što vidimo se pojavilo iz ogromne praznine. Na nesreću, jedan od osnovnih zakona fizike kaže da se materija ne može stvoriti iz ničega.”

Lengdon je čitao o ovom patu. Ideja da je Bog navodno stvorio “nešto iz ničega” je bila u potpunoj suprotnosti sa prihvaćenim zakonima moderne fizike, što je značilo, kako su naučnici tvrdili, da je Postanje sa naučne strane apsurdno.

“G. Lengdone”, reče Vitorija, okrećući se, “pretpostavljam da ste upoznati sa teorijom Velikog praska?”

Lengdon slegnu ramenima. “Manje-više.” Znao je da je Veliki prasak predstavljao naučno prihvaćen model nastanka univerzuma. Nije ga stvarno razumeo, ali prema toj teoriji, usamljena tačka izuzetno koncentrovane energije je buknula u kataklizmičkoj eksploziji, šireći se u svim pravcima da bi stvorila univerzum. Ili nešto slično.

Vitorija je nastavila. “Kada je katolička crkva 1927. prvi put iznela teoriju Velikog praska,...”

“Izvinite?” ubacio se Lengdon, ne uspevši da se suzdrži. “Kažete da je Veliki prasak bio katolička ideja?”

Vitorija je bila iznenađena njegovim pitanjem. “Naravno. Izneo ju je katolički sveštenik, Zorž Lemetre, 1927. godine.”

“Ali, ja sam mislio...” oklevao je. “Zar Veliki prasak nije ideja harvardskog astronoma Edvina Habla?”

Koler ga smrkuto pogleda. “Ponovo je u pitanju američka naučna arogancija. Hbl je objavio svoj rad 1929, dve godine posle Lemetrea.”

Lengdon se namršti. Stvar se zove Hbl-ov teleskop, gospodine - nikad nisam čuo za Lemetreov teleskop!

“G. Koler je u pravu”, reče Vitorija, “ideja je Lemetreovo delo. Hbl ju je samo potvrdio sakupivši čvrste dokaze koji su pokazivali da je Velik prasak naučno moguć.”

“Oh”, reče Lengdon, pitajući se da li su Hbl-fanatici na odeljenju

za astronomiju na Harvardu u svojim predavanjima ikada pominjali Lemetrea.

“Kada je Lemetre prvi put izneo teoriju Velikog praska”, nastavila je Vitorija, “naučnici su tvrdili da je potpuno besmislena. Materija, rekli su naučnici, ne može biti stvorena iz ničega. Tako da je, kada je Habl šokirao svet naučno dokazavši da je teorija Velikog praska tačna, crkva objavila pobedu, proglašavajući to za dokaz da je Biblija naučno dokazana. Božanska istina.”

Lengdon usredsređeno klimnu glavom.

“Naučnicima se naravno nije svidelo što crkva koristi njihova otkrića da bi promovisala religiju, pa su odmah pretočili teoriju o Velikom prasku u matematičke formule, uklonivši sve religiozne predznake i time je prihvatili kao svoju. Međutim, na nesreću po nauku, njihova računanja i do danas imaju jednu ozbiljnu manu koju crkva voli da ističe.”

Koler je zagundao. “Jedinstvenost.” Izgovorio je tu reč kao da je bila uzrok svih njegovih muka.

“Da, jedinstvenost”, reče Vitorija. “Tačan trenutak stvaranja. Nulta tačka.”

Pogledala je Lengdona. “Nauka čak ni danas ne može da objasni sam trenutak stvaranja. Naši proračuni prilično uspešno objašnjavaju rani univerzum, ali što se više vraćamo kroz vreme, približavajući se samom trenutku, matematika se iznenada dezintegriše i sve postaje besmisleno.”

“Tačno”, reče Koler nervoznim glasom, “a crkva taj nedostatak smatra dokazom čudesnog dela božjih ruku. Pređite na stvar.”

Vitorijin izraz lica je postao nedokučiv. “Stvar je u tome da je moj otac oduvek verovao u božiju umešanost u Veliki prasak. Iako nauka nije bila u stanju da shvati uzvišeni trenutak stvaranja, on je verovao da će jednog dana moći.” Tužno je pokazala prema odštampanom natpisu koji je bio prikaoen iznad radnog stola njenog oca. “Tata mi je time mahao ispred nosa svaki put kada bih izrazila svoje sumnje.”

Lengdon pročita poruku:

NAUKA I RELIGIJA NISU SUPROTSTAVLJENE.

NAUKA JE SAMO PREVIŠE MLADA DA BI RAZUMELA.

“Moj otac je hteo da podigne nauku na viši nivo”, reče Vitorija, “na kome bi nauka potvrdila koncept Boga.” Provukla je ruku kroz kosu, obuzeta melanholijom. “Pokušao je da učini nešto što nijednom naučniku nije palo na pamet. Nešto za šta nijedan naučnik do sada nije posedovao tehnologiju.”

Zastala je, kao da nije sigurna kako da uobličiti sledeće reci. “Smislio je eksperiment kojim bi dokazao da je Postanje moguće.”

Dokazati Postanje? Pitao se Lengdon. Neka bude svetio? Materija iz ničega?

Kolerov mrtvi pogled sevnu preko prostorije. “Šta ste rekli?”

“Moj otac je stvorio univerzum... iz ničega.”

Koler trgnu glavu. “Šta?”

“Tačnije rečeno, rekonstruisao je Veliki prasak.”

Koler je izgledao kao da će iskočiti iz kolica.

Lengdon je sada bio i zvanično izgubljen. Stvaranje univerzuma? Rekonstruisanje Velikog praska?

“Naravno, uradio je to na znatno manjem modelu”, reče Vitorija, sada pričajući brže. “Proces je bio neverovatno jednostavan. Ubrzao je dva ultratanka zraka čestica u suprotnim smerovima duž cevi akceleratora. Dva zraka su se direktno sudarila ogromnom brzinom, spajajući se i sabijajući svu svoju energiju u jednu tačku. Postigao je izuzetnu gustinu energije.” Počela je da iznosi podatke, dok su se direktorove oči širile.

Lengdon je pokušavao da ih prati. Znači, Leonardo Vetra je simulirao sabijenu tačku energije iz koje se univerzum navodno razvio.

“Rezultat”, reče Vitorija, “nije bio ništa manje nego čudesan. Kada bude objavljen, uzdrmaće same temelje moderne fizike.” Sada je govorila sporo, kao da uživa u veličini svojih vesti. “Bez upozorenja, u cevi akceleratora, na ovoj tački izuzetno usredsređene energije, čestice

materije su počele da se pojavljuju niotkuda.”

Koler nije pokazao nikakvu reakciju. Jednostavno je zurio.

“Materija”, ponovila je Vitorija. “Pojavila se niotkuda. Neverovatan prizor subatomske vatrometa. Minijturni univerzum koji se rađao. Ne samo da je dokazao da materija može biti stvorena iz ničeg, nego i da Veliki prasak i Postanje mogu jednostavno biti objašnjeni prihvatanjem prisustva ogromnog izvora energije.”

“Mislite na Boga?” insistirao je Koler.

“Boga, Budu, Silu, Jahvea, Jedinstvenost, Tačku nastanka - nazovite to kako god želite - rezultat je isti. Nauka i religija iznose istu istinu - čista energija je tvorac svega.”

Kada je Koler konačno progovorio, glas mu je bio sumoran. “Vitorija, ne razumem te u potpunosti. Učinilo mi se da si rekla da je tvoj otac stvorio materiju... iz ničega?”

“Da.” Vitorija pokaza prema kanisterima. “I tamo je dokaz. U onim posudama su primerci materije koju je stvorio.”

Koler se zakašljao i prišao kanisterima poput oprezne životinje koja obilazi nešto za šta instinktivno zna da je opasno. “Očigledno mi je nešto promaklo”, rekao je. “Kako očekuješ da bilo ko poveruje da se u ovim kanisterima nalaze čestice materije koju je tvoj otac stvorio? To mogu biti bilo kakve čestice.”

“U stvari”, reče Vitorija samouvereno, “baš i ne mogu. Ove čestice su jedinstvene. To je vrsta materije koja ne postoji nigde na zemlji... što znači da je morala biti stvorena.”

Kolerovo lice se smrknilo. “Vitorija, kako to misliš, određena vrsta materije? Postoji samo jedna vrsta materije, a ona...” Koler iznenada ućuta.

Na Vitorijinom licu se video trijumf. “O tome ste i sami predavali, direktore. Univerzum se sastoji od dve vrste materije. To je naučna činjenica.”

Vitorija se okrenula prema Lengdonu. “G. Lengdone, šta Biblija kaže o Postanju? Šta je Bog stvorio?”

Lengdon se zbunio, ne shvatajući kakve to veze ima sa bilo čime. "Um, Bog je stvorio... svetio i tamu, raj i pakao..."

"Upravo tako", reče Vitorija. "Stvorio je sve u obliku suprotnosti. Simetrija. Savršena ravnoteža." Ponovo se okrenula prema Koleru. "Direktore, nauka tvrdi isto što i religija, da je Veliki prasak stvorio sve u univerzumu sa svojom suprotnosti."

"Uključujući i samu materiju", prošaputa Koler, kao za sebe.

Vitorija klimnu glavom, "I kada je moj otac izveo svoj eksperiment, stvarno su se pojavile dve vrste materije."

Lengdon se zapitao šta je ovo značilo. Leonardo Vetra je stvorio suprotnost materiji?

Koler je pobesneo. "Supstanca o kojoj govorite postoji samo negde drugde u univerzumu. Sigurno ne na Zemlji. Najverovatnije čak ne ni u našoj galaksiji!"

"Upravo tako", odgovorila je Vitorija, "što je dokaz da su čestice u ovim kanisterima morale biti stvorene."

Kolerovo lice je otvrdlo. "Vitorija, ne tvrdiš valjda da se u onim kanisterima nalaze stvarni uzorci?"

"Baš to." Ponosno je pogledala posude. "Direktore, vi posmatrate prve dokaze postojanja antimaterije na svetu."

Faza dva, pomislio je hašašin, koračajući kroz mračni tunel.

Buktinja u njegovoj ruci je preterana. Znao je to. Ali bilo je to radi efekta. Efekat je sve. Naučio je da je strah njegov saveznik. Strah obogaljuje brže od bilo kakvog oružja.

U prolazu nije bilo ogledala pred kojim bi se divio svojoj masci, ali je po talasastoj senci odore koju je nosio osećao da je savršena. Uklapanje je bilo deo plana... deo izopačenosti zapleta. Ni u svojim najluđim snovima nije zamišljao da će igrati ovu ulogu.

Pre dve nedelje, zadatak koji ga čeka na drugom kraju ovog tunela bi smatrao nemogućim. Samoubilačkom misijom. Ulaskom u lavlju jazbinu bez odbrane. Ali Janus je promenio definiciju nemogućeg. U poslednje dve nedelje, Janus je podelio sa hašašinom brojne tajne... a ovaj tunel je bio jedna od njih. Drevan, ali još uvek savršeno prohodan.

Dok se približavao svom neprijatelju, hašašin se pitao da li će posao koji ga čeka biti toliko lak koliko je Janus obećao. Janus ga je uveravao da će neko iznutra obaviti pripreme. Neko iznutra. Neverovatno. Što je više razmišljao o tome, sve više mu se činilo da će ovo biti dečija igra.

Wahad... tintain... thalatha... arbaa, brojao je u sebi na arapskom dok se približavao kraju. Jedan... dva... tri... četiri...

21

Verujem da ste čuli za antimateriju, g. Lengdon?" Vitorija ga je proučavala. Njena tamna koža bila je u kontrastu sa belom laboratorijom.

Lengdon podiže pogled. Iznenada se osetio kao glupak. "Da. Pa... tako nekako."

Njene usne su se raširile u blagi osmeh. "Gledate Zvezdane staze."

Lengdon je pocrveneo. "Pa, moji studenti uživaju u..." Namrštio se "Zar nije antimaterija ono što pokreće U.S.S. Enterprajz?"

Klimnula je. "Dobra naučna fantastika ima korene u dobroj nauci."

"Znači da je antimaterija stvarna?"

"Prirodna pojava. Sve ima svoju suprotnost. Protoni imaju elektrone. Gornji kvarkovi imaju donje kvarkove. Kosmička simetrija postoji i na subatomske nivou. Antimaterija je yin za materijin yang. Ona izjednačava fizičku jednačinu."

Lengdon pomisli na Galilejevo verovanje u dualizam.

"Naučnici znaju još od 1918", reče Vitorija, "da su u Velikom prasku stvorene dve vrste materije. Jedna je ona koju vidimo ovde na Zemlji, koji čini kamenje, drveće, ljude. Druga je njena inverzija - identična je materiji u svemu osim što su naboji njenih čestica obrnuti."

Koler progovori kao da izranja iz magle. Glas mu je iznenada zvučao nesigurno. "Ali postoje ogromne tehnološke prepreke u samom skladištenju antimaterije. Šta je sa neutralizacijom?"

"Moj otac je napravio vakuum sa obrnutom polarizovanošću da bi izvukao pozitronu antimaterije iz akceleratora pre nego što propadnu."

Koler napravi grimasu. "Ali vakuum bi takođe izvukao i materiju. Nema načina da se razdvoje čestice."

"Upotrebio je magnetsko polje. Materija je poletela desno, a antimaterija levo. Suprotno su polarizovane."

U tom trenutku se učinilo da je Kolerov zid sumnje počeo da puca. Pogledao je Vitoriju sa očiglednim zaprepašćenjem i onda ga je, bez upozorenja, obuzeo napad kašlja. "Neverov... atno..." reče, brišući usta, "a ipak..."

Činilo se da se njegova logika i dalje opire. "Čak iako bi vakuum uspeo, ovi kanisteri su napravljeni od materije. Antimaterija se ne može uskladištiti u kanisterima napravljenim od materije. Antimaterija bi odmah reagovala sa..."

"Uzorak ne dodiruje kanister", reče Vitorija, koja je očigledno očekivala ovo pitanje. "Antimaterija je suspendovana. Kanisteri se zovu 'zamke za antimateriju', zato što bukvalno zarobljavaju antimateriju u središtu kanistera, suspendujući je na bezbednoj udaljenosti od stranica i dna."

"Suspendovana? Ali... kako?"

"Između dva ukrštajuća magnetska polja. Evo, pogledajte."

Vitorija je prešla preko sobe i vratila se sa velikim elektronskim uređajem. Naprava je Lengdona podsećala na nekakav svemirski pištolj iz crtača - široka cev sa teleskopskim nišanom na vrhu i zbrkom elektronike koja je visila ispod. Vitorija je poravnala nišan sa jednim od kanistera, provirila kroz njega i podesila neke ručice. Zatim se odmakla, nudeći Koleru da pogleda.

Koler se zbunio. "Sakupili ste vidljivu količinu?"

"Pet stotina nanograma", reče Vitorija. "Tečna plazma koja sadrži milione pozitrona."

"Milione? Ali nekoliko čestica je najviše što je iko ikada otkrio... bilo gde."

"Ksenon", reče Vitorija jednostavno. "Ubrzao je zrak čestica kroz mlaz ksenona, guleći elektrone. Insistirao je na tome da tačna procedura ostane tajna, ali je uključivala simultano ubacivanje sirovih elektrona u akcelerator."

Lengdon se osećao izgubljeno, pitajući se da li se ovaj razgovor i dalje vodi na engleskom.

Koler je zastao, dok su mu se linije na čelu produbljivale. Iznenada je naglo uvukao dah. Klonuo je kao da ga je pogodio metak. "Tehnički, to bi Ostavilo..."

"Da. Gomilu toga."

Koler ponovo pogleda kanister koji je stajao pred njim. Nesigurno se podiže iz kolica i stavi oko na okular, vireći unutra. Zurio je dugo, ne govoreći ništa. Kada je konačno seo čelo mu je bilo orošeno znojem. Bore na njegovom licu su nestale. Glas mu se spustio do šapata. "Bože... stvarno ste uspeli."

Vitorija klimnu glavom. "Moj otac je uspeo."

"Ja... ne znam šta da kažem."

Vitorija se okrenu prema Lengdonu. "Želite li da pogledate?" Pokazala je na uređaj za posmatranje.

Ne znajući šta da očekuje, Lengdon priđe biže. Sa pola metra udaljenosti, kanister je izgledao prazno. Šta god da se unutra nalazilo, bilo je majušno.

Lengdon pogleda kroz prorez. Trebao mu je trenutak da bi mu se prizor fokusirao. Onda je video.

Predmet nije bio na dnu posude kao što je očekivao, već je plutao u središtu - suspendovan u vazduhu - blistava globula tečnosti poput žive. Lebdeći kao nekom magijom, tečnost se prevrtala u prostoru. Talasi poput tečnog metala su se mreškali po površini kapljice. Zarobljena tečnost je podsećala Lengdona na snimak kapi vode na nultoj gravitaciji kojeg je jednom video.

Iako je znao da je globula mikroskopske veličine, mogao je da vidi svaku promenu i talasanje površine, dok se kuglica plazme polako okretala u suspenziji."

"Ono... pluta", reče.

"Bolje bi mu bilo", odgovori Vitorija. "Antimaterija je veoma nestabilna. Energetski govoreći, antimaterija je materijin odraz u ogledalu, tako da se one odmah međusobno poništavaju ako dođu u dodir. Izolovanje antimaterije od materije je naravno bio izazov, pošto

je sve na Zemlji napravljeno od materije. Uzorci su morali biti uskladišteni tako da ne dodiruju ništa - čak ni vazduh."

Lengdon je bio zapanjen. Kakav primer rada u vakuumu.

"Ove zamke za antimateriju", prekinu ih je Koler, dok je zadivljeno prevlaćio bledi prst preko osnove jedne od njih. "One su izum vašeg oca?"

"U stvari", reče, "one su moj izum."

Koler podiže pogled.

Vitorijin glas je zvučao skromno. "Kada je moj otac stvorio prve čestice antimaterije, nije mogao da smisli kako da ih uskladišti. Ja sam mu predložila ovo. Hermetički zatvorene nanokompozitne školjke sa elektromagnetima na svakom kraju."

"Izgleda da se genijalnost vašeg oca prenela na vas."

"Ne baš. Pozajmila sam ideju iz prirode. Portugalska meduza hvata ribe između svojih pipaka pomoću nematocističkih naboja. Ovde važi isti princip. Na kanisteru se nalaze dva magneta, po jedan na svakom kraju. Suprotstavljena magnetna polja se ukrštaju u središtu kanistera i zadržavaju antimateriju tamo, suspendovanu u vakuumu."

Lengdon ponovo pogleda kanister. Antimaterija je plutala u vakuumu, ne dodirujući ništa. Koler je u pravu. Bilo je to genijalno.

"Gde se nalazi izvor energije za magnete?" upita Koler.

Vitorija pokaza prstom. "U stubu ispod zamke. Kanisteri su uključeni u postolje koje ih neprekidno puni, tako da se magneti nikad ne isprazne."

"A ako se polje ugasi?"

"Desiće se očigledno. Antimaterija će pasti, dodirnuti dno zamke i desiće se anihilacija."

Lengdon načulji uši. "Anihilacija?" Nije mu se svidelo kako je to zvučalo.

Vitorija nije delovala zabrinuto. "Da. Ako antimaterija i materija dođu u kontakt, biće uništeni istog trenutka. Fizičari ovaj proces zovu

‘anihilacija’.”

Lengdon klimnu. “Oh.”

“To je najjednostavnija prirodna reakcija. Čestica materije i čestica nematerije se spajaju da bi stvorile dve nove čestice - koje se zovu fotoni. Foton je u stvari malecna tačka svetla.”

Lengdon je čitao o fotonima - svetlosnim česticama - najčistijem obliku energije. Odluči da se suzdrži od zapitkivanja o fotonskim torpedima koje je kapetan Kirk koristio protiv Klingonaca. “Znači, ako antimaterija padne, videćemo malecnu tačku svetla?”

Vitorija je slegla ramenima. “Zavisi od toga šta nazivate malecnim. Evo, pokazaću vam.” Posegnula je za kanisterom i počela da ga odvrće sa postolja za punjenje.

Koler bez upozorenja ispusti krik užasa i baci se prema napred, sklanjajući njene ruke. “Vitorija! Jesi li poludela!”

Koler je, začudo, na trenutak stajao, ljuljajući se na zakržljanim nogama. Lice mu je bilo bledo od straha. "Vitorija! Ne smeš da pomeraš zamku!"

Lengdon je posmatrao, začuđen direktorovom iznenadnom panikom.

"Pet slotina nanograma!" reče Koler. "Ako prekineš magnetsko polje..."

"Direktore", uveravala ga je Vitorija, "savršeno je bezbedno. Svaka zamki ima i sigurnosni sistem - pomoćnu bateriju za slučaj da bude uklonjena sa punjenja. Uzorak će nastaviti da lebdi čak i ako skinem kanister."

Koler je delovao nesigurno. Zatim se oklevajući spusti u svoja kolica.

"Baterije se aktiviraju automatski", reče Vitorija, "kada se zamka skine sa punjača. Daju energije za dvadeset četiri časa. Poput rezervnog rezervoara benzina." Okrenula se prema Lengdonu, kao da je osetila njegovu nelagodnost. "Antimaterija poseduje neke zapanjujuće karakteristike, g. Lengdon, koje je čine prilično opasnom. Uzorak od deset miligrama - veličine zrna peska - navodno sadrži istu količinu energije kao dve stotine metričkih tona konvencionalnog raketnog goriva."

Lengdonu se ponovo zavrte u glavi.

"U pitanju je energetski izvor sutrašnjice. Hiljadu puta jači od nuklearne energije. Sto posto efikasan. Bez ikakvih nusprodukata. Bez radijacije. Bez zagađenja. Nekoliko grama bi moglo da nedelju dana snabdeva energijom neki veći grad."

"Grams?" Lengdon nesigurno side sa podijuma.

"Ne brinite", reče Vitorija. "Ovi primerici su minijturni - milioniti - delovi grama. Relativno su bezopasni." Ponovo je posegnula za posudom i odvrnula je sa platforme za punjenje.

Koler se trgnuo ali je nije sprečio. Kada se zamka oslobodila, začulo se oštro pištanje i aktivirao se mali LED ekran blizu osnove zamke. Crvene brojke su zatreptale, odbrojavajući dvadeset četiri časa.

24:00:00...

23:59:59...

23:59:58...

Lengdon je posmatrao brojeve koji su se nizali i shvatio da ga neprijatno podsećaju na tempiranu bombu.

“Baterija će”, objasni Vitorija, “trajati čitavih dvadeset četiri časa pre nego što se istroši. Može se ponovo napuniti tako što se zamka vrati na postolje. Predviđena je kao sigurnosna mera, ali je takođe zgodna za transport.”

“Transport?” Koler se skameni. “Iznosili ste ovo iz laboratorije?”

“Naravno da ne”, reče Vitorija. “Ali nam pokretljivost dozvoljava da je proučavamo.”

Vitorija povede Lengdona i Kolera do drugog kraja prostorije. Povukla je u stranu zavesu i otkrila prozor kroz koji se mogla videti velika soba. Zidovi, pod i tavanica su bili u potpunosti obloženi čelikom. Soba je Lengdona podsećala na rezervoar tankera kojim je putovao na Papuu Novu Gvineju da bi proučavao Hanta oslikavanje tela.

“To je prostorija za anihilaciju”, objasni Vitorija.

Koler podiže pogled. “Vi ste posmatrali anihilacije?”

“Moj otac je bio fasciniran fizikom Velikog praska - velikim količinama energije stvorenim iz sićušnih jezgara materije.” Vitorija otvori fioku od čelika koja se nalazila ispod prozora. Spusti unutra zamku i zatvori fioku. Zatim povuče polugu. Trenutak kasnije, zamka se pojavi sa druge strane stakla glatko se kotrljajući u širokom luku preko metalnog poda, da bi se zaustavila na sredini prostorije.

Vitorija se jedva primetno nasmeši. “Upravo ćete videti proces anihilacije materije i antimaterije. Nekoliko milionitih delova grama. Relativno sićušan uzorak.”

Lengdon je posmatrao zamku za antimateriju koja je usamljeno ležala na podu ogromne prostorije. Koler se takođe okrenuo prema prozoru, pomalo nesiguran.

“U drugim okolnostima”, počeo Vitorija, “morali bismo da sačekamo puna dvadeset četiri časa da se baterije istroše, ali je ova komora opremljena magnetima ispod poda koji mogu da premoste zamku, oslobađajući antimateriju. I kada se materija i antimaterija dodirnu...”

“Anihilacija”, prošapta Koler.

“Još jedna stvar”, reče Vitorija. “Antimaterija oslobađa čistu energiju. Stoprocentno pretvaranje mase u fotone. Zato nemojte gledati pravo u uzorak. Zaštitite oči.”

Lengdon je bio oprezan, ali mu se sada učinilo da Vitorija pravi preveliku dramu. Da ne gledamo pravo u kanister? Uređaj je bio udaljen više od trideset metara, iza ultradebelog zida od zatamnjenog pleksiglasa. Štaviše, trunčica u kanisteru je bila nevidljiva, mikroskopska. Da zaštitim oči? pomisli Lengdon. Koliko energije bi uopšte ta trunčica mogla...

Vitorija pritisnu dugme.

Lengdon je istog trenutka bio zaslepljen. Bleštava tačka svetla je zasijala u kanisteru i zatim eksplodirala u udarnom talasu svetla koji se širio u svim pravcima, sudarajući se sa prozorom ispred njega u silovitoj grmljavini.

Zateturao se dok je detonacija tresla odaju. Svetio je na trenutak zaslepljujuće blistalo, a onda je počelo da se smanjuje, sagorevajući i pretvarajući se u majušnu tačku koja je potonula u ništavilu. Lengdon je bolno treptao, dok mu se čulo vida polako vraćalo. Kanister na podu je u potpunosti iščezao.

Ispario. Nije bilo ni traga.

Zurio je u čudu. “B... Bože.”

Vitorija tužno klimnu glavom. “Upravo to je rekao i moj otac.”

Koler je zurio u komoru za anihilaciju sa izrazom potpune zaprepaščenosti pred prizorom kojem je upravo prisustvovao. Robert Lengdon je ošamućen stajao kraj njega.

“Želim da vidim oca”, zahtevala je Vitorija. “Pokazala sam vam laboratoriju. Sada želim da vidim oca.”

Koler se polako okrenu, kao da je nije čuo. “Zašto ste toliko čekali, Vitorija? Ti i tvoj otac je trebalo odmah da me obavestite o ovom otkriću.”

Vitorija je piljila u njega. Koliko razloga želite? “Direktore, možemo o ovome pričati kasnije. Sada želim da vidim oca.”

“Da li znaš šta ova tehnologija implicira?”

“Naravno”, uzvratila Vitorija. “Prihode za CERN. Mnogo novaca. Sada želim da...”

“Da li ste ga zato držali u tajnosti?” bio je uporan Koler, očigledno menjajući temu. “Zato što ste se bojali da ćemo odbor i ja izglasati da se licencira?”

“I treba da se licencira”, odgovori Vitorija, osećajući kako je uvlači u raspravu. “Antimaterija je važna tehnologija. Ali je takođe veoma opasna. Mom ocu i meni je trebalo vremena da usavršimo proceduru i načinimo je bezbednom.”

“Drugim rečima, niste verovali da će odbor direktora staviti savesnu nauku ispred pohlepe za novcem.”

Vitorija je bila iznenađena ravnodušnošću u Kolerovom glasu. “Postojala su i druga pitanja”, rekla je. “Mome ocu je bilo potrebno vreme da bi prikazao antimateriju u pravom svetlu.”

“Što znači?”

Šta mislite da bi moglo da znači? “Materija za energiju? Nešto iz ničega? To je praktično dokaz da je Postanje naučno moguće.”

“Znači da nije želeo da religijske implikacije njegovog otkrića budu

izgubljene u plimi komercijalizma?”

“Tako nekako.”

“A ti?”

Vitorijine brige su, ironično, bile na drugoj strani. Komercijalizam je bio kritičan za uspeh bilo kog novog izvora energije. Iako je tehnologija antimaterije imala šokantan potencijal kao efikasan i čist izvor energije ako bi bila prerano objavljena, mogla bi biti ocrnjena politikom i fijaskom u odnosima s javnošću koji su ubili nuklearnu i solarnu energiju.

Nuklearna je stavljena u upotrebu pre nego što je bila bezbedna i došlo je do nezgoda. Solarna je stavljena u upotrebu pre nego što je bila efikasna i ljudi su izgubili mnogo novca. Obe tehnologije su stekle lošu reputaciju i nikada nisu u potpunosti razvijene.

“Moji interesi”, reče Vitorija, “bili su malo manje uzvišeni od ujedinjenja nauke i religije.”

“Prirodna sredina”, sa sigurnošću je pogađao Koler.

“Neograničena energija. Bez površinskih kopova. Bez zagađenja. Bez radijacije. Tehnologija antimaterije bi mogla da spase planetu.”

“Ili da je uništi”, dodao je Koler. “U zavisnosti od toga ko je koristi i za šta.” Vitorija je osetila hladnoću koja je izbijala iz Kolerove obogaljene figure. “Ko još zna za ovo?” upitao je.

“Niko”, reče Vitorija. “To sam vam već rekla.”

“Zašto bi inače tvoj otac bio ubijen?”

Vitorijini mišići su se zategli. “Nemam predstavu. Imao je neprijatelje ovde u CERN-u, ali to nema nikakve veze sa antimaterijom. Zakleli smo se jedno drugom da će ovo ostati među nama još nekoliko meseci, dok ne budemo spremni.”

“I ti si sigurna da je tvoj otac održao zavet ćutanja?”

Vitorija je sada već bila besna. “Moj otac je održao i teže zavete od ovoga.”

“A ti nisi rekla nikom?”

“Naravno da nisam!”

Koler uzdahnu. Zastao je, kao da pažljivo bira reči. “Pretpostavimo da neko jeste otkrio. I pretpostavimo da je neko uspeo da prodre u laboratoriju. Šta misliš da bi tražili? Da li je tvoj otac ovde držao beleške? Dokumentaciju o ovom procesu?”

“Direktore, bila sam strpljiva. Želim odgovore odmah. Neprekidno pričate o provali, ali videli ste skener mrežnjače. Otac je strogo vodio računa o tajnosti i obezbeđenju.”

“Udovoljite mi”, odbrusi Koler, prepadajući je. “Šta bi nedostajalo?”

“Nemam predstavu.” Vitorija je besno osmotrila laboratoriju. Svi uzorci antimaterije su bili na broju. Radni prostor njenog oca je delovao netaknuto. “Niko nije ulazio ovamo”, ustvrdila je. “Ovde gore sve je u redu.”

Koler je izgledao iznenađeno. “Ovde gore?”

Vitorija je to izgovorila ne razmišljajući. “Da, ovde u gornjoj laboratoriji.”

“Koristite i donju laboratoriju?”

“Da, kao skladište.”

Koler se dokotrljao do nje, ponovo kašljući. “Koristite Op-mat komoru kao skladište? Skladište čega?”

Opasnog materijala, čega drugog! Vitorija je gubila strpljenje. “Antimaterije.”

Koler se pomoću ruku uzdigao iz kolica. “Postoje i drugi uzorci? Kog vruga mi nisi to rekla?”

“Upravo jesam”, odbrusi mu Vitorija. “Jedva da ste mi i dali priliku!”

“Moramo da proverimo te uzorke”, reče Koler. “Odmah.”

“Uzorak”, ispravi ga Vitorija. “Jednina. I on je u redu. Niko ne bi mogao...”

“Samo jedan?” Koler je oklevao. “Zašto nije ovde gore?”

“Moj otac ga je držao ispod stenovitog sloja iz predostrožnosti. Veći je od drugih.”

Vitoriji nije promakao pogled koji su razmenili Koler i Lengdon.

Koler joj je ponovo prišao. “Stvorili ste uzorak veći od pet stotina nanograma?”

“To je bilo neophodno”, branila se Vitorija. “Morali smo da dokažemo da postoji isplativ odnos ulaganja i koristi.”

Znala je da je problem sa novim izvorima energije oduvek bila stvar ulaganja prema koristi - koliko novca se trebalo potrošiti da bi se energija upotrebila. Podizanje naftne platforme da bi se sakupio jedan barel nafte je predstavljao propali poduhvat. Međutim, ako je ta ista platforma, uz minimalne troškove, mogla da proizvede milione barela, onda ste ostajali u poslu. Antimaterija je funkcionisala na isti način. Uključivanje šesnaest milja elektromagneta da bi se stvorio malecki uzorak antimaterije je trošilo više energije nego što je stvorena antimaterija sadržala. Da bi se antimaterija pokazala efikasnom i isplativom, morali su stvoriti krupniji uzorak.

Iako je Vitorijin otac oklevao da to uradi, Vitorija ga je nagovarala. Tvrdila je da bi njih dvoje morali da dokažu dve stvari da bi antimaterija bila shvaćena ozbiljno. Na prvom mestu, da su se mogle stvoriti isplative količine. A drugo, da se uzorak mogao bezbedno skladištiti. Na kraju je pobedila i njen otac se složio sa njom, uprkos svome oprezu. Međutim, ne bez strogih pravila u vezi sa tajnošću i dostupnošću. Njen otac je insistirao da se antimaterija čuva u Op-matu - maloj granitnoj šupljini koja se nalazila dodatnih dvadeset i pet metara pod zemljom. Uzorak je bio njihova tajna. Samo njih dvoje su imali pristup.

“Vitorija?” insistirao je Koler napetim glasom. “Koliko ste veliki uzorak stvorili ti i tvoj otac?”

Vitorija oseti nalet gorkog zadovoljstva. Znala je da će količina zapanjiti čak i velikog Maksimilijana Kolera. Zamislila je antimateriju ispod nje. Neverovatan prizor. Suspendovana u zamci, savršeno vidljiva golim okom, plesala je malecna sfera antimaterije. Ovo nije bila mikroskopska trunčica. Ovo je kap veličine sačme.

Vitorija duboko udahnu. "Čitavih četvrt grama."

Boja je nestala sa Kolerovog lica. "Šta!" Obuzeo ga je napad kašlja. "Četvrt grama? To predstavlja... skoro pet kilotona!"

Kilotona. Vitorija je mrzela tu reč. Ona i njen otac je nikada nisu koristili.

Kiloton je iznosio 1.000 metričkih tona TNT-a. Kilotoni su se upotrebljavali za oružje. Razornu moć. Silu destrukcije. Ona i njen otac su koristili elektronske volte i džule - jedinice za upotrebnu energiju.

"Tolika količina antimaterije bi bukvalno izbrisala sve u prečniku od pola milje!" uzviknuo Koler.

"Da, kada bi se anihilirala odjednom", uzvratila Vitorija, "što niko ne bi uradio!"

"Osim nekoga ko ne zna za bolje. Ili ako vaše baterije otkazu!" Koler se već kretao prema liftu.

"Zato ju je moj otac i čuvao u Op-matu uključenu u sigurnosni punjač sa dvostrukim sistemom obezbeđenja."

Koler se okrenuo sa izrazom nade. "Stavili ste dodatno obezbeđenje na Op-mat?"

"Da. Još jedan skener mrežnjače."

Koler izgovori samo dve reči. "Dole. Odmah."

Teretni lift je padao poput kamena. Još dvadeset pet metara dublje u zemlju.

Dok se lift spuštao, Vitorija je bila sigurna da je osetila strah kod obojice muškaraca. Kolerovo obično bezizražajno lice je bilo zategnuto. Znam, razmišljala je Vitorija, da je uzorak ogroman, ali mere predostrožnosti koje smo preduzeli su...

Stigli su do dna.

Lift se otvorio i Vitorija ih je povelala niz slabo osvetljen hodnik. Završavao se pred njima masivnim čeličnim vratima. OP-MAT. Skener mrežnjače pored vrata je bio identičan onome na gornjem spratu. Prišla mu je.

Pažljivo je približila oko sočivu.

Oklevala je. Nešto nije bilo u redu. Obično besprekorno čisto sočivo je bilo isprskano... umrljano nečim što je izgledalo kao... krv? Zbunjeno se okrenula prema dvojici muškaraca, ali njihova lica su bila poput voštanih. Koler i Lengdon su bleđeli, pogleda fiksiranih na pod kraj njenih nogu.

Vitorija je pratila te njihove poglede... prema dole.

“Ne!” uzviknu Lengdon, isprečivši se pred njom. Ali bilo je prekasno.

Vitorija je ugledala stvar na podu. Bila joj je istovremeno potpuno strana i intimno bliska. Trebao joj je samo trenutak.

Onda je shvatila, uzmičući u užasu. Sa poda je u nju zurilo oko, bačeno poput smeća. Tu nijansu kestenjaste boje bi prepoznala bilo gde.

Bezbednosni tehničar je zadržavao dah dok mu se njegov komandir naginjao preko ramena, proučavajući panel sa monitorima koji se nalazio pred njima. Prošao je minut.

Tehničar je govorio sebi da se komandirovo ćutanje moglo očekivati. Komandir je bio čovek strogih protokola. Nije stigao na čelo jedne od najelitnijih svetskih službi bezbednosti tako što je prvo govorio a posle razmišljao.

Ali o čemu je razmišljao?

Predmet kojeg su posmatrali na monitoru je predstavljao nekakav kanister - kanister sa providnim stranama. Toliko je bilo jasno. Ostatak je bio problematičan.

U posudi je, kao uz pomoć nekakvih specijalnih efekata, u vazduhu lebdila mala kuglica tečnog metala. Kapljica se pojavljivala i nestajala u mehaničkom crvenom treptanju digitalnog ekrana koji je neumoljivo odbrojavao, prožimajući tehničara jezom.

“Možeš li posvetliti kontrast?” upita komandir, iznenadivši ga.

Tehničar mu je ispunio zahtev i slika je postala malo svetlija. Komandir se nagnuo bliže, žmirkajući prema nečemu što je upravo postalo vidljivo na osnovi posude.

Tehničar je pratio komandirov pogled. Pored LED ekrana je, jedva vidljivo, bila odštampana skraćenica. Četiri velika slova koja su se sijala na isprekidanim blescima svetlosti.

“Ostani ovde”, reče komandir. “Ne govori ništa. Pobrинуću se za ovo.”

Op-mat. Pedeset metara pod zemljom.

Vitorija Vetra se zateturala prema napred, za dlaku izbegavši skener mrežnjače. Osetila je da je Amerikanac poleteo da joj pomogne, zadržavajući je i preuzimajući njenu težinu na sebe. Sa poda ju je posmatrala očna jabučica njenog oca. Osetila je kako joj vazduh beži iz pluća. Iskopali su mu oko! Svet joj se preokrenuo. Koler ih je pratio, govoreći nešto. Lengdon ju je vodio. Kao u snu, zatekla je sebe kako zuri u skener mrežnjače. Mehanizam je pištao. Vrata su skliznula u stranu.

Čak i sa jezivim prizorom oka svoga oca urezanim u sećanje, Vitorija oseti da je unutra čekaju novi užasi. Kada je njen zamućen pogled prešao po prostorijsu, uverila se u sledeće poglavlje ove noćne more. Postolje za punjenje pred njom je bilo prazno.

Kanister je nestao. Izvadili su oko njenom ocu da bi ga se domogli. Implikacije su navirale prebrzo da bi ih mogla u potpunosti sagledati. Sve je propalo. Uzorak koji je trebalo da dokaže da je antimaterija bezbedan i pouzdan izvor energije je ukraden. Ali niko nije znao da ovaj uzorak postoji!

Međutim, neko je saznao. Vitorija nije mogla ni da zamisli ko. Čak ni Koler, za koga su pričali da zna sve u CERN-u, očigledno nije imao pojma o projektu.

Njen otac je bio mrtav. Ubijen zbog svoje genijalnosti.

Dok joj je bol stiskao srce, novo osećanje je navrlo u njenu svest. Ovo je bilo mnogo gore. Pritiskalo ju je. Razdiralo. Osećala je krivicu. Nekontrolisana, neumoljiva griža savesti. Vitorija je znala da je ona ta koja je ubedila svog oca da stvori uzorak. Uprkos njegovom oprezu. A sada je ubijen zbog njega.

Četvrt grama...

Poput svake tehnologije - vatre, baruta, motora sa unutrašnjim sagorevanjem - antimaterija je u pogrešnim rukama mogla biti smrtonosna. Veoma smrtonosna. Antimaterija je ubojito oružje. Moćno

i nezaustavljivo. Kada se jednom skine sa postolja za punjenje u CERN-u, kanister bi nezaustavljivo otkucavao vreme. Voz bez mašinovođe.

A kada vreme istekne...

Zaslepljujuće svetlo. Tutnjava grmljavine. Spontano sagorevanje. Samo blesak... i prazan krater. Veliki prazan krater.

Pomisao na to da će plemenita genijalnost njenog oca biti upotrebljena kao oružje uništenja trovala joj je krv. Antimaterija je savršeno oružje za teroriste. Nije imala metalnih delova koji bi uključili detektore za metal, nikakvog hemijskog jedinjenja kojeg bi psi mogli da osete, nikakvog upaljača koji bi se mogao deaktivirati ako vlasti lociraju kanister. Odbrojavanje je počelo...

Lengdon nije znao šta drugo da radi. Izvadio je svoju maramicu i njome prekrrio očnu jabučicu Leonarda Vetre.

Vitorija je sada stajala na vratima prazne Op-mat komore, a na njenom licu se videla mešavina tuge i panike. Lengdon je ponovo instinktivno krenuo prema njoj, ali Koler se umešao.

“G. Lengdone?” Kolerovo lice je bilo bezizražajno. Povukao je Lengdona u stranu. Lengdon ga je nevoljno pratio, ostavljajući Vitoriju da se sama brine o sebi. “Vi ste stručnjak”, reče Koler ostrim šapatom. “Želim da znam šta ta kopilad iluminati planiraju da urade sa antimaterijom.”

Lengdon je probao da se usredsredi. Uprkos ludilu u kom se našao, njegova prva reakcija je bila logična. Akademsko odbijanje. Koler je i dalje pravio pretpostavke. Nemoguće pretpostavke.

“Iluminati ne postoje, g. Koler. Stojim iza toga. Ovaj zločin bi mogao biti delo bilo koga - možda čak i nekog drugog zaposlenog u CERN-u koji je saznao za otkriće g. Vetre i verovao da je projekat previše opasan da bi se nastavio.”

Koler ga pogleda u neverici. “Mislite da je ovo zločin iz savesti, g. Lengdon? Apsurdno. Ko god da je ubio Leonarda Vetru, želeo je jednu stvar uzorak antimaterije. I bez sumnje imaju planove za njega.”

“Mislite na terorizam.”

“Ukratko rečeno.”

“Ali iluminati nisu bili teroristi.”

“Recite to Leonardu Vetri.”

Lengdon oseti žaoku istine u ovoj izjavi. Leonardo Vetra je bio žigosan simbolom iluminatija. Odakle je on došao? Legendarni žig je zahtevao preveliki trud od nekoga ko bi želeo da prikrije svoje tragove usmeravajući sumnju na drugu stranu. Mora da postoji drugačije objašnjenje.

Lengdon ponovo primora sebe da razmotri nemoguće. Da su iluminati još uvek aktivni i da su ukrali antimateriju, kakve bi bile njihove namere? Šta bi moglo biti njihova meta? Mozak je istog trenutka došao do odgovora. Lengdon ga je podjednako brzinom odbacio. Tačno je da su iluminati imali očiglednog neprijatelja, ali teroristički napad velikih razmera na tog neprijatelja je bio nezamisliv. Bilo bi to potpuno neuobičajeno za njih. Tačno, iluminati su ubijali ljude, ali pojedince, pažljivo odabrane mete. Masovno uništenje je pomalo nezgrapno. Lengdon zastade. Sa druge strane, razmišljao je, u tome bi bilo veličanstvene rečitosti - antimaterija, najveće dostignuće nauke, upotrebljena da sravni sa zemljom...

Odbio je da prihvati apsurdnu mogućnost. “Postoji”, reče iznenada, “logično objašnjenje koje nema veze sa terorizmom.”

Koler ga je iščekujući posmatrao.

Lengdon je pokušavao da sabere misli. Iluminati su oduvek baratali ogromnom moći pomoću finansijskih sredstava. Kontrolisali su banke. Posedovali zlatne rezerve. Čak su kružile i glasine da poseduju najdragoceniji dragulj na svetu - Dijamant iluminata, savršeno obrađeni dijamant ogromne veličine.

“Novac”, reče Lengdon. “Antimaterija je ukradena zbog finansijske dobiti.”

Koler je izgledao sumnjičavo. “Finansijske dobiti? Gde bi neko mogao da proda kap antimaterije?”

“Ne sam uzorak”, uzvratila Lengdon. “Tehnologiju. Tehnologija antimaterije sigurno vredi bogatstvo. Možda je neko ukrao uzorak radi

analize i istraživanja i razvoja.”

“Industrijska špijunaža? Ali baterija u kanisteru traje samo dvadeset četiri sata. Istraživači bi bili razneseni pre nego što bi išta saznali.”

“Mogli bi je napuniti pre nego što eksplodira. Mogli bi napraviti podijum za punjenje koji bi bio kompatibilan sa ovim u CERN-u.”

“Za dvadeset četiri sata?” usprotivio se Koler. “Čak i da su ukrali nacрте, za pravljenje takvog punjača bi bili potrebni meseci, ne sati!”

“U pravu je”, Vitorijin glas je bio slabašan.

Oba muškarca su se okrenula. Vitorija im je sada prilazila, držanja nesigurnog poput njenog glasa.

“U pravu je. Niko ne bi mogao da napravi duplikat punjača na vreme. Samo za interfejs bi bile potrebne nedelje. Fluks filteri, servo kalemovi, energetski uslovljene legure, sve kalibrirano prema specifičnom energetskom nivou lokala.”

Lengdon se namršti. Shvatio je poentu. Zamka za antimateriju nije bila nešto što bi se jednostavno moglo uključiti u utikač u zidu. Jednom kada je uklonjen iz CERN-a, kanister je predstavljao kartu u jednom pravcu za dvadesetčetvoročasovni put u zaborav. Što je ostavljalo samo jedan, veoma uznemirujući zaključak.

“Moramo pozvati Interpol”, reče Vitorija. Njen glas je zvučao udaljeno, čak i njoj samoj. “Moramo da pozovemo odgovarajuće vlasti. Odmah.”

Koler odmahnu glavom. “Ne dolazi u obzir.”

Njegove reči su je zapanjile. “Ne? Kako to mislite?”

“Ti i tvoj otac ste me stavili u veoma težak položaj.”

“Direktore, potrebna nam je pomoć. Moramo pronaći tu zamku i vratiti je ovamo pre nego što neko bude povređen. To je naša odgovornost!”

“Imamo odgovornost da razmislimo”, reče Koler, a ton mu je postao grublji. “Ova situacija bi mogla imati veoma, veoma ozbiljne

posledice po CERN.”

“Zabrinuti ste za CERN-ovu reputaciju? Znete li šta bi taj kanister mogao da uradi u urbanom području? Ima radijus delovanja od pola milje! Devet gradskih blokova!”

“Možda ste ti i tvoj otac trebali razmišljati o tome pre nego što ste stvorili uzorak.”

Vitorija se oseti kao da ju je neko ubo nožem. “Ali... preduzeli smo sve mere.”

“Očigledno to nije bilo dovoljno.”

“Ali niko nije znao za antimateriju.” Vrlo dobro je shvatala da je to apsurdan argument. Naravno da je neko znao. Neko je otkrio.

Vitorija nije rekla nikom. Znači, samo su dva objašnjenja. Ili se njen otac poverio nekome a da joj to nije rekao, što nije imalo nikakvog smisla, pošto je on bio taj koji je predložio da se zakunu na tajnost, ili su i ona i on bili nadgledani. Možda mobilni telefon? Sećala se da su nekoliko puta pričali kada je Vitorija bila na putu. Da li su rekli previše?

To je moguće. Tu je takođe bila i elektronska pošta. Ali bili su diskretni, zar ne? CERN-ov sistem obezbeđenja? Jesu li nekako nadzirani bez njihovog znanja? Znala je da ništa od toga više nije bilo važno. Šta se desilo, desilo se. Moj otac je mrtav.

Ta pomisao ju je podstakla na akciju. Izvadila je svoj mobilni telefon iz džepa pantalona. Koler ubrza prema njoj, divljački kašljući, dok su mu oči besno sevale.

“Koga... zoveš?”

“Centralu CERN-a. Oni nas mogu povezati sa Interpolom.”

“Razmisli!” Koler se zagrcnu, zaustavljajući se pred njom uz škripu točkova. “Jesi li stvarno toliko naivna? Taj kanister bi do sada mogao da bude bilo gde na svetu. Nijedna agencija za bezbednost na planeti ga ne bi pronašla na vreme.”

“Znači da ne radimo ništa?” Vitorija oseti grižu savesti što se suprotstavlja čoveku tako slabog zdravlja, ali direktor je prešao crtu i

više ga nije mogla prepoznati.

“Uradićemo ono što je pametno”, reče Koler. “Nećemo rizikovati reputaciju CERN-a tako što ćemo umešati vlasti koje nam ionako ne mogu pomoći. Ne još. Ne pre nego što razmislimo.”

Vitorija je znala da je u Kolerovim argumentima bilo logike, ali je takođe znala da je logika, po definiciji, lišena moralne odgovornosti. Njen otac je živio za moralnu odgovornost - opreznu nauku, polaganje računa, veru u čovekovu urođenu dobrotu. Vitorija je takođe verovala u te stvari, ali ih je posmatrala u vidu karme. Okrenula je leđa Koleru i otvorila telefon.

“Ne možeš to da uradiš”, reče Koler.

“Probajte da me sprečite.”

Koler se nije pomerio. Trenutak kasnije, Vitorija je shvatila i zašto. Ovoliko duboko pod zemljom, njen telefon nije imao signal.

Besneći u sebi. krenula je prema liftu.

Hašašin je stajao na kraju kamenog tunela. Njegova baklja je još uvek gorela blistavim sjajem i dim se mešao sa mirisom mahovine i ustajalog vazduha. Okruživala ga je tišina. Gvozdena vrata koja su mu zaprečila prolaz su izgledala staro koliko i sam tunel, zarđala ali još uvek čvrsta. Čekao je u tami, pun poverenja.

Čas je bio blizu.

Janus je obećao da će vrata otvoriti neko iznutra. Hašašin se divio izdaji. Mogao bi celu noć da čeka pred vratima da bi ispunio svoj zadatak, ali je verovao da to neće biti potrebno. Radio je za odlučne ljude.

Nekoliko minuta kasnije, tačno u dogovoreno vreme, začuo se glasan škljocaj teških ključeva sa druge strane vrata. Metal je strugao o metal dok je neko otključavao brojne brave. Jedna po jedna, tri velike reze su se otvorile uz struganje. Brave su škripale kao da nisu korišćene vekovima. Konačno su sve tri bile otvorene.

Usledila je tišina.

Hašašin je strpljivo čekao, pet minuta, upravo kako mu je rečeno. Onda je, dok mu je elektricitet jurio kroz krv, upro rukom. Velika vrata su se otvorila.

Vitorija, neću ti to dozvoliti!" Kolerovo disanje je bilo isprekidano i pogoršavalo se dok se lift podizao iz Op-mata.

Vitorija ga je ignorisala. Priželjkivala je utočište, nešto poznato na ovom mestu koje joj više nije ličilo na dom. Znala je da to neće naći. Ovoga trenutka je morala da proguta bol i da dela. Nađi telefon.

Robert Lengdon stajaše kraj nje, po običaju ćutljiv. Vitorija je prestala da se pita ko je on. Specijalista? Je li Koler mogao biti manje određen? G. Lengdon nam može pomoći da pronademo ubicu tvog oca. Lengdon nije bio ni od kakve pomoći. Njegova toplina i ljubaznost su delovali iskreno, ali je očigledno nešto skrivao. To je važilo za obojicu.

Koler ju je ponovo pritiskao. "Kao direktor CERN-a, imam odgovornost prema budućnosti nauke. Ako ovo pretvoriš u međunarodni incident i CERN zbog toga strada..."

"Budućnost nauke?" Vitorija ga je napala. "Da li stvarno mislite da izbegnete odgovornost tako što nikad nećete priznati da je antimaterija poreklom iz CERN-a? Planirate li da ignorišete živote ljudi koje smo ugrozili?"

"Ne mi", uzvratila Koler. "Ti. Ti i tvoj otac."

Vitorija je skrenula pogled.

"A što se tiče ugrožavanja života", reče Koler, "ovde se upravo radi o životu. Dobro znaš da tehnologija antimaterije može imati ogroman uticaj na život na ovoj planeti. Ako CERN bankrotira i bude uništen skandalima, svi gubimo. Čovekova budućnost je u rukama mesta poput CERN-a, naučnika poput tebe i tvog oca, koji rade na rešavanju problema sutrašnjice."

Vitorija je i pre čula Kolerov nauka-kao-Bog govor i nikad ga nije progutala. Nauka je sama stvarala polovinu problema koje je pokušavala da reši.

"Progres" je bio najveći tumor Majke Zemlje.

"Naučni napredak donosi rizike", ubeđivao ju je Koler. "Tako je

oduvek. Svemirski program, genetska istraživanja, medicina - svi prave greške. Nauka mora da preživi svoje brljotine, po svaku cenu. Za svačije dobro.”

Vitorija je bila zapanjena Kolerovom sposobnošću da razmatra moralna pitanja sa naučnom nepristrasnošću. Činilo se da je njegov intelekt proizvod ledenog otklona od njegove duše.

“Mislite da je CERN od tolike važnosti za budućnost planete da može da bude oslobođen moralne odgovornosti?”

“Ne raspravljaj o moralu sa mnom. Ti si prešla crtu kada si stvorila taj uzorak i ugrozila čitavo postrojenje. Pokušavam da zaštitim ne samo radna mesta tri hiljade naučnika koji rade ovde, već i reputaciju tvog oca. Pomisli na njega. Takav čovek ne zaslužuje da bude upamćen kao tvorac oružja za masovno uništenje.”

Vitorija oseti kako je ovo pogađa u srce. Ja sam ubedila svog oca da stvori taj uzorak. Ovo je moja krivica!

Dok su se vrata otvarala, Koler je i dalje pričao. Vitorija je izašla iz lifta, izvadila telefon i pokušala ponovo. Još uvek nije bilo signala. Prokletstvo! Krenula je prema vratima.

“Vitorija, stani.” Direktor je sada zvučao astmatično dok je ubrzavao za njom. “Uspori. Moramo da razgovaramo.”

“Basta di parlare!”

“Pomisli na svoga oca”, ubeđivao ju je Koler. “Šta bi on uradio?”

Nastavila je.

“Vitorija, nisam bio potpuno iskren prema tebi.”

Vitorija oseti kako njene noge usporavaju.

“Ne znam šta me je obuzelo”, reče Koler. “Samo sam pokušavao da te zaštitim. Reci mi šta želiš. Moramo se držati zajedno u ovome.”

Vitorija se zaustavi na pola puta preko laboratorije, ali se nije okrenula.

“Želim da pronađem antimateriju. I želim da saznam ko je ubio moga oca.”

Čekala je.

Koler uzdahnu. "Vitorija, mi već znamo ko je ubio tvog oca. Izvini."

Vitorija se okrenula. "Vi šta?"

"Nisam znao kako da ti kažem. Teško je..."

"Vi znate ko je ubio mog oca?"

"Da, imamo prilično dobru predstavu. Ubica je ostavio nešto poput posetnice. Zato sam pozvao g. Lengdona.

On je specijalista za grupu koja je preuzela odgovornost."

"Grupa? Teroristička grupa?"

"Vitorija, oni su ukrali četvrt grama antimaterije."

Vitorija pogleda Roberta Lengdona, koji je stajao na drugom kraju sobe. Sve je počelo da se uklapa. To objašnjava jedan deo tajnovitosti. Čudilo ju je što to nije ranije shvatila. Koler je ipak pozvao vlasti. One vlasti. Sada je izgledalo očigledno. Robert Lengdon je Amerikanac, kratko ošišan, konzervativan, očigledno veoma inteligentan. Ko bi drugi mogao biti? Vitorija je trebalo odmah da pogodi. Osetila je novu nadu dok se okretala prema njemu.

"G. Lengdon, hoću da saznam ko je ubio mog oca. I želim da znam da li vaša agencija može da pronađe antimateriju."

Lengdon je izgledao zbunjeno. "Moja agencija?"

"Pretpostavljam da ste iz američke obaveštajne službe."

"U stvari... nisam."

Koler je intervenisao. "G. Lengdon je profesor istorije umetnosti na univerzitetu Harvard."

Vitorija se osećala kao da su je polili ledenom vodom. "Profesor istorije?"

"On je specijalista za kultnu simbologiju", uzdahnu Koler. "Vitorija, verujemo da je tvog oca ubio satanistički kult."

Vitorija je u svojoj glavi čula reči, ali nije mogla da ih shvati. Satanistički kult.

“Grupa koja je preuzela odgovornost naziva sebe iluminatima.”

Vitorija je pogledala Kolera i zatim Lengdona, pitajući se da li je ovo predstavljalo nekakvu izopačenu šalu.

“Iluminati?” upitala je. “Kao u Bavarskim iluminatima?”

Kolera ovo iznenadi. “Čula si za njih?”

Vitorija oseti kako se suze frustracije gomilaju. “Bavarski Iluminati: novi svetski poredak. Kompjuterska igra Stiva Džeksona. Polovina kompjuteraša je igra na internetu.” Glas joj je pukao. “Ali ne razumem...”

Koler zbunjeno pogleda Lengdona.

Lengdon klimnu glavom. “Popularna igra. Prastaro bratstvo osvaja svet. Poluistorijska. Nisam znao da je stigla i u Evropu.”

Vitorija se zapanjila. “O čemu vi govorite? Iluminati? To je kompjuterska igra!”

“Vitorija”, reče Koler, “iluminati su grupa koja je preuzela odgovornost za smrt tvog oca.”

Vitorija je sakupila svaku trunčicu hrabrosti koju je mogla naći da se izbori sa suzama. Primorala je sebe da se sabere i logički proceni situaciju. Ali što se više trudila da se usredsredi, sve manje je razumela. Njen otac je bio ubijen. CERN je pretrpeo ozbiljno narušavanje bezbednosti. Tamo negde je bomba koja otkucava i ona je kriva za to.

A direktor je pozvao profesora istorije da im pomogne da pronađu mitsko bratstvo satanista. Iznenada se osetila usamljeno. Okrenula se da pođe, ali joj se Koler ispreči na putu. Posegnuo je rukom u džep, izvadio zgužvano parče faks papira i pružio joj ga.

Vitorija se zateturala u užasu kada je ugledala sliku.

“Žigosali su ga”, rekao je Koler. “Žigosali su njegove proklete grudi.”

Sekretaricu Silviju Bodlok je obuzimala panika. Šetala se ispred direktorove prazne kancelarije. Gde je kog đavola on? Šta da radim?

Bio je to bizaran dan. Naravno, svaki dan na poslu kod Maksimilijana Koler je potencijalno čudan, ali Koler je danas bio u retkoj formi.

“Pronađite mi Leonarda Vetru!” zahtevao je kada je Silvija stigla tog jutra.

Silvija je poslušno zvala Leonarda Vetru na pejdžer, telefonirala i slala elektronsku poštu. Ništa.

Tako da je Koler otišao narogušen, najverovatnije pokušavajući da ga sam pronade. Kada se vratio nekoliko časova kasnije, Koleru očigledno nije bilo dobro... mada se nije moglo reći da mu je ikada dobro, ali je sada izgledao još gore nego obično. Zaključao se u svojoj kancelariji i mogla je da ga čuje kako šalje faksove i razgovara telefonom.

Onda je Koler opet otišao. Nije se vratio od tada.

Silvija je odlučila da ignoriše ove ludorije kao još jednu kolerijansku melodramu, ali je počela da se brine kada se Koler nije vratio na vreme za svoje svakodnevne injekcije; direktorovo fizičko stanje je zahtevalo redovne tretmane i, kada bi odlučio da izaziva sudbinu, rezultati nikada nisu izgledali lepo - respiratorni šok, napadi kašlja i suluda jurnjava ambulantnog osoblja. Silviji se ponekad činilo da Maksimilijan Koler ima samoubilačke nagone.

Razmišljala je o tome da mu pošalje poruku na pejdžer da bi ga podsetila, ali je naučila da je milosrđe bilo nešto što je Kolerov ponos prezirao.

Prošle nedelje se toliko razbesneo na naučnika koji je bio u poseti i koji je iskazao neprikladno sažaljenje da se uspravio na nogama i zavitlao beležnicu čoveku u glavu. Kralj Koler je umeo da bude iznenadujuće agiln kada je bio pisse.

Međutim, u ovom trenutku, Silvijina briga za direktorovo zdravlje je prešla u drugi plan... bila je zamenjena mnogo hitnijom dilemom. Pre pet minuta su zvali sa centrale CERN-a da bi joj frenetično javili da imaju hitan poziv za direktora.

“On nije na raspolaganju”, rekla je Silvija.

Tada joj je operater CERN-a rekao ko zove.

Silvija se glasno nasmeja. “Šalite se, zar ne?” Slušala je dalje dok joj se na licu videla neverica. “I vaša identifikacija poziva potvrđuje...” Silvija se namrštila. “Shvatam. U redu. Možete li ih pitati šta...” Uzdahnula je. “Ne. Jasno mi je. Recite im da sačekaju. Odmah ću pronaći direktora. Da, razumem. Požuriću.”

Ali Silvija nije mogla da pronađe direktora. Zvala je njegov mobilni tri puta i svaki put je dobila istu poruku: “Korisnik mreže koga pokušavate da dobijete je izvan dometa.” Izvan dometa? Gde bi mogao da ode? Silvija je zatim poslala poruku na njegov pejdžer. Dva puta. Bez odgovora. To nimalo nije ličilo na njega. Čak je poslala i mejl na njegov kompjuter. Ništa. Kao da je nestao sa lica zemlje.

Šta da radim? pitala se.

Silvija je znala da joj je preostao samo jedan način da privuče direktorovu pažnju, sem da sama pretraži ceo kompleks. On neće biti srećan, ali čovek na vezi nije bio neko koga bi direktor trebalo da pusti da čeka. Niti je zvučalo kao da je raspoložen da čuje kako direktor nije na raspolaganju.

Začučena sopstvenom hrabrošću, Silvija je donela odluku. Ušetala je u Kolerovu kancelariju i prišla metalnoj kutiji na zidu iza njegovog stola. Otvorila je poklopac, zagledala se u komande i pronašla odgovarajuće dugme.

Onda je duboko udahnula i zgrabila mikrofona.

Vitorija se nije sećala kako su stigli do glavnog lifta, ali bili su tamo. Penjali su se. Koler je bio iza nje i teško je disao. Lengdonov zabrinuti pogled je prolazio kroz nju kao kroz duha. Uzeo je faks iz njenih ruku i sklonio ga u džep od sakoa dalje od njenog pogleda, ali je prizor zauvek urezan u njeno sećanje.

Dok se lift uspinjao, Vitorijin svet je tonuo u tamu. Papa! U svome umu je pružala ruku prema njemu. Samo na trenutak, u oazi sećanja, bila je ponovo sa njim. Imala je devet godina i kotrljala se niz breg prekriven cvetovima runolista, a švajcarsko nebo joj se okretalo iznad glave.

Papa! Papa!

Leonardo Vetra se smejao kraj nje, sijajući od sreće. “Šta je bilo, anđele?”

“Tata!” zakikotala se, pribijajući se uz njega. “Pitaj me šta je sa mnom?”

“Ali ti izgledaš srećno, zlato. Zašto bih te pitao šta je s tobom?”

“Samo me pitaj.”

Slegao je ramenima. “Šta je s tobom?”

Odmah je počela da se smeje. “Šta je sa mnom? Sve je sa mnom! Kamenje! Drveće! Atomi! Čak i mrvojed!

Sve je oko mene!”

Nasmejao se. “Jesi li to sama smislila?”

“Baš je pametno, zar ne?”

“Moj mali Ajnštajn.”

Namrgodila se. “On ima glupu frizuru. Videla sam njegovu sliku.”

“Ali ima mudru glavu. Rekao sam ti šta je dokazao, zar ne?”

Oči su joj se raširile u užasu. “Tata! Ne! Obećao si!”

“ $E=MC^2$ ” zagolicao ju je vragolasto. “ $E=MC^2$!”

“Bez matematike! Rekla sam ti! Mrzim je!”

“Drago mi je da je mrziš. Zato što devojkicama nije ni dozvoljeno da se bave matematikom.”

Vitorija se ukipila. “Nije?”

“Naravno da ne. Svi to znaju. Devojčice se igraju lutkama. Dečaci rade matematiku. Nema matematike za devojčice. Čak ne bih smeo ni da pričam malim devojčkicama o matematici.”

“Šta? Ali to nije u redu!”

“Pravila su pravila. Matematika apsolutno nije dozvoljena malim devojčkicama.”

Vitorija je delovala užasnuto. “Ali lutke su dosadne!”

“Žao mi je”, rekao je njen otac. “Mogao bih da ti pričam o matematici, ali ako bi me uhvatili...” Nervozno se osvrnuo po pustim brdima.

Vitorija je pratila njegov pogled. “U redu”, prošaputala je, “reci mi tiho.”

Zaustavljanje lifta ju je trgnulo. Vitorija je otvorila oči. Otac je nestao. Realnost ju je uhvatila u svoj ledeni zagrljaj. Pogledala je Lengdona. Iskrena briga u njegovim očima zračila je poput topline anđela čuvara, pogotovo kraj aure Kolerove hladnoće.

Samo jedna suvisla pomisao je obuzela Vitorijin um poput nezaustavljive sile.

Gde je antimaterija?

Užasavajući odgovor je bio udaljen samo nekoliko trenutaka.

"Molimo Maksimilijana Kolera da se javi u svoju kancelariju."

Blistavi sunčevi zraci su zaslepili Lengdona kada su se vrata lifta otvorila prema glavnom atrijumu. Pre nego što je odjek objave na razglasu utihnuo, svaki elektronski uređaj na Kolerovim invalidskim kolicima je istovremeno počeo da pišti i zuji. Njegov pejdžer. Njegov telefon. Njegova elektronska pošta. Koler je posmatrao trepćuća svetla, očigledno začuđen. Direktor je izronio na površinu i ponovo bio u dometu.

"Direktore Koler. Molimo vas da se javite u svoju kancelariju."

Činilo se da je zvuk njegovog imena na razglasu prepao Kolera.

Podigao je pogled, delujući besno i već sledećeg trenutka zabrinuto. Lengdonove oči su se susrele sa njegovim, Vitorijine takođe. Svo troje su na trenutak stajali nepomično, kao da je tenzija između njih bila izbrisana i zamenjena jednom, ujedinjujućom slutnjom.

Koler podiže svoj mobilni telefon sa naslona za ruku. Okrenuo je broj i izborio se sa još jednim napadom kašlja. Vitorija i Lengdon su ga posmatrali u iščekivanju.

"Ovde je... direktor Koler", rekao je, brekćući. "Da? Bio sam pod zemljom, van dometa." Slušao je, dok su mu se sive oči širile. "Ko? Da, povežite ga." Nastupila je pauza. "Halo? Ovde je Maksimilijan Koler. Ja sam direktor CERN-a. Sa kime razgovaram?"

Vitorija i Lengdon su posmatrali u tišini dok je Koler slušao.

"Ne bi bilo pametno", konačno reče Koler, "da o tome pričamo preko telefona. Dolazim odmah." Ponovo je kašljao. "Sačekajte me... na aerodromu Leonardo da Vinči. Četrdeset minuta." Činilo se da Koleru ponestaje daha.

Spopao ga je nalet kašlja i jedva je uspeo da prokrklja reči, "Pronađite kanister odmah... stižem." Onda je isključio telefon.

Vitorija je pritrčala do Kolera, ali Koler više nije bio u stanju da govori.

Lengdon je posmatrao dok je Vitorija vadila svoj mobilni telefon i zvala ambulantu CERN-a. Lengdon se osećao kao brod na ivici oluje... uzdrman ali ravnodušan. Sačekajte me na aerodromu Leonardo da Vinči. Kolerove reči su odjekivale.

Nesigurne senke koje su se kovitlale u Lengdonovim mislima čitavo jutro u jednom trenutku su očvrsle u jasnu sliku. Dok je stajao tako u vrtlogu zbunjenosti, osetio je kako se vrata u njemu otvaraju... kao da je upravo prešao preko nekakvog mističnog praga. Ambigram. Ubijeni naučnik/sveštenik. Antimaterija. A sada... meta. Aerodrom Leonardo da Vinči je mogao da znači samo jednu stvar. U trenutku potpunog razumevanja, Lengdon je znao da je upravo prešao granicu. Počeo je da veruje.

Pet kilotona. Neka bude svetlo.

Dva bolničara su se stvorila, jurcajući preko atrijuma u belim ogrtačima. Kleknuli su kraj Kolera, stavljajući masku za kiseonik na njegovo lice. Naučnici u holu su se zaustavljali i posmatrali. Koler je povukao dva duga udisaja, sklonio masku u stranu i, još uvek se boreći za vazduh, pogledao Vitoriju i Lengdona. "Rim."

"Rim?" zanimalo je Vitoriju. "Antimaterija je u Rimu? Koje zvao?"

Koleroovo lice je bilo zgrčeno, njegove sive oči vodnjikave. "Švajcarska..."

Zagrcnuo se na rečima i bolničari su mu vratili masku na lice. Dok su se spremali da ga odnesu, Koler se ispružio i uhvatio Lengdonovu ruku.

Lengdon je klimnuo glavom. Znao je.

"Idite..." Koler je šištao ispod maske. "Idite... zovite me..." Zatim su ga bolničari odneli.

Vitorija je stajala prikovana za tlo, posmatrajući ga dok je odlazio. Onda se okrenula prema Lengdonu. "Rim? Ali... šta je to bilo o Švajcarskoj?"

Lengdon spusti ruku na njeno rame, šapućući jedva čujni glasom. "Švajcarska garda", reče. "Zakleti čuvari Vatikana."

Avion X-33 je zagrmio kroz vazduh i poleteo na jug prema Rimu. U njemu, Lengdon je sedeo u tišini. Poslednjih petnaest minuta je bilo obavijeno izmaglicom. Sada kada je ispričao Vitoriji o iluminatima i njihovom pohodu protiv Vatikana, imao je vremena da sagleda težinu situacije.

Šta ja kog đavola radim? pitao se Lengdon. Trebalo je da se vratim kući kada sam imao šansu! Međutim, duboko u sebi je znao da tu šansu nije ni imao.

Lengdonovo razum je vrištao da bi trebalo da se vrati u Boston. Bilo kako bilo, akademska radoznalost je uspela da nadvlada obazrivost. Sve u šta je verovao u vezi sa propašću iluminata, iznenada je izgledalo kao briljantna prevara. Deo njega je vapijao za dokazom. Potvrdom. Takođe se postavljalo pitanje savesti. Sa Kolerom van stroja i Vitorijom prepuštenom sebi, Lengdon je znao da je, ako je njegovo znanje o iluminatima moglo da pomogne na neki način, on imao moralnu obavezu da ostane.

Ipak, bilo je tu još nešto. Iako se Lengdon stideo da to prizna, njegova momentalna užasnutost kada je čuo gde se nalazi antimaterija nije prouzrokovana samo opasnošću po živote ljudi u Vatikanu, već i nečim drugim.

Umetnička dela.

Najveća umetnička kolekcija na svetu izložena je tempiranoj bombi. U Vatikanskom muzeju se nalazilo 60.000 neprocenjivih dela u 1.407 soba Mikelandelo, Da Vinči, Bernini, Botičeli. Lengdon se pitao da li bi bilo moguće evakuisati sva umetnička dela ako bi to bilo neophodno. Znao je da je to nemoguće. Mnoga dela su skulpture teške po nekoliko tona. Da ne spominjemo činjenicu da su najveća blaga bila arhitektonska - Sikstinska kapela, bazilika sv. Petra, Mikelandelovo slavno spiralno stepenište koje je vodilo u Museo Vaticano - neprocenjiva zaveštavanja čovekovog kreativnog genija. Lengdon se pitao koliko je vremena ostalo na kanisteru.

“Hvala vam što ste pošli”, reče Vitorija tihim glasom.

Lengdon izroni iz svojih sanjarija i podiže pogled. Vitorija je sedela sa druge strane prolaza. Čak i pod jarkim fluorescentnim svetlom u kabini, oko nje se nazirala aura staloženosti - skoro magnetičko zračenje celovitosti. Disanje joj je bilo dublje, kao da se u njoj zapalila iskra samoodržanja... žudnja za pravdom i osvetom, raspirivana ljubavlju ćerke.

Vitorija nije imala vremena da presvuče šorc i majicu bez rukava i njene preplanule noge su se ježile na hladnoći aviona. Lengdon je instinktivno skinuo sako i ponudio joj ga.

“Američko viteštvo?” Prihvatila je, sa tihom zahvalnošću u očima.

Avion zadrhta u talasu turbulencije i Lengdon oseti kako ga obuzima strah. Kabina bez prozora mu je opet delovala pretesno i pokušao je da zamisli sebe u prostranom polju. Shvatio je da je u tom prizoru bilo ironije. Bio je u prostranom polju kada se to desilo. Pritiskajuća tama. Oterao je tu pomisao. Davna prošlost.

Vitorija ga je posmatrala. “Verujete li u Boga, g. Lengdon?”

Pitanje ga je iznenadilo. Iskrenost u Vitorijinom glasu je još više razoružavala od samog pitanja? Da li verujem u Boga? Nadao se nekoj lakšoj temi za razgovor uz koji bi put brže prošao.

Duhovna zagonetka, pomisli Lengdon. Tako me zovu moji prijatelji. Iako je godinama proučavao religiju, Lengdon nije bio religiozan. Poštovao je moć vere, čovekoljublje crkvi, snagu koju je religija davala tolikom broju ljudi... pa ipak, intelektualno odricanje od preispitivanja, koje je neophodno da bi neko mogao stvarno da “veruje”, oduvek je predstavljalo preveliku prepreku za njegov akademski um.

“Želim da verujem”, čuo je sam sebe kako govori.

Vitorijin odgovor nije bio ni prekoran ni izazivajući. “Zašto onda ne verujete?”

Zakikotao se. “Pa, to nije tako lako. Imanje vere zahteva sricanje vere, cerebralno prihvatanje čuda - bezgrešnih začeca i božijih dela. A tu su i pravila ponašanja. Biblija, Kuran, budistički spisi... svi

postavljaju slične uslove - i slične kazne. Tvrde da ću ići u pakao ako se ne ponašam po određenim pravilima. Ne mogu da zamislim Boga koji bi vladao na takav način.”

“Nadam se da svojim studentima ne dozvoljavate da tako besramno izbegavaju pitanja.”

Ovaj komentar ga je uhvatio nespremno. “Molim?”

“G. Lengdon, nisam vas pitala da li verujete u ono što čovek kaže o Bogu. Pitala sam vas da li verujete u Boga. Postoji razlika. Sveto pismo su priče... legende i istorija čovekovog traganja za razumevanjem sopstvene potrebe za smislom. Ne tražim od vas da sudite o literaturi. Pitam vas da li verujete u Boga. Kada ležite napolju pod zvezdama, osećate li prisustvo uzvišenog? Osećate li duboko u sebi da posmatrate delo božijih ruku?” ‘

Lengdonu je bio potreban trenutak da razmisli o tome.

“Previše sam radoznala”, izvinjavala se Vitorija.

“Ne, samo...”

“Sigurno na svojim predavanjima raspravljate o veri.”

“U beskraj.”

“I pretpostavljam da vi glumite đavoljeg advokata. Uvek raspirujete debatu.”

Lengdon se smeškao. “Mora da ste i vi učitelj.”

“Ne, ali sam učila od majstora. Moj otac je mogao da zagovara dve strane mebijusove trake.”

Lengdon se nasmejao, zamišljajući čudesnost mebijusove trake - izvrnutog prstena od papira koji je tehnički imao samo jednu stranu. Lengdon je prvi put video ovaj jednostrani oblik u delima M. K. Ešera.

“Mogu li nešto da vas pitam, gospođice Vetra?”

“Zovite me Vitorija. Gospođica Vetra me čini da se osećam starom.”

Uzdahnuo je za sebe, iznenada svestan svojih godina. “Vitorija, ja sam Robert.”

“Imali ste pitanje.”

“Da. Šta vi, kao naučnik i ćerka katoličkog sveštenika, mislite o religiji?”

Vitorija je zastala, sklanjajući loknu kose sa lica. “Religija je poput jezika ili haljine. Svi se mi držimo običaja po kojima smo vaspitani. Ipak, na kraju, svi tvrdimo istu stvar. Da život ima smisao. Da smo zahvalni sili koja nas je stvorila.”

Lengdon je bio zaintrigiran. “Hoćete da kažete da to da li ste hrišćanin ili musliman zavisi samo od toga gde ste rođeni?”

“Zar to nije očigledno? Razmislite o širenju religija po planeti.”

“Znači vera je nasumična?”

“Teško da je tako. Vera je univerzalna. Naši specifični metodi razumevanja vere su proizvoljni. Neki od nas se mole Isusu, neki idu u Meku, neki proučavaju subatomske čestice. Svi mi u suštini tragamo za istinom, za onim što je veće od nas samih.”

Lengdon požele da njegovi studenti umeju da se tako jasno izraze. Dođavola, poželeo je da on ume tako jasno da se izrazi. “A Bog?” upitao je.

“Verujete li u Boga?”

Vitorija je dugo vremena ćutala. “Nauka mi govori da Bog mora postojati. Razum mi govori da nikada neću razumeti Boga. A moje srce mi kaže da mi to ni nije namenjeno.”

Ovo je bilo sažeto, pomisli on. “Znači, verujete da je Bog realnost, ali ga nikada nećemo razumeti.”

“Nju”, rekla je uz osmeh. “Vaši indijanski starosedeooci su bili u pravu.”

Lengdon se zakikotao. “Majka Zemlja.”

“Gaea. Planeta je organizam. Svi mi smo ćelije sa različitom svrhom. A ipak smo međusobno povezani. Služimo jedni drugima. Služimo celini.”

Dok ju je posmatrao, Lengdon oseti kako se u njemu komeša nešto

To nije osetio dugo vremena. Opčinjavajuća bistrina njenih očiju... jasnoća njenog glasa. Osetio je da ga privlači.

“G. Lengdon, dozvolite mi da vam postavim još jedno pitanje.”

“Robert”, rekao je. G. Lengdon čini da se osećam starim. Ja jesam star!

“Ako pitanje nije suviše lično, kako ste počeli da se bavite iluminatima?”

Lengdon se zamisli. “U stvari, u pitanju je bio novac.”

Vitorija je izgledala razočarano. “Novac? Mislite kao konsultant?”

Lengdon se nasmeja, shvatajući kako je to zvučalo. “Ne. Novac u smislu valute.” Posegao je u džep od pantalona i izvadio nešto novca. Pronašao je novčanicu od jednog dolara. “Kult je počeo da me fascinira kada sam prvi put shvatio da je valuta Sjedinjenih Država prekrivena simbolima iluminata.”

Vitorijine oči su se suzile i bilo je očigledno da se pitala da li bi trebalo da ga shvati ozbiljno.

Lengdon joj pruži novčanicu. “Pogledajte poledinu. Vidite li veliki pečat sa leve strane?”

Vitorija je okrenula novčanicu od jednog dolara. “Mislite na piramidu?”

“Na piramidu. Znate li kakve veze piramide imaju sa istorijom SAD?”

Vitorija slegnu ramenima.

“Upravo tako”, reče Lengdon. “Apsolutno nikakve.”

Vitorija se namrštila. “Zašto je onda to centralni simbol vašeg velikog pečata?”

“Sablastan delić istorije”, reče Lengdon. “Piramida je okultni simbol koji predstavlja stremljenje prema gore, prema prvobitnom izvoru Prosvetljenja. Vidite li šta se nalazi iznad nje?”

Vitorija je proučavala novčanicu. “Oko u trouglu.”

“To se zove trinakrija. Jeste li ikada videli oko u trouglu negde drugde?”

Vitorija se na trenutak premišljala. “U stvari, jesam, ali nisam sigurna...”

“Njime su ukrašene masonske lože širom sveta.”

“Simbol je masonski?”

“U stvari, nije. Iluminatski je. Zvali su ga ‘blistava delta’. Poziv na prosvećenu promenu. Oko označava sposobnost iluminata da se infiltriraju i sve posmatraju. Blistavi trougao predstavlja prosvećenje. A trougao je takođe i grčko slovo delta, koje je matematički simbol za...”

“Promenu. Tranziciju.”

Lengdon se nasmeši. “Zaboravio sam da razgovaram sa naučnikom.”

“Hoćete da kažete da je veliki pečat SAD poziv na prosvećenu, svedeću promenu?”

“Neki bi to nazvali Novi Svetski Poredak.”

Vitorija je delovala zaprepašteno. Ponovo je pogledala novčanicu. “Na natpisu ispod piramide piše Novus... Ordo...”

“Novus Ordo Seculorum”, reče Lengdon. “To znači Novi Sekularni Poredak.”

“Sekularan kao nereligijski?”

“Nereligijski. Ta fraza ne samo da jasno izražava cilj iluminata, već i blatantno protivreći frazi pored koje se nalazi. U Boga verujemo.”¹

Vitoriju je nešto mučilo. “Ali kako su se svi ovi simboli našli na najjačoj valuti na svetu?”

“Većina akademika veruje da je to delo potpredsednika Henrija Valasa. On je bio mason višeg nivoa i sigurno povezan sa iluminatima. Da li je to zato što je bio član ili je potpao pod njihov uticaj, to niko ne

¹ In God we trust, natpis koji stoji na svim dolarskim novčanicama (prim. prev.).

zna. Ali je Valas taj koji je predsedniku prodao dizajn velikog pečata.”

“Kako? Zašto bi predsednik pristao na...”

“Predsednik je bio Frenklin D. Ruzvelt. Valas mu je jednostavno rekao da je Novus Ordo Seclorum isto što i Nju dil.”

Vitorija je i dalje bila skeptična. “A Ruzvelt nije dao više nikom da proverí simbole pre nego što je novčanice štampao?”

“On i Valas su bili poput braće.”

“Braće?”

“Pogledajte svoj udžbenik iz istorije”, reče Lengdon sa smeškom. “Frenklin D. Ruzvelt je bio poznati mason.”

Lengdon je zadržavao dah dok se X-33 u spirali spuštao na međunarodni aerodrom Leonardo da Vinči u Rimu. Vitorija je sedela preko puta njega, zatvorenih očiju, kao da se trudila da snagom sopstvene volje stavi situaciju pod kontrolu. Letelica se spustila i zakotrljala prema privatnom hangaru.

“Žao mi je zbog sporog leta”, izvinjavao se pilot, izlazeći iz kokpita. “Morao sam da usporim. Pravila o buci iznad naseljenih mesta.”

Lengdon pogleda na sat. Bili su u vazduhu trideset sedam minuta.

Pilot otvori spoljna vrata. “Da li neko želi da mi kaže šta se dešava?”

Ni Vitorija ni Lengdon mu nisu odgovorili.

“U redu”, reče, protežući se. “Biću u kabini sa klimom i svojom muzikom. Samo ja i Gart.”²

Kasno popodnevno sunce pržilo je izvan hangara. Lengdon je nosio svoj sako od tvida prebačen preko ramena. Vitorija je podigla lice prema nebu i duboko udahnula vazduh, kao da su je zraci sunca osvežili nekakvom mističnom energijom.

Mediteran, razmišljao je Lengdon, već počinjući da se znoji.

“Malo ste stari za crtaće, zar ne?” upitala je Vitorija, ne otvarajući oči.

“Molim?”

“Vaš ručni sat. Videla sam ga u avionu.”

Lengdon je jedva primetno pocrveneo. Već se navikao na to da brani svoj časovnik. Kolekcionarsko izdanje sata sa Mikijem Mausom bilo je poklon od njegovih roditelja. Uprkos budalastosti Mikijevih ispruženih ruku koje su pokazivale vreme, to je bio jedini sat kojeg je Lengdon ikada nosio.

² Garth Itrooks, američki kantri-pevač (prim. prev.)

Bio je otporan na vodu i sijao je u mraku, što ga je činilo savršenim za plivanje u bazenu ili šetnju neosvetljenim stazama Univerziteta. Kada bi Lengdonovi studenti doveli u pitanje njegov smisao za modu, rekao bi im da nosi Mikija kao svakodnevni podsetnik da ostane mlad u srcu.

“Šest je sati”, reče.

Vitorija klimnu glavom, očiju i dalje zatvorenih. “Čini mi se da je naš prevoz stigao.”

Lengdon je čuo udaljeno zujanje, podigao pogled i raspoloženje mu se još više pokvarilo. Sa severa je dolazio helikopter u niskom letu iznad piste.

Lengdon je bio u helikopteru jednom u dolini Palpa u Andima gde je proučavao crteže Naški u pesku i nije mu se nimalo svidelo. Leteća kutija za cipele. Posle jutra provedenog u svemirskom avionu, Lengdon se nadao da će Vatikan poslati kola.

Očigledno nije.

Helikopter je usporio iznad njihovih glava, na trenutak je lebdeo, pa se ustremio prema parčetu piste ispred njih. Letelica je bila bela i sa strane je imala grb - štit sa dva kalauza i papskom krunom. Poznavao je taj simbol dobro. Bilo je to tradicionalno obeležje Vatikana - drevni simbol Svete stolice vlasti, pri čemu je sama “stolica” u stvari predstavljala prastari tron svetog Petra.

Sveti helikopter, zastenja Lengdon, posmatrajući letelicu kako sleće. Zaboravio je da je Vatikan imao jednu od ovih stvarčica i koristio je za prevoz pape do aerodroma, na sastanke, ili do njegovog letnjikovca u Gandolfu.

Lengdonu bi definitivno više odgovarao auto.

Pilot iskoči iz kabine i krenuo preko asfalta prema njima.

Sada se Vitorija namrštila. “To je naš pilot?”

Lengdon je delio njenu zabrinutost. “Leteti, ili ne leteti. Pitanje je sad.”

Pilot je izgledao kao da je izašao iz šekspirijanske melodrame.

Njegova nabrana tunika je bila isprugana blistavoplavim i zlatnim štaftama. Imao je i odgovarajuće pantalone i kamašne. Na nogama crne cipele koje su ličile na kućne papuče. Na sve to je nosio crnu filcanu beretku.

“Tradicionalna uniforma švajcarske garde”, objasni Lengdon. “Dizajnirao ju je sam Mikelandelo.” Dok se čovek približavao, Lengdon je napravio grimasu. “Priznajem da to nije jedno od njegovih najboljih dela.”

Uprkos čovekovom gizdavom odelu, Lengdonu je bilo jasno da pilot zna svoj posao. Prilazio im je sa ukočenošću i dostojanstvom američkog marinca.

Lengdon je mnogo puta čitao o rigoroznim kriterijumima elitne švajcarske garde. Rekrutovani iz jednog od četiri katolička kantona u Švajcarskoj, kandidati su morali da budu Švajcarci između devetnaest i trideset godina, visoki barem metar i osamdeset, da su prošli obuku u švajcarskoj vojsci i da su neoženjeni. Ove imperijalne trupe su mnoge zemlje smatrale najvernijom i najsmrtonosnijom službom obezbeđenja na svetu.

“Vi ste iz CERN-a?” upita vojnik, stižući do njih. Glas mu je bio poput čelika.

“Da, gospodine”, odgovori Lengdon.

“Stigli ste veoma brzo”, reče, zadivljeno posmatrajući X-33. Okrenuo se prema Vitoriji. “Gospodice, imate li sa sobom neku drugu odeću?”

“Molim?”

Pokazao je prema njenim nogama. “Kratke pantalone nisu dozvoljene unutar Vatikana.”

Lengdon baci pogled prema njenim nogama i namršti se. Zaboravio je. Vatikan je strogo zabranjivao otkrivanje nogu iznad kolena - i muških i ženskih. Ovim propisom se pokazivalo poštovanje prema svetosti božijeg grada.

“Imam samo ovo”, rekla je. “Žurili smo.”

Stražar klimnu glavom, očigledno nezadovoljan. Zatim se okrenu ka Lengdonu. "Imate li na sebi bilo kakvo oružje?"

Oružje? pomislio je Lengdon. Nemam čak ni rezervne gaće! Odmahnuo je glavom.

Vojnik čučnu ispred Lengdona i počeo da ga prepipava, počinjući od čarapa. Ljubazan momak, pomisli Lengdon. Stražareve snažne ruke su ga opipale po nogama, dolazeći neudobno blizu njegovim preponama. Konačno su prešle na grudi i ramena. Uverivši se da je Lengdon nenaoružan, stražar se okrenuo prema Vitoriji. Prešao je pogledom preko njenih nogu i tela.

Vitorija sevu očima. "Da nisi ni pomislio na to."

Stražar je Vitoriju fiksirao pogledom očigledno sračunatim da zastraši.

Vitorija nije ni trepnula.

"Šta je to?" upita stražar, pokazujući na jedva vidljivu četvrtastu izbočinu u prednjem džepu njenog šorca.

Vitorija izvadi ultratanki mobilni telefon. Stražar ga je uzeo, uključio ga, sačekao signal i zatim joj ga pružio nazad, očigledno se uverivši da je u pitanju samo običan telefon. Vitorija ga je vratila u džep.

"Okrenite se, molim vas", reče stražar.

Vitorija ga je poslušala, ispruživši ruke i okrenuvši se za punih 360 stepeni. Stražar ju je pažljivo posmatrao. Lengdon se već uverio da se Vitorijin tesan šorc i majica nisu nabirali nigde gde ne bi trebalo. Izgleda da je i stražar došao do istog zaključka.

"Hvala vam. Ovuda, molim vas."

Helikopter švajcarske garde je grmeo u leri dok su Lengdon i Vitorija prilazili. Vitorija se prva ukrkala, poput iskusnog profesionalca, jedva usporavajući dok je prolazila ispod kovitlajućeg rotora. Lengdon je malo oklevao.

"Nema šanse da dobijemo kola?" doviknuo je napola u šali švajcarskom gardisti, koji se nameštao u pilotskom sedištu.

Čovek mu nije odgovorio.

Lengdon je znao da je, uz manijakalne vozače u Rimu, letenje verovatno bezbednije. Duboko je udahnuo i popeo se u helikopter, pažljivo se saginjući dok je prolazio ispod elisa.

Dok je stražar palio motore, Vitorija je povikala: "Jeste li locirali kanister?"

Vojnik baci pogled preko ramena, delujući zbunjeno. "Šta?"

"Kanister. Zvali ste CERN u vezi sa kanisterom?"

Čovek slegnu ramenima. "Nemam pojma o čemu govorite. Bili smo zauzeti danas. Moj komandir mi je rekao da vas pokupim. To je sve što znam."

Vitorija zabrinuto pogleda Lengdona.

"Vežite se, molim vas", reče pilot dok su motori grrfieli. Lengdon dohvati svoj pojas i veza se. Činilo mu se da se malecka kabina skuplja oko njega.

Zatim je, uz urlik, letelice poletela i oštro skrenula na sever prema Rimu. Rim... caput mundi, gde je Cezar nekada vladao, gde je sveti Petar razapet. Kolevka moderne civilizacije. A u njegovom središtu... bomba koja je otkucavala.

Rim je iz vazduha ličio na lavirint - nerazmrsivo klupko prastarih ulica koje su vijugale oko zgrada, fontana i iskrzanih ruševina.

Vatikanski helikopter je leteo nisko kroz vazduh prema severozapadu, prosecajući večiti smog kojeg je stvarala gužva pod njima. Lengdon je posmatrao mopede, turističke autobuse i armije minijaturnih "fijat" sedana koji su zujali kružnim tokovima u svim pravcima. Kyaanisaqatsi, pomislio je, prisećajući se izraza Hopi indijanaca za "život van ravnoteže".

Vitorija je sedela kraj njega sa izrazom ćutljive usredsređenosti.

Helikopter se oštro nakrivio.

Dok mu se stomak prevrtao, Lengdon se zagleda u daljinu. Oči su mu pronašle drevne ruševine rimskog Koloseuma. Lengdon je oduvek smatrao da je Koloseum jedna od najvećih istorijskih ironija. Stadion koji je danas predstavljao dostojanstveni simbol razvoja ljudske kulture i civilizacije, vekovima je služio za varvarske spektakle - gladni lavovi koji su komadali zatvorenike, armije robova koje se bore do smrti, grupna silovanja egzotičnih žena otetih iz dalekih zemalja, kao i javne egzekucije i kastracije. Bilo je to ironično, mislio je Lengdon, ili možda čak i prikladno, da je arhitektonski nacrt Koloseuma poslužio kao uzor za Harvardov Soldžer fild - fudbalski stadion gde su drevne tradicije divljaštva oživljavane svake jeseni... izbezumljeni navijači koji su vrištali u iščekivanju krvoprolića dok se Harvard borio protiv Jejla.

Dok je helikopter napredovao prema severu, Lengdon ugleda rimski Forum - jezgro prehrišćanskog Rima. Raskomadani stubovi su ličili na srušene nadgrobne ploče na groblju, koje je nekako izbeglo da ga proguta metropola koja ga je okruživala.

Prema zapadu, široki basen reke Tibar je u ogromnom luku presecao grad. Čak i iz vazduha, Lengdon je mogao da vidi koliko je reka duboka. Uzburkana voda je bila smeđa, puna mulja i pene od obilnih kiša.

"Pravo pred vama", reče pilot, penjući se više.

Lengdon i Vitorija su podigli pogled i videli ono što im je pilot pokazivao. Poput planine koja je razdvajala jutarnju maglu, kolosalna kupola se uzdizala iz izmaglice pred njima: bazilika sv. Petra.

“E ovo”, reče Lengdon Vitoriji, “ovo je Mikelandelo uradio kako treba.”

Lengdon nikada nije video baziliku sv. Petra iz vazduha. Mermerna fasada je bleštalala poput vatre na popodnevnom suncu. Ukrašena sa 140 statua svetaca, mučenika i anđela, herkulovsko zdanje se pružalo dva fudbalska terena u širinu i zapanjujućih šest u dužinu. Pećini slična unutrašnjost bazilike je mogla da primi preko 60.000 vernika... sto puta više od populacije Vatikana, najmanje zemlje na svetu.

Ipak, čak ni citadela ove veličine nije mogla da nadmaši trg ispred nje. Široko prostranstvo prekriveno granitom, Trg sv. Petra je predstavljao neverovatan otvoren prostor u zagušenom Rimu, poput klasičnog Central parka.

Ispred bazilike, okružujući ogroman ovalni prostor, 284 stuba su se širila u četiri koncentrična kruga... arhitektonski trompe de l'oeil upotrebljen da bi se istakla veličina trga.

Dok se divio veličanstvenom hramu pred sobom, Lengdon se pitao šta bi sv. Petar pomislio kada bi bio ovde. Svetac je umro stravičnom smrću, razapet naopačke baš na ovom mestu. Sada je počivao u najsvetijoj od grobnica, sahranjen pet nivoa pod zemljom, tačno pod centralnom kupolom bazilike.

“Vatikan”, reče pilot, a u glasu mu se nije osećalo gostoprimstvo.

Lengdon je posmatrao visoke kamene bedeme koji su se ukazali pred njima - neprobojno utvrđenje koje je okruživalo kompleks... neočekivano svetovna odbrana spiritualnog sveta tajni, moći i misterije.

“Pogledajte!” reče Vitorija iznenadno, hvatajući Lengdona za ruku. Frenetično je pokazivala prema dole, prema Trgu sv. Petra koji se sada nalazio tačno ispod njih. Lengdon je prislonio lice na prozor i pogledao dole.

“Tamo”, rekla je, upirući prstom.

Lengdon pogleda. Zadnji deo trga je ličio na parking zakrčen sa desetak ili više kombija. Na krovu svakog kombija su stajale ogromne satelitske antene uperene prema nebu. Antene su bile obeležene poznatim imenima:

TELEVISOR EUROPEA

VIDEO ITALIA

BBC

UNITED PRESS INTERNATIONAL

Lengdon se iznenada zbuni i zapita da li su vesti o antimateriji već procurele.

Vitorija je bila napeta. “Zašto su novinari ovde? Šta se dešava?”

Pilot se okrenuo i čudno pogledao preko ramena.

“Šta se dešava? Zar ne znate?”

“Ne”, uzvratila je, a akcenat joj je bio težak i snažan.

“Conclavo”, reče. “Biće zapečaćena za jedan sat. Ceo svet posmatra.” Conclava!

Reč je na trenutak odzvanjala u Lengdonovim ušima pre nego što mu se sručila u stomak poput cigle. Conclavo. Vatikanska konklava. Kako je mogao da zaboravi? Bilo je nedavno u vestima.

Pre petnaest dana, nakon izuzetno popularne dvanaestogodišnje vladavine, papa je preminuo. Sve novine na svetu su prenele vest o papinom fatalnom napadu u snu - iznenadnoj i neočekivanoj smrti za koju su mnogi šaputali da je sumnjiva. Ali sada je, u skladu sa drevnom tradicijom, petnaest dana nakon papine smrti, Vatikan održavao Conclavo - svetu ceremoniju u kojoj su se 165 kardinala iz celog sveta - najmoćniji ljudi u hrišćanskom svetu - skupljali u Vatikanu da izaberu novog papu. Svaki kardinal na planeti je danas ovde, pomisli Lengdon dok je helikopter preletao preko bazilike sv. Petra. Prostrani unutrašnji svet grada Vatikana se pružao pred njim. Čitava struktura moći rimske katoličke crkve počiva na bombi koja otkucava.

Kardinal Mortati je posmatrao raskošnu tavanicu Sikstinske kapele i pokušavao da iskoristi trenutak mira za razmišljanje. Zidovi oslikani freskama su odjekivali glasovima kardinala svih nacija širom globusa. Ljudi su se gurali u svećama osvetljenom tabernaklu, uzbuđeno šapućući i konsultujući se na brojnim jezicima, među kojima su univerzalni bili engleski, italijanski i španski.

Svetio u kapeli je obično imalo uzvišen izgled - dugi zraci obojene sunčeve svetlosti rasekali su tamu poput zraka sa nebesa - ali ne i danas. Kao što je bio običaj, svi prozori kapele su prekriveni crnim somotom u cilju tajnosti. To je trebalo da spreči bilo koga iznutra da šalje signale ili na ma koji način komunicira sa spoljnim svetom. Posledica toga je bila duboka tama razvejana samo svećama... drhtavom svetlošću koja se činila kao da pročišćava sve što dotakne, dajući svima njima izgled uzvišenosti... poput svetaca.

Kakva privilegija, mislio je Mortati, nadgledati ovaj sveti događaj. Kardinali preko osamdeset godina su bili prestari za izbor i nisu učestvovali u konklavi, ali sa sedamdeset devet godina, Mortati je ovde bio najstariji kardinal i postavljen je da nadgleda proceduru.

Poštujući tradiciju, kardinali su se sakupili dva sata pre konklave da bi se videli sa prijateljima i upustili u pokoju diskusiju u poslednjem trenutku.

U sedam sati uveče, komornik pokojnog pape bi stigao, održao uvodnu molitvu i otišao. Zatim bi švajcarska garda zapečatila vrata i zaključala sve kardinale unutra. Tada bi počinjao najstariji i najtajanstveniji politički ritual na svetlu. Kardinali neće biti pušteni napolje dok ne odluče koji od njih će biti sledeći papa.

Konklava. Čak i ime je bilo tajanstveno. "Con clave" je bukvalno značilo "zaključan ključem". Kardinalima nije bio dozvoljen nikakav kontakt sa spoljnim svetom. Bez telefonskih poziva. Bez poruka. Bez šaputanja kroz vrata.

Konklava je vakuum na kojeg nije smelo da utiče ništa iz spoljnog

sveta. Ovo je trebalo da osigura da kardinali imaju Solum Dum prae oculis... samo Boga pred očima.

Naravno, van zidina kapele, mediji su posmatrali i čekali, spekulišući o tome koji od kardinala će postati vladar milijarde katolika širom sveta. Konklave su stvarale napetu, politički obojenu atmosferu i tokom vekova mnoge su imale smrtonosni ishod: trovanja, tuče, pa čak su se i ubistva dešavala iza drevnih zidova. Davna prošlost, mislio je Mortati. Večerašnja konklava će biti ujedinjena, blažena i iznad svega... kratka.

Ili se barem tako njemu činilo.

Sada je međutim, došlo do neočekivanog razvoja događaja. Četiri kardinala su misteriozno nedostajala u kapeli. Mortati je znao da su svi izlazi čuvani i da nestali kardinali nisu mogli otići daleko, ali ipak, sa manje od sat vremena do uvodne molitve, osećao je zabrinutost. Na kraju krajeva, četiri nestala čoveka nisu bili obični kardinali.

Bili su to oni kardinali. Odabrana četvorica.

Kao nadzornik konklave, Mortati je već kroz odgovarajuće kanale javio švajcarskoj gardi i upozorio ih na odsustvo kardinala. Još uvek mu se nisu javljali. Ostali kardinali su primetili zbunjujuće odsustvo. Počelo je nervozno šaputanje. Od svih kardinala, ova četvorica bi morala biti ovde na vreme!

Kardinal Mortati je počeo da se pribojava da bi ovo ipak moglo biti dugo veče.

Nije ni bio svestan koliko je u pravu.

Vatikansko sletalište za helikoptere je, iz razloga bezbednosti, kontrole i buke, bilo smešteno na severozapadnom kraju Vatikana, što je moguće dalje od bazilike sv. Petra.

“Terra firma”, objavi pilot kada su sleteli. Izašao je i otvorio klizna vrata Lengdonu i Vitoriji.

Lengdon iskorači iz letelice i okrenu se da pomogne Vitoriji, ali ona je već iskočila na tlo bez ikakvog napora. Svaki mišić u njenom telu je bio podređen jednom cilju - pronalaženju antimaterije pre nego što izazove stravične posledice.

Pošto je razvukao zaštitnu navlaku preko prozora kabine, pilot ih je poveo prema velikim električnim kolicima za golf koja su čekala kraj piste.

Kolica su ih tiho vozila duž zapadne granice zemlje - petnaest metara visokog betonskog bedema dovoljno debelog da odoli napadu tenkova. Duž unutrašnje strane zida, postavljeni u razmacima od pedeset metara, pripadnici švajcarske garde su mirno stajali i posmatrali okolinu. Kolica su oštro skrenula desno na Via dela Oservatorijo.

Znakovi su pokazivali u svim pravcima:

PALAZZIO GOVERNATORIO

COLLEGIO ETHIOPIANA

BASILICA SAN PIETRO

CAPELLA SISTINA

Ubrzali su uređenim putem pored niske zgrade na kojoj je pisalo RADIO VATICANA. Ovo je, shvati Lengdon sa čuđenjem, sedište najslušanijeg radio-programa na svetu - Radio Vatikana - koji je prenosio reč božiju milionima slušalaca širom planete.

“Attenzione”, reče pilot, naglo skrećući na kružni tok.

Dok su kolica skretala, Lengdon je jedva mogao da poveruje u

prizor koji se ukazao pred njima. Giardini Vaticani, pomislio je. Srce Vatikana. Pravo pred njima se pružao zadnji deo bazilike sv. Petra, prizor koji, shvatio je Lengdon, većina ljudi nikada ne vidi. Sa desne strane se uzdizala Palata tribunala, raskošna papska rezidencija koja se po svojoj baroknoj raskoši mogla meriti čak i sa Versajem. Zgrada namesništva, strogog izgleda, sedište vatikanske administracije, sada se nalazila iza njih. A sa leve strane je bilo masivno četvrtasto zdanje vatikanskog muzeja.

Lengdon je znao da ovoga puta neće biti vremena za posetu muzeju.

“Gde su svi?” pitala je Vitorija, misleći na puste travnjake i staze.

Gardista je pogledao na svoj crni ručni sat vojničkog izgleda - neobičan unahronizam spram njegovog naboranog rukava. “Kardinali su smešteni u Sikstinskoj kapeli. Konklava počinje za manje od jednog sata.”

Lengdon klimnu glavom, kao kroz maglu se prisećajući da su, pre konklave, kardinali po običaju provodili par sati u Sikstinskoj kapeli u razmišljanju i susretima sa drugim kardinalima iz svih krajeva sveta. Ovo vreme je predviđeno za obnavljanje starih prijateljstava i oslobađanje od moguće napetosti pred izborni proces.

“A ostali stanari i osoblje?”

“Odstranjeni su iz grada u cilju tajnosti i bezbednosti dok se konklava ne završi.”

“A kada će se završiti?”

Vojnik slegnu ramenima. “Samo Bog zna.” Ove reči su zvučale neobično bukvalno.

Pošto je parkirao kolica na širokom travnjaku tačno iza bazilike sv. Petra, stražar je sproveo Lengdona i Vitoriju uz kamene stepenice do mermernog trga sa zadnje strane bazilike. Prešavši preko trga, stigli su do zida i pratili ga kroz trouglasto dvorište, preko Via Belvedere do niza zgrada zbijenih jedna uz drugu. Lengdon je uz istoriju umetnosti naučio dovoljno italijanskog da pročita natpise vatikanske štamparije, laboratorije za restauriranje tapiserija, poštanske službe i crkve sv.

Ane. Prešli su još jedan mali trg i stigli do svog cilja.

Sedište švajcarske garde se nalazilo pored II Korpo di Vigilance, tačno severoistočno od bazilike sv. Petra. Prostorije su im se nalazile u niskoj, kamenoj zgradi. Sa svake strane ulaza je stajao po jedan stražar, poput kamene statue.

Lengdon je morao da prizna da ovi stažari uopšte nisu izgledali toliko komično. Iako su takođe nosili plavo-zlatne uniforme, svaki od njih je imao tradicionalni "vatikanski mač" - koplje od dva i po metra sa sečivom oštrim poput žileta - za koje se pričalo da je obezglavilo nebrojene muslimane služeći hrišćanskim krstašima u petnaestom veku.

Dok su Lengdon i Vitorija prilazili, dva stražara su iskoračila napred, ukrštajući koplja i blokirajući prolaz. Jedan od njih se zbunjeno obratio pilotu. "I pantaloni", reče pokazujući na Vitorijin šorc.

Pilot je odmahnuo rukom. "Il comandante vuole vederli subito"

Stražari su se namrštili. Nevoljno su se sklonili s puta.

Vazduh je unutra bio hladan. Mesto nimalo nije ličilo na administrativne prostorije obezbeđenja koje je Lengdon zamislio. Kitnjasti i savršeno namešteni, hodnici su bili ukrašeni slikama za koje je Lengdon bio siguran da bi ih svaki muzej na svetu rado izložio u glavnoj galeriji.

Pilot pokaza na strme stepenice. "Dole, molim vas."

Lengdon i Vitorija su krenuli belim mermernim stepenicama kroz špalir skulptura golih muškaraca. Svaka statua je imala smokvin list koji je bio svetliji od ostatka figure.

Velika kastracija, pomisli Lengdon.

Bila je to jedna od najužasnijih tragedija u renesansnoj umetnosti. Papa Pije IX je 1857. odlučio da bi verno prikazivanje muškog tela moglo da podstakne stanovnike Vatikana na grešne misli. Zato je uzeo dleto i čekić i odsekao genitalije sa svake muške statue u Vatikanu. Oskrnatio je đula Mikelandela, Bramantea i Berninija. Gipsano smokvino lišće je upotrebljeno da se popravi šteta. Stotine skulptura su bile uškopljene. Lengdon se često pitao da li se negde nalazio

ogromni sanduk kamenih penisa.

“Ovuda”, javio se stražar.

Stigli su do podnožja stepeništa i našli pred teškim čeličnim vratima. Stražar ukuca šifru i vrata skliznuše u stranu. Lengdon i Vitorija su ušli unutra.

Sa druge strane praga ih je čekala potpuna ludnica.

Sedište švajcarske garde.

Lengdon je stajao na vratima, posmatrajući sudar vekova pred sobom. Multimedijalnost. Prostorija je bila raskošno nameštena renesansna biblioteka, sve sa graviranim policama, orijentalnim tepisima i tapiserijama živopisnih boja... a ipak, bila je načičkana najsavremenijom opremom - nizovima kompjutera, faks-mašinama, elektronskim mapama vatikanskog kompleksa i televizorima koji su pratili CNN. Muškarci u šarenim pantalonama su grozničavo radili za kompjuterima i pažljivo slušali poruke iz futurističkih slušalica.

“Sačekajte ovde”, reče vojnik.

Lengdon i Vitorija su sačekali dok je stražar prišao izuzetno visokom, mršavom čoveku u tamnoplavoj vojnoj uniformi. On je pričao mobilnim telefonom i stajao je toliko pravo da se skoro naginjao unazad. Vojnik mu je nešto rekao i čovek je bacio pogled prema Lengdonu i Vitoriji. Klimnuo je glavom, a zatim im je okrenuo leđa i nastavio razgovor.

Stražar se vratio. “Komandant Oliveti će će vas primiti za trenutak.”

“Hvala vam.”

Stražar ih je ostavio i krenuo uz stepenice.

Lengdon je proučavao komandanta Olivetija na drugom kraju prostorije, shvativši da je on u stvari vrhovni komandant vojnih snaga čitave zemlje.

Vitorija i Lengdon su čekali, posmatrajući dešavanja pred sobom. Drečavo obučeni vojnici su jurcali okolo uzvikujući naređenja na italijanskom.

“Continua cercando!” vikao je jedan u slušalicu.

“Probasti U museo?” pitao je drugi.

Lengdonu nije bilo potrebno bolje poznavanje italijanskog da bi

shvatio da je centar za bezbednost u intenzivnoj potrazi za nečim. To su bile dobre vesti. Loše vesti su da očigledno još nisu pronašli antimateriju.

“Da li ste vi u redu?” Lengdon upita Vitoriju.

Slegla je ramenima, nudeći mu umoran osmeh.

Kada je komandant konačno isključio telefon i krenuo prema njima, činilo se da raste sa svakim korakom. Lengdon je i sam bio visok i nije navikao da često podiže pogled, ali figura komandanta Olivetija je to zahtevala.

Lengdon odmah oseti da je komandant čovek koji je preživeo oluje, lice mu je bilo zdravo i očvrslilo. Njegova tamna kosa očišćena je vojnički kratko a oči su mu gorele sa nepokolebljivom odlučnošću koja se mogla steći samo kroz godine intenzivne obuke. Kretao se sa milimetarskom preciznošću, a iza jednog uveta mu je diskretno bio skriven prijemnik zbog kojeg je više ličio na pripadnika tajne službe SAD nego na pripadnika švajcarske garde.

Komandant im se obratio na jako akcentovanom engleskom. Glas mu je bio zapanjujuće tih za tako velikog čoveka, jedva glasniji od šapata. Ujedao je sa oštrom vojničkom efikasnošću. “Dobar dan”, rekao je. “Ja sam komandant Oliveti - Comandante Principale švajcarske garde. Ja sam zvao vašeg direktora.”

Vitorija podiže pogled. “Hvala vam što ste nas primili, gospodine.”

Komandant nije odgovorio. Pokazao im je da ga prate i poveo ih kroz zbrku elektronike do vrata na zadnjem kraju odaje. “Uđite”, rekao je, pridržavajući im vrata.

Lengdon i Vitorija su ušli i našli se u zamračenoj kontrolnoj sobi gde su se na zidu od video-ekrana lenjo smenjivali crno-beli prizori iz celog kompleksa. Mladi gardista je sedeo i napregnuto posmatrao ekrane.

“Fuori”, rekao je Oliveti.

Vojnik je ustao i izašao.

Oliveti priđe jednom od ekrana i pokaza na njega. Zatim se okrenu

prema svojim gostima. "Ovo je snimak sa kamere sakrivene negde u Vatikanu. "Želeo bih objašnjenje."

Lengdon i Vitorija su pogledali ekran i istovremeno uzdahnuli. Slika je bila jasna. Bez sumnje. Bio je to CERN-ov kanister za antimateriju. Unutar njega, blistava kapljica metalnog sjaja zloslutno je lebdela u vazduhu, osvetljena ritmičnim treptanjem digitalnog sata. Sablasnom izgledu je doprinosila činjenica da je oko kanistera vladala skoro potpuna tama, kao da se antimaterija nalazila u plakaru ili mračnoj sobi. U gornjem uglu ekrana svetleo je tekst: ŽIVI SNIMAK - KAMERA #86.

Vitorija je opazila vreme koje je preostalo na trepćućem satu na kanisteru.

"Manje od šest sati", šapnula je Lengdanu sa zabrinutim izrazom na licu.

Lengdon pogleda na sat. "Znači imamo do..." Zastao je, a stomak mu se stegao u čvor.

"Ponoći", rekla je Vitorija slabim glasom.

Ponoć, mislio je Lengdon. Osećaj za dramatičnost. Ko god da je ukrao kanister prošle noći, očigledno je savršeno izračunao vreme. Obuzeo ga je snažan osećaj zloslutnosti kada je shvatio da se nalazi tačno na mestu udara.

Olivetijev šapat je sada više ličio na šištanje. "Da li ovaj predmet pripada vama?"

Vitorija klimnu glavom. "Da, gospodine. Ukrađen nam je. On sadrži izuzetno eksplozivnu supstancu zvanu antimaterija."

Oliveti nije bio dirnut. "Prilično sam dobro upoznat sa eksplozivima, g-đice Vetra. Nisam čuo za antimateriju."

"To je nova tehnologija. Moramo je odmah locirati ili evakuisati Vatikan."

Oliveti je polako zatvorio oči i ponovo ih otvorio, kao da će usredsređivanje na Vitoriju promeniti ono što je upravo čuo. "Evakuisati? Da li ste svesni šta se ovde dešava večeras?"

“Da, gospodine. I životi vaših kardinala su u opasnosti. Imamo oko šest sati. Kako napreduje lociranje kanistera?”

Oliveti odmahnu glavom. “Nismo ni počeli da ga tražimo.”

Vitorija se zagrcnu. “Šta? Ali jasno smo čuli kako vaši vojnici razgovaraju o potrazi...”

“Potrazi, da”, reče Oliveti, “ali ne za vašim kanisterom. Moji ljudi traže nešto što se vas ne tiče.”

Vitorijin glas je pukao. “Niste čak ni počeli da tražite kanister?”

Izgledalo je kao da se Olivetijeve zenice povlače dublje u glavu. Imao je bezosećajan pogled insekta. “G-đice Vetra, je li tako beše? Moram nešto da vam objasnim. Direktor vašeg postrojenja je odbio da mi preko telefona razjasni detalje u vezi sa ovim predmetom. Samo mi je rekao da ga moram odmah pronaći. Neverovatno smo zauzeti i ne mogu sebi da dozvolim luksuz upošljavanja ljudstva u ovoj situaciji pre nego što saznam više.”

“U ovom trenutku postoji samo jedan bitan podatak”, reče Vitorija, “a to je da će za šest sati taj uređaj da uništi čitav ovaj kompleks.”

Oliveti je stajao nepomično. “G-đice Vetra, morate nešto da znate”, njegov ton je skrivao snishodljivost, “uprkos arhaičnom izgledu Vatikana, svaki ulaz, javni i službeni, opremljen je najsavremenijim postojećim senzorima. Ako bi neko probao da uđe sa bilo kakvom vrstom eksplozivne naprave, to bi odmah bilo primećeno. Imamo skenere za radioaktivne izotope i filtere za miris, koje je dizajnirala američka DEA radi detektovanja najslabijih tragova hemijskih supstanci eksploziva i toksina. Takode koristimo i najsavršenije detektore i skenere X-zracima koji se mogu nabaviti.”

“Veoma impresivno”, reče Vitorija, sa hladnokrvnošću koja je parirala Olivetijevoj. “Na nesreću, antimaterija nije radioaktivna, ima hemijski sastav čistog hidrogena, a kanister je od plastike. Nijedan od tih uređaja je ne bi uočio.”

“Ali uređaj ima izvor energije”, reče Oliveti, pokazujući na trepćući displej. “Čak i najmanji trag nikl-kadmijuma bi se pokazao na...”

“Baterije su takođe od plastike.”

Olivetijevo strpljenje je očigledno počelo da nestaje. "Plastične baterije?"

"Elektroliti polimer gela sa teflonom."

Oliveti se nagnu prema njoj, kao da želi da naglasi razliku u visini. "Signorina, Vatikan je meta desetina pretnji bombom mesečno. Ja sam lično podučavao svakog člana švajcarske garde tehnologiji modernih eksploziva. Savršeno sam svestan da na svetu ne postoji supstanca dovoljno snažna da učini to što tvrdite, sem ako nije u pitanju nuklearna glava sa jezgrom veličine loptice za bejzbol."

Vitorija ga prikova vatrenim pogledom. "Priroda treba da nam otkrije još mnoge svoje misterije."

Oliveti se nagnuo bliže. "Mogu li da upitam ko ste tačno vi? Koji je vaš položaj u CERN-u?"

"Ja sam stariji član istraživačkog tima i postavljeni službenik za odnose sa Vatikanom u ovoj situaciji."

"Oprostite ako sam neučtiv, ali ako stvarno postoji situacija, zašto pričam sa vama a ne sa vašim direktorom? I zašto iskazujete nepoštovanje dolazeći u Vatikan u kratkim pantalonama?"

Lengdon zastenja. Nije mogao da veruje da pod ovakvim okolnostima ovaj čovek cepidlači oko pravila oblačenja. Sa druge strane, pomislio je, ako su kameni penisi mogli da izazovu grešne misli kod stanovnika Vatikana, Vitorija Vetra je u kratkim pantalonama sigurno bila opasna po nacionalnu bezbednost.

"Komandante Oliveti", umeša se Lengdon, pokušavajući da demontira još jednu bombu koja se spremala da eksplodira. "Moje ime je Robert Lengdon. Ja sam profesor katedre za religiju u SAD i nemam nikakve veze sa CERN-om. Video sam demonstraciju primene antimaterije i spreman sam da potvrdim reči g-đice Vetre da je izuzetno opasna. Imamo razloge da verujemo da ju je u vaš kompleks postavio jedan antireligiozni kult u nadi da će pokvariti konklavu."

Oliveti se okrenu, zureći u Lengdona. "Imam ovde ženu u kratkim pantalonama koja tvrdi da će kapljica tečnosti da raznese Vatikan i američkog profesora koji tvrdi da smo meta nekakvog antireligioznog

kulta. Šta tačno očekujete od mene da uradim?"

"Pronađite kanister", reče Vitorija. "Odmah."

"To je nemoguće. Taj uređaj bi mogao biti bilo gde. Vatikan je ogroman."

"Vaše kamere nemaju na sebi GPS8 lokatore?"

"Ne dešava se često da budu ukradene. Biće nam potrebni dani da pronađemo nestalu kameru."

"Nemamo dane", reče Vitorija nepopustljivo. "Imamo šest sati."

"Šest sati do čega, g-đice Vetra?" Oliveti iznenada povisi ton. Pokazao je prema prizoru na ekranu. "Dok se odbrojavanje ne završi? Dok Vatikan ne nestane? Verujte mi da nisam srećan kada se neko igra mojim sistemom obezbeđenja. Niti mi se sviđa kada se mehaničke naprave misteriozno pojavljuju unutar mojih zidova. Ja jesam zabrinut. Moj je posao da budem zabrinut. Ali ono što mi govorite je neprihvatljivo."

Lengdon progovori pre nego što je uspeo da se suzdrži. "Da li ste čuli za iluminare?"

Komandantova ledena spoljašnjost počeo da puca. Oči su mu pobezele, kao kod ajkule koja se sprema da napadne. "Upozoravam vas. Nemam vremena za ovo."

"Znači da ste čuli za iluminare?"

Olivetijeve oči su probadale poput bajoneta. "Ja sam zakleti branilac katoličke crkve. Naravno da sam čuo za iluminare. Oni ne postoje već decenijama."

Lengdon posegnu u džep i izvadio faks sa žigosanim telom Leonarda Vetre. Pruži ga Olivetiju.

"Ja sam stručnjak za iluminare", reče Lengdon dok je Oliveti proučavao fotografiju. "Teško mi je da prihvatim da su iluminati još uvek aktivni, a ipak, pojava ovog žiga, zajedno sa dobro poznatom mržnjom iluminata prema Vatikanu, naterala me je da promenim mišljenje."

“Kompjuterska prevara.” Oliveti vrati Lengdonu faks.

Lengdon je zurio u neverici. “Prevara? Pogledajte tu simetriju! Vi biste morali da shvatite autentičnost...”

“Autentičnost je upravo ono što vam nedostaje. Možda vas g-đica Vetra nije obavestila, ali naučnici iz CERN-a već decenijama kritikuju politiku Vatikana. Oni redovno pokreću peticije za izmenu teorije stvaranja, formalna izvinjenja za Galileja i Kopernika i povlačenje naših kritika protiv opasnih i nemoralnih istraživanja. Koji vam se scenario čini verovatniji - da se četiri stotine godina star satanistički kult ponovo pojavio sa naprednim oružjem za masovno uništenje, ili da neki šaljivdžija u CERN-u pokušava da poremeti svetu vaticansku ceremoniju uz pomoć dobro zamišljene prevare?”

“Na toj fotografiji je”, reče Vitorija, glasom poput ključale lave, “moj otac. Ubijen. Mislite li da ja tako zamišljam šalu?”

“Ne znam, g-đice Vetra. Ali znam da, sve dok ne dobijem odgovore koji imaju smisla, nema šanse da ću podići bilo kakvu uzbunu. Moje dužnosti su budnost i diskrecija... da omogućim da se spiritualna pitanja mogu rešavati bez ikakvog ometanja. Danas pogotovo.”

Lengdon reče: “Barem odložite događaj.”

“Da ga odložim?” Oliveti je zinuo. “Kakva arogancija! Konklava nije nekakva partija američkog bejzbola koju možete otkazati u slučaju kiše. Ovo je sveti događaj sa strogim pravilima i postupcima. Zaboravljate na to da milijardu katolika širom sveta čeka na novog vođu. Zaboravljate da su napolju svetski mediji. Protokol po kome se odvija ovaj događaj je svetinja - ne može se menjati. Od 1179, konklava je preživela zemljotrese, glad, pa čak i kugu. Verujte mi, neće biti odložena zbog ubijenog naučnika i kapljice bog zna čega.”

“Vodite me do nekoga ko odlučuje”, zahtevala je Vitorija.

Oliveti je zurio u nju. “Gledate ga.”

“Ne”, rekla je. “Nekog od sveštenstva.”

Na Olivetijevom čelu su počele da izbijaju vene. “Sveštenstvo je otišlo. Sa izuzetkom švajcarske garde, jedini trenutno prisutni u Vatikanu je kolegijum kardinala. A oni su u Sikstinskoj kapeli.”

“Šta je sa komornikom?” hladno izgovori Lengdon.

“Sa kime?”

“Komornikom pokojnog pape. ”Lengdon samouvereno ponovi tu reč, nadajući se da ga njegovo sećanje dobro služi. Jednom je čitao o neobičnim propisima vatikanskih vlasti za slučaj papine smrti. Ako je Lengdon u pravu, u ovakvim situacijama, kompletna autonomna vlast je privremeno prelazila na poslednjeg papinog ličnog asistenta - njegovog komornika - sekretarskog pomoćnika koji je nadgledao konklavu dok su kardinali birali svetog oca. “Verujem da je komornik trenutno glavni.”

“Il camerlegno?” Oliveti napravi grimasu. “Kamerlenjo je običan sveštenik. Nije čak ni kanonizovan. On je bio lični sluga pokojnog pape.”

“Ali on je ovde. A vi odgovarate njemu.”

Oliveti prekrsti ruke. “G. Lengdon, tačno je da vaticanska pravila diktiraju da komornik zauzima vrhovni položaj tokom konklave, ali to je samo zato što nemogućnost da bude izabran za papu garantuje nepristrasno odlučivanje sa njegove strane. To bi bilo kao da, kada vaš predsednik umre, jedan od njegovih pomoćnika privremeno zauzme ovalnu sobu. Komornik je mlad i njegovo razumevanje bezbednosne procedure, ili, kad smo već kod toga, bilo čega drugog, veoma je ograničeno. Za sve situacije i poslove, zadužen sam ja.”

“Vodite nas do njega.” reče Vitorija.

“To je nemoguće. Konklava počinje za četrdeset minuta. Komornik se priprema u papinim odajama. Nema nameru da ga uznemiravam pitanjima bezbednosti.”

Vitorija otvori usta da mu odgovori, ali je prekinu kucanje na vratima. Oliveti ih otvori.

Napolju je stajao vojnik u kompletnoj dvorskoj nošnji, pokazujući na sat.

“E l’ora, comandante.”

Oliveti pogleda na svoj sat i klimnu glavom. Okrenuo se prema

Lengdonu i Vitoriji poput sudije koji razmišlja o njihovoj sudbini. "Pođite za mnom."

Izašao je iz sobe za nadzor i proveo ih kroz centar za bezbednost do providnog sobička na drugom kraju.

"Moja kancelarija." Oliveti ih uvede unutra.

Prostorija je bila nezanimljiva - pretrpani sto, ormari sa spisima, stolice na sklapanje, aparat za vodu. "Vraćam se za deset minuta. Savetujem vam da iskoristite to vreme da odlučite šta ćete sledeće uraditi."

Vitorija se okrenu za njim. "Ne možete tek tako da odete! Taj kanister je..."

"Nemam vremena za ovo", ključao je Oliveti. "Možda bi trebalo da vas zadržim do završetka konklave, kada ću imati vremena."

"Sinjore", požurivao ga je gardista, ponovo pokazujući na sat. "Spazare di capella."

Oliveti klimnu i pođe za njim.

"Spazare di capella?" navaljivala je Vitorija. "Odlazite da počistite kapelu?"

Oliveti se okrenu, sekući je pogledom. "Tražimo prislušne uređaje, g-đice Vetra - to je pitanje diskrecije." Pokazao je prema njenim nogama. "To nije nešto što bih očekivao da razumete."

Potom zalupi vrata, potresajući teško staklo. Jednim tečnim pokretom izvadio je ključ, stavio ga u bravu i okrenuo. Teška brava je škljocnula.

"Idiota!" povikala je Vitorija. "Ne možete nas držati ovde!"

Lengdon je kroz staklo mogao da vidi kako Oliveti govori nešto vojniku. Gardista je klimnuo glavom. Dok je Oliveti izlazio iz sobe, gardista se okrenuo i stao da ih posmatra kroz staklo, prekrštenih ruku, sa oružjem za pojasom.

Savršeno, pomisli Lengdon. Prokleta savršeno.

Vitorija je zurila u vojnika švajcarske garde koji je stajao pred zaključanim vratima Olivetijeve kancelarije. Stražar joj je uzvraćao pogled, pokušavajući da deluje preteče u svom šarenom kostimu.

Che fiasco, mislila je Vitorija. Zatvorene nas drži naoružani čovek u pidžami.

Lengdon se ućutao i Vitorija se ponadala da koristi taj svoj harvardski mozak da smisli nekakav izlaz. Međutim, njegov izraz lica joj je govorio da je više bio u šoku nego što se zadubio u misli. Bilo joj je žao što ga je umešala u ovo.

Vitorijin prvi instinkt je bio da izvadi svoj mobilni telefon i nazove Kolera, ali je znala da je to glupo. Prvo i prvo, stražar bi verovatno ušao unutra i uzeo joj telefon. Drugo, ako je Kolerov napad išao svojim uobičajenim tokom, verovatno je još uvek van stroja. Mada to ne bi ni bilo važno... Oliveti nije izgledao kao da je spreman da poveruje bilo kome u ovom trenutku.

Seti se! rekla je sebi. Seti se odgovora na ovaj problem!

Prisećanje je trik budističkih filozofa. Umesto da od svog uma traži rešenje potencijalno nerešivog izazova, Vitorija je samo pokušavala da ga se seti. Iz pretpostavke da ste nekada znali odgovor, izvodi se zaključak da odgovor sigurno postoji... čime se izbegava osećanje bespomoćnosti. Vitorija je često koristila ovaj proces da bi rešila naučne zagonetke... one za koje je većina ljudi mislila da su nerešive.

Međutim, u ovom trenutku, njen trik sa prisećanjem potpuno je podbacio. Odmerila je opcije... svoje prioritete. Morala je da upozori nekoga. Neko u Vatikanu je morao da je shvati ozbiljno. Ali ko? Komornik? Kako? Nalazila se u staklenoj kutiji sa samo jednim izlazom.

Sredstva, rekla je sebi. Uvek postoje sredstva. Prouči svoju okolinu. Instinktivno je pognula ramena, opustila kapke i tri puta duboko udahnula. Osetila je kako joj se rad srca usporava i kako su joj mišići omlitaveli.

Odagnala je haotičnu paniku u svojoj glavi. U redu, pomislila je,

koncentriši se. Šta je pozitivno u ovoj situaciji? Koje su moje prednosti? Jednom smiren, analitički um Vitorije Vetre je predstavljao moćnu silu. Za nekoliko sekundi je shvatila da je njihova izolovanost u stvari ključna za njihovo bekstvo.

“Moram da zovem nekoga”, rekla je iznenada.

Lengdon podiže pogled. “Upravo sam mislio da predložim da pozovete Kolera, ali...”

“Ne Kolera. Nekog drugog.”

“Koga?”

“Komornika.” ;

Lengdon je delovao potpuno izgubljeno. “Zovete komornika? Kako?”

“Oliveti je rekao da je komornik u papinoj kancelariji.”

“U redu. Znate papin privatni broj?”

“Ne. Ali ne zovem sa svog telefona.” Pokazala je na moderan telefonski sistem na Olivetijevom stolu. Bio je načičkan dugmićima za pozivanje iz memorije. “Šef obezbeđenja mora imati direktnu liniju sa papinom kancelarijom.”

“Takođe ima i dizača tegova sa pištoljem na dva metra odavde.”

“A mi smo zaključani.”

“Da, svestan sam toga.”

“Hoću da kažem da su stražaru zaključana vrata. Ovo je Olivetijeva lična kancelarija. Sumnjam da još neko ima ključ.”

Lengdon pogleda vojnika. “Ovo je prilično tanko staklo, a ono je prilično velik pištolj.”

“Šta će da uradi, da me upuca što koristim telefon?”

“Ko će ga dodavola znati! Ovo je jedno čudno mesto, a kako se stvari razvijaju...”

“Ili to”, reče Vitorija, “ili možemo da provedemo sledećih pet sati i četrdeset osam minuta u vatikanskom zatvoru. Barem ćemo biti u

prvom redu kada antimaterija eksplodira.”

Lengdon preblede. “Ali stražar će otići po Olivetija onog trenutka kada podignete slušalicu. Pored toga, tu ima dvadeset dugmića. A ne vidim nikakve oznake. Probaćete ih sve i nadati se da će vam se posrećiti?”

“Ne sve”, rekla je, prilazeći telefonu. “Samo jedno.” Vitorija je podigla slušalicu i pritisnula prvo dugme. “Broj jedan. Kladim se u jedan od tih iluminatskih dolara koje imate u džepu da je ovo papina kancelarija. Šta bi drugo bilo od najvećeg značaja za komandanta švajcarske garde?”

Lengdon nije imao vremena da odgovori. Stražar sa druge strane vrata je počeo da drškom pištolja kucka po staklu. Pokazao joj je da spusti slušalicu.

Vitorija mu je namignula. Stražar kao da se naduvao od besa.

Lengdon se odmaknu od vrata i okrenu prema Vitoriji. “Bolje bi bilo za nas da ste u pravu, jer ovaj momak ne izgleda naročito srećno!”

“Prokletstvo!” rekla je, sa slušalicom prislonjenom na uho. “Poruka.”

“Poruka?” zanimalo je Lengdona. “Papa ima automatsku sekretaricu?”

“To nije bila papina kancelarija”, reče Vitorija, spuštajući slušalicu. “Dobila sam prokleti nedeljni jelovnik vaticanske menze.”

Lengdon se slabašno nasmešio gardisti koji ih je sada besno odmeravao kroz staklo dok je zvao Olivetija pomoću voki-tokija.

Vatikanska telefonska centrala se nalazila u centru za komunikacije iza vatikanske pošte. Bila je to relativno mala prostorija sa centralom "korelko 141" sa osam linija. Centar je primao preko 2.000 poziva na dan i većina se smesta usmeravala na automatizovani sistem za informacije.

Večeras je jedini operater na dužnosti sedeo i mirno ispijao šolju čaja sa kofeinom. Bio je ponosan što je spadao u šačicu zaposlenih kojima je večeras bio dozvoljen pristup u Vatikan. Naravno da je čast bila malčice umanjena prisustvom pripadnika švajcarske garde koji je dežurao pred vratima.

Pratnja do toaleta, pomislio je operater. Ah, poniženja koja trpimo u ime svete konklave. Na sreću, pozivi su večeras retki. Ili možda to i nije tolika sreća, razmišljao je. Svetsko zanimanje za događaje u Vatikanu je poslednjih nekoliko godina bledele. Broj novinarskih poziva se smanjio, pa čak ni luđaci više nisu reagirali.

Press ured se nadao da će večerašnji događaj imati svečaniji odjek. Tužno, razmišljao je, uprkos tome što je trg Sv. Petra ispunjen press kamionima, izgleda da su kombiji postali standardni Italijanski i Evropski press. Samo šačica globalnih medija – sve mreže su tu... bez sumnje su već poslali svoje *giornalisti secundari*.

Operater slegne ramenima i zapita se koliko dugo će ovo večeras trajati. Do ponoći ili tako nešto, pretpostavljao je. U današnje vrijeme većina insajdera već zna ko je najpoželjniji za Papu prije nego što se enklava i sazove, tako da je proces od tri-četiri sata više ritual nego szravni izbor. Naravno, rasprave vođene u zadnji čas mogu produžiti ceremoniju do svanuća... ili duže.

Konklava iz 1831. trajala je četrdeset i četiri dana. Ne večeras, reče on sam sebi; kružila je glasina da će ovo biti "brzo poput dima".

Opertarove misli se raspršiše zujanjem unutrašnjeg poziva centrali. Pogleda na treptuće crveno svjetlo i počepa se po glavi. Čudno, pomislio je. Nulta linija. Ko bi iznutra tražio informacije od

operatera i to večeras? Ko je uopšte unutra?

"Città del Vaticano, prego?" reče, podižući slušalicu.

Glas na liniji brzo je govorio na Italijanskom. Operater nejasno prepozna taj akcenat kao uobičajeni za Švicarsku gardu – tečni Italijanski s blagim Franko-Švicarskim uticajem. Pozivač, međutim, definitivno nije bio iz Švicarske garde.

Čuvši ženski glas operater se trenutno ukočio, gotovo ispljunuvši čaj. Ponovo je pogledao dole na kontrole. Nije se prevario. Unutrašnja linija. poziv je bio unutar Vatikana.

Mora biti neka greška, mislio je- Žena unutar Vatikana? Večeras? Žena je govorila brzo i uzrujano. Operater je porveo dovoljno vremena na telefonima da bi zna da razgovara sa *pazzo*. Žena nije zvučala kao luđakinja. Bila je u žurbi i racionalna. Smirena i efikasna.

Saslušao je njen zahtjev, zbunjen.

"Il camerlegno?" upita operater, još uvijek pokušavajući odrediti odakle dolazi poziv. "Nema mogućnosti da vas spojim... da, svjestan sam da je u Papinom uredu ali... šta ste rekli ko ste... i želite ga upozoriti na..." Slušao je sve više i više nervozniji. Svi su u opasnosti? Kako? I odakle zovete? "Možda bih vas mogao spojiti sa Švajc..." Operater iznenada zastade. "Gdje ste rekli da se nalazite? Gdje?"

Saslušao je šokirano, a onda donese odluku. "Molim vas sačekajte," reče, stavljajući ženu na čekanje prije nego što je stigla da odgovori. Onda je nazvao direktnu liniju Zapovjednika Olivettia. Nema šanse da je žena zaista ...

Neko se odmah javi.

"Per l'amore di Dio!" poznat ženski glas zavika na njega. "Obavi taj prokleti poziv!"

Vrata centra za bezbednost švajcarske garde su se uz šištanje otvorila. Vojnici su se razmakli i komandant Oliveti je uleteo u sobu poput projektila. Skrećući za ugao prema svojoj kancelariji, Oliveti se uverio u ono što mu je stražar upravo rekao preko voki-tokija; Vitorija

je stajala kraj njegovog stola i pričala njegovim ličnim telefonom.

Che coglioni che ha questa! Pomislio je. Ova baš ima muda!

Bled u licu, prišao je vratima i zabio ključ u bravu. Otvorio je i povikao:

“Šta to radite’.”

Vitorija ga je ignorisala. “Da”, rekla je u slušalicu. “I ja moram da vas upozo...”

Olivet iščupa slušalicu iz njene ruke i podiže je do uva. “Ko je dođavola to!”

Samo za trenutak, Olivetijeva kruta spoljašnjost je popustila. “Da, komorniče...” rekao je. “Tačno, sinjore... ali pitanja bezbednosti zahtevaju... naravno da ne... držim je ovde zbog... naravno, ali...” Slušao je. “Da, gospodine”, konačno je rekao. “Dovešću ih odmah gore.”

Palata apostola je konglomerat zgrada koji se nalazi u blizini Sikstinske kapele u severoistočnom delu Vatikana. Sa direktnim pogledom na Trg sv. Petra, u palati su i papine odaje i papina kancelarija.

Vitorija i Lengdon su u tišini pratili komandanta Olivetija dok ih je vodio niz dugački hodnik u rokoko stilu, a vratni mišići su mu pulsirali u besu. Pošto su se stepenicama popeli tri sprata, ušli su u širok, slabo osvetljen hodnik.

Lengdon je sa nevericom posmatrao umetnička dela duž zidova - savršeno očuvane biste, tapiserije, frizovi - dela vredna stotine hiljada dolara. Na dve trećine puta niz hodnik prošli su pored fontane od alabastera. Oliveti skrenu levo u prolaz i priđe jednim od najvećih vrata koje je Lengdon ikad video.

“Ufficio di Papa”, objavi komandant, mršteći se na Vitoriju, prepun gorčine. Vitorija nije ni trepnula. Ispružila je ruku pored Olivetija i glasno pokucala na vrata.

Papina kancelarija, mislio je Lengdon, imajući poteškoće sa razumevanjem činjenice da se nalazio ispred jedne od najsvetijih soba u svim svetskim religijama.

“Avanti” povika neko iznutra.

Kada su se vrata otvorila, Lengdon je morao da prekrije oči. Sunčeva svetlost ga je zaslepila. Polako je počeo da razabire prizor pred sobom. Papina kancelarija je više ličila na plesnu dvoranu nego na kancelariju. Pod od crvenog mermera se prostirao u svim pravcima prema zidovima ukrašenim živopisnim freskama. Iznad njihovih glava je visio kolosalni luster, iza kojeg je red lučnih prozora pružao zapanjujući pogled na suncem obasjan Trg sv. Petra.

Moj bože, prolazilo je Lengdonu kroz glavu. Ovo je soba sa pogledom. Na drugom kraju dvorane, za izrezbarenim stolom je sedeo čovek zanet u pisanje.

“Avanti”, ponovo je viknuo, spuštajući penkalo i pokazujući im da

priđu.

Oliveti ih je poveo vojničkim korakom. "Signore", reče, izvinjavajući se. "No ho potuto..."

Čovek ga prekinu. Ustao je i osmotrio posetioce.

Komornik nije ni najmanje ličio na krhkog, blaženog starca kakve je Lengdon obično zamišljao u vezi sa Vatikanom. Nije nosio brojnice ni lančiće. Nije bio ogrnut teškom odorom. Umesto toga bio je obučen u jednostavnu crnu mantiju koja kao da je pojačavala čvrstinu njegove krupne figure. Izgledao je kao da je u kasnim tridesetim, tek dete po merilima Vatikana. Imao je iznenađujuće privlačno lice, gustu, kovrdžavu smeđu kosu i blistave zelene oči koje su sijale kao da su na neki način osvetljene tajnama vasiona.

Kako im se približavao, Lengdon je u njima primetio neizmernu iscrpljenost - poput duše koja je proživela najtežih petnaest dana svog života.

"Ja sam Karlo Ventreska", rekao je, na savršenom engleskom. "Komornik pokojnog pape." Glas mu je zvučao ljubazno i nepretenciozno, sa jedva приметnim tragom italijanskog izgovora.

"Vitorija Vetra", reče, prilazeći mu i pružajući ruku. "Hvala vam što ste nas primili."

Oliveti se trže kada komornik stisnu Vitorijinu ruku.

"Ovo je Robert Lengdon, istoričar religije sa harvardskog univerziteta."

"Padre", reče Lengdon, svojim najboljim italijanskim akcentom. Pognuo je glavu i ispružio ruku.

"Ne, ne", insistirao je komornik, uspravljajući Lengdona. "Kancelarija Njegove svetosti ne čini i mene svetim. Ja sam samo sveštenik - komornik koji obavlja svoju dužnost u teškom trenutku."

Lengdon se uspravi.

"Molim vas", reče komornik, "svi sedite." Razmestio je stolice oko stola. Lengdon i Vitorija su seli. Oliveti je očigledno radije želeo da stoji. I komornik najzad sede, isprepleta prste, uzdahnu i osmotri svoje

goste.

“Sinjore”, reče Oliveti. “Ženina odeća je moja krivica. Ja...”

“Njena odeća nije ono što me brine”, odgovori komornik, zvučeći previše nezainteresovan sitnicama. “Kada me vatikanski telefonski operater nazove pola sata pre početka konklave i kaže mi da me neka žena zove iz vaše kancelarije da me upozori na neku vrstu velike bezbednosne pretnje o kojoj nisam obavešten, to me zabrinjava.”

Oliveti je stajao ukrućeno, ispravljenih leđa, poput vojnika podvrgnutog strogoj inspekciji.

Lengdon je bio očaran komornikovom pojavom. Iako mlad i umoran, sveštenik je ličio na nekakvog mitskog heroja - zračio je harizmom i autoritetom.

“Sinjore”, reče Oliveti, izvinjavajućim ali neumoljivim tonom. “Ne bi trebalo da se zamarate problemima bezbednosti. Vi imate druge obaveze.”

“Dobro sam svestan svojih obaveza. Takođe sam svestan da sam, kao direttore intermediario, odgovoran za bezbednost i dobrobit svih prisutnih na ovoj konklavi. Šta se ovde dešava?”

“Situacija je pod kontrolom.”

“Očigledno nije.”

“Oče”, prekinu ih Lengdon, vadeći zgužvani faks i pružajući ga komorniku, “molim vas.”

Komandant Oliveti istupi, pokušavajući da se umeša. “Oče, molim vas, nemojte se zamarati stvarima...”

Komornik je uzeo faks, ignorišući na trenutak Olivetija. Pogledao je fotografiju ubijenog Leonarda Vetre i zaprepašćeno uvukao dah. “Šta je ovo?”

“To je moj otac”, reče Vitorija drhtavim glasom. “On je bio sveštenik i čovek od nauke. Sinoć je ubijen.”

Komornikovo lice se istog trenutka smekšalo. Pogledao ju je. “Moje drago dete. Veoma mi je žao.” Prekrstio se i ponovo pogledao

faks, a u očima mu se ogledala užasnutost. “Ko bi... i ova opekotina na njegovim...” Komornik zastade, zagledavši se u sliku.

“Piše iluminati”, reče Lengdon. “Bez sumnje ste upoznati sa tim imenom.”

Na komornikovom lice se pojavi izraz začuđenosti. “Da, čuo sam, ali...”

“Iluminati su ubili Leonarda Vetru da bi ukrali novu tehnologiju na kojoj je on...”

“Sinjore”, ubaci se Oliveti. “Ovo je apsurdno. Iluminati? Ovo je očigledno nekakva dobro isplanirana prevara.”

Činilo se da komornik razmišlja o Olivetijevim rečima. Onda se okrenu prema Lengdonu i osmotri ga toliko detaljno da je Lengdon osetio kako mu vazduh nestaje iz pluća. “G. Lengdon, ja sam proveo čitav život u katoličkoj crkvi. Upoznat sam sa istorijom iluminata... i sa legendom o žigovima. A ipak moram da vas upozorim da sam čovek današnjice. Hrišćanstvo ima dovoljno stvarnih neprijatelja i bez vaskrsavanja duhova.”

“Simbol je autentičan”, reče Lengdon kao da se pravda. Pružio je ruku i iskrenuo faks koji je ležao pred komornikom.

Komornik ućuta kada je primetio simetriju.

“Čak ni moderni kompjuteri”, dodao je Lengdon, “nisu u stanju da stvore simetričan ambigram od ove reči.”

Komornik je prekrstio ruke i dugo nije progovorio. “Iluminati su nestali”, konačno reče. “Pre dosta vremena. To je istorijska činjenica.”

Lengdon klimnu glavom. “Do juče bih se složio sa vama.”

“Juče?”

“Pre današnjih događaja. Verujem da su se iluminati ponovo pojavili da ispune drevnu zakletvu.”

“Oprostite mi. Moje znanje istorije je pomalo zardalo. Koja je to drevna zakletva?”

Lengdon duboko udahnu. “Uništenje Vatikana.”

“Uništenje Vatikana?” Komornik je više delovao zbunjeno nego uplašeno. “Ali to je nemoguće.”

Vitorija odmahnu glavom. “Bojim se da imamo još loših vesti.”

Je li to istina?" komornik je želeo da zna, zapanjeno se okrenuvši prema Olivetiju.

"Sinjore", uveravao ga je Oliveti, "priznajem da se ovde nalazi nekakav uređaj. Vidljiv je na jednom od naših sistema za obezbeđenje, ali što se tiče tvrdnji g-đice Vetre o snazi ove materije, nikako ne mogu..."

"Samo trenutak", reče komornik. "Vi možete da vidite tu stvar?"

"Da, sinjore. Na bežičnoj kameri #86."

"Zašto je onda ne pronađete?" U komornikovom glasu se sada nazirao bes.

"To je veoma teško, sinjore." Oliveti je stajao mirno dok je objašnjavao situaciju.

Komornik je slušao i Vitorija je mogla da oseti njegovu rastuću zabrinutost. "Da li ste sigurni da je unutar Vatikana?" upita komornik. "Možda je neko izneo kameru pa signal stiže spolja."

"Nemoguće", reče Oliveti. "Naši spoljni zidovi su elektronski obezbeđeni da bismo zaštitili interne kanale komunikacije. Signal može jedino da dolazi iznutra inače ga ne bismo primali."

"A ja pretpostavljam", reče komornik, "da svim raspoloživim snagama tragate za ovom nestalom kamerom?"

Oliveti odmahnu glavom. "Ne, sinjore. Bilo bi nam potrebno na stotine radnih sati da pronađemo tu kameru. U ovom trenutku postoje druga pitanja bezbednosti i, uz dužno poštovanje g-đici Vetri, kapljica o kojoj priča je veoma mala. Nemoguće da je toliko eksplozivna kao što ona tvrdi."

Vitoriji ponestade strpljenja. "Ta kapljica je dovoljna da sravni sa zemljom ceo Vatikan! Da li ste vi čuli išta od onoga što sam rekla?"

"Gospođice", reče Oliveti glasom nalik čeliku, "moje iskustvo sa eksplozivima je obimno."

“Vaše iskustvo je zastarelo”, uzvratila je, podjednako neumoljivo. “Uprkos mojoj odeći, za koju shvatam da vam predstavlja problem, ja sam jedan od glavnih fizičara u najnaprednijem istraživačkom postrojenju za subatomske fiziku na svetu. Lično sam osmislila zamku za antimateriju koja sprečava uzorak da ovog trena eksplodira. I upozoravam vas da, ukoliko ne pronađete taj kanister u narednih šest časova, vaši vojnici neće imati ništa da čuvaju u sledećem veku sem velike rupe u zemlji.”

Oliveti se okrenu prema komorniku, a u insektolikim očima mu sevaše bes. “Sinjore, ne dozvolite da se ovo nastavi. Vaše vreme troše lakrdijaši. Iluminati? Kapljica koja će nas sve uništiti?”

“Basta”, zahtevao je komornik. Izgovorio je tu reč tiho, a ipak se činilo da je odjeknula odajom. Onda je nastupila tišina. Nastavio je šapatom. “Opasno ili ne, iluminati ili ne, šta god da je ta stvar, sigurno joj nije mesto u Vatikanu... pogotovo na veče konklave. Želim da je pronađete i uklonite. Odmah organizujte potragu.”

Oliveti je bio uporan. “Sinjore, čak i da naredim svim stražarima da pretraže kompleks, bili bi nam potrebni dani da pronađemo kameru. Da ne spominjem da sam, nakon razgovora sa g-đicom Vetrom, zadužio jednog od potčinjenih da konsultuje naše najnaprednije balističke priručnike u vezi sa supstancom po imenu antimaterija. Nismo našli ni pomena o tome. Ništa.”

Uobraženi magarac, pomisli Vitorija. Balistički priručnik? Jesi li probao sa enciklopedijom? Pod A!

Oliveti je još uvek govorio. “Sinjore, ako predlažete fizičku pretragu celog Vatikana, moram se usprotiviti.”

“Komandante.” Komornikov glas je podrhtavao od besa. “Mogu li da vas podsetim da, kada se obraćate meni, obraćate se ovoj kancelariji. Jasno mi je da ne shvatate moj položaj ozbiljno - pa ipak, po zakonu, odluka je na meni. Ako ne grešim, kardinali su bezbedno smešteni u Sikstinskoj kapeli, a vaše obaveze u pogledu bezbednosti su na minimumu dok se konklava ne završi. Ne razumem zašto oklevate da se upustite u potragu za ovim uređajem. Da vas manje poznajem, pomislio bih da namerno dovodite konklavu u opasnost.”

Oliveti ga prekorno pogleda. “Kako se usuđujete! Služio sam vašem papi dvanaest godina! A papi pre njega četrnaest godina! Od 1438, švajcarska garda je...”

Voki-toki na Olivetijevom pojasu glasno zagrakta, prekidajući ga. “Comandante?”

Oliveti zgrabi uređaj i pritisnu dugme. “Sto ocupato! Cosa voi!!”

“Scusi”, reče vojnik na drugom kraju veze. “Komunikacije ovde. Mislio sam da biste želeli da znate da smo upravo primili pretnju bombom.”

Oliveti nije mogao izgledati manje zainteresovan. “Pa pobrini se za to! Pokušaj da lociraš poziv i napiši izveštaj.”

“Da gospodine, ali osoba koja je zvala...” Gardista zastade. “Ne bih vas inače gnjavio, komandante, ali pomenula je supstancu o kojoj ste se raspitivali. Antimateriju.”

Svi u sobi se zbunjeno pogledaše.

“Pomenula je šta?” promuca Oliveti.

“Antimateriju, gospodine. Dok smo pokušavali da lociramo poziv, obavio sam dodatne provere na osnovu onoga što mi je rekao. Informacije o antimateriji su... pa, da budem iskren, prilično uznemirujuće.”

“Mislio sam da si rekao da u balističkom priručniku nema ni pomena o tome.”

“Našao sam je na mreži.”³

Alleluia, pomisli Vitorija.

“Izgleda da je ta supstanca izuzetno eksplozivna”, reče gardista. “Teško je poverovati, ali ovde stoji da je antimaterija oko sto puta snažnija od nuklearne bojeve glave iste veličine.”

Oliveti klonu. Izgledalo je kao rušenje planine. Izraz užasa na komornikovom licu izbrisa Vitorijino osećanje trijumfa.

³ Mreža=WWW, kako sam ranije napomenuo (prim. Praetorious).

“Jeste li locirali poziv?” mucao je Oliveti.

“Ništa. Mobilni telefon sa teškom inskripcijom. SAT linije su izukrštane, pa je trijangulacija nemoguća. Pretpostavljamo da je negde u Rimu, ali nema načina da ga lociramo.”

“Je li postavio zahteve?” reče Oliveti tiho.

“Ne, gospodine. Samo nas je upozorio da je u kompleksu sakrivena antimaterija. Iznenadio se što ja to ne znam. Pitao me je da li sam je već video. Vi ste me pitali za antimateriju, pa sam odlučio da se posavetujem s vama.”

“Uradio si pravu stvar”, reče Oliveti. “Stižem za minut. Odmah me pozovi ako se opet javi.”

Za trenutak se iz voki-tokija čula samo tišina. “On je još na vezi, gospodine.”

Olivetija kao da je udarila struja. “Linija je još otvorena?”

“Da, gospodine. Pokušavamo da ga lociramo već deset minuta, ali signal je neuhvatljiv. Mora da je svestan da mu ne možemo ništa, pošto odbija da prekine vezu dok ne priča sa komornikom.”

“Povežite ga”, naredi komornik. “Odmah!”

Oliveti se okrenu. “Oče, ne. Obučeni pregovarač švajcarske garde bolje je pripremljen za ovo.”

“Odmah!”

Oliveti je izdao naređenje.

Trenutak kasnije, telefon na stolu komornika Ventreske zazvoni. Komornik lupnu prstom po dugmetu interfona.

“Šta vi mislite ko ste, za ime boga?”

Glas koji se začuo iz komornikovog interfona bio je metalan i hladan, prožet arogancijom. Svi u sobi su slušali.

Lengdon pokuša da odredi akcenat. Srednji istok, možda?

“Ja sam glasnik drevnog bratstva”, objavi glas neljudskom kadencom. “Bratstva kojem ste nanosili nepravdu vekovima. Ja sam glasnik iluminata.”

Lengdon oseti kako mu se mišići zatežu i poslednji tragovi sumnje nestaju. Na trenutak ga prože poznata mešavina uzbuđenja, privilegije i smrtnog straha koju je iskusio kada je jutros video ambigram.

“Šta želite?” upita komornik.

“Predstavljam ljude od nauke. Ljude koji, poput vas, tragaju za odgovorima. Odgovorima u vezi sa ljudskom sudbinom, svrhom, njegovim tvorcem.”

“Ko god da ste”, reče komornik, “ja...”

“Silenzio. Bolje bi vam bilo da slušate. Dva milenijuma je vaša crkva svojatala potragu za istinom. Uništili ste svoje protivnike lažima i proročanstvima o propasti. Izmanipulisali ste istinu da služi vašim potrebama, poubijali one čija otkrića nisu podržavala vaše stavove. I sada ste iznenađeni što ste meta prosvetljenih ljudi širom sveta?”

“Posvećeni ljudi ne posežu za ucenom da bi ostvarili svoje ciljeve.”

“Ucena?” Glas se nasmejao. “Ovo nije ucena. Nemamo nikakve zahteve. O uništenju Vatikana nećemo pregovarati. Čekali smo četiri stotine godina na ovaj dan. Vaš grad će biti uništen u ponoć. Ne postoji način da nas sprečite.”

Oliveti dojuri do interfona. “Upad u grad je nemoguć! Niste nikako mogli ovde da postavite eksploziv!”

“Govorite sa slepom posvećenošću švajcarske garde. Možda je čak u pitanju oficir? Siguran sam da ste svesni da su se iluminati vekovima infiltrirali u najelitnije organizacije širom sveta. Da li stvarno verujete

da je Vatikan imun na to?”

Isuse, pomisli Lengdon, oni imaju nekoga unutra. Nije nikakva tajna da je infiltracija bila zaštitni znak iluminata.

Infiltrirali su se među masone, velike bankarske mreže, svetske vlade. Uostalom, kako Čerčil jednom reče novinarima, da su engleski špijuni prodrli u redove nacista u tolikoj meri uolikoj su se iluminati infiltrirali u engleski parlament, rat bi se završio za mesec dana.

“Providan blef, odbrusi Oliveti. “Nemoguće je da se vaš uticaj pruža toliko.”

“Zašto? Zato što švajcarska garda budno pazi? Zato što nadgledaju svaki kutak vašeg malog sveta? A šta je sa samom švajcarskom gardom? Zar oni nisu ljudi? Da li stvarno verujete da će rizikovati svoje živote zbog bajke o čoveku koji hoda po vodi? Zapitajte se kako bi se inače kanister našao u vašem gradu. Ili kako bi četiri od vaših najdragocenijih dobara nestala ovog popodneva?”

“Naših dobara?” Oliveti se namršti. “Kako to mislite?”

“Jedan, dva, tri, četiri. Niste još primetili da nedostaju?”

“O čemu dodavola govori...” Oliveti naglo začuta, a oči su mu se izbečiše kao da ga je neko udario u stomak.

“Sviće vam”, reče glas. “Da pročitam njihova imena?”

“O čemu se radi?” upita komornik zbunjeno.

Glas se nasmeja. “Vaš službenik vas još nije obavestio? Kakav greh. Nisam iznenađen. Toliki ponos. Koliko ga mora biti sramota da vam saopšti istinu... da su četiri kardinala koje se zakleo da će štititi izgleda nestala...”

Oliveti prasnu. “Odakle vam ta informacija?”

“Komorniče”, glas je likovao, “pitajte komandanta da li su svi kardinali prisutni u Sikstinskoj kapeli.”

Komornik se okrenu ka Olivetiju, a njegove zelene oči su zahtevale objašnjenje.

“Sinjore”, Oliveti prošaputa u komornikovo uvo, “tačno je da se

četiri kardinala još nisu pojavila u Sikstinskoj kapeli, ali nema potrebe za uzbunom. Svaki od njih je prijavljen jutros, tako da znamo da su bezbedni unutar Vatikana. I vi ste sami popili čaj sa njima pre nekoliko sati. Samo kasne na druženje koje prethodi konklavi. Počeli smo potragu, ali siguran sam da su jednostavno izgubili predstavu o vremenu i još uvek uživaju u šetnji.”

“Uživaju u šetnji?” Staloženost nestade iz komornikovog glasa. “Trebalo je da budu u kapeli pre jedan sat!”

Lengdon zapanjeno pogleda Vitoriju. Nestali kardinali? Znači, to su tražili dole?

“Naš inventar”, reče glas, “deluje prilično ubedljivo. Tu je kardinal Lamase iz Pariza, kardinal Gidera iz Barse-lone, kardinal Ebner iz Frankfurta...

Oliveti se skupljao sve više sa svakim izgovorenim imenom.

Glas zastade, kao da posebno uživa u poslednjem imenu. “I iz Italije... kardinal Bađija.”

Komornik klonu poput jedara jedrenjaka koji se obreo na moru bez daška vetra. Mantiya mu se zatalasa i on se sruši u stolicu.

“Četiri kandidata... uključujući Bađiju... najverovatnijeg naslednika velikog i pontifeksa... kako je to moguće?”

Lengdon je dovoljno čitao o modernim izborima pape da bi razumeo izraz očajanja na komornikovom licu. Iako je tehnički bilo koji kardinal mlađi od osamdeset godina mogao da postane papa, samo nekolicina je ulivala poštovanje potrebno za dobijanje dvotrećinske većine u surovom i predrasudama ispunjenom izbornom procesu. Oni su bili poznati kao preferiti. I svi su nestali.

Znoj je kapao sa komornikove obrve. “Šta nameravate da uradite sa njima?”

“Šta mislite da nameravam? Ja sam potomak hašašina.”

Lengdon zadrhta. Dobro je znao to ime. Crkva je tokom godina stekla mnoge smrtno neprijatelje - hašašine, templare, vojske koje je Vatikan proganjao ili izdao.

“Pustite kardinale”, reče komornik. “Zar vam nije dovoljno što pretite da ćete uništiti božiji grad?”

“Zaboravite na vašu četiri kardinala. Oni su izgubljeni za vas. Ipak, budite sigurni da će njihova smrt ostati upamćena... od strane miliona ljudi. San svakog mučenika. Načiniću od njih zvezde medija. Jednog po jednog. Do ponoći će iluminati držati svačiju pažnju. Zašto bismo menjali svet ako svet ne gleda? Javna pogubljenja šire oko sebe užas koji opija, zar ne? To ste davno dokazali... inkvizicijom, mučenjem vitezova templara, krstaškim pohodima.”

Zastao je. “I naravno, tu je la purga.”

Komornik je ćutao.

“Ne sećate se ‘la purge’?” upita glas. “Naravno da ne, vi ste dete. Sveštenici su ionako slabi sa istorijom. Možda zato što se stide svoje istorije?”

“La purga”, čuo je Lengdon sebe kako govori. “Hiljadu šesto šezdeset osme. Crkva je žigosala četiri naučnika, pripadnika iluminata, simbolom krsta. Da bi ih očistili od grehova.”

“Ko to govori?” želeo je da zna glas, zvučeći više zaintrigirano nego zabrinuto. “Ko je još tamo?”

Lengdona prodoše trnci. “Moje ime nije važno”, reče, trudeći se da mu glas ne zadrhti. Razgovor sa živim iluminatom ga je dezorientisao... kao da priča sa Džordžom Vašingtonom. “Ja sam akademik koji je proučavao istoriju vašeg bratstva.”

“Izvršno”, odgovori glas. “Drago mi je što još žive ljudi koji pamte zločine koji su nad nama izvršeni.”

“Većina nas misli da ste iščezli.”

“Bratstvo se potrudilo da takvu zabludu proširi. Šta još znate o ‘la purgi’?”

Lengdon je oklevao. Šta još znam? Da je čitava ova situacija suluda, eto šta znam! “Nakon žigosanja, naučnici su ubijeni i njihova tela su bačena na javna mesta po Rimu, kao upozorenje drugim naučnicima da se ne priključuju iluminatima.”

“Tako je. Mi ćemo učiniti isto. Quid pro quo. Smatrajte to simboličnom osvetom za našu ubijenu braću. Vaša četiri kardinala će umreti, po jedan na svaki sat, počevši od osam sati. Do ponoći će ceo svet posmatrati kao opčinjen.”

Lengdon priđe telefonu. “Vi stvarno nameravate da žigosete i ubijete ova četiri čoveka?”

“Istorija se ponavlja, zar ne? Naravno, mi ćemo obaviti to mnogo elegantnije i odvažnije od crkve. Oni su ubijali u potaji, bacajući tela kada niko nije gledao. To deluje tako kukavički.”

“Šta hoćete da kažete?” upita Lengdon. “Da ćete žigosati i ubiti ove ljude javno?”

“Upravo tako. Mada to zavisi od toga šta smatrate javnim. Primećujem da u crkve više ne ide toliko ljudi.”

Lengdon premota poslednju rečenicu. “Ubićete ih u crkvi?”

“Kao gest milosrđa. Omogućićemo Bogu da ekspeditivnije otpremi njihove duše u raj. To deluje pošteno. Takođe pretpostavljam da će i štampa uživati u tome.”

“Blefirate”, reče Oliveti, glasom koji je povratio staloženost. “Ne možete ubiti čoveka u crkvi i očekivati da se izvučete.”

“Blefiram? Krećemo se među vašom švajcarskom gardom poput duhova, otelet smo četiri kardinala pred vašim nosovima, postavili smrtonosni eksploziv u srcu vašeg najsvetijeg hrama i vi mislite da je ovo blef? Kada se ubistva dese i žrtve budu otkrivene, mediji će se skupiti poput muva. Do ponoći će ceo svet znati za pohod iluminata.”

“A ako postavimo stražu u svakoj crkvi?” reče Oliveti.

Glas se nasmeja. “Bojim se da će plodna priroda vaše religije otežati taj zadatak. Kada ste poslednji put prebrajali? U Rimu ima preko četiri stotine katoličkih crkava. Katedrale, kapele, tabernakli, opatije, manastiri, samostani, parohijske škole...”

Olivetijevo liceje ostalo nepomično.

“Za devedeset minuta počinje”, reče glas sa prizvukom konačnosti. “Jedan svakog sata. Matematička progresija smrti. Sada moram da

idem.”

“Čekaj!” zadržao ga Lengdon. “Pričaj mi o žigovima koje nameravate da upotrebite na ovim ljudima.”

Ubica je zvučao kao da se zabavlja. “Pretpostavljam da već znate kakvi će to žigovi biti. Ili ste možda skeptični? Videćete ih ubrzo. Dokaz da su drevne legende istinite.”

Lengdon oseti da mu se vrti u glavi. Znao je tačno o čemu čovek govori.

Lengdon se setio žiga na grudima Leonarda Vetre. Priče o iluminatima su kazivale o ukupno pet žigova. Preostala su četiri žiga, pomisli Lengdon, i četiri nestala kardinala.

“Zakleo sam se”, reče komornik, “da večeras omogućim izbor pape. Zakleo sam se Bogu.”

“Komorniče”, reče glas, “svetu nije potreban novi papa. Posle ponoći on neće imati odakle da vlada. Katolička crkva je gotova. Vašoj vladavini na zemlji došao je kraj.”

Tišina je ispunila vazduh.

Na komornikovom licu se videla iskrena tuga. “Vi grešite. Crkva je više od maltera i kamena. Ne možete jednostavno izbrisati dve hiljade godina vere... bilo koje vere. Ne možete uništiti veru tako što ćete ukloniti njene zemaljske manifestacije. Katolička crkva će opstati sa ili bez Vatikana.”

“Plemenita laž. Ali ipak laž. Obojica znamo istinu. Recite mi, zašto je Vatikan utvrđena citadela?”

“Božji ljudi žive u opasnom svetu”, reče komornik.

“Koliko ste vi mladi? Vatikan je tvrđava zato što katolička crkva drži polovinu svoje imovine unutar njegovih zidina - retke slike, skulpture, drago kamenje, neprocenjive knjige... zatim, tu su zlatne poluge i tapije na nepokretnosti u sefovima vatikanske banke. Unutrašnje procene smeštaju neto vrednost Vatikana blizu 48,5 milijardi dolara. Sedite na pravo riznici. Sutra će sve to biti pepeo. Likvidirana imovina. Bankrotiraćete. Čak ni božiji ljudi ne mogu da

rade džabe.”

Tačnost ove izjave se ogledala u Olivetijevom i komornikovom ošamućenom izrazu lica. Lengdon nije mogao da se odluči šta je neverovatnije, da katolička crkva ima toliku količinu novca, ili da su iluminati nekako saznali za to.

Komornik teško uzdahnu. “Vera, a ne novac, temelj je ove crkve.”

“Još laži”, reče glas. “Prošle godine ste potrošili 183 miliona dolara na pomoć vašim uzdrmanim dijecezama širom sveta. Poseta crkvama je manja nego ikada - opala je za četrdeset šest posto u poslednjoj deceniji. Donacije su upola manje nego pre samo sedam godina. Sve manje i manje ljudi pristupa crkvi. Iako to ne želite da priznate, vaša crkva umire. Posmatrajte ovo kao šansu da odete uz prasak.”

Oliveti je prišao bliže. Sada je delovao manje ratoborno, kao da je osetio realnost sa kojom je suočen. Izgledao je kao čovek koji traži izlaz. Bilo kakav izlaz. “A šta ako se neke od tih zlatnih poluga upotrebe za finansiranje vaše stvari?”

“Ne vređajte nas obojicu.”

“Mi imamo novca.”

“Kao i mi. Više nego što možete da zamislite.”

Lengdon pomisli na navodna blaga iluminata, drevno blago bavarških zidara, Rolšilde, Bilderbergere, legendarni dijamant iluminata.

“Preferiti”, reče komornik, menjajući temu. Glas mu je preklinjao. “Poštedite ih. Oni su stari. Oni...”

“Oni su devičanske žrtve”, glas se nasmeja. “Recite, da li mislite da su stvarno device? Hoće li mala jagnjad kmečati kada budu umirala? Sacrifici vergini nell’ altare di scienza.”

Komornik je dugo ćutao. “Oni su ljudi od vere”, konačno reče. “Oni se ne boje smrti.”

Glas se podrugljivo nasmeja. “Leonardo Vetra je bio čovek od vere, a ipak sam prošle noći video strah u njegovim očima. Strah koji sam ja uklonio.”

Vitorija, koja je ćutala, iznenada skoći, tela napetog mržnjom. "Asasino! To je bio moj otac!"

Iz zvućnika odjeknu kikot. "Tvoj otac? Šta je ovo? Vetra je imao ćerku? Treba da znaš da je tvoj otac na kraju cmizdrio poput deteta. Stvarno bedno. Patetićan ćovek."

Vitorija ustuknu kao da su je reći odgurnule unazad. Lengdon krenu da je pridrži, ali ona brzo povrati ravnotežu i zagleda se tamnim oćima u telefon.

"Kunem se svojim životom, pre nego što se ova noć završi, naći ću te." Sekla je recima kao laserom. "A kada te naćem..."

Glas se grubo nasmeja. "Žena jakog duha. Uzbućen sam. Pre nego što se ova noć završi, moćda ja potražim tebe. A kada te pronaćem..."

Reći su lebdele poput noža. Onda je prekinuo vezu.

Kardinal Mortati se sada znojio u svojoj crnoj mantiji. Ne samo što je Sikstinska kapela počela da podseća na saunu, nego je konklava trebalo da počne za dvadeset minuta, a još ni traga od četiri nestala kardinala. Prvobitno zbunjeno došaptavanje među ostalim kardinalima se pretvorilo u otvorenu nervozu.

Mortati nije mogao da zamisli gde bi četiri odsutna čoveka mogla da budu. Možda sa komornikom? Znao je da je komornik držao tradicionalnu privatnu čajanku za četiri kandidata ranije tog popodneva, ali to je bilo pre nekoliko sati. Da li im je pozlilo? Možda zbog nečega što su pojeli? Mortati je sumnjao u to. Čak i na samrti, preferiti bi bili ovde. Dešavalo se to samo jednom u životu, a često i nikad, kada kardinal ima priliku da bude izabran za vrhovnog pontifeksa, i po vatikanskom zakonu kardinal je morao da bude u Sikstinskoj kapeli tokom glasanja. Inače ne može biti izabran.

Iako je bilo četiri kandidata, malo se kardinala dvoumilo ko će biti sledeći papa. Poslednjih petnaest dana su prošli u lavini faksova i telefonskih poziva u kojima se raspravljalo o potencijalnim kandidatima. Kao što je i bio običaj, četvorica su odabrana kao preferiti, a svaki od njih je ispunjavao prećutne uslove za papu:

Odlično poznavanje italijanskog, španskog i engleskog.

Bez tajni u prošlosti.

Između šezdeset pet i osamdeset godina starosti.

Kao i obično, jedan od kandidata se izdigao iznad ostalih kao čovek koga je kolegijum podržavao. Večeras je taj čovek bio kardinal Aldo Badija iz Milana. Badijina besprekorna prošlost, zajedno sa nenadmašnim poznavanjem jezika i sposobnošću da prenosi suštinu duhovnosti od njega je načinila očiglednog favorita.

Pa gde je onda kog đavola? pitao se Mortati.

Mortati je bio posebno nervozan, zato što je briga oko nadgledanja konklave pala na njegova pleća. Pre nedelju dana, kolegijum kardinala je jednoglasno izabrao Mortatija za zvanje Velikog izbornika - internog

koordinatora konklave. Iako je komornik stajao na čelu crkve, on je bio samo sveštenik, neupoznat sa kompleksnim izbornim procesom, pa je izabran jedan kardinal da nadgleda ceremoniju unutar Sikstinske kapele.

Kardinali su se često šalili da je postavljanje za Velikog izbornika najsurevija čast u hrišćanskom svetu. Postavljanje na ovaj položaj vas je činilo nepodobnim za kandidata na izborima i takođe je od vas iziskivalo da provedete mnoge dane pre konklave nad stranicama Universi Dominici Gregis, proučavajući detalje prastarih rituala konklave da biste bili sigurni da je izbor pravilno obavljen.

Ipak, Mortati se nije bunio. Znao je da je on predstavljao logičan izbor. Ne samo što je bio najstariji kardinal, već je takođe bio i prisan prijatelj pokojnog pape, što je podizalo njegov ugled. Iako je Mortati tehnički još uvek ispunjavao starosne uslove za izbore, bio je prestar za ozbiljnog kandidata. Sa sedamdeset osam godina, prešao je simbolični prag iza koga se kolegijum više nije pouzdao da će zdravlje pojedinca istrpeti rigorozne obaveze papstva.

Papa je obično imao četrnaestočasovni radni dan, sedam dana u nedelji i umirao bi od iscrpljenosti u proseku za 6,3 godine. Interna šala je bila da je prihvatanje papstva za kardinale predstavljalo "najbrži put u raj."

Mnogi su verovali da je Mortati mogao postati papa u mlađim danima da nije bio toliko slobodouman. Kada su u pitanju kriterijumi za papsko zvanje, postojalo je Sveto trojstvo - Konzervativan. Konzervativan. Konzervativan.

Mortati je oduvek smatrao prijatno-ironičnom činjenicu da se pokojni papa, Bog da mu dušu prosti, pokazao kao iznenađujuće liberalan jednom kada je došao na taj položaj. Možda osetivši da se moderni svet udaljava od crkve, papa se otvarao, ublažavajući stavove crkve u pogledu nauke, čak i podržavajući određena naučna istraživanja. Nažalost, to je predstavljalo političko samoubistvo. Konzervativni katolici su proglasili papu "senilnim", dok su ga naučni čistunci optužili kako pokušava da proširi uticaj crkve tamo gde joj nije mesto.

“Pa gde su oni?”

Mortati se okrenu.

Jedan od kardinala ga je nervozno lupkao po ramenu. “Znaš gde su, zar ne?”

Mortati pokušava da ne deluje previše zabrinuto. “Možda su još uvek sa komornikom.”

“U ovo doba? To bi bilo veoma neuobičajeno.” Kardinal se nepoverljivo namrštio. “Možda je komornik izgubio predstavu o vremenu?”

Mortati je iskreno sumnjao u to, ali nije rekao ništa. Bio je potpuno svestan da većina kardinala nije mnogo marila za komornika, misleći da je previše mlad da bi bio toliko blizak sa papom. Mortati je verovao da veći deo netrpeljivosti kardinala potiče od ljubomore, dok u tajnosti aplaudira papinom izboru komornika. Kada bi pogledao u komornikove oči, Mortati je u njima video samo ubeđenost i, za razliku od mnogih kardinala, komornik je stavljao crkvu i veru ispred političkih smicalica. On je stvarno bio božiji čovek.

Tokom njegove službe, komornikova nepokolebljiva posvećenost je postala legendarna. Mnogi su to pripisivali čudesnom događaju iz njegovog detinjstva... događaju koji bi ostavio trajan utisak u srcu svakog čoveka. Čudesnost i božanstvenom toga, mislio je Mortati, žaleći što i u njegovom detinjstvu nije postojao događaj koji bi stvorio takvu postojanu veru.

Na nesreću po crkvu, znao je Mortati, komornik nikada neće imati priliku da postane papa. Sticanje papstva je zahtevalo određenu količinu političke ambicije, nečega što je mladom komorniku očigledno nedostajalo; odbijao je papine ponude viših sveštenih položaja, govoreći da više voli da služi crkvi kao običan čovek.

“Šta sad?” kardinal potapša Mortatija, čekajući odgovor.

Mortati podiže pogled. “Molim?”

“Oni kasne! Šta da radimo!”

“Šta možemo da radimo?” uzvratila Mortati. “Čekaćemo. I imaćemo

vere.”

Delujući potpuno nezadovoljan Mortatijevim odgovorom, kardinal se povukao nazad u senku.

Mortati je stajao na trenutak, trljajući slepoočnice i pokušavajući da razbistri um. Stvarno, šta da radimo? Podigao je pogled preko oltara do Mikelandelove renovirane freske, Strašni sud. Slika mu nije pomogla da ublaži nervozu. Bio je to zastrašujući, petnaest metara visok prikaz Isusa Hrista koji je delio čovečanstvo na pravednike i grešnike, osuđujući grešnike na pakao.

Bilo je tu odranog mesa, gorućih tela, čak i jedan od Mikelandelovih protivnika koji je sedeo u paklu sa magarećim ušima. Gi de Mopasan je jednom napisao da slika izgleda kao nešto što bi priglupi nosač uglja naslikao na karnevalskoj šatri za rvanje.

Kardinal Mortati se morao složiti.

Lengdon je nepomično stajao kraj papinog neprobojnog prozora i posmatrao zbrku vozila televizijskih ekipa na Trgu sv. Petra. Jezivi telefonski razgovor ga je ostavio ošamućenog... nekako rastegnuto. Nimalo nalik sebi. Iluminati su se, poput zmiје iz zaboravljenih dubina istorije, izdigli i obmotali oko drevnog neprijatelja. Bez zahteva. Bez pregovora. Samo osveta. Demonski jednostavno. Stezanje. Osveta smišljana 400 godina. Izgleda da je, nakon vekova proganjanja, nauka uzvraćala udarac.

Komornik je stajao za svojim stolom, bezizražajno zureći u telefon. Oliveti je prvi prekinuo tišinu. "Karlo", reče, obraćajući se komorniku po imenu, zvučeći više kao umorni prijatelj nego kao vojnik. "Pre dvadeset šest godina sam se zakleo da ću štititi ovu kancelariju. Izgleda da sam večeras obeščašćen."

Komornik odmahnu glavom. "Ti i ja služimo Bogu na različit način, ali ta služba je uvek časna."

"Ovi događaji... ne mogu da zamislim kako... ova situacija..." Oliveti je ostao bez reči.

"Znaš da možemo da uradimo samo jednu stvar. Ja sam odgovoran za bezbednost kolegijuma kardinala."

"Bojim se da je to moja odgovornost, sinjore."

"Onda će tvoji ljudi nadgledati trenutnu evakuaciju."

"Sinjore?"

"Posle možemo razmotriti druge opcije - potragu za ovim uređajem i za nestalim kardinalima i njihovim tamničarima. Ali kardinali moraju prvo biti smešteni na bezbedno mesto. Svetost ljudskog života je najvažnija. Ti ljudi su temelj ove crkve."

"Predlažete da odmah otkazemo konklavu?"

"Imam li izbora?"

"Šta je sa vašom dužnošću da izaberete novog papu?"

Mladi komornik uzdahnu i okrenu se prema prozoru, a oči su mu lutale po gradu koji se prostirao pred njim.

“Njegova svetost mi je jednom rekao da je papa čovek rastrzan između dva sveta... stvarnog i božanskog. Upozorio me je da nijedna crkva koja ignoriše stvarnost neće doživeti da uživa u božanskom.” Glas mu je zvučao veoma mudro za njegove godine. “Večeras smo suočeni sa stvarnim svetom. Bili bismo lakomisleni da ga ignorišemo. Ponos i presedan ne mogu zaseniti razum.”

Oliveti klimnu glavom, impresioniran. “Potcenio sam vas, sinjore.”

Činilo se da ga komornik nije čuo. Pogled mu je bio prikovan za prozor.

“Biću otvoren, sinjore. Stvarni svet je moj svet. Svaki dan sam okružen njegovom ružnoćom da bi drugi mogli neometano da tragaju za nečim boljim. Dozvolite mi da vas posavetujem u vezi sa ovom situacijom. Za to sam obučavan. Vaši instinkti, iako dragoceni... mogu izazvati katastrofu.”

Komornik se okrenu.

Oliveti je uzdahnuo. “Evakuacija kolegijuma kardinala iz Sikstinske kapele je najgora stvar koju biste u ovom trenutku mogli da uradite.”

Komornik nije bio besan, samo zbunjen. “Šta vi predlažete?”

“Nemojte ništa da im kažete. Zapečatite konklavu. Time ćemo kupiti vreme da isprobamo druge opcije.”

Komornik je izgledao zabrinuto. “Predlažete da zaključam čitav kolegijum kardinala kraj tempirane bombe?”

“Da, sinjore. Za sada. Kasnije, ako bude potrebe, možemo organizovati evakuaciju.”

Komornik odmahnu glavom. “Odlaganje ceremonije pre nego što počne je dovoljan razlog za istragu, ali kada se vrata zapečate, ništa ne sme da je ometa. Procedura konklave obavezuje...”

“Stvarni svet, sinjore. Vi ste u njemu večeras. Slušajte pažljivo.” Oliveti je sada govorio sa efikasnom vatrenošću oficira na bojnem

polju. "Izvesti sto šezdeset pet kardinala usred Rima, nespremne i nezaštićene, bilo bi neodgovorno. To bi izazvalo pometnju i paniku među veoma starim ljudima a, da budem iskren, jedan fatalni napad ovog meseca je dovoljan."

Jedan fatalni napad. Komandantove reči su podsetile Lengdona na naslove koje je komentarisao tokom večere sa nekolicinom svojih studenata:

PAPU UDARILA KAP. SMRT U SNU.

"Pored toga", reče Oliveti, "Sikstinska kapela je tvrđava. Iako to ne širimo okolo, struktura je ojačana i izdržala bi sve osim udara rakete. Ovog popodneva, tokom priprema, pretražili smo svaki centimetar kapele u potrazi za mikrofonom i drugom opremom za prisluškivanje. Kapela je čista, bezbedna luka i ja sam siguran da se antimaterija ne nalazi unutra. Ti ljudi ne mogu trenutno biti na bezbednijem mestu. Ako bude potrebno, uvek možemo organizovati hitnu evakuaciju."

Lengdon je bio impresioniran. Olivetijeva hladna, neumitna logika ga je podsetila na Kolera.

"Komandante", reče Vitorija sa napetošću u glasu, "postoje i drugi problemi. Niko još nije stvorio ovoliku količinu antimaterije. Mogu samo da pretpostavljam koliko će biti područje udara. Neki od okolnih delova Rima bi mogli biti u opasnosti. Ako se kanistar nalazi u jednoj od centralnih zgrada ili pod zemljom, posledice van ovih zidova će verovatno biti minimalne, ali ako se kanister nalazi blizu periferije... na primer, u ovoj zgradi..." Nesigurno je bacila pogled kroz prozor na gužvu na Trgu sv. Petra.

"Dobro sam svestan svoje odgovornosti prema spoljnom svetu", odgovori Oliveti, "i to ne čini situaciju mnogo ozbiljnijom. Zaštita ovog svetilišta je bila moja jedina dužnost već dve decenije. Nemam nameru da dozvolim da to oružje detonira."

Komornik Ventreska podiže pogled. "Mislite da ga možete pronaći?"

"Dozvolite mi da razmotrim mogućnosti sa svojim tehničkim ekspertima. Ako isključimo struju u Vatikanu, uklonimo pozadinske šumove i stvorimo dovoljno čistu sredinu, možemo locirati magnetsko

polje tog kanistera.”

Vitorija je izgledala iznenađeno, zatim impresionirano. “Želite da zamračite Vatikan?”

“Najverovatnije. Još ne znam da li je to moguće, ali to je jedna od opcija koje želim da ispitam.”

“Kardinali će se sigurno pitati šta se desilo”, prokomentarisala je Vitorija.

Oliveti odmahnu glavom. “Konklava se održava pod svetlošću sveca. Kardinali neće ništa primetiti. Pošto konklava bude zapečaćena, povući ću sve ljude osim nekoliko stražara i započeti pretragu. Stotinu ljudi može pretražiti veliku površinu za pet sati.”

“Četiri sata”, ispravi ga Vitorija. “Moram da prenesem kanister nazad u CERN. Detonacija je neizbežna ako se baterije ne napune.”

“Nema načina da ih napunite ovde?”

Vitorija odmahnu glavom. “Interfejs je kompleksan. Ponela bih ga da sam mogla.”

“Onda četiri sata”, reče Oliveti, mršteći se. “To je još uvek dovoljno vremena. Panika nam neće koristiti. Sinjore, imate deset minuta. Idite u kapelu i zapečatite konklavu. Dajte mojim ljudima vremena da rade svoj posao. Kako se budemo približavali kritičnom času, donosićemo kritične odluke.”

Lengdon se zapitao koliko blizu “kritičnom času” će Oliveti dozvoliti da se približe.

Komornik je izgledao zabrinuto. “Ali kolegijum će pitati za kandidate... posebno za Bađiju... želeće da znaju gde su.”

“Onda ćete morati nešto da smislite, sinjore. Recite im da ste im na čajanci poslužili nešto što im nije prijalo.”

Komornik se razljutio. “Da stanem za oltar Sikstinske kapele i lažem kolegijumu kardinala?”

“Radi njihove bezbednosti. Una bugia vienale. Bezazlena laž. Vaš posao je da održite mir.” Oliveti krenu prema vratima. “Sada me

izvinite, moram da idem.”

“Komandante”, insistirao je komornik, “ne možemo jednostavno da ostavimo nestale kardinale na cedilu.

Oliveti zastade. “Bađija i ostali su trenutno van našeg domašaja. Moramo, zaboraviti na njih... za dobrobit svih. Vojska to naziva trijažom”

“Hoćete da kažete napuštanje ?”

Glas mu je postao tvrdi. “Da postoji bilo kakav način, sinjore... bilo kakav izvodljivi način da pronađemo ta četiri kardinala, dao bih život za to. A ipak...” Pokazao je preko sobe prema prozoru kroz koje se video odblesak večernjeg sunca na beskrajnom moru rimskih krovova. “Pretraga grada od pet miliona stanovnika je van moje moći. Neću gubiti dragoceno vreme da umirim svoju savest uzaludnim pokušajem. Žao mi je.”

Vitorija iznenada progovori. “Ali ako uhvatite ubicu, da li biste mogli da ga naterate da progovori?”

Oliveti se namršti na nju. “Vojnici ne mogu sebi da dopuste da budu sveci, g-đice Vetra. Verujte mi da saosećam sa vašom ličnom težnjom da uhvatite tog čoveka.”

“To nije samo lično”, rekla je. “Ubica zna gde je antimaterija... i nestali kardinali. Ako biste ga nekako pronašli...”

“Da igramo kako oni sviraju?” reče Oliveti. “Verujte mi da je uklanjanje obezbeđenja iz Vatikana da bi se nadgledalo stotine crkava upravo ono što se iluminati nadaju da ćemo uraditi... gubljenje dragocenog vremena i ljudstva umesto da tragamo... ili još gore, da ostavimo vatikansku banku potpuno nezaštićenu. Da ne pominjem ostale kardinale.”

Tvrđnja je imala smisla.

“Šta je sa rimskom policijom?” upita komornik. “Mogli bismo da obavestimo gradsku policiju o krizi. Da zatražimo njihovu pomoć u pronalaženju otmičara kardinala.”

“Još jedna greška”, reče Oliveti. “Znate šta rimski Carbonieri misle

o nama. Biće to malodušni pokušaj nekolicine ljudi, a zauzvrat će prodati svetskim medijima vest o našoj krizi. Upravo ono što naši neprijatelji žele. I ovako ćemo morati da se veoma brzo suočimo sa novinarima.”

Načiniću od vaših kardinala zvezde medija, pomisli Lengdon, prisećajući se ubičinih reči. Telo prvog kardinala će se pojaviti u osam sati. Zatim po jedan svakog sata. Medijima će se to svideti.

Komornik je ponovo govorio, sa prizvukom besa u glasu. “Komandante, ne možemo jednostavno da ne uradimo ništa u vezi sa nestalim kardinalima!”

Oliveti ga pogleda pravo u oči. “Molitva svetog Franje, sinjore. Da li je se sećate?”

Mladi sveštenik je izgovorio jednu rečenicu sa bolom u glasu. “Bože, daj mi snage da prihvatim stvari koje ne mogu da promenim.”

“Verujte mi”, reče Oliveti. “Ovo je jedna od tih stvari.” Onda je otišao.

Glavna kancelarija britanske televizijske korporacije (BBC) se nalazila u J. Londonu, odmah južno od Pikadilija. Linija na telefonskoj centrali je zazvonila i mlađa urednica se javila.

“BBC”, rekla je, gaseći “danhil” cigaretu.

Glas na vezi je bio hrapav, sa srednjoistočnim akcentom. “Imam senzacionalnu priču za koju bi vaša stanica mogla biti zainteresovana.”

Urednica izvadi olovku i standardni formular. “U vezi sa?”

“Izborom pape.”

Načinila je umornu grimasu. BBC je juče objavio uvodnu priču, sa osrednjim odzivom. Činilo se da javnost nije naročito zainteresovana za Vatikan.

“Koja je tema?”

“Imate li reportera u Rimu koji prati izbore?”

“Mislim da imamo.”

“Moram da govorim direktno sa njim.”

“Žao mi je, ali ne mogu da vam dam taj broj bez nekakve predstave o...

“Konklava je u opasnosti. To je sve što vam mogu reći.”

Urednica je hvatala beleške. “Vaše ime?”

“Moje ime nije važno.”

Urednica nije bila iznenađena. “I imate dokaze za svoju tvrdnju?”

“Imam.”

“Rado ću zabeležiti informaciju, ali naša politika je da ne dajemo brojeve svojih reportera osim ako...”

“Shvatam. Pozvaću drugu stanicu. Hvala vam na vašem vremenu. Do viđe...”

“Samo trenutak”, rekla je. “Možete li da sačekate?”

Urednica je stavila poziv na čekanje i protegnula vrat. Umetnost filtriranja potencijalnih lažnih poziva nipošto nije bila egzaktna nauka, ali ovaj poziv je upravo prošao dva BBC-jeva neformalna testa autentičnosti telefonskog izvora. Odbio je da se predstavi i žurio je da završi razgovor. Šaljivčine i lovci na slavu su obično kukali i molili.

Na sreću po nju, reporteri žive u večitom strahu od propuštanja velike priče, pa su se retko bunili kada bi propustila ponekog sluđenog psihopatu.

Trošenje pet minuta reporterovog vremena je oprostivo. Propuštanje senzacije nije.

Pogledala je u kompjuter zevajući i ukucala reč “Vatikan”. Kada je videla ime izveštača na terenu koji je pokrивao papske izbore, nasmejala se za sebe. To je bio novajlija koga je BBC upravo pokupio iz nekog drečavog londonskog tabloida da se brine za BBC-jeve prozaičnije prenose. Uredništvo je očigledno odlučilo da treba da počne od najniže lestvice.

Verovatno se neljudski dosađivao, čekajući celu noć da bi snimio svojih deset sekundi uživo. Sigurno će biti zahvalan za prekid monotonije.

Urednica BBC-ja je prepisala broj satelitskog telefona reportera u Vatikanu. Onda je, paleći novu cigaretu, dala reporterov broj anonimnom sagovorniku.

To neće upaliti”, reče Vitorija, šetajući se po papinoj kacelariji. Pogledala je komornika. “Čak iako švajcarska garda ukloni električne smetnje, morali bi da budu praktično iznad kanistera da bi pokupili bilo kakav signal. A i to samo ako se kanisteru može prići... ako nije zaklonjen preprekama. Šta ako je zakopan u metalnoj kutiji? Ili u metalnoj cevi za ventilaciju. Nema šanse da ga lociraju. I šta ako se jesu infiltrirali u švajcarsku gardu? Ko može da garantuje da će pretraga biti detaljna?”

Komornik je izgledao iscrpljeno. “Šta predlažete, g-đice Vetra?”

Vitorija je bila usplahirena. Zar to nije očigledno! “Predlažem, gospodine, da odmah preduzmete druge mere opreza. Ne вреди nam da se uzaludno nadamo da će komandantova potraga biti uspešna. U međuvremenu, pogledajte kroz prozor. Vidite li sve te ljude? One zgrade na drugoj strani trga? One televizijske kombije? Oni su najverovatnije u radijusu udara. Morate da učinite nešto odmah.”

Komornik bezizražajno klimnu glavom.

Vitorija se osećala frustrirano. Oliveti ih je sve ubedio da imaju dovoljno vremena. Ali Vitorija je znala da će, ako vesti o nevolji u Vatikanu procure, čitava oblast za nekoliko minuta biti ispunjena posmatračima. Jednom je to videla ispred zgrade švajcarskog parlamenta. Za vreme krize sa taocima koja je uključivala i bombu, hiljade su se skupile ispred zgrade da vide kako će se stvar završiti. Uprkos upozorenjima policije da su u opasnosti, gomila se zbijala sve bliže i bliže. Ništa nije privlačilo ljudsko interesovanje kao ljudska tragedija.

“Sinjore”, navaljivala je Vitorija, “čovek koji je ubio mog oca je negde napolju. Svaka ćelija u mome telu želi da izleti odavde i da ga pronađe. Ali ja sam još uvek u vašoj kancelariji... zato što osećam odgovornost prema vama. Prema vama i prema drugima. Životi su u opasnosti, sinjore. Čujete li me?”

Komornik joj nije odgovorio.

Vitorija je mogla da čuje lupanje sopstvenog srca. Zašto švajcarska garda nije mogla da locira prokleti poziv?

Illuminatski ubica je ključ! On zna gde je antimaterija... dodavola, on zna gde su kardinali! Uхвати ubicu i sve je rešeno.

Vitorija poče da gubi kontrolu, savladavala ju je nemoć koje se blede sećala iz detinjstva, iz godina u sirotištu, frustracija protiv koje nije imala oružja za odbranu. Imaš oružje, rekla je sebi, uvek imaš oružje. Ali od toga nije bilo koristi. Misli su joj se mešale, gušeći je. Ona je istraživač, obučena da rešava probleme. Ali ovo je problem bez rešenja. Kakvi podaci su ti potrebni? Šta želiš? Ponavljala je sebi da duboko diše, ali po prvi put u svom životu nije to mogla. Gušila se.

Lengdona je bolela glava i osećao se kao da hoda po ivici razuma. Posmatrao je Vitoriju i komornika, ali pred očima su mu igrali grozni prizori: eksplozije, navala medija, uključene kamere, četiri žigosana čoveka.

Sejtan... Lucifer... Donosilac svetlosti... Satana...

Odagnao je ove đavolske slike iz uma. Proračunati terorizam, podsetio je sebe, hvatajući se za realnost. Planirani kaos. Setio se predavanja na Redklifu koje je jednom slušao dok je istraživao pretorijansku simboliku. Nikada više nije posmatrao teroriste na isti način.

“Terorizam”, govorio je profesor, “ima univerzalan cilj. Šta je to?”

“Ubijanje nevinih?” usudio se jedan student.

“Nije tačno. Smrt je samo nusproizvod terorizma.”

“Demonstracija sile?”

“Ne. Ne postoji slabiji metod ubeđivanja.”

“Da izazove užas?”

“Ukratko rečeno. Cilj terorizma je jednostavno da stvara užas i strah. Strah podriiva veru u sistem. To oslabljuje neprijatelja iznutra... dovodi do nemira među masama. Zapišite ovo. Terorizam nije izraz besa. Terorizam je političko oružje. Oduzmite sistemu fasadu nepogrešivosti i oduzećete veru ljudi u njega.”

Gubitak vere...

Da li se ovde radilo o tome? Lengdon se zapita kako će hrišćani širom sveta reagovati na to što neko razbacuje kardinale poput zaklanih pasa. Ako vera nije čuvala posvećenog sveštenika od đavolskog zla, kakvu šansu imamo mi ostali? Lengdonu je sada u glavi bubnjalo glasnije... sićušni glasovi koji su nadvlačili konopac.

Vera te ne štiti. Lekovi i vazdušni jastuci... to su stvari koje te štite. Bog te ne može zaštititi. Inteligencija može. Prosvećenje. Položi svoju veru u nešto sa opipljivim rezultatima. Koliko je prošlo od kako je neko poslednji put hodao po vodi? Moderna čuda pripadaju nauci... kompjuteri, vakcine, svemirske stanice... čak i božansko čudo postanja.

Nešto iz ničeg... u laboratoriji.

Kome treba Bog? Ne! Nauka je Bog.

Običin glas je odjekivao u Lengdonovom umu. Ponoć... matematička progresija smrti... sacrifici vergini nell' altare di scienza.

Onda su, poput gomile rasterane pucnjem, glasovi odjednom nestali. Robert Lengdon skoči na noge. Stolica iza njega se prevrnu i tresnu na mermerni pod.

Vitorija i komornik se trgoše.

"Promaklo mi je", prošaputa Lengdon opčinjeno. "A bilo mi je pred očima..."

"Šta ti je promaklo?" zanimalo je Vitoriju.

Lengdon se obrati svešteniku. "Oče, tri godine šaljem molbe ovoj kancelariji za pristup vatikanskom arhivu. Sedam puta sam odbijen."

"G. Lengdon, žao mi je, ali teško da je ovo trenutak za žalbe te vrste."

"Potreban mi je pristup odmah. Četiri nestala kardinala. Možda mogu da otkrijem gde će biti ubijeni."

Vitorija je zurila, sigurna da ga je pogrešno razumela.

Komornik je delovao zabrinuto, kao da mu se čini da je meta okrutne šale.

“Očekujete da poverujem da se ova informacija nalazi u našem arhivu?”

“Ne mogu da obećam da ću je pronaći na vreme, ali ako me pustite...”

“G. Lengdon, za četiri minuta moram biti u Sikstinskoj kapeli. Arhiv je na drugom kraju Vatikana.”

“Ozbiljan si, zar ne?” prekinula ih je Vitorija, zagledavši se u Lengdonove oči, naslućujući u njima iskrenost.

“Ovo nije trenutak za šalu”, reče Lengdon.

“Oče”, reče Vitorija, okrećući se ka komorniku, “ako postoji šansa... bilo kakva šansa da otkrijemo gde će se desiti ubistva, mogli bismo da postavimo zasede i...”

“Ali arhiv?” bio je uporan komornik. “Kako bi se u njemu moglo nalaziti rešenje?”

“Objašnjenje bi”, reče Lengdon, “oduzelo više vremena nego što vi imate. Ali ako sam u pravu, možemo upotrebiti te informacije da uhvatimo hašašina.”

Komornik je izgledao kao da želi da veruje ali da ga nešto u tome sprečava. “U tom arhivu se nalaze najsvetiji hrišćanski spisi. Ni meni nije dopušteno da vidim ta blaga.”

“Svestan sam toga.”

“Pristup se dobija samo pismenim ukazom kustosa i odbora vatikanskih bibliotekara.”

“Ili”, doda Lengdon, “dozvolom pape. To stoji u svakom pismu kojim me vaš kustos odbija.”

Komornik klimnu glavom.

“Ne želim da budem neučtiv”, navaljivao je Lengdon, “ali ako ne grešim, papsku dozvolu izdaje ova kancelarija. Kako se meni čini, večeras je vi vodite. S obzirom na okolnosti...”

Komornik izvuče džepni sat iz mantije i pogleda ga. “G. Lengdon, večeras sam spreman da u bukvalnom smislu dam sopstveni život da

spasem ovu crkvu.”

Lengdon u njegovim očima nije video ništa osim istine.

“Taj dokument”, reče komornik, “da li iskreno verujete da se nalazi tamo? I da nam može pomoći da pronađemo te četiri crkve?”

“Ne bih podneo bezbroj molbi za pristup da nisam ubeđen u to. Italija je daleko da bih, sa platom profesora, dolazio bez razloga. Dokument koji posedujete je drevni...”

“Molim vas”, prekinu ga komornik. “Oprostite mi. Moj um u ovom trenutku ne može da obradi više podataka. Znete li gde se tajni arhiv nalazi?”

Lengdon oseti nalet uzbuđenja. “Odmah iza kapije svete Ane.”

“Impresivno. Većina istoričara misli da se do njega dolazi kroz tajna vrata iza trona sv. Petra.”

“Ne. To bi bio Archivio della Reverenda di Fabbrica di S. Pietro. Uobičajena zabluda.”

“Docent bibliotekara prati posetioca u svakom trenutku. Večeras docenti nisu tu. Ono što zahtevate je pristup carte blanche. Čak ni kardinali ne ulaze sami.”

“Ponašaću se prema vašim dragocenostima sa najvećim poštovanjem i pažnjom. Vaši bibliotekari neće ni znati da sam bio unutra.”

Iznad njih, zvona sv. Petra su počela da zvone. Komornik je pogledao svoj džepni sat. “Moram da idem.” Oklevao je na trenutak ispunjen napetošću, pa je pogledao Lengdona. “Vojnik švajcarske garde će vas čekati na ulazu u arhiv. Imam poverenja u vas, g. Lengdon. Idite sada.”

Lengdon je ostao bez reči.

Mladi sveštenik je sada zračio sablasnom staloženošću. Nagnuvši se napred, stegao je Lengdonovo rame sa iznenađujućom snagom. “Želim vam da nađete ono što tražite. I da to nađete brzo.”

Tajni vatikanski arhiv se nalazi na drugom kraju dvorišta Bordžija, odmah uzbrdo od kapije svete Ane. Sadrži preko 20.000 tomova i priča se da se u njemu nalaze blaga poput nestalih dnevnika Leonarda da Vinčija, pa čak i neobjavljena izdanja Biblije.

Lengdon se hitro kretao napuštenom Via dela Fondamenta prema arhivu, jedva u stanju da poveruje da će mu biti dozvoljen pristup. Vitorija je bila kraj njega, održavajući korak bez napora. Miris badema u njenoj kosi se širio na vctru i Lengdon ga je upijao. Osetio je kao mu misli lutaju i ponovo se sabrao.

Vilorija reče: "I hoćeš li mi reći šta tražimo?"

"Knjižicu koju je napisao momak po imenu Galileo."

Izgledala je iznenađeno. "Ti baš ne gubiš vreme. Šta je u njoj?"

"Trebalo bi da sadrži nešto što se zove Il segno."

"Znak?"

"Znak, ključ, putokaz... zavisi od prevoda."

"Putokaz za šta."

Lengdon ubrza. "Tajnu lokaciju. Galileovi iluminati su morali da se zaštite od Vatikana, pa su osnovali ultratajno sastajalište iluminata ovde u Rimu. Nazvali su ga Crkva prosvetljenja."

"Prilično je hrabro nazvati gnezdo satanista crkvom."

Lengdon odmahnu glavom. "Galileovi iluminati nisu uopšte bili satanisti već naučnici koji su težili prosvetljenju. Njihovo sastajalište je jednostavno bilo mesto na kome su mogli da se bezbedno skupljaju i raspravljaju o temama koje je Vatikan zabranjivao. Iako znamo da je tajna jazbina postojala, do danas je niko nije pronašao."

"Zvuči kao da su iluminati znali kako da sačuvaju tajnu."

"Apsolutno. U stvari, oni nikad nisu otkrili lokaciju svog skloništa bilo kome van bratstva. Ova tajanstvenost ih je štitila, ali je u isto

време predstavljala problem kada je u pitanju regrutovanje novih članova.”

“Nisu mogli rasti ako se nisu reklamirali”, reče Vitorija, savršeno održavajući korak i nogama i umom.

“Upravo tako. Glas o Galileovom bratstvu je počeo da se širi 1630-tih godina i naučnici iz svih delova sveta su kretali na tajna hodočašća u Rim, nadajući se da će uspeti da se pridruže iluminatima... željni prilike da pogledaju kroz Galileov teleskop i čuju naučnikove ideje. Ipak, na njihovu nesreću, naučnici koji su dolazili u Rim, zbog tajanstvenosti iluminata, nisu znali gde da odu na sastanke, niti sa kim je bezbedno pričati. Iluminati su želeli svežu krv, ali nisu mogli da dovedu u opasnost svoje tajne tako što će obelodaniti svoje boravište.”

Vitorija se namrštila. “Zvuči kao situazione senza soluzione.”

“Upravo tako. Kvaka 22, moglo bi se reći.”

“Pa šta su uradili?”

“Bili su naučnici. Proučili su problem i pronašli rešenje. U stvari, briljantno rešenje. Iluminati su stvorili jednu vrstu genijalne mape koja je vodila naučnike do njihovog svetilišta.”

Vitorija ga je iznenada skeptično pogledala i usporila. “Mapu? Zvuči neoprezno. Ako bi kopija pala u pogrešne ruke...”

“Ne bi mogla”, reče Lengdon. “Nisu postojale nikakve kopije. To nije bila mapa koja bi mogla da stane na papir. Bila je ogromna. Neka vrsta utrlog puta kroz grad.”

Vitorija još više uspori. “Strelice naslikane na pločniku?”

“Na neki način, da, ali mnogo suptilnije. Mapa se sastojala od niza pažljivo skrivenih simboličnih obeležja na javnim mestima po celom gradu. Jedno obeležje je vodilo do drugog... i trećeg... trag... koji je na kraju vodio do jazbine iluminata.”

Vitorija ga pogleda iskosa. “Zvuči kao lov na blago.”

Lengdon se zakikota. “To je na neki način i bio. Iluminati su ovaj niz oznaka nazivali ‘Stazom prosvetljenja’ i svako ko je želeo da se pridruži bratstvu morao je da je prođe do kraja. Kao neku vrstu testa.”

“Ali ako je Vatikan želeo da pronađe iluminate”, suprotstavila se Vitorija, “zar nisu i oni mogli jednostavno da prate oznake?”

“Ne. Staza je bila skrivena. Zagonetka, osmišljena na takav način da su samo određeni ljudi mogli da prate oznake i otkriju gde je skrivena crkva iluminata. Iluminati su to zamislili kao neku vrstu inicijacije, koja je služila ne samo kao mera bezbednosti, već i kao provera koja je osiguravala da će samo najpametniji naučnici stići do njihovih vrata.”

“Ne verujem u to. Tokom 1600-tih godina, sveštenstvo su činili neki od najobrazovanijih ljudi na svetu. Ako su ove oznake bile na javnim mestima, sigurno su postojali sledbenici Vatikana koji su mogli da ih reše.”

“Naravno”, reče Lengdon, “pod uslovom da su znali za oznake. Ali nisu. Nikada ih nisu primetili zato što su ih iluminati načinili na takav način da sveštenicima nikada ne bi ni palo na pamet da posumnjaju u njihovu svrhu. Koristili su metod koji je u simbologiji poznat kao disimulacija.”

“Kamuflaža.”

Lengdon je bio impresioniran. “Poznat ti je termin.”

“Dissimulacione”, rekla je. “Najbolja prirodna odbrana. Pokušaj da primetiš ribu koja vertikalno lebdi u morskoj travi.”

“Upravo tako”, reče Lengdon. “Iluminati su koristili isti princip. Stvorili su oznake koje su se uklapale u pozadinu starog Rima. Nisu mogli koristiti ambigrame ili naučne simbole, jer bi to bilo previše upadljivo, pa su pozvali iluminatskog umetnika - istog anonimnog genija koji je osmislio njihov ambigramski simbol ‘iluminati’ - i angažovali su ga da napravi četiri skulpture.”

“Iluminatske skulpture?”

“Da, skulpture koje su morale da poštuju dva stroga kriterijuma. Kao prvo, morale su da izgledaju kao ostala umetnička dela u Rimu... umetnička dela za koja Vatikan nikada ne bi posumnjao da imaju veze sa iluminatima.”

“Religiozna umetnost.”

Lengdon klimnu glavom, osećajući nalet uzbuđenja i pričajući brže. “A druga smernica je bila da četiri skulpture moraju imati veoma specifičnu temu. Svako delo je moralo predstavljati suptilnu posvetu jednom od četiri elementa nauke.”

“Četiri elementa?” reče Vitorija. “Ima ih preko stotinu.”

“Ne u 1600-tim”, podseti je Lengdon. “Prvi alhemičari su verovali da se čitav univerzum sastoji od samo četiri supstance: Zemlje, Vazduha, Vatre i Vode.”

Rani krst, znao je Lengdon, bio je najčešći simbol četiri elementa - četiri kraka koja su predstavljala Zemlju, Vazduh, Vatru i Vodu. Pored toga, kroz istoriju su se javljale bukvalno na desetine simboličkih prikaza Zemlje, Vaz-duha, Vatre i Vode - pitagorejski krug života, kineski Hong-Fan, Jungovi osnovi muškarca i žene, kvadranti zodijaka, čak su i muslimani poštovali četiri drevna elementa... iako su u islamu bili poznati kao “kvadrati, oblaci, munje i talasi”.

Međutim, Lengdona je uvek hvatala jeza od mnogo modernije upotrebe ovih elemenata - četiri masonska mistična stepena Apsolutne inicijacije: Zemlje, Vazduha, Vatre i Vode.

Vitorija je delovala smeteno. “Znači da je taj iluminatski umetnik stvorio četiri umetnička dela koja su delovala religiozno, ali su u stvari bila posvećena Zemlji, Vazduhu, Vatri i Vodi.”

“Upravo tako”, reče Lengdon, hitro skrećući na Via Sentinel, prema arhivu. “Radovi su se utopili u more religioznih umetnina po celom Rimu. Anonimno darujući dela određenim crkvama, a zatim koristeći svoj politički uticaj, bratstvo je omogućilo postavljanje ove četiri skulpture u pažljivo odabrane rimske crkve. Svako je delo naravno bilo oznaka... koja je suptilno pokazivala na sledeću crkvu... gde se nalazila sledeća oznaka. To je funkcionisalo kao niz tragova prerusenih u religioznu umetnost. Ako bi kandidat za iluminata našao prvu crkvu i oznaku za Zemlju, pratio bi je do Vazduha... i zatim do Vatre... i onda do Vode... i konačno do Crkve prosvetljenja.”

Vitorija je delovala sve manje i manje ubeđeno. “A to ima nekakve veze sa hvatanjem iluminatskog ubice?”

Lengdon se nasmeja i odigra svoju kartu. “Oh, da. Iluminati su za

ove četiri crkve imali specijalan naziv. Oltari nauke.”

Vitorija se namršti. “Žao mi je, ali to mi ništa ne zna...” Stala je u pola rečenice. “Uoltare di scienza?” uzviknula je. “Iluminatski ubica. On je rekao da će kardinali biti devičanske žrtve na oltaru nauke!”

Lengdon se nasmeši. “Četiri kardinala. Četiri crkve. Četiri oltara nauke.”

Bila je zaprepašćena. “Hoćeš da kažeš da su četiri crkve u kojima će kardinali biti žrtvovani iste četiri crkve koje obeležavaju Stazu prosvetljenja?”

“Da, verujem da je tako.”

“Ali zašto bi nam ubica dao taj trag?”

“Zašto da ne?” odgovori Lengdon. “Veoma malo istoričara zna za ove skulpture. Još manje ih veruje da one postoje. I njihove lokacije su ostale tajna četiri stotine godina. Nema sumnje da iluminati misle da će ostati tajna još pet sati. Pored toga, iluminatima više nije potrebna njihova Staza prosvetljenja. Njihova tajna jazbina je verovatno odavno nestala. Oni žive u modernom svetu. Sastaju se u bankarskim salama za sastanke, klubovima, privatnim terenima za golf. Noćas oni žele da obelodane svoje tajne. Ovo je njihov trenutak. Njihovo veliko razotkrivanje.”

Lengdon se bojao da će razotkrivanje iluminata imati posebnu simetriju koju još nije pomenuo. Četiri žiga. Ubica se zakleo da će svaki kardinal biti žigosan drugim simbolom. Dokaz da su drevne legende istinite, rekao je ubica. Legenda o četiri ambigramska žiga je stara koliko i sami iluminati: zemlja, vazduh, vatra, voda - četiri reči oblikovane u savršenoj simetriji. Baš kao i reč iluminati. Svaki kardinal će biti žigosan jednim od drevnih elemenata nauke. Glasine koje su tvrdile da su četiri žiga na engleskom a ne italijanskom, predstavljale su predmet rasprave među istoričarima. Engleski je delovao kao nasumično odstupanje od njihovog maternjeg jezika... a iluminati nisu ništa radili nasumice.

Lengdon je krenuo stazom od cigala koja je vodila do zgrade arhiva. Kroz glavu su mu prolazili strašni prizori. Celokupna zavera iluminata je počela da se razotkriva u svojoj strpljivoj veličanstvenosti.

Bratstvo se zaklelo da će ostati skriveno dokle god bude moglo, gomilajući dovoljno uticaja i moći da se jednom pokažu bez straha, načine uporište i izbore se za svoje ciljeve na svjetlu dana. Iluminati nisu više imali veze sa skrivanjem.

Sada su se razmetali svojom moći, potvrđujući zaverenički mit kao činjenicu. Ovo veče će im doneti svetski publicitet.

Vitorija reče: "Naša pratnja stiže." Legdon podiže pogled i vide vojnika švajcarske garde koji je žurio preko obližnjeg travnjaka do ulaznih vrata.

Kada ih je vojnik uočio, stao je u mestu. Zablenuo se u njih, kao da nije siguran da li halucinira. Bez reči se okrenuo i izvadio voki-toki. Očigledno ne verujući u ono što mu je rečeno da uradi, žustro se obratio osobi na drugom kraju veze. Lengdon nije mogao da dešifruje ljutiti lavež kojim mu je odgovoreno, ali poruka je bila jasna. Stražar se pokunjo, odložio voki-toki i okrenuo se prema njima sa izrazom nezadovoljstva na licu.

Nisu progovorili ni reč dok ih je stražar uvodio u zgradu. Prošli su kroz četvoro čeličnih vrata, dva prolaza sa kodiranim ključevima, sišli niz dugačke stepenice i ušli u foaje čija su vrata otvarale dve ploče sa tipkama. Prošavši kroz niz najsavremenijih elektronskih kapija, stigli su do kraja dugačkog hodnika i duplih vrata od debele hrastovine.

Stražar se zaustavio, ponovo ih pogledao i, mumlajući sebi u bradu, prišao metalnoj kutiji na zidu. Otključao ju je, posegao unutra i ukucao šifru. Vrata pred njima su zazujala i reza se pomerila.

Stražar se okrenuo i obratio im se po prvi put. "Arhiv se nalazi iza ovih vrata. Naređeno mi je da vas dopratim dovde i da se vratim po nova naređenja."

"Odlazite?" začudila se Vitorija.

"Švajcarskoj gardi nije dozvoljen pristup u tajni arhiv. Vi ste ovde samo zato što je moj komandant dobio direktno naređenje od komornika."

"Ali kako ćemo izaći?"

"Jednosmerno obezbeđenje. Nećete imati poteškoća." Smatrajući

da je razgovor gotov, vojnik se okrenuo na peti i odmarširao niz hodnik.

Vitorija je nešto prokomentarisala, ali Lengdon nije čuo. Njegov um je bio fiksiran na dvokrilna vrata pred njima, pitajući se kakve se tajne kriju iza njih.

Iako je znao da nemaju mnogo vremena, komornik Karlo Ventreska je hodao polako. Bilo mu je potrebno malo samoće da bi sabrao misli, pre nego što započne uvodnu molitvu. Toliko toga se dešavalo. Dok se kretao kroz severno krilo, izazovi prošlih petnaest dana su ga teško pritiskali.

Doslovce je pratio svoje svete dužnosti.

Kao što je vatikanska tradicija nalogala, nakon papine smrti, komornik tu činjenicu lično potvrđuje, polažući prste na papinu karotidnu arteriju, osluškujući disanje i zazivajući papino ime tri puta. Po zakonu nije bilo autopsije.

Zatim bi zapečatio papinu spavaću sobu, uništio papin ribarski pečatni prsten, bacio olovo od kojeg su se pravili pečati i ugovorio sahranu. Pošto bi to uradio, počeo bi pripreme za konklavu.

Konklava, pomislio je. Konačna prepreka. Bila je to jedna od najstarijih tradicija u hrišćanskom svetu. Pošto je danas ishod konklave često poznat i pre nego što bi počela, mnogi su taj proces kritikovali kao zastareo - više nalik burleski nego izborima. Međutim, komornik je znao da je u pitanju samo nerazumevanje. Konklava nije tek puki izbor. Ona je predstavljala drevni, mistični prenos moći. Tradicija je bezvremena... tajnost, savijeni komadići papira, spaljivanje listića, mešanje prastarih hemikalija, dimni signali.

Dok se komornik približavao kroz lođu Grgura XIII, pitao se da li je kardinal Mortati već počeo da paniči. Sigurno je Mortati primetio da prefenti nedostaju. Bez njih, glasanje bi moglo da potraje čitavu noć. Komornik je uveravao sebe da je postavljanje Mortatija za Velikog izbornika prava odluka. Čovek je bio slobodni mislilac i nije se bojao da kaže ono što mu je na umu. Konklavi će večeras više nego ikad biti potreban vođa.

Kad je komornik stigao do vrha Kraljevskog stepeništa, učinilo mu se da stoji na ivici litice. Čak i odavde je mogao da čuje žamor aktivnosti u Sikstinskoj kapeli pod njim - neprijatno ćeretanje 165

kardinala.

Stotinu šezdeset jednog kardinala, ispravio se.

Na trenutak je osetio kako pada, ponirući prema paklu, ljudi su vrištali, plamenovi se obavijali oko njega, a sa neba je padalo kamenje i krv.

I zatim tišina.

Kada se dete probudilo, nalazilo se u raju. Sve oko njega je bilo belo. Svetlost je bila zaslepljujuća i čista, lako bi neko mogao reći da desetogodišnjak nikako ne bi mogao da razume raj, mladi Karlo Ventreska ga je razumeo veoma dobro. Sada se u njemu nalazio. Gde bi drugde mogao biti? Već tokom kratke decenije koju je proveo na zemlji Karlo je osetio veličanstvenost Boga - u grmljavini orgulja, nadvijajućim kupolama, glasovima koji su se uzdizali u pesmi, obojenom staklu, blistavoj bronzi i zlatu. Karlova majka, Marija, svakog dana ga je vodila na misu. Crkva je bila Karlov dom.

“Zašto svakog dana dolazimo na misu?” pitao bi je Karlo, iako mu to ni najmanje nije smetalo.

“Zato što sam to obećala Bogu”, odgovorila je. “A obećanje Bogu je najvažnije obećanje od svih. Nikad nemoj da prekršiš obećanje Bogu.”

Karlo joj se zakleo da ga nikada neće prekršiti. Voleo je svoju majku više od bilo čega na svetu. Ona je bila njegov sveti anđeo. Ponekad ju je zvao Maria benedetta - blagoslovena Marija - iako se to njoj uopšte nije sviđalo.

Kleknuo je kraj nje dok se molila, udišući slatku aromu njene kože i osluškujući mrmljanje njenog glasa dok je prebiralala brojanicu. Zdravo, Marijo, majko božija... moli se za nas grešnike... sada i u času naše smrti.

“Gde je moj otac?” pitao bi je Karlo, iako je znao da je njegov otac umro pre nego što se on rodio.

“Bog je sada tvoj otac”, uvek bi odgovorila. “Ti si dete crkve.”

Karlo je voleo to.

“Kada god se osetiš uplašeno”, rekla je, “seti se da je Bog sada tvoj

otac. On će paziti na tebe i zauvek te štiti. Bog ima velike planove za tebe, Karlo.”

Dečak je znao da je ona u pravu. Već je mogao da oseti Boga u svojoj krvi.

Krv... Krv koja pada sa neba!

Tišina. Zatim raj.

Njegov raj, saznao je Karlo kada su se zaslepljujuća svetla ugasila, u stvari je bilo odeljenje za intenzivnu negu bolnice Santa Clara kraj Palma. Karlo je bio jedini preživeli u terorističkom napadu koji je srušio kapelu u koju su on i njegova majka odlazili na misu dok su bili na odmoru. Poginulo je trideset sedmoro ljudi, uključujući i Karlovu majku. Novine su Karlovo spasenje nazvali čudom svetog Franje. Karlo se, zbog nekog nepoznatog razloga, samo nekoliko trenutaka pre eksplozije odvojio od majke i ušao u zaštićeni prolaz da bi razgledao tapiseriju koja je prikazivala priču o svetom Franji.

On me je pozvao tamo, odlučio je. Želeo je da budem spašen.

Karlo je bio u delirijumu usled bolova. Još uvek je video svoju majku za crkvenom klupom kako mu šalje poljubac, a zatim je njena koža slatkog mirisa bila raskomada uz ošamućujuću grmljavinu. Još uvek je mogao da oseti zlo tog čoveka. Krv je pljuštala. Krv njegove majke! Blagoslovene Marije!

Bog će paziti na tebe i zauvek te štiti, rekla mu je majka.

Ali gde je sada bio Bog?

Onda je, poput zemaljske manifestacije reči njegove majke, u bolnicu došao sveštenik. To nije bio bilo koji sveštenik već sam biskup. Molio se za Karla. Čudo svetog Franje. Kada se Karlo oporavio, biskup je uređio da ga prebace u mali manastir kraj biskupove katedrale. Karlo je živeo i učio među monasima. Čak je i postao pomoćnik u crkvenim obredima svog novog zaštitnika. Biskup je predložio da Karlo krene u javnu školu, ali Karlo je odbio. Nije mogao biti zadovoljniji novim domom. Sada je stvarno živeo u božijoj kući.

Svake noći, Karlo se molio za svoju majku.

Bog me je spasio sa razlogom, mislio je. Koji je to razlog?

Kada je Karlo napunio šesnaest, po italijanskom zakonu je bio dužan da odsluži dve godine u rezervnom sastavu vojske. Biskup je rekao Karlu da će, ako upiše bogosloviju, biti izuzet od te dužnosti. Karlo je rekao svešteniku da je planirao da upiše bogosloviju, ali da prvo mora da razume zlo.

Biskup nije razumeo.

Karlo mu je rekao da, ako planira da provede život u crkvi boreći se protiv zla, prvo mora da ga razume. Nije mogao da se seti boljeg mesta za razumevanje zla od vojske. Vojska je koristila puške i bombe. Bomba je ubila moju blagoslovenu majku!

Biskup je pokušao da ga odgovori, ali Karlo je čvrsto odlučio.

“Budi pažljiv, sine moj”, rekao je biskup. “I seti se da će te crkva čekati.”

Dve godine vojne službe su užasnule Karla. Karlova mladost je bila ispunjena tišinom i razmišljanjem. Ali u vojsci nije bilo tišine u kojoj se moglo razmišljati. Beskrajna buka. Ogromne mašine svuda oko njega. Ni trenutak mira. Iako su vojnici imali misu jednom nedeljno u kasarni, Karlo nije osetio božije prisustvo ni u jednom od svojih drugova vojnika. Njihovi umovi su bili previše ispunjeni haosom da bi videli Boga.

Karlo je mrzeo svoj novi život i želeo je da se vrati kući. Ali rešio je da izdrži. Tek je trebalo da razume zlo. Odbio je da puca iz oružja, pa ga je vojska naučila da upravlja medicinskim helikopterom. Karlo je mrzeo buku i smrad, ali su mu bar dozvoljavali da leti po nebu i bude bliži svojoj majci na nebesima. Kada su ga obavestili da pilotska obuka uključuje i padobranstvo, Karlo se uplašio. Ipak, nije imao izbora.

Bog će me štititi, rekao je sebi.

Karlov prvi skok padobranom je predstavljao najintenzivnije fizičko iskustvo u njegovom životu. Bilo je to poput letenja sa Bogom. Karlo nije mogao da se zasiti... tišine... lebdenja... prepoznavanja majčinog lica u ustalasanim belim oblacima dok je jedrio prema zemlji. Bog ima planove za tebe, Karlo. Kada se vratio iz vojske, upisao se u

bogosloviju.

To je bilo pre dvadeset i tri godine.

Dok je silazio niz Kraljevsko stepenište, Karlo Ventreska je pokušavao da pojmi sled događaja koji ga je doveo na ovo neobično raskršće.

Odbaci sve strahove, rekao je sebi, i podari ovu noć Bogu.

Sada je mogao da vidi velika bronzana vrata Sikstinske kapele, koja su verno čuvala četiri člana švajcarske garde. Stražari su otključali i otvorili vrata. Sva lica unutra su se okrenula prema njemu. Komornik je posmatrao crne mantije i crvene ešarpe pred sobom. Razumeo je kakve je planove Bog imao za njega. Sudbina crkve je bila u njegovim rukama.

Komornik se prekrstio i prekoračio prag.

Dopisnik BBC-ja Ginter Glik je sedeo znojeći se u kombiju, parkiranom na istočnoj ivici Trga sv. Petra i psovao svog urednika. Iako su Glikove prve mesečne ocene bile ispunjene superlativima - snalažljiv, oštar, pouzdan sedeo je ovde u Vatikanu na "papinoj straži". Podsetio se da je izveštavanje za BBC nosilo mnogo više kredibiliteta od traganja za topovskim mesom za Britanskog brbljivca, ali ipak, ovo nije njegovo viđenje izveštavanja.

Glikov zadatak je bio jednostavan. Uvredljivo jednostavan. Trebalo je da sedi ovde i čeka na gomilu matorih prdonja da izaberu svog sledećeg glavnog matorog prdonju, i onda će on izaći napolje i snimiti petnaest sekundi "živog" izveštaja sa Vatikanom u pozadini.

Baš divno.

Glik nije mogao da poveruje da je BBC još uvek slao reportere na teren da pokrivaju ovo đubre. Nećeš večeras ovde videti američke mreže. Nema jebene šanse! To je zato što su veliki dečaci to radili kako treba. Pogledali bi CNN, rezimirali ono što bi videli i onda snimili svoj "živi" izveštaj ispred plavog ekrana, sa arhivskim snimkom umesto stvarne pozadine. MSNBC je čak koristio studijski vetar i mašine za kišu da bi dočarao autentičnost izveštaja sa terena. Gledaoci više nisu želeli istinu; želeli su zabavu.

Glik je provirio kroz vetrobran i zapao u još veću depresiju. Kraljevska planina Vatikana se uzdizala pred njim kao sumorni podsetnik na to šta su ljudi mogli da postignu kada bi se potrudili.

"Šta sam ja postigao u svom životu?" zapitao se naglas. "Ništa."

"Onda odustani", rekao je ženski glas iza njega.

Glik se trgao. Skoro je zaboravio da nije bio sam. Okrenuo se prema zadnjem sedištu, gde je njegova snimateljica, Činita Mekri, tiho sedela i glancala svoje naočari. Ona je uvek glancala naočari. Činita je bila crnkinja, iako je više volela naziv Afroamerikanka, krupna i pametna kao sam đavo. I nije ti puštala da to zaboraviš. Bila je pomalo čudna, ali Gliku se sviđala. A Gliku je definitivno trebalo društvo.

“U čemu je problem, Gint?” pitala je Činita.

“Šta radimo ovde?”

Nastavila je glancanje. “Prisustvujemo uzbudljivom događaju.”

“Starci u mraku su uzbudljivi?”

“Znaš da ćeš završiti u paklu, zar ne?”

“Već sam tamo.”

“Kaži šta te muči.” Zvučala je poput majke.

“Samo osećam da bi trebalo da ostavim nekakav trag.”

“Pisao si za Britanskog brbljivca.”

“Da, ali ne bez odjeka.”

“Ma daj, čula sam da si napisao senzacionalan članak o kraljičinom tajnom seksualnom životu sa vanzemalcima.”

“Hvala.”

“Hej, stvari se popravljaju. Večeras ćeš napraviti svojih prvih petnaest sekundi televizijske istanje.”

Glik zastenja. Već je mogao da čuje voditelja vesti. “Hvala, Ginter, odličan izveštaj.” Onda će prevrnuti očima i preći na vreme. “Trebalo je da se prijavim za mesto voditelja.”

Mekri se nasmejala. “Bez iskustva? I sa tom bradom? Zaboravi.”

Glik provuče prste kroz crvenkastu gomilu dlaka na svojoj bradi. “Mislim da sa njom delujem pametnije.”

Telefon u kombiju je zazvonio, milosrdno prekidajući još jedan od Glikovih neuspeha. “Možda je to uredništvo”, reče, sa iznenadnom nadom u glasu. “Misliš da žele živi izveštaj?”

“O ovoj priči?” Mekri se nasmejala. “Samo sanjaj.”

Glik se javio na telefon svojim najboljim voditeljskim glasom. “Ginter Glik, BBC, uživo u Vatikanu.”

Čovek na vezi je imao arapski akcenat. “Slušaj pažljivo”, rekao je. “Upravo ću promeniti tvoj život.”

Lengdon i Vitorija su sada stajali sami pred dvokrilnim vratima koja su vodila u srce tajnog arhiva. Ukrasi u prolazu su predstavljali neprikladnu kombinaciju tepiha na mermernom podu i bežičnih kamera koje su buljile u njih, nameštenih kraj izrezbarenih heruvima na tavanici. Lengdon je ovo krstio Sterilna renesansa. Pored lučnog prolaza je stajala mala bronzana ploča: ARCHIVIO VATICANO Curatore, Padre Jaqui Tomaso Otac Žaki Tomazo. Lengdon je prepoznao ime sa pisama koja su stajala na njegovom kućnom stolu. Poštovani g. Lengdon, sa žaljenjem vam moram odbiti... Žaljenje. Proseravanje. Od kako je počela vladavina Zakija Tomaza, Lengdon nije upoznao nijednog nekatoličkog američkog naučnika kojem je dozvoljen pristup u tajni vatikanski arhiv. Il guardiano, zvali su ga istoričari.

Žaki Tomaso je bio najopakiji bibliotekar na svetu.

Dok je Lengdon otvarao vrata i prolazio kroz nadsvođeni hodnik u biblioteku, maltene je očekivao da vidi oca Žakija u vojnoj uniformi i šlemu, kako čuva stražu sa bazukom. Međutim, mesto je bilo napušteno.

Tišina. Slabo osvetljenje.

Archivio Vaticano. Jedan od njegovih životnih snova.

Dok su Lengdonove oči upijale svetu odaju, njegova prva reakcija je bila sramota. Shvatio je kakav je nezreli romantik. Predstava koju je tolike godine imao o ovoj sobi nije mogla biti manje tačna. Zamišljao je prašnjave police, pretrpane iskrzanim tomovima, sveštenike koji ih katalogiziraju pod svetlošću sveca i oslikane prozore, monahe nadnete nad svitke... Ni blizu.

Na prvi pogled, soba je ličila na zamračeni hangar za avione u kojem je neko izgradio desetak zatvorenih teniskih terena. Lengdon je naravno znao šta su staklene prostorije predstavljale. Nije bio iznenađen što ih vidi; vlaga i toplota su škodile drevnim pergamentima i velumu i za pravilno održavanje su bili potrebni hermetički trezori poput ovih - prostorije pod pritiskom koje su štitile od vlage i

prirodnih kiselina iz vazduha. Lengdon je mnogo puta bio u hermetičkim trezorima, ali mu je to uvek predstavljalo uznemirujuće iskustvo... bilo je u vezi sa ulaženjem u izolovanu kutiju u kojoj je nivo kiseoniku regulisao bibliotekar.

Trezori su bili mračni, čak sablasni, blede ocrtani malecnom kupolom svellosli na kraju svakog reda. U tami svake odaje, Lengdon bi naslutio fantomske divove, red za redom visokih polica, pretrpanih istorijom. Ovo je đavolska kolekcija.

Vitorija je takođe bila zasenjena. Stajala je kraj njega, nemo zureći prema džinovskim providnim kockama.

Lengdon nije gubio vreme u potrazi za katalogom - ukoričenom enciklopedijom koja je popisivala kolekciju biblioteke. Video je samo svetlost šačice kompjuterskih terminala razbacanih po sobi. "Izgleda da imaju Biblion. Spisak je kompjuterizovan."

Vitorija je bila optimistična. "To će ubrzati stvari."

Lengdon požele da može da podeli njen entuzijazam, ali bojava se da su vesti loše. Prišao je jednom terminalu i počeo da kuca. Njegov je strah istog trenutka potvrđen. "Starinski metod bi bio bolji."

"Zašto?"

Udaljio se od monitora. "Zato što stvarne knjige nemaju lozinke. Pretpostavljam da fizičari nisu rođeni hakeri?"

Vitorija odmahnu glavom. "Umem da otvaram školjke i to je otprilike to."

Lengdon duboko udahnu i okrenu se prema jezivoj zbirci providnih trezora. Prišao je najbližem i zavirio u slabo osvetljenu unutrašnjost. Sa druge strane stakla su se videli amorfn oblici u kojima je Lengdon prepoznao uobičajene police za knjige, kutije za pergamente i stolove za proučavanje. Pogledao je indikatore koji su sijali na kraju svakog reda. Kao i u svim drugim bibliotekama, pločice su označavale sadržaj tog reda. Čitao je natpise dok se kretao kraj providne barijere.

PIETRO IL ERIMITO... LE CROCIATE... URBANO II... LEVANT... "Klasifikovani su", rekao je, još uvek hodajući.

“Ali autori nisu raspoređeni po abecednom redu.” Nije bio iznenađen. Stari arhivi skoro nikad nisu katalogizovani po abecednom redu, zato što su mnogi autori bili nepoznati.

Ni naslovi nisu pomagali, zato što su mnogi istorijski dokumenti predstavljali nenaslovljena pisma ili delove pergamenata. Većina katalogizovanja je obavljana hronološki. Međutim, uznemirujuće je što ova podela nije delovala hronološki.

Lengdon pomisli kako već gube dragoceno vreme. “Izgleda kao da Vatikan ima sopstveni sistem.”

Ponovo je proučio natpise. Dokumenti su obuhvatali vekove, ali shvatio je da su sve ključne reči bile međusobno povezane. “Mislim da je u pitanju tematska klasifikacija.”

“Tematska?” reče Vitorija, zvučeći poput nezadovoljnog naučnika. “Deluje neefikasno.”

U stvari... pomisli Lengdon, razmatrajući to pažljivije. Ovo je možda najpronijljivije katalogizovanje koje sam ikada video. Uvek je terao svoje studente da pokušaju da shvate opšte karakteristike i motive artističkog perioda, umesto da se gube u moru datuma i specifičnih dela. Izgleda da je vatikanski arhiv bio uređen na osnovu iste filozofije.

Široki potezi... “Sve u ovom trezoru”, reče Lengdon, sa mnogo više sigurnosti, “vekovi materijala, sve je vezano za krstaške ratove. To je tema ovog trezora.” Sve je tu, shvatio je. Istorijski spisi, pisma, umetnička dela, socio-politički podaci, moderne analize. Sve na jednom mestu... ohrabrialo je dublje razumevanje teme. Genijalno.

Vitorija se namrštila. “Ali podaci se mogu odnositi na nekoliko tema u isto vreme.”

“Zato su unakrsno povezani i obeleženi.” Lengdon pokaza kroz staklo prema živopisnim plastičnim pločicama ubačenim među dokumente. “Oni označavaju sekundarne dokumente koji se nalaze negde drugde unutar svojih primarnih tema.”

“Naravno”, rekla je, odustajući od rasprave. Stavila je ruke na kukove i razmotrila ogromni prostor. Onda je ponovo pogledala

Lengdona. “Pa, profesore, kako se zove ta Galilejeva stvarčica koju tražimo?”

Lengdon nije mogao a da se ne nasmeši. Još uvek nije mogao da pojmi da se nalazi u ovoj prostoriji. Ovde je, pomisli. Negde je u tami, iščekuje.

“Za mnom”, reče Lengdon. Žustro je krenuo kroz prolaz, ispitujući natpise na svakom trezoru. “Sećaš se da sam ti pričao o Stazi prosvetljenja? Kako su iluminati regrutovali nove članove pomoću složenog testa?”

“Potraga za blagom”, reče Vitorija, prateći ga.

“Izazov za iluminare, jednom kada su postavili oznake, bio je da pronađu način da saopšte naučnoj zajednici da staza postoji.”

“Logično”, reče Vitorija. “Inače je niko ne bi tražio.”

“Da, a čak i da su znali da staza postoji, naučnici ne bi mogli da otkriju gde počinje. Rim je ogroman.”

“U redu.”

Lengdon je nastavio niz sledeći prolaz, proučavajući pločice dok je pričao. “Pre nekih petnaest godina, grupa istoričara sa Sorbone i ja smo otkrili hrpu pisama iluminata u kojima se spominjao segno.”

“Znak. Obaveštenje o stazi i mestu na kome počinje.”

“Tačno. Od tada, brojni akademici koji proučavaju iluminare, uključujući i mene, pronašli su i druge aluzije na segno. Danas je prihvaćena teorija da putokaz postoji i da ga je Galilej masovno distribuirao po naučnoj zajednici bez znanja Vatikana.”

“Kako?”

“Nismo sigurni, ali najverovatnije kao štampanu publikaciju. Tokom godina je objavio mnoge knjige i pisma.”

“Koje je Vatikan bez sumnje video. Zvuči opasno.”

“Tačno. Pa ipak, segno je bio distribuiran.”

“Ali niko ga nikada nije pronašao?”

“Ne. Mada je čudno da, gde god su se pojavljivale aluzije na segno - u masonskim dnevnicima, prastarim naučnim časopisima, pismima iluminata - često je spominjan kao broj.”

“666?”

Lengdon se nasmeši. “U stvari, u pitanju je 503.”

“Što znači šta?”

“Niko od nas nije uspeo to da otkrije. Postao sam fasciniran brojem 503, pokušavajući da pronađem neko značenje u tom broju - pomoću numerologije, mapa, geografske širine.” Lengdon je stigao do kraja reda, skrenuo za ugao i požurio razgledanje sledećeg reda pločica dok je govorio. “Mnogo godina mi je ličilo na trag to što broj 503 počinje cifrom pet... jednim od svetih brojeva iluminata.” Zastao je.

“Nešto mi govori da si nedavno rešio problem i da smo zato ovde.”

“Tačno”, reče Lengdon, dozvoljavajući sebi kratak trenutak ponosa prema svome radu. “Da li si upoznata sa Galilejevom knjigom pod nazivom Dialogo?”

“Naravno. Poznata je među naučnicima kao najveća naučna izdaja.”

Izdaja nije reč koju bi Lengdon upotrebio, ali je znao šta je Vitorija htela da kaže. Ranih 1630-tih, Galilej je želeo da objavi knjigu koja je zastupala kopernikanski heliocentrični model sunčevog sistema, ali Vatikan nije dozvoljavao objavljivanje ako Galilej ne uvrsti podjednako ubedljive dokaze za crkvin geocentrični model - model za koji je Galilej znao da je potpuno pogrešan. Galilej nije imao drugog izbora sem da se povinuje zahtevima crkve i objavi knjigu u kojoj će podjednako pažnje posvetiti tačnom i netačnom modelu.

“Kao što verovatno znaš”, reče Lengdon, “uprkos kompromisu, Dijalog je ipak proglašen jeretičkim i Vatikan je autora smestio u kućni pritvor.”

“Nijedno dobro delo ne prolazi nekažnjeno.”

Lengdon se nasmeši. “Potpuno tačno. A ipak, Galilej je bio uporan. Dok se nalazio u kućnom pritvoru, u tajnosti je napisao manje poznat

rukopis koji naučnici često brkaju sa Dijalogom. Tu knjigu je nazvao Discorsi.”

Vitorija klimnu glavom. “Čula sam za nju. Diskorsi o plimi i oseci”

Lengdon začuta, zapanjen što je čula za opskurnu publikaciju o kretanju planeta i njihovom uticaju na plimu i oseku.

“Hej”, rekla je, “pričaš sa italijanskim pomorskim biologom čiji se otac klanjao Galileju.”

Lengdon se nasmejao. Ipak, Diskursi nisu ono što su tražili. Lengdon je objasnio da Diskursi nisu jedino Galilejevo delo napisano u kućnom pritvoru. Istoričari veruju da je takođe napisao malo poznatu knjižicu pod nazivom Diagramma.

“Diagramma della Verita”, reče Lengdon. “Dijagram istine.”

“Nikad čula za nju.”

“Nisam iznenađen. Dijagram je predstavljao Galilejevo najtajanstvenije delo - navodno neka vrsta rasprave o naučnim činjenicama koje je smatrao istinitim, ali mu nije bilo dozvoljeno da ih objavi. Poput nekih od njegovih ranijih rukopisa, Dijagram je prokrijumčaren iz Rima od strane prijatelja i tiho objavljen u Holandiji. Knjižica je postala veoma popularna u naučnom podzemlju Evrope. Onda je Vatikan saznao za nju i započeo kampanju spaljivanja knjiga.”

Vitorija je sada izgledala zaintrigirano. “I ti misliš da se u Dijagramu nalazi rešenje? Segno. Informacija o Stazi prosvetljenja.”

“Galilej je proneo glas preko Dijagrama. U to sam siguran.” Lengdon je ušao u treći red trezora i nastavio da proučava natpise. “Arhivisti godinama tragaju za kopijom Dijagrama. Ali spaljivanje i nizak stepen trajanja knjižice, izgleda da su je izbrisali sa lica zemlje.”

“Stepen trajanja?”

“Izdržljivost. Arhivisti ocenjuju dokumente skalom od jedan do deset prema njihovom strukturalnom integritetu. Dijagram je bio štampan na papirusu od šaša. Nešto poput papirne maramice. Traje nešto kraće od jednog stoleća.”

“Zašto ne na nečem jačem?”

“Galilejev nalog. Da bi zaštitio svoje sledbenike. Na ovaj način, svaki naučnik koga bi uhvatili sa primerkom bi mogao jednostavno da je baci u vodu i knjižica bi se rastvorila. Bilo bi to dobro uništavanje dokaza, ali loše za arhiviste. Veruje se da je samo jedan primerak opstao nakon osamnaestog veka.”

“Jedan?” Vitorija je na trenutak delovala zadivljeno dok se osvrkala po prostoriji. “I on je ovde?”

“Konfiskovan u Holandiji od strane Vatikana ubrzo nakon smrti Galileja. Već godinama pokušavam da ga vidim. Još od kako sam otkrio šta se u njemu nalazi.”

Kao da je čitala Lengdonove misli, Vitorija je prešla preko hodnika i počela da razgleda susedni red trezora, udvostručujući njihovu efikasnost.

“Hvala”, reče on. “Traži natpise koji bi se mogli odnositi na Galileja, nauku, naučnike. Prepoznaćeš ih kada ih vidiš.”

“U redu, ali još uvek mi nisi objasnio kako si otkrio da se rešenje nalazi u Dijagramu. To je imalo nekakve veze sa brojem koji si stalno viđao u pismima iluminata? 503?”

Lengdon se nasmeši. “Da. Bilo mi je potrebno dosta vremena, ali sam konačno shvatio da je 503 jednostavna šifra. Ona jasno ukazuje na Dijagram.”

Lengdon je ponovo proživljavao taj trenutak neočekivanog otkrovenja: 16. avgust. Pre dve godine. Stajao je kraj jezera na venčanju sina svog kolege. Gajde su dudukale nad vodom, dok su svatovi izvodili svoj jedinstveni nastup... dereglijom preko jezera. Brod je bio okićen cvećem i vencima. Na trupu je ponosno nosio rimski broj DCII.

Zbunjen oznakom, Lengdon je upitao nevestinog oca: “Zašto 602?”

“602?”

Lengdon je pokazao prema deregliji. “DCII je rimska oznaka za 602.”

Čovek se nasmejao. “To nije rimski broj. To je ime broda.”

“DCII?”

Čovek je klimnuo glavom. “The Dick and Connie II.”

Lengdon se osećao glupo. Dik i Koni su bili mladenci. Deregljia je očigledno nazvana po njima. “Šta se desilo sa DCI?”

Čovek je zastenjao. “Potonula je juče za vreme probe venčanja.”

Lengdon se nasmejao. “Žao mi je što to čujem.” Pogledao je prema dereglji. DCII, mislio je. Poput minijature QEIIU. Sledeće sekunde mu je sinulo.

Sada se Lengdon okrenuo prema Vitoriji. “503 je”, reče, “kao što sam već pomenuo, šifra. To je iluminatski način da se sakrije nešto što u stvari predstavlja rimski broj. Broj 503 je u rimskim brojevima...”

“DIII.”

Lengdon je podigao pogled. “To je bilo brzo. Molim te, nemoj mi reći da si iluminat.”

Nasmejala se. “Koristim rimske brojeve za kodifikovanje pučinskih slojeva.”

Naravno, pomisli Lengdon. Zar to ne radimo svi.

Vitorija ga je posmatrala. “Pa koje je značenje broja DIII?”

“DI i DII i DIII su veoma stare skraćenice. Koristili su ih u prošlosti naučnici da bi razlikovali tri Galilejeva spisa koji su najčešće bili brkani.”

Vitorija je brzo udahнула. “Dialogo... Discorsi... Diagramma.”

“D-jedan. D-dva. D-tri. Sva tri naučni radovi. Sva tri kontroverzni. 503 je DIII. Diagramma. Treća knjiga.”

Vitorija je bila zbunjena. “Ali jedna stvar još uvek nema smisla. Ako se ovaj segno, ovaj znak, ovo obaveštenje o Stazi iluminata stvarno nalazilo u Galilejevom Dijagramu, kako ga Vatikan nije primetio kada su zaplenili sve primerke?”

“Možda su ga videli ali ne i shvatili. Sećaš se iluminatskih oznaka? Skrivanja stvari pred svačijim očima? Disimulacije? Izgleda da je segno bio skriven na isti način - svima pred očima. Nevidljiv za one koji ga

nisu tražili. I takođe nevidljiv za one koji ga nisu razumeli.”

“Što znači?”

“Što znači da ga je Galilej dobro sakrio. Prema istorijskim spisima, segno je bio napisan u obliku koji su iluminati zvali lingua pura.”

“Čisti jezik?”

“Matematika?”

“Rekao bih da je tako. Deluje prilično očigledno. Na kraju krajeva, Galilej je bio naučnik i napisao je to za druge naučnike. Matematika bi bila logičan jezik za ostavljanje tragova. Knjižica se zove Dijagram, što znači da bi i matematički dijagrami mogli biti deo šifre.”

U Vitorijinom glasu se nazirala trunčica optimizma. “Pretpostavljam da je Galilej mogao da stvori neku vrstu matematičke šifre koju sveštenstvo ne bi primetilo.”

“Ne zvučiš potpuno ubeđeno”, reče Lengdon, krećući se dalje prolazom.

“I nisam. Uglavnom zato što nisi ni ti. Ako si bio toliko siguran u vezi sa DIII, zašto nisi to objavio? Onda bi neko ko ima pristup vatikanskom arhivu mogao da dođe ovamo i odavno proveri Dijagram.”

“Nisam želeo da to objavim”, reče Lengdon. “Naporno sam radio da dođem do toga i...” Prekinuo je, posramljen.

“Želeo si slavu.”

Lengdon oseti kako crveni. “Na neki način. Stvar je u tome što...”

“Nemoj biti toliko posramljen. Pričaš sa naučnikom. Objavi ili nestani. U CERN-u to zovemo ‘potvrdi ili se uguši’.”

“Nije u pitanju samo to što sam želeo da budem prvi. Takođe me je brinulo da će, ako pogrešni ljudi saznaju za podatke u Dijagramu, on možda nestati.”

“Kad kažeš pogrešni ljudi, misliš na Vatikan?”

“Nije da su pogrešni, per se, ali crkva nikada nije isticala iluminatsku pretnju. Ranih 1900-tih Vatikan je otišao toliko daleko da

su tvrdili kako su iluminati samo plod bujne mašte. Stanovište sveštenstva je bilo, možda i opravdano, da je poslednje što hrišćani treba da znaju to da je postojao veoma moćan antihrišćanski pokret koji se infiltrirao u njihove banke, politiku i univerzitete.”

Sadašnje vreme, Roberte, podsetio je sam sebe. POSTOJI moćna antihrišćanska sila koja se infiltrirala u njihove banke, politiku i univerzitete.

“Ti misliš da bi Vatikan zakopao svaki dokaz koji potvrđuje iluminatsku pretnju?”

“Veoma verovatno. Bilo kakva pretnja, stvarna ili zamišljena, slabi veru u moć crkve.”

“Još samo jedno pitanje.” Vitorija je zastala i pogledala ga kao da je vanzemaljac. “Da li se ti šališ?”

Lengdon je stao. “Kako to misliš?”

“Hoću reći, je li ovo stvarno tvoj veliki plan?”

Lengdon nije bio siguran da li u njenim očima vidi radoznalo sažaljenje ili čisti užas. “Misliš na pronalaženje Dijagrama?”

“Ne, mislim na pronalaženje Dijagrama, lociranje oznake stare četiri stotine godina, dešifrovanje nekakve matematičke šifre i praćenje drevnog traga od umetničkih dela kojeg su samo najgenijalniji naučnici u istoriji uspeli da prate... sve to u sledeća četiri sata.”

Lengdon slegnu ramenima. “Otvoren sam za druge predloge.”

Robert Lengdon je stajao pred arhivskim trezorom br. 9 i čitao natpise na policama.

BRAHE... CLAVIUS... COPERNICUS... KEPLER... NEWTON Dok je ponovo čitao imena, osetio je iznenadnu nelagodnost. Ovde su naučnici... ali gde je Galilej?

Okrenuo se ka Vitoriji, koja je proveravala sadržaj obližnjeg trezora.

“Pronašao sam pravu temu, ali Galilej nedostaje.”

“Ne nedostaje”, rekla je, mršteći se dok je pokazivala na sledeći trezor. “Ovde je. Ali nadam se da si poneo svoje naočare za čitanje, pošto je čitav ovaj trezor njegov.”

Lengdon je dotrčao. Vitorija je bila u pravu. Na svakoj pločici na trezoru br. 10 pisalo je isto. IL PROCESO GALILEANO Lengdon tiho zviznu, sada shvatajući zašto je Galilej imao sopstveni trezor. “Slučaj Galilej”, divio se, žmirkajući kroz staklo prema mračnim konturama polica. “Najduži i najskuplji pravni proces u istoriji Vatikana. Četrnaest godina i šest stotina miliona lira. Sve je ovde.”

“Hrpica pravnih spisa.”

“Izgleda da advokati tokom vekova nisu mnogo evoluirali.”

“Nisu ni ajkule.”

Lengdon je prišao velikom žutom dugmetu na zidu trezora. Pritisnuo ga je i redovi svetala u unutrašnjosti su zazujali. Svetla su bila tamnocrvena i pretvarala su kocku u blistavu grimiznu ćeliju... lavirint visokih polica.

“Moj Bože”, reče Vitorija, pomalo zaplašeno. “Hoćemo li da se sunčamo ili da radimo?”

“Pergament i velum blede, pa se u trezorima ne koristi obično osvetljenje.”

“Čovek ovde može da poludi.”

Ili gore, pomisli Lengdon, prilazeći jedinom ulazu u trezor. "Jedno malo upozorenje. Kiseonik je oksidant, zato ga ima veoma malo u hermetički zatvorenom trezoru. Unutra je delimični vakuum. Disanje je otežano."

"Hej, ako matori kardinali mogu da izdrže..."

Tačno, pomisli Lengdon. Neka i mi budemo iste sreće.

Ulaz u trezor se sastojao od jednih elektronskih obrćućih vrata. Lengdon je opazio uobičajeni raspored četiri dugmeta na unutrašnjoj strani vrata, po jedno u svakom pregratku. Kada se dugme pritisne, motorizovana vrata bi se pokrenula i obrnula za predviđenih pola kruga pre nego što bi se zaustavila - standardni postupak u cilju očuvanja integriteta unutrašnjosti trezora.

"Kada ja uđem", reče Lengdon, "samo pritisni dugme i uđi za mnom. Vlažnost vazduha unutra je samo osam procenata, pa se nemoj začuditi ako ti se osuše usta."

Lengdon je ušao u rotirajući odeljak i pritisnuo dugme. Vrata su glasno zazujala i počela da se okreću. Dok se kretao sa njima, Lengdon se pripremio za fizički šok koji je uvek pratio prvih nekoliko sekundi u hermetički zatvorenom trezoru. Ulazak u zapečaćeni arhiv je ličio na trenutni prelazak sa nivoa mora na visinu od 7.000 metara. Mučnina i vrtoglavica su bili uobičajeni. Vidiš duplo, dišeš duplo, podsetio je sam sebe na mantru arhivista.

Lengdon oseti pritisak u ušima. Začulo se šištanje vazduha i vrata su se zaustavila.

Ušao je.

Lengdonov prvi utisak je bio da je vazduh unutra još ređi nego što je očekivao. Izgleda da je Vatikan shvatao svoj arhiv ozbiljnije od drugih. Lengdon se izborio sa mučninom i opustio grudi dok su mu se plućni kapilari širili. Osećaj davljenja je brzo prošao. Evo ga delfin, razmišljao je, zahvalan što su se njegovih pedeset dužina bazena dnevno pokazali od koristi. Dišući normalnije, osvrnuo se po trezoru. Uprkos providnim spoljnim zidovima, osetio je poznatu nervozu. U kutiji sam, pomislio je. Krvavocrvenoj kutiji.

Vrata iza njega su se oglasila i Lengdon se okrenuo da posmatra Vitorijin ulazak. Kada je ušla, oči su joj istog trenutka zasuzile i počela je teško da diše.

“Sačekaj minut”, reče Lengdon. “Ako ti se zamuti u glavi, sagni se.”

“Osećam... se...”, zagrcnu se Vitorija, “kao da... ronim... sa pogrešnom... mešavinom u boci.”

Lengdon je sačekao da se ona akiimatizuje. Znao je da će biti u redu. Vitorija Vetra je očigledno bila u izvanrednoj formi, za razliku od teturave prastare bivše studentkinje Redklifa koju je Lengdon jednom proveo kroz hermetički zatvoren trezor Vajdenerove biblioteke. Obilazak se završio tako što je Lengdon primenio disanje usta na usta na staroj ženi koja je zamalo udahнула svoje lažne zube.

“Da li se osećaš bolje?” upitao je.

Vitorija klimnu glavom.

“Leteo sam u vašem prokletom svemirskom avionu, pa sam pomislio da uzvratim uslugu.”

Ovo je iznudilo osmeh. “Touche.”

Lengdon posegnu u kutiju kraj vrata i izvadi bele pamučne rukavice.

“Svečana prilika?” pitala je Vitorija.

“Kožna kiselina. Ne smemo da diramo dokumente bez njih. Trebaće ti par.”

Vitorija je navukla rukavice. “Koliko vremena imamo?”

Lengdon pogleda na svoj sat sa Mikijem Mausom. “Upravo je prošlo sedam.”

“Moramo da pronađemo ovo za jedan sat.”

“U stvari”, reče Lengdon, “nemamo toliko vremena.” Pokazao je na ventilacionu cev iznad njihovih glava.

“Kustos bi obično trebalo da uključi sistem za reoksigenaciju kada je neko u trezoru. Ne i danas. Dvadeset minuta i oboje ćemo disati na prazno.”

Vitorija je vidno pobledela na crvenom svetlu.

Lengdon se nasmešio i zategao rukavice. "Potvrdi ili se uguši, g-
đice Vetra. Miki otkucava."

Izveštač BBC-ja Ginter Glik je zurio u mobilni telefon u svojoj ruci deset sekundi pre nego što je konačno prekinuo vezu.

Činita Mekri ga je posmatrala iz zadnjeg dela kombija. "Šta se desilo? Ko je to bio?"

Glik se okrenuo, osećajući se kao dete koje je upravo primilo božićni poklon za koji se pribojavalo da nije namenjen njemu. "Upravo sam dobio obaveštenje. Nešto se dešava u Vatikanu."

"Zove se konklava", reče Činita. "Žešće obaveštenje."

"Ne, nešto drugo." Nešto veliko. Pitao se da li je priča koju mu je sagovornik upravo ispričao mogla biti tačna. Glik se osetio posramljenim kada je shvatio da se moli da bi mogla. "Šta bi odgovorila kada bih ti rekao da su četiri kardinala kidnapovana i da će biti ubijeni večeras u različitim crkvama."

"Rekla bih da se neko iz kancelarije sa bolesnim smislom za humor zafrkava s tobom."

"Šta ako ti kažem da ćemo dobiti tačnu lokaciju prvog ubistva?"

"Želim da znam sa kim si kog đavola upravo pričao."

"Nije rekao."

"Možda zato što je običan serator?"

Glik je navikao na Mekrin cinizam, ali ona je zaboravljala da su lažovi i luđaci bili deo Glikovog posla tokom skoro čitave decenije u Britanskom brbljivcu. Ovaj poziv nije delo ni jednog ni drugog. Ovaj čovek je zvučao hladno i razumno. Logično. Zvaću te pre osam sati, rekao je čovek, i reći ću ti gde će se desiti prvo ubistvo. Snimci koje ćeš napraviti će te načiniti slavnim. Kada je Glik zahtevao da zna zašto mu daje tu informaciju, odgovor je bio leden poput čovekovog srednoistočnog akcenta. Mediji su desna ruka anarhije.

"Takođe mi je rekao još nešto", reče Glik.

"Šta? Da je Elvis Prišli upravo izabran za papu?"

“Prikači se na bazu podataka BBC-ja, hoćeš li?” Glik je osećao pumpanje adrenalina. “Hoću da vidim koje još priče imamo o ovim tipovima.”

“Kojim tipovima?”

“Učini mi to.”

Mekri je uzdahnula i priključila se u bazu podataka BBC-ja. “Ovo će potrajati koji trenutak.”

Gliku se mutilo u glavi. “Bilo mu je veoma bitno da zna imam li kamermana.”

“Snimateljicu.”

“I da li smo sposobni za prenos uživo.”

“Jedan zarez petsto trideset sedam megaherca. O čemu se radi?” Baza podataka je zapištala. “U redu, na vezi smo. Šta ti treba?”

Glik joj je dao reč za pretragu. Mekri se okrenula i zapiljila u njega. “Iskreno se nadam da se šališ.”

Unutrašnja organizacija arhivskog trezora br. 10 nije bila toliko intuitivna koliko se Lengdon nadao i izgleda da se rukopis Dijagrama nije nalazio zajedno sa ostalim sličnim Galilejevim delima. Bez pristupa kompjuterizovanom Biblionu i referentnom sistemu, Lengdon i Vitorija su bili nemoćni.

“Siguran si da je Dijagram ovde?” pitala je Vitorija.

“Potpuno. Na spisku je i Ufficio della Propaganda delle Fede...”

“U redu. Dokle god si siguran.” Krenula je na levu, dok je on krenuo na desnu stranu.

Lengdon započe detaljnu pretragu. Bila mu je potrebna svaka trunčica samokontrole da ne zastane i prelista svako blago pored kojeg je prošao. Zapanjujuća kolekcija. Esejista... Zvezdani glasnik... Pisma o sunčevim pegama... Pisma nadvojvotkinji Kristini... Apologia pro Galileo... i još mnogo toga.

Vitorija je bila ta koja je otkrila blago u dnu trezora. Povikala je grlenim glasom: “Diagramma della Verita!”

Lengdon pojuri do nje kroz grimiznu izmaglicu. “Gde?”

“Vitorija pokaza prstom i Lengdon odmah shvati zašto ga nisu ranije pronašli. Rukopis se nalazio u futroli za spise, a ne na polici. Futrole za spise su bile uobičajeno sredstvo za skladištenje neuvezanih stranica. Natpis na prednjem delu posude nije ostavljao mesta sumnji u njen sadržaj.

DIAGRAMMA DELLA VERITA, Galileo Galilei, 1639

Lengdon se spustio na kolena, a srce mu je lupalo. “Dijagram.” Nasmešio joj se. “Odlično urađeno. Pomozi mi da izvučem ovu kutiju.”

Vitorija je kleknula pored njega i zajedno su povukli. Metalna fioka na kojoj je stajala posuda zakotrljala se na točkićima, otkrivajući je.

“Nema brave?” reče Vitorija, iznenađena najobičnijom kvačicom.

“Nikada. Dokumenti se ponekad moraju brzo evakuisati. Poplave i

požari.”

“Otvori ga onda.”

Lengdonu nije bilo potrebno ohrabrivanje. Sa snom svog akademskog života pred sobom i sve manjom količinom vazduha u prostoriji, nije bio raspoložen za dangubljenje. Skinuo je kvačicu i podigao poklopac. Unutra je, prostrta na dnu posude, ležala crna platnena futrola. Poroznost tkanine je bila od ključnog značaja za očuvanje njenog sadržaja. Lengdon posegnu obema rukama i izvadi futrolu iz posude, držeći je vodoravno.

“Očekivala sam sanduk sa blagom”, reče Vitorija. “Više mi liči na jastučnicu.”

“Za mnom!”. Držeći vreću ispred sebe poput žrtvenog dara, Lengdon krenu prema središtu prostorije gde se nalazio uobičajeni staklom prekriveni arhivski sto za proučavanje. Iako je centralna lokacija imala svrhu da smanji prenos dokumenata po trezoru, proučavaoci su cenili privatnost koju su nudile okolne police. U najpoznatijim svetskim trezorima se dolazilo do otkrića na kojima se gradila karijera i većini akademika su smetali rivali koji pilje u njih kroz staklo dok istražuju.

Lengdon položi futrolu na sto i otkopča je. Vitorija je stajala kraj njega.

Preturajući po poslužavniku sa arhivskim alatom, Lengdon je našao štipaljku sa presvučenim vrhovima koje su arhivisti zvali cimbala za prste - veliku pincetu sa pljosnatim diskovima na svakom kraju. Dok mu je uzbuđenje raslo, Lengdon se uplašio da će se svakog trenutka probuditi nazad u Kembridžu sa gomilom testova za pregledanje.

Duboko udahnuvši, otvorio je vrećicu. Uvukao je štipaljku prstima koji su se tresli u pamučnim rukavicama.

“Opusti se”, reče Vitorija. “To je papir, a ne plutonijum.”

Lengdon provuče krajeve oko hrpice spisa unutra i potrudi se da ih ravnomerno uhvati. Onda ih je, umesto da ih izvuče, držao u mestu dok je svlačio vrećicu - arhivska procedura kojom se smanjivalo

habanje predmeta.

Zadržavao je dah sve dok nije sklonio vrećicu i uključio osvetljenje u stolu.

Vitorija je sada izgledala poput utvare, osvetljena odozdo lampama ispod stakla. “Male stranice”, rekla je glasom ispunjenim poštovanjem.

Lengdon klimnu glavom. Hrpa listova pred njim je izgledala poput stranica otkinutih iz džepnog romana. Lengdon je primetio da je prva stranica kitnjasto ukrašena i da je na njoj ispisan naslov, datum i Galilejev svojeručni potpis.

Od tog trenutka, Lengdon zaboravi na skućenu prostoriju, na svoju iscrpljenost, na užasne događaje koji su ga doveli ovamo. Jednostavno je zadivljeno zurio. Bliski susreti sa istorijom su ga uvek ostavljali ošamućenog od poštovanja... kao pri posmatranju poteza četkice na Mona Lizi.

Zamućeni žuti papirus nije ostavljao mesta sumnji u svoju starost i autentičnost, ali izuzimajući neizbežnu izbledeost, dokument je bio u izvanrednom stanju. Blaga izbledeost pigmenta. Manje listanje i kohezija papirusa.

Ali sve u svemu... u neverovatno dobrom je stanju. Proučio je rukom urađene gravure na koricama, dok mu se pogled maglio usled nedostatka vlage u vazduhu. Vitorija je ćutala.

“Dodaj mi lopaticu, molim te.” Lengdon pokaza na poslužavnik ispunjen arhivskim alatom od nerđajućeg čelika koji je stajao kraj Vitorije. Vitorija mu ju je dodala. Lengdon prihvati alatku u ruku. Bila je kvalitetna. Prešao je prstima preko površine da bi uklonio statički elektricitet i onda pažljivo zavukao sečivo ispod korica.

Prva stranica je bila ispisana rukom, sitnom stilizovanom kaligrafijom skoro nemogućom za čitanje. Lengdon je odmah primetio da na stranici nema dijagrama ni brojeva. U pitanju je esej.

“Heliocentričnost”, reče Vitorija, prevodeći naslov prvog poglavlja. Prešla je očima po tekstu. “Izgleda da se Galilej jednom za svagda odrekao geocentričnog modela. U pitanju je staroitalijanski, pa nemoj

očekivati savršen prevod.”

“Zaboravi na to”, reče Lengdon. “Tražimo matematiku. Čisti jezik.” Upotrebio je lopaticu da bi okrenuo stranicu. Još jedan esej. Bez matematike i dijagrama. Lengdonove ruke su počele da se znoje u rukavicama.

“Kretanja planeta”, reče Vitorija, prevodeći naslov.

Lengdon se namršti. U bilo kojoj prilici, fascinirala bi ga prilika da pročita ovo; činila mu se neverovatnom činjenica da je trenutni model planetarnih orbita NASA-e navodno skoro identičan Galilejevim predviđanjima.

“Nema matematike”, rekla je Vitorija. “Govori o retrogradnim kretanjima i eliptičnim orbitama ili nečem sličnom.”

Eliptične orbite. Lengdon se setio da je većina Galilejevih pravnih problema počela kada je planetarna kretanja opisao kao eliptična. Vatikan je uzdizao savršenstvo kruga i insistirao da nebeska kretanja mogu biti samo kružna. Međutim, Galilejevi iluminuti su videli savršenstvo i u elipsi, poštujući matematičku dualnost njenog dvostrukog fokusa. Iluminatska elipsa je i danas istaknuta u modernim masonskim tablama za precrtavanje.

“Dalje”, reče Vitorija.

Lengdon okrenu stranicu.

“Mesečeve mene i kretanja plime”, rekla je. “Nikakvih brojeva. Nikakvih dijagrama.”

Lengdon ponovo okrenu stranicu. Ništa. Nastavio je da prelistava narednih desetak stranica. Ništa. Ništa.

Ništa.

“Mislila sam da je ovaj tip bio matematičar”, reče Vitorija. “Ovde je sve tekst.”

Lengdon je osećao da ima sve manje vazduha u plućima. Njegove nade je takođe bilo sve manje. Hrpa je nestajala.

“Ovde nema ničeg”, reče Vitorija. “Nikakve matematike. Nekoliko

datuma i uobičajenih brojeva, ali ništa što bi ličilo na trag.”

Lengdon okrenu poslednju stranicu i uzdahnu. I ona je bila esej.

“Kratka knjiga”, reče Vitorija, mršteći se.

Lengdon klimnu glavom.

“Merda, kako mi kažemo u Rimu.”

Sranje je prava reč, pomisli Lengdon. Njegov odraz u staklu kao da mu se rugao, poput prilike koja mu je uzvratila pogled sa njegovog prozora prema zalivu ovog jutra. Ostareli duh. “Mora biti nečeg”, reče, iznenađen promuklim očajanjem u svom glasu. “Segno je ovde negde. Znam to!”

“Možda si pogrešio u vezi sa DIII?”

Lengdon se okrenuo i zapiljio u nju.

“U redu”, složila se, “DIII savršeno ima smisla. Ali možda trag nije matematički?”

“Lingua pura. Sta bi drugo moglo biti?”

“Umetnost?”

“Osim što u knjizi nema dijagrama ni crteža.”

“Jedino znamo da se lingua pura odnosi na nešto što nije italijanski. Matematika samo izgleda logično.”

“Slažem se.”

Lengdon je odbio da tako brzo prihvati poraz. “Brojevi mora da su ispisani slovima. Matematika mora da je u rečima a ne u računici.”

“Biće nam potrebno dosta vremena da pročitamo sve.”

“Vremena nemamo. Moraćemo da podelimo posao.” Lengdon je prevrnuo hrpu na početak. “Znam dovoljno italijanskog da primetim brojeve.”

Koristeći lopaticu, podelio je hrpu poput špila karata i položio prvih desetak stranica pred Vitoriju. “Ovde je negde. Siguran sam u to.”

Vitorija se nagnula napred i okrenula prvu stranicu rukom.

“Lopatica!” reče Lengdon, dodajući joj još jednu alatku sa poslužavnika. “Upotrebi lopaticu.”

“Imam rukavice”, zagundala je. “Koliko štete mogu da napravim?”

“Samo je upotrebi.”

Vitorija je podigla lopaticu. “Osećaš isto što i ja?”

“Napetost?”

“Ne. Nedostatak vazduha.”

I Lengdona je to definitivno mučilo. Vazduh se proređivao brže nego što je očekivao. Znao je da moraju da požure. Arhivske zagonetke mu nisu predstavljale ništa novo, ali obično je imao više od nekoliko minuta da ih reši.

Ne rekavši više ni reč, sagnuo je glavu i počeo da prevodi prvu stranicu na svojoj hrpi.

Pokaži se, prokletinjo! Pokaži se!

Negde ispod Rima, mračna prilika se spuštala rampom od kamena u podzemni tunel. Prastari prolaz je bio osvetljen samo bakljama koje su činile vazduh toplim i zagušljivim. Ispred njega, preplašeni glasovi odraslih ljudi su uzalud dozivali, odjekujući u skućenom prostoru.

Zašao je za ugao i ugledao ih, tačno onako kako ih je ostavio - četiri starca, preplašena, zatvorena u kamenom sobičku iza zardalih gvozdenih rešetaka.

“Qui etes-vous?” upitao je jedan od njih na francuskom. “Šta nameravate da uradite sa nama?”

“Hilfe!” rekao je drugi na nemačkom. “Pustite nas!”

“Znate li ko smo mi?” pitao je jedan na engleskom sa španskim akcentom.

“Tišina”, naredio je hrapavi glas. U toj reči se nazirala konačnost.

Četvrti zatvorenik, Italijan, tih i zamišljen, zagledao se u mastiljavu prazninu očiju njihovog tamničara i mogao se zakleti da je ugledao sam pakao.

Bog neka nam je u pomoći, pomislio je.

Ubica je pogledao na sat i ponovo se okrenuo prema zatvorenicima. “Da vidimo”, rekao je. “Ko će biti prvi?”

U arhivskom trezoru br. 10, Lengdonu su kroz glavu prolazili italijanski brojevi dok je proučavao kaligrafiju pred sobom. Mille... centi... uno, duo, tre... cincuenta. Treba mi numerička veza! Bilo šta, prokletstvo!

Kada je stigao do kraja stranice, podigao je lopaticu da je okrene. Dok je poravnavao sečivo sa sledećom stranicom, ušeptrljio se, pokušavajući da drži mirno alatku. Nekoliko minuta kasnije je spustio pogled i shvatio da je odustao od lopatice i okretao stranice rukom. Ups, pomislio je, osećajući se pomalo poput zločinca. Nedostatak kiseonika je uticao na njegove inhibicije. Izgleda da ću goreti u paklu za arhiviste.

"I bilo je vreme", reče Vitorija kada je videla Lengdona kako okreće stranice rukom. Bacila je lopaticu i povelala se za njegovim primerom.

"Jesi li našla išta?"

Vitorija odmahnu glavom. "Ništa što liči na matematiku. Preskočila sam dosta... ali ništa od toga ne izgleda kao trag."

Lengdon nastavi prevođenje svojih stranica uz sve veće teškoće. Njegovo znanje italijanskog je najblaže rečeno bilo klimavo, a sitan rukopis i arhaični jezik su još više usporavali stvari. Vitorija je stigla do kraja svoje hrpe pre Lengdona i delovala je malodušno dok je ponovo prelistavala stranice. Upustila se u još jednu intenzivnu pretragu.

Kada je Lengdon završio poslednju stranicu, opsovao je sebi u bradu i bacio pogled prema Vitoriji. Ona se mrštila, čkiljeći nad jednom od svojih stranica. "Šta je bilo?" upitao je.

Vitorija nije podigla pogled. "Ima li nekakvih fusnota na tvojim stranicama?"

"Nisam ih primetio. Zašto?"

"Ova stranica ima fusnotu. Skrivena je u nabore."

Lengdon pokuša da uoči ono što je posmatrala, ali mogao je samo

da razabere broj stranice u gornjem desnom uglu lista. Stranica broj pet. Bio mu je potreban trenutak da uoči vezu, a čak i tada mu je veza delovala labavo.

Peta stranica. Pet, Pitagora, pentagram, iluminati. Lengdon se zapitao da li bi iluminati izabrali petu stranicu da na njoj sakriju trag. Lengdon je u crvenkastoj magli koja ih je okruživala ugledao tračak nade. “Da li je fusnota matematička?”

Vitorija odmahnu glavom. “Tekst. Jedna rečenica. Veoma sitna slova, skoro da je nečitko.”

Njegova nada je izbledela. “Trebalo bi da bude matematika. Linguapura.”

“Da, znam.” oklevala je. “Mislim da bi ipak želeo da čuješ ovo.” Lengdon je osetio uzbuđenje u njenom glasu.

“Nastavi.”

Žmirkajući nad stranicom, Vitorija pročita rečenicu. “Na stazi svetlosti sveti je test.”

Reči nisu ni izdaleka ličile na ono što je Lengdon zamišljao. “Molim?”

Vitorija ponovi rečenicu. “Na stazi svetlosti sveti je test.”

“Stazi svetlosti?” Lengdon se uspravio.

“Tako kaže. Staza svetlosti.”

Dok je razmišljao o tim rečima, Lengdon oseti kako je njegov delirijum razvejan trenutkom jasnoće. Na stazi svetlosti sveti je test. Nije imao pojma kako će im to pomoći, ali ta rečenica se nije mogla neposrednije odnositi na Stazu prosvetljenja. Staza svetlosti. Sveti test. Glava mu je brujala poput motora sa lošim benzinom. “Da li si sigurna da si dobro prevela?”

Vitorija je oklevala. “U stvari...” Čudno ga je pogledala. “Tehnički, to nije prevod. Rečenica je napisana na engleskom.”

Lengdon na trenutak pomisli da je akustika odaje uticala na njegov sluh.

“Na engleskom?”

Vitorija mu pruži dokument i Lengdon pročita sićušnu štampu na dnu stranice. “Na stazi svetlosti sveti je test. Engleski? Šta engleski traži u italijanskoj knjizi?”

Vitorija slegnu ramenima. I ona je delovala ošamućeno. “Možda su pod lingua pura podrazumevali engleski? On se smatra međunarodnim jezikom nauke. U CERN-u svi govore engleski.”

“Ali ovo je bilo u 1600-tim”, usprotivi se Lengdon. “Niko nije govorio engleski u Italiji, čak ni...” Naglo se zaustavio, shvatajući šta je upravo hteo da kaže. “Čak ni... sveštenstvo.” Lengdonov akademski um je zujao najvećom brzinom. “1600-tih godina”, rekao je brže, “engleski je bio jedini jezik koji Vatikan još nije prihvatio. Koristili su italijanski, latinski, nemački, čak i španski i francuski, ali engleski je bio potpuno stran unutar Vatikana. Smatrali su engleski zagađenim, slobodoumnim jezikom profanih ljudi poput Sekspira i Čosera.” Lengdon se iznenada setio iluminatskih žigova Zemlje, Vazduha, Vatre i Vode. Legenda koja je tvrdila da su žigovi na engleskom je sada dobijala nekakav bizaran smisao.

“Hoćeš da kažeš da je možda za Galileja engleski bio la lingua pura zato što je bio jedini jezik kojeg Vatikan nije kontrolisao?”

“Tako je. Ili je možda, ostavivši trag na engleskom, Galilej suptilno uskratio pristup Vatikanu.”

“Ali to čak nije ni trag”, usprotivila se Vitorija, “Na stazi svetlosti sveti je test? Šta bi to kog đavola trebalo da znači?”

U pravu je, pomisli Lengdon. Rečenica im nije ni na koji način pomagala. Ali dok ju je ponovo u sebi izgovarao, uvideo je neobičnu stvar. E ovo je čudno, pomisli. Koje su šanse za to?

“Moramo da izađemo odavde”, reče Vitorija promuklim glasom.

Lengdon je nije čuo. Na stazi svetlosti sveti je test. “To je prokleti jampski pentametar”, reče iznenada, brojeći ponovo slogove. “Pet kupleta naizmenično naglašanih i nenaglašanih slogova.”

Vitorija je bila zbunjena “Jampski šta?”

Na trenutak, Lengdon se vratio nazad u akademiju Filip Ekseter, na čas engleskog subotom ujutro. Pakao na zemlji. Školska zvezda bejzbola, Piter Grir, imao je problema sa pamćenjem kupleta neophodnih za stih šekspirovskog jampskog pentametra. Njihov profesor, živahni učitelj po imenu Bisel, skočio je na sto i zarikao, "Penta-metar, Grir!

Pomisli na bazu! Penta-gon!

Pet strana! Penta! Penta! Penta! Zaboga!"

Pet kupleta, pomisli Lengdon. Svaki kuplet je, po definiciji, imao dva sloga. Nije mogao da veruje da tokom cele svoje karijere nikada nije primetio vezu. Jampski pentametar je bio simetrični metar zasnovan na svetim iluminatskim brojevima 5 i 2!"

Sada već nagađaš! reče Lengdon sebi, pokušavajući da odagna tu ideju.

To je beznačajna slučajnost! Ali pomisao je ostala. Pet... za Pitagoru i pentagram. Dva... za dvojnost svih stvari.

Trenutak kasnije, došao je do još jednog otkrića od kojeg su mu se noge odsekle. Jampski pentametar je zbog svoje jednostavnosti često nazivan "čistim stihom" ili "čistim metrom". La lingua pura? Da li je to bio čisti jezik koji su iluminati spominjali? Na stazi svetlosti sveti je test...

"Uh, uh", reče Vitorija.

Lengdon se okrenuo i izvrnuo stranicu naopačke. Osetio je grč u utrobi.

Ne opet. "Nema šanse da je ta rečenica ambigram!"

"Ne, nije ambigram... ali nije..." Nastavila je da okreće dokument pod pravim uglovima.

"Nije šta?"

Vitorija podiže pogled. "To nije jedina rečenica."

"Ima još jedna?"

"Postoji red na svakoj margini. Na vrhu, na dnu, sa leve i desne

strane. Mislim da je u pitanju poema.”

“Četiri stiha?” Lengdon se naježi od uzbuđenja. Galilej je bio pesnik?

“Da vidim!”

Vitorija nije puštala stranicu. Nastavila je da je okreće. “Nisam ranije videla stihove zato što su na samim ivicama.” Nadvila se nad poslednjim redom. “Huh. Znaš šta? Ovo uopšte nije napisao Galilej.”

“Molim!”

“Potpisao ih je Džon Milton.”

“Džon Milton?” Uticajni engleski pesnik koji je napisao Izgubljeni raj, bio je Galilejev savremenik i učenjak koga su ljubitelji zavera stavljali na vrh liste mogućih članova iluminata. Miltonova navodna povezanost sa Galilejevim iluminatima jedna je od legendi za koje je Lengdon verovao da su istinite. Ne samo što je Milton išao na detaljno dokumentovano hodočašće u Rim da bi “razgovarao sa prosvećenim ljudima”, nego je i imao sastanke sa Galilejem za vreme naučnikovog kućnog pritvora, sastanke koji su prikazani na mnogim renesansnim slikama, uključujući i slavnu sliku Galilej i Milton Anibalea Gatija, koja i dan danas visi u muzeju IMSS u Firenci.

“Milton je poznavao Galileja, zar ne?” reče Vitorija, konačno pružajući stranicu Lengdonu. “Možda je napisao ovu poemu kao uslugu?”

Lengdon je stegao zube dok je prihvatao parče papira. Spustio ga je na sto i pročitao stih na vrhu stranice. Zatim je okrenuo stranicu za 90 stepeni i pročitao stih na desnoj margini. Još jedan okret i pročitao je stih na dnu. Još jedan okret za levu. Završni okret je upotpunio krug. Bila su ukupno četiri stiha. Prvi stih kojeg je Vitorija pronašla je u stvari predstavljao treći stih poeme. Potpuno zapanjen, ponovo je pročitao četiri stiha, u smeru kazaljke na satu: gornji, desni, donji, levi. Kada je završio, izdahnuo je vazduh. Nije više bilo sumnje. “G-đice Vetra, pronašli ste ga.”

Škrto se nasmešila. “Dobro je, možemo li sada da bežimo odavde?”

“Moram da prepisem ove stihove. Treba mi papir i olovka.”

Vitorija odmahnu glavom. "Zaboravite na to, profesore. Nema vremena da se igrate pisara. Miki otkucava."

Uzela je od njega stranicu i krenula prema vratima.

Lengdon je ustao. "Ne možeš to izneti napolje! To je..."

Ali Vitorija je već otišla.

Lengdon i Vitorija su istrčali u dvorište ispred tajnog arhiva. Svež vazduh je delovao poput droge u Lengdonovim plućima. Ljubičaste tačke pred njegovim očima su brzo bledele. Međutim, krivica nije. Upravo je učestvovao u krađi neprocenjive relikvije iz najtajnijeg trezora na svetu. Imam poverenja u vas, rekao je komornik.

“Požuri”, reče Vitorija, još uvek držeći stranicu u ruci i napredujući laganim trkom preko Via Bordžija u pravcu Olivetijeve kancelarije.

“Ako taj papirus dođe u dodir sa vodom...”

“Smiri se. Kada dešifrujemo ovu stvar, vratićemo im njihovu svetu stranicu broj 5.”

Lengdon ubrza da bi održao korak. Osim što se osećao kao kriminalac, još uvek je bio ošamućen neverovatnim implikacijama dokumenta. Džon Milton je bio iluminat. Sastavio je poemu koju je Galilej ispisao na petoj stranici spisa... daleko od očiju Vatikana.

Dok su izlazili iz dvorišta, Vitorija je pružila stranicu Lengdonu. “Misliš da možeš da dešifruješ ovo? Ili smo poubijali sve one moždane ćelije iz zabave?”

Lengdon pažljivo uze dokument. Bez oklevanja ga je stavio u jedan od džepova svog sakoa od tvida, daleko od sunčeve svetlosti i opasnosti od vlage. “Već sam ga dešifrovao.”

Vitorija je stala u mestu. “Što si uradio?”

Lengdon nastavi dalje.

Vitorija je požurila i sustigla ga. “Pročitao si ga jednom! Mislila sam da bi trebalo da bude teško!”

Lengdon je znao da je u pravu, pa ipak je dešifrovao segno nakon prvog čitanja. Jedna savršena strofa jamskog pentametra i prvi oltar nauke se otkrio u drevnoj jasnoći. Doduše, morao je da prizna da ga je lakoća sa kojom je obavio zadatak ispunjavala zanovetajućim nemirom. On je dete puritanske radne etike. Još uvek je mogao da čuje svog oca kako ponavlja stari aforizam Nove Engleske: Ako nije bilo

bolno teško, uradio si ga pogrešno.

Lengdon se nadao da izreka greši. “Dešifrovao sam ga”, rekao je, krećući se sada brže. “Znam gde će se desiti prvo ubistvo. Moramo da upozorimo Olivetija.”

Vitorija ga je sustizala. “Kako možeš već da znaš? Daj da ponovo pogledam to.” Zavukla je gipku ruku u njegov džep sa spretnošću boksera i ponovo je izvukla stranicu.

“Pažljivo!” reče Lengdon. “Ne možeš...”

Vitorija ga je ignorisala. Lebdela je uz njega sa stranicom u ruci, držeći dokument prema večernjem svetlu i proučavajući margine. Kada je počela da čita naglas, Lengdon je posegnuo da joj uzme stranicu, ali se umesto toga našao opčinjen Vitorijinim akcentovanim altom koji je izgovarao slogove u savršenom ritmu sa njenim koracima.

Za trenutak, začuvši stihove naglas, Lengdon oseti kako putuje kroz vreme... kao da je jedan od Galilejevih savremenika, koji čuje poemu prvi put... i zna da je u pitanju test, mapa, trag koji otkriva četiri oltara nauke... četiri oznake koje obeležavaju tajnu stazu kroz Rim. Stihovi su tekli sa Vitorijinih usana poput pesme.

*Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom,
kroz Rim se mistični elementi pružaju.
Na stazi svetlosti sveti je test,
Nek te anđeli vode na poslu tom.*

Vitorija je pročitala ovo dvaput i onda začutala, kao da je osluškivala odjek prastarih reči.

Od zemaljskog groba Santija, ponovi Lengdon u sebi. Staza prosvetljenja je počinjala kod Santijeve grobnice. Odatle su, preko Rima, oznake obeležavale put. Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom, kroz Rim se mistični elementi pružaju.

Mistični elementi. Takođe je jasno. Zemlja, Vazduh, Vatra, Voda. Elementi nauke, četiri iluminatske oznake maskirane kao religiozne skulpture.

“Prva oznaka”, reče Vitorija, “izgleda da je kod Santijevog groba.”

Lengdon se smešio. "Rekao sam ti da nije teško."

"Pa ko je Santi?" upitala je, delujući uzbuđena zagonetkom. "I gde je njegova grobnica?"

Lengdon se zakikotao u sebi. Bilo je neverovatno koliko je malo ljudi znalo za ime Santi, tačnije prezime jednog od najpoznatijih renesansnih umetnika. Njegovo ime je poznato širom sveta... čudo od deteta koje je u dvadeset petoj godini već radilo narudžbine za papu Julija II, sa samo trideset osam godina je umro i za sobom ostavio najveću kolekciju fresaka koju je svet ikada video. Santi je bio div u umetničkom svetu, a prepoznavanje samo po imenu predstavljalo je stepen slave koju je dostigla malobrojna elita... ljudi poput Napoleona, Galilea i Isusa... i naravno, polubogova koje je Lengdon slušao kako trešte iz harvardskih spavaonica - Stinga, Madone, Džuel i umetnika nekada poznatog kao Prins, koji je promenio svoje ime u simbol "Y", što je navelo Lengdona da ga krsti "Tau krst ukršten sa hermafroditiskim Ankom."

"Santi je", reče Lengdon, "prezime velikog renesansnog majstora Rafaela."

Vitorija je delovala iznenađeno. "Rafael? Misliš onaj Rafael?"

"Jedan jedini." Lengdon je napredovao prema kancelariji švajcarske garde.

"Znači da staza počinje kraj Rafaelove grobnice?"

"U stvari, to savršeno ima smisla", reče Lengdon dok su jurili, "iluminati su velike umetnike i vajare često smatrali počasnim sadruzima u prosvetljenju. Iluminati bi izabrali Rafaelovu grobnicu kao neku vrstu odavanja poštovanja." Lengdon je takođe znao da se za Rafaela, poput mnogih drugih religioznih umetnika, sumnjalo da je prikriveni ateista.

Vitorija je pažljivo vratila stranicu nazad u Lengdonov džep. "Pa gde je on sahranjen?"

Lengdon duboko udahnu. "Verovala ili ne, Rafael je sahranjen u Panteonu."

Vitorija je bila skeptična. "Onom Panteonu?"

“Onaj Rafael u onom Panteonu.” Lengdon je morao da prizna da nije očekivao da prva oznaka bude u Panteonu. Pretpostavio je da će se prvi oltar nauke nalaziti u nekoj tihoj, skrajnutoj crkvi, suptilno obeležen. Čak i 1600-tih godina Panteon je, sa svojom veličanstvenom, otvorenom kupolom, bio jedna od najpoznatijih lokacija u Rimu.

“Da li je Panteon uopšte crkva?” upitala je Vitorija.

“Najstarija katolička crkva u Rimu.”

Vitorija odmahnu glavom. “Ali da li stvarno misliš da bi prvi kardinal mogao biti ubijen u Panteonu? To je najverovatnije jedna od najprometnijih turističkih lokacija u Rimu.”

Lengdon slegnu ramenima. “Iluminati su rekli kako žele da ceo svet posmatra. Ubistvo kardinala u Panteonu bi sigurno privuklo pažnju.”

“Ali kako taj tip zamišlja da ubije nekoga u Panteonu i pobjegne neprimećen? To je nemoguće.”

“Podjednako nemoguće kao kidnapovanje četiri kardinala iz Vatikana? Stihovi su jasni.”

“A ti si siguran da je Rafael sahranjen u Panteonu?”

“Video sam njegov grob mnogo puta.”

Vitorija klimnu glavom, još uvek nesigurna. “Koliko je sati?”

Lengdon je proverio. “Sedam i trideset.”

“Je li Panteon daleko?”

“Možda jednu milju. Imamo vremena.”

“Poema je govorila o Santijevom zemaljskom grobu. Da li ti to nešto znači?”

Lengdon je požurio ukoso preko Platoa stražara. “Zemaljskom? U stvari, u Rimu verovatno ne postoji mesto na koje bi se to moglo više odnositi nego na Panteon. Svoje ime je dobio prema prvobitnoj religiji u čiju čast je podignut - panteizmom - obožavanju svih bogova, posebno paganskih bogova Majke Zemlje.”

Kao studenta arhitekture, Lengdona je fasciniralo to što su

dimenzije glavne dvorane Panteona predstavljale posvetu Gei - boginji Zemlje. Proporcije su bile toliko precizne, da bi u zgradu mogli da smestite džinovski sferični globus koji bi se uklopio u milimetar.

“U redu”, rekla je Vitorija, sa malo više ubeđenja. “A demonska rupa? Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom?”

Lengdon nije bio siguran u vezi sa ovim. “Pod demonskom rupom se verovatno podrazumeva okulus”, reče, nagađajući. “Slavni kružni otvor na krovu Panteona.”

“Ali to je crkva”, reče Vitorija, krećući se kraj njega bez napora. “Zašto bi otvor nazvali demonskom rupom?”

Lengdon se to i sam pitao. Nikada nije čuo za izraz “demonska rupa”, ali se prisećao poznatog kritičara Panteona iz šestog veka čije su reci sada delovale neobično prikladno. Prečasni Beda je jednom napisao da su rupu u krovu Panteona prokopali demoni, koji su pokušavali da pobegnu iz zgrade kada ju je Bonifacije IV posvetio.

“I zašto”, dodala je Vitorija dok su ulazili u manje dvorište, “zašto bi iluminati upotreбили ime Santi ako je bio poznat kao Rafael?”

“Postavljaš mnogo pitanja.”

“Moj otac mi je to često govorio.”

“Dva moguća razloga. Kao prvo, reč Rafael ima previše slogova. To bi poremetilo jamski pentametar poeme.”

“Ne zvuči baš verovatno.”

Lengdon se složio. “U redu, možda su onda upotreabili ‘Santi’ da bi trag bio manje uočljiv, tako da bi samo prosvetljeni ljudi prepoznali vezu sa Rafaelom.”

Vitoriji ni ovo nije delovalo ubedljivo. “Sigurna sam da je Rafaelovo prezime bilo prilično poznato za njegova života.”

“Iznenadujuće je da nije. Prepoznavanje po imenu je predstavljalo statusni simbol. Rafael nije koristio prezime, pomalo nalik na pop zvezde današnjice. Madona, na primer. Ona nikada ne koristi svoje prezime, Čikone.”

Vitoriji je to zvučalo zabavno. “Znaš Madonino prezime?”

Lengdon je zažalio zbog ovog primera. Bilo je neverovatno kakvo đubre pamтите kada živite pored 10.000 adolescenata.

Dok su on i Vitorija prolazili poslednju kapiju prema kancelariji švajcarske garde, njihovo napredovanje je prekinuto bez upozorenja.

“Para!” zagrmelo je glas iza njih.

Lengdon i Vitorija su se okrenuli i našli pred pušćanom cevi.

“Attento!” uzviknula je Vitorija, skaćući unazad. “Pazi sa tom...”

“Non sportarti!” odbrusio je stražar, napinjući oroz.

“Soldato!” naredio je glas sa druge strane dvorišta. Oliveti je izlazio iz komandnog centra. “Pusti ih!”

Vojnik je bio zbunjen. “Ma signore, e una donna...”

“Unutra!” povikao je na stražara.

“Sinjore, nonposso...”

“Odmah! Imaš nova naređenja. Kapetan Rošer će održati brifing za dva minuta. Organizovaćemo potragu.”

Potpuno zbunjen, stražar požuri u centar za bezbednost. Oliveti je prišao Lengdonu, krut i zajapuren. “Naš najtajniji arhiv? Zahtevam objašnjenje.”

“Imamo dobre vesti”, reče Lengdon.

Olivetijeve oči su se suzile. “Bolje bi vam bilo da su stvarno dobre.”

Četiri neobeležena “alfa romeo 155 T-sparks” grmela su niz Via dei Koronari poput borbenih aviona na pisti. U vozilima su bili dvanaest pripadnika švajcarske garde u civilu, naoružani sa “šeršipardini” poluautomatima, kanisterima sa nervnim gasom kratkog dometa i dalekometnim pištoljima za uspaljivanje. Tri strelca su nosila puške sa laserskim nišanima.

Sedeći u suvozačkom sedištu čelnog automobila, Oliveti se okrenuo prema Lengdonu i Vitoriji. Oči su mu bile ispunjene besom. “Uveravali ste me da imate ozbiljno objašnjenje, a dobijam ovo?”

Lengdon se osećao skućeno u malom automobilu. “Razumem vaše...”

“Ne, ne razumete!” Oliveti nije podigao glas, ali mu se intenzitet utrostručio. “Upravo sam povukao tuce svojih najboljih ljudi iz Vatikana na veče konklave. A to sam uradio zbog prismetre Panteona, na osnovu saveta nekog Amerikanca koga nikada pre nisam video, a koji je interpretirao stihove stare četiri stotine godina. Takođe sam upravo prepustio potragu za antimaterijskim oružjem u ruke svojih zamenika.”

Lengdon odoli želji da izvadi stranicu broj 5 iz svog džepa i zamaše njome Olivetiju ispred nosa. “Samo znam da informacija koju smo našli ukazuje na Rafaelovu grobnicu, a Rafaelova grobnica je u Panteonu.”

Vojnik za volanom klimnu glavom. “U pravu je, komandante, moja žena i ja...”

“Vozi”, brecnu se Oliveti. Ponovo se obratio Lengdonu. “Kako bi ubica mogao da izvede atentat i da neviđen umakne sa tako prometnog mesta?”

“Ne znam”, reče Lengdon. “Ali iluminati su očigledno veoma snalažljivi. Provalili su i u CERN i u Vatikan. Imali smo sreće da otkrijemo gde će se dogoditi prvo ubistvo. Panteon nam je jedina šansa da uhvatimo tog tipa.”

“Još jedna kontradikcija”, reče Oliveti. “Jedina šansa? Čini mi se da ste rekli da je ovo neka vrsta staze. Serije oznaka. Ako je Panteon pravo mesto, možemo pratiti stazu do ostalih oznaka. Imaćemo četiri šanse da uhvatimo tog tipa.”

“Nadao sam se da će tako biti”, reče Lengdon. “I imali bismo... pre stotinu godina.”

Lengdonovo otkriće da je Panteon prvi oltar nauke donelo je trenutak sreće i gorčine. Istorija je umela da izvodi okrutne trikove sa onima koji su je izučavali. Bilo je malo verovatno da će Staza prosvetljenja biti netaknuta posle svih ovih godina, ali Lengdon je duboko u sebi maštao o praćenju staze do kraja i nalaženju drevne jazbine iluminata. Nažalost, shvatio je da mu to nije suđeno.

“Vatikan je uklonio i uništio sve statue iz Panteona krajem 1800-tih.”

Vitorija je bila šokirana. “Zašto?”

“Statue su predstavljale paganske bogove Olimpa. Na nesreću, to znači da je prva oznaka nestala... a sa njom i...”

“Svaka nada”, reče Vitorija, “za pronalaženje Staze prosvetljenja i ostalih oznaka?”

Lengdon odmahnu glavom. “Imamo jednu priliku. Panteon. Nakon toga, staza nestaje.”

Oliveti je dugo zurio u oboje, a zatim se okrenuo prema napred. “Zaustavi”, dreknu na vozača.

Vozač je priterao automobil uz ivičnjak i legao na kočnice. Preostala tri “alfa romea” su se zanela iza njih. Konvoj švajcarske garde se zaustavio.

“Šta to radite!” uzviknu Vitorija.

“Svoj posao”, reče Oliveti, okrećući se u sedištu, a glas mu je bio tvrd poput kamena. “G. Lengdon, kada ste mi rekli da ćete mi usput objasniti situaciju, pretpostavio sam da ću prilaziti Panteonu sa jasnom idejom o tome šta moji ljudi rade ovde. To nije slučaj. Pošto ovim angažmanom zapostavljam svoju ključnu dužnost i pošto smatram da

malo toga u vašoj teoriji o devičanskim žrtvama i prastaraj poeziji ima smisla, savest mi ne dozvoljava da nastavim. Odmah ću opozvati ovu misiju.” Izvadio je voki-toki i uključio ga.

Vitorija posegnu preko sedišta i uhvati ga za ruku. “Ne možete!”

Olivet je spustio voki-toki i pogledao je usijanim pogledom. “Gđice Vetra, da li ste bili u Panteonu?”

“Ne, ali ja...”

“Reći ću vam nešto o njemu. Panteon se sastoji od jedne prostorije. Kružne odaje od kamena i cementa. Ima jedan ulaz. Bez prozora. Jedan uzak ulaz. Na tom ulazu se u svakom trenutku nalaze najmanje četiri naoružana rimska policajca koji štite hram od sknavitelja umetnosti, antihrišćanskih terorista i ciganskih prevaranata turista.”

“U čemu je vaša poenta?” rekla je hladnokrvno.

“Moja poenta?” Olivetijevi zglobovi su stezali sedišta. “Moja poenta je da je ono što očekujete da će se desiti potpuno nemoguće! Možete li mi ponuditi jedan prihvatljivi scenario po kojem bi neko mogao da ubije kardinala unutar Panteona? Kako bi neko uopšte proveo taoca u Panteon pored četiri stražara? A kamoli ga još i ubio i pobegao?” Olivet se nagnuo preko sedišta i dunuo zadah kafe Lengdonu u lice. “Kako, g. Lengdon? Jedan prihvatljiv scenario.”

Lengdon oseti kako se auto skuplja oko njega. Nemam pojma! Ja nisam ubica! Ne znam kako će to uraditi! Samo znam...

“Jedan scenario?” umešala se Vitorija spremno. “Šta kažete na ovo? Ubica preleti helikopterom i ubaci vrištećeg, žigosanog kardinala kroz rupu u krovu. Kardinal padne na mermerni pod i kraj.”

Svi u kolima su se okrenuli i pogledali Vitoriju. Lengdon nije znao šta da misli. Imaš veoma bolesnu maštu devojko, ali brzo razmišljaš.

Olivet se namrštio. “Moguće je, priznajem... ali teško da...”

“Ili ubica drogira kardinala”, reče Vitorija, “i dovede ga u Panteon u kolicima poput nekog matorog turista. Uvede ga unutra, tiho mu prereze vrat i zatim izađe.”

Ovo je malo razbudilo Olivetija.

Nije loše! pomisli Lengdon.

“Ili bi”, reče ona, “ubica mogao...”

“Čuo sam vas”, reče Oliveti. “Dosta.” Duboko je udahnuo i izbacio vazduh. Neko je oštro pokucao na prozor i svi su poskočili. Bio je to vojnik iz jednog od preostala dva automobila. Oliveti je spustio prozor.

“Da li je sve u redu, komandante?” Vojnik je bio u civilu. Zavrnuo je rukav svoje teksas košulje i otkrio crni hronografski ručni sat. “Sedam i četrdeset je, komandante. Treba nam vremena da stignemo na položaje.”

Oliveti neodređeno klimnu glavom, ali dugo ne reče ništa. Prešao je prstom napred-nazad po komandnoj tabli, ostavljajući trag u prašini. Posmatrao je Lengdona u retrovizoru. Lengdon oseti kako ga odmerava i procenjuje.

Konačno, Oliveti se obratio vojniku. U njegovom glasu naziralo se dvoumljenje. “Želim odvojene pristupe. Automobile na Pjaca dela Rotunda, Via delji Orfani, Pjaca Santo Ignjacio i Santo Eustahio. Ne bliže od dva bloka. Kada se parkirate, čekajte dalja naređenja. Tri minuta.”

“Razumem, gospodine.” Vojnik se vratio do svog automobila.

Lengdon je impresionirano klimnuo Vitoriji. Ona mu se nasmešila i Lengdon na trenutak oseti neočekivanu bliskost... treptaj magnetizma između njih.

Komandant se okrenuo u sedištu i uhvatio Lengdonov pogled. “G. Lengdon, bolje bi vam bilo da nam se ovo ne obije o glavu.”

Lengdon se nelagodno nasmešio. Kako bi moglo?

Direktor CERN-a, Maksimilijan Koler, otvorio je oči pod svežim naletom kromolina i leukotriena koji su širili bronhijalne cevčice i plućne kapilare u njegovom telu. Ponovo je disao normalno. Shvatio je da se nalazi u jednokrevetnoj sobi u ambulanti CERN-a, a njegova kolica su stajala kraj kreveta.

Sabrao se, proučavajući papirnu tuniku u koju su ga obukli. Njegova odeća je bila složena na stolici kraj kreveta. Napolju je mogao da čuje sestru koja je krenula u obilazak. Ležao je tako neko vreme, osluškujući. Onda se, što je tiše mogao, podigao do ivice kreveta i dohvatio odeću. Obukao se, boreći se sa svojim beživotnim nogama.

Zatim je dovukao svoje telo do invalidskih kolica.

Odvezao se do vrata, prigušujući kašalj. Pokretao se rukama, ne želeći da pali motor. Kada je stigao do vrata, provirio je napolje. Hodnik je bio prazan.

Maksimilijan Koler se tiho išunjao iz ambulate.

"...sedam i četrdeset šest i trideset... sada." Čak i dok je govorio u voki-toki, Olivetijev glas se nije podizao iznad šapata.

Lengdon je osetio kako se znoji u svom odelu od tvida na zadnjem sedištu "alfa romea", koji je stajao sa upaljenim motorom na Pjaca de la Konkord, tri bloka od Panteona. Vitorija je sedela kraj njega, zaokupljena Olivetijem, koji je izdavao konačna naređenja.

"Nastupićemo sa osam strana", reče komandant. "Ceo perimetar sa naglaskom na ulaz. Meta vas možda može prepoznati, pa ćete biti pas-visible. Primenićete samo nesmrtonosnu silu. Trebaće nam neko da nadgleda krov. Meta je primarna. Saputnik je sekundaran."

Isuse, pomisli Lengdon, zgrožen efikasnošću sa kojom je Oliveti upravo rekao svojim ljudima da su kardinali potrošna roba. Saputnik je sekundaran.

"Ponavljam. Nesmrtonosna sila. Meta nam je potrebna živa. Krenite."

Oliveti je isključio voki-toki.

Vitorija je delovala zapanjeno, skoro besno. "Komandante, zar niko neće ući unutra?"

Oliveti se okrenuo. "Unutra?"

"U Panteon! Tamo gde će se sve i dogoditi?"

"Attento", reče Oliveti, a oči su mu se skamenile. "Ako su prodrli u naše redove, moji ljudi bi mogli biti prepoznati. Vaš kolega mi je upravo saopštio da je ovo naša jedina šansa da uhvatimo metu. Nemam nameru da je preplašim ulećući unutra sa svojim ljudima."

"Ali šta ako je ubica već unutra?"

Oliveti pogleda na sat. "Meta je bila jasna. Osam sati. Imamo još petnaest minuta."

"Rekao je da će ubiti kardinala u osam sati. Ali možda je već nekako uveo žrtvu unutra. Šta ako vaši ljudi vide metu kako izlazi, a ne

znaju da je to on? Neko mora da se uveri da je unutrašnjost čista.”

“To je sada previše rizično.”

“Ne ako je osoba koja uđe neprepoznatljiva.”

“Prerušavanje operativaca je dugotrajno i...”

“Mislila sam na sebe”, reče Vitorija.

Lengdon se okrenuo i zapiljio u nju.

Oliveti je odmahnuo glavom. “Apsolutno ne dolazi u obzir.”

“On je ubio mog oca.”

“Upravo tako, to znači da bi mogao da vas prepozna.”

“Čuli ste šta je rekao. Nije imao pojma da Leonardo Vetra uopšte ima ćerku. Nema šanse da zna kako izgledam. Mogla bih se ušetati izigravajući turistu. Ako vidim bilo šta sumnjivo, izaći ću na trg i dati signal vašim ljudima da krenu.”

“Žao mi je, ali ne mogu to da dozvolim.”

“Comandante?” zapucketao je Olivetijev zvučnik. “Imamo situaciju na severnoj strani. Fontana nam blokira vidik. Ne možemo da nadziremo ulaz ako ne izađemo na trg. Šta želite da radimo? Da budemo slepi ili uočljivi?”

Vitorija očigledno nije mogla da se uzdržava. “Dosta mi je. Krećem.”

Otvorila je vrata i izašla.

Oliveti je ispustio voki-toki i iskočio iz auta, obilazeći Vitoriju.

Lengdon je takođe izašao. Šta je to kog đavola radila!

Oliveti je preprečio put Vitoriji. “G-đice Vetra, imate dobre instinkte, ali ne mogu dozvoliti civilima da se mešaju.”

“Da se mešaju? Letite naslepo. Pustite me da vam pomognem.”

“Voleo bih da neko izviđa unutrašnjost, ali...”

“Ali šta?” zanimalo je Vitoriju. “Ali sam žensko?”

Oliveti nije rekao ništa.

“Bolje bi vam bilo da ne kažete to, komandante, zato što prokleta dobro znate da je ovo dobra ideja i ako dopustite da nekakva arhaična macho sranja...”

“Pustite nas da radimo svoj posao.”

“Pustite me da pomognem.”

“Previše je opasno. Ne bismo imali nikakvu komunikaciju sa vama. Ne mogu vam dati voki-toki, to bi vas odalo.”

Vitorija je posegnula u džep od košulje i izvadila svoj mobilni telefon.

“Većina turista nosi telefone.”

Oliveti se namrštio.

Vitorija je rasklopila telefon i pravila se da telefonira. “Ćao dušo, ja sam ispred Panteona. Da samo možeš da vidiš ovo!” Zalupila je telefon i zapiljila se u Olivetija. “Ko će me provaliti? Ovo je situacija bez rizika. Pustite me da budem vaše oči!” Pokazala je na mobilni telefon za Olivetijevim pojasom.

“Koji je vaš broj?”

Oliveti joj nije odgovorio.

Vozač koji ih je posmatrao je izgleda razmišljao o nečemu. Izašao je iz kola i odveo komandanta u stranu. Pričali su prigušenim tonom desetak sekundi. Na kraju je Oliveti klimnuo glavom i vratio se. “Upišite ovaj broj.”

Počeo je da joj diktira cifre.

Vitorija je programirala svoj telefon.

“Sada ga pozovite.”

Vitorija je pritisla automatsko zvanje. Telefon za Olivetijevim pojasom je zazvonio. On ga je uključio i progovorio u slušalicu. “Uđite u zgradu, g-đice Vetra, razgledajte okolo, izađite napolje i javite mi šta ste videli.”

Vitorija je zaklopila telefon. "Hvala vam, gospodine."

Lengdon oseti iznenadni, neočekivani nalet zaštitničkog instinkta. "Samo trenutak", reče Olivetiju. "Šaljete je unutra samu."

Vitorija se namršti. "Roberte, biću dobro."

Vozač švajcarske garde je ponovo pričao sa Olivetijem.

"Opasno je", reče Lengdon Vitoriji.

"U pravu je", reče Oliveti. "Čak ni moji najbolji ljudi ne rade sami. Poručnik mi je upravo predložio da će maskarada delovati ubedljivije ako budete išli zajedno."

Zajedno? Lengdon je oklevao. U stvari, ono što sam želeo da kažem je da...

"Ako uđete zajedno", reče Oliveti, "izgledaćete kao par na letovanju. Takođe ćete brinuti jedno o drugom. To mi deluje mnogo bezbednije."

Vitorija slegnu ramenima. "U redu, ali moramo krenuti ubrzo."

Lengdon je zastenjao. Odličan potez, kauboj.

Oliveti je pokazao niz ulicu. "Prva ulica do koje ćete stići će biti Via delji Orfani. Skrenite levo. Odvešće vas pravo do Panteona. Najviše dva minuta hoda. Ja ću odavde upravljati svojim ljudima i čekaću da me pozovete. Želeo bih da imate neku zaštitu." Izvadio je svoj pištolj. "Da li neko od vas dvoje zna da koristi pištolj?"

Lengdonovo srce poskoči. Nije nam potreban pištolj!

Vitorija je ispružila ruku. "Obeležavala sam izranjajuće morsko prase sa razdaljine od četrdeset metara sa palube ljuljajućeg broda."

"Dobro." Oliveti joj pruži pištolj. "Moraćete da ga sakrijete."

Vitorija je pogledala svoj šorc. Zatim Lengdona.

O ne, nećeš! pomisli Lengdon, ali Vitorija je bila prebrza. Otkopčala je njegov sako i ubacila pištolj u jedan od džepova. Osetio je kako mu zateže sako poput kamena, a jedina uteha mu je bila to što se Dijagram nalazio u drugom džepu.

“Delujemo bezopasno”, reče Vitorija. “Krećemo.” Uzela je Lengdona za ruku i pošla niz ulicu.

Vozač povika: “Ruka pod ruku izgleda dobro. Zapamtite, vi ste turisti. Još bolje, mladenci. Možda ako biste se držali za ruke?”

Dok su skretali za ugao, Lengdon se mogao zakleti da je na Vitorijinom licu video nagoveštaj osmeha.

Prostorija za brifing švajcarske garde se nalazila kraj kasarne na Korpo di Vigilanca i uglavnom je korišćena za planiranje bezbednosnih mera u vezi sa papinim pojavljivanjem u javnosti i zvaničnim događajima u Vatikanu.

Međutim, danas je služila za nešto drugo.

Čovek koji se obratio okupljenoj jedinici je drugi oficir švajcarske garde, kapetan Elijas Rošer. Rošer je bio krupan čovek, glineno mekih crta lica. Nosio je tradicionalnu plavu kapetansku uniformu sa ličnim dodatkom crvenom beretkom nakrivljenom na glavi. Glas mu je zvučao iznenađujuće melodično za tako krupnog čoveka i kada je govorio, činio je to sa jasnoćom muzičkog instrumenta. Nasuprot preciznosti njegove modulacije, oči su mu bile zamagljene kao kod kakve noćne životinje. Njegovi ljudi su ga zvali orso - medved. Ponekad bi se našalili da je Rošer "medved koji hoda u senci otrovnice". Komandant Oliveti je otrovnica. Rošer je bio podjednako smrtonosan kao i otrovnica, ali si ga bar mogao čuti kad dolazi.

Rošerovi ljudi su stajali u stavu mirno i niko nije pomerio ni mišić, iako je informacija koji su upravo čuli podigla njihov ukupni krvni pritisak za nekoliko hiljada jedinica.

Novajlija poručnik Šartran je stajao u dnu prostorije, žaleći što se nije našao među 99 posto prijavljenih koji se nisu kvalifikovali da budu ovde. Šartran je sa dvadeset godina bio najmlađi pripadnik straže. Bio je u Vatikanu tek tri meseca. Poput svakog čoveka ovde, Šartran je prošao švajcarsku vojnu obuku i izdržao dve godine dodatne obuke u Bernu pre nego što se kvalifikovao za iscrpljujući Vatikanski prova, koji se održavao na tajnoj lokaciji van Rima. Međutim, ništa u njegovoj obuci ga nije spremilo za krizu poput ove.

U početku, Šartran je mislio da je brifing deo nekakve bizarne vojne vežbe. Futurističko oružje? Drevni kultovi? Kidnapovani kardinali? Onda im je Rošer pokazao video-snimak pomenutog oružja. Izgleda da ovo ipak nije vežba.

“Isključićemo struju u određenim oblastima”, objašnjavao je Rošer, “da bismo uklonili magnetske smetnje. Napredovaćete u timovima po četvorica. Koristićete naočare za infracrveno osmatranje. Pretraga će biti obavljena pomoću tradicionalnih tragača za prisluškivače, rekaliibriranih za polja fluksa manja od tri oma. Ima li pitanja?”

Nikakvih.

U Šartranovoj glavi je bio kaos. “Šta ako je ne nađemo na vreme?” upitao je i odmah poželeo da nije.

Medved se zapiljio u njega ispod svoje crvene beretke. Onda ih je otpustio uz sumorni pozdrav. “Idite s bogom, gospodo.”

Dva bloka od Panteona, Lengdon i Vitorija su napredovali peške duž kolone parkiranih taksija čiji su vozači spavali na prednjim sedištim. U Večnom gradu - javno dremanje na svakom koraku predstavljalo je usavršeni oblik popodnevni sijesti donetih iz drevne Španije.

Lengdon pokušava da se usredsredi, ali situacija je bila previše bizarna da bi je racionalno sagledao. Pre šest sati je čvrsto spavao u Kembridžu. Sada je u Evropi, uvučen u neverovatnu bitku između prastarih titana, sa poluautomatskim oružjem u svom sakou od tvida, drži se za ruke sa ženom koju je tek upoznao.

Pogledao je Vitoriju. Bila je usredsređena na ono što ju je čekalo. U njenom stisku se osećala snaga - snaga nezavisne i odlučne žene. Njeni prsti su se prepleli sa njegovim sa lakoćom urođene prilagodljivosti. Nije bilo oklevanja. Lengdona je ona sve više privlačila. Uozbilji se, rekao je sebi.

Vitorija kao da je naslutila njegovu nelagodnost. "Opusti se", rekla je, ne okrećući glavu. "Trebalo bi da izgledamo kao novopečeni mladenci."

"Opušten sam."

"Zdrobićeš mi ruku."

Lengdon pocrvene i olabavi stisak.

"Diši kroz oči", rekla je.

"Molim?"

"To opušta mišiće. Zove se pranajama."

"Pirana?"

"Ne mislim na ribu. Pranajama. Nema veze."

Kada su zašli za ugao i izbili na Pjaca dela Rotundu, pred njima se ukazao Panteon. Lengdon ga je, kao i uvek, posmatrao sa divljenjem. Panteon. Hram svih bogova. Paganskih bogova. Bogova Prirode i

Zemlje. Građevina je spolja delovala kockastije nego što je pamtio. Vertikalni stubovi i trouglasti pronaosi su skoro potpuno zaklanjali kružnu kupolu iza njih. Ipak, smeo i hvalisav natpis iznad ulaza ga je uverio da su na pravom mestu.

M AGRIPPA L F COS TERTIUM FECIT.

Lengdona je, kao i uvek, razveselilo prevođenje natpisa. Ja, Markus Agripa, po treći put konzul, sagradih ovo.

Toliko o poniznosti, pomislio je, osmatrajući okolinu. Šačica turista sa video-kamerama se šetala u blizini. Neki su sedeli i uživali u najboljoj ledenoj kafi u Rimu u bašti kafea La Tazza di Oro. Kao što je Oliveti i predvideo, ispred ulaza u Panteon su u stavu mirno stajala četiri naoružana rimska policajca.

“Izgleda prilično mirno”, reče Vitorija.

Lengdon je klimnuo glavom, ali je bio zabrinut. Sada kada se našao ovde, čitav scenario je delovao neverovatno. Uprkos Vitorijinom očiglednom poverenju u njegovu procenu, Lengdon je shvatao da su ovde stavljali sve na kocku. Po glavi su mu se motali iluminatski stihovi. Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom.

Da, rekao je sebi. To je bilo ovde. Santijeva grobnica. Mnogo puta je bio pod okulusom Panteona i stajao pred grobom velikog Rafaela.

“Koliko je sati?” upita Vitorija.

Lengdon je pogledao na sat. “Sedam i pedeset. Deset minuta do raspleta.”

“Nadam se da su ovi tipovi dobri”, rekla je Vitorija, odmeravajući malobrojne turiste koji su ulazili u Panteon.

“Ako se nešto desi pod tom kupolom, svi ćemo se naći na liniji vatre.”

Lengdon je snažno izdahnuo dok su prilazili ulazu. Pištolj u njegovom džepu je bio težak. Pitao se šta bi se desilo ako bi ga policajci pretražili i pronašli oružje, ali nisu uopšte obratili pažnju na njih. Maska je očigledno delovala ubedljivo.

Lengdon se obratio Vitoriji šapatom. “Da li si nekada pucala iz

nečeg ozbiljnijeg od pištolja za uspavljanje?”

“Zar mi ne veruješ?”

“Da li ti verujem? Pa jedva te i poznajem.”

Vitorija se namrštila. “A ja sam mislila da smo se venčali.”

Vazduh u Panteonu je bio svež i vlažan, bremenit istorijom. Prostrana tavanica je lebdela iznad njih kao da nema težinu - sa nepoduprtim rasponom od 47 metara, veća čak i od kupole crkve sv. Petra. Lengdon je, kao i uvek, osetio jezu dok je ulazio u ogromnu odaju. Predstavljala je upečatljiv spoj inženjeringa i umetnosti. Iznad njih, poznati kružni otvor u krovu je blistao pod zracima večernjeg sunca. Okulus, pomislio je Lengdon. Demonska rupa. Stigli su.

Lengdonove oči su pratile luk tavanice koji se spuštao prema stubovima duž zidova i konačno do uglačanog mermernog poda pod njihovim nogama. Kupolom je odjekivao slabašni eho koraka i mrmljanja turista. Lengdon je osmotrio desetak turista koji su besciljno lutali u senkama. Jesi li tu?

“Izgleda prilično mirno”, ponovila je Vitorija, još uvek ga držeći za ruku.

Lengdon je klimnuo.

“Gde je Rafaelova grobnica?”

Lengdon je za trenutak razmišljao, pokušavajući da se orijentiše. Proučio je kružnicu prostorije. Grobnice. Oltari. Stubovi. Niše. Pokazao je na posebno ukrašenu ploču sa leve strane. “Mislim da je ono tamo Rafael.”

Vitorija je osmotrila ostatak prostorije. “Ne vidim nikoga ko izgleda kao neko ko se sprema da ubije kardinala. Da razgledamo malo?”

Lengdon klimnu glavom. “Ovde ima samo jedno mesto na kome bi se moglo sakriti. Bolje da proverimo rientranze.”

“Udubljenja?”

“Da.” Lengdon pokaza prstom. “Udubljenja u zidu.”

Duž celog kruga su, razbacane među grobnicama, u zidovima bile uklesane polukružne niše. Iako nevelike, pružale su dovoljno mesta da se neko sakrije u njihovim senkama, gde su se nekada nalazile statue

bogova Olimpa, ali su paganske skulpture nažalost uništene kada je Vatikan pretvorio Panteon u hrišćansku crkvu. Osetio je ujed frustracije izazvane saznanjem da je stajao pred prvim oltarom nauke, a oznaka više nije bila tu. Pitao se koja je statua u pitanju i u kom pravcu pokazuje. Lengdon nije mogao da zamisli veće uzbuđenje od pronalaženja iluminatske oznake - statue koja upućuje niz Stazu prosvetljenja. Ponovo se zapitao ko je anonimni iluminatski vajar.

“Ja idem levo”, reče Vitorija, pokazujući na levu stranu kružnice. “Ti idi desno. Vidimo se za sto osamdeset stepeni.”

Lengdon se smrknuo nasmeja.

Dok se Vitorija udaljavala, Lengdon ponovo oseti kako ga obuzima užas situacije u kojoj su se nalazili. Dok je kretao nadesno, činilo mu se da ubičin glas šapuće u pustom prostoru oko njega. Osam sati. Devičanske žrtve na oltaru nauke. Matematička progresija smrti. U osam, devet, deset, jedanaest... i u ponoć. Lengdon pogleda na svoj sat: 7:52. Osam minuta.

Dok je prilazio najbližem udubljenju, prošao je kraj grobnice jednog od prvih katoličkih kraljeva Italije. Sarkofag je, poput mnogih u Rimu, bio postavljen ukrivo u odnosu na zid, u neobičnom položaju. To je zbunjivalo grupu posetilaca. Lengdon nije zastao da im objasni. Formalne hrišćanske grobnice su se često sukobljavale sa arhitekturom da bi ležale prema istoku.

U pitanju je prastaro sujeverje o kome su raspravljali na Lengdonovom predavanju iz simbologije 212 prošlog meseca.

“To je potpuno nedosledno!” izletelo je studentkinji koja je sedela ispred njega, kada je Lengdon objasnio razlog zbog kojeg su grobnice okrenute ka istoku. “Zašto bi hrišćani želeli da njihove grobnice budu okrenute prema izlazećem Suncu? Govorimo o hrišćanstvu... a ne nekakvom obožavanju Sunca!”

Lengdon se nasmeši, šetajući ispred školske table i žvaćući jabuku. “G. Hicrot!” povikao je.

Mladić koji je dremao u pozadini se trgao. “Šta! Ja?”

Lengdon je pokazao prema poštenu renesansne umetnosti na zidu.

“Ko je onaj čovek koji kleči pred Bogom?”

“Um... neki svetac?”

“Briljantno. A kako znate da je svetac?”

“Ima oreol?”

“Izvanredno, a da li vas taj zlatni oreol podseća na nešto?”

Hicrot se iskezio. “Aha! One egipćanske stvarčice o kojima smo učili prošlog semestra. Oni... um... sunčani diskovi!”

“Hvala ti, Hicrot. Nastavi da spavaš.” Lengdon se obratio razredu. “Oreoli su, poput većine hrišćanskih simbola, pozajmljeni iz drevne religije obožavanja Sunca. Hrišćanstvo je ispunjeno primerima obožavanja Sunca.”

“Molim?” rekla je devojka iz prvog reda. “Ja stalno idem u crkvu i tamo ne vidim mnogo obožavanja Sunca!”

“Stvarno? Šta slavite dvadeset petog decembra?”

“Božić. Rođenje Isusa Hrista.”

“A ipak, prema Bibliji, Hrist je rođen u martu, pa zašto bismo to slavili krajem decembra?”

Tišina.

Lengdon se nasmešio. “Na dvadeset peti decembar, prijatelji moji, pada stari paganski praznik sol invictus - Nepobedenog Sunca - koji se poklapa sa kratkodnevicom. To je ono divno doba godine kada se sunce vraća i dani postaju duži.”

Lengdon je odgrizao još jedan zalogaj jabuke.

“Pobedničke religije”, nastavio je, “često usvajaju postojeće praznike da bi konverziju učinili manje potresnom. To se zove transmutacija. Pomaže ljudima da se naviknu na novu veru. Vernici zadržavaju iste svete dane, mole se na istim svetim mestima, koriste sličnu simbologiju... i jednostavno promene boga.”

Devojka u prvom redu se razbesnela. “Vi implicirate da je hrišćanstvo samo jedna vrsta... prepakovanog obožavanja Sunca!”

“Nikako. Hrišćanstvo nije pozajmljivalo samo od obožavalaca Sunca. Ritual hrišćanske kanonizacije potiče iz drevnog obreda ‘bogočinjenja’ kojeg je opisao Euhemerus. Praksa ‘jedenja boga’ - to jest, svete pričesti - pozajmljena je od Asteka. Čak se ni koncept Hrista koji umire zbog naših grehova ne može u potpunosti smatrati isključivo hrišćanskim; voljno žrtvovanje mladog čoveka da bi grehovi njegovog naroda bili oprošteni javlja se u ranim predanjima o Kvecakoatlu.”

Devojka ga je ljutito posmatrala. “Pa, da li je išta u hrišćanstvu originalno?”

“Veoma malo toga u bilo kojoj organizovanoj religiji je stvarno originalno. Religije ne nastaju ni iz čega. One narastaju jedna iz druge. Moderna religija je kolaž... asimilovani istorijski zapisi čovekovih pokušaja da razume uzvišeno.”

“Um... sačekajte”, usudio se Hicrot, delujući razbuđeno. “Znam šta je originalno u hrišćanstvu. Šta je sa našim viđenjem Boga? Hrišćanska umetnost nikada ne prikazuje Boga kao boga Sunca u vidu jastreba, ili kao Asteka, ili kao bilo šta uvrnuto. Uvek prikazuje Boga kao starca bele brade. Znači da je naše poimanje Boga originalno, zar ne?”

Lengdon se nasmešio. “Kada su rani hrišćanski preobraćenici napustili svoja stara božanstva - paganske bogove, rimske bogove, grčke, bogove Sunca, mitrijske, šta god - pitali su crkvu kako njihov novi hrišćanski Bog izgleda. Crkva je mudro izabrala najstrašniji, najmoćniji lik u čitavoj zabeleženoj istoriji.”

Hicrot je bio skeptičan. “Starog čoveka sa gustom sedom bradom?”

Lengdon je pokazao na hijerarhiju drevnih bogova koja je visila na zidu. Na vrhu je sedeo starac guste sede brade. “Da li vam Zevs izgleda poznato?”

Čas se završio tačno u pravom trenutku.

“Dobro veče”, rekao je glas.

Lengdon je poskočio. Našao se nazad u Panteonu. Okrenuo se da bi se suočio sa starijim čovekom u plavom ogrtaču sa crvenim krstom na grudima.

Čovek mu se osmehnuo, otkrivajući sivkaste zube.

“Vi ste Englez, zar ne?” Čovek je govorio sa teškim toskanskim akcentom.

Lengdon je zbunjeno trepnuo. “U stvari, ne. Ja sam Amerikanac.”

Čovek je delovao posramljeno. “Oh, bože, oprostite mi. Tako ste lepo obučeni, jednostavno sam pretpostavio... primite moje izvinjenje.”

“Mogu li vam pomoći?” upitao je Lengdon, a srce mu je divlje lupalo.

“U stvari sam pomislio da bih ja možda mogao da pomognem vama. Ja sam ovde cicerom.” Čovek pokaza na svoju značku dobijenu od grada. “Moj posao je da vam posetu Rimu učinim zanimljivijom.”

Zanimljivijom? Lengdon je bio siguran da je ova poseta Rimu dovoljno zanimljiva.

“Izgledate kao obrazovan čovek”, ulagivao se vodič, “bez sumnje ste više zainteresovani za kulturu od većine ljudi. Možda bih mogao da vam ispričam nešto o istoriji ove fascinantne zgrade.”

Lengdon se ljubazno nasmejao. “To je ljubazno od vas, ali ja sam u stvari i sam istoričar umetnosti i...”

“Odlično!” Čovekove oči su zasjale kao da je dobio na lutriji. “Onda će vas ovo bez sumnje oduševiti!”

“Mislim da bih radije da...”

“Panteon je”, počeo da objašnjava čovek, ubacujući se u svoju memorizovanu priču, “sagradio Markus Agripa 27. godine pre n.e.”

“Da”, prekinu ga Lengdon, “i obnovio ga je Hadrijan 119. godine naše ere.”

“To je bila najveća neučvršćena kupola na svetu sve do 1960, kada ju je zasenio Superdome u Nju Orleansu!”

Lengdon je zastenjao. Čovek je bio nezaustavljiv.

“A jedan teolog iz petog veka je nazvao Panteon Đavoljom kućom, upozoravajući da rupa u krovu predstavlja ulaz za demone!”

Lengdon ga nije slušao. Pogled mu je krenuo nagore prema okulusu i sećanje na Vitorijinu teoriju je stvorilo stravičnu viziju u njegovoj glavi... žigosani kardinal pada kroz rupu i udara o mermerni pod. E to bi bio medijski događaj. Lengdon je shvatio da se osvrće po Panteonu u potrazi za novinarima. Nije ih bilo. Duboko je udahnuo.

Apsurdna ideja. Logistika potrebna da bi se tako nešto izvelo je činila čitavu stvar smešnom. Dok je Lengdon nastavljao svoju inspekciju, brbljajući docent ga je pratio poput izgladnelog kučeta. Moram da zapamtim, pomislio je Lengdon za sebe, da nema ničeg goreg od razularenog istoričara.

Na drugoj strani dvorane, Vitorija je bila zauzeta sopstvenom potragom. Po prvi put sasvim sama od kako je čula vesti o svom ocu, osetila je kako je ogoljena realnost poslednjih osam sati pritiska poput kamena. Njen otac je ubijen - surovo i iznenadno. Skoro podjednako bolno bilo je i to što je njegovo delo zloupotrebjeno - pretvoreno u oružje terorista.

Vitoriju je preplavila krivica usled pomisli da je njen izum omogućio prenos antimaterije... njen kanister je upravo odbrojao sekunde negde u Vatikanu. U pokušaju da pomogne u očevoj potrazi za jednostavnošću istine... postala je saučesnik haosa.

Ono što je neobično jeste to da je jedina stvar koja je u ovom trenutku delovala dobro u njenom životu bilo prisustvo potpunog stranca. Roberta Lengdona. Otkrila je neobjašnjivo utočište u njegovim očima... poput harmonije okeana koji je napustila ranije tog jutra. Bilo joj je drago što je tu. Ne samo što joj je predstavljao izvor snage i nade, Lengdon je upotrebio svoj britki um da im pruži ovu jednu priliku da uhvate ubicu njenog oca.

Vitorija je duboko disala dok je nastavljala potragu, obilazeći perimetar. Bila je preplavljena neočekivanim slikama lične osvete, obuzimale su je čitavog dana. Čak i kao zakleti poštovalac svih oblika života... želela je da vidi ovog dželata mrtvog. Nikakva količina dobre karme je ne bi mogla naterati da danas okrene drugi obraz. Uzbudena i naelektrisana, osećala je kako kroz njenu italijansku krv struji nešto što nikada ranije nije osetila... šapati sicilijanskih predaka koji su branili porodičnu čast brutalnom pravdom.

Vendetta, pomislila je Vitorija i po prvi put razumela.

Vizije odmazde su je podbadale da nastavi. Prišla je grobnici Rafaela Santija. Čak i izdaleka se videlo da je ovaj momak bio poseban. Za razliku od drugih, njegov kovčeg je bio privučen do zida i zaštićen pleksiglasom. Kroz barijeru je uočila prednji deo sarkofaga.

Vitorija je osmotrila grob i pročitala tekst na pločici kraj Rafaelove grobnice.

Zatim ga je pročitala ponovo.

Zatim... ga je pročitala ponovo.

Trenutak kasnije, jurila je u užasu preko dvorane. "Roberte! Roberte!"

Lengdonov napredak duž njegove strane Panteona je malčice usporavao vodič mu za petama koji je nastavio svoje neumorno pripovedanje, dok se Lengdon spremao da prouči poslednje udubljenje.

“Izgleda da stvarno uživate u ovim nišama!” rekao je docent oduševljeno. “Da li ste znali da je smanjujuća debljina zidova razlog zašto kupola izgleda kao da nema težinu?”

Lengdon klimnu glavom, ne slušajući ni reč i spremajući se da zaviri u poslednju nišu. Iznenada ga je neko zgrabio s leđa. Bila je to Vitorija. Bez daha ga je vukla za ruku. Po užasu na njenom licu, Lengdon je mogao da zaključi samo jednu stvar. Pronašla je telo. Oseti navalu užasa.

“Ah, vaša žena!” uzviknuo je docent, očigledno ushićen što ima još jednog slušaoca. Pokazao je na njene kratke pantalone i planinarske cipele. “E vi mora biti da ste Amerikanka!”

Vitorijine oči su se suzile. “Ja sam Italijanka.”

Vodičev osmeh je izbledeo. “Oh, bože.”

“Roberte”, prošaputala je Vitorija, pokušavajući da okrene leđa vodiču. “Galilejev Dijagram. Moram da ga vidim.”

“Dijagram?” reče docent, ponovo se mešajući. “Nebesa! Vas dvoje stvarno poznajete istoriju. Nažalost, taj dokument nije dostupan. Čuvan je u tajnosti vatikanskog arh...”

“Da li biste nas ostavili na trenutak?” reče Lengdon. Zbunila ga je Vitorijina panika. Odveo ju je u stranu i posegao u džep, pažljivo vadeći stranicu Dijagrama. “Šta se dešava?”

“Koji je datum na ovoj stvarčici?” želela je da zna Vitorija, pregledajući stranicu.

Docent se ponovo našao kraj njih, zureći u stranicu otvorenih usta. “To nije... stvarno...”

“Reprodukcija za turiste”, preseče ga Lengdon. “Hvala vam na pomoći. Molim vas, moja žena i ja bismo želeli da porazgovaramo nasamo na trenutak.”

Docent ustuknu, a pogled mu se nije podizao sa papira.

“Datum”, ponovila je Vitorija Lengdonu. “Kada je Galilej objavio...”

Lengdon pokaza na rimski broj u donjem uglu stranice. “To je datum štampanja. Šta se dešava?”

Vitorija je dešifrovala broj. “1639?”

“Da. Šta nije u redu?”

Vitorijine oči su bile ispunjene slutnjom. “U nevolji smo, Roberte. Velikoj nevolji. Godine se ne slažu.”

“Koje godine se ne slažu?”

“Na Rafaelovoj grobnici. Sahranjen je ovde tek 1759. Čitav vek nakon što je Dijagram objavljen.”

Lendon je zurio u nju, pokušavajući da da njenim rečima nekakav smisao.

“Ne”, odgovorio je, “Rafael je umro 1520, davno pre Dijagrama.”

“Da, ali je ovde sahranjen mnogo kasnije.”

Lengdon se izgubio. “O čemu pričaš?”

“Upravo sam to pročitala. Rafaelovo telo je premešteno u Panteon 1758. Bio je to deo nekakvog istorijskog odavanja počasti slavnim Italijanima.”

Dok je shvatao puno značenje njenih reči, Lengdon se osećao kao da mu je neko izvukao tepih ispod nogu.

“Kada su ti stihovi napisani”, objasnila je Vitorija, “Rafaelova grobnica je bila negde drugde. Panteon tada nije imao nikakve veze sa Rafaelom!”

Lengdon nije mogao da diše. “Ali to... znači...”

“Da! To znači da smo na pogrešnom mestu!”

Lengdon se zaljulja. Nemoguće... bio sam siguran...

Vitorija je otrčala i zgrabila docenta, dovlačeći ga. "Sinjore, pomozite nam. Gde se nalazilo Rafaelovo telo u 1600-tim?"

"U Urb... Urbinu", promucio je, potpuno zbunjen. "Njegovom rodnom mestu."

"Nemoguće!" Lengdon opsova za sebe. "Iluminatski oltari nauke su ovde u Rimu. Siguran sam u to!"

"Iluminati?" prepao se docent, ponovo gledajući u dokument u Lengdonovim rukama. "Ko ste vi ljudi?"

Vitorija je preuzela stvar na sebe. "Tražimo mesto po imenu Santijeva zemaljska grobnica. U Rimu. Znete li šta bi to moglo biti?"

To nije umirilo docenta. "Ovo je jedina Rafaelova grobnica u Rimu."

Lengdon je pokušavao da misli, ali njegov um je odbijao saradnju. Ako Rafaelova grobnica 1655. nije bila u Rimu, na šta se onda odnosila ova poema?

Zemaljski grob Santija sa demonskom rupom? Šta je dođavola to? Misli!

"Da li je postojao još jedan umetnik po imenu Santi?" pitala je Vitorija.

Docent slegnu ramenima. "Koliko ja znam, ne."

"A bilo koja poznata ličnost? Možda naučnik ili pesnik ili astronom po imenu Santi?"

Docent je sada izgledao kao da mu se žuri da krene. "Ne, gospodo. Jedini Santi za koga sam čuo je arhitekta Rafael."

"Arhitekta?" reče Vitorija. "Mislila sam da je bio slikar!"

"Bio je oba, naravno. Svi su oni bili i jedno i drugo. Mikelandelo, Da Vinči, Rafael."

Lengdon nije znao da li su ga docentove reči ili kitnjaste grobnice oko njega dovele do otkrovenja, ali to nije bilo važno. Misao se javila. Santi je bio arhitekta. Iz toga je usledio redosled misli poput efekta

domina. Renesansni umetnici su postojali samo zbog dve stvari - da bi veličali Boga velikim crkvama i da bi veličali velikodostojnike raskošnim grobnicama. Santijeva grobnica. Jesam li upravo? Slike su se sada smenjivale brže...

Da Vinčijeva Mona Liza.

Moneovi Vodeni ljljani.

Mikelandelov David.

Santijeva zemaljska grobnica.

"Santi je sagradio grobnicu", reče Lengdon.

Vitorija se okrenula. "Šta?"

"Ne odnosi se na mesto gde je Rafael sahranjen, već na grobnicu koju je sagradio."

"O čemu pričaš?"

"Pogrešno sam razumeo trag. Ne tražimo Rafaelov grob, već grobnicu koju je Rafael sagradio za nekog drugog. Ne mogu da verujem da mi je to promaklo. Polovina skulptura u renesansi i baroknom Rimu je rađena za grobnice." Lengdon se nasmešio pred otkrovenjem. "Rafael mora da je sagradio stotine grobnica!"

Vitorija nije izgledala srećno. "Stotine?"

Lengdonov osmeh je izbledeo. "Oh."

"Da li je neka od njih zemaljska, profesore?"

Lengdon se iznenada osetio kao neznalica. Znao je sramotno malo o Rafaelovim delima. Sa Mikelandelom bi se snašao, ali Rafaelova dela ga nikada nisu privlačila. Lengdon je mogao da nabroji samo nekoliko poznatijih Rafaelovih grobnica, ali nije bio siguran kako izgledaju.

Očigledno osećajući Lengdonovu neugodnost, Vitorija se obratila docentu, koji je pokušavao da se udalji.

Zgrabila ga je za ruku i privukla. "Potrebna mi je grobnica. Sagradio ju je Rafael. Grobnica koja bi se mogla smatrati zemaljskom."

Docent je bio potresen. "Rafaelova grobnica? Ne znam. Toliko ih je

sagradio. I verovatno mislite na Rafaelovu kapelu, ne na grobnicu. Arhitekti su uvek gradili kapele oko grobnica.”

Lengdon je shvatio da je čovek u pravu.

“Da li se neka od Rafaelovih grobnica ili kapela smatra zemaljskom?”

Čovek slegnu ramenima. “Žao mi je. Ne znam na šta mislite. Nije mi poznato ništa što bi se moglo opisati kao zemaljsko. Moram da idem.”

Vitorija ga je zadržala i pročitala prvi red sa stranice. “Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom. Da li vam to nešto znači?”

“Baš ništa.”

Lengdon je odjednom podigao glavu. Na trenutak je zaboravio drugi deo stiha. Demonskom rupom? “Da!” rekao je docentu. “To je to! Da li neka od Rafaelovih kapela ima okulus?”

Docent je odmahnuo glavom. “Koliko ja znam, Panteon je jedinstven.” Oklevao je. “Ali...”

“Ali šta!” rekoše Vitorija i Lengdon uglas.

Docent je sada nakrivio glavu, ponovo im prilazeći. “Demonska rupa?”

Promrmljao je to za sebe i pročackao zube. “Demonska rupa... to je... buco diavolo ?”

Vitorija je klimnula. “Bukvalno rečeno, da.”

Docent se blago nasmešio. “Eto izraza koji dugo nisam čuo. Ako ne grešim, buco diavolo se odnosi na podgrobnicu.”

“Podgrobnicu?” upita Lengdon. “Mislite na kriptu?”

“Da, ali na specifičnu vrstu kripe. Verujem da je demonska rupa starinski termin za veliki otvor za sahranjivanje lociran u kapeli... ispod druge grobnice.”

“Kosturnica?” ubaci se Lengdon, istog trenutka shvatajući šta je čovek opisivao.

Docent je delovao impresionirano. “Da! To je termin koji sam tražio!”

Lengdon je razmotrio ovo. Kosturnice su bile jeftino eklezijastičko rešenje neobične dileme. Kada su crkve odavale počast svojim uglednijim vernicima podižući im kitnjaste grobnice unutar svetilišta, preostali članovi porodice bi često zahtevali da porodica bude sahranjena zajedno... na taj način i sebi osiguravajući željeno grobno mesto u crkvi. Međutim, ako crkva nije imala mesta ili sredstava da podiže grobnice za čitavu familiju, ponekad bi iskopali kosturnicu - rupu u podu blizu grobnice gde su sahranjivali manje dostojne članove porodice. Rupa bi onda bila pokrivena renesansnim ekvivalentom poklopca za šaht. Iako je bila zgodna, kosturnica je brzo izašla iz mode zbog smrada koji se često uvlačio u katedralu. Demonska rupa, pomislio je Lengdon. Nikada nije čuo taj izraz. Zvučao je jezivo odgovarajuće.

Lengdonovo srce je sada lupalo žestoko. Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom. Preostalo je samo jedno pitanje. “Da li je Rafael sagradio neku grobnicu koja je imala ovakvu demonsku rupu?”

Docent se počesa po glavi. “U stvari. Žao mi je... ali znam samo za jednu.”

Samo jednu? Lengdon nije mogao da zamisli bolji odgovor.

“Gde je!” Vitorija skoro vrisnu.

Docent ih je sumnjičavo odmerio. “Zove se kapela Cigi. Grobnica Agostina Čigija i njegovog brata, bogatih zaštitnika umetnosti i nauka.”

“Nauka?” reče Lengdon, razmenjujući poglede sa Vitorijom.

“Gde je?” ponovo je pitala Vitorija.

Docent je ignorisao pitanje, ponovo prepun entuzijazma što može da bude od koristi. “A da li je grobnica zemaljska ili ne, to ne znam, ali sigurno je... da kažemo diferente.”

“Drugačija?” reče Lengdon. “Kako?”

“Nekoherentna je sa arhitekturom. Rafael je bio samo arhitekta. Neki drugi vajar je radio unutrašnjost. Ne mogu da se setim ko.”

Lengdon se pretvorio u uvo. Anonimni iluminatski umetnik, možda?

“Ko god da je radio unutrašnje spomenike, nije imao ukusa”, reče docent. “Dio mio! Atrocitas! Ko bi želeo da bude sahranjen ispod piramides?”

Lengdon je jedva mogao da poveruje svojim ušima. “Piramide? U kapeli ima piramida?”

“Znam”, zgražao se docent. “Strašno, zar ne?”

Vitorija je zgrabila docenta za ruku. “Sinjore, gde se nalazi kapela Cigi?”

“Na milju odavde. U crkvi Santa Marija del Popolo.”

Vitorija je izbacila vazduh. “Hvala vam. Hajdemo...”

“Hej”, reče docent, “upravo sam se setio nečega. Baš glupo od mene.”

Vitorija se ukipila. “Molim vas, nemojte mi reći da ste pogrešili.”

Odmahnuo je glavom. “Ne, ali sam se trebao toga setiti ranije. Kapela Cigi nije uvek bila poznata kao Cigi. Nekada se zvala Kapela dela Tera.”

“Kapela sveta?” upita Lengdon.

“Ne”, reče Vitorija, krenuvši prema vratima. “Kapela Zemlje.”

Vitorija Vetra izvuče svoj telefon, izlećući na Pjaca dela Rotunda. “Komandante Oliveti”, reče. “Ovo je pogrešno mesto!”

Oliveti je zvučao zbunjeno. “Pogrešno? Kako to mislite?”

“Prvi oltar nauke je u kapeli Cigi!”

“Gde?”

Oliveti je sada zvučao besno. “Ali g. Lengdon je rekao...”

“Santa Marija del Popolo! Jednu milju severno. Odmah pošaljite ljude tamo! Imamo četiri minuta!”

“Ali moji ljudi su razmešteni ovde! Nikako ne mogu...”

“Krenite!” Vitorija je zalupila telefon.

Iza nje, Lengdon je izašao iz Panteona, ošamućen.

Zgrabila ga je za ruku i povukla prema koloni naizgled praznih taksija poredanih uz ivičnjak. Zalupala je po haubi prvog automobila u redu. Usnuli vozač je skočio uz iznenađeni povik. Vitorija je otvorila zadnja vrata i ugurala Lengdona unutra. Zatim je uskočila za njim.

“Santa Marija del Popolo”, naredila je. “Presto!”

Bunovan i napola prestravljen, vozač nagazi na papučicu i polete niz ulicu.

Ginter Glik je preuzeo kompjuter od Činite Mekri, koja je sada pognuto stajala u zadnjem delu skućenog kombija BBC-ja i zbunjeno zurila preko Glikovog ramena.

“Rekao sam ti”, reče Glik, kucajući po tastaturi. “Britanski brbljivac nisu jedine novine koje su pisale o ovim tipovima.”

Mekri se nagnula bliže. Glik je bio u pravu. BBC-jeva baza podataka je pokazivala da je njihova cenjena televizijska mreža u poslednjih deset godina otkrila i objavila šest priča o bratstvu po imenu iluminati. Nek me ofarbaju u ljubičasto, pomislila je. “Ko su izveštači koji su radili na pričama”, upita Mekri. “Nekakvi lovci na senzacije?”

“BBC ne zapošljava lovce na senzacije.”

“Zaposlili su tebe.”

Glik je napravio grimasu. “Nije mi jasno zašto si tako skeptična. Postoje detaljni istorijski zapisi o iluminatima.”

“Kao i o vešticama, NLO-ima i čudovištu iz Loh Nesa.”

Glik je pročitao spisak priča. “Jesi li ikada čula za tipa po imenu Winston Čerčil?”

“Zvuči mi poznato.”

“BBC je jednom radio dokumentarne o Čerčilovom životu. Usput, bio je odani katolik. Znaš li da je 1920. Čerčil objavio tekst u kojem je osuđivao iluminate i upozoravao Engleze na svetsku zaveru protiv morala?”

Mekri je bila sumnjičava. “Gde je objavio? U Britanskom brbljivcu?”

Glik se nasmešio. “U London heraldu. Osmi februar, 1920.”

“Nema šanse.”

“Baci pogled na ovo.”

Mekri je pažljivije pogledala odlomak. London herald. Osmi februar, 1920. Nisam imala pojma. "Pa, Čerčil je bio paranoik."

"Nije bio jedini", reče Glik, čitajući dalje. "Izgleda da je Vudrou Vilson 1921. izdao tri saopštenja na radiju u kojima je upozoravao na rastuću iluminatsku kontrolu nad bankarskim sistemom SAD. Želiš li direktni citat iz radio-transkripta?"

"Ne baš."

Glik joj ga je ipak pročitao. "Rekao je: 'Postoji sila toliko organizovana, toliko tajna, toliko moćna, toliko izopačena, da niko ne bi smeo da priča glasnije od šapata kada je osuđuje.'"

"Nisam nikada čula ništa o tome."

"Možda zato što si 1921. bila tek dete."

"Šarmantno." Mekri je primila udarac u hodu. Znala je da su se njene godine videle. Sa četrdeset tri godine, žbunaste crne kovrdže su joj bile prošarane sedim vlasima. Bila je suviše ponosna da bi ih farbala. Njena majka, južnjački baptista, naučila je Činitu samopoštovanju i veri u sebe. Kada si crnkinja, govorila je njena majka, ne možeš sakriti ono što si. Dan kada to probaš biće dan kada ćeš umreti. Budi uspravna, blistavo se smeši i pusti ih da se pitaju koja je tvoja tajna.

"Jesi li ikada čula za Sesila Roudsa?" pitao je Glik.

Mekri podiže pogled. "Britanskog finansijera?"

"Aha. Osnovao je Rouds stipendiju."

"Nemoj mi reći..."

"Iluminat."

"Baljezganja."

"U stvari, BBC. Šesnaesti novembar, 1984."

"Mi smo napisali da je Sesil Rouds iluminat?"

"Bogami jesmo. I prema našoj mreži, Rouds stipendija je finansirana fondovima osnovanim pre nekoliko vekova radi regrutovanja najbriljantnijih mladih umova na svetu među illuminate."

“To je smešno! Moj ujak je stipendista Roudsa!”

Glik je trepnuo. “Kao i Bil Klinton.”

Mekri je bila sve bešnja. Nikada nije imala razumevanja za traljavo, senzacionalističko izveštavanje. Ipak, znala je dovoljno o BBC-ju, znala je da bi svaku vest pre nego što bi je objavili, pažljivo ispitali.

“Evo nečega čega se sećaš”, reče Glik. “BBC, 5. mart, 1998. Predsednik parlamentarnog odbora, Kris Malin, tražio je od svih poslanika engleskog parlamenta koji su bili masoni da objave svoju pripadnost.”

Mekri se sećala toga. Dekret je na kraju proširen i na policajce i sudije.

“Zbog čega to ono beše?”

Glik je čitao, “... zabrinutosti da su tajne grupe unutar masona zadobile značajnu kontrolu nad političkim i finansijskim sistemima.”

“Tako je.”

“To je izazvalo popriličnu gužvu. Masoni u parlamentu su se razbesneli. I bili su u pravu. Ispostavilo se da su većina njih nedužni ljudi koji su prišli masonima zbog poslovnih veza i dobrotvornih akcija. Nisu imali pojma o nekadašnjim vezama bratstva.”

“Navodnim vezama.”

“Štogod.” Glik je pregledao Članke. “Pogledaj ovo. Izveštaji koji povezuju iluminate sa Galilejem, francuskim gerenetsima, španskim alumbradosima,. Čak i Karlom Marksom i ruskom revolucijom.”

“Istorija se često prepravlja.”

“U redu, želiš nešto aktuelno? Pogledaj ovo. Evo primedbe o iluminatima u skorašnjem Vol strit žurnalu”

Ovo je privuklo Činitinu pažnju. “Onom Žurnalu?”

“Pogodi koja je trenutno najpopularnija igrice na internetu u Americi?”

“Prikačite rep Pamelii Anderson.”

“Blizu si. Zove se Iluminati: Novi Svetski Poredak.”

Mekri pročitava recenziju preko njegovog ramena. “Kompanija Stiva Džeksona je izbacila veliki hit... kvaziistorijsku avanturu u kojoj drevno satanističko bratstvo iz Bavarske pokušava da osvoji svet. Možete je pronaći na mreži na...”

Mekri je podigla pogled, osećajući mučninu. “Šta ovi iluminatski likovi imaju protiv hrišćanstva?”

“Ne samo hrišćanstva”, reče Glik. “Protiv religije uopšte.” Glik je nakrivio glavu i iskezio se. “Mada, sudeći po telefonskom pozivu koji smo upravo primili, izgleda da im je Vatikan posebno prirastao srcu.”

“Oh, ma daj. Da li stvarno veruješ da taj tip koji je zvao jeste ono za šta se izdaje?”

“Glasnik iluminata? Koji se sprema da ubije četiri kardinala?” Glik se nasmešio. “Iskreno se nadam da jeste.”

Taksi u kome su bili Lengdon i Vitorija je za manje od minuta okončao jurnjavu od jedne milje uz široku Via dela Skofra. Zaustavili su se uz škripu na južnom kraju Pjace del Popolo, malo pre osam sati. Pošto nije imao lira, Lengdon je preplatio taksisti u američkim dolarima. On i Vitorija su iskočili napolje. Trg je bio tih, osim smeha šačice starosedelaca pred popularnim kafeom Rozati - omiljenim mestom italijanskih književnika. Povetarac je mirisao na espresso i peciva.

Lengdon je još uvek bio u šoku zbog svoje greške oko Panteona. Međutim, nakon što je bacio jedan pogled na ovaj trg, njegovo šesto čulo se već oglasilo. Trg je bio suptilno ispunjen iluminatskim obeležjima. Ne samo što je imao oblik savršene elipse, već se i tačno u njegovom centru uzdizao egipatski obelisk - četvrtasti stub od kamena sa karakterističnim vrhom u obliku piramide. Delovi plena pljačkaških pohoda rimske imperije, obelisci su razbacani po Rimu, a simbolozni su ih zvali "uzvišenim piramidama" - uspravnim produžecima svete piramidalne forme.

Ali kada je Lengdonov pogled prešao preko monolita, pažnju mu je privuklo nešto drugo u pozadini. Nešto još upečatljivije.

"Na pravom smo mestu", reče tiho, osećajući iznenadnu potrebu za oprezom. "Pogledaj ono." Lengdon je pokazao prema impresivnoj Porta del Popolo - visokoj kamenoj kapiji na drugom kraju trga. Zasvođena konstrukcija se uzdizala nad trgom vekovima. U centru najvišeg dela kapije bio je urezan simbol. "Da li ti izgleda poznato?"

Vitorija je pogledala ogroman reljef. "Blistava zvezda iznad trouglaste gomile kamenja?"

Lengdon odmahnu glavom. "Izvor prosvetljenja nad piramidom."

Vitorija se okrenula široko razrogačenih očiju.

"Poput... Velikog pečata Sjedinjenih Država?"

"Upravo tako. Masonskog simbola na novčanici od jednog dolara."

Vitorija je duboko udahнула i osmotrila trg. "Pa gde je ta prokleta crkva?"

Crkva Santa Marija del Popolo se uzdizala poput zaturenog bojnog broda, uglavljena u podnožju brda u jugoistočnom uglu trga. Skele koje su prekrivale fasadu su ovoj kuli iz jedanaestog veka davale još rogobatniji izgled.

Lengdonove misli su se rojile dok su trčali prema zdanju. Posmatrao je crkvu u čudu. Da li će se ubistvo stvarno desiti unutra? Poželeo je da Oliveri požuri. Pištolj u džepu ga je žuljao.

Glavne stepenice crkve su bile ventaglio - zakrivljena lepeza koja je zračila dobrodošlicom - što je u ovom slučaju izgledalo ironično, budući da su zagrađene skelama, građevinskom opremom i natpisom koji je upozoravao:

CONSTRUZIONE. NON ENTRARE.

Lengon je shvatio da je crkva zatvorena zbog renoviranja nudila potpunu privatnost ubici. Nimalo nalik Panteonu. Nije bilo potrebe za cifrastim trikovima. Samo da se pronađe ulaz.

Vitorija se bez oklevanja provukla između prepreka i krenula uz stepenište.

"Vitorija", upozorio ju je Lengdon. "Ako je on još uvek unutra..."

Vitorija kao da ga nije čula. Popela se uz glavno stepenište do drvenih vrata koja su predstavljala jedini ulaz u crkvu. Lengdon je požurio za njom uz stepenište. Pre nego stoje stigao išta da kaže, ona je zgrabila kvaku i povukla.

Lengdon je zadržao dah. Vrata se nisu ni pomerila.

"Mora da postoji još jedan ulaz", reče Vitorija.

"Verovatno", reče Lengdon, izbacujući vazduh. "Ali Oliveti će stići za minut. Previše je opasno da ulazimo. Trebalo bi da osmatramo crkvu odavde dok..."

Vitorija se okrenula sa plamenom u očima. "Ako postoji još jedan ulaz, postoji i još jedan izlaz. Ako ovaj tip nestane, mi smo fungito."

Lengdon je znao dovoljno italijanskog da shvati da je u pravu.

Uličica desno od crkve je bila uska i mračna, na obe strane okružena visokom zidovima. Smrdela je na urin - uobičajeni miris u gradu u kome je odnos kafića i javnih toaleta bio dvadeset prema jedan.

Lengdon i Vitorija su pojurili u smrdljivu tamu. Prešli su petnaestak metara kada je Vitorija povukla Lengdona za ruku i pokazala prstom.

Lengdon ih je takođe video. Ispred njih su bila neupadljiva drvena vrata teških šarki. Lengdon je prepoznao uobičajeni porta sacra - privatni ulaz za sveštenstvo. Većina ovih ulaza je odavno izašla iz upotrebe, kako je nadiruća novogradnja i ograničeni prostor osuđivao bočne ulaze na nezgodne uličice.

Vitorija pojuri prema vratima. Prišla im je i zagledala se u kvaku, vidno pometena. Lengdon je stigao do nje i osmotrio neobičan krofnasti obruč koji je visio na mestu na kojem se morala nalaziti kvaka.

“Anulus”, prošaputao je. Lengdon je ispružio ruku i tiho podigao obruč.

Povukao je obruč prema sebi. Uređaj je škljocnuo. Vitorija se trgla, iznenada delujući neodlučno. Lengdon je tiho okrenuo obruč u smeru kazaljke na satu. Labavo se okrenuo za 360 stepeni, bez rezultata. Lengdon se namrštio i okrenuo ga u drugom smeru, sa istim ishodom.

Vitorija baci pogled niz preostali deo uličice. “Misliš da postoji još jedan ulaz?”

Lengdon je sumnjao u to. Većina renesansnih katedrala je građena poput improvizovanih tvrđava za slučaj da grad bude napadnut. Imale su što je bilo moguće manje ulaza. “Ako postoji još neki ulaz”, reče, “verovatno se nalazi u zadnjem delu - više nešto kao izlaz za slučaj nužde nego ulaz.”

Vitorija je već krenula.

Lengdon ju je pratio dublje u uličicu. Zidovi su se uzdizali prema nebu na obe strane. Negde je zvono počelo da otkucava osam sati...

Robert Lengdon nije čuo Vitoriju kada ga je prvi put pozvala. Zastao je pred prozorom od obojenog stakla prekrivenog rešetkama i pokušavao da proviri u crkvu.

“Roberte!” pozvala ga je reskim šapatom.

Lengdon je podigao pogled. Vitorija je stajala na kraju uličice. Pokazivala je rukom prema zadnjem delu crkve i pozivala ga. Lengdon je nevoljno dotrčao do nje. U dnu zadnjeg zida štrčao je kameni zidić koji je skrivao uski prolaz - neku vrstu skućenog tunela usečenog pravo u temelje crkve.

“Ulaz?” upitala je Vitorija.

Lengdon je klimnuo. U stvari je u pitanju izlaz, ali nećemo sitničariti.

Vitorija je čučnula i zavirila u tunel. “Hajde da proverimo vrata. Možda su otvorena.”

Lengdon otvori usta da se usprotivi, ali Vitorija ga je uhvatila za ruku i uvukla u prolaz.

“Čekaj”, reče Lengdon.

Nestrpljivo ga je pogledala.

Lengdon je uzdahnuo. “Ja ću prvi.”

Vitorija je bila iznenađena. “Još kavaljerstva?”

“Godine pre lepote.”

“Je li to kompliment?”

Lengdon se nasmešio i zaobišao je u tami. “Pazi na stepenice.”

Pažljivo je krenuo kroz mrak, napipavajući zid jednom rukom. Kamen je bio oštar pod njegovim prstima. Na trenutak, Lengdon se prisetio drevnog mita o Dedalu, kako je dečak držao jednu ruku na zidu dok je napredovao kroz Minotaurov lavirint, znajući da će sigurno doći do kraja ako se drži zida. Lengdon je napredovao, ne baš uveren u to da želi da stigne do kraja.

Tunel se blago sužavao i Lengdon je usporio. Osećao je da je Vitorija odmah iza njega. Kada je zid skrenuo nalevo, tunnel je izbio u polukružnu odaju. Začudo, pred sobom su nazirali slabo svetlo. Lengdon je u polutami mogao da vidi obris teških drvenih vrata.

“Opa”, rekao je.

“Zaključano?”

“Bilo je.”

“Bilo?” Vitorija ga je sustigla.

Lengdon joj je pokazao. Vrata su bila otvorena, iznutra osvetljena svetlom... a šarke razvaljene polugom koja je još uvek visila zaglavljena u drvetu.

Na trenutak su stajali u tišini. Zatim je Lengdon u mraku osetio Vitorijine ruke na svojim grudima, kako napipavaju i zavlače se pod njegov sako.

“Opusti se, profesore”, reče. “Samo vadim pištolj.”

U tom trenutku, odred vojnika švajcarske garde se raspoređivao po vatikanskom muzeju. Muzej je bio u tami i vojnici su nosili infracrvene naočari, deo opreme američkih marinaca. Naočare su sve osvetljavale sablasnom nijansom zelene boje. Svaki vojnik je nosio slušalice povezane sa detektorom sa antenom kojim su ritmično mahali ispred sebe - iste uređaje koje su koristili dva puta nedeljno da bi tragali za eventualnim prisluškivačima skrivenim unutar Vatikana. Napredovali su metodično, zavirujući iza statua, u niše, ormane, ispod nameštaja. Antene bi se oglasile ako otkriju i najmanje magnetsko polje.

Međutim, večeras nisu očitavale ništa.

Unutrašnjost crkve Santa Marija del Popolo je na prigušenom svjetlu podsećala na pećinu. Pre je ličila na nedovršenu stanicu podzemne železnice nego na katedralu. Glavni brod je izgledao kao poligon za obuku, ispunjen iščupanim podnim pločama, redovima cigala, hrpama zemlje, kolicima, pa čak i mehaničkim kopačem. Mamutski stubovi su se izdizali iz poda da bi podupirali lučnu tavanicu. U vazduhu je lenjo lebdela prašina, osvetljena prigušenim sjajem obojenih stakala. Lengdon je sa Vitorijom stajao ispod ogromne Pinturikijeve freske i posmatrao raskopani hram.

Ništa se nije pomeralo. Mrtva tišina.

Vitorija je obema ispruženim rukama držala pištolj. Lengdon je pogledao na sat: 8:04. Ludi smo što smo ulazili, pomislio je. Previše je opasno. Znao je da je ubica, ako se nalazio unutra, mogao da izađe na ma koja vrata, čineći zasedu sa jednim pištoljem potpuno beskorisnom. Jedini načinje bio da ga uhvate unutra... to jest, ako je uopšte još uvek bio tu. Lengdon oseti grižu savesti zbog brljotine koja ih je koštala prilike u Panteonu. Sada više nije bio u prilici da insistira na oprezu; sam ih je saterao u čošak.

Vitorija je delovala izmučeno dok je razgledala crkvu. "Pa", prošaputala je. "Gde je ta kapela Cigi?"

Lengdon se zagledao kroz sablasni polumrak prema drugom kraju katedrale i osmotrio spoljne zidove. Nasuprot rasprostranjenom verovanju, renesansne katedrale su sadržale nekoliko kapela, a ogromne katedrale poput Notr Dama su ih imale na desetine. Kapele nisu ni bile odaje, već pre šupljine polukružne niše u kojima su se, duž spoljnog zida crkve, nalazile grobnice.

Loše vesti, pomisli Lengdon ugledavši po četiri udubljenja na svakom bočnom zidu. Ukupno osam kapela. Iako osam nije naročito velik broj, svih osam otvora su zbog radova bili prekriveni ogromnim komadima providne plastike, koja je služila da grobnice u otvorima zaštititi od prašine.

“Može biti u pitanju bilo koji od ovih prekrivenih otvora”, rekao je Lengdon. “Nema načina da saznamo koja je Čigijeva, sem da zavirimo u svaku.

“To bi mogao biti dobar razlog da sačekamo Oliv...”

“Koja je leva sekundarna apsida?” upitala je.

Lengdon ju je pogledao, iznenađen njenim baratanjem arhitektonskom terminologijom. “Leva sekundarna apsida?”

Vitorija je pokazala na zid iza njega. U kamenu je bila usađena dekorativna ploča. Na njoj je bio ugraviran isti simbol koji su videli napolju - piramida ispod blistave zvezde. Na prljavštinom prekrivenom natpisu kraj nje je pisalo: GRB ALEKSANDRA ČIGIJA - ČIJA GROBNICA JE SMEŠTENA U LEVOJ SEKUNDARNOJ APSIDI OVE KATEDRALE

Lengdon zamaše glavom. Čigijev grb se sastojao od piramide i zvezde?

Iznenada se zapitao da li je bogati zaštitnik Cigi bio iluminat. Klimnuo je Vitoriji. “Odličan posao, Nensi Dru.”

“Molim?”

“Zaboravi. Ja...”

Parče metala je palo na pod uz zveket samo par metara dalje. Zvuk odjeknu čitavom crkvom. Lengdon je povukao Vitoriju iza stuba dok je ona okretala pištolj prema zvuku i držala ga tako. Tišina. Čekali su. Ponovo se začuo zvuk, ovog puta šuškanje. Lengdon je zadržao dah. Nisam smeo dozvoliti da uđemo ovamo! Zvuk se približavao, nalik na isprekidano struganje, poput čoveka koji hramlje. Nešto se tog trena pojavilo iza osnove stuba.

“Figlio di puttana!” opsova Vitorija sebi u bradu i odskoči. Lengdon ustuknu za njom. Iza stuba se pojavio ogromni pacov, vukući polupojedeni sendvič umotan u papir. Stvorenje je zastalo kada ih je ugledalo, na trenutak zureći niz cev Vitorijinog oružja, da bi zatim, očigledno nepotreseno, nastavilo da odvlači svoj plen u dubine crkve.

“Kučkin...” izlete Lengdonu, dok mu je srce luđački tuklo.

Vitorija spusti pištolj, brzo se sabravši. Lengdon je provirio iza stuba i ugledao sadržinu radničke kutije rasute po podu, očigledno oborenu sa stola od strane dovrtljivog glodara.

Lengdon osmotri baziliku i prošaputa: "Ako je taj tip ovde, sasvim sigurno je čuo ovo. Jesi li sigurna da ne želiš da sačekamo Olivetija?"

"Leva sekundarna apsida", ponovila je Vitorija. "Gde je?"

Lengdon se nevoljno okrenu i pokuša da se orijentiše. Terminologija katedrala je poput uputstava na sceni - potpuno suprotna intuitivnom razmišljanju. Okrenuo se prema glavnom oltaru. Sredina pozornice. Zatim je pokazao palcem preko svog ramena.

Oboje su se okrenuli i pogledali u pravcu u kojem je pokazivao.

Izgleda da se Čigijeva kapela nalazila u trećem ili četvrtom udubljenju sa njihove desne strane. Dobra vest je da su Lengdon i Vitorija bili na pravoj strani crkve. Loša vest je da su se nalazili na pogrešnom kraju. Morali su da prođu čitavu dužinu katedrale i tri druge kapele, od kojih je svaka, poput Čigijeve, bila prekrivena providnom plastičnom zavesom.

"Čekaj", reče Lengdon. "Ja idem prvi."

"Zaboravi."

"Ja sam taj koji je zeznuo stvar u Panteonu."

Okrenula se. "Ali ja imam pištolj."

Lengdon je u njenim očima mogao da vidi o čemu je stvarno razmišljala... Ja sam ta koja je izgubila oca. Ja sam ta koja je učestvovala u izradi oružja za masovno uništenje. Kolena ovog tipa su moja... Lengdon oseti da je uzaludno i pusti je. Oprezno je pošao za njom duž istočne strane bazilike. Dok su prolazili kraj prvog zastrtog alkova, Lengdon je osetio da je napet poput takmičara u nekakvoj nestvarnoj nagradnoj igri.

Biram zavesu broj tri, pomislio je.

Crkva je bila tiha, a debeli kameni zidovi su blokirali svaki nagoveštaj spolnog sveta. Dok su prolazili kraj kapela, bleđi ljudski oblici su se talasali poput duhova iza šuštave plastike. Klesani mermer,

rekao je Lengdon sebi, nadajući se da je u pravu. Bilo je 8:06. Je li ubica došao na vreme i pobjegao pre nego što su Lengdon i Vitorija ušli? Ili je još uvek ovde? Lengdon nije bio siguran koji mu se scenario više sviđao.

Prošli su kraj druge apside, koja je u sve mračnijoj katedrali imala zlokoban izgled. Noć se sada spuštala brzo, prenatravana bajatom farbom obojenih stakala. Dok su napredovali dalje, plastična zavesa pored njih se iznenada nabrala, kao da ju je povukla promaja. Lengdon se zapitao da li je neko negde otvorio vrata.

Vitorija uspori kada se pred njima ukazala treća niša. Uperila je pištolj ispred sebe, pokazujući glavom na stelu kraj apside. U granitni blok su bile urezane dve reci: KAPELACIGI.

Lengdon klimnu glavom. Nečujno su prišli ivici otvora, zaklanjajući se iza širokog stuba. Vitorija je uperila pištolj iza ugla prema plastici. Onda je dala signal Lengdonu da povuče zastor.

Pravi trenutak da postanem vernik, pomislio je. Nevoljno je posegnuo rukom preko njenog ramena. Povukao je plastiku u stranu što je pažljivije mogao. Pomerila se za centimetar i glasno zaškriljala. Oboje su se sledili.

Tišina. Trenutak kasnije, Vitorija se polako nagnula prema napred i provirila kroz uski prorez. Lengdon je pogledao preko njenog ramena.

Na trenutak su oboje zadržavali dah.

“Prazno je”, konačno je rekla Vitorija, spuštajući pištolj. “Zakasnili smo.”

Lengdon je nije čuo. Bio je zadivljen, na trenutak se preselivši u drugi svet. Nikada u svom životu nije zamišljao kapelu nalik ovoj. U celosti obložena mermerom boje kestena, kapela Cigi je oduzimala dah. Lengdonovo istrenirano oko ju je prosto proždiralalo. Bila je zemaljska koliko je Lengdon uopšte mogao da zamisli, skoro kao da ju je sagradio sam Galilej i iluminati.

Nad njihovim glavama, u kupoli je sijalo sazvežđe iluminiranih zvezda i sedam astronomskih planeta. Ispod toga se nalazilo dvanaest

simbola zodijaka - paganski simboli zemlje koji su uhvatili koren u astronomiji. Zodijak je takođe bio direktno povezan sa Zemljom, Vazduhom, Vatom i Vodom... kvadrantima koji su predstavljali moć, intelekt, žar i emocije. Zemlja je za moć, priseti se Lengdon.

Malo niže na zidu, Lengdon ugleda simbole četiri godišnja doba - primavera, estate, autunno, inverno. Ali mnogo neverovatnije od svega ovoga su bile dve ogromne statue koje su dominirale prostorijom. Lengdon ih je posmatrao u tihom divljenju. Nije moguće, pomisli. Ovo jednostavno nije moguće! Ali bilo je. Na svakoj strani kapele, u savršenoj simetriji, stajala je po jedna tri metra visoka mermerna piramida.

“Ne vidim kardinala”, prošaputala je Vitorija. “A ni ubicu.” Povukla je plastiku u stranu i zakoračila unutra. Lengdonov pogled je bio prikovan za piramide. Šta piramide rade u hrišćanskoj grobnici? Toga je bilo još.

Tačno na sredini svake piramide, uzidani u spoljnu fasadu, stajali su zlatni medaljoni... medaljoni koji su ličili na malo šta što je Lengdon ikada video... savršene elipse. Ugláčani diskovi su blistali na zalazećem suncu koje se probijalo u kupolu. Galilejeve elipse?

Piramide? Kupola prepuna zvezda? Prostorija je sadržala više iluminatskih obeležja nego što je Lengdon mogao i da sanja.

“Roberte”, izlete Vitoriji, a glas joj je zvučao napuklo. “Vidi!”

Lengdon se okrenuo i vratio u stvarnost kada mu je pogled pao na ono što je pokazivala. “Grom i pakao!” povika, skaćući unazad.

Sa poda im se cerila slika kostura, detaljno urađen mermerni mozaik koji je prikazivao “smrt u letu”. Kostur je nosio ploču na kojoj su bile prikazane ista ona piramida i zvezda koje su videli napolju. Međutim, slika nije ono što je Lengdonu sledilo krv. Bila je to činjenica da se mozaik nalazio na kružnoj kamenoj ploči - cupermento - koja je izvađena iz poda poput poklopca šahta i sada je ležala kraj mračnog otvora u podu.

“Demonska rupa”, zabezeknuto reče Lengdon. Toliko ga je opčinila tavanica da je nije ni primetio. Oprezno je prišao rupi. Smrad koji se podizao iz nje je bio neizdrživ.

Vitorija je stavila ruku na usta. "Che puzzo."

"Efluvijum", reče Lengdon. "Zadah kostiju u raspadanju." Pokrio je nos rukavom i nagnuo se nad otvor, vireći u pomrčinu. "Ne vidim ništa."

"Misliš da dole ima nekoga?"

"Nema načina da to saznamo."

Vitorija pokaza prema drugom kraju otvora, sa kojeg su se natrule drvene merdevine spuštale u dubinu. Lengdon odmahnu glavom. "Malo sutra."

"Možda među onim alatom napolju postoji baterijska lampa." Zvučala je kao da traži izgovor da se skloni od smrada. "Pogledaću."

"Budi pažljiva!" upozori je Lengdon. "Ne znamo zasigurno da je hašašin..."

Ali Vitorija je već otišla.

To je jedna svojeglava žena, pomisli Lengdon.

Kada se okrenuo prema rupi, osetio je slabost pred isparenjima. Zadržavajući dah, zavukao je glavu unutra i zagledao se u tamu. Kako su mu se oči privikavale, uspeo je da razabere neodređene oblike. Izgleda da se rupa otvarala u malenu prostoriju. Demonska rupa. Zapitao se koliko je generacija Cigija bačeno unutra bez mnogo pompe. Lengdon je zatvorio oči i sačekao da mu se ženice rašire dovoljno da može da nazre nešto u mraku. Kada ih je ponovo otvorio, dole u tami je lebdela bleđa, jedva vidljiva prilika.

Lengdon zadrhta nagonski hoteći da se povuče. Da li mi se priviđaju stvari? Je li to telo? Prilika je nestala. Lengdon ponovo zatvori oči. Ovoga puta je čekao duže, da bi njegove oči mogle da uoče i najslabiju svetlost.

Počela je da ga obuzima vrtoglavica i misli su mu lutale u tami. Samo još nekoliko sekundi. Nije bio siguran da li zbog udisanja isparenja ili naginjanja sa glavom nadole, ali definitivno mu je pozlilo. Kada je konačno ponovo otvorio oči, prizor pred njim je delovao apsolutno neobjašnjivo.

Sada je posmatrao kriptu okupanu sablasnim plavičastim svetlom. Slabašan šišteći zvuk je odjekivao u njegovim ušima. Svetio je treptalo na strmim zidovima okna. Odjednom se duga senka materijalizovala nad njim. Lengdon se prestrašeno uspravio.

“Pazi!” uzviknu neko iza njega.

Pre nego što je Lengdon uspeo da se okrene, osetio je oštar bol na vratu.

Okrenuo se i ugledao Vitoriju koja je sklanjala u stranu upaljenu letlampu, čiji je šišteći plamen bacao plavu svetlost po kapeli.

Lengdon se uhvati za vrat. “Šta to kog đavola radiš?”

“Pokušavala sam da ti osvetlim”, rekla je. “Ti si naleteo na mene.”

Lengdon je zurio u portabl letlampu u njenoj ruci.

“Najbolje što sam mogla da nađem”, rekla je. “Nema baterijskih lampi.”

Lengdon protrlja vrat. “Nisam te čuo kad si ušla.”

Vitorija mu je pružila aparat, ponovo se mršteći na smrad kripe. “Misliš li da su ti gasovi zapaljivi?”

“Nadajmo se da nisu.”

Uzeo je letlampu i polako prišao rupi. Oprezno se približio ivici i uperio plamen prema rupi, osvetljavajući unutrašnji zid. Kada je usmerio svetio, pogled mu se spustio niz liniju zida. Kripta je bila kružna i prečnika oko sedam metara. Deset metara niže, sjaj je osvetlio pod. Tlo je bilo tamno i izbrazdano. Zemljano. Tada je Lengdon ugledao telo.

Prvi instinkt mu je bio da ustukne. “Ovde je”, reče Lengdon, primoravajući sebe da se ne okrene. Figura se blede ocrtavala naspram zemljanog tla.

“Mislim da mu je skinuta odeća.” Lengdon se setio golog leša Leonarda Vetre.

“Je li to jedan od kardinala?”

Lengdon nije imao pojma, ali je mislio da niko dragi ne može biti.

Zurio je dole u bledu masu. Nepokretnu. Beživotnu. A ipak... Lengdon je oklevao.

Bilo je nečeg veoma čudnog u položaju figure. Izgledalo je kao da... Lengdon doviknu. "Alo?"

"Misliš da je živ?"

Nije bilo nikakvog odgovora.

"Ne pomera se", reče Lengdon. "Ali izgleda kao da..." Ne, to nije moguće.

"Izgleda kako?" Vitorija je sada takođe virila preko ivice.

Lengdon je žmirkao kroz tamu. "Izgleda kao da stoji."

Vitorija je zadržala dah i promolila glavu preko ivice da bi bolje videla.

Sledećeg trenutka se povukla. "U pravu si. Stoji! Možda je živ i potrebna mu je pomoć!" Povikala je kroz otvor.

"Alo?! Mi puo sentire?"

Iz mahovinaste unutrašnjosti nije bilo odjeka. Samo tišina, Vitorija je krenula prema klimavim stepenicama.

"Idem dole."

Lengdon je uhvati za ruku. "Ne. Opasno je. Idem ja."

Vitorija se ovoga puta nije raspravljala.

Cinita Mekri je bila besna. Sedela je na suvozačkom sedištu BBC-jevog kombija parkiranog u leru na uglu Via Tomačeli. Ginter Glik je proveravao svoju mapu Rima, očigledno izgubljen. Kao što se i bojala, njegov misteriozni doušnik je nazvao ponovo, ovoga puta sa informacijom.

“Pjaca del Popolo”, insistirao je Glik. “To tražimo. Tamo je crkva. A unutra je dokaz.”

“Dokaz.” Cinita je prestala da glanca sočivo u svojoj ruci i okrenula se ka njemu. “Dokaz da je ubijen kardinal?”

“Tako je rekao.”

“Veruješ u sve što čuješ?” Cinita je poželela, kao i mnogo puta dotad, da ona odlučuje. Međutim, snimatelji su morali da ispunjavaju svaki kapric ludih izveštača. Ako je Ginter Glik želeo da prati maloumnu telefonsku dojavu, Mekri je bila njegov pas na uzici.

Posmatrala ga je kako sedi na vozačevom sedištu, zanet u ono što je radio. Smatrala je da su njegovi roditelji sigurno bili frustrirani komedijaši kada su mu dali ime Ginter Glik. Nije ni čudo što je momak smatrao da mora da se dokaže. Uprkos svemu, uprkos svom nesrećnom imenu i iritirajućoj žudnji da ostavi svoj pečat, Glik je bio sladak... šarmantan na bledunjavi, britanski, opušten način. Poput Hjuja Granta na litijumu.

“Zar ne bismo trebali da se vratimo do Sv. Petra?” reče Mekri što je strpljivije mogla. “Možemo kasnije proveriti tu misterioznu crkvu. Konklava je počela pre jedan sat. Šta ako kardinali donesu odluku dok nas nema?”

Glik kao daje nije čuo. “Mislim da ovde treba da skrenemo desno.” Nakrivio je mapu i još jednom je pogledao. “Da, ako skrenem desno... zatim odmah levo.” Isterao je vozilo na usku ulicu pred njima.

“Pazi!” povika Mekri. Bila je video-tehničar i vid joj je bio oštar. Na njihovu sreću, Glik je takode bio prilično brz.

Nagazio je na kočnice i zaustavio se pre raskrsnice, upravo u trenutku kada se kolona od četiri "alfa romea" pojavila niotkuda i proletela ispred njih. Kada su stigli do kraja sledećeg bloka, automobili su se zaneli, usporili i skrenuli za ugao putem kojim je Glik nameravao da ide.

"Manijaci!" povika Mekri.

Glik je delovao potreseno. "Jesi li videla ovo?"

"Da, videla sam! Skoro su nas ubili!"

"Ne, mislio sam na automobile", rekao je Glik, sa uzbuđenjem u glasu, "Svi su bili isti."

"Znači da su u pitanju manijaci bez mašte." ;

"Takode su svi bili puni."

"Pa šta?"

"Četiri identična auta, u svakom po četiri putnika?"

"Jesi li ikada čuo za zajedničku vožnju na posao?"

"U Italiji?" Glik je proverio raskrsnicu. "Oni nisu čuli ni za bezolovni benzin." Nagazio je na papučicu i pojurio za automobilima.

Mekri je poletela nazad u sedište. "Šta kog đavola radiš?"

Glik je ubrzao niz ulicu i skrenuo levo za "alfama". "Nešto mi govori da ti i ja nismo jedini koji smo upravo krenuli u crkvu."

Spuštanje je išlo sporo. Lengdon je silazio prečku po prečku niz škripeće merdevine... dublje dublje ispod poda kapele Cigi. U demonsku rupu, pomislio je. Bio je okrenut prema bočnom zidu, leđima prema odaji, razmišljajući o tome koliko mračnih, skučenih mesta čovek može videti u jednom danu. Merdevine su stenjale sa svakim korakom, a opori miris istrulelog mesa i vlage ga je gušio. Lengdon se pitao šta je kog đavola zadržalo Olivetija.

Još uvek je mogao da razabere Vitorijin obris iza blesku letlampe, koju je spustila u rupu da mu osvetli put. Plavičasti sjaj je bio sve slabiji kako se spuštao dublje u tamu. Jedino je jačao smrad.

Dvanaest stepenica niže, konačno se desilo. Lengdon je spustio stopalo na mesto klizavo od truleži i zaneo se. Poleteo je prema napred i stisnuo merdevine podlakticama da se ne bi strmoglavio prema dnu. Psujući masnice koje su mu pulsirale na rukama, izvukao se nazad na merdevine i nastavio da se spušta.

Tri prečke niže, zamalo je ponovo pao, ali ovoga puta za to nije bila kriva prečka. Bio je to nalet straha. Prošao je kraj izdubljene niše u zidu i iznenadu se našao licem u lice sa zbirkom lobanja. Kada je povratio dah i osvrnuo se oko sebe, shvatio je da je zid u ovoj visini načičkan otvorima - kriptama - ispunjenim kosturima. Fosforescentno svetlo ih je pretvaralo u jezivi kolaž praznih očnih duplji i istrulelih grudnih koševa koji su treperili oko njega.

Kosturi pri svetlosti vatre, suvo se iskezio, shvatajući da je sasvim slučajno proživeo slično iskustvo prošlog meseca. Veče kostiju i plamena. Svečano osvetljena dobrotvorna večera njujorškog arheološkog muzeja - flambimi losos u senkama skeleta brontosaurasa. Došao je na poziv Rebeke Straus nekadašnjeg modela a sada likovnog kritičara Njujork tajmsa, kovitlaca i inog somota, cigareta i ne-baš-suptilno naglašenih grudi. Zvala ga je dvaput od tada. Lengdon nije odgovorio na pozive. Nimalo kavaljerski, izgudio je sebe, pitajući se koliko dugo bi Rebeka Straus izdržala u smrdljivoj rupi poput ove.

Lengdon s olakšanjem oseti da je poslednju prečku zamenila sunderasta tvar na dnu. Tlo pod njegovim cipelama je bilo vlažno. Ubeđujući samog sebe da se zidovi neće zatvoriti nad njim, okrenuo se prema kripti. Bila je prostrana, imala je oko sedam metara u prečniku. Ponovo dišući kroz košulju, Lengdon usmeri svoju pažnju na telo.

Prilika u pomrčini se jedva nazirala, bela, mesnata kontura. Okrenuta na drugu stranu. Nepomična. Tiha. Napredujući kroz mrak kripe, Lengdon pokuša da razabere o čemu se radi, čovek je bio leđima okrenut Lengdonu i Lengdon mu nije mogao videti lice, ali je stvarno izgledalo kao da stoji.

“Alo?” Lengdon prokrklja kroz rukav. Ništa. Dok je prilazio bliže, shva da je čovek veoma nizak. Previše nizak... šta se dešava?” doviknu Vitorija odozgo, pomerajući svetiljku.

Lengdon joj nije odgovorio. Sada je bio dovoljno blizu i mogao je da vidi sve i zadrhtao od gađenja. Odaja kao da se skupljala oko njega, iznad zemljanog poda poput demona, stajao je starac... ili bar polovina, bio je zakopan u zemlju do struka. Skinut do gole kože. Ruke su mu vezane iza leđa crvenom kardinalskom ešarpom. Stajao je mlitavo, povijen unazad, poput nekakve grozne boksterske vreće. Glava mu je bila zabačena unazad, a oči uperene ka nebesima kao da je samog Boga preklinjao za milost.

“Je li mrtav?” doviknu Vitorija.

Lengdon je prišao telu. Nadam se, njega radi. Kada mu je prišao na par koraka, pogledao je u prevrnute oči.

Bile su iskolačene, plave i zakrvavljene.

Lengdon se nagnuo bliže da oslušne da li diše, ali se istog trenutka trgnuo.

“Za ime Hrista!”

“Šta je bilo!?”

Lengdon se skoro zagrcnuo. “Mrtav je, nema sumnje. Upravo sam otkrio uzrok smrti.” Prizor je bio stravičan.

Čovekova usta su bila silom otvorena i napunjena zemljom. “Neko

mu je nabio šaku blata u grlo. Ugušio se.”

“Blata?” reče Vitorija. “Misliš... zemlje?”

Lengdon premota film. Zemlja. Skoro da je zaboravio na to. Žigovi. Zemlja, Vazduh, Vatra, Voda. Ubica je zapretio da će žigosati svaku žrtvu jednim od četiri drevna elementa nauke. Prvi element je Zemlja. Iz Santijeve zemaljske grobnice. Ošamućen isparenjima, Lengdon je obišao telo. Dok je to radio, simbolog u njemu ga je glasno podsećao na veličinu umetničkog izazova stvaranja mitskog ambigrama. Zemlja? Kako? A ipak se, trenutak kasnije, našao pred njim. Vekovi iluminatskih legendi su se kovitlali kroz njegov um.

Trag na kardinalovim grudima je bio ugljenisan i curkav. Meso spaljeno do crnila. La lingua pura... Lengdon je zurio u žig dok se kriptu okretala oko njega.

“Zemlja”, prošaputao je, kriveći glavu da bi video simbol naopačke. “Zemlja.”

Tada je, u naletu užasa, usledila konačna spoznaja. Ima ih još tri.

Uprkos blagom sjaju sveca u Sikstinskoj kapeli, kardinal Mortati je bio na rubu hysterije. Konklava je zvanično započela. I započela je na najzlokobniji način. Pre pola sata, tačno u ugovoreni čas, komomik Karlo Ventreska je ušao u kapelu. Prišao je glavnom oltaru i održao uvodnu molitvu. Onda je raširio ruke i obratio im se najdirektnijim tonom što ga je Mortati ikada čuo sa oltara Sikstinske kapele.

“Sasvim ste svesni”, rekao je komornik, “da preferiti nisu u ovom trenutku prisutni na konklavi. Od vas tražim, u ime Njegove pokojne svetosti, da nastavite svoj posao... sa verom i svrhom. Imajte samo Boga pred očima.”

Zatim se okrenuo da pođe.

“Ali”, izletelo je jednom od kardinala, “gde su oni?”

Komornik je zastao. “To iskreno ne mogu reći.”

“Kada će se vratiti?”

“To iskreno ne mogu reći.”

“Jesu li dobro?”

“To iskreno ne mogu reći.”

“Da li će se vratiti?”

Usledio je trenutak pauze.

“Imajte vere”, rekao je komornik. Zatim je izašao iz kapele.

Vrata Sikstinske kapele su zapečaćena, kao što je bio običaj, pomoću dva lanca provučena sa spoljne strane. Četiri pripadnika švajcarske garde su čuvala stražu u hodniku ispred vrata. Mortati je znao da bi vrata, do izbora novog pape, mogla biti otvorena jedino ako bi se neko unutra smrtno razboleo, ili ako bi stigli preferiti. Mortati se molio da se desi ono drugo, mada mu je grč u stomaku govorio drugačije.

Nastavićemo svoj posao, odlučio je Mortati, ugledajući se na

odlučnost u komornikovom glasu. Zato je objavio početak glasanja. Šta je drugo mogao da uradi?

Bilo je potrebno trideset minuta za obavljanje ritualnih priprema za prvo glasanje. Mortati je strpljivo čekao za glavnim oltarom, dok je svaki kardinal, počev od najstarijeg, prišao i obavio specifičnu proceduru glasanja. Sada je konačno oltaru prišao i poslednji kardinal da bi kleknuo ispred njega.

“Pozivam za svedoka”, objavio je kardinal, poput svih pre njega, “Hrista Boga, da prosudi da je moj glas dat onome za koga pred Bogom mislim da treba bili izabran.”

Kardinal je ustao. Podigao je svoj listić visoko iznad glave da ga svi vide. Zatim je primeo listić oltaru, gde je na velikom putiru stajao tanjir. Položio je listić na tanjir. Zatim je podigao tanjir i pomoću njega ubacio listić u putir. Tanjir se koristio da bi se sprečilo da neko u tajnosti ubaci više listića. Pošto je ubacio listić, vratio je tanjir na putir, poklonio se raspeću i vratio se na svoje mesto.

Poslednji listić je predat. Sada je vreme da se Mortati da na posao.

Ostavljajući tanjir na putir, Mortati je prodrmao listiće da bi ih promešao. Zatim je uklonio tanjir i nasumice izvukao listić. Razmotao ga je. Papirić je bio tačno pet centimetara širok. Pročitao ga je naglas da ga svi čuju.

“Eligo in summum pontificem...” objavio je, čitajući tekst ispisan na svakom listiću. Za Vrhovnog pontifeksa biram... Zatim je pročitao ime kandidata ispisano ispod toga. Pošto je pročitao ime, podigao je iglu sa koncem i probušio listić kod reci Eligo, pažljivo navlačeći listić na konac. Zabeležio je glas u zapisnik.

Nakon toga je ponovio čitav postupak. Izvukao je listić iz putira, pročitao ga naglas, nanizao ga na konac i zabeležio u zapisnik. Mortati je skoro odmah osetio da će prvo glasanje biti bezuspešno. Nije bilo konsenzusa. U prvih sedam listića već je predloženo sedam različitih kardinala. Kao što je bilo uobičajeno, rukopis na svakom listiću je zabašuren štampanim slovima ili kitnjastim pismom. Prikrivanje je u ovom slučaju bilo ironično, pošto su kardinali očigledno glasali sami za sebe. Mortati je znao da ova upadljiva varka nema nikakve veze sa

samoživom ambicijom.

Bila je to zona čekanja. Odbrambeni manevar. Taktika odugovlačenja kojom je trebalo da se obezbedi da nijedan kardinal ne dobije dovoljno glasova za pobedu... čime bi se iznudilo još jedno glasanje.

Kardinali su čekali na svoje kandidate...

Kada je i poslednji glas evidentiran, Mortati je objavio da glasanje "nije uspeo". Pokupio je konac sa nanizanim listićima i zavezao krajeve, napravivši prsten, zatim je položio prsten sa listićima na srebrni poslužavnik. Dodao je odgovarajuće hemikalije i odneo poslužavnik do malog dimnjaka iza sebe.

Tamo je spalio listiće. Dok su listići goreli, hemikalije koje je dodao su stvarale crni dim. Dim se podizao kroz odvod do rupe u krovu, odakle se izdizao iznad kapele da bi ga svi videli. Kardinal Mortati je upravo poslao svoju prvu poruku u spoljni svet.

Prvo glasanje. Bez pape.

Skoro ugušen isparenjima, Lengdon se pentrao uz merdevine prema svetlu na vrhu rupe. Iznad sebe je čuo glasove, ali nisu imali smisla. Glavom su mu proletale slike žigosanog kardinala.

Zemlja... Zemlja...

Dok je napredovao prema gore, vid mu je sve više slabio i počeo je da strepi da će se onesvestiti. Na dve prečke do vrha, izgubio je ravnotežu. Bacio se napred, pokušavajući da se uhvati za ivicu, ali bila je predaleko.

Nestalo je uporište na merdevinama i skoro je pao nazad u tamu. Osetio je oštar bol pod rukama i odjednom se našao u vazduhu, dok su mu noge divljački mlatarale nad provalijom.

Snažne ruke dva pripadnika švajcarske garde su ga uhvatile ispod pazuha i povukle nagore. Trenutak kasnije, Lengdonovo lice je izvirilo iz demonske rupe, grcajući i boreći se za vazduh. Vojnici su ga izvukli preko ivice otvora i preko poda, da bi ga položili leđima na hladni mermer.

Na trenutak, Lengdon nije bio siguran gde se nalazi. Iznad glave je video zvezde... kružeće planete. Kraj njega su proletale mutne prilike. Ljudi su vikali. Pokušao je da ustane. Ležao je uz osnovu kamene piramide. Poznati ujed ljutitog jezika je odjeknuo kroz kapelu i Lengdon je tada znao.

Oliveti je vrištao na Vitoriju. "Zašto zaboga niste to odmah shvatili!"

Vitorija je pokušavala da objasni situaciju.

Oliveti ju je prekinuo usred rečenice i okrenuo se da izda naređenja svojim ljudima. "Izvadite telo odatle! Pretražite ostatak zdanja!"

Lengdon pokuša da se uspravi. Kapela Cigi je bila ispunjena vojnicima švajcarske garde. Plastična zavesa na ulazu u kapelu je bila otrgnuta i svež vazduh je ispunio Lengdonova pluća. Dok su mu se čula

polako vraćala, Lengdon je ugledao Vitoriju kako mu prilazi. Kleknula je kraj njega, lica kao u anđela.

“Jesi li dobro?” Vitorija ga je uzela za raku i opipala mu puls. Njene ruke su ga nežno držale.

“Hvala.” Lengdon je uspeo da ustane. “Oliveti je besan.”

Vitorija klimnu. “Ima pravo da bude. Zeznuli smo stvar.”

“Misliš, ja sam zeznuo stvar.”

“Pa iskupi se. Uhvati ga sledeći put.”

Sledeći put? Lengdonu je to zvučalo kao surov komentar. Nema sledećeg puta! Prokockali smo šansu!

Vitorija je pogledala na Lengdonov sat. “Miki kaže da imamo četrdeset minuta. Saberi se i pomози mi da pronađem sledeću oznaku.”

“Rekao sam ti, Vitorija, statue su nestale. Staza prosvetljenja je...” Lengdon je stao.

Vitorija se blago nasmešila.

Lengdon se podigao na noge poput munje. Ošamućeno se okretao ukруг, zureći u umetnički rad pred sobom. Piramide, planete, zvezde, elipse. Iznenada se setio svega. Ovo je prvi oltar nauke! Ne Panteon! Sada je uviđao koliko je savršeno iluminatska bila kapela, mnogo suptilnija i pažljivije odabrana od svetski poznatog Panteona.

Cigi je bila van utabanih puteva, bukvalno rupa u zidu, posveta velikom zaštitniku nauke, ukrašena zemaljskom simbologijom. Savršeno.

Lengdon se pridržao za zid i podigao pogled prema ogromnim statuama piramida. Vitorija je potpuno u pravu. Ako je ova kapela prvi oltar nauke, u njoj su možda još uvek iluminatske skulpture koje su predstavljale prvu oznaku. Lengdon je osetio elektrišuci nalet nade kada je shvatio da postoji šansa. Ako je oznaka stvarno ovde i ako budu mogli da je prate do sledećeg oltara nauke, možda će imati još jednu priliku da uhvate ubicu.

Vitorija je prišla bliže. “Otkrila sam ko je bio nepoznati iluminatski

vajar.”

Lengdon je munjevito okrenuo glavu. “Ti si šta?”

“Sada samo treba da otkrijemo koja od ovih statua je...”

“Samo trenutak! Ti znaš ko je bio iluminatski vajar.” Proveo je godine pokušavajući da otkrije taj podatak.

Vitorija se nasmešila. “Bio je to Bernini.” Zastala je. “Onaj Bernini.”

Lengdon je odmah shvatio da je pogrešila. Bernini nije dolazio u obzir. Đanlorenco Bernini je bio drugi najpoznatiji vajar svih vremena, čiju je slavu potamneo jedino sam Mikelandelo. Tokom 1600-tih, Bernini je stvorio više skulptura od bilo kog drugog umetnika. Na nesreću, čovek koga su tražili je navodno bio nepoznat, niko i ništa.

Vitorija se namrštila. “Ne deluješ uzbuđeno.”

“Nemoguće da je Bernini.”

“Zašto? Bernini je bio Galilejev savremenik i briljantan vajar.”

“Bio je poznat čovek i katolik.”

“Da”, reče Vitorija. “Baš kao i Galilej.”

“Ne”, usprotivi se Lengdon. “Ni nalik Galileju. Galilej je bio trn u oku Vatikana. Bernini - vatikanski čudesni dečko. Crkva je obožavala Berninija. Proglašen je najvećim umetničkim autoritetom u Vatikanu. Praktično je živio u Vatikanu čitavog života!”

“Savršena maska. Iluminatska infiltracija.”

Lengdon se usplahiri. “Vitorija, iluminati su pominjali svog tajnog umetnika kao Il maestro ignoto - nepoznati majstor.”

“Da, nepoznat njima. Pomisli na tajanstvenost masona - samo Članovi najviših redova znaju istinu. Galilej je mogao kriti Berninijev pravi identitet od većine članova... radi Berninijeve bezbednosti. Na taj način Vatikan nikada ne bi saznao.”

Lengdon nije bio ubeđen, ali je morao da prizna daje Vitorijina logika imala nekakvog čudnog smisla. Iluminati su bili poznati po tome što su tajne podatke čuvali po odvojenim grupama, otkrivajući istinu samo članovima višeg nivoa. To je predstavljalo kamen temeljac

njihove sposobnosti da sačuvaju tajnost... veoma mali broj je znao čitavu priču.

“I Berninijeva povezanost sa iluminatima”, dodala je Vitorija uz smešak, “objašnjava zašto je napravio one dve piramide.”

Lengdon se okrenu prema ogromnim isklesanim piramidama i odmahnu glavom. “Bernini je bio religiozni vajar. Nema šanse da je isklesao te piramide.”

Vitorija slegnu ramenima. “Reci to natpisu iza tebe.”

Lengdon se okrenuo prema ploči:

UMETNIČKA DELA KAPELE CIGI

*Iako je arhitektura rad Rafaela, svi unutrašnji ukrasi su delo
Đanlorenca Berninija.*

Lengdon je dva puta pročitao natpis i još uvek nije mogao da veruje. Đanlorenco Bernini je bio poznat po svojim komplikovanim, svetačkim skulpturama Device Marije, anđela, proroka, papa. Zašto bi on klesao piramide?

Lengdon je podigao pogled prema uzdižućim spomenicima i osetio se potpuno dezorijentisano. Dve piramide, svaka sa sjajnim, eliptičnim medaljonom. Bile su nehrišćanske koliko su statue mogle biti. Piramide, zvezde nad njima, znaci zodijaka. Svi unutrašnji ukrasi su delo Đanlorenca Berninija. Ako je to tačno, shvatio je Lengdon, Vitorija je morala biti u pravu. Iz toga je sledilo daje nepoznati iluminatski majstor bio Bernini; niko drugi nije uređivao ovu kapelu! Implikacije su navirale toliko brzo daje Lengdon jedva uspevao da ih obradi.

Bernini je bio iluminat. Bernini je napravio ambigrame iluminata. Bernini je obeležio Stazu prosvetljenja.

Lengdon je jedva došao do daha. Da li je moguće da je u ovoj maleckoj kapeli Cigi celome svetu poznati Bernini postavio statu u koja je pokazivala preko Rima prema sledećem oltaru nauke?

“Bernini”, reče. “Nikad ne bih pomislio.”

“Ko bi drugi nego poznati vatikanski umetnik imao autoritet da postavi svoje radove u specifične katoličke kapele po Rimu i stvori

Stazu prosvetljenja? Sigurno ne neko nepoznat.”

Lengdon je razmislio o tome. Pogledao je piramide, pitajući se da li bi jedna od njih mogla biti oznaka. Možda obe? “Piramide su okrenute u suprotnim pravcima”, rekao je Lengdon, ne znajući šta da misli o tome. “Takođe su identične, tako da ne znam koja...”

“Ne verujem da su piramide ono što tražimo.”

“Ali one su jedine statue ovde.”

Vitorija ga je prekinula pokazujući prema Olivetiju i njegovim ljudima koji su se okupili oko demonske rupe. Lengdon je pratio liniju njene ruke do udaljenog zida. Isprva nije video ništa. Tada se neko pomerio i nešto je blesnulo. Beli mermer. Ruka. Telo. Zatim izvajano lice. Delimično skriveno u udubljenju. Dve isprepletene ljudske figure u prirodnoj veličini. Lengdonov puls se ubrzao. Toliko su ga obuzele piramide i demonska rupa, da nije čak ni video ovu statuu. Krenuo je preko prostorije, kroz gužvu. Dok se približavao, Lengdon prepozna Čist Berninijev rad - intenzitet umetničke kompozicije, detaljno prikazana lica i lepršava odeća, sve od najčistijeg belog mermera kojeg je vatikanski novac mogao da kupi. Lengdon je prepoznao samu skulpturu tek kada se našao tačno ispred nje.

Zagledao se u dva lica i uzdahnuo.

“Ko su oni?” zanimalo je Vitoriju kada ga je stigla.

Lengdon je stajao zapanjen. “Avakum i anđeo”, reče skoro nečujnim glasom. Delo je bilo prilično poznati Berninijev rad koji se nalazio u mnogim tekstovima o istoriji umetnosti. Lengdon je zaboravio da je ovde.

“Avakum?”

“Da. Prorok koji je predskazao uništenje zemlje.”

Vitorija je delovala uzemireno. “Misliš da je to oznaka?”

Lengdon zadivljeno klimnu glavom. Nikada u svom životu nije bio toliko siguran u nešto. Ovo je prva iluminatska oznaka. Bez sumnje. Iako je Lengdon u potpunosti očekivao da statua na neki način “pokazuje” prema sledećem oltaru nauke, nije očekivao da će to činiti u

bukvalnom smislu. I anđeo i Avakum su pružali ruke i pokazivali u daljinu.

Lengdon iznenada shvati da se smeška. “Nije baš naročito suptilno, zar ne?”

Vitorija je delovala uzbuđeno ali i zbunjeno. “Vidim da pokazuju, ali su u kontradikciji. Anđeo pokazuje na jednu, a prorok na drugu stranu.”

Lengdon se zakikota. To je istina. Iako su obe figure pokazivale u daljinu, pokazivale su u sasvim suprotnim pravcima. Međutim, Lengdon je već rešio taj problem. Poletio je prema vratima sa novom energijom.

“Kuda ideš?” povika za njim Vitorija.

“Ispred zgrade!” Lengdonov korak je ponovo bio lak dok je trčao prema vratima. “Moram da vidim u kom pravcu pokazuje ta skulptura!”

“Čekaj! Kako znaš koji prst da pratiš?”

“Poema”, povika preko ramena. “Poslednji stih!”

“Nek te anđeli vode na poslu tom?” Podigla je pogled prema anđelovom ispruženom prstu. Oči su joj se neočekivano zamaglile. “Nek sam prokleta!”

Ginter Glik i Činita Mekri su sedeli u parkiranoj BBC-jevoj kombiju u senkama na drugom kraju Pjaca del Popolo. Stigli su ubrzo nakon četiri "alfa romea", tačno na vreme da prisustvuju nepojmljivom sledu događaja.

Činita još uvek nije imala pojma šta sve to znači, ali se pobrinula da kamera to zabeleži. Čim su stigli, Činita i Glik su videli kako poveća grupa mladića izleće iz "alfa romea" i opkoljava crkvu. Neki od njih su izvukli oružje. Jedan ukrućeni stariji čovek, poveo je tim uz glavne crkvene stepenice. Vojnici su izvadili pištolje i oduvali bravu sa vrata. Mekri nije čula ništa i pretpostavila je da su koristili prigušivače. Zatim su vojnici ušli unutra.

Činita je predložila da sede mirno i snimaju iz senke. Na kraju krajeva, pištolji su pištolji, a iz kombija su imali dobar pregled situacije. Glik se nije raspravljao. Sada su ljudi ulazili i izlazili iz crkve na drugoj strani trga. Dovikivali su nešto jedni drugima. Činita je podesila kameru da bi pratila ekipu koja je pretraživala okolinu. Svi su se, iako obučeni u civilna odela, kretali sa vojničkom preciznošću. "Šta misliš, ko su oni?" upitala je.

"Đavo me ubio ako znam." Glik je bio prikovan prizorom. "Je l' snimaš ti ovo?"

"Svaki kadar."

Glik je zvučao samozadovoljno. "Još uvek misliš da bi trebalo da se vratimo?"

Činita nije znala šta da kaže. Ovde se očigledno nešto događalo, ali se ona dovoljno dugo bavila žurnalizmom da zna da su zanimljivi događaji često imali veoma dosadno objašnjenje. "Možda ovo nije ništa", rekla je. "Ovi tipovi su dobili istu dojavu kao i ti, pa je proveravaju. Možda je lažna uzbuna."

Glik je zgrabi za ruku. "Tamo! Izoštri!" Pokazao je nazad prema crkvi.

Činita je zanjihala kameru nazad prema vrhu stepeništa. "Pa

zdravo", rekla je, zaustavljajući se na čoveku koji je upravo izlazio iz crkve.

"Ko je taj kicoš?"

Činita se nagla da bi ga bolje uhvatila. "Nisam ga nikad ranije videla."

Zumirala je čovekovo lice i nasmešila se. "Ali ne bi mi smetalo da ga vidim ponovo."

Robert Lengdon se sjuri niz stepenice ispred crkve i pojuri prema sredini trga. Počelo je da se smrkava i prolećno sunce se spuštalo nad južnim Rimom. Sunce se spustilo niže od okolnih zgrada i senke su išarale trg.

"U redu, Bernini", reče naglas sebi. "U kom pravcu pokazuje taj tvoj anđeo?"

Okrenuo se i proučio položaj crkve iz koje je upravo izašao. Zamislio je u njoj kapelu Cigi, i statuu anđela. Bez oklevanja se okrenuo na zapad, prema sjaju zalazećeg sunca. Ponestajalo im je vremena.

"Jugozapad", rekao je, žmirkajući prema prodavnicama i stambenim zgradama koje su mu zaklanjale vidik. "Sledeća oznaka je tamo negde." Naprežući mozak, Lengdon se prisećao stranice za stranicom italijanske istorije umetnosti. Iako je bio prilično upoznat sa Berninijevim delima, Lengdon je znao da je vajar bio previše plodan da bi se neko ko nije specijalista za njega mogao setiti svega. Ipak, s obzirom na relativnu čuvenost prve oznake - Avakuma i anđela - Lengdon se nadao da je druga oznaka delo koje je znao po sećanju.

Zemlja, Vazduh, Vatra, Voda, razmišljao je. Zemlju su pronašli - u Kapeli Zemlje - Avakuma, proroka koji je predskazao uništenje Zemlje.

Vazduh je sledeći. Lengdon je naterao sebe da mučne glavom. Berninijeva skulptura koja ima nekakve veze sa Vazduhom! Nije se mogao setiti ničega. Ipak je i dalje bio pun optimizma. Ja sam na Stazi prosvetljenja! Još uvek je netaknuta!

Gledajući prema jugozapadu, Lengdon se upinjao ne bi li ugledao toranj ili katedralu kako se uzdiže iznad prepreka. Nije video ništa. Trebala mu je mapa. Ako bi otkrili koje se crkve nalaze jugozapadno

odavde, možda bi neka od njih razdrmla Lengdonovo pamćenje. Vazduh, trudio se. Vazduh. Bernini. Skulptura. Vazduh. Misli!

Lengdon se okrenuo i krenuo nazad uz stepenice katedrale. Ispod skele se susreo sa Vitorijom i Olivetijem.

“Jugozapad”, reče Lengdon zadihano. “Sledeća crkva je jugozapadno odavde.”

Olivetijev šapat je bio hladan. “Jeste li ovoga puta sigurni?”

Lengdon se nije upecao. “Treba nam mapa. Neka koja pokazuje sve crkve u Rimu.”

Komandant ga je na trenutak posmatrao sa nedokučivim izrazom na licu.

Lengdon pogleda na sat. “Imamo samo pola sata.”

Oliveti je prošao kraj Lengdona niz stepenice prema kolima koja su bila parkirana tačno ispred katedrale. Lengdon se nadao da je otišao po mapu.

Vitorija reče uzbuđeno: “Znači, anđeo pokazuje na jugozapad? Nemaš predstavu koje su crkve u tom pravcu?”

“Ne vidim od prokletih zgrada.” Lengdon se ponovo okrenuo prema trgu.

“A ne poznajem rimske crkve dovoljno dob...” Zaćutao je.

Vitorija je bila zatećena. “Šta?”

Lengdon ponovo osmotri trg. Pošto se popeo uz crkvene stepenice, bio je na višem položaju i imao je bolji pogled. I dalje nije video ništa, ali je shvatio da je krenuo u dobrom pravcu. Pogled mu se uspeo uz toranj klimavih skela nad njim. Uzdizale su se šest spratova, skoro do vrha okruglog prozora crkve, mnogo više od ostalih zgrada na trgu. Istog trenutka je znao kuda treba da ide.

Na drugoj strani trga, Cinita Mekri i Ginter Glik su sedeli zalepljeni za staklo BBC-jevog kombija.

“Snimaš li ti ovo?”

Mekri je izoštrila snimak ćoveka koji se peo uz skelu. “Ako mene

pitaš, previše je dobro obučen da bi izigravao Spajdermena.”

“A ko je gospođa Spajdermen?”

Činita je bacila pogled na privlačnu ženu ispod skele. “Kladim se da bi voleo to da saznaš.”

“Misliš da bi trebalo da zovem uredništvo?”

“Još ne. Posmatračemo. Bolje bi bilo da imamo nešto na filmu pre nego što priznamo da smo napustili konklavu.”

“Misliš da je neko tamo unutra stvarno ubio jednog od matorih prdonja?”

Činita se zakikotala. “Ti ćeš definitivno završiti u paklu.”

“I poneću sa sobom Pulicera.”

Što se Lengdon više penjao skela je delovala sve nestabilnije. Međutim, njegov pogled na Rim se popravljao sa svakim korakom. Nastavio je nagore. Kada je stigao do najvišeg dela, disao je teže nego što je očekivao. Izvukao se na poslednju platformu, očistio od kreča i uspravio. Visina mu nimalo nije smetala. U stvari, delovala je okrepljujuće.

Pogled je bio neverovatan. Poput zapaljenog okeana, pred njim su se pružali crvenim crepom prekriveni krovovi Rima blistajući u skerletnom zalasku sunca. Sa te tačke, Lengdon je prvi put u svom životu video dalje od zagađenja i saobraćaja Rima, sve do njegovih drevnih korena - Citta di Dio - Božjeg grada.

Žmirkajući prema zalasku sunca, Lengdon je osmatrao krovove, tragajući za crkvenim tornjem ili zvonikom. Ali iako je osmatrao sve dalje i dalje prema horizontu, nije video ništa. U Rimu postoji na stotine crkava, mislio je. Mora biti jedna jugozapadno odavde! Ako je uopšte vidljiva odavde, podsetio je sebe. Dodavola, ako je uopšte još čitava!

Primoravajući oči da polako pregledaju svaki detalj, ponovio je pretragu. Znao je naravno da nisu sve crkve imale vidljive tornjeve, pogotovo manja, skrajnuta svetilišta. Da ne spominjemo da se Rim dramatično promenio od 1600-tih, kada su crkve po zakonu bile najviše dozvoljene građevine. Sada, kada je Lengdon osmatrao okolinu, video je stambene zgrade, nebodere i TV antene.

Lengdonov pogled je po drugi put stigao do horizonta ne ugledavši ništa. Ni jednog jedinog tornja. U daljini, na samoj ivici Rima, Mikelandelova masivna kupola je zaklanjala Sunce. Bazilika sv. Petra. Vatikan. Lengdon se zapitao šta se dešava sa kardinalima i da li je pretraga švajcarske garde otkrila antimateriju. Nešto mu je govorilo da nije... i neće.

Stihovi su ponovo čergtali po njegovim mislima. Pažljivo ih je razmotrio, red po red. Od zemaljskog groba Santija sa demonskom rupom. Pronašli su Santijev grob. Kroz Rim se mistični elementi

pružaju. Mistični elementi su bili Zemlja, Vazduh, Vatra, Voda. Na stazi svetlosti sveti je test. Staza prosvetljenja koju su činile Berninijeve skulpture. Nek te anđeli vode na poslu tom.

Anđeo je pokazivao na jugozapad... .

“Glavne stepenice!” uzviknu Glik, divlje upirući prstom u vetrobran BBC-jevog kombija. “Nešto se dešava!”

Mekri uperi kameru prema glavnom ulazu. Nešto se definitivno dešavalo. U dnu stepenica, čovek vojničkog izgleda je priterao jednog od “alfa romea” bliže stepenicama i otvorio prtljažnik. Sada je osmatrao trg kao da proverava ima li svedoka. Mekri je na trenutak pomislila da ih je primetio, ali su njegove oči nastavile pretragu.

Očigledno zadovoljan, izvadio je voki-toki i progovorio u njega.

Skoro istog trenutka, grupa ljudi je izašla iz crkve. Poput igrača američkog fudbala koji se podižu sa gomile, vojnici su formirali pravu liniju duž vrha stepeništa. Počeli su da silaze, krećući se u vidu ljudskog zida. Iza njih, skoro sasvim skrivena zidom, četiri čoveka su nosili nešto. Nešto teško. Kabasto.

Glik se nagnuo napred preko komandne table. “Da li oni krađu nešto iz crkve?”

Činita je još više izoštrila snimak, koristeći teleskopski objektiv da bi se probila kroz zid od ljudi, tragajući za otvorom. Delič sekunde, poželela je. Jedan kadar. To je sve što mi treba. Ali vojnici su se kretali kao jedan. Hajde!

Mekri je nastavila da ih prati i to joj se isplatilo. Kada su vojnici pokušali da ubace predmet u prtljažnik, Mekri je našla prostor. Ironija je bila da je stariji čovek bio taj koji je poklekao. Samo na trenutak, ali to je bilo dovoljno.

Mekri je dobila svoj kadar. U stvari, bilo je to više kao deset kadrova.

“Zovi uredništvo”, reče Činita. “Imamo mrtvaca.”

Daleko odatle, u CERN-u, Maksimilijan Koler je umanevrisao svojim invalidskim kolicima u radnu sobu Leonarda Vetre. Počeo je da

prebira po beleškama Leonarda Vetre sa mehaničkom efikasnošću. Ne nalazeći ono što je tražio, Koler je prešao na Vetrinu spavaću sobu. Gornja fioka noćnog stočića je bila zaključana. Koler ju je otvorio nožem iz kuhinje.

Unutra je Koler pronašao upravo ono što je tražio.

Lengdon se zanjihao na skeli i skočio nazad na zemlju. Otresao je gipsanu prašinu sa svoje odeće. Vitorija ga je dočekala.

“Nisi imao sreće?” rekla je.

Odmahnuo je glavom.

“Stavili su kardinala u prtljažnik.”

Lengdon je pogledao prema parkiranim kolima, gde su Oliveti i grupa vojnika sada raširili mapu na haubi. “Da li traže prema jugozapadu?”

Klimnula je. “Nema crkava. Odavde je prva crkva sv. Petra.”

Lengdon je zagundao. Bar su se oko toga složili. Krenuo je ka Olivetiju. Vojnici su se pomerili da ga propuste.

Oliveti je podigao pogled. “Ništa. Ali ovde nisu prikazane sve crkve, do poslednje. Samo velike. Oko pedesetak.”

“Gde smo mi?” upita Lengdon.

Oliveti pokaza na Pjaca del Popolo i povuče pravu liniju prema jugozapadu. Linija je prolazila dosta daleko od jata crnih kvadratića koji su predstavljali najveće rimske crkve. Na nesreću, najveće rimske crkve su bile takođe i najstarije crkve u Rimu... one koje su postojale u 1600-tim.

“Moram da donesem odluku”, reče Oliveti. “Jeste li sigurni u pravac?”

Lengdon se setio anđelovog ispruženog prsta i ponovo ga je obuzela žurba. “Da, gospodine. Potpuno.”

Oliveti je slegao ramenima i ponovo povukao pravu liniju. Staza je presećala most Margerita, Via Kola di Rijezo i preko Pjaca del Rizzordimento, ne prolazeći ni blizu neke crkve, da bi se naglo prekinula nasred Trga sv. Petra.

“Šta fali Sv. Petru?” reče jedan od vojnika. Imao je dubok ožiljak

ispod levog oka. "To je crkva."

Lengdon odmahnu glavom. "Mora biti javno mesto. Teško da se u ovom trenutku može smatrati javnim."

"Ali linija prolazi kroz Trg sv. Petra", dodala je Vitorija, gledajući preko Lengdonovog ramena. "Trg je javno mesto."

Lengdon je već razmišljao o tome. "Ipak, nema statua."

"Zar na sredini nema monolit?"

Bila je u pravu. Na Trgu sv. Petra se nalazio egipatski monolit. Lengdon baci pogled na monolit na trgu pred njima. Uzvišena piramida. Neobična podudarnost, pomislio je. Odbacio je tu ideju. "Vatikanski monolit nije Berninijevo delo. Doneo ga je Kaligula. I nema nikakve veze sa Vazduhom."

Postojao je još jedan problem. "Osim toga, stihovi kažu da se elementi pružaju kroz Rim. Trg sv. Petra je u Vatikanu. Ne u Rimu."

"Zavisi od toga sa kim pričate", umeša se vojnik.

Lengdon je podigao pogled. "Molim?"

"To je uvek bilo seme razdora. Većina mapa prikazuje Trg sv. Petra kao deo Vatikana, ali pošto se nalazi izvan zidina grada, rimski zvaničnici su ga vekovima smatrali delom Rima."

"Šališ se", reče Lengdon. Nikada nije čuo za to.

"To spominjem", nastavi stražar, "samo zato što su komandant Oliveti i g-đica Vetra pitali za statuu koja ima veze s Vazduhom."

Lengdonove oči su se raširile. "I ti znaš za neku takvu na Trgu sv. Petra?"

"Ne baš. To u stvari nije ni statua. Verovatno je nebitno."

"Da čujemo", navaljivao je Oliveti.

Stražar slegnu ramenima. "Jedini razlog što znam za to je što obično stražarim na trgu. Znam svako ćoške Trga sv. Petra."

"Statua", insistirao je Lengdon, "Kako izgleda?" Lengdon je počeo da se pita da li su iluminati stvarno mogli biti tako drski da svoju drugu

oznaku postave ispred crkve sv. Petra.

“Svaki dan prolazim pored toga”, pričao je vojnik. “Nalazi se na sredini, tačno na mestu kroz koje linija prolazi. Zato sam se setio. Kao što sam rekao, to u stvari nije statua. Više je kao... blok.”

Olivetija je obuzimao bes. “Blok?”

“Da gospodine. Mermerni blok uzidan u trg. U podnožju monolita. Ali blok nije četvrtast. Eliptičan je. I na bloku je urezan ustalasani nalet vetra.” Zastao je. “Vazduha, pretpostavljam, ako baš želite naučni izraz.”

Lengdon je zapanjeno zurio u mladog vojnika. “Reljef!” uzbuđeno je uzviknuo.

Svi su ga pogledali.

“Reljef je”, reče Lengdon, “druga polovina vajanja!” Vajanje je umetnost oblikovanja figura u slobodnom prostoru, kao i reljef. Godinama je ispisivao tu definiciju po tablama. Reljefi su u suštini bili dvodimenzionalne skulpture, poput profila Abrahama Linkolna na jednom centu. Berninijevi medaljoni u kapeli Cigi su još jedan savršeni primer.

“Bassorelievo?” upita vojnik, upotrebljavajući italijanski izraz.

“Da! Bareljef!” Lengdon je zalupkao prstima po haubi. “Nisam razmišljao na taj način! Pločica na Trgu sv. Petra koju si spomenuo se zove West Ponente - zapadni vetar. Takođe je poznata kao Respiro di Dio.”

“Božji dah?”

“Da! Vazduh! I urezao ga je i postavio prvobitni arhitekta!”

Vitorija je bila zbunjena. “Ali mislila sam daje Sv. Petra sagradio Mikelandelo.”

“Da, baziliku!” uzviknu Lengdon, s trijumfom u glasu. “Ali Trg sv. Petra je napravio Bernini!”

Dok je karavan “alfa romea” izletao sa Pjace del Popolo, svi su bili u prevelikoj žurbi da bi primetili kombi BBC-ja koji je krenuo za njima.

Ginter Glik je gazio papučicu kombija i krivudao kroz saobraćaj dok je pratio četiri zahuktala “alfa romea” mostom Margerita preko Tibra. Glik bi se obično trudio da održi neupadljivu razdaljinu, ali ove danas je jedva držao na oku. Ovi tipovi su leteli.

Mekri je sedela u svom radnom, zadnjem delu kombija i završavala telefonski razgovor s Londonom. Spustila je slušalicu i doviknula Gliku kroz galamu saobraćaja. “Hoćeš dobre ili loše vesti?”

Glik se namrštio. Ništa nije jednostavno kada je u pitanju redakcija. “Loše vesti.”

“Uredništvo je podivljalo što smo napustili položaj.”

“Iznenadjenje.”

“Takođe misle da je tvoj doušnik prevarant.”

“Naravno.”

“I šef me je upravo upozorio da ti fali koja daska.”

Glik je napravio grimasu. “Divno. A dobre vesti?”

“Pristali su da pogledaju snimak koji smo napravili.”

Glik je osetio kako mu se grimasa pretvara u osmeh. Izgleda da ćemo videti kome fali daska. “Pa pošalji ga.”

“Ne mogu ga poslati dok ne stanemo i dobijemo jasan signal.”

Glik je isterao kombi na Via Kola di Rienco. “Ne mogu sada da stanem.”

Pratio je automobile kroz oštru krivinu nalevo oko Pjaca Rizordimento.

Mekri je pridržavala svoju kompjutersku opremu dok je sve ostalo padalo. “Slomi mi predajnik”, upozorila ga je, “i moraćemo da nosimo materijal peške u London.”

“Drži se čvrsto, ljubavi. Nešto mi govori da smo skoro stigli.”

Mekri je podigla pogled. "Gde?"

Glik je osmotrio poznatu kupolu koja se sada uzdizala tačno ispred njih. Nasmešio se. "Tamo odakle smo krenuli."

Četiri "alfa romea" su se vešto uključila u saobraćaj oko Trga sv. Petra. Podelili su se i raširili duž ivice trga, tiho istovarujući ljude na odabranim tačkama. Iskranci vojnici su zašli među grupice turista i kombije TV stanica duž ivice trga i istog trenutka postali nevidljivi. Neki od njih su zašli u šumu slubova koji su okruživali trg. Oni su se takođe stopili sa okolinom.

Dok je Lengdon osmatrao kroz prozor, osetio je kako se omča steže oko Svetog Petra, od ljudi koje je Oliveti upravo poslao, komandant je javio u Vatikan da pošalju dodatne prerusene vojnike prema centru, gde se nalazio Berninijev reljef. Dok je promatrao otvoreni prostor Trga sv. Petra, mućilo ga je poznato pitanje. Kako iluminatski ubica planira da ovo izvede? Kako će provesti kardinala kroz sve ove ljude i ubiti ga njima pred očima? Lengdon pogleda na svoj sat sa Mikijem Mausom. Bilo je 8:54. Šest minuta.

Oliveri se okrenuo u prednjem sedištu i pogledao Lengdona i Vitoriju.

"Želim da vas dvoje budete tačno iznad ove Berninijeve cigle ili bloka ili šta god to bilo. Ista šema. Vi ste turisti. Ako nešto vidite, upotrebite telefon."

Pre nego što je Lengdon mogao da odgovori, Vitorija ga uhvati za ruku i izvuče iz kola.

Prolećno sunce je zalazilo za baziliku sv. Petra i masivna senka se širila, prekrivajući trg. Lengdon je osetio zlokobnu jezu kada su on i Vitorija zakoraćili u hladnu, mračnu senku. Vijugajući kroz gužvu, Lengdon je zagledao svako lice pored kojeg bi prošli, pitajući se da li je među njima i ubičino.

Vitorijina ruka je bila topla.

Dok su prelazili otvoreni prostor Trga sv. Petra, Lengdon je shvatio da je Berninijev prostrani trg imao upravo onaj efekat za koji je umetnik i bio unajmljen da ga stvori - da "unizi svakog ko na njega

stupi". Lengdon se sasvim sigurno osećao uniženo u ovom trenutku. Uniženo i izgladnelo, shvatio je, iznenađen što mu je u ovakvom trenutku na pamet pala tako prizemna pomisao.

"Prema obelisku?" upita Vitorija.

Lengdon je klimnuo glavom, zavijajući nalevo preko trga.

"Vreme?" upita Vitorija, hodajući žustro ali opušteno.

"Pet do.."

Vitorija nije rekla ništa, ali Lengdon je osetio kako se njen stisak pojačava. Još uvek je nosio pištolj. Nadao se da Vitorija neće odlučiti da ga upotrebi. Već je mogao da zamisli kako izvlači oružje nasred Trga sv. Petra i oduvava kolena ubici, dok je posmatraju globalni mediji. Sa druge strane, incident poput tog ne bi bio ništa u poređenju sa žigosanjem i ubijanjem kardinala na ovom mestu.

Vazduh, pomisli Lengdon. Drugi element nauke. Pokušao je da zamisli žig. Način ubistva. Još jednom je osmotrio široko prostranstvo granita pod njihovim nogama - Trg sv. Petra - otvorenu pustinju okruženu švajcarskom gardom. Ako se hašašin stvarno usudi da pokuša nešto, Lengdon nije mogao da zamisli kako bi pobegao.

U središtu trga se uzdizao Kaligulin egipatski obelisk od 350 tona. Pružao se dvadeset sedam metara uvis, do piramidalnog vrha na kome je bio pričvršćen šupalj gvozdeni krst. Dovoljno visoko da uhvati poslednje zrake večernjeg sunca, krst je sijao kao magičan... navodno čuvajući u sebi ostatke krsta na kome je Isus razapet.

Dve fontane su okruživale obelisk u savršenoj simetriji. Istoričari umetnosti su znali da fontane precizno obeležavaju geometrijske žiže Berninijevog eliptičnog trga, ali su ipak predstavljale arhitektonsku neobičnost o kojoj Lengdon nije razmišljao do danas. Činilo mu se daje Rim iznenada ispunjen elipsama, piramidama i zapanjujućom geometrijom.

Dok su se približavali obelisku, Vitorija je usporila. Snažno je izdahnula, kao da mami Lengdona da se opusti sa njom. Lengdon je pokušao, spuštajući ramena i opuštajući vilicu.

Negde u okolini obeliska, drsko postavljen pred najvećom crkvom

na svetu, stajao je drugi oltar nauke - Berninijev West Ponente - eliptični blok na Trgu sv. Petra.

Ginter Glik je posmatrao iz senki stubova koji su okruživali Trg sv. Petra.

Bilo kojeg drugog dana, čovek u sakou od tvida i žena u smeđem šorcu ga ne bi ni najmanje zanimali. Izgledali su kao turisti koji razgledaju trg. Ali danas nije bilo koji dan. Danas je dan telefonskih dostava, leševa, neobeležanih vozila koja jure kroz Rim i ljudi u sakoima od tvida koji se pentraju po skelama u potrazi za bog zna čim. Glik će ih pratiti.

Pogledao je preko trga i video Činitu. Nalazila se tačno tamo gde joj je rekao da bude, sa druge strane para, krećući im se uz bok. Mekri je nosila opušteno svoju video-kameru, ali uprkos njenoj glumi predstavnika medija koji se dosađuje, štrčala je više nego što se Gliku dopadalo. U ovom delu trga nije bilo drugih izveštača i akronim "BBC" ispisan na njenoj kameri je privlačio poglede turista.

Traka sa ubacivanjem golog tela u prtljažnik, koju je Mekri ranije snimila, upravo se vrtela na video-transmiteru u kolima. Glik je znao da slike ovog trenutka jezde nad njihovim glavama prema Londonu. Pitao se šta će uredništvo reći. Poželeo je da su on i Mekri ranije stigli do tela, pre nego što je ekipa vojnika u civilu intervenisala. Znao je da se ista ta ekipa sada raširila i opkolila ovaj trg. Nešto veliko je trebalo da se desi.

Mediji su desna ruka anarhije, rekao je ubica. Glik se pitao nije li propustio svoju šansu za veliku priču. Bacio je pogled prema ostalim vozilima medija u daljini i nastavio da posmatra Mekri koja je pratila tajanstveni par preko trga. Nešto je govorilo Gliku da je još uvek u igri...

Lengdon je ugledao ono što su tražili, dobrih deset metara pre nego što su stigli do toga. Bela mermerna elipsa Berninijevog Zapadnog vetra štrčala je spram proređenih turista i sivih granitnih kocki od kojih je bio načinjen ostalak trga. Izgleda da ju je i Vitorija videla. Ruka joj se zgrčila.

“Opusti se”, prošaputa Lengdon. “Uradi onu tvoju pirana stvar.”

Vitorija je popustila stisak.

Dok su prilazili bliže, sve oko njih je delovalo potpuno normalno. Turisti su se šetali, opatice su čavrljale na ivici trga, devojka je hranila golubove u podnožju obeliska.

Lengdon se uzdržao od gledanja na sat. Znao je da je skoro došao čas.

Eliptični kamen se našao pred njihovim nogama i Lengdon i Vitorija su se zaustavili - ne previše upadljivo - samo dvoje turista koji su zastali kraj mesta koje bi moglo biti zanimljivo.

“West Ponente”, rekla je Vitorija, čitajući natpis na kamenu.

Lengdon je zurio u mermerni reljef i iznenada je pomislio koliko je bio naivan. Ni prilikom listanja istorijskih udžbenika, ni prilikom njegovih brojnih poseta Rimu, značaj Zapadnog vetra mu nikada nije zapao za oko.

Sve do sada.

Reljef je bio eliptičnog oblika, dugačak oko jedan metar sa uklesanim rudimentarnim likom - prikazom zapadnog vetra anđeoskog lica. Bernini je prikazao kako iz anđeoskih usta izvire moćni dah koji duva od Vatikana...

Božji dah. To je bila Berninijeva posveta drugom elementu... Vazduhu... bestelesni povetarac sa usana anđela. Dok ga je Lengdon posmatrao, shvatio je da reljef ima još dublje značenje. Bernini je uklesao pet dasaka vazduha... pet! Pored toga, medaljon su okruživale dve blistave zvezde. Lengdon je pomislio na Galileja. Dve zvezde, pet

dasaka, elipse, simetrija... Osetio se ispražnjeno. Bolela ga je glava.

Vitorija je skoro istog trenutka nastavila dalje, vodeći Lengdona od reljefa. "Mislim da nas neko prati", rekla je.

Lengdon je podigao pogled. "Gde?"

Vitorija nastavi dobrih trideset metara pre nego što je progovorila. Pokaza prema Vatikanu kao da pokazuje Lengdonu nešto na kupoli. "Ista osoba nas prati po čitavom trgu." Vitorija je opušteno bacila pogled preko ramena.

"Još uvek je za nama. Nastavi da se krećeš."

"Misliš daje to hašašin?"

Vitorija je odmahнула glavom. "Ne, osim ako iluminati unajmljuju žene sa BBC-jevim kamerama."

Kada su zvona Sv. Petra započela svoju zaglušujuću zvonjavu i Lengdon i Vitorija su poskočili. Bilo je vreme. Udaljili su se od Zapadnog vetra da bi pobjegli reporteru, ali su se sada ponovo vraćali prema reljefu.

Uprkos zvonima, okolina je izgledala savršeno mirno. Turisti su se šetali. Pijani beskućnik je dremao u podnožju spomenika, neobično poguren.

Devojčica je hranila golubove. Lengdon se zapitao da li je reporter oterao ubicu. Sumnjam u to, shvatio je, setivši se ubičinog obećanja. Načiniću od vaših kardinala zvezde medija.

Dok je eho devetog zvona bledeo, trgom je zavládala umirujuća tišina.

A tada... devojčica je počela da vrišti.

Lengdon je prvi stigao do devojčice koja je vrištala.

Prestravljeno dete je stajalo paralisano, pokazujući prema podnožju obeliska gde je ofucani, propali pijanac pogureno sedeo na stepenicama.

Čovek je predstavljao jadan prizor... očigledno je bio jedan od rimskih beskućnika. Njegova seda kosa mu je visila u masnim trakama preko lica, a telo mu je bilo umotano u nekakvu prljavu tkaninu. Devojčica je nastavila da vrišti dok se gubila u gomili.

Lengdon oseti nalet užasnutosti dok je trčao prema prosjaku. Preko čovekovih prnja se širila tamna, rastuća mrlja. Sveža, kuljajuća krv.

Tada kao da se sve desilo u isto vreme.

Starac se savio u struku, naginjući se napred. Lengdon priskoči, ali je stigao prekasno. Čovek se preturio sa stepenica i pao licem na trotoar. Nepokretan.

Lengdon kleknu. Vitorija je stigla do njega. Gomila se okupljala.

Vitorija je stavila prste na čovekovo grlo. "Oseća se puls", rekla je.

"Okreni ga."

Lengdon je već bio u pokretu. Okrenuo je telo držeći čoveka za ramena.

Dok je to radio, labave prnje su spale sa njega poput mrtvog tkiva. Mlitavo se prevrnuo na leđa. Nasred njegovih golih grudi se video široki pojas nagorelog mesa.

Vitorija jeknu i ustuknu.

Lengdon je bio paralizovan, priklješten negde između mučnine i divljenja. Simbol je krasila užasavajuća jednostavnost.

"Vazduh", zagrcnu se Vitorija. "To je... on."

Članovi švajcarske garde su se pojavili niotkuda, izdajući

naređenja i jureći nevidljivog ubicu.

Malo dalje, neki turista je objašnjavao kako je, pre samo nekoliko minuta, tamnoputi čovek bio toliko ljubazan da pomogne ovom jadnom, zadihanom beskućniku da pređe preko trga... čak je i posedeo par trenutaka na stepenicama sa prosjakom pre nego što je nestao u gomili.

Vitorija je pokidala ostatke prnja oko čovekovog abdomena. Imao je dve duboke ubodne rane, po jednu sa svake strane žiga, tik ispod grudnog koša.

Nagnula mu je glavu unazad i počela da primenjuje disanje usta na usta. Lengdon nije bio spreman na ono što se zatim desilo. Kada je Vitorija dunula, rane sa obe strane čovekovog tela su zašišale i počele prskati krv poput nozdrva kita. Slana tečnost je poprskala Lengdona po licu.

Vitorija prestravljeno zastade. "Njegova pluća...", promucala je. "Ona su... probušena."

Lengdon je obrisao oči dok je posmatrao dve perforacije. Rupe su grgotale. Kardinalova pluća su bila uništena. Bio je gotov.

Vitorija je pokrila telo, dok su im prilazili vojnici švajcarske garde.

Lengdon je ustao, dezorijentisan. Tada ju je ugledao. Žena koja ih je maločas pratila je čučala u blizini. Kamera BBC-ja je bila na njenom ramenu, uperena i uključena. Ona i Lengdon su ukrstili poglede i on je znao da je snimila sve. Zatim je pojurila poput mačke.

Cinita Mekri je bežala. Imala je priču svog života.

Njena video-kamera ju je usporavala poput sidra dok se teturala preko Trga sv. Petra, gurajući se kroz gomilu. Kao da su se svi kretali u suprotnom smeru od njenog... prema gužvi. Mekri je pokušavala da se što više udalji.

Čovek u sakou od tvida ju je video i sada je osetila da je i drugi gone, ljudi koje nije opazila, ali su je okruživali sa svih strana.

Mekri je još uvek bila užasnuta prizorom kojeg je upravo snimila. Pitala se da li je mrtvac stvarno onaj koji se pribojavala da jeste. Glikova tajanstvena telefonska veza je odjednom delovala malo manje suludo.

Dok je žurila u pravcu BBC-jevog kombija, iz gužve ispred nje je izronio mladić upadljivo vojničkog izgleda. Pogledi su im se sreli i oboje su se ukipili. Poput munje je podigao voki-toki i progovorio u njega. Zatim je krenuo prema njoj. Mekri se okrenula i uletela u gomilu, dok joj je srce lupalo.

Dok se spoticala kroz masu nogu i ruku, izvadila je snimljenu kasetu iz svoje kamere. Celulozno zlato, pomislila je, trpajući kasetu za pojas na leđima i spuštajući jaknu preko nje. Po prvi put je bila srećna što je morala još nešto da vuče. Glik, dođavola, gde si!

Još jedan vojnik se pojavio sa njene leve strane, približavajući joj se. Mekri je znala da nema mnogo vremena. Ponovo je zaronila u gomilu. Izvukla je praznu kasetu iz kutije i strpala je u kameru. Zatim se pomolila.

Bila je na trideset metara od BBC-jevog kombija kada su se dva čoveka materijalizovala tačno ispred nje, stojeći prekrštenih ruku. Nije imala kuda.

“Traku”, odbrusio je jedan. “Odmah.”

Mekri se zgrčila, zaštitnički obmotavajući ruke oko svoje kamere. “Nema šanse.”

Jedan od ljudi je povukao jaknu u stranu, otkrivajući oružje.

“Pa upucaj me”, rekla je Mekri, zatečena drskošću u svom glasu.

“Traku”, ponovio je prvi.

Gde je kog đavola Glik? Mekri je lupila nogom i povikala što je glasnije mogla: “Ja sam profesionalna snimateljica BBC-ja! Po članu 12 Zakona o slobodi štampe, ova traka je vlasništvo britanske televizijske korporacije!”

Dva čoveka nisu ni trepnula. Onaj sa pištoljem je zakoračio prema njoj.

“Ja sam poručnik švajcarske garde i na osnovu Svete doktrine koja upravlja teritorijom na kojoj stojite, podložni ste pretrazi i zapleni.”

Ljudi su se počeli okupljati oko njih.

Mekri povika: “Ni pod kojim okolnostima vam neću dati traku iz kamere pre nego što se konsultujem sa svojim urednikom u Londonu. Predlažem vam da...”

Vojnici su okončali ovo. Jedan od njih je istrgao kameru iz njenih ruku.

Drugi ju je grubo zgrabio za ruku i povukao u pravcu Vatikana. “Grazie”, rekao je, vodeći je kroz uskomešanu gomilu.

Mekri se molila da je ne pretraže i otkriju traku. Kad bi nekako mogla da zaštiti traku dovoljno dugo da...”

Iznenada se desilo nezamislivo. Neko iz gomile je zavukao ruku pod njenu jaknu. Mekri je osetila kako joj ruka otima snimak. Naglo se okrenula, ali je progutala uzvik. Iza nje je bez daha stajao Ginter Glik, da bi joj sledećeg trenutka namignuo i stopio se sa gužvom.

Robert Lengdon se uteturio u kupatilo u papinoj kancelariji. Obrisao je krv sa svog lica i usana. Krv nije bila njegova. Pripadala je kardinalu Lamaseu, koji je upravo umro stravičnom smrću na prepunom trgu pred Vatikanom.

Devičanske žrtve na oltaru nauke. Hašašinu je do sada pošlo za rukom da ostvari svoje pretnje.

Lengdon se osetio nemoćnim dok se posmatrao u ogledalu. Oči su mu bile upale i brada mu je zatamnila obraze. Prostorija u kojoj se nalazio je bila čista i raskošna - ukrašena crnim mermerom sa zlatnim ukrasima, pamučnim peškirimima i mirišljavim sapunom za ruke.

Lengdon je pokušao da odagna prizor krvavog žiga koji je upravo video.

Vazduh. Slika je ostala. Video je tri ambigrama od kako se probudio ovog jutra... i znao je da će ih biti još dva.

Zvučalo je kao da se sa druge strane vrata Oliveti, komornik i kapetan Rošer raspravljaju šta da urade sledeće. Izgleda da potraga za antimaterijom nije dovela ni do kakvih rezultata. Ili je vojnicima promakao kanister, ili se uljez uvukao u Vatikan dublje nego što je kapetan Oliveti želeo da pretpostavi. Lengdon je obrisao ruke i lice. Onda se okrenuo i potražio pisoar. Nije bilo pisoara. Samo klozetska šolja. Podigao je poklopac.

Dok je tako stajao i pokušavao da se opusti, ošamućujući talas iscrpljenosti ga je prodrmao do srži. Emocije koje su mu razdirale grudi su bile tako brojne, tako suprotstavljene. Bio je premoren od jurcanja bez hrane i sna i praćenja Staze prosvetljenja, traumatizovan ovim brutalnim ubistvima. Lengdon je osetio rastući užas pred mogućim ishodom ove drame.

Misli, rekao je sebi. Um mu je bio prazan.

Dok je puštao vodu, iznenada je shvatio. Ovo je papin toilet, pomislio je. Upravo sam se olakšao u papinom toaletu. Nije izdržao da se ne nasmeje. Sveta stolica.

U Londonu, tehničarka BBC-ja je izvadila video-kasetu iz satelitskog prijemnika i pojurila preko kontrolne sobe. Uletela je u kancelariju glavnog urednika, strpala kasetu u video-rekorder i pritisnula plej.

Dok se traka vrtela, ispričala mu je o razgovoru koji je maločas obavila sa Ginterom Glikom, izveštačem iz Vatikana. Na sve to, BBC-jev foto arhiv je upravo potvrdio identitet žrtve na Trgu sv. Petra.

Kada je glavni urednik izašao iz kancelarije, zvonio je klepetušom. Sav posao u uredništvu je stao.

“Uživo za pet!” grmeo je čovek. “Spremite se za živi prenos! Koordinatori medija, želim vaše kontakte na vezi! Imamo priču na prodaju! I imamo film!”

Tržišni koordinatori su zgrabili svoje adresare.

“Specifikacije filma!” povikao je jedan od njih.

“Trajanje trideset sekundi”, odgovorio je šef.

“Sadržaj?”

“Ubistvo uživo.”

Koordinatori su delovali ohrabreno. “Cena emitovanja i korišćenja?”

“Milion dolara po komadu.”

Glave su se podigle. “Šta!”

“Čuli ste me! Želim vrh lanca ishrane. CNN, MSN, BC, pa sledeće tri velike! Ponudite probno gledanje. Dajte im pet minuta da uskoče na voz pre nego što BBC emituje ovo.”

“Šta se kog đavola desilo?” želeo je da zna neko. “Je li premijer odran naživo?”

Šef je odmahnuo glavom. “Još bolje.”

Baš u tom trenutku, negde u Rimu, hašašin je uživao u kratkom

trenutku odmora u udobnoj fotelji. Divio se legendarnoj odaji u kojoj se nalazio.

Sedim u crkvi Prosvetljenja, razmišljao je. U jazbini iluminata. Nije mogao da veruje da je još uvek postojala nakon svih ovih vekova.

Savesno je pozvao izveštača BBC-ja sa kojim je pričao ranije. Bilo je vreme. Svet tek treba da čuje najšokantniju vest od svih.

Vitorija Vetra je pijuckala vodu iz čaše i odsutno grickala čajne kolačiće koje joj je upravo doneo jedan od članova švajcarske garde. Znala je da bi trebalo nešto da pojede, ali nije imala apetit. Papina kancelarija je bila prepuna i odjekivala je napetom raspravom. Kapetan Rošer, komandant Oliveti i još desetak pripadnika garde su procenjivali štetu i raspravljali o sledećem potezu.

Robert Lengdon je stajao u blizini i posmatrao Trg sv. Petra. Delovao je utučeno. Vitorija mu je prišla. "Imaš kakvu ideju?"

Odmahnuo je glavom.

"Kolačić?"

Na pomen hrane, raspoloženje kao da mu se popravilo. "Kako da ne. Hvala ti." Halapljivo ga je zagrizao.

Razgovor iza njih se iznenada utišao kada su dva vojnika švajcarske garde uvela komornika Ventresku. Ako je komornik pre izgledao ispijeno, pomislila je Vitorija, sada je delovao sasvim ispražnjeno.

"Šta se desilo?" upitao je komornik Olivetija. Prema izrazu komornikovog lica, izgleda da je već čuo najgori deo.

Olivetijev zvanični raport je zvučao kao izveštaj o žrtvama na frontu.

Izneo je činjenice sa monotonom efikasnošću. "Kardinal Ebner je pronađen mrtav u crkvi Santa Marija del Popolo malo posle osam sati. Ugušen je i žigosan ambigramatičnom rečju 'Zemlja'. Kardinal Lamaše je ubijen na Trgu sv. Petra pre desetak minuta. Umro je od uboda u grudi. Žigosan je rečju 'Vazduh', takođe ambigramatičnom. U oba slučaja, ubica je pobegao."

Komornik je prešao preko sobe i teško se spustio za papin sto. Pognuo je glavu.

"Međutim, kardinali Gidera i Bađija još uvek su živi."

Komornik je podigao glavu sa bolnim izrazom na licu. "To je naša uteha? Dva kardinala su ubijena, komandante. A druga dva očigledno neće živeti još dugo, ako ih ne pronađete."

"Pronaći ćemo ih", uveravao ga je Oliveti. "Ohrabren sam."

"Ohrabreni ste? Dosad smo nizali samo neuspehe."

"Nije tačno. Izgubili smo dve bitke, sinjore, ali dobijamo rat. Illuminati su planirali da pretvore ovo veče u medijski cirkus. Za sada smo onemogućili njihov plan. Tela obojice kardinala su vraćena bez incidenata. Pored toga", nastavio je Oliveti, "kapetan Rošer mi je saopštio da potraga za antimaterijom odlično napreduje."

Kapetan Rošer je istupio u svojoj crvenoj beretci. Vitorija je pomislila kako je delovao nekako ljudskije od ostalih vojnika - ne tako kruto. Rošerov glas je bio emotivan i kristalno jasan, poput violine. "Verujem da ćemo pronaći kanister za sat, sinjore."

"Kapetane", rekao je komornik, "izvinite ako ne delim vašu ubeđenost, ali imao sam utisak da bi nam pretraga Vatikana oduzela daleko više vremena nego što imamo."

"Potpuna pretraga, da. Međutim, nakon procene situacije, ubeđen sam da se kanister sa antimaterijom nalazi u jednoj od naših belih zona - vatikanskih sektora dostupnim za turističke obilaske - na primer, muzejima i bazilici sv. Petra. Već smo isključili struju u tim zonama i sprovodimo pretragu."

"Nameravate da pretražite samo mali procenat Vatikana?"

"Da, sinjore. Veoma je malo verovatno da je uljez uspeo da prodre u unutrašnje oblasti Vatikana. Činjenica da je nestala bezbednosna kamera ukradena iz zone otvorene za javnost - sa stepeništa jednog od muzeja - jasno implicira daje uljez imao ograničen pristup. To znači da je jedino mogao da premesti kameru i antimateriju na drugo javno mesto. Fokusirali smo našu pretragu na ova mesta."

"Ali uljez je kidnapovao četiri kardinala. To sigurno implicira dublju infiltraciju nego što smo mislili."

"Ne obavezno. Moramo zapamtiti da su kardinali proveli veći deo dana u vatikanskim muzejima i bazilici sv. Petra, uživajući u tim

mestima kada nije bilo gužve. Verovatno su nestali kardinali oteti u nekoj od tih oblasti.”

“Ali kako su odvedeni izvan vatikanskih zidova?”

“To još uvek proveravamo.”

“Shvatam.” Komornik je uzdahnuo i ustao. Prišao je Olivetiju. “Komandante, želeo bih da čujem vaš plan za eventualnu evakuaciju.”

“Još uvek ga uobličavamo, sinjore. U međuvremenu, imam vere da će kapetan Rošer pronaći kanister.”

Rošer je škljocnuo petama kao da zahvaljuje na ukazanom poverenju.

“Moji ljudi su već pročešljali dve trećine belih zona. Samopouzdanje je na visokom nivou.”

Činilo se da komornik ne deli njegovu ubeđenost.

U tom trenutku, stražar sa ožiljkom ispod oka je ušao, noseći beležnicu i mapu. Pošao je prema Lengdonu.

“G. Lengdon? Imam informacije koje ste tražili o Zapadnom vetru.”

Lengdon je progutao svoj kolačić. “Odlično. Da pogledamo.”

Ostali su nastavili razgovor, dok se Vitorija pridružila Robertu i vojniku koji su širili mapu na papinom stolu.

Vojnik je pokazao na Trg sv. Petra. “Mi smo ovde. Centralna linija Zapadnog vetra pokazuje prema istoku, tačno u suprotnom smeru od Vatikana.” Stražar je prstom povukao liniju od Trga sv. Petra, preko reke Tibar i kroz srce starog Rima. “Kao što vidite, linija prolazi kroz skoro čitav Rim. Pored nje se nalazi oko dvadeset katoličkih crkava.”

Lengdon se pokunjo. “Dvadeset?”

“Možda i više.”

“Da li se neka od crkava nalazi tačno na liniji?”

“Neke deluju bliže od ostalih”, rekao je vojnik, “ali prenošenje tačnog pravca Zapadnog vetra na mapu ostavlja mesta za grešku.”

Lengdon je na trenutak podigao pogled prema Trgu sv. Petra.

Onda se namrštio, češuci se po bradi. "Šta je sa vatrom? Da li neke od njih sadrže Berninijeva dela koja imaju veze sa vatrom?"

Tišina.

"Šta je sa obeliscima?" zanimalo ga je. "Da li su neke od crkava smeštene kraj obeliska?"

Stražar je počeo da pregleda mapu.

Vitorija je ugledala iskru nade u Lengdonovim očima i shvatila o čemu razmišlja. U pravu je! Prve dve oznake su locirane na ili u blizini trgova na kojima su obelisci! Možda su obelisci tema koja se ponavlja? Uzvišene piramide koje obeležavaju stazu iluminata? Što je više Vitorija razmišljala o tome, delovalo je sve savršenije... četiri svetionika koji se uzdižu nad Rimom, obeležavajući oltare nauke.

"Male su šanse", reče Lengdon, "ali znam da su mnogi rimski obelisci podignuti i premešteni tokom Berninijeve vladavine. Bez sumnje je bio umešan u njihovo postavljanje."

"Ili je", dodala je Vitorija, "Bernini mogao da postavi svoje oznake u blizini postojećih obeliska."

Lengdon klimnu glavom. "Tačno."

"Loše vesti", reče stražar. "Nema obeliska duž linije." Prešao je prstom preko mape. "Nijedan nije ni blizu. Ništa."

Lengdon uzdahnu.

Vitorija se snuždila. Mislila je da ta ideja obećava. Izgleda da ovo neće biti onoliko jednostavno koliko su se nadali. Pokušala je da zadrži pozitivan stav. "Roberte, misli. Moraš znati za Beminijevu statu u koja ima veze sa vatrom. Bilo šta."

"Veruj mi da sam razmišljao o tome. Bernini je bio neverovatno plodan. Stotine dela. Nadao sam se da će West Ponente pokazivati na određenu crkvu. Nešto što će biti očigledno."

"Fudco", navaljivala je. "Vatra. Zar nijedan njegov naziv ne iskače?"

Lengdon je slegao ramenima. "Poznate su njegove skice Vatrometa, ali to nije skulptura, a i nalaze se u Lajpcigu u Nemačkoj."

Vitorija se namrštila. “A ti si siguran da dah pokazuje pravac?”

“Videla si reljef, Vitorija. Prikaz je potpuno simetričan. Jedini nagoveštaj pravca je dah.”

Vitorija je znala da je u pravu.

“Da ne pominjem podatak”, dodao je, “da West Ponente simboliše Vazduh, što daje odgovarajuću simboliku praćenju daha.”

Vitorija klimnu glavom. Znači da pratimo dah. Ali kuda?

Oliveti im je prišao. “Šta imate?”

“Previše crkava” reče vojnik. “Oko dvadesetak. Pretpostavljam da bismo mogli da postavimo po četiri čoveka kod svake crkve...”

“Zaboravi”, reče Oliveti. “Dva puta nam je umakao kada smo tačno znali gde će biti. Opsežna zaseda podrazumeva da ostavimo Vatikan nezaštićen i da otkazemo pretragu.”

“Potrebna nam je lista dela”, reče Vitorija. “Indeks Beminijevih radova. Ako pregledamo naslove, nešto će se pojaviti.”

“Ne znam”, reče Lengdon. “Ako je u pitanju delo koje je Bemini stvorio specijalno za illuminate, može biti veoma opskurno. Verovatno ne bi ni bilo uvršteno u spisak.”

Vitorija je odbila da poveruje u to. “Druge dve skulpture su prilično poznate. Čuo si za obe.”

Lengdon slegnu ramenima. “Aha.”

“Ako među naslovima potražimo reč ‘vatra’, možda ćemo pronaći statu u koja ima nekakve veze s njom.”

Lengdon je bio ubeđen da vredi pokušati. Obratio se Olivetiju. “Potrebna mi je lista svih Beminijevih dela. Vi sigurno nemate Beminijevu monografiju ovde negde, zar ne?”

“Monografiju?” Izgleda da Olivetiju nije bio poznat taj izraz.

“Nema veze. Bilo kakav spisak. Šta je sa Vatikanskim muzejom? Sigurno imaju podatke o Berniniju.”

Vojnik sa ožiljkom se namrštio. “U muzeju nema struje, a soba sa

podacima je ogromna. Bez osoblja koje bi vam moglo pomoći...”

“Berninijevo delo koje je u pitanju”, prekinuo ih je Oliveti, “da li je načinjeno dok je Bernini radio za Vatikan?”

“Skoro sasvim sigurno”, reče Lengdon. “Bio je ovde tokom skoro čitave svoje karijere. I sigurno tokom konflikta sa Galilejem.”

Oliveti klimnu. “Onda postoji još jedan spisak.”

Vitorija je osetila iskru optimizma. “Gde?”

Komandant nije odgovorio. Odveo je vojnika u stranu i obratio mu se prigušenim glasom. Vojnik je delovao nesigurno ali je poslušno klimnuo glavom. Kada je Oliveti završio priču, vojnik se okrenuo ka Lengdonu.

“Ovuda, molim vas, g. Lengdon. Sada je devet i petnaest. Moraćemo da požurimo.” Lengdon i vojnik su pošli prema vratima.

Vitorija krenu za njima. “Pomoći ću vam.”

Oliveti je uhvati za ruku. “Ne, g-đice Vetra. Moram da porazgovaram sa vama.” Njegov stisak je bio autoritativan.

Lengdon i stražar su otišli. Olivetijevo lice je bilo poput drveta kada je odveo Vitoriju u stranu. Ali šta god da je Oliveti planirao da joj kaže, nikada mu se nije ukazala prilika. Njegov voki-toki je glasno zapucketao.

“Commandante?”

Svi u prostoriji su se okrenuli.

Glas je zvučao umorno. “Mislim da bi trebalo da uključite televizor.”

Kada je Lengdon pre samo dva sata napustio vatikanski tajni arhiv, nije ni pomišljao da će ga ponovo videti. Sada se, zadihan od jurnjave sa svojim pratiocem iz švajcarske garde, ponovo našao u arhivu.

Stražar sa ožiljkom proveo je Lengdona između redova providnih odeljaka. Tišina arhiva je sada delovala mnogo zlokobnije i Lengdonu je bilo drago kada ju je vojnik prekinuo.

“Ovamo, mislim”, rekao je, vodeći Lengdona prema zadnjem delu odaje gde je duž zida bio poredan niz manjih trezora. Vojnik je pogledao natpise na trezorima i pokazao prema jednom od njih. “Da, evo ga. Tačno tamo gde je komandant rekao da se nalazi.”

Lengdon je pročitao naslov. ATTIVI VATICANI. Pregledao je sadržaj spiska.

Nekretnine... valuta... vatikanska banka... antikviteti... Lista se nastavljala.

“Dokumenti kompletnog vlasništva Vatikana”, rekao je stražar.

Lengdon pogleda odeljak. Isuse. Čak i u pomrčini je video da je bio pretrpan.

“Komandant je rekao da je sve što je Bernini stvorio dok je radio pod pokroviteljstvom Vatikana popisano ovde.”

Lengdon klimnu glavom, shvativši da bi im se komandantovi instinkti mogli isplatiti. U Berninijevo doba, sve što bi umetnik stvorio pod patronatom pape po zakonu je postajalo vlasništvo Vatikana. To je više naličilo feudalizmu nego patronatu, ali vrhunski umetnici su živeli dobro i retko su se žalili. “Uključujući i dela u crkvama izvan Vatikana?”

Vojnik ga je začuđeno pogledao. “Naravno. Sve katoličke crkve u Rimu su vlasništvo Vatikana.”

Lengdon je pogledao spisak u svojim rukama. Na njemu su bila imena dvadesetak crkava koje su se nalazile na liniji daha Zapadnog

vetra. Treći oltar nauke se nalazio u jednoj od njih i Lengdon se nadao da ima dovoljno vremena da utvrdi koja je u pitanju. U drugačijim okolnostima, rado bi lično ispitao svaku crkvu. Međutim, danas je imao otprilike dvadeset minuta da pronađe ono što traži - crkvu u kojoj se nalazila Berninijeva posveta vatri.

Lengdon je prišao električnim obrtnim vratima na trezoru. Stražar ga nije pratio. Lengdon je osetio nesigurno oklevanje. Nasmehio se. "Vazduh je u redu. Proređen je, ali se može disati."

"Moja naređenja su da vas dopratim dovde i da se zatim odmah vratim u bezbednosni centar."

"Odlaziš?"

"Da. Pripadnicima švajcarske garde nije dozvoljen pristup u arhiv. Već kršim protokol što sam vas dopratio dovde. Komandant me je podsetio na to."

"Kršiš protokol?" Imaš li ti predstavu šta se ovde dešava večeras? "Na čijoj strani je tvoj prokleti komandant!"

Sva ljubaznost je nestala sa vojnikovog lica. Ožiljak ispod njegovog oka nije počeo da se trza. Stražar je zurio u njega, iznenada strašno ličeći na Olivetija.

"Oprosti mi", reče Lengdon, žaleći zbog tog komentara. "Stvar je u tome... Dobro bi mi došla pomoć."

Stražar nije ni trepnuo. "Obučen sam da poštujem naređenja. Ne da raspravljam o njima. Kada pronađete ono što tražite, odmah kontaktirajte komandanta."

Lengdon se usplahirio. "Ali gde će on biti?"

Vojnik je izvadio svoj voki-toki i spustio ga na obližnji sto. "Kanal jedan." Zatim je nestao u tami.

Televizor u papinoj kancelariji je bio džinovski "hitači" skriven u uvučenom ormanu preko puta stola. Vrata ormara su bila otvorena i svi su se okupili. Vitorija je prišla bliže. Kada se ekran zagrejao, pred njima se pojavila mlada voditeljica. Bila je to brineta sa očima kao u srne.

"Za vesti MSNBC-ja", objavila je, "ovo je Keli Horan-Džouns, uživo iz Vatikana." Prizor iza nje je predstavljao noćni snimak bazilike sv. Petra, osvetljene blistavim svetlima.

"Kakvi uživo", odbrusio je Rošer. "To je arhivski snimak! Svetla u bazilici su ugašena."

Oliveti ga ućutka siktajem.

Izveštač je nastavio napetim glasom. "Šokantan razvoj događaja večeras na vaticanskim izborima. Obavešteni smo da su dva člana kolegijuma kardinala brutalno ubijena u Rimu."

Oliveti opsova u bradu.

Dok je izveštač nastavljao, na vratima se pojavio zadihani vojnik. "Komandante, svaka linija na glavnoj telefonskoj centrali je zauzeta. Žele da čuju naš zvanični stav u pogledu..."

"Isključi je", reče Oliveti, ne skidajući pogled sa televizora.

Vojnik je delovao nesigurno. "Ali, komandante..."

"Odmah!"

Vojnik otrča.

Vitorija je osetila da je komornik želeo nešto da kaže, ali se suzdržao. Umesto toga se dugo i pažljivo zagledao u Olivetija pre nego što se ponovo okrenuo prema televizoru.

MSNBC je sada puštao traku. Pripadnici švajcarske garde su nosili telo kardinala Ebnera niz stepenice ispred Santa Marija del Popolo i ubacivali ga u "alfa romeo". Traka se zaustavila i uvećala, tako da se kardinalovo golo telo moglo videti samo trenutak pre nego što će ga

ubaciti u prtljažnik kola.

“Ko je dođavola snimio ovo?” zanimalo je Olivetija. Izveštač MSNBC-ja je nastavio da priča. “Veruje se da je to telo kardinala Ebnera iz Frankfurta u Nemačkoj. Pretpostavlja se da su ljudi koji uklanjaju njegovo telo iz crkve članovi švajcarske garde.” Novinarka je uspevala da u odgovarajućoj meri deluje potreseno. Kamera je zumirala njeno lice i izraz joj je postao još tmurniji. “MSNBC bi želeo da upozori svoje gledaoce. Snimak koji ćemo prikazati je izuzetno dramatičan i uznemirujući.”

Vitorija zagunđa na odglumljenu brigu za osetljivost gledalaca, prepoznala je u upozorenju tačno ono što je i bilo - prvoklasnu reklamnu najavu. Niko nikada ne bi menjao program nakon takvog obećanja.

Voditeljica je dalje kitila. “Ponavljam, ovi snimci mogu delovati šoktatno na neke gledaoce.”

“Koji snimci?” reče Oliveti. “Upravo ste pokazali...”

Prizor koji je ispunio ekran je bio snimak para koji se probija kroz gužvu na Trgu sv. Petra. Vitorija je istog trenutka u njima prepoznala sebe i Roberta.

U uglu ekrana se video tekst. VLASNIŠTVO BBC-ja. Čula se zvonjava.

“O ne”, reče Vitorija naglas. “O... ne.”

Komornik je bio zbunjen. Okrenuo se prema Olivetiju. “Mislio sam da ste rekli da ste konfiskovali tu traku!”

Sa ekrana se iznenada začu dečiji vrisak. Slika se pomerila da bi uhvatila devojčicu koja je pokazivala prema krvavom beskućniku. Robert Lengdon je iznenada ušao u kadar, pokušavajući da pomogne devojčici. Kadar se uvećao.

Svi u papinoj kancelariji su užasnuti posmatrali u tišini, dok se pred njima razvijala drama. Kardinalovo telo je palo licem prema pločniku. Pojavila se Vitorija, izdajući naređenja. Bilo je krvi. Žig. Grozni, propali pokušaj davanja veštačkog disanja.

“Ovi zapanjujući snimci”, govorila je spikerka, “snimljeni su pre samo nekoliko minuta ispred Vatikana. Naši izvori nam javljaju da je u pitanju telo kardinala Lamasea iz Francuske. Kako se našao ovako obućen i zašto nije na konklavi ostaje misterija. Vatikan za sada odbija da komentariše.”

Traka je nastavila da se vrti.

“Odbija da komentariše?” reče Rošer. “Dajte nam prokleti minut!”

Izveštač je pričao dalje, intenzivno nabirući obrve. “Iako MSNBC tek treba da utvrdi motive za ovaj napad, naši izvori nam javljaju da je odgovornost za napad prihvatila grupa koja sebe naziva iluminatima.”

Oliveti je eksplodirao. “Šta!”

“...Saznaćete više o iluminatima ako posetite naš vebsajt na...”

“Non e possibile!” izlete Olivetiju. Promenio je kanal.

Ova stanica je imala latinoameričkog voditelja, “...satanistički kult poznat pod nazivom iluminati, za koji neki istoričari veruju...”

Oliveti poče divlje da stiska daljinski upravljač. Na svakom kanalu je u toku bio živi prenos. Većina na engleskom.

“...švajcarska straža koja uklanja telo iz crkve ranije ove večeri. Veruje se daje u pitanju telo kardinala...”

“...svetla u bazilici i muzejima su isključena, ostavljajući mesta za špekulacije...”

“...popričaćemo sa teoretičarem zavera, Tajlerom Tinglijem, o šokantnom pojavljivanju...”

“...glasine o još dva atentata planirana za večeras...”

“...pitanje da li je ozbiljan kandidat za papu, kardinal Bađija, među nestalim...”

Vitorija se okrenu. Sve se dešavalo prebrzo. Sa drage strane prozora, u nastupajućoj pomrčini, sirovi magnetizam tragedije je privlačio ljude prema Vatikanu. Gužva na trgu se uvećavala svakog trenutka. Pešaci su se slivali prema njima, dok je nova tura medijskog osoblja istovarivala kombije i osvajala za sebe parče teritorije Trga sv.

Petra.

Oliveti spusti daljinski upravljač i okrenu se prema komorniku. "Sinjore, nije mi jasno kako je došlo do ovoga. Uzeli smo traku iz te kamere!"

Komornik je u ovom trenutku bio previše ošamućen da bi mu odgovorio. Niko nije rekao ni reči. Vojnici švajcarske garde su stajali u stavu mirno.

"Čini se", konačno progovori komornik, previše potresen da bi bio besan, "da nismo ovladali ovom krizom u onolikoj meri koliko mi je rečeno."

Pogledao je kroz prozor prema sve većoj gomili. "Moram da se obratim javnosti."

Oliveti odmahnu glavom. "Ne, sinjore. To je upravo ono što iluminati očekuju da uradite - da potvrdite njihovo postojanje, da im date moć. Moramo ćutati."

"A ovi ljudi?" Komornik je pokazao kroz prozor. "Uskoro će ih biti na desetine hiljada. Zatim na stotine hiljada. Nastavljanje ove šarade bi ih samo dovelo u opasnost. Moram ih upozoriti. Zatim moramo evakuisati kolegijum kardinala."

"Još uvek ima vremena. Pustite da kapetan Rošer pronađe antimateriju."

Komornik se okrenuo. "Da li pokušavate da mi izdate naređenje?"

"Ne, dajem vam savet. Ako se brinete za ljude ispred, možemo objaviti da je procureo gas i evakuisati oblast, ali opasno je da priznamo da nas drže kao taoce."

"Komandante, reći ću vam ovo samo jednom. Neću da koristim ovu kancelariju kao propovedaonicu sa koje ću da lažem svet. Ako bilo šta objavim, to će biti istina."

"Istina? Satanistički teroristi prete Vatikanu uništenjem? To će oslabiti naš položaj."

Komornik je zurio u njega. "Koliko slabiji naš položaj može da bude?"

Rošer je iznenada uzviknuo, grabeći upravljač i pojačavajući ton na televizoru.

Na programu je žena sa MSNBC-ja sada delovala iskreno uznemireno. Pored nje se nalazila slika pokojnog pape. "... udarnu vest. Ovo nam upravo javljaju iz BBC-ja..." Pogledala je u stranu kao da proverava da li stvarno treba da saopšti ovu vest. Očigledno dobivši potvrđan odgovor, okrenula se i smrknuo se obratila gledaocima.

"Illuminati su upravo prihvatili odgovornost za..." Oklevala je. "Prihvatili su odgovornost za papinu smrt koja se desila pre petnaest dana."

Komornikova vilica je pala.

Rošer ispusti daljinski upravljač.

Vitorija je jedva uspela da obradi informaciju:

"Po vatikanskim zakonima", nastavila je žena, "na papi nije izvršena nikakva formalna autopsija, tako da iluminatska tvrdnja o ubistvu ne može biti proverena. Bez obzira na to, iluminati tvrde da uzrok smrti pokojnog pape nije moždana kap kako je izvestio Vatikan, već trovanje."

Prostorijom ponovo zavlada tišina.

Oliveti je buknuo. "Ludost! Drska laž!"

Rošer ponovo počeo da menja kanale. Vest se širila sa stanice na stanicu poput kuge. Svi su imali istu priču.

Naslovi su se takmičili u senzacionalizmu.

UBISTVO U VATIKANU

PAPA OTROVAN

ĐAVO DODIRNUO BOŽIJU KUĆU

Komornik je odvratio pogled. "Nek nam je Bog u pomoći."

Dok je Rošer menjao kanale, prošao je kraj BBC-ja. "...nije dojavio za ubistvo u Santa Mariji del Popolo..."

"Stani!" reče komornik. "Vrati se."

Rošer je vratio kanal. Na ekranu je za stolom sa BBC-jevim logoom sedeo doterani čovek. Iznad njegovog ramena se nalazila fotografija čudnog izgleda i crvene brade. Ispod fotografije je pisalo: GINTER GLIK - UŽIVO IZ VATIKANA. Izveštač Glik se očigledno javljao telefonom, a veza je pucketala, "...moja snimateljica je napravila snimke uklanjanja kardinala iz kapele Cigi."

"Da ponovim za naše gledaoce", rekao je komentator u Londonu, "izveštač BBC-ja Ginter Glik je čovek koji je otkrio ovu priču. Do sada je dva puta razgovarao sa navodnim iluminatskim ubicom. Ginter, rekao si da ti se ubica upravo javio da bi ti preneo poruku od iluminata?"

"Tačno."

"I njihova poruka je bila da su iluminati na neki način odgovorni za papinu smrt?" rekao je komentator sa nevericom u glasu.

"Tako je. Moj sagovornik je rekao da uzrok papine smrti nije moždana kap, kao što je Vatikan mislio, već da su papu otrovali iluminati."

Svi u papinoj kancelariji su se sledili.

"Otrovali?" ponovio je komentator. "Ali... ali kako?"

"Nije mi saopštio detalje", odgovorio je Glik, "osim što je rekao da su ga ubili supstancom pod nazivom..." - na vezi se čulo šuškanje papira - "nećim po imenu heparin."

Komornik, Oliveti i Rošer su razmenili zbunjene poglede.

"Heparin?" nervozno je ponovio Rošer. "Ali nije li to?..."

Komornik preblede. "Papin lek."

Vitorija je bila zapanjena. "Papa je uzimao heparin?"

"Imao je tromboflebitis", reče komornik. "Primao je injekciju jednom dnevno."

Rošer je bio šokiran. "Ali heparin nije otrov. Zašto bi iluminati tvrdili..."

"Heparin je smrtonosan u prevelikim dozama", objasnila je Vitorija. "U pitanju je snažan antikoagulant. Prevelika doza bi izazvala

obilno unutrašnje krvarenje i izliv krvi u mozak.”

Oliveti ju je sumnjičavo pogledao. “Kako znaš tako nešto?”

“Podvodni biolozi ga koriste na morskim sisarima u zarobljeništvu, da bi sprečili zgrušavanje krvi usled smanjene aktivnosti. Životinje su umirale od pogrešnih doza.” Zastala je. “Prevelika doza heparina bi kod čoveka izazvala simptome koji bi se lako mogli zameniti za simptome kapi... pogotovo u odsustvu odgovarajuće autopsije.”

Komornik je sada izgledao veoma zabrinuto.

“Sinjore”, reče Oliveti, “ovo je očigledno trik kojim iluminati žele publicitet. Bilo bi nemoguće da neko otruje papu. Niko nije imao pristupa. A i kada bi zagrzli mamac i pokušali da pobijemo njihove tvrdnje, kako bismo to mogli? Papski zakoni zabranjuju autopsiju. Čak i uz autopsiju ne bismo saznali ništa. U njegovom telu bi našli tragove heparina usled svakodnevnih injekcija.”

“Tačno.” Komornikov glas je postao oštiji. “A ipak me još nešto muči. Niko spolja nije znao da Njegova svetost uzima ovaj lek.”

Zavlada tišina.

“Ako je uzeo prekomernu dozu heparina”, reče Vitorija, “na njegovom telu bi se javili znaci.”

Oliveti se okrenuo prema njoj. “G-đice Vetra, u slučaju da me niste čuli, vatikanski zakoni zabranjuju autopsiju pape. Nećemo oskrnaviti telo Njegove svetosti tako što ćemo ga iseći samo zato što je neprijatelj izneo podrugljivu tvrdnju!”

Vitorija se postidela. “Nisam htela da kažem...” Nije želela da pokaže nepoštovanje. “Sigurno da nisam predlagala da ekshumirate papu...” Ipak, oklevala je. Nešto što je Robert rekao u kapeli Cigi joj se motalo po glavi poput duha. Spomenuo je da su se papski sarkofazi nalazili iznad zemlje i da nikada nisu bili zacementirani, kao u doba faraona kada se verovalo da bi pečačenje i sahranjivanje kovčega zarobilo dušu umrlog. Sa poklopcima sanduka teškim po nekoliko stotina kilograma, gravitacija je zamenila malter. Tehnički, shvatila je, bilo bi moguće da...

“Kakvi znaci?” iznenada je upitao komornik.

Vitorija je osetila kako joj srce podrhtava od straha. “Prevelika doza bi izazvala krvarenje oralne sluzokože.”

“Oralne šta?”

“Žrtvine desni bi krvarile. Nakon smrti, krv se zgrušava i boji unutrašnjost usta u crno.” Vitorija je jednom videla fotografiju iz londonskog akvarijuma gde je trener greškom dao preveliku dozu paru kitova ubica. Kitovi su beživotno plutali u bazenu, široko otvorenih usta i jezika crnih poput čađi.

Komornik na to nije rekao ništa. Okrenuo se i zagledao kroz prozor.

Rošerov glas je izgubio svoj optimizam. “Sinjore, ako je ova tvrdnja o trovanju istinita...”

“Nije istinita”, ustvrdio je Oliveti. “Pristup autsajdera papi je apsolutno nemoguć.”

“Ako je tvrdnja istinita”, ponovi Rošer, “i naš Sveti otac jeste otrovan, onda to ima značajne implikacije na našu potragu za antimaterijom. Navodno ubistvo bi značilo mnogo dublju infiltraciju u Vatikan nego što smo verovali. Pretraga belih zona možda ne bude dovoljna. Ako smo u tolikoj meri kompromitovani, možda nećemo uspeti da pronađemo kanister na vreme.”

Oliveti hladno odmeri kapetana. “Kapetane, reći ću vam šta će se desiti.”

“Ne”, reče komornik, naglo se okrenuvši. “Ja ću reći vama šta će se desiti.” Pogledao je pravo u Olivetija. “Ovo je otišlo predaleko. Za dvadeset minuta ću doneti odluku da li da otkažem konklavu i evakuišem Vatikan. Moja odluka će biti konačna. Je li vam jasno?”

Oliveti nije ni trepnuo. Niti je odgovorio.

Komornik je sada govorio energično, kao da crpi snagu iz skrivenih rezervi. “Kapetane Rošer, završićete pretragu belih zona i kada završite, podnećete izveštaj direktno meni.”

Rošer klimnu glavom, bacajući nesiguran pogled prema Olivetiju.

Komornik je izdvojio dva stražara. “Želim da odmah dovedete izveštača BBC-ja, gospodina Glika, kod mene u kancelariju. Ako su iluminati komunicirali sa njim, možda će moći da nam pomogne. Idite.”

Dva stražara su nestala.

Sada se komornik okrenuo i obratio preostalim vojnicima. “Gospodo, neću dozvoliti nove žrtve večeras. Do deset sati ćete locirati preostala dva kardinala i uhvatiti čudovište koje je odgovorno za ova ubistva. Jesam li bio dovoljno jasan?”

“Ali sinjore”, usprotivio se Oliveti, “Nemamo predstavu gde...”

“G. Lengdon radi na tome. Deluje sposobno. Imam vere u njega.”

Rekavši to, komornik odlučnim korakom krenu prema vratima. Dok je izlazio prstom je pozvao tri stražara. “Vas trojica, pođite za mnom. Odmah.”

Stražari su ga pratili.

Komornik se zaustavio na vratima. Okrenuo se ka Vitoriji. “G-đice Vetra. I vi. Molim vas, pođite sa mnom.”

Vitorija je oklevala. “Kuda idemo?”

Nastavio je dalje. “Da posetimo starog prijatelja.”

Sekretarica Silvija Bodlok iz CERN-a je bila gladna i želela je da ide kući. Na njeno nezadovoljstvo, Koler je preživeo svoj put do ambulante; zvao je telefonom i zahtevao - nije pitao, već je zahtevao - da Silvija večeras ostane do kasno. Bez objašnjenja. Silvija je tokom godina naučila da ignoriše Kolerove bizarne promene raspoloženja i ekscentričnost - njegovo ćutljivo durenje i iritantnu sklonost da krišom snima sastanke portabl-kamerom na svojim kolicima. Potajno se nadala da će se jednog dana ustreliti za vreme svojih nedeljnih poseta CERN-ovoj rekreativnoj streljani, ali je on izgleda bio odličan strelac.

Dok je sedela sama za svojim stolom, Silvija je čula kako joj krče creva.

Koler se još nije vratio, niti joj je dao nova zaduženja za večeras. Zabole me da sedim ovde i umirem od gladi, odlučila je. Ostavila je Koleru poruku i krenula prema kantini za osoblje da pojede nešto na brzaka.

Nikada nije stigla do nje.

Dok je prolazila pored CERN-ovih rekreativnih suites de loisir - dugog niza sala za odmor - primetila je da su prostorije pretrpane zaposlenima koji su izgleda ustali od večere da bi pogledali vesti. Nešto krupno se događalo.

Silvija je ušla u prvu salu. Bila je ispunjena kompjuterašima - divljim mladim kompjuterskim programerima. Kada je ugledala naslove na vestima, ostala je bez daha.

UŽAS U VATIKANU

Silvija je slušala izveštaj ne verujući svojim ušima. Nekakvo drevno bratstvo je ubijalo kardinale? Šta su time hteli da dokažu? Svoju mržnju? Svoju nadmoć? Svoje neznanje?

A ipak, začudo, raspoloženje u sali je bilo daleko od sumornog.

Dva mlada tehničara su proletela kraj nje u majicama na kojima je bila slika Bila Gejtsa i poruka: ŠTREBERSKO JE CARSTVO NEBESKO!

“Iluminati!” uzviknuo je jedan: “Rekao sam ti da ti tipovi stvarno postoje!”

“Neverovatno! Mislio sam daje to samo igra!”

“Ubili su papu, čoveče! Papu!”

“Jee! Pitam se koliko poena dobijaš za. to?”

Otrčali su smejući se.

Silvija je ošamućena stajala u neverici. Kao katolik zaposlen među naučnicima, povremeno je morala da otrpi antireligiozna došaptavanja, ali ovi klinci su bili otvoreno euforični zbog crkvinog gubitka. Kako su mogli biti tako bezosećajni? Otkud tolika mržnja?

Crkva je za Silviju oduvek bila bezopasan entitet... mesto za druženje i introspekciju... a ponekad samo mesto na kome si mogao da pevaš iz sveg glasa, a da ljudi ne bulje u tebe. Crkva je beležila važne događaje u njenom životu - sahrane, venčanja, krštenja, praznike - i nije tražila ništa zauzvrat.

Čak i novčani prilozima bili su dobrovoljni. Njeno dete bi svakog vikenda izašlo iz nedeljne škole oraspoloženo i prepuno ideja o dobroti i pomaganju drugima. Šta nije bilo u redu sa tim? Nikada nije prestalo da je čudi da toliki broj takozvanih “briljantnih umova” u CERN-u nisu mogli da shvate važnost crkve. Da li su stvarno verovali da su kvarkovi i mezonini inspirisali prosečno ljudsko biće? Ili da su jednačine mogle da zamene nečiju potrebu za verom u uzvišeno?

Silvija je ošamućeno prošla kraj drugih sala. Sve prostorije su bile pretrpane. Počela je da razmišlja o pozivu iz Vatikana koji je Koler ranije primio.

Slučajnost? Možda. Vatikan je s vremena na vreme zvao CERN iz “ljubaznosti”, pre nego što bi izdao jetka saopštenja u kojima bi osuđivao CERN-ova istraživanja - najskorije u vezi sa CERN-ovim napretkom u nanotehnologiji, polju koje je crkva osudila zbog njegovih implikacija u vezi sa genetskim inženjeringom. CERN-u nije smetalo. Nekoliko minuta nakon salve iz Vatikana, Kolerov telefon bi neizostavno počeo da zvoni usled brojnih poziva tehnoloških kompanija koje su želele da licenciraju novo otkriće. “Ne postoji loš

publicitet", uvek je govorio Koler. Silvija se pitala da li bi trebalo da pozove Kolera, gde god da se nalazio, i da mu kaže da uključi televizor. Da li bi mu ovo nešto značilo? Da li je već čuo? Naravno da je čuo. Verovatno je snimao čitav izveštaj svojom uvrnutom malom kamerom, smeškajući se po prvi put posle nekoliko godina.

Nastavivši niz hodnik, Silvija je konačno pronašla salu u kojoj je raspoloženje bilo mirnije... skoro melanholično. Naučnici koji su ovde gledali izveštaj su bili neki od CERN-ovih najstarijih i najcenjenih. Nisu čak ni podigli pogled kada se Silvija uvukla unutra i pronašla mesto.

Na drugom kraju CERN-a, u ledenom stanu Leonarda Vetre, Maksimilijan Koler je završio čitanje kožom uvezane beležnice koju je našao na Vetrinom noćnom stočiću. Sada je gledao televizijski izveštaj. Nakon nekoliko minuta je vratio Vetrinu beležnicu, isključio televizor i napustio stan.

Daleko odatle u Vatikanu, kardinal Mortati je prineo još jedan poslužavnik sa listićima do dimnjaka Sikstinske kapele. Spalio ih je i pokuljao je crni dim.

Drugo glasanje. Bez pape.

Baterijske lampe se nisu mogle izboriti sa ogromnom tamom u bazilici sv. Petra. Praznina nad njihovim glavama ih je pritiskala poput noći bez zvezda i Vitorija je osetila kako se prostor širi oko nje poput samotnog okeana. Nije zaostajala za vojnicima švajcarske garde i komornikom. Visoko nad njima, golubica se oglasila i odlepršala dalje.

Kao da oseća njenu teskobu, komornik je usporio i položio joj ruku na rame. U dodiru je osetila opipljivu snagu, kao da joj je magično preneo staloženost koja joj je bila potrebna za ono što će uraditi.

Šta ćemo uraditi? pomislila je. Ovo je ludost!

A ipak, Vitorija je znala da je zadatak pred njima, i pored njegove bezbožnosti i očigledne grozote, bio neizbežan. Teška odluka pred kojom se nalazio komornik je zahtevala informacije... informacije skrivene u sarkofagu u katakombama Vatikana. Pitala se šta će pronaći. Jesu li iluminati ubili papu? Da li je njihova moć stvarno dopirala toliko daleko? Da li upravo treba da obavim prvu autopsiju pape?

Vitorija je smatrala ironijom da se više bojala u ovoj neosvetljenoj crkvi nego što bi plivajući sa barakudom usred noći. Priroda je bila njeno utočište. Razumela je prirodu. Ali pitanja čoveka i duha su je ostavljala zbunjenom. Ribe grabljivice koje se skupljaju u tami su prizvale prizore novinara napolju. Televizijski snimci žigosanih tela su je podsetili na leš njenog oca... i ubičin hrapavi smeh. Ubica je bio negde napolju. Vitorija oseti kako strah ustupa mesto besu.

Dok su obilazili stub - širi od bilo koje sekvoje koju je mogla da zamisli - Vitorija je ugledala narandžasti sjaj. Činilo se da svetlo izbija iz poda u centru bazilike. Kada su prišli bliže, shvatila je šta posmatra. Bilo je to poznato uvučeno svetilište ispod glavnog oltara - raskošna podzemna odaja sa najsvetijim relikvijama Vatikana. Kada su se našli naspram kapije ispred udubljenja, Vitorija je bacila pogled na zlatni kovčeg okružen nizom blistavih uljanih lampi.

“Mošti sv. Petra?” upitala je, dobro znajući da jesu. Svako ko je

dolazio u Sv. Petra znao je šta se nalazi u zlatnom sanduku.

“U stvari, ne”, reče komornik. “To je uobičajena zabluda. To nije relikvarijum. U kovčegu se nalaze palijumi - tkane ešarpe koje papa daje novoizabranim kardinalima.”

“Ali mislila sam...”

“Kao i svi ostali. U vodičima je ovo obeleženo kao grob svetog Petra, ali njegov stvarni grob se nalazi dva sprata ispod nas, zakopan pod zemljom. Vatikan ga je iskopao četrdesetih godina. Nikom nije dozvoljen pristup dole.”

Vitorija je bila šokirana. Dok su se udaljavali od sijajućeg udubljenja i nastavljali kroz tamu, pomislila je na priče hodočasnika koji su proputovali hiljade kilometara da bi videli tu zlatnu kutiju, uvereni da su u njoj mošti svetog Petra. “Zar Vatikan ne bi trebalo da kaže ljudima?”

“Svi izvlačimo korist iz osećaja kontakta sa uzvišenim... čak i ako je samo zamišljen.”

Kao naučnik, Vitorija nije mogla raspravljati sa takvom logikom. Čitala je bezbrojne studije o placebo efektu - aspirini koji su lečili rak kod ljudi koji su verovali da uzimaju čudesan lek. Na kraju krajeva, štaje drugo bila vera?

“Promena”, rekao je komornik, “nije nešto što uspeva u Vatikanu. Priznavanje prošlih grešaka, modernizacija, to su stvari koje istorijski izbegavamo. Njegova svetost je pokušavala da to promeni.” Zastao je. “Pružajući ruku savremenom svetu. Tragajući za novim putevima prema Bogu.”

Vitorija klimnu glavom u mraku. “Poput nauke?”

“Da budem iskren, nauka mi deluje nebitno.”

“Nebitno?” Vitorija je mogla da se seti mnogo reči kojima bi opisala nauku, ali u savremenom svetu “nebitna” nije bila jedan od njih.

“Nauka može da izleći i nauka može da ubije. To zavisi od duše čoveka koji koristi nauku. Duša je ono što me zanima.”

“Kada ste se odlučili za ovaj poziv?”

“Pre nego što sam se rodio.”

Vitorija ga je pogledala.

“Izvinite, ali to mi je uvek delovalo kao neobično pitanje. Ono što hoću da kažem je da sam oduvek znao da ću služiti Bogu. Od trenutka kada sam mogao da razmišljam. Ipak, potpuno sam razumeo svoju svrhu tek kao mladić, dok sam bio u vojsci.”

Vitorija je bila iznenađena. “Bili ste u vojsci?”

“Dve godine. Odbio sam da pucam iz oružja, pa su me umesto toga naterali da pilotiram. Bolničkim helikopterima. U stvari, još uvek letim s vremena na vreme.”

Vitorija pokuša da zamisli mladog sveštenika kako upravlja helikopterom. Za divno čudo, savršeno ga je jasno mogla videti za upravljačem. Komornik Ventreska je posedovao čvrstinu karaktera koja je, umesto da ga pomuti, naglašavala njegovo ubeđenje. “Jeste li ikada vozili papu?”

“Zaboga, ne. Taj dragoceni tovar sam ostavljao profesionalcima. Njegova svetost mi je dozvoljavala da ponekad vozim helikopter do našeg utočišta u Gandolfu.” Zastao je, posmatrajući je. “G-đice Vetra, hvala vam na pomoći. Veoma mi je žao zbog vašeg oca. Iskreno.”

“Hvala vam.”

“Nikada nisam upoznao svog oca. Umro je pre nego što sam se rodio. Izgubio sam majku kada sam imao deset godina.”

Vitorija je podigla pogled. “Ostali ste siročić?” Osetila je iznenadnu bliskost.

“Preživio sam nezgodu. Nezgodu koja je uzela moju majku.”

“Ko se brinuo o vama?”

“Bog”, reče komornik. “Bukvalno mi je poslao drugog oca. Biskup iz Palerma se pojavio kraj moje bolničke postelje i prihvatio me. Tada nisam bio iznenađen. Još kao dečak sam osećao da me vodi brižna ruka Boga. Biskupovo pojavljivanje je jednostavno potvrdilo ono u šta sam

već sumnjao, da me je Bog na neki način izabrao da mu služim.”

“Verovali ste da je Bog izabrao vas?”

“Jesam. I još uvek verajem.” U komornikovom glasu nije bilo ni traga taštine, samo zahvalnost. “Dugo godina sam bio pod njegovim tutorstvom. Kasnije je postao kardinal. Ipak, nikada me nije zaboravio. On je otac koga pamtim.” Svetlost lampe je pala na komornikovo lice i Vitorija vide usamljenost u njegovim očima.

Družina je stigla do podnožja veličanstvenog stuba i njihove svetiljke su osvetlile otvor u podu. Vitorija spusti pogled na stepenište koje je vodilo u prazninu i odjednom požele da se vrati. Vojnici su već pomagali komorniku da se spusti do stepenica. Zatim su pomogli i njoj.

“Šta se desilo sa njim?” upitala je, silazeći, trudeći se da joj glas ne zadrhti. “Sa kardinalom koji vas je prihvatio?”

“Napustio je kolegijum kardinala da bi prešao na drugi položaj.”

Vitorija je bila iznenađena.

“A zatim je, žao mi je što to moram reći, preminuo.”

“Le mie condoglianze”, reče Vitorija. “Nedavno?”

Komornik se okrenuo, a senke su naglašavale bol na njegovom licu. “Pre, tačno petnaest dana. Upravo idemo da ga vidimo.”

Crvena svetla su jarko sijala u trezoru arhiva. Bio je mnogo manji od prethodnog trezora u kojem je Lengdon bio. Manje vazduha. Manje vremena. Poželeo je da je rekao Olivetiju da uključi cevi za ventilaciju.

Lengdon hitro locira deo arhiva sa fasciklama koje su popisivale Belle Arti. Bilo je nemoguće promašiti ga. Zauzimao je skoro osam punih polica. Katolička crkva je posedovala na milione dobara širom sveta.

Lengdon je pregledao police, tragajući za Đanlorencom Berninijem. Započeo je pretragu na polovini prve police, na mestu na kome je pretpostavljao da počinje slovo B. Nakon trenutka panike kad je pomislio da fascikla nedostaje, na svoje veliko nezadovoljstvo shvatio je da fascikle nisu poredane po abecednom redu. Zašto nisam iznenađen?

Tek kada se vratio na početak zbirke i popeo pokretnim merdevinama do vrha police, Lengdon shvati način na koji je trezor organizovan. Tamo je pronašao najdeblje od svih fascikli, nesigurno smeštene na najvišoj polici - one sa majstorima renesanse - Mikelandelom, Rafaelom, Da Vinčijem, Botičelijem. Fascikle su bile organizovane prema materijalnoj vrednosti svake kolekcije, što je i bilo prikladno za trezor na kome je pisalo "vatikanska aktiva".

Lengdon je pronašao Berninijevu fasciklu, uklještenu između Rafaela i Mikelandela. Bila je debela preko deset centimetara.

Lengdon siđe niz merdevine, ostajući bez daha dok se borio sa pozamašnim tomom. Tada se, poput deteta sa slikovnicom, izvalio na pod i počeo listanje.

Knjiga je bila povezana platnom i veoma čvrsta. Stranice su bile rukom ispisane na italijanskom. Svaka stranica je predstavljalo određeno delo, zajedno sa kratkim opisom, datumom, lokacijom, cenom materijala, a ponekad i grubom skicom dela. Lengdon je okretao stranice... bilo ih je oko osam stotina. Bernini nije gubio vreme.

Kao mladi student istorije umetnosti, Lengdon se pitao kako je

jedan umetnik mogao da stvori toliko dela tokom svog života. Kasnije je, na svoje razočarenje, saznao da su slavni umetnici u stvari stvarali veoma mali broj svojih dela. Vodili su ateljee u kojima su obučavali mlade umetnike da ostvaruju njihove zamisli. Vajari poput Berninija su pravili minijature u glini i unajmljivali druge da ih urade u mermeru. Lengdon je znao da bi Bernini bio i dan-danas zauzet da je od njega traženo da lično ispuni sve narudžbine.

“Indeks”, rekao je naglas, pokušavajući da se probije kroz mentalnu paučinu. Okrenuo je pozadinu knjige nameravajući da pod slovom F potraži naslove koji su sadržali reč fuoco - vatra - ali slova F nisu bila zajedno.

Lengdon opsova sebi u bradu. Šta su kog đavola ovi ljudi imali protiv abecednog sistema? Unosi su očigledno poslagani hronološki, jedan po jedan, onako kako je Bernini stvarao svako novo delo. Sve organizovano po datumima. To mu nije bilo ni od kakve pomoći.

Dok je Lengdon zurio u spisak, javila mu se još jedna obeshrabrujuća pomisao. Naziv skulpture za kojom je tragao možda uopšte ne sadrži reč Vatra. Prethodna dva dela - Avakum i anđeo i West Ponente - nisu jasno ukazivali na Zemlju ili Vazduh.

Proveo je minut ili dva nasumice prelistavajući fasciklu, u nadi da će mu neka ilustracija privući pažnju. To se nije desilo. Video je na desetine opskurnih dela za koje nikada nije čuo, ali je video i mnogo onih koje je prepoznao...

Danijel i lav, Apolon i Dafne, kao i jedno desetak fontana. Kada je ugledao fontane, misli su mu na trenutak poletele unapred. Voda. Zapitao se da li je četvrti oltar nauke bio fontana. Fontana je delovala kao savršena posveta vodi. Lengdon se nadao da će uhvatitiubicu pre nego što bude morao da razmišlja o Vodi - Bernini je isklesao na desetine fontana u Rimu, a većina njih se nalazila ispred crkava.

Lengdon se vratio poslu pred sobom. Vatra. Dok je prelistavao knjigu, Vitorijine reči su ga ohrabrivale. Poznavao si prve dve skulpture... verovatno poznaješ i ovu. Kada se ponovo udubio u indeks, tražio je nazive za koje je čuo. Neki su mu bili poznati, ali nijedan nije iskakao. Lengdon shvati da nikako neće uspeti da završi potragu pre

nego što se onesvesti, pa je nevoljno odlučio da iznese knjigu iz trezora. To je samo fascikla, rekao je sebi. Nije baš da iznosim originalni Galilejev rukopis. Lengdon se setio stranice u svom džepu i podsetio se da je vrati pre nego što ode.

Žurno se sagnuo da pokupi tom, ali kako je to uradio, ugledao je nešto zbog čega je zastao. Iako je indeks bio ispunjen sličnim beleškama, njemu je ova privukla pažnju zbog svoje neobičnosti. U belešci je pisalo da je slavna Berninijeva skulptura, Ekstaza sv. Tereze, ubrzo nakon otkrivanja premeštena sa svoje prve lokacije unutar Vatikana.

Ovo samo po sebi ne bi privuklo Lengdonovu pažnju. Već je bio upoznat sa šarolikom prošlošću ove statue. Iako su je neki smatrali remek-delom, papa Urban VII je osudio Ekstazu sv. Tereze kao previše seksualno eksplicitnu za Vatikan. Prognao ju je u neku zabačenu kapelu na drugom kraju grada. Ono što je privuklo Lengdonovu pažnju bilo je to da se delo nalazilo u jednoj od pet crkava na njegovoj listi. Štaviše, beleška je navodila da je tamo premešteno per suggerimento del artista. Na predlog umetnika? Nije imalo smisla da Bernini predloži da njegovo remek-delo bude skriveno na nekoj zabačenoj lokaciji. Svi umetnici žele da njihova dela budu izložena na istaknutom mestu, ne u nekoj udaljenoj... Lengdon je oklevao. Sem ako... Bilo ga je strah čak i da pomisli na to. Da li je moguće? Da li je Bernini namerno stvorio delo toliko eksplicitno, da primora Vatikan da ga sakrije na neko skrajnuto mesto? Možda na lokaciju koju je predložio sam Bernini?

Možda u udaljenu crkvu tačno na liniji daha Zapadnog vetra?

Dok je Lengdonovo uzbuđenje raslo, u priču se umešalo njegovo maglovito sećanje na ovu statuu, insistirajući da delo nema nikakve veze s vatrom. Skulptura je bila, kao što je svako mogao da se uveri, sve samo ne naučna - možda pornografska, ali sigurno ne naučna. Jedan engleski kritičar je Ekstazu sv. Tereze jednom prilikom nazvao "najneprikladnijim ukrasom ikada postavljenim u hrišćansku crkvu." Lengdon je sasvim dobro razumeo kontroverzu. Iako izvanredno izrađena, skulptura je prikazivala sv. Terezu na leđima u grčevitom orgazmu. To teško da je bilo po ukusu Vatikana.

Lengdon žurno prelista stranice u fascikli do opisa dela. Kada je

video skicu osetio je trenutni i neočekivani drhtaj nade. Na skici je stvarno izgledalo kao da se sv. Tereza dobro provodi, ali statua se sastojala od još jedne figure na koju je Lengdon potpuno zaboravio.

Anđela.

Iznenada se setio gnusne legende.

Sv. Tereza je bila kaluđerica proglašena za sveca nakon što je ustvrdila da ju je anđeo posetio u snu. Kritičari su kasnije zaključili da je taj susret bio više seksualne nego spiritualne prirode. Na dnu stranice u fascikli, Lengdon je ugledao poznati odlomak. Reči same sv. Tereze su ostavljale malo toga mašti na volju: ...njegovo veličanstveno zlatno koplje... ispunjeno vatrom... nekoliko puta je zaronilo u mene... prodrlo je u moju utrobu... slast tako žestoka da nisam želela da prestane.

Lengdon se nasmešio. Ako to nije metafora za ozbiljno dobar seks, onda ne znam šta je. Takođe se smešio zbog opisa dela u fascikli. Iako je pasus bio na italijanskom, reč fuoco se pojavljivala bar pet-šest puta:

... anđeosko koplje sa vatrenim vrhom...

... glava anđela koja je zračila vatrom...

... vatrena strast žene...

Lengdon nije bio u potpunosti ubeđen dok nije ponovo pogledao skicu. Anđelovo vatreno koplje je bilo podignuto poput svetionika, pokazujući put. Nek te anđeli vode na poslu tom. Čak i vrsta anđela koju je Bernini izabrao je delovala bitno. To je serafim, shvatio je Lengdon. Serafim bukvalno znači "vatreni."

Robert Lengdon nije tip čoveka koji bi ikada tražio potvrdu odozgo, ali kada je pročitao ime crkve u kojoj se skulptura sada nalazila, odlučio je da će možda ipak postati vernik.

Santa Maria della Vittoria.

Vitorija, pomislio je, sa kezom na licu. Savršeno. Uskobeljajući se na noge, Lengdon oseti nalet vrtoglavice. Pogledao je prema vrhu merdevina, pitajući se da li bi trebao da vrati knjigu. Ma nek ide dođavola, pomislio je. Ostaviću to ocu Žakiju. Zatvorio je knjigu i

uredno je sklonio na donju policu.

Disao je plitko dok je napredovao prema blistavom dugmetu kraj elektronskih vrata trezora. Pa ipak, osećao se podmlađen srećnim obrtom.

Međutim, ponestalo mu je sreće pre nego stoje stigao do izlaza. Trezor je bez ikakvog upozorenja ispustio bolni uzdah. Svetla su se zatamnila i dugme za izlaz se ugasilo. Zatim je arhivski kompleks utonuo u potpuni mrak poput ogromne umiruće zveri. Neko je upravo isključio struju.

Svete vatikanske katakombe su se nalazile ispod glavnog nivoa bazilike sv. Petra. Na tom mestu su sahranjivane pape.

Vitorija je stigla do podnožja spiralnog stepeništa i ušla u katakombe. Mračni tunel ju je podsetio na CERN-ov veliki hadron sudarač - crn i hladan. Osvetljen samo baterijskim lampama švajcarske garde, tunel je delovao sablasno. Izdubljene niše su prekrivale zidove sa obe strane. Iz otvora su se pomaljale nezgrapne senke sarkofaga, jedva osvetljene svetlom baterijskih lampi.

Jeza joj je ledila kožu. Hladno je, rekla je sebi, znajući da je to samo delimično tačno. Imala je osećaj da ih neko posmatra, ne neko od krvi i mesa, već utvare iz mraka. Na poklopcu svake grobnice ležali su kipovi papa u prirodnoj veličini, prikazani kako poživaju, ruku prekrštenih na grudima.

Činilo se da ispružena tela izviru iz grobnica, pritiskajući nagore kroz mermerne poklopce, kao da pokušavaju da se otmu svojim svetovnim stegama.

Povorka je nastavila dalje i siluete papa su se uzdizale i padale niz zidove, protežući se i nestajući u jezivoj igri senki.

Vitorija nije mogla reći da li je u tišini koja je vladala bilo više poštovanja ili zebnje. Osećala je oboje. Komornik je napredovao zatvorenih očiju, kao da je napamet znao svaki korak. Vitorija je pretpostavljala da je prošao ovom sablasnom stazom mnogo puta od papine smrti... možda da bi se molio kraj njegove grobnice. Dugo godina sam bio pod njegovim tutorstvom, rekao je komornik. Bio mi je poput oca. Vitorija se setila da je komornik izgovorio ove reči misleći na kardinala koji ga je "spasao" od vojske. Međutim sada je shvatila ostatak priče. Isti taj kardinal koji je uzeo komornika pod svoje kasnije se uzdigao do položaja pape i poveo svog mladog štićenika da mu bude komornik.

To objašnjava mnogo toga, pomisli Vitorija. Oduvek je posedovala dobro naštimovani osećaj za emocije drugih i nešto u vezi sa

komornikom ju je mučilo ceo dan. Od kako ga je upoznala, osećala je bol mnogo dublji i ličniji od poražavajuće krize sa kojom je bio suočen. Iza njegove pobožne smirenosti videla je čoveka koga su mučili sopstveni demoni. Sada je znala da njeni instinkti nisu pogrešili. Ne samo da se suočavao sa najozbiljnijom pretnjom u istoriji Vatikana, već je to činio bez svog mentora i prijatelja... sasvim sam.

Vojnici su sada usporili, kao da nisu sigurni gde je tačno u tami sahranjen poslednji papa. Komornik je samouvereno nastavio, da bi se zaustavio pred mermernom grobnicom koja je blistala malo više od ostalih. Na njoj je bila uklesana figura pokojnog pape. Kada je Vitorija prepoznala njegovo lice sa televizije, obuzeo ju je strah. Šta mi to radimo?

“Shvatam da nemamo mnogo vremena”, reče komornik. “Ipak vas molim da odvojimo trenutak za molitvu.”

Vojnici švajcarske garde su pognuli glave. Vitorija je sledila njihov primer, dok joj je srce bubnjalo kroz tišinu. Komornik je kleknuo pred grobnicom i izgovorio molitvu na italijanskom. Dok je Vitorija slušala njegove reči, neočekivana tuga je izronila u obliku suza... suza prolivenih za svojim mentorom... za svojim svetim ocem. Komornikove reči su se mogle odnositi na njenog oca koliko i na papu.

“Vrhovni oče, savetniče, prijatelju.” Komornikov glas je tupo odjekivao prostorijom. “Kada sam bio mlađi, rekao si mi da je glas u mom srcu glas Boga. Rekao si mi da ga moram slediti, bez obzira na koja bolna mesta me vodio. Sada čujem taj glas kako od mene traži da uradim nemoguće. Daj mi snage. Podari mi oprostaj. Ono što radim... radim u ime svega u šta si verovao. Amin.”

“Amin”, prošaputali su stražari.

Amin, Oče. Vitorija je obrisala suze.

Komornik je polako ustao i udaljio se od grobnice. “Pomerite poklopac.”

Vojnici su oklevali. “Sinjore”, rekao je jedan od njih, “po zakonu smo tu da vas slušamo.” Zastao je. “Učinićemo ono što kažete...”

Komornik kao da je čitao mladićeve misli. “Jednog dana ću tražiti

vaš oproštaj što sam vas doveo u ovu situaciju. Danas tražim vašu poslušnost. Vatikanski zakoni su doneseni da zašтите ovu crkvu. Iz istog tog razloga sada tražim od vas da ih prekršite.”

Nastupio je trenutak tišine, a onda je glavni stražar izdao naređenje. Tri čoveka su spustila baterijske lampe na pod i njihove senke su poskočile uvis. Osvetljeni odozdo, prišli su grobnici. Upirući rukama o mermerni poklopac blizu čela grobnice, pronašli su oslonac za noge i pripremili se. Na dati znak svi su se napregnuli, gurajući ogromnu ploču. Kada se poklopac nije ni pomerio, Vitorija se skoro ponadala da će biti pretežak. U trenu ju je obuzeo strah od onoga što će otkriti unutra.

Vojnici su pogurali jače, ali kamen se još uvek nije pomerao.

“Ancora”, reče komornik, zavrćući rukave svoje mantije i spremajući se da pogura sa njima. “Om!” Svi su se napregnuli.

Vitorija je upravo htela da se ponudi da pomogne, ali baš tada je poklopac počeo da klizi. Još jednom su pogurali i, uz skoro primalnu škripu kamena o kamen, poklopac je pod uglom skliznuo sa gornjeg kraja grobnice i zaustavio se - papina isklesana glava se sada nalazila dublje u niši, a noge su mu bile ispružene u hodnik.

Svi su ustuknuli.

Jedan od stražara se polako sagnuo i pokupio svoju baterijsku lampu. Zatim ju je uperio prema grobnici. Zrak je na trenutak podrhtavao, a onda ga je stražar umirio. Ostali stražari su se zbili bliže. Čak i u tami, Vitorija je mogla da oseti kako se trzaju. Jedan po jedan su se prekrstili. Komornik se stresao kada je zavirio u grobnicu, a ramena su mu padala poput tegova. Dugo je tako stajao pre nego što se okrenuo.

Vitorija se bojala da će usta leša biti stegnuta samrtnim grčem i da će ona morati da predloži da mu slome vilicu da bi videli jezik. To nije bilo neophodno. Obrazi su se opustili i papina usta su bila širom otvorena..

Jezik mu je bio crn poput smrti.

Nikakvog svetla. Nikakvog zvuka. Tajni arhiv je bio u potpunom mraku.

Lengdon je upravo shvatao koliko je snažan motivator strah. Bez daha se oteturao kroz tamu do obrtnih vrata. Pronašao je dugme na zidu i lupio ga dlanom. Ništa se nije desilo. Pokušao je ponovo. Vrata su bila isključena.

Viknuo je, okrećući se naslepo, ali mu je glas zvučao prigušeno. Iznenada je shvatio svu opasnost situacije u kojoj se nalazio. Pluća su mu se naprezala u nedostatku kiseonika dok mu je adrenalin udvostručio puls. Osećao se kao da ga je neko zviznuo u stomak. Bacio se svom težinom na vrata i na trenutak je osetio kako se okreću.

Gurnuo je još jednom, dok su mu zvezde iskakale pred očima. Sada je shvatio da se nisu okretala vrata, već čitava prostorija. Ustuknuvši, Lengdon se sapleo o podnožje pokretnih merdevina i tresnuo na pod. Oderao je koleno na ivicu police sa knjigama. Ustao je psujući i pipajući za merdevinama.

Pronašao ih je. Nadao se da su od teškog drveta ili gvožđa, ali bio je u pitanju aluminijum. Zgrabio je merdevine i podigao ih poput ovna za razbijanje. Tada je potrčao kroz mrak prema staklenom zidu. Bio je bliže nego što je mislio. Merdevine su udarile pravo u njega, odbijajući se. Po slabom zvuku sudara Lengdon je znao da će mu biti potrebno mnogo više od aluminijumskih merdevina da razbije ovo staklo.

Kada se setio pištolja, obuzela ga je nada, da bi ga napustila sledećeg trenutka. Oružja više nije bilo. Oliveti mu ga je uzeo u papinoj kancelariji, rekavši da ne želi napunjeno oružje u komornikovoju blizini. Tada je to imalo smisla.

Lengdon je ponovo povikao, tiše nego prošli put.

Tada se setio voki-tokija koji je vojnik ostavio na stolu ispred trezora. Dodavola, zašto ga nisam poneo? Dok su ljubičaste zvezde počinjale da mu plešu pred očima, Lengdon primora sebe da razmisli. Bio si zarobljen i pre, rekao je sebi. Preživeo si i gore. Bio si samo dete i

izvukao si se. Tama je navirala i gušila ga. Misli!

Lengdon se spusti na pod. Okrenu se na leđa i položi ruke pored sebe. Prvi korak je bio da povрати kontrolu. Opusti se. Čuvaj snagu. Srce mu je usporilo, ne morajući više da se bori sa gravitacijom da bi pumpalo krv. Bio je to trik koji su koristili plivači da bi obogatili krv kiseonikom između čestih trka.

Ovde ima dovoljno vazduha, rekao je sebi. Dovoljno. Sada misli. Iščekivao je, napola se nadajući da će se svetla svakog trenutka upaliti. Nisu. Dok je ležao tako, sada u stanju da diše, obuzela ga je jeziva ravnodušnost. Osetio se smireno. Pokušao je da se odupre. Pomeričeš se, prokletstvo! Ali šta... Miki Maus je srećno sijao na Lengdonovom zglobu, kao da uživa u tami: 9:33. Pola sata do Vatre. Lengdonu se činilo da ima mnogo više. Umesto da smišlja način da izađe, njegov um je iznenada tražio objašnjenje. Koje isključio struju? Da li je Rošer proširio pretragu? Zar ga Oliveti ne bi upozorio da sam ovde! Lengdon je znao da to u ovom trenutku ne predstavlja nikakvu razliku.

Širom otvarajući usta i zabacujući glavu, Lengdon je udisao vazduh što je dublje mogao. Svaki udisaj ga je pekao malo manje od prethodnog. U glavi mu se razbistrilo. Sabrao se i pokrenuo točkice u glavi.

Stakleni zidovi, rekao je sebi. Ali od prokleta debelog stakla.

Pitao se da li su neke od ovih knjiga smeštene u teškim, čeličnim kutijama otpornim na vatru. Lengdon ih je s vremena na vreme viđao po arhivima, ali nijednu ovde. Pored toga, bilo bi mu potrebno dosta vremena da pronađe neku u mraku. A i teško da bi mogao podići neku od njih, pogotovo s obzirom na stanje u kojem se nalazio.

Šta je sa stolom za ispitivanje? Lengdon je znao da je ovaj trezor, poput prethodnog, imao na sredini sto za čitanje. Pa šta! Znao je da ga ne bi mogao podići. Da ne spominjemo da ne bi stigao daleko čak i kad bi mogao da ga vuče. Police su gusto poredane, a prolazi između njih previše uski.

Prolazi su previše uski... Lengdon se najednom setio.

U naletu samopouzdanja, podigao se prebrzo na noge. Teturajući se u izmaglici naleta krvi u glavu, ispružio je ruku u tami da bi se

pridrżao. Prsti su mu napipali policu. Sačekao je trenutak, primoravši sebe da se sabere.

Biće mu potrebna sva snaga da izvede ovo.

Naslanjajući se na policu poput igrača američkog fudbala na spravi za vežbanje, ukopao se nogama i gurnuo. Stopala su mu skliznula po podu.

Polica je zaškripala, ali se nije ni pomerila. Trebao mu je bolji ugao.

Ponovo napipavši stakleni zid, položio je jednu ruku na njega i žurno napipao put kroz mrak do drugog kraja trezora. Pred njim se iznenada našao zadnji zid i naleteo je na njega, ugruvavši rame. Zaobišao je policu psujući i uhvatio se za nju u visini očiju. Zatim je počeo da se penje, podigavši jednu nogu na staklo iza sebe, a drugu na niže police. Oko njega su padale knjige, lepršajući kroz tamu. Nije ga bilo briga. Insinkt opstanka je davno nadvladao arhivski protokol. Osetio je da mu je ravnoteža poremećena potpunim mrakom i zatvorio je oči, primoravajući mozak da ignoriše čulo vida.

Sada se kretao brže. Što se više penjao, vazduh je bio sve ređi. Uspentrao se na gornje police gazeći po knjigama, pokušavajući da nađe uporište i izvlačeći se prema gore. Konačno je stigao do najviše police, poput planinara koji osvaja kamenu liticu. Izbacujući noge iza sebe, uspeo se uz stakleni zid dok se nije našao u skoro horizontalnom položaju.

Sad ili nikad, Roberte, požurivao ga je glas. Kao na nožnoj presi u teretani na Harvardu. Upro je nogama o zid iza sebe, naslonio se rukama i grudima na policu i pogurao je, naprežući se do granice svesti. Ništa se nije desilo.

Boreći se za vazduh, namestio se bolje i pokušao ponovo, ispružajući noge. Polica se jedva приметно pomerila. Pogurao je ponovo i policu se zaljuljala napred-nazad centimetar ili dva.

Lengdon iskoristi kretanje, udahnu vazduh u kome jedva da je još bilo kiseonika i ponovo se odgurnu. Polica se zaljuljala malo više.

Poput ljljačke, rekao je sebi. Drži ritam. Još malo.

Lengdon je ljuljao policu, ispružajući noge više sa svakim pokušajem. Kvadricepsi su mu goreli i pokušao je da suzbije bol. Klatno je bilo u pokretu. Još tri puta, bodrio se. Bila su potrebna samo dva. Počelo je trenutkom bestežinskog kolebanja. Zatim su Lengdon i polica počeli da padaju uz grmljavinu knjiga koje su se rušile sa police.

Na pola puta do tla, polica udari u sledeći red. Lengdon se nije puštao, pritiskajući svom težinom prema napred, primoravajući sledeću policu da se preturi. Usledio je trenutak panike u kome se ništa nije dešavalo, a zatim je, škripeći pod težinom, druga polica počela da se krivi. Lengdon je ponovo padao.

Police počеше da se preturaju, jedna za drugom, poput džinovskih domina. Udarci metala o metal, knjige koje su letele na sve strane. Lengdon se čvrsto držao dok je njegova polica odskakala i padala sve niže. Pitao se koliko je ukupno polica bilo. Koliko su teške? Staklo na drugom kraju je debelo...

Lengdonova polica je pala skoro u horizontalan položaj kada je čuo ono što je čekao - drugačiji zvuk sudara. Daleko odatle. Na kraju trezora. Oštar zveket metala o staklo. Trezor oko njega se zatresao i Lengdon je znao da je poslednja polica, pritisnuta ostalim, udarila svom snagom o staklo. Zvuk koji je usledio bio je najmrskiji zvuk koji je Lengdon ikad čuo.

Tišina.

Nikakva lomljava stakla, samo odjek udara dok je zid prihvatao težinu polica. Ležao je raširenih očiju na hrpi knjiga. Negde u daljini se začula škripa. Lengdon zadrža dah da oslušne, ali više nije imao šta da zadržava.

Jedna sekunda. Dve... Tada je, dok se borio na ivici svesti, Lengdon čuo udaljeno lomljenje., pukotinu koja se širila preko stakla. Iznenada, staklo je eksplodiralo nalik pucnju iz topa. Polica ispod Lengdona se srušila na pod.

Komadi stakla su pljuštali u mraku poput dobrodošle kiše u pustinji. Uz glasno usisavajuće šištanje, vazduh je pokuljao unutra.

Trideset sekundi kasnije, u vatikanskim katakombama, Vitorija je stajala nad lešom kada je elektronsko kreštanje voki-tokija prekinulo

tišinu. Glas koji je treštao iz njega je zvučao zadihano. "Ovde je Robert Lengdon! Da li me iko čuje?"

Vitorija podiže pogled. Robert! Nije mogla da poveruje koliko je iznenada poževela da je pored nje.

Vojnici su razmenili zbunjene poglede. Jedan od njih je uzeo stanicu sa svog pojasa. "G. Lengdon? Vi ste na kanalu tri. Komandant čeka da mu se javite na kanalu jedan."

"Znam da je na kanalu jedan, prokletstvo! Ne želim da govorim sa njim. Treba mi komornik. Odmah! Neka mi ga neko pronađe."

Lengdon je stajao među slomljenim staklom u tami tajnog arhiva, pokušavajući da dođe do daha. Osetio je toplu tečnost na levoj ruci i znao je da krvari. Trgao se kada je iznenada čuo komornikov glas.

"Ovde komornik Ventreska. Šta se dešava?"

Lengdon pritisnu dugme dok mu je srce i dalje tuklo. "Mislim da je neko upravo pokušao da me ubije!"

Na vezi se čula samo tišina.

Lengdon pokuša da se pribere. "Takođe sam saznao gde će se desiti sledeće ubistvo."

Glas koji mu je odgovorio nije bio komornikov. Pripadao je komandantu Olivetiju: "G. Lengdon. Nemojte više reći ni reči."

Lengdonov sat, umrljan krvlju, pokazivao je 9:41 dok je trčao preko dvorišta Belvedere i prilazio fontani ispred centra za bezbednost švajcarske garde. Njegova ruka je prestala da krvari i sada je bolela mnogo gore nego što je izgledala. Kada je stigao, izgledalo je kao da su se svi skupili u isto vreme - Oliveti, Rošer, komornik, Vitorija i šačica vojnika.

Vitorija je odmah potrčala prema njemu. "Roberte, povređen si."

Oliveti se našao ispred Lengdona pre nego što je ovaj stigao da odgovori.

"G. Lengdon, laknulo mi je što vidim da ste u redu. Žao mi je zbog nesporazuma sa arhivom."

"Nesporazuma?" napao ga je Lengdon. "Prokleta dobro ste znali..."

"Bila je to moja krivica", rekao je Rošer, istupajući skrušeno. "Nisam imao pojma da ste u arhivu. Delovi naših belih zona su povezani sa tom zgradom. Proširivali smo pretragu. Ja sam isključio struju. Da sam znao..."

"Roberte", reče Vitorija, uzimajući ga za povređenu ruku i ispitujući je, "papa je otrovan. Ubili su ga iluminati."

Lengdon je čuo reči, ali jedva da ih je razumeo. Bio je prezasićen. Osećao je samo toplinu Vitorijinih ruku.

Komornik je izvadio svilenu maramicu iz svoje mantije i pružio je Lengdonu. Nije rekao ništa. Njegove zelene oči su bile ispunjene novom vatrom.

"Roberte", požurivala ga je Vitorija, "rekao si da si otkrio gde će sledeći kardinal biti ubijen?"

Lengdon se lakomisleno zaletio. "Jesam, u pitanju je..."

"Ne", prekinuo ga je Oliveti. "G. Lengdon, kada sam vas zamolio da ne progovorite više ni reč preko voki-tokija, imao sam razloge za to." Obratio se šačici okupljenih članova švajcarske garde. "Izvinite nas,

gospodo.”

Vojnici su se povukli u centar za bezbednost. Bez gundanja. Samo poslušnost.

Oliveti se okrenuo ka preostaloj grupi. “Koliko god da mi je teško da ovo kažem, ali ubistvo pape je delo koje bi moglo biti izvedeno samo uz pomoć nekoga unutar ovih zidova. Radi dobrobiti svih, ne možemo verovati nikome. Uključujući i naše vojnike.” Izgledalo je kao da ga ove reči povređuju.

Rošer se unervozio. “Pomoć iznutra nagoveštava da...”

“Tako je”, reče Oliveti. “Integritet naše pretrage je ugrožen. Pa ipak, to je rizik koji moramo preuzeti na sebe. Nastavite da tražite.”

Izgledalo je kao da se Rošer sprema da nešto kaže, ali je razmislio malo bolje i okrenuo se da pođe. Komornik duboko udahnu. Nije rekao još ni reči i Lengdon u njemu prepozna novu napetost, kao da je stigao do prekretnice.

“Komandante?” reče komornik nepopustljivim glasom. “Prekinuću konklavu.”

Oliveti napući usne i pogleda ga turobno. “Savetujem vam da to ne činite. Još uvek imamo dva sata i dvadeset minuta.”

“Tek otkucaj srca.”

Oliveti mu se sada obratio izazivački. “Šta nameravate da uradite? Da sami evakuišete kardinale?”

“Nameravam da spasem ovu crkvu pomoću ono malo moći koju mi je Bog podario. Šta ću dalje raditi više nije vaša briga.”

Oliveti se uspravio. “Šta god da planirate da uradite...” Zastao je. “Nemam autoritet da vas sprečim. Pogotovo u svetlu mog očiglednog neuspeha kao šefa obezbeđenja. Od vas samo tražim da sačekate... Sačekajte dvadeset minuta... do deset sati. Ako je informacija g. Lengdona tačna, možda još uvek ima šanse da uhvatim ubicu. Još uvek ima šanse da ispoštujemo proceduru i dekorum.”

“Dekorum?” Komornik se prigušeno nasmejao. “Davno smo za sobom ostavili formalnosti, komandante. U slučaju da niste primetili,

mi smo u ratu.”

Jedan vojnik je izašao iz centra za bezbednost i doviknuo komorniku, “Sinjore, upravo su mi javili da su doveli izveštača BBC-ja, g. dika.”

Komornik klimnu glavom. “Neka me on i njegov kamerman sačekaju ispred Sikstinske kapele.”

Olivetijeve oči se raširiše. “Šta to radite?”

“Dvadeset minuta, komandante. Samo toliko vam dajem.” Zatim je otišao.

Kada je Olivetijev “alfa romeo” izleteo iz Vatikana, ovoga puta ga nije pratila kolona neobeležениh vozila. Na zadnjem sedištu, Vitorija je previjala Lengdonovu ruku koristeći pribor za prvu pomoć koji je pronašla u odeljku za rukavice.

Oliveti je zurio pravo ispred sebe. “U redu, g. Lengdon. Kuda idemo?”

Čak i sa pričvršćenom i uključenom sirenom, Olivetijev “alfa romeo” nije privlačio pažnju dok je jurio preko mosta, u srce starog Rima. Sav saobraćaj se kretao u suprotnom smeru, prema Vatikanu, kao da je Sveta stolica odjednom postala mesto najžešće zabave u Rimu.

Lengdon je sedeo na zadnjem sedištu, a glava mu je bučala od pitanja. Pitao se šta je sa ubicom, da li će ga ovoga puta uhvatiti, hoće li im reći ono što ih zanima, da li je već prekasno. Koliko još imaju pre nego što komornik saopšti gomili na Trgu sv. Petra da su u opasnosti? Incident u trezoru ga je i dalje mučio. Greška.

Oliveti nije pipao kočnicu dok je navodio urličući “alfa romeo” prema crkvi Santa Marija dela Vitorija. Lengdon je znao da bi u bilo kojoj drugoj situaciji njegovi zglobovi pobeleli od stezanja sedišta. Međutim, u ovom trenutku se osećao kao pod anestezijom. Samo ga je pulsiranje u ruci podsećalo gde se nalazi.

Nad njihovim glavama je zavijala sirena. Ništa mu ne može bolje javiti da dolazimo, pomisli Lengdon. A ipak su imali izvanredno prolazno vreme. Pretpostavio je da će Oliveti ugasiti sirenu kada stignu bliže cilju.

Našavši malo vremena da sedne i razmisli, Lengdon je registrovao vest o ubistvu pape i zapanjenost koja ju je pratila. Pomisao je bila neshvatljiva, a ipak je delovala kao sasvim logična stvar. Infiltracija je oduvek bila osnovni izvor snage iluminata - pretakanje moći iznutra, a nije da pape i ranije nisu ubijane. Kolale su glasine o bezbrojnim izdajama, mada bez autopsije nijedna nikad nije potvrđena. Sve doskora. Akademici su nedavno dobili odobrenje da rendgenom pregledaju grobnicu pape Selestina V, koji je navodno ubijen od strane svog previše nestrpljivog naslednika, Bonifacija VIII. Istraživači su se nadali da bi rendgenski zraci mogli otkriti nekakav mali nagoveštaj prljave igre - možda slomljenu kost. Začudo, snimak je otkrio ekser od dvadeset i pet centimetara zabijen u papinu lobanju.

Lengdon se sada prisećao serije isekača koje su mu pre nekoliko

godina poslali kolege izučavaoci iluminata. U početku je mislio da je u pitanju šala, pa je otišao do harvardske zbirke mikrofilmova da potvrdi autentičnost članaka. Začudo, bili su autentični. Sada ih je čuvao na svojoj oglasnoj tabli, kao primere kako čak ugledne i medijske kuće ponekad ponese iluminatska paranoja. Iznenada su mu teorije medija delovale mnogo manje paranoično.

Lengdon se jasno sećao članaka...

BRITANSKA TELEVIZIJSKA KORPORACIJA

14. jun, 1998.

Papa Jovan Pavle I, koji je umro 1978, bio je žrtva zavere masonske lože P2... Tajno udruženje P2 je odlučilo da ukloni Jovana Pavla I kada su shvatili da je čvrsto rešio da otpusti američkog nadbiskupa Pola Marcinkusa sa mesta predsednika Vatikanske banke. Banka je bila umešana u sumnjive finansijske poslove sa masonskom ložom...

NJUJORKTAJMS

24. avgust, 1998.

Zašto je pokojni Jovan Pavle I nosio košulju u krevetu? Zašto je bila pocepana? Pitanja tu ne prestaju. Nije bilo lekarske istrage. Kardinal Viljo je zabranio autopsiju zato što ni nad jednim papom do tada nije obavljen postmortem. A lekovi Jovana Pavla su misteriozno nestali sa njegovog noćnog stočića, zajedno sa naočarama, papučama i testamentom.

LONDON DEJLI MEJL

27. avgust, 1998.

...zavera u koju je bila uključena moćna, nemilosrdna i ilegalna masonska loža sa pipcima koji se pružaju u Vatikan.

Mobilni telefon u Vitorijinom džepu je zazvonio, milosrdno brišući ovo sećanje iz Lengdonovog uma. Vitorija se javila, očigledno ne shvatajući ko bi mogao da je zove. Čak i sa metra udaljenosti, Lengdon je prepoznao laseru sličan glas na vezi.

“Vitorija? Ovde je Maksimilijan Koler. Jesi li već pronašla

antimateriju?”

“Maks? Jesi li dobro?”

“Video sam vesti. Nije bilo ni pomena o CERN-u i antimateriji. To je dobro. Šta se dešava?”

“Nismo još locirali kanister. Situacija je kompleksna. Robert Lengdon se pokazao od velike pomoći. Napredovali smo u potrazi za čovekom koji ubija kardinale. Upravo idemo prema...”

“G-đice Vetra”, prekinu je Oliveti. “Rekli ste dovoljno.”

Pokrila je slušalicu, vidno iznervirana. “Komandante, to je predsednik CERN-a. Naravno da ima pravo da...”

“Ima pravo”, odbrusi joj Oliveti, “da bude ovde i da rešava ovu situaciju. Pričate na otvorenoj vezi. Rekli ste dovoljno.”

Vitorija duboko udahnu. “Maks?”

“Možda imam neke informacije za tebe”, reče Maks. “O tvom ocu... Mislim da znam kome je rekao za antimateriju.”

Vitorijino lice se smrači. “Maks, moj otac nije rekao nikome.”

“Vitorija, bojim se da tvoj otac jeste rekao nekome. Moram da proverim spisak posetilaca. Čućemo se uskoro.”

Linija zaneme.

Vitorija je bila bleđa poput voštane figure dok je vraćala telefon u džep.

“Jesi li dobro?” upita je Lengdon.

Vitorija klimnu glavom, dok je drhtanje njenih prstiju otkrivalo laž.

“Crkva se nalazi na Trgu Barberini”, reče Oliveti, isključujući sirenu i gledajući na sat. “Imamo devet minuta.”

Kada je Lengdon prvi put otkrio lokaciju treće oznake, mesto na kome se crkva nalazila mu je upalilo sićušnu lampicu u glavi. Trg Barberini. Nešto u vezi sa imenom je zvučalo poznato... nešto čega se nije mogao setiti. Lengdon sada shvati šta je to bilo. Na trgu se nalazila

kontroverzna stanica podzemne železnice. Pre dvadeset godina, konstruktori podzemnog terminala su izazvali uzbunu među istoričarima umetnosti, koji su se uplašili da će kopanje ispod Trga Barberini preturiti obelisk od nekoliko tona koji je stajao u centru. Gradski urbanisti su premestili obelisk i na njegovom mestu postavili malu fontanu nazvanu Triton.

U Berninijevo vreme, shvatio je Lengdon, na Trgu Barberini se nalazio obelisk! Kakve god da je sumnje Lengdon gajio u vezi sa lokacijom treće oznake, sada su u potpunosti iščezle.

Na blok udaljenosti od trga, Oliveti skrenu u jednu uličicu, doveze kola do polovine puta i zaustavi se uz škripu kočnica. Skinuo je jaknu, zavrnuo rukave i napunio oružje.

“Ne smemo da rizikujemo da vas neko prepozna”, reče. “Vas dvoje ste bili na televiziji. Želim da budete na drugoj strani trga, izvan vidokruga, i da pazite na glavni ulaz. Ja idem pozadi.” Izvadio je poznati pištolj i pružio ga Lengdonu. “Za svaki slučaj.”

Lengdon napravi grimasu. Po drugi put danas su mu uvaljivali pištolj.

Spustio ga je u džep od sakoa. Dok je to radio, shvatio je da je još uvek nosi stranicu iz Dijagrama. Zaboravio je da je vrati. Zamislio je vatikanskog kustosa kako kolabira u grčevima besa na samu pomisao da se ovaj neprocenjivi predmet vucara po Rimu poput nekakve turističke mape. Tada se Lengdon seti hrpe polomljenog stakla i razbacanih dokumenata koje je ostavio u arhivu. Kustos je imao drugih briga. Ako arhiv uopšte preživi noć...

Oliveti je izašao iz auta i pokazao rukom niz uličicu. “Trg je na onoj strani. Držite oči otvorene i klonite se nevolje.” Potapšao je telefon za svojim pojasom. “G-đice Vetra, da proverimo vaše automatsko biranje.”

Vitorija izvadi svoj telefon i pritisnu dugme. Olivetijev telefon poče nečujno da vibrira za pojasom.

Komandant klimnu glavom. “Odlično. Ako vidite bilo šta, želim da znam za to.” Repetirao je oružje. “Ja ću čekati unutra. Ovaj paganin je moj.”

U tom trenutku, u blizini zazvoni još jedan mobilni telefon.

Hašašin se javio "Govori."

"To sam ja", reče glas. "Janus."

Hašašin se nasmešio. "Zdravo, gospodaru."

"Tvoja lokacija je otkrivena. Dolaze da te spreče."

"Zakasnili su. Već sam obavio pripreme."

"Dobro. Potrudi se da umakneš živ. Imamo još posla."

"Svako ko mi stane na put će umreti."

"Oni koji ti stoje na putu su sposobni."

"Govoriš o američkom naučniku?"

"Znaš za njega?"

Hašašin se zacerekao. "Hladnokrvan je, ali naivan. Pričali smo preko telefona. Sa njim je žena koja mu je sušta suprotnost." Ubica je osetio komešanje požude kada se setio vatrenog temperamenta ćerke Leonarda Vetre.

Nastupio je trenutak tišine na vezi, prvo oklevanje koje je hašašin ikada osetio kod svog iluminatskog gospodara. Janus konačno progovori. "Eliminiši ih, ako to bude neophodno."

Ubica se nasmešio. "Smatraj to obavljenim." Osetio je toplo iščekivanje koje se širilo njegovim telom. Mada ću ženu možda zadržati kao nagradu.

Na Trgu sv. Petra izbio je rat.

Trg je eksplodirao u besnoj pomami. Kamioni medija su uletali poput oklopnih vozila koja osvajaju plaže. Izveštači su rasklapali ultramodernu opremu, poput vojnika koji se spremaju za bitku. Svuda duž rubova trga, mreže su se borile za položaj dok su izvlačili najnovija oružja u medijskom ratu - monitore sa ravnim ekranom.

Monitori sa ravnim ekranom su predstavljali ogromne video-ekrane koji su se mogli sastaviti na krovovima kamiona ili montažnim skelama. Ekрани su služili kao neka vrsta reklamnih tabli televizijskih mreža, koje su prenosile program mreže i korporativni logo poput drajv-in bioskopa. Ako je ekran bio dobro postavljen - na primer, ispred mesta događaja - konkurentska mreža nije mogla snimati priču, a da u njoj ne reklamira svog konkurenta.

Trg je brzo postajao ne samo poprište multimedijaskog cirkusa, već i frenetičnog javnog bdenja. Posmatrači su navirali sa svih strana. Otvoreni prostor na obično prostranom trgu se velikom brzinom pretvarao u vrednu robu. Ljudi su se gomilali oko visokih monitora sa ravnim ekranom, slušajući direktne izveštaje u ošamućujućem uzbuđenju.

Na samo stotinak metara odatle, iza debelih zidova bazilike sv. Petra, sve je bilo mirno. Poručnik Šartran i preostala tri vojnika su napredovali kroz tamu. Pretraživali su brod crkve, noseći naočare za infracrveno osmatranje i mašući detektorima pred sobom. Pretraga delova Vatikana dostupnih javnosti do sad nije dala nikakve rezultate.

“Bolje da ovde skinete naočare”, reče stariji stražar.

Šartran je to već radio. Približavali su se niši palijuma - uvučenom delu u centru bazilike. Bila je osvetljena sa devedeset devet uljanih lampi i pojačano infracrveno osvetljenje bi ih zaslepilo. Šartranu je prijalo da skine teške naočari i protegne vrat dok su ulazili u uvučenu nišu da je pregledaju.

Prostorija je bila prelepa... zlatna i blistava. Nije još bio ovde.

Šartranu se činilo da svakog dana od kako je došao otkriva neku novu vatikansku misteriju. Ove uljane lampe su jedna od njih. Bilo je tačno devedeset devet lampi koje su gorele neprekidno. To je deo tradicije. Sveštenici su budno punili lampe posvećenim uljima, starajući se da nijedna ne dogori. Priča se da će goreti do kraja vremena.

Ili bar do ponoći, pomisli Šartran, osećajući kako mu usta ponovo postaju suva.

Šartran je prešao detektorom preko uljanih lampi. Tu nije bilo ničega. Nije bio iznenađen; kanister je, prema video-snimku, bio sakriven na mračnom mestu.

Dok se kretao kroz nišu, naišao je na krupnu rešetku koja je prekrivala otvor u podu. Otvor je vodio do strmog i uskog stepeništa koje se spuštalo u dubinu. Čuo je priče o onome što se nalazilo dole. Na sreću, oni neće morati da silaze. Rošerova naređenja su bila jasna. Pretražite samo oblasti dostupne javnosti; ignorišite bele zone.

“Šta to miriše?” upitao je, udaljavajući se od rešetke. Iz niše se širio opijajuće sladak miris.

“Isparenja iz lampi”, odgovorio je jedan od njih.

Šartran se iznenadio. “Pre mi miriše na kolonjsku vodu nego na kerozin.”

“Nije to kerozin. Ove lampe se nalaze blizu papskog oltara, pa je za njih potrebna specijalna, ambijentalna mešavina - etanol, šećer, butan i parfem.”

“Butan?” Šartran je nervozno pogledao lampe.

Stražar klimnu glavom. “Nemoj ga prosuti po sebi. Miriše rajski, ali peče kao sam pakao.”

Vojnici su okončali pretragu niše palijuma i nastavili kroz baziliku kada su se njihovi voki-tokiji oglasili. Bila su to nova naređenja. Vojnici su ih slušali u šoku.

Izgleda da je došlo do nepovoljnog razvoja događaja, o čemu se nije moglo razgovarati preko radija, ali zbog kojih je komornik odlučio

da raskrsti sa tradicijom i prekine konklavu da bi se obratio kardinalima. Ovo se još nikada nije dogodilo. Sa druge strane, shvatio je Šartran, Vatikan još nikada nije sedeo na nečemu što je predstavljalo neoteričnu verziju nuklearne bombe.

Šartrana je utešilo saznanje da je komornik preuzimao komandu. Komornik je osoba koju je Šartran u Vatikanu najviše cenio. Neki od vojnika su mislili da je komornik beato - religiozni fanatik čija se ljubav prema Bogu graničila sa opsesijom - ali čak i oni su se slagali... kada je u pitanju borba protiv neprijatelja vere, komornik je bio neko ko će igrati grubo i neće pokleknuti.

Pripadnici švajcarske garde su ove nedelje često viđali komornika tokom priprema za konklavu i svi su komentarisali da je bio pomalo rastrojen, a njegove zelene oči ispunjene napetošću. To nije bilo nikakvo iznenađenje, rekli su svi; ne samo da je komornik bio odgovoran za planiranje svete konklave, već je morao time da se bavi neposredno nakon gubitka svog mentora, pape.

Šartran je bio u Vatikanu samo nekoliko meseci kada je čuo priču o bombi koja je raznela komornikovu majku pred njegovim dečijim očima. Bomba u crkvi... a sada se sve dešava ponovo. Nažalost, vlasti nikada nisu uhvatile kopilad koja su postavila bombu... rekli su da je u pitanju verovatno nekakva antihrišćanska teroristička grupa i slučaj nikada nije zaključen. Nije ni čudo što je komornik prezirao apatiju.

Pre nekoliko meseci, tokom tihog popodneva u Vatikanu, Šartran je naleteo na komornika. Komornik je izgleda prepoznao Šartrana kao novog gardistu i pozvao ga da mu se pridruži u šetnji. Nisu pričali ni o čemu određenom i Šartran se brzo opustio u komornikovom društvu.

“Oče”, rekao je Šartran, “mogu li vam postaviti neobično pitanje?” :

Komornik se osmehnuo. “Samo ako ti mogu dati neobičan odgovor.”

Šartran se nasmejao. “Postavio sam pitanje svakom svešteniku koga poznajem i još uvek mi nije jasno.”

“Šta te muči?” Komornik ih je vodio oštrim, brzim koracima, a njegova mantija je letela na sve strane dok je hodao. Njegove crne cipele gumenih donova su delovale odgovarajuće, mislio je Šartran,

kao odrazi čovekove suštine... moderne ali smirne, sa tragovima nošenja.

Šartran je duboko udahnuo. "Ne razumem ovu stvar sa svemoćnošću i blagonaklonošću."

Komornik se nasmešio. "Čitao si Sveto pismo."

"Pokušavao sam."

"Zbunjen si time što Biblija opisuje Boga kao svemoćno i blagonaklono božanstvo."

"Upravo tako."

"Svemoćan i blagonaklon u suštini znači da je Bog svemoguć i dobronameran."

"Jasan mi je koncept. Samo što... čini mi se da tu postoji kontradikcija."

"Da. Kontradikcija je bol. Ljudsko gladovanje, ratovi, bolesti..."

"Tako je!" Šartran je znao da će komornik razumeti. "Užasne stvari se dešavaju na ovom svetu. Ljudska tragedija deluje kao dokaz da Bog nikako ne može biti istovremeno svemoguć i dobronameran. Da nas voli i ima moć da promeni stanje u kojem se nalazimo, On bi sprečio naš bol, zar ne?"

Komornik se namrštio. "Da li bi?"

Šartranu je bilo neprijatno. Da li je prekoračio granicu? Je li ovo bilo jedno od onih religioznih pitanja koje se jednostavno ne postavlja? "Pa... ako nas Bog voli i može da nas zaštiti, morao bi da to uradi. Čini se kao da je ili svemoćan i nebrižljiv, ili blagonaklon i nesposoban da pomogne."

"Imate li dece, poručniče?"

Šartran je pocrveneo. "Ne, sinjore."

"Zamislite da imate osmogodišnjeg sina... da li biste ga voleli?"

"Naravno."

"Da li biste učinili sve što je u vašoj moći da u njegovom životu ne

bude bola?”

“Naravno.”

“Da li biste mu dozvolili da vozi skejtbord?”

Šartran se trgao. Komornik je uvek bio neobično obavešten za sveštenika. “Da, pretpostavljam”, rekao je Šartran. “Naravno, pustio bih ga da vozi skejtbord, ali bih mu rekao da pazi.”

“Znači, kao detetov otac, dali biste mu neke osnovne, dobre savete i pustili biste ga da sam živi svoj život.”

“Ne bih trčao za njim i tetošio ga, ako ste na to mislili.”

“Ali šta ako bi odrao koleno?”

“Naučio bi da bude pažljiviji.”

Komornik se nasmešio. “Znači, iako biste imali moć da intervenišete i sprečite povredu svog deteta, izabrali biste da pokažete svoju ljubav tako što biste ga pustili da sam nauči svoje lekcije?”

“Naravno. Bol je deo odrastanja. Tako učimo.”

Komornik je klimnuo glavom. “Upravo tako.”

Lengdon i Vitorija su posmatrali Trg Barberini iz senki uličice na zapadnom uglu. Crkva je bila preko puta njih, magličasta kupola koja je izranjala iz blede gomile zgrada sa druge strane trga. Noć je sa sobom donela dobrodošlu svežinu i Lengdona je iznenadilo što je trg pust. Kroz otvorene prozore iznad njih, trešteći televizori su podsećali Lengdona gde su svi otišli.

“...još uvek nema komentara iz Vatikana... iluminatska ubistva dvojice kardinala... satanističko prisustvo u

Rimu... govorkanja o još dubljoj infiltraciji...”

Vest se proširila poput Neronovog požara. Rim je slušao opčinjen, kao i ostatak sveta. Lengdon se pitao da li će stvarno biti u stanju da zaustave ovaj zahuktali voz. Dok je posmatrao trg i čekao, Lengdon je shvatio da je, uprkos širenju moderne gradnje, trg i dalje upadljivo eliptičnog oblika. Visoko iznad njih, poput nekakvog modernog hrama podignutog u čast heroja iz prošlosti, na krovu luksuznog hotela je treptao ogroman neonski natpis. Vitorija ga je već pokazala Lengdonu. Natpis je delovao jezivo prikladno.

HOTEL BERNINI

“Pet do deset”, reče Vitorija, proučavajući trg mačjim očima. Tek što je to izgovorila, zgrabila je Lengdona za ruku i povukla ga nazad u senku. Pokazala je prema sredini trga.

Lengdon je pratio njen pogled. Kada je video šta je pokazivala, ukočio se.

Pred njima su se pojavile dve mračne figure, prolazeći ispod ulične lampe. Obe su bile ogrnute, a glave su im bile pokrivenе tamnim maramama, tradicionalnom nošnjom katoličkih udovica. Lengdon je pretpostavio da su u pitanju žene, ali u mraku nije mogao biti siguran. Jedna je delovala starije i kretala se bolno i pognuto. Druga, veća i snažnija, pomagala joj je.

“Daj mi pištolj”, reče Vitorija.

“Ne možeš tek tako...”

Okretno kao mačka, Vitorija je ponovo uvukla i izvukla ruku iz njegovog džepa. Pištolj je blistao u njenoj ruci. Zatim je, u apsolutnoj tišini, kao da joj stopala nisu ni dodirivala kaldrmu, krenula ulevo kroz senke, praveći luk preko trga da bi prišla paru s leđa.

Lengdon je stajao kao hipnotisan dok se Vitorija udaljavala. Tada je, psujući sebi u bradu, požurio za njom. Par se kretao polako i Lengdonu i Vitoriji nije trebalo ni pola minuta da im priđu iza leđa. Vitorija sakri pištolj ispod nehajno prekrštenih ruku, tako da ne bude na vidiku ali dostupan u deliću sekunde. Napredovala je sve brže i brže kako se razdaljina smanjivala i Lengdon se borio da održi korak. Vitorija ga popreko pogleda kada je cipelom zakačio kamenčić koji je otčegrtao po pločniku. Ali ga par izgleda nije čuo. Pričali su.

Na desetak metara razdaljine, Lengdon je mogao da razabere glasove.

Nije čuo reči. Samo slabašan žagor. Kraj njega, Vitorija se kretala sve brže sa svakim korakom. Ruke su joj se opustile i pištolj je provirio. Sedam metara. Glasovi su bili jasniji -jedan mnogo glasniji od drugog. Besan. Prekoran.

Lengdonu je delovao kao glas starije žene. Nabusit. Androgen. Naprezao se da čuje šta je govorila, ali drugi se glas prolomio kroz noć.

“Mi scusi!” Vitorijin prijateljski ton osvetli trg poput baklje.

Lengdon se trgao kada se ogrnuti par zaustavio u mestu i počeo da se okreće. Vitorija je nastavila da im prilazi, sada još brže, presecajući im put. Neće imati vremena da reaguju. Lengdon shvati da se zaustavio u mestu. S leđa je video kako se Vitorijine ruke opuštaju i šaka sa pištoljem se podiže.

Tada je preko njenog ramena video lice, sada obasjano uličnom svetiljkom.

Uhvatila ga je panika i skočio je napred. “Vitorija, ne!”

Međutim, činilo se daje Vitorija bila za delić sekunde ispred njega. Pokretom brzim koliko i nehajnim, ponovo je podigla ruke i sklonila pištolj, obgrlivši sebe kao žena koja pokušava da se zagreje u

prohladnoj noći. Lengdon se doteturao do nje, skoro se sudarajući sa ogrnutim parom pred njima.

“Buona sera”, promrmljala je Vitorija, glasom uzdrmanim pramenom.

Lengdon uzdahnu s olakšanjem. Pred njima su stajale dve starije žene i mrštile se ispod svojih marama. Jedna od njih je bila toliko stara da je jedva stajala. Druga joj je pomagala. Obe su stiskale brojanice. Bile su zbunjene iznenadnim susretom.

Vitorija se nasmešila, iako je delovala uzdrmano. “Dov’è la chiesa Santa Maria della Vittoria? Gde je crkva...”

Dve žene su istovremeno pokazale prema glomaznoj silueti zgrade u pravcu iz kojeg su došli. “E la.”

“Grazie”, reče Lengdon, spuštajući ruke na Vitorijina ramena i nežno je povlačeći unazad. Nije mogao da veruje da su zamalo napali dve starije gospođe.

“Non sipuo entrare”, upozorila ih je jedna žena. “E chiusa temprano.”

“Zatvorena je ranije?” iznenadila se Vitorija. “Perche?”

Obe žene su joj objasnile u isto vreme. Zvučale su iznervirano. Lengdon je shvatio samo deo gundajućeg italijanskog. Izgleda da su žene bile u crkvi pre petnaest minuta i molile se za Vatikan u vreme nevolje, kada se pojavio neki čovek i rekao im da se crkva zatvara ranije.

“Hanno conosciuto l’uomo?” zanimalo je Vitoriju, koja je zvučala napeto. “Da li ga poznajete?”

Žene su odmahnule glavama. Čovek je bio straniero crudo, objasnile su, i naterao je sve da napuste crkvu, čak i mladog sveštenika i domara, koji su rekli da će pozvati policiju. Ali uljez se nasmejao i rekao im da se pobrinu da policija ponese kamere.

Kamere? zapitao se Lengdon.

Žene su glasno zakokodakale i nazvale čoveka bar-arabo. Zatim su gundajući nastavile svojim putem.

“Bar-arabo?” upitao je Lengdon Vitoriju. “Varvarin?”

Vitorija se naglo uozbiljila. “Ne baš. Bar-arabo je pogrdna igra rečima. Znači Arabo... Arapin.”

Lengdon zadrhta i okrenu se prema obrisu crkve. Kako je to uradio, primetio je nešto na obojenom prozoru crkve. Od prizora ga je obuzela strava.

Nesvesna toga, Vitorija izvadi mobilni telefon i pritisnu automatsko biranje. “Upozoriću Olivetija.”

Lengdon je bez reči posegao prema njoj i uhvatio je za ruku. Drhtavim prstom je pokazao prema crkvi.

Vitorija je ispustila uzdah.

U zgradi su se, poput zlih očiju koje sijaju kroz obojena stakla... videli rastući odblesci plamena.

Langdon i Vitorija su poleteli prema glavnom ulazu u crkvu Santa Marija dela Vitorija, da bi otkrili da su drvena vrata zaključana. Vitorija je ispalila tri hica iz Olivetijevog pištolja u prastaru bravu i ona se raspala.

Crkva nije imala predvorje, tako da se čitavo svetište ukazalo pred njima u jednom zapanjujućem prizoru kada su Vitorija i Lengdon otvorili glavna vrata. Scena je bila tako neočekivana, tako bizarna, da je Lengdon morao da zatvori oči i ponovo ih otvori pre nego što je njegov um mogao da je prihvati.

Crkva je bila ukrašena u raskošnom baroknom stilu... sa pozlaćenim zidovima i oltarima. Na sredini svetišta, ispod glavne kupole, drvene klupe su bile visoko naslagane i gorele su poput nekakve epske pogrebne lomače.

Vatra se podizala prema kupoli. Kako su Lengdonove oči pratile uskovitlani pakleni oganj, sva stravičnost ovog prizora se spustila na njega poput grabljivice.

Visoko iznad njihovih glava, sa leve i desne strane plafona su visila dva kabla - žice koje su se koristile za njihanje kandila iznad okupljenih vernika. Međutim, na ovim žicama sada nije bilo kandila. Niti su se njihale. Upotrebljene su za nešto drugo...

Sa kablova je visilo ljudsko biće. Neodeven čovek. Oba ručna zgloba su mu bila vezana kablovima i bio je rastegnut skoro do tačke kidanja. Ruke su mu bile širom ispružene, kao da je prikucan za nekakav nevidljivi krst koji lebdi u božijoj kući.

Lengdon je bio paralizovan dok je zurio uvis. Trenutak kasnije, bio je svedok konačne grozote. Starac, još uvek živ, podigao je glavu. Par užasnutih očiju gledao je nadole u nemom pozivu u pomoć. Na njegovim grudima se video sprženi amblem. Bio je žigosan. Lengdon ga nije jasno razaznavao, ali je znao šta je na njemu pisalo. Dok su se plamenovi uspinjali naviše, palacajući oko čovekovih nogu, žrtva ispusti krik bola, a telo joj zadrhta.

Kao poteran nekakvom nevidljivom silom, Lengdon oseti kako iznenada juri niz brod crkve prema požaru. Dok se približavao, pluća su mu se ispunila dimom. Tri metra od ognja, Lengdon pri punoj brzini nalete na zid vreline.

Koža na licu ga je zapekla i ustuknuo je, zaklanjajući oči i padajući na mermerni pod. Uspravivši se, ponovo krenu napred, štiteći lice rukama.

Istog trenutka je znao. Vatra je bila previše vrela.

Ponovo se povlačeći, osmotrio je zidove kapele. Teška tapiserija, pomislio je. Kad bih nekako uspeo da ugušim... Ali je znao da neće pronaći tapiseriju. Ovo je barokna kapela, Roberte, ne nekakav prokleti nemački zamak!

Naterao je sebe da ponovo pogleda prema okačenom čoveku.

Dim i plamenovi su se kovitali u kupoli visoko iznad njega. Kablovi za kandila su se pružali od čovekovih ruku, uzdužujući se prema tavanici, gde su prolazili kroz čekrke i ponovo se spuštali do metalnih klinova sa obe strane crkve. Lengdon pogleda prema jednom od klinova. Nalazio se visoko na zidu ali je znao da će se, ako uspe da dođe do njega i olabavi jednu od žica, tenzija smanjiti i čovek će se odnjihati van domašaja vatre.

Plamen iznenada buknu uvis i Lengdon odozgo ču vrisak koji je parao uši. Koža na čovekovim tabanima je bila prekrivena plikovima. Kardinal je bio pečen naživo. Lengdon usredsredi svoju pažnju na klin i potrča prema njemu.

U zadnjem delu crkve, Vitorija je stezala poledinu klupe, pokušavajući da se pribere. Prizor nad njenom glavom je bio stravičan. Primorala je sebe da skrene pogled. Učini nešto! Pitala se gde je Oliveti. Je li video hašašina? Da li ga je uhvatio? Gde su bili sada? Vitorija je krenula da pomogne Lengdonu, ali ju je zaustavio nekakav zvuk.

Pucketanje plamena je svakog trenutka bivalo sve glasnije, ali je postojao i drugi zvuk. Metalno vibriranje. U blizini. Činilo se da pulsiranje izvire iz reda klupa sa njene leve strane. Bilo je to oštro čegrtanje, poput zvonjave telefona, ali kameno i tvrdo. Čvrsto je stegla pištolj i krenula niz red klupa.

Zvuk je postao glasniji. Čuo se. Prestajao. Vibracija koja se ponavljala.

Približavajući se kraju reda, shvatila je da zvuk dopire sa poda tik iza reda klupa. Dok je napredovala sa pištoljem u ispruženoj desnoj ruci, shvatila je da je takođe držala nešto i u levoj ruci - svoj mobilni telefon. U panici je zaboravila da ga napolju upotrebi i pozove komandanta... da uključi nečujnu vibraciju njegovog telefona kao upozorenje. Vitorija je prinela telefon uhu. I dalje je zvonio. Komandant joj nije odgovarao. Iznenada je, u rastućem užasu, Vitorija naslutila šta je stvaralo zvuk. Zakoračila je napred, drhteći.

Cela crkva je propadala pod njenim nogama dok su joj oči prelazile preko beživotnog tela na podu. Ni kapi krvi. Bez vidljivih tragova nasilja. Bila je tu samo zastrašujuća slika komandantove glave... zavrtnute unazad, okrenute za 180 stepeni. Vitorija se borila sa slikama unakaženog tela svog oca.

Telefon na komandantovom pojasu je bio prislonjen na pod, vibrirajući o hladan mermer. Vitorija je prekinula vezu i zvonjava je prestala. U nastaloj tišini, Vitorija je čula novi zvuk. Disanje u tami tačno iza nje.

Počela je da se okreće sa podignutim pištoljem, ali je znala da je zakasnila. Laserski zrak vrelina je projurio od njenog potiljka do stopala kada se ubičin lakat sudario sa njenim vratom.

“Sad si moja”, reče glas.

Tada sve prekri tama.

Na drugoj strani svetilišta, na levom bočnom zidu, Lengdon je balansirao na klupi i uspinjao se uz zid, pokušavajući da dohvati klin. Kabl je još uvek bio na dva metra iznad njegove glave. Klinovi poput ovog su bili uobičajeni u crkvama i postavljeni su visoko na zid da ih niko ne bi dirao.

Lengdon je znao da su sveštenici koristili drvene merdevine zvane piudli da bi došli do klinova. Ubica je očigledno upotrebio crkvene merdevine da bi podigao svoju žrtvu. Pa gde su dođavola merdevine sada! Lengdon je pogledao nadole, pretražujući pod oko sebe. Kao kroz maglu se sećao da je ovde negde video merdevine. Ali gde? Trenutak

kasnije je izgubio nadu. Shvatio je gde ih je video. Okrenuo se prema vatri koja je besnela. Baš tako, merdevine su ležale na vrhu hrpe, obavijene plamenom.

Obuzet očajanjem, Lengdon sa svog izdignutog položaja osmotri čitavu crkvu, tragajući za bilo čime što bi mu pomoglo da dohvati klin. Dok mu je pogled preletao preko crkve, obuzela ga je iznenadna strepnja.

Gde je Vitorija? Nestala je. Je li otišla po pomoć? Lengdon povika njeno ime, ali nije bilo odgovora. Gde je Oliveti!

Odozgo se začuo urlik bola i Lengdon shvati da je sve prekasno. Dok mu je pogled poleteo nagore prema žrtvi koja se polako pekla, Lengdon je mislio na samo jednu stvar. Voda. Mnogo vode. Ugasila bi vatru. Ili bi bar smanjila plamenove. "Treba mi vode, prokletstvo!" povikao je naglas.

"To je sledeće", zareza glas iz zadnjeg dela crkve.

Lengdon se okrenu, zamalo ne padnuvši sa klupe.

Pravo prema njemu se duž bočnog prolaza kretalo mračno čovekoliko čudovište. Oči su mu bile crne čak i na svetlosti vatre. Lengdon prepozna pištolj u njegovim rukama. Bio je u njegovom džepu od kaputa... onaj koji je Vitorija nosila kada su ušli.

Iznenadni nalet panike obuze Lengdona. Strahovi su se mešali. Prva pomisao mu je bila vezana za Vitoriju. Šta joj je ova životinja uradila? Je li povređena? Ili još gore? U istom trenutku, Lengdon shvati da čovek iznad njihovih glava vrišti glasnije. Kardinal će umreti. Pomoći mu nije bilo. Tada se, kada je hašašin uperio pištolj u njegove grudi, Lengdonova panika okrenula prema unutra i reagovao je instinktivno pred pucnjem. Bacajući se u stranu, Lengdon polete glavom napred preko mora crkvenih klupa.

Kada je pao na klupe, udario je snažnije nego što je mislio, istog trenutka se otkotrljavši na pod. Mermer je ublažio njegov pad sa milošću hladnog čelika. Koraci su mu se približavali zdesna. Lengdon se okrenu prema prednjem delu crkve i pokuša da spase sopstveni život provlačeći se između klupa.

Visoko iznad poda kapele, kardinal Gidera je proživljavao poslednje stravične trenutke. Kada je pogledao niz svoje golo telo, video je kako se koža na njegovim nogama prekriva plikovima i guli. U paklu sam, rekao je sebi. Bože, zašto si me napustio? Znao je da ovo mora biti pakao pošto je žig na svojim grudima posmatrao naopačke... a ipak, nekom đavolskom magijom, reč je u potpunosti imala smisla.

Treće glasanje. Bez pape.

U Sikstinskoj kapeli, kardinal Mortati se molio za čudo. Pošalji nam kandidate! Bilo je dosta odlaganja. Mortati bi razumeo da je nedostajao jedan kandidat. Ali sva četvorica? To im nije ostavljalo nikakvog izbora. Pod ovakvim okolnostima, za dostizanje dvotrećinske većine bila im je potrebna božija pomoć.

Kada su reze na ulaznim vratima počele da se otvaraju, Mortati i čitav kolegijum kardinala su složno pogledali ka ulazu. Mortati je znao da je otpećivanje moglo da znači samo jednu stvar. Po zakonu, vrata od kapela su se mogla otpećati samo u slučaju nečije teške bolesti, ili da bi ušli kardinali koji su kasnili.

Preferiti dolaze.

Mortatijevo srce zaleprša u grudima. Konklava je spašena.

Ali kada su se vrata otvorila, uzdah koji je odjeknuo kroz kapelu nije bio uzdah olakšanja. Mortati je u neverici posmatrao čoveka koji je ulazio. Po prvi put u istoriji Vatikana, camerlegno je upravo prešao sveti prag konklave nakon što su vrata zapečaćena.

Šta mu pada na pamet!

Komornik je prišao oltaru i obratio se zanemeloj publici. "Sinjori", rekao je, "čekao sam što sam duže mogao. Imate pravo da znate šta se dešava."

Lengdon nije imao pojma kuda je krenuo. Jedini kompas mu je bio insinkt koji ga je vodio dalje od opasnosti. Laktovi i kolena su ga pekli dok se provlačio ispod klupa. Ipak je nastavio dalje. Glas u glavi mu je govorio da skrene levo. Ako stigneš do glavne lađe, možeš pojuriti prema izlazu. Znao je da je to nemoguće. Glavna lađa je prepređena platnenim zidom! Dok je njegov um tragao za rešenjem, Lengdon je slepo bauljao dalje. Koraci su mu se brzo približavali zdesna.

Kada se to desilo, Lengdon je bio potpuno nepripremljen. Pretpostavio je da ima bar još tri metra klupa do kraja. Pogrešio je. Zaklon nad njim je nestao bez upozorenja. Na trenutak se sledio, otkriven na podu prednjeg dela crkve. U udubljenju sleva, gargantuovska iz njegove perspektive, stajala je stvar zbog koje se našao ovde. Sasvim je zaboravio na nju. Berninijeva Ekstaza sv. Tereze se uzdizala poput nekakve pornografske mrtve prirode...

Svetica je ležala na leđima izvijenim u užitku, usta otvorenih u jecaju, a iznad nje, anđeo sa ispruženim vatrenim kopljem.

Metak je eksplodirao u drvetu iznad Lengdonove glave. Osetio je kako mu se telo podiže poput sprintera na startu. Gonjen samo adrenalinom i jedva svestan onoga što radi, iznenada je trčao, poguren, pognute glave, jureći udesno preko crkve. Dok su meci praštali iza njega, Lengdon ponovo polete, gubeći ravnotežu na mermernom podu pre nego što se srušio kraj izdignutog ulaza u nišu na zidu sa desne strane.

Tada ju je video. Nepomičnu u zadnjem delu crkve. Vitorija! Njene podvijene gole noge, ali Lengdon je nekako znao da je živa. Nije imao vremena da joj pomogne.

Ubica je tog trenutka obišao oko klupa na udaljenom levom kraju i neumoljivo krenuo prema njemu. Lengdon je u tom otkucaju srca znao da je sve gotovo. Ubica je podigao oružje i Lengdon je uradio jedino što je mogao.

Otkotrljao se preko visokog praga niše. Kada je tresnuo na pod sa

druge strane, mermerni stubo vi balustrade su eksplodirali u kiši metaka.

Dok se povlačio dublje u polukružnu nišu, Lengdon se osećao poput životinje saterane u ćošak. Iz niše se pred njim uzdizao, ironično prikladno usamljeni sarkofag. Verovatno moj, pomislio je Lengdon. Čak je i sam kovčeg odgovarao situaciji. Bio je to scatola - mali, neukrašeni mermerni sanduk. Sahrana o državnom trošku. Kovčeg je bio izdignut iznad poda pomoću dva mermerna bloka i Lengdon je zavirio u prostor ispod njega, pitajući se da li bi mogao da se zavuče.

Iza njega su odjekivali koraci.

Nemajući drugog izlaza, Lengdon se priljubi uz pod i otpuza do sanduka. Zgrabio je dva mermerna podupirača, po jedan svakom rukom i povukao poput plivača prsnim stilom, uvlačeći se u otvor ispod grobnice. Pištolj je opalio.

Grmljavinu pištolja je pratio osećaj koji Lengdon nije iskusio nikada u životu... metak je proleteo tik pokraj njegove kože. Vazduhom je prošao siktaj poput udarca biča i metak ga je promašio, eksplodiravši u mermeru u oblaku prašine. Dok mu je srce tuklo, Lengdon se podvukao pod kovčeg. Batrgajući se po mermernom podu, uspeo je da se provuče ispod sanduka i izađe sa druge strane.

Slepa ulica.

Lengdon se sada našao licem u lice sa zadnjim zidom niše. Nije uopšte sumnjao u to da će ovaj malecni prostor iza grobnice postati njegov grob i to uskoro, shvatio je kada je ugledao cev pištolja kako se pojavljuje u otvoru ispod sarkofaga. Hašašin je držao oružje paralelno sa podom, nišaneći tačno u Lengdonove grudi.

Nije mogao promašiti.

Lengdon oseti kako poslednje zrnce nagona za preživljavanjem preuzima kontrolu nad njim. Prevrnuo se na stomak, ležeći paralelno sa kovčegom.

Lica okrenutog prema dole, upro je rukama o pod a posekotina iz arhiva se otvorila u blesku bola. Odgurnuo se, ignorišući bol. Gurajući telo nagore, Lengdon se podigao sa poda u trenutku kada je pištolj

opalio. Osetio je udarni talas metaka dok su zujali ispod njega i komadali poroznu travertinu iza njega. Zatvorivši oči i boreći se protiv iscrpljenosti, Lengdon se molio da grmljavina prestane.

A onda se to i desilo.

Riku paljbe zameni hladni škljocaj prazne komore.

Lengdon polako otvori oči, kao da se boji da će njegovi kapci podići buku. Boreći se sa drhtavicom i bolom, ostao je u tom položaju, izvijen poput mačke. Nije se usuđivao ni da diše. Ušiju zaglušenih pucnjavom, osluškivao je u potrazi za nekakvim nagoveštajem da je ubica otišao. Tišina. Pomislio je na Vitoriju i žudeo da joj pomogne.

Zvuk koji se prolomio je bio zaglušujuć. Jedva ljudski. Grleni krik naprezanja. Sarkofag iznad Lengdonove glave se naglo iskrivio u stranu. Lengdon se srušio na pod, dok su se stotine kilograma tereta naginjale prema njemu.

Gravitacija je nadjačala trenje i poklopac je prvi popustio, skliznuvši sa grobnice i razbivši se o pod kraj njega. Zatim je krenuo sanduk koji se skotrljao sa svojih podupirača i prevrnuo naopačke na Lengdona.

Dok se kovčeg prevrtao, Lengdon je znao da će biti zarobljen u šupljini ispod njega, ili smravljen jednom od ivica. Uvlačeći noge i glavu, Lengdon skupi telo i priljubi ruke uz sebe. Tada je zatvorio oči i sačekao bolni tresak.

Kada se desio, čitav pod je zaigrao. Gornja ivica je pala na samo nekoliko milimetara od njegove glave i zubi su mu se zatresli u vilici. Njegova desna ruka, za koju je Lengdon bio siguran da će biti zdrobljena, nekim čudom je ostala netaknuta. Otvorio je oči i ugledao tračak svetla. Desna ivica kovčega nije pala skroz na pod, već je i dalje delimično ležala na podupiračima.

Međutim, kada je pogledao iznad glave, Lengdon se bukvalno našao licem u lice sa smrću. Prvobitni stanar grobnice je visio iznad njega, zalepivši se, kao što se to obično dešava s telima u raspadanju, za dno kovčega. Kostur je na trenutak lebdeo, poput opreznog ljubavnika, a zatim je uz lepljivo krckanje podlegao sili zemljine teže i

pao. Leš je poleteo u Lengdonov zagrljaj zatrpavajući mu oči i usta trulim kostima i prašinom.

Pre nego što je Lengdon stigao da reaguje, kroz otvor ispod kovčega je progmizala ruka i naslepo se probila pored lesa poput gladnog pitona. Napipavala je dok nije pronašla Lengdonov vrat i stisnula ga. Lengdon pokuša da se bori protiv gvozdene pesnice koja je sada stezala njegov dušnik, ali mu je levi rukav bio priklješten ispod ivice sanduka. Samo jedna ruka mu je bila slobodna i vojevao je izgubljenu bitku.

Lengdon skupi noge na ono malo slobodnog prostora što je imao, stopalima napipavajući dno sanduka iznad sebe. Pronašao ga je. Zgrčio se i upro nogama. Tada je, dok je ruka oko njegovog vrata stiskala jače, Lengdon zatvorio oči i odapeo noge poput opruge. Kovčeg se pomerio, jedva ali dovoljno. Sarkofag je skliznuo sa podupirača uz sirovu škripu i pao na pod. Ivica kovčega se zabila u ubičinu ruku i začuo se prigušeni jauk. Ruka je pustila Lengdonov vrat, uvijajući se i trzajući u tami. Kada je ubica konačno oslobodio ruku, sanduk je pao na glatki mermerni pod uz konačan tresak.

Potpuni mrak. Ponovo.

I tišina.

Nije se čulo frustrirano lupanje po prevrnutom sarkofagu. Nije bilo pokušaja da se prodre unutra. Ničeg. Dok je Lengdon ležao usred hrpe kostiju i pokušavao da se izbori sa tamom koja ga je okruživala, misli su mu se okrenule ka njoj.

Vitorija Jesi li živa?

Da je Lengdon znao za istinu - užas u kome će se Vitorija uskoro probuditi - za njeno dobro bi poželeo da je mrtva.

Sedeći među svojim zapanjenim kolegama u Sikstinskoj kapeli, Mortati je pokušavao da shvati ono što je čuo. Pred njim je komornik, osvetljen samo svetlošću sveca, upravo ispričao priču toliko prepunu mržnje i izdajstva da je Mortati shvatio da je počeo da drhti. Komornik je pričao o kidnapovanim kardinalima, žigosanim kardinalima, ubijenim kardinalima. Pričao je o drevnim iluminatima - imenu koje je na površinu izvuklo zaboravljene strahove - i o njihovom ponovnom pojavljivanju i zavetu osвете nad crkvom. Sa bolom u glasu, komornik je pričao o pokojnom papi... žrtvi iluminatske zavere. I konačno, glasom jedva glasnijim od šapata, pričao je o smrtonosnoj novoj tehnologiji, antimateriji, koja je pretila da za manje od dva sata uništi Vatikan.

Kada je završio, činilo se da je sam đavo isisao vazduh iz sobe. Niko nije mogao da se pomeri. Komornikove reči su prožimale tamu. Jedini zvuk koji je Mortati čuo bilo je anomalijsko zujanje televizijske kamere u pozadini - elektronskog prisustva koje nijedna konklava u istoriji nije morala da istrpi - ali prisustva na kojem je komornik insistirao. Na potpunu preneraženost kardinala, komornik je ušao u Sikstinsku kapelu sa dva izveštača BBC-ja, muškarcem i ženom - i objavio da će oni uživo prenositi u svet njegovu svečanu izjavu.

Sada je komornik istupio, govoreći direktno u kameru. "Iluminatima", rekao je, dok mu je glas postajao dublji, "i ljudima od nauke, imam da kažem ovo." Oklevao je. "Dobili ste rat."

Tišina se sada proširila do najdaljih kutaka kapele. Mortati je mogao da čuje očajničke otkucaje sopstvenog srca.

"Zupčanici se okreću već dugo vremena", rekao je komornik. "Vaša pobeda je bila neizbežna. Nikada to nije izgledalo tako očigledno kao u ovom trenutku. Nauka je novi Bog."

Šta on to govori! pomislio je Mortati. Je li poludeo? Čitav svet sluša ovo!

"Medicina, elektronske komunikacije, svemirska putovanja,

genetska manipulacija... to su čuda o kojima sada pričamo svojoj deci. To su čuda koja nudimo kao dokaz da će nam nauka dati odgovore. Prastare priče o bezgrešnim začecima, gorućim žbunovima i hodanju po vodi više nisu važne. Bog je postao suvišan. Nauka je dobila bitku. Priznajemo vam to.”

Kapelom je prošao šapat zbunjenosti i čuđenja.

“Ali pobeda nauke”, dodao je komornik, a glas mu je postao napetiji, “nas je koštala sve. I koštala nas je skupo.”

Tišina.

“Nauka nas je možda izdigla iz bede bolesti i teških poslova i snabdela nas nizom naprava za našu zabavu i udobnost, ali nas je ostavila u svetu bez čuda. Zalasci sunca su svedeni na talasne dužine i frekvencije. Kompleksnosti univerzuma su samlevene u matematičke jednačine. Čak i naše samopoštovanje kao ljudskih bića je uništeno. Nauka tvrdi da su planeta Zemlja i njeni stanovnici beznačajna tačka u velikom planu. Kosmička nezgoda.”

Zastao je. “Čak i tehnologija koja obećava da će nas ujediniti, u stvari nas deli. Svako od nas je danas elektronski povezan sa svetom, a ipak se osećamo usamljeno. Bombardovani smo nasiljem, podelama, neslogom i izdajstvima. Skeptičnost je postala vrlina. Cinizam i zahtevanje dokaza su postali prosvetljena misao. Da li je ikakvo čudo što se ljudska bića danas osećaju depresivnije i poraženije nego što su u bilo kojem drugom periodu ljudske istorije? Da li je nauci išta sveto? Nauka traga za odgovorima sekući nerođene fetuse. Nauka čak sebi daje za pravo da preuređuje naš sopstveni DNK. Rastura božiji svet u sve manje i manje komade u potrazi za značenjem... i sve što nalazi su nova pitanja.”

Mortati je zadivljeno posmatrao. Komornik je sada delovao skoro hipnotički. U svojim pokretima i glasu je posedovao fizičku snagu koju Mortati nikada nije video za vatikanskim oltarom. Glas mu je bio prožet ubeđenjem i tugom.

“Stoletni rat između nauke i religije je završen”, rekao je komornik. “Pobedili ste. Ali niste pobedili pošteno. Niste pobedili dajući odgovore. Pobedili ste tako što ste toliko radikalno

preorijentisali naše društvo, da su istine koje smo nekada smatrali putokazima postale neprimenljive. Religija ne može da održi korak. Naučni razvoj je eksponencijalan. Hrani se sobom poput virusa. Svako novo otkriće otvara vrata novim otkrićima. Čovečanstvu su bile potrebne hiljade godina da napreduje od točka do automobila. Ali samo decenije od automobila do kosmosa. Danas naučni progres merimo nedeljama. Otimamo se kontroli. Jaz između nas postaje sve dublji i, kako religija zaostaje, ljudi zapadaju u duhovnu prazninu. Čeznemo za smislom. I verujte mi da stvarno čeznemo. Vidimo leteće tanjire, upuštamo se u kanalisanje, prizivanje duhova, vantelesna iskustva, mentalna putovanja - sve ove ekscentrične ideje imaju naučnu podlogu, ali su bestidno iracionalne. One predstavljaju očajnički poziv u pomoć moderne duše, usamljene i izmučene, osakaćene sopstvenim prosvetljenjem i svojom nesposobnošću da prihvati smisao u bilo čemu što nije povezano sa tehnologijom."

Mortati je osećao kako se naginje napred u svojoj stolici. On i ostali kardinali i ljudi širom sveta su gutali svaku sveštenikovu reč. Komornik je govorio bez retoričkih ukrasa ili gorčine. Nije spominjao Sveto pismo ni Isusa Hrista. Koristio je savremene termine, neukrašene i čiste. Iako su reči zvučale kao da potiču od samog Boga, one su bile izgovorene modernim jezikom... koji je prenosio drevnu poruku. U tom trenutku, Mortati je video jedan od razloga zašto je pokojni papa toliko voleo ovog mladića. U svetu apatije, cinizma i veličanja tehnologije, ljudi poput komornika, realisti koji su umeli da se obrate našoj duši onako kako je to ovaj čovek upravo učinio, bili su jedina nada crkve.

Komornik je sada govorio mnogo energičnije. "Kažete da će nas nauka spasti. Ja kažem da nas je nauka uništila. Još od Galilejevih dana, crkva je pokušavala da uspori neumoljivi marš nauke, ponekad na pogrešne načine, ali uvek sa najboljom namerom. Čak i tako, iskušenje je preveliko da bi čovek odoleo. Molimo vas da pogledate oko sebe. Nauka nije ispunila svoja obećanja. Obećanja efikasnosti i jednostavnosti nisu donela ništa sem zagađenja i haosa. Postali smo slomljena i sluđena vrsta... koja se kreće putem uništenja," Komornik je napravio dugu pauzu da bi se zatim zagledao u kameru.

"Kakav je nauka Bog? Kakav je Bog koji ljudima nudi moć ali

nikakve moralne okvire koji bi im govorili kako da koriste tu moć? Kakav je to Bog koji detetu daje vatru ali ne upozorava dete na njene opasnosti? Jezik nauke ne daje putokaze o dobru i zlu. Naučni udžbenici nam govore kako da izazovemo nuklearnu reakciju, a ipak ne sadrže poglavlje koje nas pita je li to dobra ili loša ideja. Nauci ću reći ovo. Crkva je umorna. Iscrpljeni smo od pokušaja da budemo vaš putokaz. Sredstva su nam presušila u našoj kampanji da budemo glas ravnoteže, dok vi slepo jurišate u svom pohodu za manjim čipovima i većim profitom. Ne pitamo vas zašto ne kontrolišete sebe, već kako biste uopšte i mogli? Vaš svet se kreće toliko brzo da bi vas, ako biste i na trenutak zastali da razmislite o posledicama svojih dela, neko drugi i efikasniji prešišao i ostavio za sobom. Zato se ne zaustavljate. Stvarate oružja za masovno uništenje, a papa je taj koji putuje po svetu i apeluje na državnike da se suzdržavaju. Klonirate živa bića, ali crkva je ta koja nas podseća na moralne posledice naših dela. Ohrabrujete ljude da se povezuju telefonima, video-ekranima i kompjuterima, ali crkva je ta koja otvara svoja vrata i podseća nas da komuniciramo lično kao što smo i stvoreni da činimo. Čak i ubijate nerođene bebe u ime istraživanja koja će spasiti živote. Ponovo je crkva ta koja ukazuje na greške u ovakvom načinu razmišljanja.

I sve vreme tvrdite da je crkva zatucana. Ali ko je više zatucan? Čovek koji ne ume da definiše munju, ili čovek koji ne poštuje njenu strašnu moć?

Ova crkva vam pruža ruku. Pruža ruku svima. A ipak, što više vam se približavamo, sve nas više odbacujete. Pokažite nam dokaz da Bog postoji, kažete vi. Ja vam odgovaram da pogledate kroz svoje teleskope prema nebesima i da mi kažete kako je moguće da Bog ne postoji!"

Komornikove oči su se ispunile suzama. "Pitate me kako Bog izgleda. Ja pitam vas odakle dolazi to pitanje? Odgovor je isti. Zar ne vidite Boga u svojoj nauci? Kako vam može promaći! Tvrdite da je čak i najmanja promena u gravitacionoj sili ili težini atoma mogla pretvoriti naš univerzum u beživotnu maglu, umesto u ovo veličanstveno more nebeskih tela, a ipak ne vidite božju ruku u ovome?

Je li stvarno toliko lakše da verujete da smo jednostavno izvukli pravu kartu iz špila od milijardu? Jesmo li toliko duhovno osiromašili

da ćemo pre poverovati u matematičku nemogućnost, nego u silu veću od nas samih?"

"Bilo da verujete u Boga ili ne", rekao je komornik odlučnim glasom, "morate poverovati u ovo. Kada mi kao vrsta napustimo veru u silu veću od nas, napuštamo i svoje osećanje odgovornosti. Vera... sve vere... su priznanje da postoji nešto što ne možemo razumeti, nešto čemu odgovaramo... Sa verom smo odgovorni jedni drugima, sebi i višoj istini. Religija nije savršena, ali samo zato što čovek nije savršen. Kada bi spoljni svet video ovu crkvu onako kako je ja vidim... kada bi video dalje od rituala i ovih zidova... video bi savremeno čudo... bratstvo nesavršenih, jednostavnih duša koje samo žele da budu glas saosećajnosti u svetu koji se otima kontroli."

Komornik je pokazao prema kolegijumu kardinala i BBC-jeva kameramanka ga je instinktivno pratila, hvatajući ih u kadar.

"Jesmo li suvišni?" upitao je komornik. "Jesu li ovi ljudi dinosauri? Jesam li ja to? Je li svetu stvarno potreban glas koji se zauzima za siromašne, slabe, potlačene, za nerođenu decu? Jesu li nam stvarno potrebne duše poput ovih koje, iako nesavršene, provode svoje živote preklinjući svakog od nas da čita putokaze moralnosti i ne zaluta na svom putu?"

Mortati je sada shvatio da je komornik, svesno ili ne, načinio briljantan potez. Pokazujući kardinale, on je personalizovao crkvu. Vatikan više nije bio gomila zgrada, bili su to ljudi - ljudi poput komornika, koji su proveli svoje živote u službi dobrote.

"Večeras stojimo na ivici", reče komornik. "Niko od nas ne može dozvoliti sebi da bude ravnodušan. Bilo da vidite ovo zlo kao Satanu, korupciju ili nemoralnost... mračne sile su žive i rastu svaki dan. Nemojte ih ignorisati."

Komornik je spustio glas do šapata i kamera ga je uhvatila u krupnom planu. "Ove sile, iako moćne, nisu nepobedive. Dobrota može nadvladati. Slušajte svoja srca. Slušajte Boga. Zajedno možemo uzmaći od ovog ponora."

Mortati je sada razumeo. Ovo je bio razlog. Konklava je bila prekinuta, ali ovo je bio jedini način. Bio je to dramatičan i očajnički

poziv u pomoć. Komornik se sada obraćao i svojim neprijateljima i prijateljima. Preklinjao je bio koga, saveznika ili protivnika, da ugleda svetlost i zaustavi ovo ludilo. Sigurno će neko ko je slušao shvatiti suludost ove zavere i predati se.

Komornik je kleknuo pred oltarom. "Molite se sa mnom."

Kolegijum kardinala je pao na kolena i pridružio mu se u molitvi. Napolju, na Trgu sv. Petra i širom planete... ošamućeni svet je kleknuo s njima.

Hašašin je položio svoj onesveščeni plen u zadnji deo kombija i odvojio trenutak da se nadivi njenom ispruženom telu. Nije bila toliko lepa kao žene koje je kupovao, ali je imala životinjsku snagu koja ga je uzbuđivala.

Telo joj je bilo blistavo, orošeno znojem. Mirisala je na mošus.

Dok je hašašin stajao i uživao u svojoj nagradi, trudio se da ignoriše bol u ruci. Modrica od palog sarkofaga, iako bolna, bila je beznačajna... i vredela je nadoknade koja je ležala pred njim. Utešio se saznanjem da je Amerikanac koji mu je to uradio najverovatnije mrtav.

Posmatrajući svoju onesposobljenu zarobljenicu, hašašin je zamišljao ono što ga je čekalo. Prešao je dlanom ispod njene košulje. Grudi su joj delovale savršeno ispod grudnjaka. Da, nasmešio se. Ti si bila vredna svega toga.

Boreći se sa žudnjom da je uzme baš ovde, zatvorio je vrata i odvezao se u noć. Nije bilo potrebe da obaveštava štampu o ovom ubistvu... vatra će uraditi to umesto njega.

Silvija je u CERN-u sedela šokirana komornikovim obraćanjem. Nikada ranije se nije toliko ponosila što je katolik i toliko stidela što radi u CERN-u.

Dok je napuštala krilo za rekreaciju, raspoloženje u svakoj sali je bilo tmurno. Kada se vratila u Kolerovu kancelariju, svih sedam telefonskih linija su zvonile. Raspitivanja medija nikad nisu preusmeravana u Kolerovu kancelariju, pa su pozivi mogli značiti samo jednu stvar.

Geld. Finansijski pozivi.

Tehnologija antimaterije je već imala prve kupce.

U Vatikanu, Ginter Glik je osećao da lebdi dok je sa komornikom izlazio iz Sikstinske kapele. Glik i Mekri su upravo preneli živi izveštaj decenije. I to kakav prenos. Komornik je bio opčinjavajući.

Komornik se u hodniku obratio Gliku i Činiti. "Zamolio sam

švajcarsku gardu da načini fotografije za vas - fotografije žigosanih kardinala kao i Njegove pokojne svetosti. Moram vas upozoriti da prizori nisu prijatni. Grozne opekotine. Pocrneli jezici. Ali želeo bi da ih emitujete u svet."

Glik je pomislio kako u Vatikanu mora da je stalno Božić. On želi da emitujemo ekskluzivnu fotografiju mrtvog pape? "Jeste li sigurni?" pitao je Glik, trudeći se da prikrije uzbuđenje u svom glasu.

Komornik klimnu glavom. "Od švajcarske garde ćete takođe preuzeti živi prenos odbrojavanja kanistera sa antimaterijom," Glik je samo zurio. Božić. Božić. Božić!

"Illuminati će uskoro otkriti", rekao je komornik, "da su žestoko precenili svoje karte."

Gušeca tama se vratila, poput glavne teme u nekakvoj demonskoj simfoniji.

Bez svetla. Bez vazduha. Bez izlaza.

Lengdon je ležao zarobljen ispod prevrnutog sarkofaga i osećao kako se opasno približava ivici razuma. Pokušavajući da usmeri misli bilo kuda sem prema sputavajućem prostoru oko sebe, Lengdon je navodio svoj um na nekakav logički proces... matematiku, muziku, bilo šta. Ali nije bilo mesta za umirujuće misli. Ne mogu da se pomerim! Ne mogu da dišem!

Na svu sreću, priklješteni rukav njegovog sakoa se izvukao kada je sanduk pao i Lengdonu su obe ruke bile slobodne. Pa čak i tako, dok je gurao tavanicu svoje malecne ćelije, shvatio je da je nepomična. Začudo, poželeo je da mu je rukav još uvek zarobljen. Bar bi postojala pukotina koja bi propuštala vazduh.

Dok je Lengdon pokušavao da pomeri sanduk, rukav mu se povukao otkrivši bleđi sjaj starog prijatelja. Miki. Zelenkasto nacrtano lice sada kao da mu se rugalo.

Lengdon je zurio u tamu tragajući za bilo kakvim drugim tračkom svetla, ali ivica kovčega je bila čvrsto priljubljena uz pod. Prokleti italijanski perfekcionista, psuovao je, ugrožen istom umetničkom izuzetnošću koju je učio studente da cene... besprekorne ivice, nepogrešive paralele i naravno, korišćenje samo najglatkijeg i najpostojanijeg carrara mermerskog.

Preciznost može gušiti.

“Podigni prokletu stvar”, rekao je naglas, pritiskajući jače kroz zbrku kostiju. Sanduk se jedva pomerio. Ponovio je upro, stežući vilicu. Sanduk je bio težak poput stene, ali se ovog puta podigao pola centimetra. Okružio ga je slabašan sjaj svetla, a zatim je kovčeg tresnuo dole. Lengdon je zadihano ležao u tami. Pokušao je da upotrebi noge da ga podigne kao što je i ranije učinio, ali sarkofag je sada pao pravo na pod i nije čak bilo mesta ni da ispravi kolena.

Dok ga je obuzimala klaustrofobična panika, Lengdon je bio preplavljen slikama sarkofaga koji se skupljao oko njega. Stegnut u zagrljaju delirijuma, borio se protiv iluzije svakom logičkom trunčicom svog intelekta. "Sarkofag", rekao je naglas, uz svu akademsku sterilnost koju je mogao sakupiti. Ali čak i erudicija mu je danas bila neprijatelj. Sarkofag potiče od grčkog "sarx" što znači "meso" i "phagein", što znači "jesti". Zarobljen sam u kutiji bukvalno napravljennoj da "jede meso".

Slike mesa oglodanog sa kostiju su samo poslužile kao sumorno podsećanje na to da je Lengdon prekriven ljudskim ostacima. Ta pomisao je izazvala mučninu i jezu. Ali mu je takođe dala ideju.

Slepo napipavajući rukom po kovčegu, Lengdon je pronašao krhotinu kosti. Rebro možda? Nije važno. Bila mu je potrebna poluga. Ako bude mogao da podigne sanduk, makar samo malo, i da zaglavi parče kosti ispod ivice, tada bi možda vazduh mogao da...

Nagnuvši se u stranu i zaglavivši oštar kraj kosti u pukotinu između poda i kovčega, Lengdon je podigao drugu ruku i upro naviše. Sanduk se nije ni pomerio. Ni najmanje. Pokušao je ponovo. Na trenutak je malčice zadrhtao, ali to je bilo sve.

Smrad truleži i nedostatak kiseonika su mu crpli snagu i Lengdon je shvatio da ima vremena za samo još jedan pokušaj. Takođe je shvatio da će mu biti potrebne obe ruke.

Menjajući taktiku, stavio je zašiljeni kraj kosti uz pukotinu i pomerio se tako da je naslonio rame na kost, pritiskajući je svojom težinom. Podigao je obe ruke uvis, trudeći se da ne pomeri kost. Dok je skučena ćelija počinjala da ga guši, osetio je nalet udvostručene panike. Bio je zarobljen bez vazduha po drugi put u istom danu. Kriknuvši glasno, Lengdon je upro uvis jednim eksplozivnim pokretom. Sanduk se podigao sa poda samo na trenutak. Ali to je bilo dovoljno.

Parče kosti koje je pritiskao ramenom je skliznuo u proširenu pukotinu. Kada je sanduk ponovo pao, kost je pukla na komadiće. Ali ovoga puta, Lengdon je video da je kovčeg izdignut. Ispod ivice se video tanki zrak svetlosti.

Lengdon je kolabirao od iscrpljenosti. Čekao je, nadajući se da će osećanje gušenja u njegovom grlu prestati.

Ali kako su sekunde prolazile, samo se pogoršavalo. Vazduh koji je prolazio kroz pukotinu nije bio dovoljan.

Lengdon se pitao da li će ga održati u životu. I ako hoće, koliko dugo? Ako se onesvesti, ko će uopšte znati da je ovde?

Ruku teških poput olova, Lengdon je ponovo pogledao na sat: 10:12.

Boreći se sa drhtavim prstima, začepkao je oko sata i načinio svoj poslednji potez. Okrenuo je jedan od malecnih brojčanika i pritisnuo dugme.

Dok mu je svest bleдела i zidovi se zbijali bliže, Lengdona su obuzeli stari strahovi. Kao i uvek, pokušao je da zamisli da se nalazi na nepreglednoj poljani. Međutim, slika koju je dozvao nije bila od pomoći. Noćna mora koja ga je proganjala od mladosti vratila se u punoj snazi...

Cveće je ovde kao na slikama, pomislilo je dete, smejući se dok je trčalo preko livade. Poželeo je da su i njegovi roditelji pošli sa njim. Ali roditelji su bili zauzeti postavljanjem šatora.

“Nemoj istraživati predaleko”, rekla je njegova majka.

Pravio se da je ne čuje dok je jurio prema šumi.

Sada je, prelazeći veličanstveno polje, dečak naleteo na gomilu kamenja. Pretpostavio je da je u pitanju temelj nekakve stare farme. Neće mu prilaziti.

Znao je da ne treba. Osim toga, pogled mu je privuklo nešto drugo - blistava gospina papučica - najlepši i najređi cvet u Nju Hempširu. Video ih je samo u knjigama.

Dečak je uzbuđeno prišao cvetu. Kleknuo je. Zemlja pod njim je delovala meko i šupljikavo. Shvatio je da je cvet pronašao posebno plodno mesto. Rastao je na komadu istrulelog drveta.

Uzbuđen pomišlju da će odneti kući svoj plen, dečak se nagnuo napred... pružajući prste prema stabljici. Nikad je nije dohvatio.

Zemlja je popustila uz bolni prasak.

U tri sekunde vrtoglavog užasa dok je padao, dečak je znao da će umreti. Stropoštavajući se, spremio se za udar koji će mu polomiti kosti. Kada se desio, nije bilo bola. Samo mekoća. I hladnoća.

Pao je licem nadole u duboku tečnost, zaranjajući u usko crnilo. Praveći dezorijentisane kolutove, napipavao je strme zidove koji su ga okruživali sa svih strana. Kao po instinktu, nekako se dokopao površine. Svetlo. Bledunjavo. Nad njim. Milju iznad njega, činilo se.

Ruke su mu zagrebale po vodi, pregledajući zidove šupljine u potrazi za nečim za šta se mogao uhvatiti. Samo gladak kamen. Propao je kroz poklopac napuštenog bunara. Vikao je upomoć, ali njegovi krici su samo odjekivali u uskom udubljenju. Dozivao je ponovo i ponovo. Iskrzana rupa iznad njega je postajala sve tamnija.

Pala je noć.

Vreme se izobličilo u tami. Obuzimala ga je ukočenost dok je plivao u dubini ponora, vičući, dozivajući. Mučile su ga slike zidova koji se ruše, zatrpavajući ga živog. Ruke su ga bolele od umora. Nekoliko puta mu se učinilo da čuje glasove. Povikao je, ali njegov sopstveni glas je bio prigušen... kao u snu.

Dok je noć prolazila, rupa je postajala sve dublja. Zidovi su se tiho približavali. Dečak je pritiskao prepreke, pokušavajući da ih zadrži. Bio je iscrpljen i želeo je da odustane. A ipak, osetio je kako mu voda pomaže da pluta, hladeći njegove strahove dok ne bi obamro.

Kada je spasilačka ekipa stigla, pronašli su dečaka na ivici svesti. Održavao se na površini pet sati. Dva dana kasnije, Boston Gloub je na prvoj stranici objavio priču naslovljenu "Mali plivač koji je mogao".

Hašašin se smešio dok je kombijem ulazio u mamutsku kamenu strukturu koja je gledala na Tibar. Nosio je svoju nagradu sve više i više... penjući se spiralnim kamenim tunelom, zahvalan što je njegov teret vitak.

Stigao je do vrata.

Crkva prosvetljenja, likovao je. Drevno sastajalište iluminata. Ko bi pomislio da ću se ikad naći ovde? Ušao je i položio je na raskošni kauč. Zatim joj je vešto vezao ruke iza leđa i uvezao joj noge. Znao je da će ono za čim je čeznuo morati da sačeka dok ne završi svoj poslednji zadatak. Voda. Ipak, mislio je, mogao je da odvoji trenutak za uživanje. Kleknuvši kraj nje, prešao je rukom preko njene butine. Bila je glatka. Više. Njegovi tamni prsti su se podvukli pod nogavicu njenog šorca. Više.

Prekinuo je. Strpljenja, uzbuđeno je rekao sebi. Ima još posla.

Na trenutak je izašao na visoki kameni balkon odaje. Večernji povetarac je lagano umirio njegovu strast. Daleko ispod, Tibar je besneo. Podigao je pogled prema kupoli sv. Petra, tri-četvrt milje odatle, goloj pod bleskom stotine televizijskih reflektora.

“Tvoj poslednji sat”, reče naglas, zamišljajući hiljade muslimana poklanih tokom krstaškog pohoda. “U ponoć ćeš se sresti sa svojim Bogom.”

Žena iza njega se promeškoljila. Hašašin se okrenuo. Razmislio je o tome da je pusti da se probudi. Užas u ženskim očima je za njega predstavljao najveći afrodizijak.

Odlučio se za obazrivost. Bilo bi bolje da ostane u nesvesti dok njega nema. Iako je vezana i nikako ne bi mogla da pobegne, hašašin nije želeo da se vrati i zatekne je iscrpljenu od borbe. Želim da sačuvaš snagu... za mene.

Lagano joj podižući glavu, položio joj je dlan na vrat i pronašao udubljenje neposredno ispod njene lobanje. Meridijansku tačku pritiska koristio je bezbroj puta. Svom snagom je zario palac u meku

hrskavicu i osetio kako popušta. Žena je istog trenutka klonula. Dvadeset minuta, pomislio je. Ona će predstavljati slatki završetak savršenog dana. Nakon što mu bude služila i umrla tokom toga, izaći će na balkon i posmatrati ponoćni vatikanski vatromet.

Ostavljajući svoju nagradu bez svesti na kauču, hašašin je sišao u bakljama osvetljenu tamnicu. Konačni zadatak. Prišao je stolu da bi se divio drevnim metalnim oblicima koji su ostavljeni ovde njemu na korišćenje.

Voda. To mu je bio poslednji.

Uzimajući baklju sa zida, kao što je uradio tri puta pre toga, počeo je da zagreva kraj. Kada se kraj predmeta zagrejao do usijanosti, odneo ga je do ćelije.

Unutra je u tišini stajao čovek. Star i sam.

“Kardinale Bađija”, zasiktao je ubica. “Jesi li se već pomolio?”

Italijanove oči su bile neustrašive. “Samo za tvoju dušu.”

Šestorica vatrogasaca koji su odgovorili na dojavu o požaru u crkvi Santa Marija dela Vitorija ugasili su vatru mlazovima gasa halona. Voda je bila jeftinija, ali mlaz koji bi stvorila uništio bi freske u kapeli i Rim je plaćao rimskim vatrogascima pozamašnu sumu za brze i pažljive usluge u svim zgradama u vlasništvu Vatikana.

Pompieri su, po prirodi svog posla, bili skoro svakodnevno svedoci tragedija, ali egzekucija u ovoj crkvi je nešto što niko od njih neće nikada zaboraviti. Delom razapinjanje, delom vešanje, delom spaljivanje na lomači, ličilo je na prizor iz gotičke noćne more.

Novinari su, na nesreću, po običaju stigli pre vatrogasaca. Snimili su dosta materijala pre nego što su pompieri raščistili crkvu. Kada su vatrogasci konačno skinuli žrtvu i položili je na pod, nije bilo sumnje ko je u pitanju.

“Cardinale Guidera”, prošaputao je neko. “Di Barcellona.”

Žrtva je bila gola. Donji deo tela je bio grimizno crn i krv je kapala iz širokih poderotina na butinama. Videle su mu se kosti potkolenice. Jedan od vatrogasaca je povratio. Drugi je izašao napolje na vazduh.

Ipak je najужasniji bio simbol urezan na kardinalovim grudima. Komandir jedinice je obilazio leš zgrožen i u neverici. Lavoro del diavolo, rekao je sebi. Delo samog đavola. Prekrstio se po prvi put od detinjstva.

“Uri altro corpo!” povikao je neko. Jedan od vatrogasaca je pronašao još jedno telo.

Druga žrtva je bio čovek koga je komandir odmah prepoznao. Strogi komandant švajcarske garde je čovek koga je malo ko od gradskih službenika voleo. Komandir je pozvao Vatikan, ali su sve linije bile zauzete. Znao je da to nije važno. Švajcarska garda će čuti o tome na televiziji za nekoliko minuta.

Dok je procenjivao štetu, pokušavajući da rekonstruiše šta se zapravo ovde desilo, komandir je ugledao nišu izrešetanu rupama od metaka. Kovčeg je bio srušen sa svog postolja i prevrnut naopačke u

žaru borbe. Bio je to strašan nered. To je problem policije i Svete stolice, pomislio je komandir, okrećući se.

Ali se zaustavio upola koraka. Iz kovčega je dopirao zvuk. Bio je to zvuk koji nijedan vatrogasac nije želeo ikada da čuje.

“Bomba!” povikao je. “Tuttifuori!”

Kada je odred za demontiranje bombi prevrnuo sanduk, otkrili su izvor elektronskog pištanja. Zbunjeno su zurili.

“Medico!” konačno se proderao jedan. “Medico!»

“Ima li vesti od Olivetija?” upitao je komornik, delujući iscrpljeno dok ga je Rošer pratio nazad iz Sikstinske kapele do papine kancelarije.

“Ne, sinjore. Plašim se najgoreg.”

Kada su stigli do papine kancelarije, komornik prozbori teškim glasom.

“Kapetane, ne postoji ništa više što mogu da učinim večeras. Bojim se da sam već uradio i previše. Povlačim se u ovu kancelariju radi molitve. Ne želim da me iko uznemirava. Ostalo je u božijim rukama.”

“U redu, sinjore.”

“Vreme odmiče, kapetane. Pronađite kanister.”

“Naša potraga se nastavlja.” Rošer je oklevao. Pokazalo se da je oružje i previše dobro skriveno.

Komornik se trgao, kao da ne želi da razmišlja o tome. “Da. Tačno u 11:15, ako crkva još uvek bude u opasnosti, želim da evakuišete kardinale. Njihovu bezbednost stavljam u vaše ruke. Tražim samo jednu stvar. Pustite ih da izađu odavde dostojanstveno. Pustite ih da izađu na Trg sv. Petra i stanu uz ostale ljude. Ne želim da poslednji utisak o ovoj crkvi bude slika uplašenih staraca koji se šunjaju na zadnja vrata.”

“U redu, sinjore. A vi? Da dođem i po vas u 11:15?”

“Neće biti potrebe.”

“Sinjore?”

“Ja ću otići kada me duh povede.”

Rošer se zapitao da li je komornik planirao da potone sa brodom.

Komornik otvori vrata papine kancelarije i uđe unutra. “U stvari...” reče, okrećući se. “Postoji jedna stvar.”

“Sinjore?”

“Izgleda da je večeras malo hladnije u kancelariji. Sav drhtim.”

“Električno grejanje je isključeno. Naložiću vatru.”

Komornik se umorno nasmeši. “Hvala vam. Mnogo vam hvala.”

Rošer je izašao iz papine kancelarije ostavivši komornika da se na svetlosti vatre moli pred malom statuom blagoslovene Majke Marije. Bio je to sablastan prizor. Crna senka koja kleči pod treperavim svetlom. Dok se Rošer kretao hodnikom, pojavio se stražar koji je trčao prema njemu. Čak i pod svetlošću sveca Rošer je prepoznao poručnika Šartrana. Mladog, zelenog i energičnog.

“Kapetane”, pozvao ga je Šartran, držeći u ruci mobilni telefon. “Mislim da je komornikovo obraćanje imalo efekta. Na vezi je neko ko tvrdi da ima informacije koje nam mogu pomoći. Zvao je na jednu od direktnih vatikanskih linija. Nemam pojma odakle mu broj.”

Rošer je zastao. “Molim?”

“Hoće da govori samo sa najvišim činom.”

“Ima li vesti od Olivetija?”

“Ne, gospodine”

Uzeo je slušalicu. “Ovde kapetan Rošer. Ja sam glavnokomandujući.”

“Rošer”, reče glas. “Objasniću vam ko sam. Zatim ću vam reći šta sledeće da uradite.”

Kada je glas prestao da priča i prekinuo vezu, Rošer je bio zapanjen. Sada je znao od koga je primao naređenja.

U CERN-u, Silvija Bodlok je frenetično pokušavala da se izbori sa svim zahtevima za licenciranje koji su stizali na Kolerovu govornu poštu. Kada je direktna linija na direktorovom stolu počela da zvoni, Silvija je skočila.

Niko nije imao broj. Javila se.

“Da?”

“G-đo Bodlok? Ovde je direktor Koler. Zovite mog pilota. Neka avion bude spreman za pet minuta.”

Robert Lengdon nije imao predstavu gde se nalazi niti koliko je dugo bio u nesvesti, kada je otvorio oči i iznad sebe ugledao tavanicu barokne, freskama oslikane kupole. Nad njim su lebdeli oblaci dima. Nešto mu je pokrivalo usta. Maska s kiseonikom. Skinuo ju je. Oko sebe je osećao užasan smrad - poput spaljenog mesa. Lengdon se namršti na bubnjanje u glavi. Pokušao je da ustane. Kraj njega je klečao čovek u belom.

“Riposati!” reče čovek, vraćajući Lengdona na leđa. “Sono il paramedico”

Lengdon ga je poslušao, dok mu se u glavi kovitlalo poput dima iznad njega. Šta se kog đavola desilo? Obuzeli su ga prvi znaci panike.

“Sorcio salvatore”, reče bolničar. “Miš... spasitelj.”

Lengdon se osećao potpuno izgubljeno. Miš spasitelj?

Čovek pokaza na sat sa Mikijetn Mausom na Lengdonovom zglobu. Lengdonu se malo razbistrilo u glavi. Setio se daje uključio alarm. Dok je odsutno buljio u sat, Lengdon takođe primeti koje je doba. 10:28.

Uspravio se brzinom munje.

Tada mu se sve vratilo.

Lengdon je stajao kraj glavnog oltara sa komandirom vatrogasaca i nekolicinom njegovih ljudi. Zasipali su ga pitanjima. Lengdon ih nije slušao. On je imao svoja pitanja. Čitavo telo ga je bolelo, ali je znao da mora odmah da dela.

Pompiero je prišao Lengdonu sa drugog kraja crkve. “Proverio sam još jednom, gospodine. Jedina tela koja smo našli su tela kardinala Gidere i komandanta švajcarske garde. Nema ni traga ženi.”

“Grazie”, reče Lengdon, ne znajući da li da odahne ili da se prestravi. Znao je da je video Vitoriju onesvešćenu na podu. Sada je nestala. Jedino objašnjenje do kojeg je došao nije bilo nimalo utešno. Ubica nije okolišio preko telefona. Žena jakog duha. Uzbuđen sam. Pre nego što se ova noć završi, možda ja potražim tebe. A kada te

pronađem...

Lengdon se osvrnu oko sebe. "Gde je švajcarska garda?

"Još uvek ih nismo dobili. Vatikanske linije su blokirane."

Lengdon se osetio savladan i sam. Oliveti je mrtav. Kardinal je mrtav. Vitorija je nestala. Pola sata njegovog života je nestalo u treptaju.

Napolju je čuo novinare. Pretpostavljao je da će snimci užasnog ubistva trećeg kardinala uskoro biti na vestima, ako već nisu. Lengdon se nadao da je komornik odavno pomislio na najgore i preduzeo nešto. Evakuiši prokleti Vatikan! Dosta je bilo igara! Izgubili smo!

Lengdon iznenada shvati da su svi katalizatori koji su ga gonili dalje pomoć u spašavanju Vatikana, izbavljanje četvorice kardinala, suočenje sa bratstvom koje je godinama izučavao - sve ove stvari su mu nestale iz glave. Rat je bio izgubljen. U njemu se upalila nova pokretačka sila. Bila je jednostavna. Snažna. Primalna. Naći Vitoriju.

U sebi je osetio neočekivanu prazninu. Lengdon je često čuo da napete situacije mogu zbližiti dvoje ljudi koliko u normalnim okolnostima ne mogu ni decenije. Sada je verovao u to. U Vitorijinom odsustvu je osetio nešto što nije osetio godinama. Samoću. Bol mu je dao snage.

Zaboravljajući na sve ostalo, Lengdon je prikupio koncentraciju. Molio se da hašašin stavi posao pre zadovoljstva. U suprotnom Lengdon je znao da je već kasno. Ne, reče sebi, imaš vremena. Vitorijin tamničar je morao izroniti još jednom pre nego što zauvek nestane.

Četvrti oltar nauke, pomisli Lengdon. Ubica je imao još jedan zadatak.

Zemlja. Vazduh. Vatra. Voda.

Pogledao je na sat. Trideset minuta. Lengdon je žustro zaobišao vatrogasce i prišao Berninijevoj Ekstazi sv. Tereze. Ovoga puta, dok je posmatrao Berninijevu oznaku, savršeno je znao šta traži. Nek te anđeli vode na poslu tom...

Direktno iznad ležeće svetice, naspram pozadine od pozlaćenog

plamena, lebdeo je Berninijev anđeo.

Anđelova ruka je stezala zašiljeno vatreno koplje. Lengdonov pogled je pratio pravac koplja prema desnoj strani crkve.

Naleteo je na zid. Razgledao je mesto prema kojem je pokazivalo koplje. Tamo nije bilo ničeg. Lengdon je naravno znao da je koplje pokazivalo dalje od zida, u noć, preko Rima.

“Koji je ovo pravac?” pitao je Lengdon, okrenuvši se i obrativši se komandiru sa novootkrivenom odlučnošću.

“Pravac?” Komandir je pogledao kuda je Lengdon pokazivao. Bio je zbunjen. “Ne znam... zapad, verovatno.”

“Koje su crkve u tom pravcu?”

Komandirova zbunjenost je bila sve veća. “Na desetine. Zašto?”

Lengdon se namršti. Naravno da ih je bilo na desetine. “Treba mi mapa grada. Odmah.”

Komandir posla nekoga da otrči do vatrogasnih kola po mapu. Lengdon se okrenuo ka statui. Zemlja... Vazduh... Vatra... VITORIJA.

Poslednja oznaka je Voda, rekao je sebi. Berninijeva Voda. Bila je u nekoj od crkvi. Igla u plastu sena. Po glavi je premetao sva Berninijeva dela kojih se mogao setiti. Treba mi nešto povezano s Vodom!

Pala mu je na pamet Berninijeva statua Tritona - grčkog boga mora. Tada je shvatio da se ona nalazi na trgu pred ovom crkvom, u sasvim pogrešnom pravcu. Terao je sebe da razmišlja. Koji bi figuru Bernini izvajao u čast vode? Neptuna i Apolona? Nažalost, ta statua je bila u londonskom Viktorijinom i Albertovom muzeju.

“Sinjore?” vatrogasac se vratio s mapom.

Lengdon mu zahvali i raširi je po oltaru. Odmah je primetio da je pitao prave ljude; mapa Rima vatrogasne službe je bila najdetaljnija koju je Lengdon ikada video. “Gde smo sada?”

Čovek mu je pokazao. “Na Trgu Barberini.”

Lengdon se orijentisao pomoću anđelovog koplja. Komandir je dobro procenio. Prema mapi, koplje je pokazivalo prema zapadu.

Lengdon je povukao liniju prema zapadu sa mesta na kojem su se trenutno nalazili.

Skoro istog trenutka je počeo da gubi nadu. Činilo se da sa svakim pređenim centimetrom prstom upire u novu tačku označenu maleckim crnim krstom. Crkve. Grad ih je prepun. Konačno, Lengdonov prst ih je prošao sve i zašao u predgrađa Rima. Izdahnuo je i udaljio se od mape. Prokletstvo.

Posmatrajući čitav Rim, Lengdonov pogled je pao na tri crkve u kojima su ubijena prva tri kardinala. Kapela Cigi... Sv. Petar... ovo mesto...

Dok ih je posmatrao pred sobom, Lengdon je primetio neobičnu stvar vezanu za lokacije. Mislio je da će crkve biti nasumice razbacane po Rimu.

Ali to sasvim sigurno nisu bile. Mada je delovalo neverovatno, tri crkve su odabrane tako da su činile ogroman trougao preko grada. Lengdon proverio još jednom. Nije mu se pričinjavalo. "Penna", reče iznenada, ne podižući pogled.

Neko mu je pružio penkalo.

Lengdon je povezao tri crkve. Puls mu se ubrzao. Tri puta je proverio.

Simetrični trougao!

Lengdonu odmah pade na pamet veliki pečat na novčanici od jednog dolara - trougao u kome je bilo svevideće oko. Ali to nije imalo smisla. Obeležio je samo tri tačke. Trebalo bi da ih bude ukupno četiri.

Pa gde je dođavola Voda? Lengdon je znao da bi trougao bio uništen gde god da stavi četvrtu tačku. Jedini način da se održi simetrija jeste da se četvrta oznaka postavi u centru trougla. Pogledao je na tu tačku na mapi.

Nije bilo ničeg. Ta pomisao ga je i dalje kopkala. Četiri elementa nauke su smatrani ravnopravnim. Voda nije bila posebna. Voda ne bi bila između ostalih.

Instinkt mu je i dalje govorio da sistematski raspored nije nikako

slučajan.

Još uvek ne vidim celu sliku. Postojala je samo jedna alternativa. Četiri tačke nisu činile trougao; stvarale su neki drugi oblik.

Lengdon pogleda na mapu. Kvadrat, možda? Iako nije imao nikakvo simboličko značenje, kvadrat je barem bio simetričan. Lengdon stavi prst na jednu od tačaka na mapi koje bi pretvorile trougao u kvadrat. Odmah je video daje savršeni kvadrat nemoguć. Uglovi postojećeg trougla su bili kosi i pre su stvarali iskošeni četvorougao.

Dok je proveravao ostale moguće tačke oko trougla, desilo se nešto neočekivano. Primeti da linija koju je nacrtao ranije da bi označio pravac anđelovog koplja prolazi tačno kroz jednu od mogućih tačaka. Lengdon, ošamućen, zaokruži tu tačku. Sada je posmatrao četiri oznake na mapi, koje su obrazovale neobičan dijamant nalik dečijem zmaju.

Namrštio se. Dijamant nije iluminatski simbol. Zastao je. Sa druge strane... Lengdon se na trenutak setio slavnog dijamanta iluminata. Pomisao je naravno bila smešna. Odbacio ju je. Osim toga, ovaj dijamant je izdužen poput zmaja - što baš i nije primer savršene simetrije po kojoj je iluminatski dijamant poznat.

Kada se nagnuo bliže da vidi gde se nalazi poslednja oznaka, Lengdon se iznenadi jer je četvrta tačka bila tačno nasred slavnog rimskog Pjaca Navona.

Znao je da je na trgu velika crkva, ali već je prstom prešao preko tog trga i razmislio o toj crkvi. Koliko je on znao, u njoj nije bilo Berninijevih dela.

Crkva sveta Agnes u agoniji, nazvana je po sv. Agnes, prelepoj mladoj devici koja je osuđena na život u seksualnom ropstvu zato što je odbila da se odrekne svoje vere.

Mora biti nečeg u toj crkvi! Lengdon je naprezao mozak, prisećajući se izgleda unutrašnjosti crkve. Nije se mogao setiti nijednog Berninijevog dela unutra, a kamoli bilo čega što je imalo veze s vodom. Raspored na mapi ga je takođe mučio. Dijamant. Previše precizan da bi bio slučajnost, ali nedovoljno jasan da bi imao smisla.

Zmaj?

Lengdon se pitao da li je pogrešio mesto. Šta mi je promaklo? Trebalo mu je trideset sekundi da dođe do odgovora, ali kada je shvatio, Lengdonu laknu kao nikada ranije u njegovoj naučnoj karijeri.

Izgleda da genijalnost iluminata ne prestaje da ga iznenađuje. Oblik koji je posmatrao... Četiri tačke su činile dijamant samo zato što je Lengdon povezao susedne tačke. Iluminati su verovali u suprotnosti! Prsti su mu drhtali dok je penkalom povezivao naspramne tačke. Pred njim se na mapi pojavi džinovski krst. To je krst! Četiri elementa nauke... razbacani po Rimu u obliku ogromnog krsta.

Dok je zurio u čudu, u mislima mu je odzvanjao stih poeme... poput starog prijatelja sa novim licem.

Kroz Rim se mistični elementi pružaju...

Kroz Rim...

Magla je počela da se podiže. Lengdon uvide da je odgovor čitave noći bio pred njima! Iluminatska poema im je govorila kako su oznake raspoređene. U obliku krsta!

Kroz Rim se mistični elementi pružaju!

Lukava igra rečima. Lengdon je prvobitno pretpostavio da je slovo koje je nedostajalo uklonjeno da bi se održao pentametar. Ali to je značilo mnogo više! Još jedan skriveni trag. Lengdon je shvatio da je krst na mapi predstavljao konačni iluminatski dualitet. Religiozni simbol stvoren od elemenata nauke. Galilejeva Staza prosvetljenja je bila posveta nauci i Bogu!

Ostatak slagalice je skoro istog trenutka legao na mesto.

Pjaca Navona.

Tačno nasred Pjaca Navona, pred crkvom sv. Agnes u agoniji, Bernini je podigao jednu od svojih najpoznatijih skulptura. Svako ko bi posetio Rim je dolazio daje obide.

Fontana Četiri reke!

Savršena posveta vodi, Berninijeva fontana Četiri reke je

glorifikovala četiri glavne reke Starog sveta - Nil, Gang, Dunav i Rio Plata.

Voda, mislio je Lengdon. Konačna oznaka. Savršeno.

A još savršenije, pravi šlag na torti, shvatio je Lengdon, bilo je to da je visoko na vrhu Berninijeve fontane stajao visoki obelisk.

Ostavljajući za sobom zbunjene vatrogasce, Lengdon pretrča preko crkve u pravcu Olivetijevog beživotnog tela.

10:31, mislio je. Imam dovoljno vremena. Po prvi put u ovom danu Lengdon se osećao kao da kontroliše situaciju.

Kleknuvši kraj Olivetija, skriven redovima klupa, diskretno je izvukao komandantov poluautomatski pištolj i voki-toki. Lengdon je znao da treba da potraži pomoć, ali ovo nije bilo mesto da to uradi. Poslednji oltar nauke je zasad morao da ostane tajna. Mediji i vatrogasna služba koja sa upaljenim sirenama stiže na Pjaca Navona mu ne bi bila ni od kakve pomoći.

Lengdon se bez reči ismijao kroz vrata i provukao između novinara, koji su sada ulazili u crkvu u gomilama.

Prešao je Trg Barberini. Kada je zašao u senke, uključio je voki-toki. Pokušao je da pozove Vatikan, ali ga nije dobio. Ili je bio izvan dometa ili je odašiljač zahtevao nekakvu šifru. Lengdon je uzalud podešavao kompleksne dugmiće i brojčanike. Tada je shvatio da njegov plan neće uspeti. Osvrnuo se u potrazi za telefonskom govornicom.

Nijedne. Vatikanske linije su ionako zauzete.

Bio je sam.

Osećajući kako njegova prvobitna navala samopouzdanja splašnjava, Lengdon je na trenutak oklevao, procenjujući svoje žalosno stanje - pokriven koštanom prašinom, isečen, u delirijumu od iscrpljenosti i gladan.

Ponovo je pogledao crkvu. Iznad kupole se uzdizao dim, osvetljen svetlima medija i vatrogasnih vozila. Pitao se da li da se vrati po pomoć. Međutim, instinkt ga je upozorio da to ne čini. Ako nas hašašin

vidi da dolazimo...

Pomislio je na Vitoriju i znao da će ovo biti poslednja šansa da se suoči sa njenim tamničarem.

Pjaca Navona, pomislio je, znajući da može da stigne tamo na vreme da izvidi teren. Potražio je pogledom taksi, ali ulice su bile skoro puste. Izgledalo je kao da su i taksisti batalili posao i seli ispred televizora. Pjaca Navona je bio na samo milju odatle, ali Lengdon nije imao nameru da gubi dragoceno vreme idući peške. Još jednom je osmotrio crkvu, pitajući se da li bi mogao da pozajmi vozilo od nekoga.

Vatrogasni kamion? Novinarski kombi? Uozbilji se.

Osećajući kako vreme ističe, Lengdon donese odluku. Izvadiвши pištolj iz džepa, počinio je delo toliko strano njegovoj ličnosti da mu je palo na pamet daje opsednut. Istrčavajući pred usamljeni "sitroen" sedan koji je stajao na semaforu, Lengdon uperi oružje kroz vozačev otvoreni prozor. "Fuori!" povika.

Čovek je drhteći izašao.

Lengdon sede za volan i dade gas.

Ginter Glik je sedeo na klupi u ćeliji u prostorijama švajcarske garde. Molio se svakom bogu koga se mogao setiti. Molim te da ovo NE BUDE san.

Bila je to priča njegovog života. Priča svačijeg života. Svaki izveštač na svetu je sada želeo da bude na Glikovom mestu. Budan si, rekao je sebi. Postao si zvezda. Dan Reter sada plaće od muke.

Mekri je bila kraj njega, pomalo ošamućena. Glik je nije krivio. Pored ekskluzivnog prenosa komornikove izjave, ona i Glik su u svet poslali grozne slike kardinala i pape - taj jezik! - kao i živi snimak odbrojanja kanistera sa antimaterijom. Neverovatno!

Sve naravno na komornikov zahtev, tako da to nije mogao biti razlog što su Glik i Mekri sada zaključani u ćeliji švajcarske garde. Ono što se stražarima nije svidelo bio je Glikov smeli dodatak njihovoj reportaži. Glik je znao da razgovor o kojem je izvestio nije bio namenjen njegovim ušima, ali ovo je njegov trenutak. Još jedna Glikova vest!

“Samarićanin poslednjeg sata?” zastenja Mekri na klupi kraj njega, očigledno neimpresionirana.

Glik se nasmešio. “Briljantno, zar ne?”

“Briljantno glupo.”

Samo je ljubomorna, znao je Glik. Ubrzo nakon komornikovog govora, Glik se nekom slučajnošću ponovo našao na pravom mestu u pravo vreme. Načuo je Rošerova naređenja njegovim ljudima. Izgleda da je Rošer telefonom pričao sa misterioznom osobom za koju je tvrdio da poseduje ključne informacije u vezi sa postojećom krizom. Rošer je smatrao da im ovaj čovek može pomoći i savetovao je svoje vojnike da se pripreme za dolazak gosta.

Iako je informacija očigledno bila poverljiva, Glik je postupio poput svakog posvećenog izveštača - bez imalo časti. Pronašao je mračan kutak, naredio je Mekri da upali kameru i objavio je vest.

“Šokantni razvoj događaja u božijem gradu”, objavio je, žmirkajući da bi povećao napetost. Zatim je ispričao kako misteriozni gost dolazi u Vatikan da spase stvar. Samarićanin poslednjeg sata, nazvao ga je Glik - savršeno ime za čoveka bez lica koji se pojavljivao u poslednjem momentu da učini dobro delo. Ostale stanice su pokupile ovaj zvučan naziv i Glik je još jednom ovekovečen.

Ja sam neverovatan, pomisli. Piter Dženings upravo skače s mosta.

Naravno da se Glik nije zaustavio na tome. Kad je već privukao pažnju čitavog sveta, ubacio je i nekoliko svojih teorija zavere.

Neverovatno. Apsolutno neverovatno.

“Sjebao si nas”, rekla je Mekri. “Totalno si zeznuo stvar.”

“Kako to misliš? Bio sam odličan!”

A Mekri ga je gledala u neverici. “Bivši predsednik Džordž Buš? Iluminat?”

Glik se iskezio. Koliko očiglednije može biti? Džordž Buš je provereni mason 33. nivoa i bio je šef CIA-e kada je agencija prekinula istragu o iluminatima zbog nedostatka dokaza. I svi oni govori o “hiljadu tačaka svetlosti” i “Novom Svetskom Poretku”... Buš je očigledno iluminat.

“I ono o CERN-u?” nastavljala je Mekri. “Sutra ćeš pred svojim vratima zateći dugu kolonu advokata.”

“CERN? Ma daj! Toliko je očigledno! Razmisli o tome! Iluminati nestaju sa lica zemlje u 1950-tim, otprilike u isto vreme kada je osnovan CERN. CERN je luka za neke od najprosvećenijih ljudi na svetu. Tone privatnih finansijera. Onda naprave oružje koje može da uništi crkvu i ups!... izgube ga!”

“I ti onda kažeš svetu da je CERN novo sedište iluminata?”

“Očigledno da jeste! Bratstva ne nestaju tek tako. Iluminati su morali da odu negde. CERN im je savršeno mesto za skrivanje. Ne kažem da su svi u CERN-u iluminati. Verovatno je u pitanju nešto poput velike masonske lože, gde je većina ljudi nevino, ali gornji slojevi...”

“Je si li ikada čuo za klevetu, Glik? Odgovornost?”

“Jesi li ti ikada čula za pravo novinarstvo!”

“Novinarstvo? Izvlačio si gluposti niotkuda! Trebalo je da ugasm kameru! I kakvo je ono bilo sranje o CERN-ovom korporativnom logou? Satanistički simboli? Jesi li sišao s uma?”

Glik se nasmešio. Mekri je definitivno bila ljubomorna. CERN-ov logo je njegovo najveće otkriće. Još od komornikove izjave, sve stanice su pričale o CERN-u i antimateriji. Neke stanice su u pozadini prikazivale CERN-ov korporativni logo. Logo je izgledao prilično obično - dva preklapajuća kruga koja su predstavljala dva akceleratora čestica i pet tangenčnih linija - cevčica za ubrizgavanje čestica. Ceo svet je posmatrao ovaj logo, ali Glik, i sam pomalo simbolog, bio je prvi koji je u njemu video skrivene simbole iluminata.

“Ti nisi simbolog”, grdila ga je Mekri, “ti si samo izveštač kome se posrećilo. Trebalo je da ostaviš simbologiju onom tipu sa Harvarda.”

“Tip sa Harvarda to nije video”, reče Glik.

Illuminatska obeležja na ovom logou su tako očigledna! Likovao je u sebi. Iako je CERN imao mnogo akceleratora, na logou su bila prikazana samo dva. Dva je iluminatski broj za dualnost. Iako je većina akceleratora imala samo jednu cevčicu za ubrizgavanje, logo je prikazivao pet. Pet je broj iluminatskog petougla. Tada je došlo ono najvažnije - najbriljantnije otkriće od svih. Glik je ukazao na to da se na logou nalazila velika cifra “6” - koju su zajedno činili krug i jedna od linija - a kada bi se logo okrenuo, pojavila bi se još jedna šestica... pa još jedna. Na logou su se videle tri šestice! 666! Đavolov broj! Znak zveri!

Glik je bio genije. Mekri je izgledala kao da se sprema da ga udari.

Ljubomora će je proći, znao je Glik, a mozak mu je sada bio ispunjen novim idejama. Ako je sedište iluminata bilo u CERN-u, da li su tamo čuvali svoj legendarni iluminatski dijamant? Glik je čitao o njemu na internetu “besprekorni dijamant, stvoren od drevnih elemenata sa takvim savršenstvom, da bi svako ko ga vidi mogao samo da posmatra u čudu”. Glik se zapitao da li bi tajno skrovište iluminatskog dijamanta moglo biti još jedna misterija koju će resiti večeras.

Pjaca Navona. Fontana Četiri reke.

Noć u Rimu, poput noći u pustinji, može biti iznenađujuće sveža, čak i nakon toplog dana. Lengdon se sada skupio na obodu Pjaca Navona, stežući oko sebe svoj sako. Kakofonija medijskih izveštaja je odjekivala kroz grad, poput udaljene bele buke saobraćaja. Pogledao je na sat. Petnaest minuta.

Bio je zahvalan na ovim retkim trenucima odmora.

Trg je bio pust. Berninijeva veličanstvena fontana je šumela pred njim sa zastrašujućom magijom. Zapenjeni bazen je bio okružen natprirodnom izmaglicom, osvetljenom odozdo podvodnim svetlima. Lengdon je u vazduhu osetio prijatnu naelektrisanost.

Karakteristika fontane koja je najviše opčinjavala je bila njena visina. Centralno jezgro je samo dosezalo preko sedam metara - hrapava planina travertinskog mermera načičkanog pećinama i šuplinama iz kojih je klokotala voda. Sve prekriveno paganskim figurama. Na vrhu se uzdizao obelisk od četrnaest metara. Lengdon ga je ispratio pogledom. Na obelisku je stajao usamljeni golub, kao bleđa senka koja zaklanja nebo.

Krst, mislio je, još uvek zapanjen rasporedom oznaka po Rimu. Berninijeva fontana Četiri reke je predstavljala poslednji oltar nauke. Pre samo nekoliko sati, Lengdon je stajao u Panteonu, ubeđen da je Staza prosvetljenja prekinuta i da nikada neće stići ovako daleko. Bila je to glupa greška. U stvari, čitava staza je bila netaknuta. Zemlja, Vazduh, Vatra, Voda. I Lengdon ju je pratio... od početka do kraja.

Ne baš sasvim do kraja, podsetio je samog sebe. Staza je imala pet tačaka, ne četiri. Ova četvrta oznaka je na neki način pokazivala na konačnu destinaciju - drevnu jazbinu iluminata - Crkvu prosvetljenja. Lengdon se zapita da li skrovište još postoji. Pitao se da li je hašašin tamo odveo Vitoriju.

Lengdon je pogledom probadao figure na fontani, tragajući za bilo kakvim putokazom prema skrovištu. Nek te anđeli vode na poslu tom.

Međutim, skoro istog trenutka je došao do neprijatnog saznanja. Na fontani nije bilo baš nikakvih anđela. Sigurno nijednog kojeg bi Lengdon mogao da vidi sa mesta na kojem se nalazio... niti je nekog primetio ranije. Fontana Četiri reke je bila pagansko umetničko delo. Sve figure su bile profane - ljudi, životinje, pa čak i jedan armadiljo. Anđeo bi štrcao poput povređenog nožnog palca.

Jesam li na pogrešnom mestu? Setio se rasporeda obeliska u obliku krsta.

Stegao je pesnice. Fontana je bila savršena.

Bilo je tek 10:46 kada se crni kombi pojavio iz uličice na drugoj strani trga. Lengdon ga ne bi ni dvaput pogledao, da farovi kombija nisu bili ugašeni. Poput ajkule koja patrolira mesečinom osvetljenim zalivom, vozilo je kružilo ivicom trga.

Lengdon se sagnuo niže, skriven u senkama kraj ogromnog stepeništa koje je vodilo u crkvu sv. Agnes u agoniji. Provirio je prema trgu, dok mu je puls ubrzavao.

Pošto je načinio dva puna kruga, kombi je skrenuo prema Berninijevoj fontani. Prišao je bazenu, krećući se uz ivicu dok se nije postavio u istu ravan sa fontanom. Kada se parkirao, klizna vrata su mu bila na samo nekoliko centimetara iznad zapenušane vode.

Magla se uskovitlala.

Lengdona je obuzelo neprijatno predosećanje. Je li hašašin došao ranije? Je li došao kombijem? Lengdon je zamišljao da će ubica svoju poslednju žrtvu dopratiti peške preko trga, kao što je uradio na Trgu sv. Petra, predstavljajući laku metu. Ali ako je hašašin došao kombijem, pravila su se promenila.

Klizeća vrata kombija se iznenada otvoriše.

Na podu kombija je, zgrčen u agoniji, ležao goli čovek. Bio je umotan u metre teških lanaca. Borio se sa gvozdanim alkama, ali su lanci bili preteški.

Jedna od karika je bila zaglavljena u čovekova usta poput konjskih zvala, prigušujući njegove pozive u pomoć. Tek tada je Lengdon ugledao drugu figuru koja se kretala u tami iza zarobljenika, kao da

obavlja konačne pripreme.

Lengdon je znao da na raspolaganju ima samo sekunde.

Izvadivši pištolj, skinuo je svoj sako i spustio ga na zemlju. Nije želeo dodatno opterećenje sakoom od tvida, niti je imao nameru da nosi Galilejev Diagramma igde u blizini vode. Dokument će ostaviti na bezbednom i suvom.

Lengdon odbaulja u noć. Kružeci ivicom fontane, približio se tačno naspram kombija. Masivni centralni deo fontane mu je zaklanjao pogled. Uspravio se i potrčao pravo prema bazenu. Nadao se da je grmljavina vode prigušila njegove korake. Posegao je prema fontani, popeo se preko ivice i spustio u uspenušani bazen.

Voda hladna kao led dopirala mu je do struka. Lengdon je škrgutao zubima i napredovao kroz vodu. Dno je bilo klizavo, dvostruko opasno zbog gomile novčića ubačenih za sreću. Lengdon oseti da će mu biti potrebna sva sreća koju su prizivali. Okružen izmaglicom, pitao se da li mu pištolj u ruci drhti usled hladnoće ili straha.

Stigao je do središnjeg dela fontane i skrenuo ulevo. Spustio se niže, držeći se zaklona mermernih figura. Krijući se iza ogromnog isklesanog obličja konja, Lengdon izviri. Kombi je bio udaljen samo pet metara. Hašašin je čučao na podu kombija, ruku položenih na kardinalovo lancima obmotano telo, spremajući se da ga kroz otvorena vrata ubaci u fontanu.

Do struka u vodi, Lengdon podiže pištolj i iskorači iz izmaglice, osećajući se poput nekakvog vodenog kauboja koji zauzima svoje poslednje uporište. "Ne mrdaj!" Glas mu je bio smireniji od pištolja.

Hašašin podiže pogled. Za trenutak je delovao zbunjeno, kao da je ugledao duha. Onda su mu se usne raširile u zao osmeh. Podigao je ruke, predajući se. "Evo nas opet."

"Izađi iz kombija."

"Izgledaš mokro."

"Poranio si."

“Žurim da se vratim svojoj nagradi.”

Lengdon je nanišanio. “Neću oklevati da pucam.”

“Već si oklevao.”

Lengdon oseti kako mu se prst steže oko obarača. Kardinal je ležao nepokretan. Delovao je iscrpljeno, na samrti. “Odveži ga!”

“Zaboravi na njega. Došao si zbog žene. Ne pretvaraj se da je drugačije.”

Lengdon se borio sa željom da odmah završi stvar. “Gde je ona?”

“Na bezbednom. Iščekuje moj povratak.”

Živa je. Lengdon oseti tračak nade. “U Crkvi prosvetljenja?”

Ubica se nasmeši. “Nikada je nećeš pronaći.”

Lengdon nije mogao da poveruje. Jazbina još uvek postoji. Uperio je pištolj. “Gde?”

“Lokacija je ostala skrivena vekovima. Čak je i meni tek nedavno otkrivena. Radije ću umreti nego da izdam poverenje.”

“Pronaći ću je i bez tebe.”

“Arogantna pomisao.”

Lengdon pokaza prema fontani. “Stigao sam dovde.”

“Kao i mnogi. Poslednji korak je najteži.”

Lengdon je prišao bliže, oprezno napipavajući nogama pod vodom. Hašašin je delovao izuzetno smireno, čučeci u kombiju sa rukama iznad glave.

Lengdon je uperio pištolj u njegove grudi, pitajući se da li bi trebalo da ga jednostavno ubije i završi sa ovim. Ne. On zna gde je Vitorija. On zna gde je antimaterija. Potrebne su mi informacije!

Hašašin je posmatrao iz tame kombija i nije mogao a da ne oseti zainteresovano sažaljenje. Amerikanac je hrabar, to je već dokazao. Ali je takođe neobučen. I to je već dokazao. Hrabrost bez stručnosti je ravna samoubistvu.

Postojala su pravila preživljavanja. Drevna pravila. I Amerikanac ih je kršio sva.

Imao si prednost - elemenat iznenađenja. Prokockao si je.

Amerikanac je neodlučan... najverovatnije se nadao podršci... ili možda da ću istrljati ključnu informaciju. Nikad ne ispituj plen pre nego što si ga onespособio. Neprijatelj sateran u ugaio je smrtonosan neprijatelj.

Amerikanac je ponovo govorio. Ispitujući. Manevrišući.

Ubica se skoro nasmejao naglas. Ovo nije jedan od vaših holivudskih filmova... ovde neće biti dugih rasprava pred nišanom pre konačnog obračuna.

Ovo je kraj. Sada.

Ne skidajući pogled, ubica je pomerao ruke po plafonu kombija dok nije našao ono što je tražio. Stegao ga je zureći pravo ispred sebe.

Onda je odigrao svoj potez.

Pokret je bio potpuno neočekivan. Na trenutak, Lengdon pomisli da su zakoni fizike prestali da postoje. Ubica kao da je lebdeo u vazduhu dok je odapinjao noge prema napred, zabijajući čizme u kardinalov bok i izbacujući lancima obmotano telo kroz vrata. Kardinal bućnu u vodu, podižući zavesu od kapljica.

Dok mu je voda prskala po licu, Lengdon sa zakašnjenjem shvati šta se desilo. Ubica je zgrabio jednu od kliznih šipki kombija i upotrebio je da se zaniže prema napred. Hašašin je sada leteo prema njemu kroz pljusak sa nogama napred.

Lengdon povuče obarač i prigušivač pljucnu. Metak je prošao kroz palac u hašašinovoj levoj čizmi. Istog trenutka, Lengdon oseti kako ga hašašinski donovi udaraju u grudi, snažno ga odbacujući.

Dva čoveka su tresnula dole u pljusk u krvi i vode.

Dok je ledena tečnost grčila Lengdonovo telo, prvo pomisli na bol. Zatim je proradio instinkt preživljavanja. Shvatio je da više ne drži oružje. Izbijeno mu je iz ruke. Zaronivši duboko, počeo je da pipa po ljigavom dnu. Prsti su mu stegli metal. Gomilu novčića. Ispustio ih je.

Otvarajući oči, Lengdon se osvrnu po blistavom bazenu. Voda je brbotala oko njega poput ledenog džakuzija.

Uprkos instinktu da udahne, strah ga je zadržao na dnu. Uvek u pokretu. Nije znao odakle će doći sledeći napad. Morao je da pronađe pištolj! Ruke su mu očajnički pipale po dnu.

U prednosti si, reče sebi. U svom si elementu. Čak i u natopljenom džemperu, Lengdon je bio agilan plivač. Voda je tvoj element.

Kada su mu prsti po drugi put napipali metal, bio je siguran da mu se sreća izmenila. Predmet u njegovoj ruci nisu bili novčići. Stisnuo ga je i pokušao da ga privuče k sebi, ali sam je poleteo kroz vodu. Predmet je bio fiksiran.

I pre nego što je stigao do kardinalovog uvijajućeg tela, Lengdon shvati da je stezao deo metalnog lanca koji je vukao čoveka nadole. Na trenutak je lebdeo, paralisan prizorom užasnutoг lica koje ga je posmatralo sa dna fontane.

Prenut poslednjim znacima života u čovekovim očima, Lengdon posegnu prema dole i zgrabi lance, pokušavajući da ga povuče prema površini. Telo se polako podiglo... poput sidra. Lengdon je povukao jače. Kada je kardinalova glava izronila na površinu, starac nekoliko puta udahnu vazduh, šištavo i očajnički. Tada mu se telo divlje prevrnulo i Lengdon je ispustio klizave lance. Bađija je ponovo potonuo poput kamena i nestao pod penušavom vodom.

Lengdon zaroni, očiju otvorenih u tečnom polumraku. Pronašao je kardinala. Kada ga je ovoga puta zgrabio, lanci na kardinalovim grudima su se pomerili... razdvajajući se da otkriju sledeću grozotu... reč utisnuta u sprženo meso.

U sledećem trenutku, pred njim su se pojavile dve čizme. Iz jedne od njih je kuljala krv.

Kao igrač podvodnog poloa, Robert Lengdon je učestvovao u popriličnom broju podvodnih bitaka. Takmičarsko divljaštvo koje je besnelo ispod površine bazena za polo, daleko od očiju sudija, moglo se meriti i sa najprljavijim rvačkim mečom. Lengdon je bio udaran, greban, držan, pa čak i jednom ujedeno od strane frustriranog odbrambenog igrača kojem je nekoliko puta pobegao.

Ipak, dok se sada koprcao u hladnoj vodi Berninijeve fontane, Lengdon je znao da je daleko od harvardskog bazena. Nije se borio za pobedu, već za život. Sukobili su se po drugi put. Bez sudija. Bez revanša. Ruke koje su gurale njegovo lice prema dnu bazena upirale su snagom koja nije ostavljala sumnje da im je namera bila da ubiju.

Lengdon se instinktivno zavrte kao torpedo. Izvuci se iz stiska! Ali su ga ruke povukle nazad, dok je njegov napadač koristio prednost koju nijedan odbrambeni igrač poloa nije imao - obe noge na čvrstoj podlozi. Lengdon se skupio, pokušavajući da podvuče noge ispod sebe. Hašašin kao da je štedeo jednu ruku...ali, bez obzira na to, stisak mu je bio čvrst.

Tada Lengdon shvati da neće uspeti da izroni. Uradio je jedinu stvar koje se mogao setiti. Prestao je da pokušava. Ako ne možeš na sever, idi na istok.

Sakupljajući poslednju trunku snage, opružio je noge i privukao ruke u neobičnom leptir zamahu. Telo mu je poletelo prema napred.

Iznenadna promena pravca zateče hašašina nespremno. Lengdonova bočna kretnja je u stranu povukla ruke njegovog protivnika, ugrožavajući mu ravnotežu. Čovekov stisak je popustio i Lengdon se ponovo odbacio.

Osećaj je ličio na pucanje užeta. Iznenada je bio slobodan. Ispuštajući ustajali vazduh iz pluća, Lengdon zamaha prema površini. Uspeo je samo jednom da udahne.

Hašašin se ponovo našao na njemu sa smrskavajućom snagom, sa dlanovima na njegovim ramenima, pritiskajući ga svom težinom.

Lengdon pokuša da podvuče noge ispod sebe, ali hašašinoва noga polete, koseći ga dole.

Ponovo je potonuo.

Lengdonovi mišići su goreli dok se koprcalo pod vodom. Ovoga puta, njegovi manevri su bili uzaludni. Kroz uzburkanu vodu je pregledao dno u potrazi za pištoljem. Sve je bilo mutno. Mehurići su ovde bili gušći. Zaslepljujuće svetio mu je blesnulo u lice kada ga je ubica gurnuo dublje, prema podvodnim reflektorima pričvršćenim za dno fontane. Lengdon pruži ruku i uhvati se za svetio. Bilo je vrelo. Pokušao je da se izvuče u slobodu, ali naprava je bila postavljena na šarkama i okrenula mu se u ruci. Istog trenutka je izgubio uporište.

Hašašin ga je gurnuo još dublje.

Tada ga je Lengdon ugledao. Štrčao je među novčićima tačno ispred njegovog lica. Uski metalni cilindar. Prigušivač Olivetijevog pištolja! Lengdon posegnu prema njemu, ali kada su mu se prsti obmotali oko cilindra, nije osetio metal već plastiku. Kada ga je povukao, prema njemu poput zmiје zavijuga elastično gumeno crevo. Bilo je dugačko oko pola metra i iz jednog kraja je ispuštalo mlaz mehurića. Nije pronašao pištolj. Bila je to jedna od brojnih bezopasnih spumanti fontane - naprava koje su stvarale mehuriće.

Samo par metara odatle, kardinal Bađija je osećao kako mu se duša bori da napusti telo. Iako se čitavog života spremao za ovaj trenutak, nikada nije pomišljao da će se desiti ovako. Njegova fizička ljuštura je bila u agoniji... spržena, izudarana, i držana pod vodom nepomičnim teretom. Podsetio je sebe da ova patnja nije ništa spram onoga što je Isus doživeo.

Umro je zbog mojih grehova...Bađija je u blizini čuo zvuke borbe koja je besnela. Nije mogao da izdrži pomisao na to. Njegov tamničar se spremao da ugasi još jedan život... život čoveka toplih očiju, čoveka koji je pokušao da mu pomogne.

Dok se bol pojačavao, Bađija je ležao na leđima i zurio kroz vodu prema crnom nebu iznad sebe. Na trenutak je pomislio da je video zvezde.

Bilo je vreme.

Oslobađajući se straha i sumnji, Bađija otvori usta i ispusti ono za šta je znao da mu je poslednji dah. Posmatrao je svoju dušu kako se uzdiže prema nebesima u eksploziji providnih mehurića. Zatim refleksno udahnu.

Voda pokulja u njega poput ledenih noževa. Bol je trajao samo nekoliko sekundi.

Zatim... mir.

Hašašin je ignorisao vrelinu u svom stopalu i usredsredio se na davljenje Amerikanca, koga je sada prignječio pod uskomešanom vodom. Dovrši to skroz. Pojačao je stisak, znajući da ovoga puta Robert Lengdon neće preživeti.

Kao što je i predvideo, otimanje njegove žrtve je postajalo sve slabije i slabije. Iznenada se Lengdonovo telo ukočilo. Počeo je divlje da se trese.

Da, razmišljao je hašašin. Drhtanje. Kada voda prvi put prodre u pluća.

Znao je da će drhtanje potrajati oko pet sekundi.

Trajalo je šest.

Tada se njegova žrtva umirila, upravo kao što je hašašin i očekivao. Robert Lengdon je omlitaveo, poput velikog izduvanog balona. Bilo je gotovo.

Hašašin ga je držao na dnu još trideset sekundi da bi voda potpuno natopila plućno tkivo. Postepeno je osetio kako Lengdonovo telo samo od sebe tone ka dnu. Konačno je pustio. Mediji će pronaći dvostruko iznenađenje u fontani Četiri reke.

"Tabban!" opsova hašašin, izlazeći iz fontane i proveravajući svoj krvavi palac. Vrh čizme je bio smrvljen i prednji deo palca otfikaren. Ljut zbog sopstvene nebrižljivosti, otkinuo je komad nogavice i nabio tkaninu u rupu na cipeli. Bol mu je sevnuo kroz nogu. "Ibn al-kalb!" Stegao je pesnice i nabio tkaninu dublje. Krvarenje je oslabilo do curkanja.

Skrećući misli sa bola na zadovoljstvo, hašašin je ušao u kombi.

Njegov posao u Rimu je bio završen. Tačno je znao šta će ublažiti ovu neprijatnost.

Vitorija Vetra je bila vezana i spremna. Iako smrznut i mokar, hašašin oseti da se uzbudio. Zaslužio sam svoju nagradu.

Na drugom kraju grada, Vitorija se probudila u bolu. Ležala je na leđima. Svi mišići su joj bili teški kao kamen. Zategnuti. Krti. Ruke su je bolele. Kada je pokušala da se pomeri, osetila je grčeve u ramenima. Bio joj je potreban trenutak da shvati kako su joj ruke vezane iza leđa. Njena prva reakcija je bila zbunjenost. Da li sanjam? Ali kada je pokušala da podigne glavu, bol u dnu lobanje joj je saopštio da je budna.

Osvrnula se oko sebe, dok se zbunjenost pretvarala u strah. Nalazila se u jednostavnoj, kamenoj sobi - velikoj i lepo nameštenoj, osvetljenoj bakljama. Neka vrsta sobe za sastanke. Nedaleko od nje su stajale starinske klupe, poredane ukrug.

Vitorija oseti dašak hladnog vetra na svojoj koži. U blizini su bila otvorena dvostruka vrata i iza njih balkon. Mogla se zakleti da je kroz otvore u balustradama videla Vatikan.

Robert Lengdon je ležao na postelji od novčića na dnu fontane Četiri reke. Usta su mu još uvek bila priljubljena na plastično crevo. Vazduh koji je upumpavan kroz spumanti crevo da bi zapenio fontanu je bio zagađen isparenjima iz pumpe i grlo mu je gorelo. Ipak, nije se bunio. Bio je živ.

Nije bio siguran koliko će verna biti njegova imitacija davljenika, ali s obzirom da je pola života proveo u vodi, Lengdon je čuo opise. Izveo je to najbolje što je mogao. Pred kraj je čak izduvao sav vazduh iz svojih pluća i prestao da diše da bi mišićna masa odvušla njegovo telo na dno.

Na svu sreću, hašašin je naseo i pustio ga.

Lengdon je čekao na dnu fontane što je duže mogao. Uskoro će početi da se guši. Pitao se da li je hašašin još uvek tu. Uvlačeći jetki vazduh iz cevi, Lengdon se pustio i otplivao preko dna fontane dok nije napipao glatku površinu centralnog dela. Tiho ju je pratio prema gore, izranjajući daleko od pogleda u senkama ispod ogromnih mermernih figura.

Kombi je otišao.

To je sve što je Lengdonu bilo potrebno da zna. Uvlačeći u pluća čist vazduh, oteturao se prema mestu na kojem je potonuo kardinal Bađija. Lengdon je znao da je ovaj sada bez svesti i da su šanse za oživljavanje slabe, ali je morao da pokuša. Kada je pronašao telo, ukopao je oba stopala, posegao nadole i zgrabio lance obmotane oko kardinala. Zatim je povukao. Kada je kardinal izronio na površinu, Lengdon je video da su mu oči izvrnute i iskolačene. To nije bio dobar znak. Ni daha ni pulsa.

Znajući da mu neće uspeti da prebaci telo preko ivice fontane, Lengdon ga odvuče kroz vodu u šupljinu ispod centralnog uzvišenja od mermera. Ovde je voda bila plića a dno iskošeno. Odvukao je golo telo uz kosinu što je više mogao. To nije bilo daleko.

Zatim je prionuo na posao. Pritiskajući kardinalove lancima

vezane grudi, Lengdon je ispumpao vodu iz njegovih pluća. Tada započe veštačko disanje. Brojeći pažljivo. Oprezno. Opirući se instinktu da duva prejako ili prebrzo.

Tri minuta je Lengdon pokušavao da oživi starca. Nakon pet minuta, znao je da je gotovo. Il preferito. Čovek koji je trebalo da bude papa. Ležao je mrtav pred njim.

Čak i sada, ispružen u senkama na polupotopljenoj ivici, kardinal Bađija je nekako uspevaio da zadrži izgled tihog dostojanstva. Voda se meko talasala na njegovim grudima, delujući skoro pokajnički... kao da traži oprostaj što je ubila... kao da pokušava da očisti sprženu ranu koja je nosila njeno ime.

Lengdon je nežno prešao rukom preko kardinalovog lica i zatvorio njegove prevrnute oči. Dok je to radio, osetio je drhtaj suza koje su se gomilale u njemu. To ga je trglo. Tada, po prvi put posle dugo vremena, Lengdon zaplaka.

Izmaglica od iscrpljenosti i emocija se polako podizala dok se Lengdon udaljavao od mrtvog kardinala, nazad u dublju vodu. Izmoren i usamljen, napola je očekivao da će se srušiti u fontanu. Ali umesto toga je osetio kako u njemu raste novi poriv. Neodoljiv. Frenetičan. Osetio je kako mu se mišići zatežu sa neočekivanom čvrstinom.

Njegov um je, kao da pokušava da ignoriše bol u srcu, gurnuo prošlost u stranu i usredsredio se na jedini, očajnički zadatak koji je ležao pred njim.

Pronađi skrovište iluminata. Pomozi Vitoriji.

Okrećući se prema glomaznom središtu Berninijeve fontane, Lengdon je prikupio svu nadu i upustio se u potragu za konačnom iluminatskom oznakom. Znao je da je negde u ovoj kvrgavoj gomili figura trag koji je pokazivao ka jazbini. Dok je Lengdon ispitivao fontanu, njegova nada je brzo nestajala. Reči poeme su podrugljivo grgotale sa svih strana. Nek te anđeli vode na poslu tom. Zurio je u isklesane oblike pred sobom. Fontana je paganska!

Nema nikakvih prokletih anđela!

Kada je Lengdon završio svoju besplodnu pretragu figura, pogled mu se instinktivno uspeo uz kameni stub iznad. Četiri oznake, pomislio je, raspoređene po Rimu u obliku džinovskog krsta.

Gledajući u hijerogliffe koji su prekrivali obelisk, zapitao se da li je možda trag skriven među egipatskim simbolima. Odmah je odbacio tu ideju.

Ipak, odvažio se Lengdon, možda je Bernini urezao neki novi simbol? Koji bi prošao neopaženo među svim drugim hijeroglifima?

Osećajući treptaj nade, Lengdon je još jednom obišao fontanu i proučio sve četiri stranice obeliska. Bilo mu je potrebno dva minuta, i kada je stigao do kraja poslednje stranice, sve nade su mu potonule. Ništa među hijeroglifima nije ličilo na bilo kakav dodatak. Sasvim sigurno ne na anđele.

Pogledao je na sat. Bilo je tačno jedanaest. Nije mogao da odredi da li vreme leti ili se vuče. Slike Vitorije i hašašina su se sablasno kovitlale dok se teturao oko fontane, a frustracija mu je rasla sa svakim novim besplodnim obilaskom. Izudaran i iscrpljen, bio je na ivici kolapsa. Zabacio je glavu, sa željom da urlikne u noć.

Krik mu se zaglavio u grlu.

Lengdon je gledao pravo prema vrhu obeliska. Predmet na samom vrhu je video već ranije i odlučio da ga ignoriše. Međutim, sada mu je privukao pažnju. To nije bio anđeo. Daleko od toga. U stvari, nije ga čak ni smatrao delom Berninijeve fontane. Mislio je da je u pitanju živo biće, još jedan od gradskih svaštoždera.

Golub.

Lengdon je žmirkao prema predmetu pošto mu je smetala blistava izmaglica. Bio je to golub, zar ne? Naspram zvezda je jasno mogao da vidi siluetu glave i kljuna. A ipak, ptica se nije ni pomerila od njegovog dolaska, čak ni tokom bitke u podnožju. Ptica je bila u istom položaju i kada je Lengdon stigao na trg. Sedela je na vrhu obeliska, mirno gledajući prema zapadu.

Na trenutak ju je posmatrao, a onda zaronio ruku u fontanu i zgrabio punu šaku novčića. Bacio je novčiće uvis. Zazveketali su po gornjem delu granitnog obeliska. Ptica se nije ni pomerila. Pokušao je ponovo. Ovoga puta, jedan od novčića je pogodio metu. Tihi zvuk udara metala o metal odjeknu trgom.

Prokleti golub je od bronzе.

Tražiš anđela, a ne goluba, podsetio ga je glas. Ali bilo je prekasno. Lengdon je povezao stvari. Shvatio je da ptica nije običan golub.

Bio je to beli golub.

Jedva svestan onoga što radi, Lengdon se probio kroz vodu do središta fontane i počeo da se penje uz planinu od travertina, sve više i više, hvatajući se za ogromne ruke i glave. Na pola puta do osnove obeliska, izronio je iz izmaglice i mogao je jasnije da vidi glavu ptice.

Nema sumnje. U pitanju je bio beli golub. Varljiva tamna boja ptice je bila posledica zagađenog vazduha Rima koji je obojio bronzу. Tada

je shvatio njegovo značenje. Ranije u toku dana je video par belih golubova u Panteonu. Par nije imao nikakvo značenje. Međutim, ovaj beli golub je stajao sam.

Usamljeni beli golub je poganski simbol anđela mira.

Istina je skoro nosila Lengdona ostatak puta uz obelisk. Bernini je izabrao paganski simbol za anđela da bi ga mogao prikriti na paganskoj fontani.

Nek te anđeli vode na poslu tom. Beli golub je anđeo! Lengdon se nije mogao setiti uzvišenijeg mesta za poslednju iluminatsku oznaku od vrha ovog obeliska.

Ptica je okrenuta prema zapadu. Lengdon pokuša da prati njen pogled, ali se ništa nije videlo od zgrada. Popeo se više. Iz sećanja mu je sasvim neočekivano izronio citat sv. Gregorija od Niše. Kada duša biva prosvetljena... ona uzima prelepo obličje belog goluba.

Lengdon se uspinjao sve više. Prema golubu. Sada je skoro leteo. Stigao je do platforme sa koje se uzdizao obelisk i nije mogao dalje. Ali kada se osvrnuo oko sebe, znao je da to nije ni bilo potrebno. Pred njim se pružao čitav Rim. Neverovatan pogled.

Sa leve strane, haotična svetla televizijskih ekipa su okruživala Trg sv. Petra. Sa njegove desne strane, zadimljena kupola Santa Marija dela Vitorija.

Pred njim, u daljini, Pjaca del Popolo. Ispod njega, četvrta i konačna tačka.

Džinovski krst od obeliskova.

Lengdon drhteći pogleda belog goluba iznad svoje glave. Okrenuo se u odgovarajućem pravcu prema horizontu.

Istog trenutka ga je video.

Tako očigledno. Tako jasno. Tako đavolski jednostavno.

Posmatrajući ga, Lengdon nije mogao da poveruje da je jazbina iluminata ostala skrivena tolike godine. Čitav grad kao da je bledeo dok je posmatrao monstruoznu kamenu građevinu na drugoj strani reke. Zgrada nije bila ništa manje poznata od ma koje druge u Rimu. Stajala

je na obali reke Tibar, dijagonalno od Vatikana. Geometrija zgrade je bila upečatljiva - kružni zamak, okružen četvrtastom tvrđavom, a zatim, pred zidinama, okružujući čitavu strukturu, park u obliku petougla.

Drevne kamene zidine bile su dramatično osvetljene reflektorima. Visoko na vrhu zamka je stajao mamutski bronzani anđeo. Anđeo je upirao svojim mačem tačno prema središtu zamka. A kao da to nije bilo dovoljno, direktno prema glavnom ulazu zamka je vodio poznati Most Anđela... grandiozni prilaz ukrašen sa dvanaest anđela koje je isklesao niko drugi do Bernini lično.

U konačnom otkrovenju koje je oduzimalo dah, Lengdon je shvatio da je Berninijev preko grada ucrtan krst od obeliskova obeležavao tvrđavu na savršeno iluminatski način; centralna linija krsta je prolazila tačno sredinom mosta koji je vodio u zamak, deleći ga na jednake polovine.

Pokupio je svoj sako od tvida, držeći ga podalje od svog mokrog tela. Zatim je uskočio u ukradeni sedan i natopljenom cipelom pritisnuo papučicu, jureći u noć.

Bilo je 11:07. Lengdonov auto je leteo kroz rimsku noć. Žureći niz Lungotevere Tor Di Nona, paralelno sa rekom, mogao je da vidi kako se njegov cilj izdiže zdesna poput planine.

Castel Sant Angelo. Zamak anđela.

Skretanje za uski Most Anđela - Ponte Sant Angelo - pojavilo se iznenada, bez upozorenja. Lengdon je nagazio na kočnicu i zavijugao po putu.

Skrenuo je na vreme, ali je most bio blokiran. Klizao se par metara, da bi se sudario sa nizom niskih betonskih stubova koji su mu preprečili put. Lengdon je poleteo napred, dok se motor gasio, kašljući i podrhtavajući. Zaboravio je da je Most Anđela proglašen pešačkom zonom da bi bio sačuvan.

Lengdon se drhteći izvukao iz zgužvanog auta, poželevši da je izabrao neki drugi put. Bio je moker i bilo mu je hladno. Navukao je sako preko vlažne košulje, zahvalan na duploj postavi.

Stranica Dijagrama će ostati suva. Na drugoj strani mosta, kamena tvrđava se uzdizala pred njim poput planine. Bolan i usamljen, Lengdon se dao u trk.

Pored njega je sa obe strane proletela povorka Berninijevih anđela, poput špalira straže. Nek te anđeli vode na poslu tom. Zamak kao da je rastao dok mu se približavao, nesavladivi vrh, još veličanstveniji od Sv. Petra. Trčao je prema bastionu s poslednjim rezervama snage, zureći uvis prema kružnom središtu citadele koje se uzdizalo prema džinovskom anđelu s mačem.

Zamak je delovao pusto.

Lengdon je znao da je tokom vekova Vatikan koristio ovu zgradu kao grobnicu, tvrđavu, skrovište papa, zatvor za neprijatelje crkve i muzej. Izgleda da je zamak gostio i druge stanare - iluminate. Imalo je to nekakvog jezivog smisla. Iako je zamak bio u vlasništvu Vatikana, koristio se tek sporadično, a Bernini je na njemu tokom godina obavljao brojne opravke. Zgradu je bio glas da je ispresecana tajnim

ulazima, hodnicima i skrivenim odajama. Lengdon nije sumnjao da su anđeo i petougaoni park koji ga je okruživao takođe Berninijevo delo.

Stižući do mastodontskih dvostrukih vrata zamka, Lengdon ih je snažno gurnuo. Nije ga čudilo što se nisu ni pomerila. U visini očiju su bila dva gvozdена zvekira. Nije se mučio s njima. Odmaknuo se i pogledom prešao preko ogromnog spoljnog zida. Ovi bedemi su odbili armije Berbera, pagana i Maora. Nekako mu se činilo da su mu šanse da provali unutra veoma slabe.

Vitorija, pomisli Lengdon. Jesi li unutra?

Potrčao je duž spoljnog zida. Mora postojati još jedan ulaz!

Obilazeći drugi bedem prema zapadu, Lengdon je bez daha stigao do malog parkinga kraj Lungotevere Anđela. Na ovom zidu je otkrio drugi ulaz u zamak, prolaz sa mostićem koji je bio podignut, a kapija zatvorena. Lengdon ponovo podiže pogled.

Jedina svetla u zamku su bili reflektori koji su osvetljavali fasadu. Svi malecni prozori su bili zamračeni. Pogled mu se uspeo više. Blizu samog vrha glavnog tornja, trideset metara iznad njega, usamljeni balkon je štrčao tačno ispod anđelovog mača. Mermerna ograda je blago treptala, kao da je soba iza nje osvetljena svetlošću baklji.

Lengdon je oklevao, iznenada počinjući da drhti u vlažnoj odeći. Senka? Čekao je, naprežući vid. Tada ju je ponovo ugledao. Kičmom su mu prošli trnci. Neko je tamo gore!

“Vitorija!” pozvao je, ne mogavši da se suzdrži, ali njegov glas je progutalo razbesnelo hućanje Tibra. Osvrnuo se oko sebe, pitajući se gde je dođavola švajcarska garda. Jesu li uopšte čuli njegovu poruku?

Na drugoj strani parkinga je stajao ogroman televizijski kombi. Lengdon potrča prema njemu. U kabini je sedeo trbušast čovek sa slušalicama koji se igrao komandama. Lengdon je zalupao po vratima kombija. Čovek se trgao, ugledao njegovu mokru odeću i skinuo slušalice.

“U čemu je problem, drugar?” Imao je australijski akcenat.

“Potreban mi je tvoj telefon.” Lengdon je bio izbezumljen.

Čovek je slegao ramenima. "Nema signala. Pokušavam čitave noći. Veze su zagušene."

Lengdon opsova naglas. "Jesi li video da neko ulazi unutra?" Pokazao je na pokretni most.

"U stvari, jesam. Crni kombi ulazi i izlazi čitavo večē."

Lengdon oseti kako mu cigla pritiska stomak.

"Srećno kopile", reče Australijanac, posmatrajući toranj, a zatim se mršteći na zaklonjeni pogled na Vatikan. "Kladim se da je pogled odgore savršen. Nisam mogao da se probijem kroz gužvu do Sv. Petra, pa snimam odavde."

Lengdon ga nije slušao. Tragao je za rešenjem.

"Šta ti kažeš?" reče Australijanac. "Je l' ovaj samarićanin poslednjeg sata stvaran?"

Lengdon se okrenu. "Šta?"

"Nisi čuo? Kapetan švajcarske garde je primio poziv od nekoga ko tvrdi da ima prvorazredne informacije. Tip upravo doleće. Samo znam da, ako on izvadi stvar... ostaćemo bez vesti!" Čovek se nasmejao.

Ovo je zbunilo Lengdona. Dobri samarićanin koji doleće u pomoć? Da li ta osoba zna gde je antimaterija? Zašto onda nije to jednostavno rekao švajcarskoj gardi? Zašto dolazi lično? Nešto nije bilo u redu, ali Lengdon nije imao vremena da otkrije šta.

"Hej", reče Australijanac, pažljivije zagledajući Lengdona. "Zar nisi ti onaj lik koji je bio na televiziji? Koji je pokušavao da spase onog kardinala na Trgu sv. Petra?"

Lengdon mu nije odgovorio. Pogled mu se iznenada zaustavio na napravi prikačenoj za krov kombija - satelitskoj anteni na pokretnom postolju.

Ponovo je pogledao zamak. Spoljni bedem je bio visok petnaest metara. Unutrašnja tvrđava se uzdizala još više. Višeslojna odbrana. Vrh je odavde delovao nedostižno visoko, ali možda ako bi uspeo da pređe preko prvog zida... Lengdon se okrenu prema izveštaču i pokaza ka satelitskoj dizalici.

“Koliko visoko to može da se podigne?”

“A?” Čovek je delovao zbunjeno. “Petnaest metara. Zašto?”

“Pomeri kombi. Parkiraj se kraj zida. Potrebna mi je pomoć.”

“O čemu pričaš?”

Lengdon mu objasni.

Australijanac izbeči oči. “Jesi li ti normalan? To je teleskopska dizalica od dve stotine hiljada dolara. A ne merdevine!”

“Hoćeš vest? Imam informacije koje će ti ulepšati dan.” Lengdon je bio očajan. “Informacije vredne dvesta soma?”

Lengdon mu je rekao šta će mu otkriti u zamenu za uslugu.

Devedeset sekundi kasnije, Robert Lengdon je stezao vrh satelitske dizalice, ljuljajući se na povetarcu petnaest metara iznad zemlje. Naginjući se napred, zgrabio je vrh prvog bedema, popeo se na zid i prebacio preko.

“Sada održi svoj deo pogodbe!” doviknu mu Australijanac. “Gde je?”

Lengdon oseti grižu savesti što otkriva ovu informaciju, ali dogovor je bio dogovor. Osim toga, hašašin će ionako pozvati novinare. “Pjaca Navona”, povika Lengdon. “On je u fontani.”

Australijanac spusti satelitsku antenu i odjuri za pričom karijere.

U kamenoj odaji visoko iznad grada, hašašin je skinuo svoje natopljene čizme i zavio ranjeni palac. Bolelo je, ali ne toliko da ne bi mogao da uživa.

Okrenuo se prema svojoj nagradi.

Ležala je poleduške na prostom divanu u uglu sobe, vezanih ruku i usta. Hašašin je krenuo prema njoj. Bila je budna. To ga je obradovalo. Na svoje iznenađenje, u njenim očima nije video strah već vatru.

Strah će doći.

Robert Lengdon je trčao duž spoljnih zidina zamka, zahvalan na sjaju reflektora. Dok je obilazio zid, dvorište pred njim mu je ličilo na muzej drevnih tehnika ratovanja - katapult, hrpe mermernih đuladi i arsenal zastrašujućih naprava. Delovi zamka su tokom dana bili otvoreni za turiste i dvorište je delimično restaurirano.

Lengdonov pogled prelete preko dvorišta do centralne tvrđave. Kružna citadela se uzdizala 35 metara do bronzanog anđela. Balkon na vrhu je još uvek bio osvetljen iznutra. Želeo je da poviče ali je znao da ne sme. Moraće da pronađe način da uđe unutra.

Pogledao je na sat. 11:12.

Lengdon je sišao u dvorište niz kamenu rampu koja je pratila unutrašnju stranu zida. Kada je bio na tlu, protrčao je kroz senke oko tvrđave u smeru kazaljke na satu. Sva tri stepeništa pored kojih je prošao su bila zazidana.

Kako je hašašin ušao? Lengdon je produžio dalje. Prošao je kroz dva nova ulaza koja su imala katance sa spoljne strane. Nije ovuda. Nastavio je da trči.

Obišao je skoro čitavu zgradu pre nego stoje ugledao šljunčani put koji je presecao dvorište. Na jednom kraju, na spoljnom zidu zamka, video je kapiju pokretnog mosta koji je vodio napolje. Na drugom kraju, put je nestajao u tvrđavi. Staza se gubila u nekoj vrsti tunela - zjapećeg ulaza u središnji deo. Il traforo! Lengdon je čitao da je ovaj zamak imao traforo, džinovsku spiralnu rampu koja je kružila kroz tvrđavu i koju su koristili komandanti da bi mogli brzo da dojašu sa vrha do podnožja. Hašašin se odvezao gore!

Kapija koja je preprečavala tunel je bila podignuta i pozivala je Lengdona unutra. Dok je trčao prema tunelu, osećao se skoro veselo. Ali kada je stigao do otvora, njegovo raspoloženje je nestalo. Tunel je zavijao nadole. U pogrešnom smeru. Izgleda da je ovaj isečak spirale vodio prema podrumima, a ne prema vrhu.

Lengdon je oklevao na ulazu u mračan prolaz koji kao da je zavijao

beskrajno duboko pod zemlju, ponovo bacajući pogled prema balkonu. Mogao se zakleti da je gore opazio kretanje. Odluči se! Nemajući drugog izbora, pojurio je niz tunel.

Visoko iznad, hašašin je stajao nad svojim plenom. Prešao je dlanom preko njene ruke. Koža joj je bila poput svile. Izvesnost otkrivanja tajni koje je njeno telo krilo opijalo ga je. Na koliko načina bi je mogao uzeti?

Hašašin je znao da je zaslužio ovu ženu. Verno je služio Janusa. Ona je ratni plen i kada završi sa njom, svući će je sa divana i baciti na kolena. Ponovo će mu služiti. Konačna predaja. Zatim, u trenutku svog klimaksa, prerezaće joj grlo.

Ghayat assa' adah, zvali su to. Vrhunsko zadovoljstvo.

Nakon toga stojaće na balkonu i uživati u svojoj slavi, u kulminaciji trijumfa iluminata... osveti za kojom su toliko dugo čeznuli.

Tunel je postajao mračniji. Lengdon se spuštao.

Pošto se spustio pod zemlju za čitav krug, svetla jedva da je i bilo. Tunel je prestao da ponire i Lengdon uspori, osećajući po ehu svojih koraka da je upravo ušao u ogromnu prostoriju. Pred sobom je u pomrčini mogao da vidi tračak svetla... mutne odbleske u okolnoj tami. Prišao je bliže, pružajući ruku.

Nalete na glatku površinu. Hrom i staklo. Bilo je to nekakvo vozilo. Opipao je površinu, pronašao vrata i otvorio ih. Unutrašnje svetlo u vozilu se upalilo. Ustuknuo je i istog trena prepoznao crni kombi. Zurio je trenutak, osetivši nalet gnušanja, a onda je ušao, preturajući vozilo u nadi da će pronaći oružje koje će zameniti ono koje je izgubio u fontani. Nije ga pronašao. Međutim, pronašao je Vitorijin mobilni telefon.

Bio je razlupan i beskoristan. Pogled na njega je ispunio Lengdona užasom. Pomolio se da nije prekasno.

Nagnuo se i uključio farove kombija. Prostorija oko njega se osvetlila, jednostavna odaja ispunjena oštrim senkama. Lengdon je pretpostavio da je nekada služila za držanje konja i municije. Takođe je predstavljala i slepu ulicu.

Nema izlaza. Idem pogrešnim putem!

Na kraju svih nada, Lengdon iskoči iz kombija i osmotri zidove oko sebe.

Nikakvog prolaza. Nikakvih vrata. Pomislio je na anđela iznad ulaza u tunel i zapitao se da li je u pitanju slučajnost. Ne! setio se ubičinih reči kod fontane. Ona je u Crkvi prosvetljenja... čeka na moj povratak. Stigao je predaleko da bi odustao. Srce mu je tuklo. Frustriranost i mržnja su mu otupeli čula.

Kada je ugledao krv na podu, prva pomisao mu je bila Vitorija. Ali dok je pratio mrlje, shvatio je da su u pitanju krvavi otisci stopala. Koraci su bili dugački. Tragova krvi je bilo samo na levoj nozi.

Lengdon je pratio otiske prema uglu prostorije, dok mu je senka postajala sve bleđa. Bio je sa svakim korakom sve pometeniji. Činilo se da su krvavi tragovi vodili tačno do ugla sobe i tamo nestajali. Kada je Lengdon došao do ugla, nije mogao da poveruje svojim očima.

Granitni blok na podu nije bio čevtrtast poput ostalih. Posmatrao je još jedan putokaz. Blok je bio izrezan u obliku savršenog petougla, postavljenog tako da je vrh pokazivao prema čošku. Uski procep u kamenu je služio kao ulaz, genijalno skriven preklapajućim zidovima. Lengdon se provukao. Nalazio se u tunelu. Pred njim su bili ostaci drvene pregrade koja je nekada delila ovaj tunel. Iza nje se videlo svetlo.

Lengdon je sada trčao. Provukao se između dasaka i krenuo prema svetlu. Prolaz se ubrzo proširio u još jednu, veću odaju. Usamljena baklja je treptala na zidu. Bio je u delu zamka u kojem nije bilo struje... u delu koji nijedan turista nikad neće videti. Prostorija bi po danu bila zastrašujuća, ali na svetlosti baklje je delovala još užasnije.

Bilo je tu desetak skučenih zatvorskih ćelija i na većini su rešetke davno istrulele. Međutim, jedna od većih ćelija je ostala netaknuta i na njenom podu je Lengdon video nešto od čega mu je skoro stalo srce. Crne odore i crvene ešarpe. Ovde je držao kardinale!

Na zidu kraj ćelije su se nalazila gvozdena vrata. Bila su otvorena i iza njih je Lengdon ugledao neku vrstu prolaza. Potrčao je prema njima. Ali stao je pre nego što je stigao tamo. Trag krvi nije vodio

prema prolazu. Kada je Lengdon video reći urezane u dovratka, znao je i zašto.

Bio je zapanjen. Mnogo puta je čuo za ovaj tunel, ali nije znao gde se tačno nalazi ulaz. Il Passetto - Mali prolaz - bio je uski, kilometar dugački tunel iskopan između zamka sv. Anđela i Vatikana. Mnoge pape su ga koristile da pobegnu na sigurno tokom opsada Vatikana... a nekoliko manje pobožnih papa i da se tajno viđaju sa ljubavnicama ili da nadgledaju mučenja svojih neprijatelja. Danas su navodno oba kraja bila zapečaćena neprobojnim bravama čiji su ključevi čuvani u nekom vatikanskom trezoru. Lengdon se bojao da je shvatio na koji način su iluminati ulazili i izlazili iz Vatikana.

Zapitao se ko je izdao crkvu i dobio ključeve. Oliveti? Neko iz švajcarske garde? To više nije važno. Krv na podu je vodila prema drugom kraju zatvora. Lengdon ju je pratio. Tu se nalazila zardala kapija prekrivena lancima. Katanac je bio uklonjen i vrata su bila širom otvorena. Iza kapije se nalazilo strmo stepenište koje je vodilo nagore. Pod je ovde takođe bio obeležen petougaonim blokom. Lengdon je posmatrao blok, drhteći, pitajući se da li je Bernini lično držao dleto koje je oblikovalo ove komade. Luk svoda iznad glave je bio ukrašen malecnim urezanim heruvinom. Ovo je bilo to.

Trag krvi je vijugao uz stepenice.

Pre nego što je počeo da se penje, Lengdon shvati da mu je potrebno oružje, bilo kakvo oružje. Pored jedne od ćelija je pronašao gvozdenu šipku od metar i po. Imala je oštar, rascepljen kraj. Iako apsurdno teška, nije našao ništa bolje. Nadao se da će elemenat iznenađenja u kombinaciji sa hašašinovom ranom biti dovoljan da tasovi prevagnu u njegovu korist. Najviše od svega nadao se da nije zakasnio.

Pragovi spiralnog stepeništa bili su izlizani i nakrivljeni prema gore. Počeo je da se penje, osluškajući. Nije se čulo ništa. Svetlost iz zatvorskog dela je bledela dok se uspinjao. Našao se u potpunoj tami, napipavajući rukom po zidu. Sve više. Lengdon je u tami osetio kako se Galilejev duh uspinje ovim istim stepenicama, nestrpljiv da podeli svoje vizije nebesa sa drugim ljudima od nauke i vere.

Lengdona je još uvek opčinjavala lokacija skrovišta. Sastajalište iluminata se nalazilo u zgradi koju je posedovao Vatikan. Dok su vatikanski stražari pretraživali podrumе i kuće poznatih naučnika, iluminati su bez sumnje bili ovde... pred samim nosom Vatikana. Iznenada je sve delovalo tako savršeno. Bernini je, kao glavni arhitekta zadužen za renoviranje, imao neograničen pristup ovoj građevini... preoblikujući je po sopstvenim specifikacijama a da niko nije postavljao pitanja. Koliko je tajnih prolaza Bernini dodao?

Koliko je suptilnih znakova pokazivalo put?

Crkva prosvetljenja. Lengdon je znao da je blizu.

Stepenice su počele da se sužavaju i osetio je kako se prolaz skuplja oko njega. Senke istorije su šaputale u mraku, ali on je nastavljao dalje. Kada je pred sobom ugledao horizontalni zrak svetla, shvatio je da stoji nekoliko stepenica ispod odmorišta, na kojem se svetlost baklje provlačila ispod ivice vrata. Tiho im je prišao.

Lengdon nije imao pojma gde se tačno u zamku trenutno nalazio, ali je znao da se popeo dovoljno visoko da bude blizu vrha. Zamislio je gigantskog anđela na krovu zamka i posumnjao da je tačno iznad njegove glave. Bdi nada mnoг, anđele, pomislio je, stežući šipku. Tada je tiho posegnuo prema vratima.

Vitoriju su bolele ruke. Kada se probudila i shvatila da su joj vezane iza leđa, pomislila je da će moći da ih opusti i oslobodi. Ali vreme je isteklo.

Zver se vratila. Sada je stajao nad njom, grudi golih i moćnih, izbrazdanih ožiljcima. Dok je posmatrao njeno telo, oči su mu ličile na dva crna proreza. Vitorija je osetila da je zamišljao dela koja će počinити. Polako, kao da je začikava, hašašin je skinuo svoj natopljeni pojas i ispustio ga na pod.

Vitorija oseti gnušanje i užas. Zatvorila je oči. Kada ih je ponovo otvorila, hašašin je u ruci držao skakavac. Otvorio ga je tik ispred njenog lica.

Vitorija je na sečivu ugledala sopstveni prestravljeni odraz.

Hašašin okrenu sečivo i pređe njime preko njenog stomaka.

Naježila se od dodira hladnog metala. Zavukao je sečivo ispod linije šorca, posmatrajući je s prezirom. Udahnula je. Pomerao ga je napred-nazad, polako, opasno... sve niže. Zatim se nagnuo prema njoj i osetila je njegov vreli dah kraj svog uveta.

“Ovim nožem sam iskopao oko tvom ocu.”

Vitorija je u tom trenutku znala da bi bila u stanju da ubije. Hašašin je opet okrenuo sečivo i počeo da seče šorc. Iznenada je prestao i podigao pogled. Neko je bio u sobi.

“Skloni se od nje”, zarezala duboki glas na vratima.

Vitorija nije mogla da vidi ko je to rekao, ali je prepoznala glas.

Robert! On je živ!

Hašašin je izgledao kao da je ugledao duha. “G. Lengdon, vi mora da imate anđela čuvara.”

U deliću sekunde koji je Lengdonu bio potreban da osmotri prostor, shvatio je da se nalazi na svetom mestu. Iako stari i izbledeli, ukrasi u duguljastoj sobi su bili bogati prepoznatljivim simbolima. Petougaonim pločicama. Freskama sa planetarna. Belim golubovima. Piramidama. Crkva prosvetljenja. Jednostavna i čista. Stigao je.

Tačno ispred njega stajao je hašašin, uokviren izlazom na balkon. Go do pojasa, iznad Vitorije, vezane ali sasvim sigurno žive. Lengdon oseti olakšanje što je vidi. Pogledi su im se na trenutak sreli i bujica emocija je pokuljala - zahvalnost, očajanje i žaljenje.

“Tako se ponovo srećemo”, reče hašašin. Primetio je šipku u Lengdonovim rukama i glasno se nasmejao. “I ovoga puta mi dolazite sa tim?”

“Odveži je.”

Hašašin je položio nož na Vitorijino grlo. “Ubiću je.”

Lengdon nije sumnjao da je hašašin sposoban za taj čin. Trudio se da mu glas ne zadrhti. “Verujem da bi ona to pozdravila... s obzirom na alternativu.”

Hašašin se nasmejao na ovu uvredu. “U pravu si. Ima toliko toga da ponudi. Bila bi to šteta.”

Lengdon je prišao bliže, stežući zardalu šipku i uperivši rascepljeni kraj prema hašašinu. Posekotina na njegovoj ruci ga je zapekla. “Pusti je!”

Hašašin kao da je na trenutak razmišljao o tome. Pognuo je ramena, izdahnuvši. Bio je to jasan pokret predaje, a ipak je tačno u tom trenutku hašašinova ruka počela neočekivano da ubrzava. Video se blesak crnih mišića i sečivo je iznenada poletelo kroz vazduh prema Lengdonovim grudima.

Da li su Lengdonu kolena klecnula instinktivno ili od iscrpljenosti, to nije znao, ali je nož prozujao pored njegovog desnog uveta i pao na pod uz zveket. Hašašin nije ni trepnuo. Nasmešio se Lengdonu, koji je

sada klečao, držeći metalnu polugu. Ubica se udaljio od Vitorije i krenuo prema njemu, poput lava koji vreba svoj plen.

Dok se Lengdon uspravljao na noge, ponovo podižući šipku, shvatio je da ga njegov mokri džemper i pantalone prilično sputavaju. Hašašin je bio samo napola obučen i kretao se mnogo brže, kao da ga rana na nozi uopšte ne usporava. Lengdon je shvatio da je pred njim čovek svikao na bol. Po prvi put u svom životu pozeleo je da drži veoma veliki pištolj.

Hašašin ga je polako obilazio, kao da uživa u tome, van dohvata, krećući se prema nožu na podu. Lengdon mu je presekao put. Tada je ubica krenuo prema Vitoriji. Lengdon mu je opet presekao put.

“Još uvek ima vremena”, odvaži se Lengdon. “Reci mi gde je kanister. Vatikan će ti platiti više nego što bi iluminati ikada mogli.”

“Naivan si.”

Lengdon zamahnu šipkom. Hašašin ju je izbegao. Obišao je klupu, držeći oružje ispred sebe, pokušavajući da satera hašašina u ćošak u ovalnoj prostoriji. Ova prokleta soba nema uglova! Začudo, hašašin nije bio zainteresovan da ga napadne ili da beži. Jednostavno je igrao Lengdonovu igru.

Hladnokrvno je čekao.

Čekao na šta? Ubica je i dalje kružio, vešto se postavljajući. Bilo je to nalik beskrajnoj partiji šaha. Oružje u Lengdonovim rukama je postajalo sve teže i iznenada mu je bilo jasno šta hašašin čeka. Hoće da me izmori. To mu je i uspevalo. Lengdona je obuzeo nalet umora i adrenalin više nije bio dovoljan da ga drži na oprezu. Znao je da mora da načini odlučujući potez.

Hašašin kao da je čitao njegove misli, ponovo se pomerajući, u nameri da vodi Lengdona prema stolu na sredini sobe. Mogao je da vidi da na stolu ima nečega. Nešto je blistalo pod svetlošću baklje. Oružje. Lengdon je fiksirao hašašina i približio se stolu. Kada je hašašin bacio dug, prostodušan pogled prema stolu, Lengdon pokuša da odoli očiglednom triku. Ali instinkt je preovladao. Osvrnuo se. Šteta je načinjena.

U pitanju nije bilo oružje. Prizor ga je prikovao.

Na stolu je ležao jednostavan bakarni kovčeg prekriven patinom. Kovčeg je bio petougao. Poklopac je bio podignut. Unutra je u pet pregradaka ležalo pet žigova. Žigovi su bili iskovani od gvožđa - velike alatke sa čvrstim drvenim drškama. Lengdon je znao šta je na njima pisalo.

ILUMINATI, ZEMLJA, VAZDUH, VATRA, VODA.

Lengdon se trgao, uplašivši se da će hašašin napasti. Ali nije. Ubica je čekao, kao da ga je ova igra osvežavala. Lengdon pokuša da se ponovo usredsredi, ukrštajući pogled sa svojim protivnikom, zamahujući šipkom. Ali slika kutije mu je igrala u mislima. Iako su i sami žigovi bili zaprepašćujući - artefakti za koje je mali broj izučavalaca iluminata verovao da postoje iznenada je shvatio da je bilo još nečeg u vezi sa kutijom što je u njemu probudilo jezu.

Dok je hašašin nastavio da manevriše, Lengdon baci još jedan pogled prema dole.

Blagi bože!

Pet žigova su ležali u odeljcima duž ivica kovčega. Ali u sredini je postojao još jedan odeljak. Ova pregrada je bila prazna, ali je očigledno služila za držanje još jednog žiga... savršeno četvrtastog i većeg od ostalih.

Napad je bio sam treptaj.

Hašašin se obrušio na njega poput grabljivice. Lengdon, čija je pažnja majstorski razvučena, pokušao je da mu parira, ali šipka u njegovim rukama je bila teška poput debla. Branio se presporo. Hašašin se izmakao. Dok je Lengdon pokušavao da privuče šipku, hašašinova ruka je poletela i zgrabila je. Stisak je bio snažan, a povređena ruka kao da ga više nije mučila. Dva čoveka su se divljački borila. Lengdon oseti kako mu šipka izmiče i vreli bol mu sevu kroz dlan. Trenutak kasnije, zurio je u rascepljeni vrh oružja. Lovac je postao lovina.

Lengdon se osećao kao da ga je pokupio uragan. Hašašin je kružio, smešeci se i saterujući Lengdona uza zid. "Kako beše onaj vaš američki

adagio?" prekorio ga je. "Nešto o radoznalosti i mački?"

Lengdon je jedva uspevao da se usredsredi. Proklinjao je svoju nebrižljivost, dok se hašašin približavao.

Ništa više nije imalo smisla. Šesti iluminatski žig? Izmaknuo se, frustriran. "Nikad nisam pročitao ništa o šestom iluminatskom žigu!"

"Mislim da verovatno jeste." Ubica se zakikotao dok je pritiskao Lengdona duž ovalnog zida.

Lengdon je bio izgubljen. Pet žigova iluminata. Uzmicao je, tragajući po sobi za bilo kakvim oružjem.

"Savršeno jedinstvo drevnih elemenata", reče hašašin. "Poslednji žig je najveličanstveniji. Ali bojim se da ga nikada nećete videti."

Lengdon pomisli kako uskoro neće videti ništa. Nastavio je da uzmiče, tragajući za nekakvim izlazom. "A ti si video poslednji žig?" želeo je da zna, pokušavajući da kupi vreme.

"Jednog dana će mi možda ukazati tu čast. Kada se pokažem." Zamahnuo je prema Lengdonu, kao da uživa u igri.

Legdon ponovo ustuknu. Imao je osećaj da ga hašašin tera duž zida prema nekom nepoznatom odredištu.

Kuda? Nije se usuđivao da pogleda iza sebe. "Žig?" upitao je. "Gde je?"

"Nije ovde. Izgleda da je Janus jedini koji ga koristi."

"Janus?" Lengdonu nije bilo poznato to ime."

"Vođa iluminata. Stići će uskoro."

"Vođa iluminata dolazi ovamo?"

"Da obavi konačno žigosanje."

Lengdon baci preplašen pogled prema Vitoriji. Delovala je neobično staloženo, oči su joj bile zatvorene za svet oko sebe i disala je polako... i duboko. Je li ona bila poslednja žrtva? Ili on?

"Kakva taština", narugao se hašašin, gledajući Lengdona pravo u oči.

“Vas dvoje niste ništa. Naravno, umrećete, to je sigurno. Ali poslednja žrtva o kojoj pričam je veoma opasan neprijatelj.”

Lengdon pokuša da pronađe smisao u hašašinovim rečima. Opasan neprijatelj? Najviši kardinali su mrtvi. Papa je mrtav. Iluminati su ih sve istrebili. Pronašao je odgovor u vakuumu hašašinovitih očiju.

Camerlegno.

Komornik Ventreska je tokom čitave ove kušnje predstavljao svetionik nade za ostatak sveta. Komornik je večeras učinio više da raskrinka iluminat nego svi teoretičari zavera za čitave decenije. Izgleda da je trebalo da plati za to. On je bio poslednja meta iluminata.

“Nikad nećete doći do njega”, izazivao je Lengdon.

“Ja neću”, odgovori hašašin, potiskujući Lengdona dalje uz zid. “Ta počast je sačuvana za samog Janusa.”

“Vođa iluminata namerava da lično žigoše kardinala?”

“Moć ima svoje privilegije.”

“Ali niko sada ne može da uđe u Vatikan!”

Hašašin je delovao samozadovoljno. “Osim ako ima zakazan sastanak.”

Lengdon je bio zbunjen. Jedina osoba koju sada očekuju u Vatikanu je čovek koga su mediji nazvali samarićanin poslednjeg sata - osoba za koju je Rošer tvrdio da ima informacije koje mogu spasiti... Lengdon se ukipio. Dobri bože!

Hašašin se zlobno iskezio, očigledno uživajući u trenutku Lengdonovog užasnog saznanja. “I ja sam se pitao kako Janus namerava da uđe. Tada sam u kombiju čuo radio-izveštaj o samarićaninu poslednjeg sata.” Nasmehio se.

“Vatikan će dočekati Janusa raširenih ruku.”

Lengdon se skoro preturio unazad. Janus je samarićanin! Bila je to nezamisliva obmana. Vođa iluminata će imati svečanu pratnju pravo do komornikovih odaja. Ali na koji način je Janus prevario Rošera? Ili je Rošer bio i sam na neki način umešan? Osetio je jezu. Još od kako se

zamalo ugušio u tajnom arhivu, Lengdon nije u potpunosti verovao Rošeru.

Hašašin je iznenada zamahnuo, ubadajući Lengdona u bok. Lengdon odskoči unazad, dok se u njemu razbuktavao bes; "Janus nikada neće izaći živ odande!"

Hašašin slegnu ramenima. "Za neke stvari se vredí žrtvovati."

Lengdon oseti da se ubica ne šali. Janus je dolazio u Vatikan u samoubilačku misiju? Pitanje časti? U tom trenutku je pojmio čitav užasni ciklus. Iluminatska zavera je obišla pun krug. Sveštenik koga su iluminati nehotice doveli na vlast ubistvom pape se pokazao kao dostojan protivnik. U konačnom činu prkosa, vođa iluminata će ga uništiti.

Izenenada je shvatio da je zid iza njega nestao. Nalet hladnog vazduha ga zatetura unazad u noć. Balkon!

Tada je shvatio šta hašašin namerava.

Lengdon oseti ponor iza sebe - trideset metara do dvorišta pod njim. Video ga je kad je dolazio. Hašašin nije gubio vreme. Bacio se napred poput zveri. Koplje je poletelo prema Lengdonovom stomaku. Lengdon skliznu unazad i vrh ga promaši, pogađajući samo njegovu košulju. Oštrica ponovo polete prema njemu. Ponovo je ustuknuo, napipavajući ogradu tačno iza sebe.

Znajući da će ga sledeći zamah ubiti, Lengdon pokuša nemoguće. Okrećući se u stranu, posegnuo je prema napred i zgrabio šipku, dok mu je bol sevao kroz dlan. Čvrsto je držao.

Hašašin se nije zbunio. Za trenutak su se natezali, jedan naspram drugog, a hašašinov dah je štipao Lengdonove nozdrve. Šipka je počela da mu klizi iz ruke. Hašašin je bio prejak. Konačnim potezom očajnika, Lengdon ispruži nogu, opasno gubeći ravnotežu dok je pokušavao da zabije petu u hašašinov ranjeni palac. Ali ovaj je bio profesionalac i znao je kako da zaštiti svoju slabu tačku.

Lengdon je upravo odigrao svoju poslednju kartu. I znao je da je izgubio.

Hašašinova ruka je sevnula nagore, priteravši Lengdona uz

ogradu. Kada ga je ograda udarila u zadnjicu, Lengdon iza sebe nije osetio ništa osim praznog prostora. Hašašin je stegao šipku popreko i zabio mu je u grudi.

Lengdonova leđa su se povila nad provalijom.

“Ma’assamalah”, iscerio se hašašin. “Zbogom.”

Još jednom ga je nemilosrdno gurnuo. Lengdonovo težište se pomerilo i stopala su mu se podigla sa tla. U poslednjem pokušaju da preživi, zgrabio je ogradu dok je padao preko. Leva ruka mu je skliznula, ali se desna čvrsto držala. Ostao je da naopačke visi držeći se nogama i jednom rukom... boreći se da se zadrži.

Naginjući se iznad njega, hašašin podiže šipku iznad glave, zamahujući svom snagom. Dok je šipka ubrzavala, Lengdonu se ukaza vizija. Možda je u pitanju bila blizina smrti ili jednostavno zaslepljujući strah, ali u tom trenutku je ugledao kako hašašina iznenada okružuje nekakva aura. Iza njegovih leđa, blistavi sjaj je rastao ni iz čega... poput pristižuće vatrene lopte.

Na pola zamaha, hašašin ispusti šipku i vrisnu u agoniji.

Metalna šipka je proletela kraj Lengdona i nestala u noći. Hašašin se naglo okrenuo i Lengdon je na ubičinim leđima ugledao opekotinu od baklje.

Podigao se i video Vitoriju kako se užagrelih očiju suprotstavlja hašašinu.

Vitorija zamahnu bakljom a osveta u njenim očima je sijala na svetlosti plamena. Na koji način se izbacila, Lengdon nije znao niti ga je bilo briga.

Počeo je da se uspinje preko ograde.

Borba će biti kratka. Hašašin je smrtonosan protivnik. Ubica se bacio na nju, urlajući od besa. Pokušala je da se izmakne, ali već je bio uz nju, hvatajući baklju i pokušavajući da joj je otme. Lengdon nije gubio vreme. Skočio je sa ograde i zabio pesnicu u pocrnelu opekotinu na ubičinim leđima.

Vrisak odjeknu sve do Vatikana.

Hašašin se na trenutak sledio, leđa iskrivljenih u bolu. Pustio je baklju i Vitorija ju je snažno nabila u njegovo lice. Začulo se šištanje sprženog mesa a hašašinovo levo oko je cvrčalo u duplji. Vrisnuo je ponovo, podižući ruke do lica.

“Oko za oko”, prosiktala je Vitorija. Ovoga puta je zamahnula bakljom kao palicom i kada je pogodila metu, hašašin je naleteo na ogradu. Lengdon i Vitorija su skočili prema njemu u isto vreme, gurajući ga svom snagom.

Hašašinovo telo se preturilo preko ograde i poletelo u noć. Bez vriska. Jedini zvuk je bilo pucanje ubičine kičme kada je pao na đulad u podnožju.

Lengdon se okrenu i zagleda u Vitoriju s nevericom. Labavi konopci su visili sa njenog struka i ruku. Oči su joj gorele kao sam pakao.

“Hudini je znao jogu.”

Za to vreme, živi zid načinjen od vojnika švajcarske garde je izdavao naređenja i širio se Trgom sv. Petra, pokušavajući da potisne svetinu na bezbednije odstojanje. Bez ikakvog uspeha. Gomila je bila previše zbijena i zainteresovanija za predstojeću propast Vatikana, nego za sopstvenu bezbednost.

Veliki ekrani televizijskih kuća raspoređeni po trgu sada su uživo prenosili odbrojavanje kanistera sa antimaterijom, putem direktne veze sa monitorom obezbeđenja švajcarske garde koju im je omogućio komornik. Na nesreću, prizor kanistera koji odbrojava nije pomogao da se proredi gužva. Izgleda da su ljudi na trgu videli sićušnu kapljicu tečnosti koja je bila zarobljena u kanisteru i odlučili da i ne izgleda toliko zlokobno koliko su mislili. Takođe su videli i sat koji je odbrojavao - bilo je malo manje od četrdeset minuta do detonacije. Dovoljno vremena da ostanu i posmatraju.

Bez obzira na to, članovi švajcarske garde su se jednoglasno složili da je komornikova hrabra odluka da svetu iznese istinu bila mudar potez. Iluminati su bez sumnje očekivali da Vatikan po svom običaju reaguje ćutljivo i nadmeno pred opasnošću. Ne večeras. Komornik Karlo Ventreska je dokazao da je dostojan protivnik.

Unutar Sikstinske kapele, kardinal Mortati je postajao nestrpljiv. Bilo je 11:15. Mnogi kardinali su se i dalje molili, ali se nekolicina skupljala kraj ulaza, očigledno nervozna zbog kašnjenja. Neki kardinali su lupali pesnicama na vrata.

Sa druge strane, poručnik Šartran je čuo lupanje i nije znao šta da radi. Pogledao je na sat. Bilo je vreme. Kapetan Rošer je izdao izričito naređenje da ne smeju pustiti kardinale bez njegove dozvole. Lupanje na vratima se pojačalo i Šartranu je postalo neprijatno. Pitao se da li je kapetan jednostavno zaboravio. Od onog telefonskog poziva se ponašao veoma čudno.

Šartran izvuče svoj voki-toki. "Kapetane? Ovde Šartran. Vreme je. Da otvorim kapelu?"

“Vrata ostaju zatvorena. Verujem da sam vam već izdao takvo naređenje.”

“Da, gospodine, samo sam...”

“Naš gost uskoro dolazi. Povedite nekoliko ljudi gore i postavite ih na vrata papine kancelarije. Komornik ne sme da ide nikuda.”

“Izvinite, gospodine?”

“Šta tu nije jasno, poručniče?”

“Ništa, gospodine. Polazim.”

Gore u papinoj kancelariji komornik je zurio u vatru u tihoj meditaciji. Daj mi snage, Bože. Podari nam čudo. Razgonio je ugljevlje, pitajući se da li će preživeti noć.

Jedanaest i dvadeset tri.

Vitorija je drhteći stajala na balkonu zamka sv. Anđela, posmatrajući Rim očima vlažnim od suza. Veoma je želela da zagrlji Roberta Lengdona, ali to nije mogla. Telo joj je bilo kao pod anestezijom. Prilagođavala se. Dolazila k sebi. Čovek koji je ubio njenog oca je ležao dole mrtav, a i ona je zamalo poginula.

Kada joj je Lengdonova ruka dotakla rame, osetila je magičnu toplotu sposobnu da istopi led. Telo joj je zadrhtalo i vratilo se u život. Izmaglica se podigla i ona se okrenula. Robert je izgledao kao da je prošao kroz čistilište - mokar i musav - očigledno je proživio pravi pakao da bi je spasio.

“Hvala ti...” prošaputala je.

Lengdon se iscrpljeno nasmešio i podsetio je da on njoj treba da zahvali - njena ramena kao od gume su ih upravo oboje spasla. Vitorija je obrisala oči. Mogla bi zauvek da stoji tako sa njim, ali je vremena bilo malo.

“Moramo da se izvučemo odavde”, reče Lengdon.

Vitorijine misli su bile negde drugde. Gledala je prema Vatikanu. Najmanja zemlja na svetu je bila uznemirujuće blizu i blistala je pod baražom sijalica. Na njeno iznenađenje, veći deo Trga sv. Petra je još uvek bio ispunjen ljudima!

Izgleda da je švajcarska garda uspela da očisti tek nekih pedesetak metara - prostor ispred same bazilike - manje od jedne trećine trga. Gužva koja je okruživala trg sada je bila kompaktnija i oni na bezbednoj udaljenosti su se gurali da bolje vide, zarobljavajući ostale unutra. Previše su blizu! pomislila je Vitorija. Previše!

“Vraćam se nazad”, reče mirno Lengdon.

Vitorija se okrenu u neverici. “U Vatikan?”

Lengdon joj je rekao za samarićanina i da je u pitanju trik. Vođa iluminata, čovek po imenu Janus, u stvari dolazi da lično žigoše

komornika. Konačni dokaz nadmoći iluminata.

“Niko u Vatikanu to ne zna”, reče Lengdon. “Nema načina da im javim, a taj tip će se pojaviti svakog trena. Moram da upozorim stražare pre nego što ga puste unutra.”

“Ali nikad se nećeš probiti kroz gomilu!”

Glas mu je bio ispunjen samopouzdanjem. “Postoji način. Veruj mi.”

Vitorija je ponovo osetila da je istoričar znao nešto što ona nije. “Idem i ja.”

“Ne. Zašto bi oboje rizikovali...”

“Moram da pronađem način da sklonim sve te ljude! Oni su u neverovatnoj opas...”

Upravo u tom trenutku balkon na kojem su stajali počeo da podrhtava. Zaglušujuća tutnjava zatresla je čitav zamak. Zatim ih je zaslepila bela svetlost iz pravca Sv. Petra. Vitorija je u glavi imala samo jednu pomisao. O moj bože!

Antimaterija je eksplodirala prerano!

Ali umesto eksplozije, iz gomile su se začuli usklici. Vitorija je žmirkala prema svetlu. U pitanju su bili televizijski reflektori koje kao da su uperili prema njima! Svi su gledali u njihovom pravcu, vičući i pokazujući prstom.

Tutnjava je postala glasnija. Trg se iznenada ispunio veseljem.

Lengdon je bio zatečen. “Šta se kog đavola...”

Nebo iznad njih je zagrmelo.

Iza kule se bez ikakvog upozorenja pojavio papski helikopter. Projurio je na pedesetak metara iznad njih, pravo prema Vatikanu. Zamak je podrhtavao dok ih je helikopter nadletao, blistav pod svetlima reflektora. Svetla su pratila helikopter i kada je prošao, Lengdon i Vitorija su se ponovo našli u mraku.

Dok su posmatrali ogromnu mašinu koja se spuštala na Trg sv. Petra, Vitoriju obuze neprijatno osećanje da su zakasnili. Podižući

oblake prašine, helikopter se spustio na ispražnjeni deo trga između gomile i bazilike, slećući ispred samog stepeništa bazilike.

“Kakav nastup”, reče Vitorija. Naspram belog mermera mogla je videti sićušnu figuru koja je izašla iz Vatikana i krenula prema helikopteru. Nikada je ne bi prepoznala da nije bilo jarkocrvene beretke na njenoj glavi. “Fali samo još crveni tepih. Eno ga Rošer.”

Lengdon lupi pesnicom po ogradi. “Neko mora da ih upozori!” Okrenuo se da pođe.

Vitorija ga je uhvatila za ruku. “Čekaj!” Upravo je ugledala još nešto, nešto u šta su njene oči odbile da poveruju. Drhtavim prstom je pokazala prema helikopteru. Čak i sa ove razdaljine, nije bilo greške. Niz rampu je silazila još jedna figura... koja se kretala na tako jedinstven način daje u pitanju mogao biti samo jedan čovek. Iako je figura sedela, ubrzavala je preko prostranog trga sa savršenom kontrolom i zaprepašujućom brzinom.

Kralj na električnom tronu.

Bio je to Maksimilijan Koler.

Koleru je bilo muka od raskoša dvorane Belvedere. Pozlata na tavanici je verovatno sama mogla da finansira godinu dana istraživanja raka. Rošer je poveo Kolera uz rampu za hendikepirane na zaobilaznom putu do Apostolske palate.

“Nema lifta?” zanimalo je Kolera.

“Nema struje.” Rošer pokaza prema svećama koje su gorele po zamračenoj zgradi oko njih. “Deo naše pretraživačke taktike.”

“Taktike koja je bez sumnje omanula.”

Rošer klimnu glavom.

Kolera je obuzeo još jedan napad kašlja i znao je da mu je verovatno poslednji. Ta pomisao nije bila sasvim neprijatna.

Kada su stigli do poslednjeg sprata i krenuli hodnikom koji je vodio do papine kancelarije, četiri vojnika švajcaske garde su potrčali prema njima sa zabrinutim izrazima na licima. “Kapetane, šta radite ovde gore? Mislili smo da ovaj čovek ima informacije koje...”

“Izneće ih samo komorniku.”

Vojnici su ustuknuli, delujući sumnjičavo.

“Javite komorniku”, reče Rošer oštro, “da je direktor CERN-a, Maksimilijan Koler, došao da ga vidi. Odmah.”

“Da, gospodine!” Jedan od vojnika je otrčao u pravcu komornikove kancelarije. Ostali se nisu pomerili.

Posmatrali su Rošera, meškoljeći se. “Samo trenutak, kapetane. Najavićemo vašeg gosta.”

Međutim, Koler se nije zaustavljao. Oštro je skrenuo i svojim kolicima zaobišao stražare.

Vojnici su se okrenuli i dali u trk za njim. “Fermati! Gospodine! Stanite!”

Koler oseti gnušanje prema njima. Čak ni najelitnija služba

bezbednosti na svetu nije imuna na sažaljenje prema bogaljima. Da je Koler bio zdrav čovek, vojnici bi ga oborili. Bogalji su nemoćni, pomisli Koler. Ili bar svet veruje u to.

Koler je znao da ima veoma malo vremena da obavi ono zbog čega je došao. Takođe je znao da će možda večeras umreti. Iznenadio se koliko mu je to malo značilo. Smrt je cena koju je bio spreman da plati. Previše toga je pretrpeo u svom životu da bi dozvolio da to uništi neko poput komornika Ventreske.

“Sinjore!” povikali su stražari, istrčavajući ispred njega i stajući mu na put. “Morate stati!” Jedan od njih je izvukao oružje i uperio ga prema Koleru.

Koler se zaustavio.

Rošer se skrušeno umešao. “Molim vas, g. Koler. Potrajaće samo trenutak. Niko ne može da uđe u papinu kancelariju nenajavljen.”

Koler u Rošerovim očima vide da mu nije preostajalo ništa drugo nego da sačeka. U redu, pomisli Koler. Sačekaću.

Vojnici kao da su namerno zaustavili Kolera pred velikim pozlaćenim ogledalom. Prizor sopstvenog izobličenog tela ispuni Kolera gnušanjem. Prastari gnev je ponovo izronio na površinu. Dao mu je snage. Sada je bio među neprijateljima. Ovo su ljudi koji su mu oveli dostojanstvo. To su oni. Zbog njih nikad nije osetio dodir žene... nikad nije ustao da primi nagradu. Kakvu istinu poseduju ovi ljudi? Kakav dokaz, prokletstvo! Knjigu drevnih bajki? Obećana čuda? Nauka stvara čuda svaki dan! Koler je na trenutak zurio u sopstvene kamene oči. Noćas ću možda umreti od ruke crkve, pomisli. Ali to neće biti prvi put.

Na tren je ponovo imao jedanaest godina i ležao je u svom krevetu u kući svojih roditelja u Frankfurtu. Čaršavi ispod njega su bili od najboljeg evropskog platna, ali su natopljeni znojem. Mladi Maks se osećao kao da gori, bol koji mu je razdirao telo bio je nezamisliv. Njegov otac i majka su već dva dana klečali kraj njegovog kreveta. Molili su se.

U senkama su stajali trojica najboljih frankfurtskih lekara.

“Molim vas da razmislite!” rekao je jedan od lekara. “Pogledajte dečaka! Obuzima ga sve jača groznica. Trpi jak bol. U velikoj je opasnosti!”

Ali Maks je znao odgovor svoje majke i pre nego što ga je izgovorila.

“Gott wird ihn beschützen.”

Da, pomisli Maks. Bog će me štititi. Ubeđenost u majčinom glasu mu je dala snage. Bog će me štititi. Jedan sat kasnije, Maks se osećao kao da mu je čitavo telo pregazio automobil. Nije imao dovoljno daha ni da zaplače.

“Vaš sin užasno pati”, rekao je drugi lekar. “Dozvolite mi bar da mu olakšam bol. U torbi imam injekciju sa...”

“Ruhe, bitte!” Maksov otac je učutkao lekara, ne otvarajući oči. Jednostavno je nastavio da se moli.

“Oče, molim te!” Maks je želeo da vrisne. “Pusti ih da zaustave bol!” Ali njegove reči su bile ugušene napadom kašlja.

Jedan sat kasnije, bol se pojačao.

“Vaš sin može ostati paralizovan”, prekorevao ih je jedan od lekara. “Pa čak i umreti! Imamo lekove koji će mu pomoći!”

Gospođa i gospodin Koler nisu to dozvoljavali. Nisu verovali u medicinu. Ko su bili oni da se mešaju u veliki božiji plan? Molili su se jače. Na kraju krajeva, Bog ih je blagoslovio ovim dečakom, zašto bi im Bog oduzeo dete? Majka mu je šapnula da bude jak. Objasnila mu je da ga Bog iskušava... kao u biblijskoj priči o Avramu... test njegove vere.

Maks je pokušavao da sačuva veru, ali bol je bio neizdržljiv.

“Ne mogu da gledam ovo!” konačno je rekao jedan od lekara, istrčavajući iz sobe.

U zoru, Maks je jedva bio pri svesti. Svaki mišić u njegovom telu se grčio u agoniji. Gde je Isus? pitao se. Zar me ne voli? osetio je kako život ističe iz njegovog tela.

Njegova majka je zaspala kraj kreveta, obgrlivši ga rukama.

Maksov otac je stajao kraj prozora i posmatrao zoru. Kao da je bio u transu. Maks je mogao da čuje tiho mrmljanje neprekidne molitve za spasenje.

Tada je Maks osetio kako nad njim lebdi neka silueta. Anđeo? Maks je jedva gledao. Oči su mu bile podbule i zatvorene. Silueta mu je prošaptala u uvo, ali to nije bio glas anđela. Maks je prepoznao jednog od lekara... onoga koji je dva dana sedeo u uglu, ne odlazeći nikuda, preklinjući Maksove roditelje da mu dozvole da primeni nekakav novi lek iz Engleske.

“Nikad neću oprostiti sebi”, prošaputao je doktor, “ako ne uradim ovo.”

Zatim je nežno podigao Maksovu krhku ruku. “Voleo bih da sam to uradio ranije.”

Maks je osetio blagi ubod na ruci - jedva razaznatljiv kroz bol.

Zatim se doktor tiho spakovao. Pre nego što je otišao, položio je ruku na Maksovo čelo. “Imam mnogo vere u moć medicine.”

Nekoliko minuta kasnije, Maks je osetio kao da mu nekakav magični duh teče venama. Toplina se proširila njegovim telom, umrtvljujući bol. Konačno, po prvi put posle nekoliko dana, Maks je zaspao.

Kada je groznica popustila, njegova majka i otac su to proglasili božijim čudom. Ali kada je postalo očigledno da im je sin obogaljen, postali su utučeni. Odgurali su sina u crkvu i molili sveštenika da ih posavetuje.

“Samo usled milosti božije”, rekao im je sveštenik, “ovaj je dečak preživeo.”

Maks je slušao, ne rekavši ništa.

“Ali naš sin ne može da hoda!” Gospođa Koler je plakala.

Sveštenik je tužno klimnuo glavom. “Da. Izgleda da ga Bog kažnjava što nije imao dovoljno vere.”

“G. Koler?” Bio je to vojnik švajcarske garde koji je odjurio da ga najavi. “Komornik je rekao da će vas primiti.”

Koler je zagundao, ubrzavajući niz hodnik.

“Iznenaden je vašom posetom”, reče vojnik.

“Siguran sam da jeste.” Koler se kotrljao dalje. “Voleo bih da ga vidim nasamo.”

“Nemoguće”, reče vojnik. “Niko...”

“Poručniče”, zalaja Rošer. “Sastanak će biti održan u skladu sa željom g. Kolera.”

Vojnik je zurio u očiglednoj neverici.

Pred vratima papine kancelarije, Rošer je dozvolio stražarima da preduzmu uobičajene mere opreza pre nego što propuste Kolera. Njihovi ručni detektori za metal pokazali su se beskorisni pred hrpom elektronskih naprava na Kolerovim kolicima. Pretresli su ga, ali im je očigledno bilo suviše neprijatno zbog njegove nesposobnosti da bi to propisno uradili. Nisu našli revolver pričvršćen ispod sedišta. Niti su mu uzeli drugi predmet... predmet za koji je Koler znao da će doprineti nezaboravnom raspletu večerašnjeg lanca događaja.

Kada je Koler ušao u papinu kancelariju, komornik Ventreska je bio sam i klečao je u molitvi kraj umiruće vatre. Nije otvorio oči.

“G. Koler”, rekao je komornik. “Da li ste došli da od mene načinite mučenika?”

U isto vreme, pred Lengdonom i Vitorijom pružao se uski tunel poznat kao Passetto, dok su jurili prema Vatikanu. Baklja u Lengdonovoj ruci je bacala tek toliko svetlosti da vide nekoliko metara ispred sebe. Zidovi su bili blizu sa obe strane, a tavanica niska. U vazduhu se osećala vlaga. Lengdon je trčao kroz tamu sa Vitorijom za petama.

Tunel se blago uspinjao kada je napustio zamak sv. Anđela, nastavljajući prema gore do temelja kamenog bedema koji je ličio na rimski akvadukt. Taman se tunel izravnao i započeo svoj tajni put prema Vatikanu.

Dok je Lengdon trčao, misli su mu se gubile u kaleidoskopu zbunjujućih slika - Koler, Janus, hašašin, Rošer... šesti žig? Siguran sam da ste čuli za šesti žig, rekao je ubica. Najveličanstveniji od svih. Lengdon je bio siguran da nije. Nije se mogao setiti aluzija na šesti žig, čak ni u teorijama zavere. Stvarnim ili izmišljenim. Postojale su glasine o zlatnoj poluzi i savršenom dijamantu iluminata, ali nikakvog pomena o šestom žigu.

"Koler ne može biti Janus!" tvrdila je Vitorija dok su trčali kroz unutrašnjost nasipa. "To je nemoguće!"

Nemoguće je bila reč koju je Lengdon prestao da koristi večeras. "Ne znam", doviknu joj dok su trčali. "Koler ima ozbiljnu pizmu prema crkvi, a takođe i ozbiljan uticaj."

"Ova kriza je načinila čudovište od CERN-a! Maks nikada ne bi učinio ništa što bi ugrozilo reputaciju CERN-a!"

Sa jedne strane, Lengdon je znao da je CERN večeras javno optužen, sve zbog insistiranja iluminata na medijskoj predstavi. A ipak, zapitao se koliko je CERN stvarno oštećen time. Kritika od strane crkve nije ništa novo za CERN. U stvari, što je više Lengdon o tome razmišljao, sve više se pitao da li će ova kriza u stvari koristiti CERN-u. Ako je publicitet bio igra, antimaterija je večeras predstavljala džekpot. Čitava planeta je pričala o tome.

“Znaš šta je promoter P. T. Barnam rekao”, dobacio je Lengdon preko ramena. “Baš me briga šta pričate o meni, samo mi napišite ime pravilno! Kladim se da se mnogi već u tajnosti guraju da kupe licencu tehnologije antimaterije. A kada večeras u ponoć vide njen potencijal...”

“To nije logično”, reče Vitorija. “Naučna otkrića ne treba da budu predstavljena javnosti u njihovoj razornoj moći! Ovo je užasno za antimateriju, veruj mi!”

Lengdonova baklja se polako gasila. “Onda je možda sve mnogo jednostavnije od toga. Možda je Koler računao da će Vatikan držati antimateriju u tajnosti - odbijajući da osnaži iluminat priznanjem da to oružje postoji. Očekivao je da Vatikan po svom običaju prikrije pretnju, ali komornik je promenio pravila.”

Vitorija je ćutala dok su trčali kroz tunel.

Iznenada je scenario imao smisla “Da! Koler nije uopšte računao na komornikovu reakciju. Komornik je prekinuo vatikansku tradiciju tajnovitosti i javno je objavio postojanje krize. Bio je smrtno iskren. Za ime božije, pokazao je antimateriju na televiziji. Bio je to genijalan odgovor i Koler ga uopšte nije očekivao. A ironija u čitavoj stvari je bila ta da napad iluminata nije uspeo. Nehotice je od komornika stvorio novog verskog vođu. I sada je Koler dolazio da ga ubije!”

“Maks je kopile”, ustvrdila je Vitorija, “ali on nije ubica. I ne bi nikada bio umešan u ubistvo mog oca.”

Lengdon je u mislima čuo Kolerov glas. Leonarda su mnogi čistunci u CERN-u smatrali opasnim. Spajanje nauke i religije je najveće naučno svetogrđe. “Možda je Koler otkrio projekat antimaterije pre nekoliko nedelja i nisu mu se svidеле njegove religiozne implikacije.”

“Pa je zbog toga ubio mog oca? To je besmisleno! Pored toga, Maks Koler nije nikako mogao da sazna za postojanje projekta.”

“Možda je tvoj otac popustio dok ti nisi bila tu i tražio savet od Kolera. I sama si rekla da je bio zabrinut zbog moralnih implikacija vezanih za stvaranje tako opasne materije.”

“Da konsultuje Maksimilijana Kolera u pogledu savesti?” Vitorija je

šmrknula. "Ne verujem!"

Tunel je blago skretao ka zapadu. Što su brže trčali, Lengdonova baklja je svetlela slabije. Brinuo se na šta će ovo mesto ličiti ako se ugasi. Crnilo.

"Osim toga", nastavljala je Vitorija, "zašto bi se Koler mučio da te ovog jutra nazove i zamoli za pomoć, ako se on krije iza svega?"

Lengdon je već razmišljao o tome. "Nazvavši mene, Koler se osigurao. Pobrinuo se da niko ne može da ga optuži za nezainteresovanost u ovoj krizi. Verovatno nije očekivao da ćemo stići ovako daleko."

Pomisao da ga je Koler koristio ražestila je Lengdona. Njegova umešanost je iluminatima davala određeni kredibilitet. Mediji su čitave noći navodili njegove kvalifikacije i citirali njegove radove i, ma koliko to glupavo zvučalo, prisustvo profesora sa Harvarda u Vatikanu je na neki način uzdiglo čitavu ovu uzbunu iznad nivoa paranoje i ubedilo skeptike širom sveta da bratstvo iluminata ne samo da predstavlja istorijsku činjenicu, već i silu sa kojom treba računati.

"Onaj izveštač BBC-ja", reče Lengdon, "misli da je CERN nova jazbina iluminata."

"Šta!" Vitorija se spotakla iza njega. Podigla se i nastavila da trči. "To je rekao!?"

"Na televiziji. Uporedio je CERN sa masonskim ložama - nevina organizacija koja ne znajući u sebi skriva iluminatsko bratstvo."

"Bože, to će uništiti CERN."

Lengdon nije bio toliko siguran. Kako god bilo, ta teorija više nije zvučala neverovatno. CERN je predstavljao najveću luku za naučnike. Dom za naučnike iz više od deset zemalja. Činilo se da imaju neograničene privatne fondove. A Maksimilijan Koler je bio direktor.

Koler je Janus.

"Ako Koler nije umešan", reče Lengdon, "šta onda radi ovde?"

"Verovatno pokušava da zaustavi ovo ludilo. Da pruži podršku. Možda stvarno izigrava samarićanina! Možda je otkrio ko je saznao za

projekat antimaterije i došao je da otkrije tu informaciju.”

“Ubica je rekao da dolazi da žigoše komornika.”

“Slušaj sebe! Bila bi to samoubilačka misija. Maks se nikad ne bi izvukao živ.”

Lengdon je razmislio o tome. Možda je to i bio cilj.

Pred njima su se nazirale konture čelične kapije koja im je preprečavala put. Lengdonovo srce je skoro stalo. Međutim, kada su joj prišli, otkrili su da je prastari katanac otključan. Kapija se slobodno klatila. Lengdon uzdahnu sa olakšanjem, shvatajući da je drevni tunel bio korišćen, kao što je i pretpostavljao. U skorije vreme. Recimo danas. Više nije uopšte sumnjao da su četiri prestravljena kardinala bila izvedena ovuda. Trčali su dalje. Lengdon je sada mogao da čuje zvuke haosa sa svoje leve strane. Trg sv. Petra. Približavali su se.

Stigli su do još jedne kapije, masivnije od prethodne. I ona je bila otključana. Galama na Trgu sv. Petra se stišavala za njima i Lengdon je pretpostavio da su prošli zidine Vatikana. Pitao se gde se završavao ovaj drevni prolaz. U baštama? U bazilici? U papskoj rezidenciji?

Tada se tunel bez upozorenja završio.

Glomazna vrata koja su im se našla na putu bila su poput debelog zida od kovanog gvožđa. Čak i u poslednjim treptajima baklje, Lengdon je mogao da vidi da su savršeno glatka - nikakve ručice, kvake, ključaonice, šarki. Nije bilo ulaza.

Obuzela ga je panika. Ova retka vrsta vrata su se arhitektonski nazivala senza chiave - jednosmerni prolaz, korišćen radi bezbednosti i dostupan samo sa jedne strane - druge strane. Lengdonova nada se ugasila - zajedno sa bakljom u njegovoj ruci.

Pogledao je na sat. Miki je blistao.

11:29.

Kriknuvši u očajanju, Lengdon zamahnu bakljom i počeo da lupa na vrata.

Nešto nije bilo u redu.

Stojeći pred papinom kancelarijom, poručnik Šartran je po neprijatnom meškoljenju vojnika kraj njega osetio da dele istu zabrinutost. Rošer je rekao da je privatni sastanak koji su obezbeđivali mogao da spase Vatikan od uništenja. Šartran se pitao zašto su se onda njegovi zaštitnički instinkti bunili. I zašto se Rošer ponašao tako čudno?

Nešto je definitivno bilo pogrešno.

Sa njegove desne strane je stajao kapetan Rošer, zureći pravo pred sebe, a njegov oštar pogled je bio neuobičajeno odsutan. Šartran je jedva mogao da prepozna kapetana. Rošer nije ličio na sebe poslednjih sat vremena. Njegove odluke nisu imale smisla.

Neko bi morao da prisustvuje ovom sastanku! mislio je Šartran. Čuo je kako je Maksimilijan Koler zaključao vrata za sobom. Zašto je Rošer dozvoljavao ovo ?

Ali Šartrana je mučilo još mnogo toga. Kardinali. Kardinali su još uvek zaključani u Sikstinskoj kapeli. To je potpuna ludost. Komornik je želeo da budu evakuisani pre petnaest minuta! Rošer je odlučio drugačije, a o tome nije obavestio komornika. Šartran je izrazio zabrinutost i Rošer mu je zamalo otkinuo glavu. Lanac komande nikad nije dovođen u pitanje u švajcarskoj gardi, a Rošer je sada bio glavni.

Pola sata, mislio je Rošer, diskretno bacivši pogled na svoj švajcarski časovnik na bledom svetlu lampi koje su osvetljavale hodnik. Molim te, požuri.

Šartran je pozeleo da može da čuje šta se dešava sa druge strane vrata. Ipak, znao je da niko ne bi upravljao ovom krizom bolje od komornika. Večeras je testiran preko svih granica i nije poklekao. Uhvatio se u koštac sa problemom... istinoljubivo, iskreno, dajući primer svima. Šartran je bio ponosan što je katolik. Iluminati su pogrešili kada su izazvali komornika Ventresku.

Međutim, u tom trenutku, Šartrana je iz misli trgao neočekivan

zvuk. Lupanje. Dolazilo je sa drugog kraja hodnika. Lupanje je bilo udaljeno i prigušeno, ali uporno. Rošer podiže pogled. Kapetan se okrenuo prema Šartranu i pokazao niz hodnik. Šartran je razumeo. Upalio je baterijsku lampu i otišao da istraži.

Lupanje je sada bilo više iz očajanja. Šartran je pretrčao tridesetak metara niz hodnik do ugla. Buka kao da se čula iza ugla, iza dvorane Klementina. Šartran je bio zbunjen. Tamo se nalazila samo jedna prostorija - papina lična biblioteka. Lična biblioteka Njegove svetosti je zaključana od papine smrti. Niko nije mogao biti tamo!

Šartran je pretrčao i ovaj hodnik, skrenuo iza ugla i pojurio prema vratima biblioteke. Drveni prolaz je bio majušan, ali je stajao u mraku poput sumornog čuvara. Lupanje je dopiralo iznutra. Oklevao je. Nikada nije bio u papinoj biblioteci. Malo njih je ikad bilo tamo. Nikom nije dozvoljeno da uđe bez pratnje samog pape.

Šartran oprezno uhvati kvaku i okrenu je. Kao što je i mislio, vrata su bila zaključana. Prislonio je uvo. Lupanje se čulo glasnije. Tada je začuo još nešto. Glasovi! Neko više!

Nije mogao da razabere reči, ali je osetio paniku u povicima. Da li je neko zatvoren u biblioteci? Šartran je oklevao, pitajući se da li bi trebalo da se vrati i konsultuje se sa Rošerom. Ma nek ide dođavola. Šartran je obučavan da donosi odluke i sada će doneti jednu. Izvadio je oružje i ispalio metak u bravu. Drvo je ekspodiralo i vrata su se otvorila.

Sa druge strane vrata, Šartran nije video ništa osim crnila. Obasjao je baterijskom lampom. Soba je bila pravougaona - orijentalni tepisi, visoke police od hrastovine pretrpane knjigama, prošiveni kožni kauč i mermerni kamin. Šartran je čuo priče o ovom mestu - tri hiljade prastarih knjiga poredanih uz stotine modernih časopisa, sve što bi Njegova svetost tražila. Stočić za kafu je bio prekriven naučnim i političkim žurnalima.

Lupanje je sada bilo jasnije. Šartran uperi lampu prema zvuku. Na drugom zidu, iza prostora za sedenje, nalazila su se ogromna gvozdена vrata. Delovala su neprobojno poput sefa. Imala su četiri džinovske brave. Malecna slova urezana na sredini vrata su ostavila Šartrana bez

daha.

IL PASSETTO

Šartran je samo zurio. Papin tajni prolaz za bekstvo! Već je čuo za Passetto, pa čak i za glasine da je vodio do biblioteke, ali da tunel nije korišćen godinama! Ko bi lupao sa druge strane?

Šartran stegnu baterijsku lampu i zakuca na vrata. Sa druge strane se čuo povik likovanja. Lupanje je prestalo i glasovi su se pojačali. Šartran je jedva mogao da razabere njihove reči.

“...Koler... laže... komornik...”

“Koje to?” viknu Šartran.

“...ert Lengdon... Vitorija Ve...”

Šartran je razumeo dovoljno da se još više zabezekne. Mislio sam da ste mrtvi!

“...vrata”, vikali su glasovi. “Otvori!...”

Šartan je pogledao gvozdenu barijeru i znao je da bi mu trebao dinamit da je probije. “To je nemoguće!” doviknuo je. “Previše su debela!”

“...sastanak... prekini... ornik... opasnost...”

Uprkos svesti o opasnostima panike, Šartran je na poslednje reči osetio iznenadan nalet straha. Je li razumeo dobro? Okrenuo se da potrči prema kancelariji, dok mu je srce lupalo. Zastao je upola okreta. Pogled mu je pao na nešto u vratima... nešto još šokantnije čak i od poruke koja je dopirala sa druge strane. Iz ključaonica svih masivnih brava su štrčali ključevi. Šartran je blenuo u njih. Ključevi su bili ovde? Zatreptao je u neverici. Ključevi od ovih vrata su morali biti u nekom sefu! Ovaj prolaz nije korišćen - već vekovima!

Ispustio je baterijsku lampu na pod. Zgrabio je prvi ključ i okrenuo ga. Mehanizam je bio zarđao i krut, ali je još uvek radio. Neko ga je nedavno koristio. Šartran je otvorio sledeću bravu. I zatim sledeću. Pošto je uklonio i poslednju rezu, Šartran je povukao. Gvozdена ploča se pomerila uz škripu.

Zgrabio je lampu i uperio je u hodnik.

Robert Lengdon i Vitorija Vetra su izgledali poput prikaza kada su upali u biblioteku. Oboje su bili iscepani i umorni, ali su sasvim sigurno živi.

“Šta je ovo!” želeo je da zna Šartran. “Šta se dešava! Odakle ste vi došli?”

“Gde je Maks Koler?” upita ga Lengdon.

Šartran je pokazao prstom. “Na sastanku sa komor...”

Lengdon i Vitorija su ga odgurnuli i potrčali niz mračni hodnik. Šartran se okrenuo i instinktivno uperio pištolj prema njima. Hitro ga spusti pa i on potrča. Rošer ih je očigledno čuo kako stižu, pošto su ga, kad su stigli do papine kancelarije, zatekli kako stoji raskrečenih nogu i uperenog pištolja.

“Alt!”

“Komornik je u opasnosti!” poviče Lengdon, podižući ruke u znak predaje dok se zaustavljao. “Otvorite vrata! Maks Koler će ubiti komornika!”

Rošer je bio besan.

“Otvorite vrata!” viknu Vitorija. “Požurite!”

Ali bilo je prekasno.

Iz papine kancelarije se začuo vrisak od kojeg se ledila krv. Bio je to kornornik.

Sukob je trajao samo nekoliko sekundi.

Komornik Ventreska je još uvek vrištao kada je Šartran prošao pored Rošera i razvalio vrata papine kancelarije. Stražari su poleteli unutra. Lengdon i Vitorija su utrčali za njima.

Prizor je bio stravičan.

Odaja je bila osvetljena samo svetlošću sveca i umiruće vatre. Koler je nedaleko od kamina trapavo stajao ispred svojih kolica. Držao je pištolj uperen u komornika, koji je ležao na podu kraj njegovih nogu i grčio se u agoniji. Komornikova mantija je bila pocepana a njegove gole grudi spržene.

Lengdon sa drugog kraja sobe nije mogao da razabere simbol, ali na podu kraj Kolera je ležao veliki četvrtasti žig. Metal je još uvek bio usijan.

Dva stražara su reagovala bez oklevanja. Otvorili su vatru. Meci su pogodili Kolera u grudi, bacajući ga unazad. Koler je pao u svoja invalidska kolica, dok mu je niz gradi liptala krv. Njegov pištolj se otkotrljao po podu. Lengdon je zapanjeno stajao na vratima.

Vitorija je bila paralizovana. "Maks..." prošaputala je.

Komornik, koji se još uvek uvijao po podu, okrenu se prema Rošeru, i u transu pokaza prstom na kapetana i uzviknu jednu reč. "ILUMINAT!"

"Kopile jedno", reče Rošer, trčeći prema njemu. "Licemerno ko..."

OVoga puta je Šartran reagovao instinktivno, smeštajući tri metka u Rošerova leđa. Kapetan je pao licem napred na pod i beživotno skliznuo u sopstvenu krv. Šartran i stražari su odmah dotrčali do komornika, koji je ležao zgrčen od bola.

Oba stražara su povikala užasnuto kada su ugledali simbol na komornikovim grudima. Drugi stražar je video žig naopačke i istog trenutka ustuknuo sa strahom u očima. Šartran, podjednako užasnut simbolom, povukao je komornikovu poderanu mantiju preko

opekotine, skrivajući je od pogleda.

Lengdon je prešao preko prostorije u delirijumu. Pokušao je da pronađe smisao u onome što je video kroz izmaglicu ludila i nasilja. Osakaćeni naučnik je, u poslednjem činu simbolične dominacije, doleteo u Rim i žigosao najvišeg crkvenog zvaničnika. Za neke stvari se vredi žrtvovati, rekao je hašašin. Lengdon se pitao kako je hendikepirani čovek uopšte mogao da savlada komornika. Sa druge strane, Koler je imao pištolj. Nije bitno kako je to izveo! Koler je obavio svoju misiju!

Lengdon je prišao poprištu stravičnog događaja. Vojnici su se starali o komorniku i Lengdon oseti kako ga dimeći žig na podu kraj Kolerovih kolica privlači. Šesti žig? Što je bliže prilazio, bio je sve zbunjeniji. Žig je predstavljao savršeni kvadrat, prilično velik i očigledno je poticao iz centralnog pregratka kovčežića u jazbini iluminata. Šesti i konačni žig, rekao je hašašin.

Najveličanstveniji od svih.

Kleknuo je kraj Kolera i posegnuo rukom prema predmetu. Metal je još uvek zračio toplotu. Hvatajući ga za drvenu dršku, Lengdon ga podiže. Nije bio siguran šta je očekivao da vidi, ali sasvim sigurno ne ovo.

Lengdon ga je dugo posmatrao u čudu. Ništa više nije imalo smisla. Zašto su stražari užasnuto povikali kada su ovo videli? Kvadrat je bio ispunjen besmislenim žvrljotinama. Najveličanstveniji od svih? Dok ga je okretao u rukama, Lengdon je primetio da je simetričan, ali nije značio ništa.

Kada je osetio ruku na ramenu, Lengdon je podigao pogled, očekujući Vitoriju. Međutim, ruka je bila ogrezla u krvi. Pripadala je Maksimilijanu Koleru, koji se naginjao iz svojih kolica.

Lengdon ispusti žig i uspravi se na noge. Koler je još uvek živ!

Poguren u svom sedištu, umirući direktor je još uvek disao, mada jedva, krkljajući. Kolerov pogled se susreo sa Lengdonovim i bio je to isti onaj kameni pogled koji ga je dočekaio ranije istog dana pred CERN-om. Suočene sa smrću, oči su delovale još tvrđe, a gnušanje i neprijateljstvo je izranjalo na površinu. Naučnikovo telo zadrhta i

Lengdon shvati da pokušava da se pomeri. Svi u prostoriji su se usredsredili na komornika i Lengdon je želeo da ih pozove, ali nije mogao da se pomeri. Bio je opčinjen napetošću koja je zračila iz Kolera u ovim poslednjim trenucima njegovog života. Drhteći od napora, direktor je podigao ruku i izvukao mali uređaj iz rukohvata na stolici.

Bio je veličine kutije šibica. Ispružio ga je, tresući se. Lengdon se na trenutak uplašio da Koler ima oružje. Ali bilo je to nešto drugo.

“D-dajte...” Kolerove poslednje reči su bile krkljavi šapat. “D-dajte ovo... medijima.” Koler se srušio i uređaj mu je pao u krilo.

Lengdon je šokirano zurio u elektronsku kutijicu. Na prednjoj strani su bile utisnute reči SONY RUVI. Prepoznao je jedan od novih, ultraminijaturnih kamkordera. Ovaj tip baš ima obraza! pomislio je. Izgleda da je Koler snimio neku vrstu samoubilačke oproštajne poruke koju je želeo da mediji emituju... bez sumnje nekakvu pridiku o važnosti nauke i gresima religije.

Lengdon je odlučio da je večeras učinio već dovoljno za njegov cilj. Pre nego što je Šartran video Kolerov kamkorder, ubacio ga je u najdublji džep na sakou. Kolerova oproštajna poruka može da truli u paklu!

Tišinu je prekinuo komornikov glas. Pokušavao je da se uspravi. “Kardinali”, promrmeljao je Šartranu.

“Još uvek su u Sikstinskoj kapeli!” uzviknu Šartran. “Kapetan Rošer je naredio...”

“Evakuišite... odmah. Sve.”

Šartran posla jednog od vojnika da otrči i oslobodi kardinale.

Komornik napravi bolnu grimasu. “Helikopter... napolju... vodite me u bolnicu.”

Na Trgu sv. Petra, pilot švajcarske garde je sedeo u kabini parkiranog vatikanskog helikoptera i trljao slepoočnice. Buka na trgu oko njega je bila toliko glasna da je prigušivala zvuke rotora u leru. Ovo nije bilo svečano bdenje pod svetlošću sveca. Bio je iznenađen što još nije izbio totalni kaos. Na manje od dvadeset pet minuta do ponoći, ljudi su se još uvek zbijali, neki se molili, neki su plakali za crkvom, neki su dobacivali opscenosti i govorili da je crkva ovo i zaslužila, a neki su recitovali apokaliptične stihove iz Biblije.

Pilotu je tutnjilo u glavi dok su svetla reflektora bacala odsjaj sa njegovog vetrobrana. Žmirkao je prema uskomešanoj masi. Iznad gomile su lepršali transparenti.

ANTIMATERIJA JE ANTIHRIST!

NAUČNIK = SATANISTA

GDE JE VAŠ BOG SADA?

Pilot je ječao dok se njegova glavobolja pogoršavala. Napola je razmišljao o tome da spusti vinilski pokrivač vetrobrana tako da ne mora da gleda ovo, ali znao je da će morati da poleti za nekoliko minuta. Poručnik Šartran mu je upravo javio užasne vesti. Komornika je napao Maksimilijan Koler i ozbiljno ga ranio. Šartran, Amerikanac i žena su donosili komornika ovamo da ga evakuišu u bolnicu.

Pilot se osećao lično odgovornim za napad. Prekorevao je sebe što nije postupio po svom instinktu. Kada je pokupio Kolera na aerodromu, ugledao je nešto u naučnikovim mrtvim očima. Nije mogao da odredi šta, ali mu se nije svidelo. To nije ni bilo važno. Rošer je izdavao naredjenja i Rošer je insistirao da je ovo čovek koji će im pomoći. Izgleda da je Rošer pogrešio.

Buka gomile se još više pojačala. Pilotu je bubnjalo u glavi. Trebao mu je aspirin. Možda tri. Nije voleo da leti pod lekovima, ali nekoliko aspirina će sigurno biti manje opasni od rasturajuće glavobolje. Posegao je prema priboru za prvu pomoć, držanom među raznim mapama i priručnicima u kutiji za prtljag pričvršćenoj između dva

prednja sedišta. Ali kada je pokušao da otvori kutiju, otkrio je da je zaključana. Potražio je ključ i konačno odustao. Očigledno večeras nije njegova noć. Vratio se masiranju slepoočnica.

Unutar zamračene bazilike, Lengdon, Vitorija i dva stražara su bez daha napredovali prema glavnom ulazu.

Ne mogavši da nađu ništa prikladnije, njih četvoro su prenosili ranjenog komornika na uskom stolu, balansirajući inertno telo između sebe, kao na nosilima. Udaljeni huk ljudskog haosa se čuo kroz vrata. Komornik se držao na ivici svesti.

Vreme je isticalo.

Bilo je 11:39 kada je Lengdon sa ostalima izašao iz bazilike sv. Petra. Blesak ga zaslepi. Reflektori su blistali na belom mermeru poput sunčevih zraka na snežnoj tundri. Lengdon je žmirkao, pokušavajući da se skloni iza ogromnih stubova, ali svetlo je dopiralo iz svih pravaca. Kolaž masivnih video-ekrana je izranjao iz gomile pred njim.

Stojeći na vrhu veličanstvenog stepeništa koje se spuštalo do trga, Lengdon se oseti kao nevoljni glumac na najvećoj pozornici na svetu. Negde iza bleštavih svetala, čuo je helikopter i urlik stotine hiljada glasova. Sa njihove leve strane, povorka kardinala se sada evakuisala na trg. Svi su zastali, očigledno uznemireni scenom na stepeništu.

“Samo polako”, upozoravao je Šartran zvučeći usredsređeno dok je grupa silazila niz stepenice do helikoptera.

Lengdonu se činilo kao da se kreću pod vodom. Ruke su ga bolele od težine komornika i stola. Pitao se kako bi ovaj trenutak mogao biti manje dostojanstven. Tada je ugledao odgovor. Izgleda da su dva izveštača BBC-ja prelazili otvoreni trg na povratku u prostor za novinare. Ali na urlik gomile su se okrenuli. Glik i Mekri su sada trčali prema njima. Činitina kamera je bila podignuta i uključena. Evo lešinara, pomisli Lengdon.

“Alt!” povika Šartran. “Vratite se nazad!”

Ali izveštači su nastavili da prilaze. Lengdon je pretpostavio da će ostalim mrežama trebati oko šest sekundi da ponovo preuzmu BBC-jev snimak.

Pogrešio je. Bile su im potrebne dve sekunde. Kao da su povezani nekakvom univerzalnom svešću, svi ekrani do poslednjeg na trgu su se prebacili sa sata koji otkucava i svojih vatikanskih eksperata i počeli da prenose isti prizor - skakutavi živi snimak sa vatikanskih stepenica. Gde god je Lengdon bacio pogled, video je komornikovo mlitavo telo u krupnom planu i tehnikoloru.

Ovo nije u redu! mislio je Lengdon. Želeo je da potrči niz stepenice i umeša se, ali nije mogao. To ne bi ni pomoglo. Da li zbog rike mase ili

svežeg vazduha, Lengdon nikada neće saznati, ali u tom trenutku se desilo nezamislivo.

Poput čoveka koji se budi iz noćne more, komornik otvori oči i munjevito se uspravio. Potpuno iznenađeni time, Lengdon i ostali su se zateturali usled promene težišta. Prednji deo stola se spustio. Komornik počeo da klizi.

Pokušali su da ga zadrže spuštajući sto, ali bilo je prekasno. Komornik skliznu. Začudo, nije pao. Stopala su mu lupila o mermer i uspravio se na noge.

Na trenutak je stajao tako, dezorijentisan, a zatim je, pre nego što ga je iko mogao sprečiti, poleteo napred, teturajući se stepenicama prema Činiti.

“Ne!” vrisnu Lengdon.

Šartran potrčao za njim, pokušavajući da ga zadrži. Ali komornik se okrenuo ka njemu, iskolačenih i sluđenih očiju. “Pusti me!”

Šartran ustuknu.

Situacija se još više pogoršala. Komornikova razderana mantija, koju je Šartran samo navukao preko njegovih grudi, počeo da pada. Na trenutak, Lengdon pomisli da će odeća izdržati, ali taj trenutak je prošao. Mantija je popustila i skliznula sa njegovih ramena do struka. Uzdah koji je prošao kroz gomilu kao da je za delić sekunde proputovao planetom i vratio se nazad. Kamere su snimale, blicevi su eksplodirali. Svi ekrani su projektovali slike komornikovih žigosanih grudi, ogromne i grozno detaljne. Neki od ekrana su čak zamrzli sliku i okrenuli je za 180 stepeni.

Konačna pobeda iluminata.

Lengdon je zurio u žig na ekranima. Iako je predstavljao otisak četvrtastog žiga koji je pronašao ranije, simbol je sada imao smisla. Savršenog smisla. Strahovita moć obeležja je pogodila Lengdona silinom brzog voza. Orijehtacija. Zaboravio je na prvo pravilo simbologije. Kada kvadrat nije kvadrat? Takođe je zaboravio da gvozdeni žigovi, baš kao i gumeni pečati, nikada nisu izgledali kao svoji otisci. Bili su naopačke. Lengdon je video negativ žiga!

Dok je kaos rastao, stari iluminatski citat je odjekivao novim značenjem: "Besprekorni dijamant, stvoren od drevnih elemenata sa takvim savršenstvom da bi svako ko ga vidi mogao samo da posmatra u čudu."

Lengdon je sada znao daje legenda istinita.

Zemlja, Vazduh, Vatra, Voda.

Dijamant iluminata.

Robert Lengdon nije sumnjao da kaos i histerija koji su u ovom trenutku ispunjavali Trg sv. Petra prevazilaze bilo šta što je Vatikan ikad video. Nijedna bitka, nijedno razapinjanje, hodočašće, nijedna mistična vizija... ništa u 2000-godišnjoj istoriji hrama nikako se nije moglo porediti sa veličinom i dramatičnošću ovog trenutka.

Dok se ova tragedija odvijala, Lengdon se osećao neobično izdvojen, kao da lebdi na stepeništu kraj Vitorije. Događaji su se rastezali, kao u vremenskoj anomaliji, i čitavo ludilo je usporavalo do puzanja...

Žigosani komornih... koji mahnita pred čitavim svetom... Dijamant iluminata... razotkriven u svoj svojoj dijaboličnoj genijalnosti... Sat koji otkucava poslednjih dvadeset minuta vaticanske istorije...

Međutim, drama je tek počinjala.

Komornik je, u nekoj vrsti posttraumatskog transa, iznenada bio ispunjen snagom, kao da su ga zaposeli demoni. Počeo je da brblja i šapuće sa nevidljivim duhovima, podižući ruke i pogled prema Bogu i nebesima.

“Govori!” vikao je komornik nebesima. “Da, čujem te!”

U tom trenutku, Lengdon je shvatio. Srce mu je potonulo poput kamena.

Izgleda da je i Vitorija razumela. Prebledela je. “U šoku je”, rekla je.

“Halucinira. Misli da priča sa Bogom!”

Neko mora da prekine ovo, pomisli Lengdon. Bio je to grozan i sramotan kraj. Vodite ovog čoveka u bolnicu!

Činita Mekri je stajala na stepenicama ispod njih i snimala, očigledno pronašavši idealnu poziciju. Prizor se istog trenutka pojavljivao na video-ekranima po čitavom trgu... poput beskrajnog niza otvorenih bioskopa koji su svi prikazivali istu jezivu tragediju.

Čitava scena je izgledala epski. Komornik je, u svojoj pocepanoj

mantiji i sa spaljenim žigom na grudima, izgledao kao nekakav izmoreni borac koji je savladao krugove pakla radi ovog jednog trenutka otkrovenja. Povikao je prema nebu.

“Ti sento, Dio! Čujem te, Bože!”

Šartran ustuknu, sa izrazom divljenja na licu. Tišina koja je zavládala gomilom bila je potpuna. Na trenutak je izgledalo kao da tišina zavládava čitavom planetom... svi su sedeli ukočeno pred svojim televizorima i zajedno zadržavali dah.

Komornik je stajao na stepenicama raširenih ruku. Izgledao je skoro kao Hrist, golih i ranjenih prsa pred celim svetom. Podigao je ruke ka nebesima i, gledajući uvis, uzviknuo, “Grazie! Grazie, Dio!”

Gomila je i dalje posmatrala u tišini.

“Grazie, Dio!” povika još jednom komornik. Poput sunca koje se probija kroz oblake, radost zasja na njegovom licu. “Grazie, Dio!”

Hvala ti, Bože? Lengdon je posmatrao u čudu.

Komornik je sada sijao, a njegova jeziva transformacija je bila kompletna. Pogledao je u nebo, klimajući žustro glavom. Povikao je prema nebesima:

“Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu!”

Lengdonu su ove reči bile poznate, ali nije imao predstavu zašto bi ih komornik uzvikivao.

Komornik se okrenu nazad prema masi i još jednom povika u noć. “Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu!”

Tada podiže ruke i nasmeja se naglas.

“Grazie, Dio! Grazie!” ;,

Čovek je očigledno poludeo.

Svet je posmatrao, opčinjen.

Međutim, kulminacija je bila nešto što niko nije očekivao. Uz konačni povik radosti, komornik se okrenuo i pojurio nazad u baziliku sv. Petra.

Jedanaest i četrdeset dva.

Ni u svojim najluđim snovima Lengdon nije pomišljao da će jednog dana biti deo povorke nalik ovoj koja je potrčala nazad u baziliku za komornikom... a još manje da će je predvoditi. Ali bio je najbliži vratima i postupio je instinktivno.

Umreće ovde, pomisli Lengdon, utrčavajući preko praga u mračnu prazninu. "Komorniče! Stanite!"

Tama na koju je Lengdon naleteo kao na zid bila je potpuna. Zenice su mu bile sužene od bleštave svetlosti i nije video dalje od jednog metra ispred sebe. Ukopao se. Negde u mraku čuo je šuštanje komornikove mantije dok je sveštenik slepo trčao u ništavilo.

Vitorija i vojnici su istog trenutka stigli. Upalili su baterijske lampe, ali gotovo istrošene, jedva da su osvetljavale dubinu bazilike pred njima. Snopovi svetlosti su sekli prostor, otkrivajući samo stubove i goli pod. Komornika nije bilo.

"Komorniče!" vikao je Šartran sa strahom u glasu. "Čekajte! Sinjore!"

Gužva na vratima iza njih naterala ih je da se okrenu. Krupna figura Činite Mekri se nazirala u prolazu. Kamera joj je bila na ramenu i blistavo crveno svetio na vrhu je otkrivalo da je još uvek uključena. Glik je trčao za njom sa mikrofonom u ruci i dovikivao joj da uspori.

Lengdon nije mogao da veruje. Ovo nije ni vreme ni mesto!

"Napolje!" odbrusi Šartran. "Ovo nije za vaše oči!"

Ali Mekri i Glik su nastavili da prilaze.

"Činita!" Glik je sada zvučao prestrašeno. "Ovo je samoubistvo! Ja ne idem!"

Mekri ga je ignorisala. Pritisnula je prekidač na kameri. Reflektor na vrhu se upalio, zaslepljujući ih sve. Lengdon zakloni lice i okrenu se u bolu. Prokletstvo! Ali kada je podigao pogled, shvatio je da je crkva

oko njih osvetljena u krugu od tridesetak metara.

Baš u tom trenutku, negde u daljini odjeknu komornikov glas. "Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu!"

Mekri okrenu kameru prema zvuku. Daleko u sivilu, na granici domašaja reflektora, zatalasalo se crno platno, otkrivajući poznatu priliku koja je trčala niz glavnu lađu bazilike.

Usledio je trenutak oklevanja u kojem su svi upijali ovaj bizaran prizor.

Tada se brana provalila. Šartran je preduhitrio Lengdona i potrčao za komornikom. Lengdon je bio sledeći. Zatim vojnici i Vitorija. Mekri na začelju, osvetljavajući svima put i prenoseći ovu zagrobnu jurnjavu svetu. Glik ih je nevoljno sledio, uplašen, glasno psujući i petljajući sa živim komentaron.

Glavna lađa bazilike sv. Petra je, kao što se poručnik Šartran jednom i sam uverio, bila duža od fudbalskog terena. Međutim, večeras je izgledalo kao da je dvostruko tolika. Dok je vojnik trčao za komornikom, pitao se kuda je krenuo. Komornik je očigledno bio u šoku, bez sumnje u delirijumu usled fizičke traume i stravičnih događaja u papinoj kancelariji.

Negde ispred njih, van domašaja BBC-jevog reflektora, komornikov glas je veselo odzvanjao. "Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu!"

Šartran je znao da je to bio citat iz Biblije - Mateja 16:18, ako se dobro sećao. Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu! Bila je to skoro surovo neprikladna izjava - crkva se upravo nalazila pred uništenjem. Komornik mora da je poludeo.

Ili možda i nije?

Samo na tren, Šartranovo srce je zalepršalo. Svete vizije i božije poruke su mu oduvek delovale kao obična priviđenja - posledice prevelikog entuzijazma u kojem su ljudi čuli ono što su želeli da čuju - Bog se nije javljao direktno!

Ipak, trenutak kasnije, kao da je sam Sveti duh sišao sa nebesa da bi ubedio Šartrana u svoju moć, ukazala mu se vizija.

Pedeset metara ispred njega u središtu crkve se pojavio duh... prozračna, blistava silueta. Bleda figura je pripadala polugolom komorniku. Prikaza je izgledala prozirno i zračila je svetlošću. Šartran se nespretno zaustavio, osećajući kako mu se steže čvor u grudima. Komornik je sijao! Telo kao da mu je sada snažnije blistalo. Tada je počelo da se spušta... sve dublje i dublje, dok nije nestalo u tami poda, kao uz pomoć magije.

Lengdon je takođe video fantoma. Za trenutak je i on mislio daje ugledao priviđenje. Ali dok je prolazio kraj ošamućenog Šartrana i trčao prema mestu na kojem je komornik nestao, shvatio je šta se upravo desilo. Komornik je stigao do niše palijuma - uvučene odaje osvetljene sa devedeset devet uljanih lampi. Lampe u niši su sijale odozdo, dajući poseban efekat. A dok se komornik spuštao niz stepenice, izgledalo je kao da nestaje u podu.

Stigao je bez daha do ivice ispod koje se pružala prostorija. Pogledao je niz stepenice. Na dnu, osvetljen zlatnim sjajem uljanih lampi, komornik je žurio preko mermerne odaje prema staklenim vratima koja su vodila u sobu sa slavnim zlatnim kovčegom.

Šta on to radi? pitao se Lengdon. Sigurno ne misli da je zlatni kovčeg... Komornik otvori vrata i utrča unutra. Začudo, nije se ni osvrnuo ka zlatnom kovčegu, protrčavajući kraj njega. Pao je na kolena dva metra iza kovčega i počeo da se bori sa gvozdenom rešetkom usađenom u pod.

Lengdon je posmatrao u užasu, shvatajući kuda je komornik krenuo. Dobri bože, ne! Pojurio je niz stepenice za njim. "Oče! Nemojte!"

Dok je Lengdon otvarao staklena vrata i trčao prema komorniku, video ga je kako čupa rešetku. Gvozdeni poklopac se podigao uz zaglušujući tresak, otkrivajući uski prolaz i strmo stepenište koje je vodilo u ništavilo. Dok je komornik prilazio rupi, Lengdon ga zgrabi za gola ramena i povuče nazad.

Koža mu je bila klizava od znoja, ali Lengdon ga je čvrsto držao.

Komornik se okrenuo, očigledno preplašen. "Šta to radite?"

Kada su im se oči srele, Lengdon se iznenadio. Komornik više nije

imao staklasti pogled čoveka u transu. Oči su mu bile žive i blistale su lucidnom odlučnošću. Žig na njegovim grudima je izgledao strašno.

“Oče”, apelovao je Lengdon što je mirnije mogao, “ne možete sići dole. Moramo da se evakuišemo.”

“Sine moj”, reče komornik jezivo razumnim glasom. “Upravo sam primio poruku. Znam...”

“Komorniče!” Bio je to Šartran sa ostalima. Sjurili su se niz stepenice u sobi, osvetljeni Cinitinom kamerom. Kada je Šartran ugledao otvorenu rešetku na podu, oči su mu se ispunile stravom. Prekrstio se i pogledom zahvalio Lengdonu što je zaustavio komornika. Lengdon je razumeo; pročitao je dovoljno o arhitekturi Vatikana da zna šta leži ispod te rešetke. Bilo je to najsvetije mesto u čitavom hrišćanskom svetu. Terra Santa. Sveto tlo. Neki su ga zvali nekropola. Neki su ga nazivali katakombama. Prema opisima malobrojnog sveštenstva koje je tokom godina silazilo dole, nekropola je predstavljala mračni lavirint podzemnih kripti koje bi mogle da progutaju posetioca u trenu ako slučajno zaluta. To nije mesto kroz koje bi želeli da jure komornika.

“Sinjore”, molio je Šartran. “U šoku ste. Moramo da idemo oдавде. Ne smete da idete dole. To je samoubistvo.”

Komornikovo lice iznenada poprими stoički izraz. Ispružio je ruku i mirno položio dlan na Šartranovo rame.

“Hvala vam na vašoj brizi i službi. Ne mogu vam opisati kako. Ne mogu vam reći da razumem. Ali imao sam otkrovenje. Znam gde je antimaterija.”

Svi su zurili u njega.

Komornik se okrenu prema grupi. “Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu. To je bila poruka. Značenje je jasno.”

Lengdon još uvek nije uspevao da shvati komornikovu uverenost da je pričao sa Bogom, a kamoli da je dešifrovao poruku. Na ovom kamenu ću podići svoju crkvu? To su reči koje je Isus izgovorio kada je izabrao Petra za svog prvog apostola. Kakve je to veze imalo sa bilo čime?

Mekri je prišla bliže. Glik je bio nem, kao ošamućen.

Komornik je sada govorio brže. "Iluminati su postavili svoje oružje uništenja na sam kamen-temeljac crkve."

Pokazao je prema stepenicama. "Na samom kamenu na kojem je podignuta ova crkva. A ja znam gde se taj kamen nalazi."

Lengdon je bio siguran da je vreme da savladaju komornika i odnesu ga gore. Koliko god da je lucidno zvučao, sveštenik je pričao gluposti. Kamen? Kamen-temeljac ove građevine? Stepenište pred njima nije vodilo do temelja, vodilo je do nekropole. "Taj citat je metafora, oče! Ne postoji stvarno kamen!"

Komornik je delovao neobično tužno. "Kamen postoji, sine moj." Pokazao je prema otvoru. "Pietro e la pietra."

Lengdon se sledi. U trenutku mu je sve postalo jasno. Naježio se od stroge jednostavnosti zagonetke. Dok je stajao sa ostalima i gledao niz dugo stepenište, shvatio je da kamen stvarno postoji, zakopan ispod ove crkve.

Pietro e la pietra. Petar je kamen.

Petrova vera u Boga je bila toliko čvrsta da ga je Isus nazvao "kamen" nepokolebljivi učenik na čijim će ramenima Isus izgraditi svoju crkvu. Svanulo mu je da je tačno na ovom mestu - Vatikanskom brdu - Petar bio razapet i sahranjen. Rani hrišćani su na njegovom grobu podigli mali hram. Kako se hrišćanstvo širilo, hram je postajao veći, sloj po sloj, kulminirajući u ovoj kolosalnoj bazilici. Čitava katolička vera je bukvalno bila sagrađena na svetom Petru. Kamenu.

"Antimaterija je u grobnici svetog Petra", reče komornik, a glas mu je bio kristalno jasan.

Uprkos očigledno natprirodnom izvoru informacije, Lengdon je u njoj video čvrstu logiku. Postavljanje antimaterije na grobnicu svetog Petra je sada izgledalo bolno očigledno. Iluminati su, u činu simboličnog prkosa, postavili antimateriju u srž hrišćanskog sveta, bukvalno i figurativno. Konačna infiltracija.

"A ako vam je potreban svetovni dokaz", reče komornik nestrpljivo, "upravo sam otkrio da rešetka nije zaključana." Pokazao je

prema otvorenom prolazu na podu. "Nikad nije otključan. Neko je bio dole... nedavno."

Svi su pogledali prema rupi.

Trenutak kasnije, komornik se okrenuo sa neočekivanom agilnošću, zgrabio uljanu lampu i pojurio prema otvoru.

Kamene stepenice su se strmo spuštale pod zemlju.

Poginuću ovde dole, pomisli Vitorija, stežući teški rukohvat od kanapa dok se spuštala niz skućeni hodnik za ostalima. Iako je Lengdon pokušao da spreči komornika da uđe u otvor, Šartran je intervenisao, čvrsto ga zgrabivši. Izgleda da je mladi stražar bio ubeđen da komornik zna šta radi.

Nakon kraćeg komešanja, Lengdon se oslobodio i poleteo za komornikom, sa Šartranom za petama. Vitorija instinktivno potrča za njima. Sada je jurila glavom bez obzira po strmom nagibu na kojem je svaki pogrešan korak mogao da donese smrtonosni pad. Daleko ispod sebe je videla zlatasti sjaj komornikove uljane lampe. Iza sebe je čula izveštače BBC-ja kako se trude da održe korak. Svetlo kamere je bacalo iskežene senke niz prolaz, osvetljujući Šartrana i Lengdona. Vitorija je jedva mogla da poveruje da je čitav svet pratio ovu ludost. Isključi prokletu kameru! Sa druge strane, znala je da isključivo zahvaljujući reflektoru vide kuda idu.

Dok se bizarna potera nastavljala, Vitorijine misli su šibale poput oluje. Šta je komornik uopšte mogao da uradi ovde dole? Čak i ako bi pronašao antimateriju? Nije bilo dovoljno vremena!

Vitoriji je intuicija govorila da je komornik verovatno u pravu. Postavljanje antimaterije tri nivoa pod zemljom je delovao kao skoro plemenit i milosrdan izbor. Duboko pod zemljom - slično kao u Z-laboratoriji - anihilacija antimaterije bi bila delimično ublažena. Bez toplotnog talasa i šrapnela koji bi mogli da povrede posmatrača, samo biblijska pukotina u zemlji i kolosalna bazilika koja se urušava u krater.

Da li je ovo jedini Kolerov plemeniti gest? Pošteđeni životi? Vitorija još uvek nije mogla da pojmi da je direktor bio umešan. Mogla je da prihvati njegovu mržnju prema religiji... ali ova veličanstvena zavera nije ličila na njega. Je li Kolerovo gnušanje stvarno bilo toliko duboko? Uništenje Vatikana? Unajmljivanje plaćenog ubice? Ubistva njenog oca, pape i četvorice kardinala? Činilo se nezamislivim. I kako

su Koleru pošla za rukom sva ova izdajstva unutar zidova Vatikana? Rošer je bio Kolerova krtica, rekla je Vitorija sebi. Rošer je bio iluminat. Kapetan Rošer je bez sumnje imao ključeve od svega - papinih odaja, tajnog prolaza, nekropole, grobnice svetog Petra, baš svega. Mogao je da postavi antimateriju u grobnicu svetog Petra - maksimalno obezbeđenu - i da zatim naredi svojim vojnicima da ne gube vreme pretražujući obezbeđene delove Vatikana. Rošer je znao da niko ne bi pronašao kanister.

Ali Rošer nikada nije računao na komornikovu poruku odozgo.

Poruka. Ovo je iskušavanje vere sa kojim se Vitorija još uvek borila. Da li je Bog stvarno komunicirao sa komornikom? Vitorijina utroba je govorila da nije, a ipak, ona se bavila fizikom povezanosti - naukom o međusobnoj uslovljenosti. Svakog dana je bila svedok čudesne komunikacije - jaja morskih kornjača koja bi bila razdvojena i smeštena u laboratorije na razdaljini od nekoliko hiljada kilometara bi se izlegla u istom trenu... hektari meduza koje pulsiraju u savršenom ritmu poput jednog uma. Svuda postoje nevidljive linije komunikacija, pomislila je.

Ali između Boga i čoveka?

Vitorija je poželela da je njen otac tu da joj podari veru. Jednom joj je objasnio božansku komunikaciju naučnim izrazima i naveo je da poveruje.

Još uvek se sećala dana kada ga je videla da se moli i upitala ga je: "Oče, zašto se trudiš sa molitvama? Bog ne može da ti odgovori."

Leonardo Vetra se prenuo iz svoje meditacije sa očinskim osmehom.

"Moja ćerka, skeptik. Znači ti ne veruješ da se Bog obraća čoveku? Objasniću ti to tvojim jezikom." Uzeo je sa police model ljudskog mozga i postavio ga je ispred nje. "Kao što verovatno znaš, Vitorija, ljudska bića obično koriste veoma mali procenat svojih mentalnih sposobnosti. Međutim, ako ih dovedeš u situacije ispunjene emocijama - poput fizičke traume, izuzetne sreće ili straha, duboke meditacije - njihovi neuroni odjednom počinju da pucketaju kao ljudi, prouzrokujući veću mentalnu jasnoću."

“Pa šta?” rekla je Vitorija. “Samo zato što razmišljaš sigurno ne znači da pričaš sa Bogom.”

“Aha!” uzviknuo je Vetra. “A ipak, značajna rešenja naizgled nerešivih problema često nam dolaze u ovim trenucima jasnoće. To je ono što gurui zovu viša svest. Biolozi to zovu izmenjenim stanjima. Psiholozi to zovu supersvesnošću.” Zastao je. “A hrišćani to zovu odgovorom na molitvu.” Dodao je, široko se smešeći: “Božansko otkrovenje ponekad samo znači da si prilagodio svoj mozak da čuje ono što tvoje srce već zna.”

Sada, dok je trčala kroz mrak kao sumanuta, Vitorija je pomislila kako je njen otac možda i bio u pravu. Je li bilo toliko teško da poveruje da je trauma dovela komornikov um u stanje u kojem je jednostavno “shvatio” gde se nalazi antimaterija?

Svako od nas je Bog, rekao je Buda. Svako od nas zna sve. Treba samo da otvorimo umove i čujemo sopstvenu mudrost. Upravo u tom trenutku jasnoće, dok je Vitorija zaranjala dublje u zemlju, osetila je kako joj se um otvara... i kako njena sopstvena mudrost izlazi na površinu. Sada je van svake sumnje uvidela komornikove namere. Njena svesnost je sa sobom donela strah kakav nikada ranije nije spoznala.

“Komorniče, ne!” povikala je niz prolaz. “Ne razumete!” Vitorija je zamislila bezbrojne ljude koji su okruživali Vatikan i krv joj se sledila. “Ako iznesete antimateriju na površinu... svi će umreti!”

Lengdon je sada preskakao po tri stepenika, napredujući brzo. Prolaz je bio uzak, ali nije osećao klaustrofobiju. Njegov nekada parališući strah je sada bio nadmašen mnogo dubljom strepnjom.

“Komorniče!” Lengdon je video da se približava sjaju lampe. “Morate ostaviti antimateriju tu gde je! Nemamo dragog izbora!”

Još dok je to izgovarao, shvatio je da ne može da poveruje u ono što govori. Ne samo da je prihvatio komornikovo božansko otkrovenje u vezi sa lokacijom antimaterije, već je zagovarao uništenje bazilike sv. Petra - jednog od najvećih arhitektonskih dostignuća na svetu... kao i umetničkih dela koja su se nalazila u njoj.

Ali svi oni ljudi napolju... to je jedini način.

Delovalo je kao surova ironija da je jedini način da spasu ljude sada bilo da otpišu crkvu. Lengdon je pomislio da je ovakva simbolika sigurno zabavljala iluminare.

Vazduh koji je dopirao sa dna tunela bio je hladan i vlažan. Negde dole nalazio se sveti necropolis... mesto poslednjeg počinka svetog Petra i bezbroj drugih hrišćana. Lengdon oseti jezu i ponada se da ovo nije samoubilačka misija.

Komornikova svetiljka kao da se iznenada zaustavila. Lengdon mu se brzo približavao. Podnožje stepeništa je naglo izronilo iz senki. U njemu se nalazila kapija od kovanog gvožđa sa tri oznake u obliku lobanje. Komornik pokuša da je otvori. Lengdon skoči i zatvori kapiju, zaustavljajući komornika. I ostali su dojurili niz stepenice, sablasno blede pod reflektorom BBC-ja... naročito Glik, koji je bio sve belji sa svakim novim korakom.

Šartran zgrabi Lengdona. "Pustite komornika da prođe!"

"Ne!" povika Vitorija bez daha. "Moramo se odmah evakuisati! Ne smete izneti antimateriju odavde! Ako je odnesete gore, svi napolju će izginuti!"

Komornikov glas je zvučao izuzetno smireno. "Svi vi... morate mi verovati. Imamo jako malo vremena."

"Ne razumete", reče Vitorija. "Eksplozija na nivou tla će biti mnogo gora nego ovde!"

Komornik ju je pogledao, a zelene oči su mu bile blistavo lucidne. "Ko je pominjao eksploziju na nivou tla?"

Vitorija je zurila. "Ostavićete je ovde?"

Komornikova sigurnost je bila opčinjavajuća. "Večeras neće biti više umiranja."

"Oče, ali..."

"Molim vas... imajte malo vere." Komornikov glas se spustio do oštrog šapata. "Ne tražim ni od koga da mi se pridruži. Svi možete slobodno da idete. Samo tražim da se ne mešate u Njegovo delo. Pustite me da uradim ono što mi je rečeno." Komornikov pogled je

postao intenzivniji. "Tu sam da bih spasao crkvu. I ja to mogu. Kunem se životom."

Tišina koja je usledila bila je glasnija od grmljavine.

Jedanaest i pedeset jedan.

Necropolis u prevodu znači Grad mrtvih.

Ništa od onoga što je Lengdon čitao o ovom mestu ga nije moglo pripremiti na ono što je video. Ogromna podzemna šupljina ispunjena ruševnim mauzolejima, poput malih kuća na podu pećine. Vazduh je mirisao beživotno. Čudnovata mreža uzanih stazica vijugala je između natrulih spomenika od kojih se većina sastojala od ispucanih cigala prekrivenih mermerom. Poput kipova od prašine, bezbrojni stubovi neiskopane zemlje su se uzdizali da podrže zemljano nebo, koje je visilo nisko nad senovitim naseljem.

Grad mrtvih, mislio je Lengdon, rastrzan između akademske radoznalosti i sirovog straha. Zajedno sa ostalima je napredovao sve dublje kroz vijugave prolaze. Jesam li načinio pogrešan izbor?

Šartran je prvi bio omađijan komornikom, otvarajući kapiju i objavljujući svoju veru u njega. Glik i Mekri su, na komornikov zahtev, plemenito pristali da mu osvetljavaju put, iako su njihovi motivi bili prilično sumnjivi, s obzirom na počasti koje ih čekaju ako odavde izađu živi. Vitorija je bila najmanje spremna na ovo i Lengdon je u njenim očima video oprez koji je proizilazio iz ženske intuicije.

Sada je prekasno, pomislio je, dok su on i Vitorija trčali za ostalima. Doneli smo odluku.

Vitorija je bila tiha, ali Lengdon je znao da razmišlja o istoj stvari. Ako komornik nije u pravu, devet minuta nam neće biti dovoljno da izađemo iz Vatikana.

Dok su trčali između mauzoleja, osetio je kako mu se noge umaraju, primećujući, na svoje iznenađenje, da se uspinju blagom kosinom. Kada se setio razloga, trnci su mu prošli kičmom. Topografija pod njegovim nogama je bila iz Hristovog vremena. Trčao je uz prvobitno vatikansko brdo! Lengdon je znao da su izučavaoci Vatikana tvrdili da se grobnica svetog Petra nalazila blizu vrha Vatikanskog brda i oduvek se pitao kako su to zaključili. Sada je razumeo. Prokleta

brdo je još uvek bilo tu!

Činilo mu se da trči po stranicama istorije. Negde ispred njih se nalazila grobnica svetog Petra - najveća hrišćanska relikvija. Bilo je teško zamisliti da je grob nekada bio obeležen samo skromnim hramom. Ne više. Dok se Petrova slava širila, novi hramovi su građeni iznad starog i sada se spomenik širio 150 metara iznad njihovih glava do vrha Mikelandelove kupole, koji se nalazio u centimetar tačno iznad prvobitne grobnice.

Nastavili su da se uspinju vijugavim stazama. Lengdon pogleda na sat. Osam minuta. Počinjao je da se pita da li će se on i Vitorija pridružiti preminulima.

“Pazite!” povika Glik iza njih. “Zmijske jame!”

Lengdon ih je video na vreme. Staza pred njima je bila prekrivena mnogobrojnim otvorima. Jedva je uspeo da ih preskoči.

Vitorija je takođe skočila, za dlaku izbegavajući uske pukotine. Nesigurno ga je pogledala. “Zmijske jame?”

“U stvari, jame za klop”, ispravio ju je Lengdon. “Veruj mi, ne želiš da znaš.” Upravo je shvatio da su jame bile otvori za nalivanje. Rani hrišćani su verovali u oživljavanje mesa i koristili su ove rupe da bukvalno “hrane mrtve” sipajući mleko i med u kripe pod zemljom.

Komornik se osećao slabo. Trčao je napred, dok su mu noge pronalazile snagu u njegovoj dužnosti prema Bogu i čoveku. Skoro sam stigao. Tresao se u neverovatnom bolu. Um može doneti mnogo više bola od tela. Ipak je bio iscrpljen. Znao je da ima veoma malo vremena.

“Spasiću tvoju crkvu, Oče. Kunem se.”

Uprkos reflektoru BBC-ja iza sebe, na kojem je bio zahvalan, komornik je držao svoju uljanu lampu visoko. Ja sam svetionik u mraku. Ja sam svetlost.

Lampa se prelivala dok je trčao i na trenutak se uplašio da će ga zapaljivo ulje isprskati i opeći. Iskusio je dovoljno sprženog mesa za jedno veče. Dok se približavao vrhu brda, obliwao ga je znoj i dah mu je postajao sve kraći. Ali kada je izbio na vrh, osetio se kao da je ponovo rođen. Doteturaio se do zaravni od zemlje na kojoj je stajao mnogo

puta. Ovde je staza prestajala. Nekropola se naglo okončavala zidom od zemlje. Na malom natpisu je pisalo: Mausoleum S. La tomba di San Pietro.

Pred njim se u visini struka nalazilo udubljenje u zidu. Ovde nije bilo pozlaćenih pločica. Nikakve pompe. Samo jednostavna rupa u zidu, iza koje se nalazila mala kript a i oskudni, ruševni sarkofag. Komornik zaviri u rupu i iscrpljeno se nasmeši. Mogao je da čuje ostale iz sebe. Spustio je uljanu lampu i otpočeo molitvu. Hvala ti, Bože. Skoro je gotovo.

Napolju na trgu, kardinal Mortati je stajao okružen zanemelim kardinalima i na video-ekranu posmatrao rasplet drame u kripti ispod njih. Nije više znao u šta da veruje. Da li je čitav svet upravo prisustvovao onome što je on video? Da li se Bog stvarno obratio komorniku? Da li će stvarno izneti antimateriju na Trg svetog...

“Gledajte!” Svetinom prođe uzdah.

“Tamo!” Svi su iznenada pokazivali na ekran. “To je čudo!”

Mortati podiže pogled. Položaj kamere je bio nesiguran, ali slika dovoljno jasna. Prizor je bio nezaboravan. Sniman sa leđa, komornik je klečao na zemljanom podu u molitvi. Pred njim se nalazila grubo izdubljena rupa u zidu. Unutar otvora, među hrpama drevnog kamenja, nalazio se kovčeg od terakote. Iako je Mortati video ovaj sanduk samo jednom u životu, dobro je znao šta se u njemu nalazilo. San Pietro.

Mortati nije bio toliko naivan da pomisli da su povici radosti i čuđenja koji su odjekivali kroz svetinu bili izazvani jednom od najsvetijih relikvija hrišćanstva. Grobnica svetog Petra nije bila razlog zbog kojeg su ljudi padali na kolena u spontanoj molitvi i zahvalnosti. Bio je to predmet na grobnici.

Kanister sa antimaterijom. Bio je tamo... na istom mestu na kojem se nalazio čitav dan... krijući se u tami nekropole. Gladak. Neumoljiv. Smrtonosan. Komornikova vizija je bila istinita.

Mortati je zurio u čudu u providni cilindar. Kapljica tečnosti je još uvek lebdela u njegovom središtu. Kript a oko kanistera je treptala na

crvenom svetlu, dok je ekran od tečnog stakla odbrojavao svojih poslednjih pet minuta.

Nekoliko centimetara od kanistera, u kripti se takođe nalazila bežična kamera švajcarske garde, usmerena prema kanisteru i snimajući sve ovo.

Mortati se prekrsti, ubeđen da je ovo najužasniji prizor koji je video u čitavom svom životu. Međutim, sledećeg trenutka je shvatio da će ubrzo postati još gore.

Komornik iznenada ustade. Zgrabio je antimateriju i okrenuo se prema ostalima. Na licu mu se videla potpuna usredsređenost. Progurao se između njih i počeo da se spušta niz nekropolu istim putem kojim je i došao, trčeći nizbrdo.

Kamera uhvati Vitoriju Vetru, sleđenu u užasu. "Kuda idete? Komorniče! Mislila sam da ste rekli..."

"Imajte vere!" doviknuo je dok se udaljavao.

Vitorija se okrenula ka Lengdonu. "Šta da radimo?"

Robert Lengdon pokuša da zaustavi komornika, ali Šartran ga je sprečio, očigledno imajući poverenja u komornika.

Slika koju je sada prenosila kamera BBC-ja ličila je na vožnju toboganom, zavijala je i podrhtavala. Promičući kadrovi su prikazivali zbunjenost i užas dok se haotična povorka teturala kroz senke, nazad prema ulazu u nekropolu.

Gore na trgu, Mortati uzdahnu u strahu. "On to donosi ovamo?"

Na televizijskim ekranima širom sveta, komornik je izlazio iz nekropole sa antimaterijom u rukama, veći od života. "Večeras više neće biti umiranja!"

Ali komornik nije bio u pravu.

Komornik se pojavio na vratima bazilike sv. Petra tačno u 11:56. Izbauljao je u zaslepljujući blesak svetskih reflektora, noseći pred sobom antimateriju poput kakve dragocene relikvije. Očima koje su ga pekle, mogao je da vidi svoju sopstvenu figuru, polugolu i ranjenu, kako se poput džina pomalja na video-ekranima na trgu. Galama koja se dizala iz mase na Trgu sv. Petra nije nalikovala bilo čemu što je komornik ikada čuo - plač, vriska, bakanje, molitve... mešavina poštovanja i užasa.

Spasi nas od zla, prošaputao je. Potpuno ga je iscrpelo bekstvo iz nekropole. Zamalo da se završi katastrofom. Robert Lengdon i Vitorija Vetra su pokušali da ga zaustave, želeli i su da bace kanister nazad u njegovo podzemno skrovište, da beže napolje u zaklon. Slepe budale!

Komornik je sada sa zastrašujućom jasnoćom shvatio da bi bilo koje druge večeri on izgubio trku. Međutim, večeras je Bog ponovo bio uz njega.

Roberta Lengdona, koji ga je zamalo savladao, zgrabio je Šartran, pun poverenja i osećanja dužnosti prema komornikovoj molbi da imaju vere. Izveštači su naravno bili ošamućeni i vukli su previše opreme da bi mogli da se umešaju.

Čudni su putevi božiji.

Komornik je sada iza sebe čuo i ostale... i na ekranima video i kako se približavaju. Prikupljajući poslednje trunčice fizičke snage, podigao je antimateriju visoko iznad glave. Tada je poleteo niz stepenice, zabacujući unazad svoja gola ramena u činu prkosa prema žigu iluminata na svojim grudima.

Postojala je samo još jedna stvar. Sa verom u Boga, pomislio je. Sa verom u Boga. Četiri minuta...

Lengdon je jedva video bilo šta kada je izjurio iz bazilike. Svetla medija su mu ponovo spržila mrežnjače. Sve što je mogao da razabere bio je mutni obris komornika, kako pravo ispred njega strčava niz stepenice. Na trenutak, osvetljen oreolom reflektora, komornik je imao

nebeski izgled, poput nekakvog modernog božanstva. Mantija mu je visila oko struka kao pokrov.

Telo mu je bilo izbrazdano i ranjeno rukama neprijatelja, ali je ipak istrajao. Komornik je trčao dalje, uzdignute glave, dovikujući svetu da ima vere, trčeći prema gomili sa oružjem uništenja u rukama.

Lengdon potrča za njim niz stepenice. Šta to radi? Pobiće ih sve!

“Đavolovom delu”, vrisnu komornik, “nije mesto u božijoj kući!” Približavao se sada prestravljenoj gomili.

“Oče!” viknu Lengdon iza njega. “Nemate kuda!”

“Pogledaj ka nebesima! Zaboravljamo da pogledamo ka nebesima!”

U trenutku kada je Lengdon video kuda se komornik uputio, shvatio je veličanstvenu istinu. Iako ga nije mogao videti od svetla, znao je da se spasenje nalazi tačno iznad njihovih glava.

Zvezdama ispunjeno italijansko nebo. Put za bekstvo.

Helikopter koji je komornik pozvao da ga odveze u bolnicu stajao je tačno ispred njih, sa pilotom u kabini i elisama koje su se već okretale u leri. Dok je komornik trčao prema njemu, Lengdon oseti kako ga iznenada obuzima radost.

Misli su mu poput bujice preplavile um...

Prvo zamisli široko prostranstvo Sredozemlja. Koliko je udaljeno? Deset kilometara? Petnaest? Znao je da je do plaže Fiumicino bilo potrebno samo sedam minuta vozom. Ali helikopterom, brzinom od 300 kilometara na sat, bez stajanja... Ako bi odneli kanister dovoljno daleko na otvoreno more i tamo ga bacili... Dok je trčao kao da nema težinu, shvatio je da postoje i druge opcije. La Cava Romana! Rudnici mermera severno od grada su bili udaljeni manje od pet kilometara. Koliko su bili veliki? Pet kvadratnih kilometara? Sigurno su pusti u ovo doba! Kada bi tamo bacili kanister...

“Svi nazad!” viknu komornik. Grudi su ga bolele dok je trčao. “Sklonite se! Odmah!”

Vojnici švajcarske garde koji su stajali oko helikoptera blenuli su u

komornika oklembešenih vilica.

“Nazad!” vrisnu sveštenik.

Vojnici su ustuknuli. Dok je čitav svet zadivljeno posmatrao, komornik je obišao helikopter do pilotovih vrata i otvorio ih. “Napolje, sine! Odmah!”

Pilot iskoči.

Komornik pogleda visoko sedište kabine i znao je da će mu, u njegovom isprpljenom stanju, biti potrebne obe ruke da se popne. Okrenuo se prema pilotu i drhtavim rukama mu gurnuo kanister u ruke. “Pridrži ovo. Dodaj mi ga kad se popnem.”

Dok se komornik penjao, čuo je Roberta Lengdona kako uzbuđeno viče, trčeći prema letelici. Sada shvataš, pomislio je komornik. Sada imaš vere!

Komornik se namestio u kabini, podesio nekoliko poznatih poluga i okrenuo se prema prozoru da uzme kanister.

Ali vojnik kojem je dao kanister je stajao praznih ruku. “Uzeo ga je!” povikao je.

Komorniku je stalo srce. “Ko?”

Vojnik pokaza prstom. “On!”

Roberta Lengdona je iznenadila težina kanistera. Dotrčao je do druge strane helikoptera i uskočio u zadnji deo u kojem su on i Vitorija sedeli pre samo nekoliko sati. Ostavio je vrata otvorena i vezao se. Zatim je doviknuo komorniku, koji je sedeo na prednjem sedištu.

“Polećite, oče!”

Komornik se okrenu ka Lengdonu i užasnuto ga pogleda. “Šta to radite!”

“Vi letite! Ja ću bacati!” zalajao je Lengdon. “Nemamo vremena! Samo podižite blagosloveni helikopter!”

Komornik je na trenutak bio paralisao, dok su reflektori medija sijali kroz kokpit i isticali bore na njegovom licu.

“Mogu ovo da uradim sam”, prošaputao je. “Treba ovo da uradim

sam.”

Lengdon ga nije slušao. Poleći! Čuo je sebe kako urla. Odmah! Pomoći ću ti! Lengdon spusti pogled ka kanisteru i oseti kako mu dah zastaje u grlu kada je video brojke. “Tri minuta, oče! Tri!”

Ovo osvesti komornika. Bez oklevanja se okrenu prema komandama. Helikopter se uz riku podigao.

Lengdon je kroz oblak prašine video Vitoriju koja je trčala prema helikopteru. Pogledi su im se sreli, a zatim je nestala poput kamena bačenog u vodu.

U kabini helikoptera, zavijanje motora i vazdušni kovitlac koji je dopirao kroz otvorena vrata gurali su Lengdonova čula u zaglušujuću haos. Odupirao se pojačanom stisku gravitacije dok je komornik podizao letelicu pravo nagore. Sjaj Trga sv. Petra se gubio ispod njih, dok se nije pretvorio u amorfnu blistavu elipsu koja se utapala u more gradskih svetala.

Kanister sa antimaterijom je u Lengdonovim rukama bio težak kao sam đavo. Stegao ga je jače, dlanovima skliskim od znoja i krvi. Unutar zamke, kapljica antimaterije je mirno lebdela, trepćući u crvenom odsjaju digitalnog sata.

“Dva minuta!” viknu Lengdon, pitajući se gde je komornik nameravao da baci kanister.

Gradska svetla pod njima su se pružala u svim pravcima. Lengdon je prema zapadu u daljini video trepćuću liniju obale Sredozemlja - iskrzanu liniju svetla iza koje se pružalo beskrajno tamno prostranstvo. More je bilo dalje nego što je zamišljao. Štaviše, svetla na obali su bila jasan podsetnik da bi čak i daleko na otvorenom moru eksplozija imala zastrašujuće posledice.

Lengdon uopšte nije razmotrio fatalnost plimskog talasa od deset kilotona koji bi udario o obalu. Kada se okrenuo i pogledao pravo napred kroz prozor kabine, nada mu se vratila. U tami pred njima su se uzdizale senke rimskih brda. Brda su bila prepuna svetala - vile bogataša - ali kilometar ili dva severnije, brda su tonula u mrak. Nije bilo nikakvih svetala - samo ogroman komad crnila. Ničega.

Kamenolomi! pomisli Lengdon. La Cava Romana!

Zureći netremice u pusto parče zemlje, Lengdonu se učini da je dovoljno veliko. A delovalo je i blizu. Mnogo bliže od mora. Obuzelo ga je uzbuđenje. Komornik je očigledno nameravao da tamo odnese antimateriju! Helikopter je leteo tačno prema kamenolomima! Međutim, dok su se motori sve više naprezali a helikopter jurio kroz vazduh, Lengdon shvati da kamenolomi nisu ništa bliže. Zaintrigiran,

bacio je pogled preko ivice da bi se orijentisao. Ono što je video preplavilo ga je talasom panike. Tačno ispod njih, stotine metara niže, blistali su reflektori na Trgu sv. Petra.

Još uvek smo iznad Vatikana!

“Komorniče!” zagrcnu se Lengdon. “Idite napred! Dovoljno smo visoko! Morate krenuti napred! Ne možemo izbaciti kanister iznad Vatikana!”

Komornik nije odgovorio. Bio je usredsređen na upravljanje letelicom.

“Imamo manje od dva minuta!” povika Lengdon, podižući kanister. “Vidim ih! La Cava Romana! Nekoliko kilometara severno oдавде! Nemamo...”

“Ne”, reče komornik. “Previše je opasno. Žao mi je.” Dok je helikopter nastavio da grabi ka nebesima, komornik se okrenuo i žalosno se nasmešio Lengdonu. “Voleo bih da niste pošli, prijatelju. Načinili ste najveću žrtvu.”

Lengdon se zagledao u komornikove iscrpljene oči i odjednom je shvatio. Krv mu se sledila. “Ali... mora biti da možemo da odemo negde!”

“Gore”, odgovorio je komornik. “To je jedino sigurno.”

Lengdon je jedva mogao da razmišlja. Potpuno je pogrešno protumačio komornikov plan. Pogledaj ka nebesima!

Nebesa, shvatio je sada Lengdon, tamo smo se bukvalno uputili. Komornik nije uopšte nameravao da baci antimateriju. Jednostavno je želeo da je udalji od Vatikana što je više moguće.

Ovo je bio put u jednom smeru.

Na Trgu sv. Petra, Vitorija Vetra je gledala uvis. Helikopter je sada bio tek tačkica i svetla televizijskih ekipa nisu dopirala do njega. Čak se i tutnjava rotora čula još samo kao udaljeno hućanje. Izgledalo je u tom trenutku da je čitav svet okrenut prema gore, utihnuo u iščekivanju, vrata izvijenog ka nebesima...svi ljudi, sve vere... sva srca su kucala poput jednog.

Vitorijina osećanja su se kovitlala u agoniji. Dok je helikopter nestajao, zamišljala je Robertovo lice. O čemu je razmišljao? Zar nije shvatio?

Kamere na trgu su zurile u mrak, čekajući. More lica okrenuto ka nebesima, ujedinjeno u nemom odbrojanju. Na svim video-ekranima je treperio isti spokojni prizor... nebo nad Rimom, prekriveno blistavim zvezdama. Vitorija oseti da joj se oči ispunjavaju suzama.

Na platou od mermera iza nje su stajali 161 kardinal, pogleda podignutih u tihom divljenju. Neki od njih su sklopili ruke u molitvi. Većina je nepomično stajala, prikovana. Neki su plakali. Sekunde su proticale. U domovima, barovima, prodavnicama, aerodromima i bolnicama širom sveta, duše su se slile u jednog posmatrača. Muškarci i žene su se uhvatili za ruke. Ljudi su držali svoju decu. Vreme kao da je lebdelo u limbu, duše su se isprepletale.

Tada su zvona Sv. Petra počela surovo da zvone.

Vitorija pusti suze da poteku.

Dok je čitav svet posmatrao... vreme je isteklo. Ono najužasnije u ovom događaju bila je mrtva tišina.

Visoko na nebu iznad Vatikana, pojavila se tačkica svetla. U sledećem trenutku, rodilo se novo nebesko telo... kugla svetla, blistavija i belja od bilo čega što je iko ikad video.

Tada se desilo.

Blesak. Tačka se ustalasala, kao da se hrani sama sobom i progutala nebo u krugu zaslepljujuće beline. Poletela je u svim

pravcima, ubrzavajući nezamislivom snagom, razdirući tamu. Svetlosna sfera je rasla poput grabljivice usmjerene na nebo. Poletela je nadole, prema njima, ubrzavajući. Zaslepljena, bezbrojna jarko osvetljena ljudska lica su uzdahnula kao jedno, zaklanjajući oči i jecajući u nemoćnom strahu.

Dok je svetlost besnela u svim pravcima, desilo se nezamislivo. Bleštavi krug se zaustavio kao da je zauzdan božijom voljom. Izgledalo je kao da je eksplozija na neki način zatvorena u džinovsku staklenu loptu. Svetlo se odbilo prema unutra, lomeći se i prelivajući. Talas je stigao do predviđenog obima i tamo se zaustavio. Na trenutak, nad Rimom je nečujno lebdela savršena lopta. Noć se pretvorila u dan.

Tada je odjeknulo.

Udar je bio dubok i šupalj - gromoviti udarni talas sa visina. Protutnjao je poput besa samog pakla, potresajući granitne temelje Vatikana, izbijajući vazduh iz pluća i bacajući ih na zemlju. Kroz stubove na trgu je prošao drhtaj, praćen iznenadnim naletom toplog vazduha. Trgom je dunuo vetar, ispuštajući zagrobni jecaj dok je hućao između stubova i šamarao zidove. Prašina se kovitlala nad glavama, dok su se ljudi zbijali... svedoci Armagedona.

Tada je sfera implodirala, podjednako brzo kao što se i pojavila, usisavajući svetlost i urušavajući se u malecnu tačku svetlosti iz koje je nastala.

Nikad pre toliko ljudi nije bilo tako tiho.

Svi na Trgu sv. Petra su potom odvratili oči sa ponovo mračnog neba i spustili glave, svako zadubljen u sopstvene misli. Reflektori su sledili njihov primer, okrećući se nazad prema zemlji, kao u znak poštovanja prema tami koja se na njih spustila. Za trenutak, čitav svet je pognuo glavu.

Kardinal Mortati je kleknuo u molitvi a ostali kardinali su mu se pridružili. Pripadnici švajcarske garde su spustili svoja koplja i ukipili se. Niko nije govorio. Niko se nije pomerao. Sva srca su zadrhtala pod naletom emocija. Žalost. Strah. Divljenje. Vera. Strahopoštovanje prema novoj i čudesnoj sili čije su moći upravo bili svedoci.

Vitorija Vetra je drhtala u podnožju stepeništa bazilike. Zatvorila je oči. U buri emocija koja je sada kolala njenim venama, jedna reč je odzvanjala poput dalekog zvona. Usamljena. Okrutna. Oterala ju je. Ali reč je ipak odjekivala. Ponovo ju je potisnula. Bol je bio preveliki. Pokušala je da se izgubi u slikama koje su prolazile kroz misli ostalih... nepojmljiva moć antimaterije... spasenje Vatikana... komornik... hrabra dela... čuda... nesebičnost. Ali reč je i dalje odjekivala... odzvanjajući svojom usamljenošću kroz kaos.

Robert.

Došao je po nju u zamak sv. Anđela.

Spasao ju je.

A sada ga je ubilo delo njenih ruku.

Dok se kardinal Mortati molio, pitao se da li bi i on čuo glas Boga kao komornik. Da li moraš da veruješ u čuda da bi ih iskusio? Mortati je bio savremen čovek drevne vere. Čuda nikada nisu predstavljala deo njegovog verovanja. Naravno da se govorilo o njima... krvavi dlanovi, ustajanje iz mrtvih, otisci na pokrovima... pa ipak, Mortatijev racionalni um je ove priče oduvek smatrao delom mita. One su jednostavno bile rezultat čovekove najveće slabosti - potrebe za dokazima. Čuda nisu ništa drugo do priče kojih smo se držali zato što smo želeli da su

istinite.

A ipak... Jesam li toliko savremen da ne mogu da prihvatim ono što su moje oči upravo videle? To je bilo čudo, zar ne? Da! Bog je, pomoću nekoliko reči koje je prošaptao u komornikovo uho, intervenisao i spasao ovu crkvu.

Zašto je bilo toliko teško poverovati u to? Da Bog nije učinio ništa, šta bi to reklo o Bogu? Da Svevišnjem nije stalo? Da je nemoćan da zaustavi ovo? Čudo je bilo jedini mogući odgovor!

Dok je Mortati klečao u divljenju, molio se za komornikovu dušu. Odavao je počast mladom svešteniku koji je, uprkos svojim godinama, otvorio starčeve oči pred čudom nepokolebljive vere.

Sa druge strane, Mortati nije imao predstavu uolikoj će meri njegova vera upravo biti stavljena na probu...

Tišinu na Trgu sv. Petra poremetio je talasić glasova. Talasić je prerastao u žamor. A zatim, neočekivao, u galamu. Masa je bez upozorenja počela da više uglas.

“Gledajte! Gledajte!”

Mortati je otvorio oči i okrenuo se prema gomili. Svi su pokazivali iza brijega, prema bazilici sv. Petra. Lica su im bila bleđa. Neki su pali na kolena. Neki su se onesvestili. Neki su briznuli u nekontrolisani plač.

“Gledajte! Gledajte!”

Mortati se začuđeno okrenuo, pogledom prateći njihove ispružene ruke. Pokazivali su prema najvišem nivou bazilike, prema krovnoj terasi, sa koje su ogromne statue Hrista i njegovih apostola posmatrale gomilu. Tamo je, kraj Isusa, ruku ispruženih prema svetlu... stajao komornik Karlo Ventreska.

Robert Lengdon više nije padao.

Više nije bilo straha. Nije bilo bola. Čak ni huka vetra. Samo meki zvuk ustalasane vode, kao da je zaspao na plaži. U paradoksu samospoznaje, Lengdon je predosetio svoju smrt. Bilo mu je drago zbog toga. Dozvolio je da ga ukočenost potpuno obuzme. Pustiće da ga nosi gde god već treba da ide. Bol i strah su otišli i ni po koju cenu nije želeo da se vrate. Njegovo poslednje sećanje je moglo poticati jedino iz samog pakla. Uzmi me. Molim te...

Ali talasanje koje ga je uljuljkivalo u osećanje spokoja takođe ga je dozivalo nazad. Pokušavalo je da ga probudi iz sna. Ne! Pusti me! Nije želeo da se probudi. Osetio je kako se demoni skupljaju na granici njegovog blaženstva, pokušavajući da unište njegov mir. Nejasni prizori su se kovitlali.

Glasovi su vikali. Vetar je hućao. Ne, molim vas! Što se više borio, sve ga je više obuzimao nespokoj. Tada je grubo vraćen u stvarnost...

Helikoper se vrtoglavo uspinjao. Bio je zarobljen unutra. Svetla Rima koja su se videla kroz otvorena vrata bila su sve dalja sa svakom sekundom koja bi prošla. Njegov instinkt preživljavanja mu je govorio da odmah izbaci kanister. Lengdon je znao da bi mu bilo potrebno manje od dvadeset sekundi da bi pao pola milje. Ali bi padao prema gradu punom ljudi.

Više! Više!

Pitao se koliko su visoko bili. Mali motorni avioni su leteli na visini od oko šest kilometara. Helikopter je morao već preći dobar deo toga. Tri kilometra? Četiri? Još uvek je postojala šansa. Ako savršeno preračunaju pad, kanister bi eksplodirao na bezbednoj udaljenosti i od tla i od helikoptera.

Lengdon osmotri grad koji se prostirao ispod njih.

“A ako pogrešno proračunaš?” reče komornik.

Lengdon se okrenuo, preplašen. Komornik čak nije ni gledao u

njegovom pravcu, očigledno mu pročitavši misli u sablasnom odrazu u vetrobranu. Začudo, komornik više nije bio zaokupljen komandama. Ruke mu čak nisu bile na upravljaču. Činilo se da je helikopterom upravljao autopilot, podešen na uspinjanje. Komornik je posegnuo iznad glave, prema tavanici kabine, prebirajući po kablovima i izvlačeći ključ, trakom zalepljen daleko od očiju.

Lengdon je začuđeno posmatrao dok je komornik hitro otključavao metalnu kutiju za prtljag pričvršćenu između sedišta. Izvadio je nekakav veliki paket umotan u crnu plastiku. Položio ga je na sedište kraj sebe. Lengdonove misli su kiptale. Komornik je bio pribran, kao da je pronašao izlaz.

“Dodaj mi kanister”, reče spokojnim glasom.

Lengdon više nije znao šta da misli. Doturio je kanister komorniku. “Devedeset sekundi!”

Ono što je komornik uradio sa kanisterom ga je potpuno prenerazilo. Pažljivo ga držeći u rukama, spustio ga je u kutiju za prtljag. Zatim je zatvorio teški poklopac i zaključao ga.

“Šta to radite!” zanimalo je Lengdona.

“Spašavam nas iskušenja.” Komornik baci ključ kroz otvoreni prozor.

Dok je ključ odletao u noć, Lengdon oseti kako njegova sigurnost odleće s njim. Komornik tada uze najlonski paket i provuče ruke kroz petlje. Učvrstio je pojas oko stomaka i pritegnuo ga. Okrenuo se prema zabezeknutom Robertu Lengdonu.

“Žao mi je”, reče komornik. “Nije trebalo ovako da se završi.” Zatim je otvorio vrata i bacio se u noć.

Prizor je goreo u Lengdonovom nesvesnom umu, a sa njim je došao i bol. Stvaran bol. Fizički bol. Razdirući. Obuzimajući. Želeo je da se preda, da pusti da se sve završi, ali dok je voda glasnije šljapkala u njegovim ušima, pojavili su se novi prizori. Pakao je tek počeo. Video je delove i komadiće. Razbacane trenutke čiste panike. Ležao je na pola puta između smrti i noćne more, preklinjući da bude spašen, ali slike u njegovom umu su bleštale sve jače.

Kanister sa antimaterijom je bio zaključan van njegovog domašaja. Neumoljivo je odbrojavao dok se helikopter uspinjao. Pedeset sekundi. Više. Više. Lengdon se divlje okretao po kabini, pokušavajući da pronađe nekakav smisao u onome što je upravo video. Četrdeset petsekundi. Preturao je ispod sedišta, u potrazi za još jednim padobranom. Četrdeset sekundi. Nije ga bilo! Morao je postojati izlaz! Trideset pet sekundi. Potrčao je prema otvorenim vratima helikoptera i stao na podivljalom vetru, posrnatrajući svetla Rima ispod sebe. Trideset dve sekunde.

Tada je doneo odluku.

Neverovatnu odluku...

Robert Lengdon iskoči iz helikoptera bez padobrana. Dok je noć gutala njegovo prevrćuće telo, mašina se dizala dalje, a zvuk rotora je nestajao u zaglušujućem hućanju slobodnog pada. Ponirući, Robert Lengdon oseti nešto što nije iskusio od godina provedenih na skakaonicama - neumoljivu snagu gravitacije. Što je brže padao, zemlja ga je sve jače privlačila k sebi. Međutim, ovoga puta u pitanju nije bilo petnaest metara skoka u bazen. U pitanju je bilo hiljade metara pada u grad - na beskrajno prostranstvo pločnika i betona. Negde u bujici vetra i oćajanja, Kolerov glas je odjekivao iz groba... reči koje je izgovorio ranije ovoga dana, ispred CERN-ovog tunela za slobodan pad. Jedan kvadratni metar platna usporava telo za skoro dvadeset posto.

Lengdon je znao da dvadeset posto nije ni blizu dovoljno da se preživi ovakav pad. Uprkos tome, više zbog paralizovanosti nego nade, u rukama je stezao jedini predmet koji je pokupio iz helikoptera na putu prema vratima. Bio je to neobičan suvenir, ali mu je nakratko vratio nadu.

Cirada za vetrobran je ležala u zadnjem delu helikoptera. Bio je to udubljeni kvadrat - veličine oko četiri sa dva metra - poput ogromnog postavljenog čaršava... najgrublja moguća verzija padobrana. Nije imala konopce, samo elastične petlje na obe strane kojim se pričvršćivala za zakrivljeni vetrobran. Lengdon ju je zgrabio, provukao ruke kroz petlje, uhvatio se i skočio u prazninu.

Njegov poslednji čin mladalačkog prkosa. Nije imao iluzija o životu

nakon ovog trenutka.

Padao je poput kamena. Nogama napred. Podignutih ruku. Šakama stežući petlje. Cirada nad njegovom glavom raširila se poput pečurke. Vetar ga je divlje šibao. Dok se strmoglavljivao, iza sebe ču snažnu eksploziju. Iz veće daljine nego što je očekivao. Udarni talas je Stigao skoro istog trenutka. Osetl kako mu je dah isteran iz pluća. Vazduh oko njega iznenada postade topao. Borio se da se održi. Sa visina je stigao talas vreline. Gornji deo cirade počeo da tinja... ali je izdržao.

Lengdon je padao izmičući bujajućem pokrovu od svetla, osećajući se kao surfer koji pokušava da umakne plimskom talasu od trista metara. Onda se vreline naglo povukla.

Ponovo je padao kroz mračnu svežinu.

Lengdon u deliću sekunde oseti nadu. Ali ta nada sledećeg trenutka izblede kao povlačeći talas vreline. Uprkos bolu u rukama, koji ga je uveravao da je cirada usporavala pad, vetar je i dalje urlao kraj njega zaglušujućom brzinom. Lengdon nije sumnjao da još uvek prebrzo pada da bi preživeo.

Kada udari o zemlju, biće zdrobljen.

Cifre su mu se tumbale po glavi, ali bio je previše ošamućen da bi se izborio sa njima... jedan kvadratni metar otpora... 20 posto smanjenja brzine. Jedino što je Lengdon mogao da zaključi jeste to da je cirada iznad njegove glave dovoljno velika da ga uspori za više od 20 posto. Ipak, na njegovu nesreću, po vetru koji ga je šibao, mogao je da proceni da cirada nije činila dovoljno. I dalje je padao brzo... neće preživeti udarac o more betona koje ga je iščekivalo.

Svetla Rima su se pružala ispod njega u svim pravcima. Grad je ličio na ogromno zvezdama prekriveno nebo prema kome je padao. Savršeno prostranstvo zvezda je kvarila samo tamna pruga koja je delila grad na dva dela - široka, neosvetljena traka koja je vijugala između tačaka svetla poput debele zmiје. Lengdon je posmatrao meandrirajuće parče crnila.

Izenenada ga ponovo obuze nada, poput uspenušanog vrha nadolazećeg talasa. Lengdon skoro manijakalnom žestinom cimnu kupolu desnom rukom. Cirada iznenada zaleprša jače, nadimajući se i

skrećući nadesno, putanjom najslabijeg otpora. Lengdon oseti kako skreće. Povukao je ponovo, još jače, ignorišući bol u šaci. Cirada se ustalasala i njegovo telo krenu bočno. Ne mnogo. Ali bar malo! Ponovo pogleda dole, prema vijugavoj crnoj zmiји. Bila mu je zdesna, ali još uvek daleko. Da li je previše oklevao? Povukao je svom snagom i nekako se pomirio sa činjenicom da je sve u božijim rukama. Usredsredio se na najširi deo zmiје i... po prvi put u svom životu, molio se za čudo. Nastavak je bio nejasan.

Tama koja je jurila prema njemu... povratak skakačkog instinkta... refleksno izvijanje kičme i upiranje nožnim prstima... nadimanje pluća da bi se zaštitili vitalni organi... ispravljanje nogu u iščekivanju udara... i konačno... zahvalnost na činjenici da je vijugavi Tibar bujao... zbog čega je voda u njemu bila penušava i puna mehurića... i tri puta mekša od stajanje vode.

Osetio je udar... i tamu.

Grmljavina ustalasane kupole je skrenula pažnju grupe sa vatrene lopte na nebu. Nebo iznad Rima je večeras bilo ispunjeno dramatičnim prizorima... helikopter koji se uzdizao ka nebesima, stravična eksplozija, a sada i ovaj neobični predmet koji se srušio u uzburkane vode reke Tibar, uz samu obalu rečnog ostrvceta Tiberina.

Za ovo ostrvo se pričalo da ima mistična lekovita svojstva, još od kako je korišćeno kao karantin za bolesne tokom rimske epidemije kuge 1656. Iz ovog razloga je na njemu kasnije i podignuta jedna od rimskih bolnica.

Telo koje su izvukli na obalu bilo je izubijano. Mogli su da mu napipaju puls, što su smatrali neverovatnim. Pitali su se da li ga je mistična lekovita reputacija ostrva Tiberina na neki način održala u životu. Nekoliko minuta kasnije, kada je čovek počeo da kašlje i polako dolazi svesti, grupa je odlučila da je ostrvo uistinu magično.

Kardinal Mortati je znao da ni u jednom jeziku ne postoje reči kojima bi se mogla opisati ova misterija. Tišina vizije nad Trgom sv. Petra je pevala glasnije od hora anđela. Dok je posmatrao komornika Ventresku, Mortati je osetio parališući sukob svog srca i uma. Vizija je delovala stvarno, opipljivo. A ipak... kako je to bilo moguće? Svi su videli kad je komornik ušao u helikopter. Svi su bili svedoci svetleće lopte na nebu. A sada se komornik nekako našao visoko iznad njih, na krovnoj terasi. Prebačen od strane anđela? Reinkarniran božijom rukom?

Ovo je nemoguće...

Mortatijevo srce je više od bilo čega želelo da veruje, ali mu je um vapio za razložnošću. Pa ipak, kardinali oko njega su svi gledali uvis, očigledno videći ono što i on, paralizovani čudom. Bio je to komornik. Bez sumnje. Ali izgledao je nekako drugačije. Uzvišeno. Kao da je pročišćen. Je li to bio duh? Čovek? Njegova bleđa koža je blistala pod reflektorima sa bestelesnom lakoćom.

Na trgu se čuo plač, bodrenje, spontani aplauz. Grupa opatica je pala na kolena i pevala crkvene pesme. Gomila je pulsirala. Čitav trg je iznenada uzvikivao komornikovo ime. Kardinali, od kojih su neki plakali, pridružili su im se. Mortati se osvrtao oko sebe i pokušavao da razume. Da li se ovo stvarno dešava?

Komornik Karlo Ventreska stajao je na krovnoj terasi bazilike sv. Petra i gledao nepreglednu gomilu koja ga je posmatrala. Da li je bio budan ili je sanjao? Osećao se promenjenim, onostranim. Pitao se da li je njegovo telo, ili samo njegov duh, doleblede sa nebesa do mekog, mračnog prostranstva vatikanskih bašti... spuštajući se poput nečujnog anđela na napušten travnjak, crni padobran ga je zaklanjao od sveopšteg ludila u ogromnoj senci bazilike sv. Petra. Pitao se da li je njegovo telo, ili samo njegov duh, sakupio snagu da se popne drevnim Stepeništem medaljona do krovne terase na kojoj se sada nalazio.

Osetio se lakim poput prikaze.

Iako su ljudi dole uzvikivali njegovo ime, znao je da se ne raduju njemu. Uživali su u impulsivnoj radosti, istoj onoj vrsti radosti koju je on osećao svakog dana svog života kada je razmišljao o Svemogućem. Proživljavali su ono za čime je svako od njih čeznuo... potvrdu odozgo... demonstraciju Tvorčeve moći.

Komornik Ventreska se čitavog života molio za ovaj trenutak, a ipak, čak ni on nije mogao da pojmi da je Bog odlučio da se sve ovo dogodi. Želeo je da im dovikne. Vaš Bog je živi Bog! Pogledajte čuda svuda oko vas!

Stajao je tako neko vreme, utrnuo a ipak osećajući više toga nego što je ikada osećao. Kada se konačno pokrenuo, pognuo je glavu i udaljio se od ivice.

Sada sasvim sam, kleknuo je na krov i pomolio se.

Prizor oko njega je bio mutan i povremeno se gubio. Lengdon je polako dolazio k sebi. Noge su ga bolele i činilo mu se da ga je pregazio kamion. Ležao je na boku na zemlji. Nešto je smrdelo, poput žuči. Još uvek je čuo neprekidno talasanje vode. Više nije zvučalo mirno. Čuli su se i drugi zvuci - razgovor tik do njega. Video je mutne bele oblike. Jesu li svi u belom?

Lengdon je odlučio da je ili u raju, ili u ludnici. Po grebanju u grlu je pretpostavio da nije u pitanju raj.

“Prestao je da povraća”, reče neko na italijanskom. “Okrenite ga.” Glas je zvučao čvrsto i profesionalno.

Lengdon oseti ruke kako ga polako okreću na leđa. U glavi mu se vrtelo. Pokušao je da se uspravi, ali su ga ruke nežno zadržale. Telo mu se predalo. Tada oseti kako mu neko pretura po džepovima, uklanjajući predmete.

Zatim se onesvestio.

Dr Jakobus nije bio religiozan čovek; medicinska nauka je davno iskorenila religiju iz njega. Ali večerašnji događaji u Vatikanu su ipak stavili njegovu sistematsku logiku na probu. Sada još i tela padaju sa neba?

Dr Jakobus je napipao puls izubijanog čoveka koga su upravo izvukli iz Tibra. Doktor je pomislio kako ga je sam Bog spasao. Snaga udarca o vodu je onesvestila žrtvu i da Jakobus i njegov lekarski tim nisu stajali na obali i posmatrali prizor na nebu, ova padajuća duša bi sigurno prošla neopaženo i udavila se.

“E Americano”, rekla je bolničarka, preturajući po Lengdonovom novčaniku. Amerikanac? Rimljani su se često šalili da su Amerikanci u Rimu postali toliko brojni, da će hamburgeri uskoro biti proglašeni italijanskom nacionalnom kuhinjom. Ali Amerikanci koji padaju s neba? Jakobus je uperio lampicu u Amerikančeve oči, proveravajući proširenost zenica.

“Gospodine? Da li me čujete? Da li znate gde se nalazite?”

Lengdon je ponovo pao u nesvest. Jakobus nije bio iznenađen. Povratio je dosta vode pošto je Jakobus primenio veštačko disanje.

“Si ehiamo Robert Lengdon”, reče bolničarka, čitajući iz vozačke dozvole.”

Grupa koja se okupila na doku se ukupila.

“To je nemoguće!” reče Jakobus. Robert Lengdon je čovek sa televizije - američki profesor koji je pomagao Vatikanu. Jakobus je pre samo nekoliko minuta video kako je g. Lengdon ušao u helikopter na Trgu sv. Petra i poleteo kilometre visoko. Jakobus i ostali su pojurili na dokove da bi prisustvovali eksploziji antimaterije - veličanstvene svetlosne sfere ni nalik bilo čemu što su ranije videli. Kako je ovo mogao biti isti čovek!

“To je on!” uzviknula je bolničarka, začešljavajući unazad njegovu mokru kosu. “A i prepoznajem njegovo odelo!”

Neko iznenada viknu na ulazu u bolnicu. U pitanju je bila jedna od pacijentkinja. Vrištala je i ludela, upirući džepnim radiom ka nebu i zahvaljujući Bogu. Izgleda da se komornik Ventreska nekim čudom pojavio na krovu Vatikana.

Dr Jakobus je odlučio da će, kada se u 8 ujutro njegova smena završi, otići pravo u crkvu.

Svetlo nad Lengdonovom glavom je sada bilo blistavije i sterilnije. Nalazio se na nekakvom stolu za ispitivanje. Mogao je da oseti sredstva za dezinfekciju i druge čudne hemikalije. Neko mu je upravo dao injekciju i skinuli su odeću sa njega. Definitivno nisu Cigani, palo mu je na pamet u polusvesnom delirijumu. Možda su vanzemaljci? Da, slušao je o ovakvim stvarima.

Na njegovu sreću, ova bića ga neće povrediti. Samo su želela njegovu...

“Nema šanse!” Lengdon se hitro uspravio i otvorio oči.

“Attento!” povikalo je jedno od stvorenja, smirujući ga. Na pločici mu je pisalo dr Jakobus. Delovao je zapanjujuće ljudski.

Lengdon promuca: “Ja... sam mislio...”

“Polako, g. Lengdone. Nalazite se u bolnici.”

Magla je počela da se podiže. Lengdon oseti olakšanje. Mrzeo je bolnice, ali su sigurno bile bolje od vanzemaljaca koji mu pipkaju testise.

“Zovem se doktor Jakobus”, reče čovek. Objasnio mu je šta se upravo dogodilo. “Imate mnogo sreće što ste živi.”

Lengdon se nije osećao srećno. Jedva da je mogao da pronađe neki smisao u onome što se desilo... helikopter... komornik. Čitavo telo ga je bolelo. Dali su mu malo vode i isprao je usta. Stavili su mu novu gazu na dlan.

“Gde mi je odeća?” pitao je Lengdon. Na sebi je imao papirnu tuniku.

Jedna od bolničarki pokaza prema natopljenoj hrpi iscepanog platna i tvida na pultu. “Bila je potpuno mokra. Morali smo da je isečemo da bismo je skinuli sa vas.”

Lengdon pogleda svoje isečeno odelo i namršti se.

“U džepu ste imali papirnu maramicu”, reče bolničarka.

Tada je Lengdon ugledao opustošene komadiće pergamenta zalepljene za postavu njegovog sakoa. Stranica Galilejevog Dijagrama. Poslednji primerak na planeti je uništen. Bio je previše ošamućen da bi znao kako da reaguje. Jednostavno je zurio.

“Spasli smo vaše lične stvari.” Podigla je plastičnu kutiju. “Novčanik, kamkorder i penkalo. Osušila sam kamkorder najbolje što sam mogla.”

“Nisam imao kamkorder.”

Bolničarka se namršti i pruži mu kutiju. Lengdon je proučio njen sadržaj. Zajedno sa novčanikom i penkalom, tu se nalazio i mali SONY RUVI kamkorder. Sada se setio. Koler mu ga je dao i zamolio da ga preda medijima.

“Pronašli smo ga u vašem džepu. Mada mislim da ćete morati da kupite novi.” Bolničarka otvori pet centimetara širok ekran na poledini. “Staklo je napuklo.” Tada se oraspoložila. “Mada emituje zvuk.

Jedva." Prinela je uređaj uhu.

"Neprekidno pušta jedno te isto." Slušala je nekoliko trenutaka, pa napravila grimasu i pružila uređaj Lengdonu. "Mislim da su u pitanju dva tipa koji se svađaju."

Lengdon uze kameru i prinese je uhu, zaintrigiran. Glasovi su bili piskavi i metalni, ali razgovetni. Jedan je bio blizu. Drugi malo udaljen. Lengdon je prepoznao oba.

Sedeći u papirnoj tunici, Lengdon je zapanjeno slušao razgovor. Iako nije mogao da vidi šta se dešava, kada je čuo šokantnu završnicu, bio je zahvalan što je bio pošteđen prizora.

Moj bože!

Dok je razgovor ponovo počinjao, Lengdon spusti kamkorder i, zgrožen, zamisli se u neverici. Antimaterija... helikopter... Lengdonov mozak se ubacio u brzinu.

Ali, to znači...

Ponovo mu je pripala muka. U rastućem kovitlacu dezorijentacije i besa, Lengdon je ustao sa stola i uspravio se na nesigurnim nogama.

"G. Lengdone!" reče doktor, pokušavajući da ga zaustavi.

"Potrebna mi je odeća", zahtevao je Lengdon, osećajući promaju oko zadnjice u tunici bez zadnjeg dela.

"Ali morate da se odmarate."

"Odjavljujem se. Odmah. Potrebna mi je odeća."

"Ali, gospodine, vi..."

"Odmah!"

Svi su razmenili začuđene poglede. "Nemamo nikakvu odeću", reče doktor. "Možda bi vam je prijatelji mogli doneti sutra."

Lengdon strpljivo udahnu i pogleda doktora u oči. "Dr Jakobus, ja sada izlazim kroz ona vrata. Potrebna mi je odeća. Idem u Vatikan. U Vatikan se ne ide golog dupeta. Da li sam bio dovoljno jasan?"

Dr Jakobus proguta knedlu. "Dajte ovom čoveku nešto da obuče."

Kada je Lengdon hramljući izašao iz bolnice Tiberina, osetio se poput preraslog igrača podmlatka Kabsa. Nosio je plavo bolničarsko odelo koje se zakopčavalo napred i bilo ukrašeno amblemima sa mnogobrojnim kvalifikacijama.

Žena koja ga je pratila je bila krupna i nosila je slično odelo. Doktor ga je uveravao da će ga otpremiti u Vatikan u rekordnom vremenu.

“Molto traffico”, reče Lengdon, podsećajući je da je oblast oko Vatikana pretrpana vozilima i ljudima.

Žena nije delovala zabrinuto. Sa ponosom je pokazala na jedan od svojih amblema. “Sono conducente di ambulanza.”

“Ambulanza?” To je objašnjavalo sve. Lengdonu bi prijala vožnja u ambulantnim kolima.

Žena ga je pvela oko zgrade.

Na dokovima se nalazila betonska platforma gde ih je čekalo njeno vozilo. Kada ga je Lengdon ugledao, ukopao se u mestu. Bio je to stariji model medicinskog helikoptera. Na boku je pisalo Aero-Ambulanza.

Pognuo je glavu.

Žena se nasmešila. “Letimo za Vatikan. Veoma brzo.”

Kolegijum kardinala je vrcao od entuzijazma i elektriciteta dok su se vraćali u Sikstinsku kapelu. Nasuprot njima, Mortati je u sebi osećao rastuću zbunjenost, za koju mu se činilo da bi ga mogla podići sa poda i odneti neznano kuda. Verovao je u drevna čuda iz Biblije, a ipak, ono čemu je upravo prisustvovao nikako nije mogao shvatiti. Posle života u posvećenosti, sedamdeset devet godina, Mortati je znao da ovi događaji u njemu treba da raspale pobožnu radost... bujnu i neugasivu veru. Ali jedino što je osećao bila je sve veća sablasna nelagodnost. Nešto nije bilo kako treba.

“Sinjore Mortati!” povikao je pripadnik švajcarske garde, trčeći niz hodnik. “Otišli smo na krov, kao što ste nam i rekli. Komornik je... od krvi i mesa! On je stvaran! Nije u pitanju duh! Izgleda tačno onako kako ga pamtim!”

“Da li ti se obratio?”

“Zadubljen je u nemoj molitvi! Plašili smo se da ga dodirujemo!”

Mortati nije znao šta na to da odgovori. “Recite mu... da ga njegovi kardinali čekaju.”

“Sinjore, ako je on čovek...” vojnik je oklevao.

“Šta je bilo?”

“Njegove grudi... sav je ispečen. Da li da mu previjemo rane? Mora da trpi strašan bol.”

Mortati je razmislio o tome. Ništa u čitavom njegovom životu posvećenom crkvi ga nije pripremilo na ovo. “Ako je čovek, ponašajte se prema njemu kao prema čoveku. Okupajte ga. Previjte mu rane. Obucite ga u čistu odoru. Čekaćemo ga u Sikstinskoj kapeli.”

Vojnik otrča.

Mortati je krenuo prema kapeli. Ostali kardinali su se skupili unutra. Dok je išao hodnikom, ugledao je Vitoriju Vetru, pognutu na klupi u podnožju Kraljevskog stepeništa. Mogao je da oseti bol i usamljenost njenog gubitka i želeo je da joj se obrati, ali je znao da će

to morati da sačeka. Imao je posla... iako nije imao pojma kakav bi to posao trebalo da bude.

Mortati je ušao u kapelu. Unutra je vladala uzbuđena pometnja. Zatvorio je vrata. Nek mi je Bog u pomoći.

Aero-Ambulanza bolnice Tiberina je kružila nad Vatikanom, i Lengdon je stezao zube, zaklinjući se Bogu da je ovo poslednja vožnja helikopterom u njegovom životu. Pošto je ubedio pilota da su pravila o vazдушnom prostoru trenutno najmanja briga Vatikana, sproveo ju je, neupadljivo, preko zadnjeg zida i doveo ih do vatikanskog sletališta.

“Grazie”, rekao je, bolno se dočekujući na zemlju. Dobacila mu je poljubac i brzo uzletela, nestajući preko zida u noći.

Lengdon duboko udahnu, pokušavajući da pročisti glavu i nadajući se da će smisliti šta treba da radi. Sa kamkorderom u ruci, ukrcao se u ista ona kolica za golf kojima se već vozio. Nisu bila napunjena i merač baterije je pokazivao blizu nule. Lengdon je vozio bez svetala da bi štedeo energiju.

Takođe mu je bilo draže da ga niko ne vidi kako dolazi.

Kardinal Mortati je ošamućen stajao u zadnjem delu Sikstinske kapele i posmatrao gungulu pred sobom.

“Bilo je to čudo!” uzviknuo je jedan od kardinala. “Božije delo!”

“Tako je!” povikali su ostali. “Bog je objavio Svoju volju!”

“Komornik će biti naš papa!” uzviknuo je drugi. “On nije kardinal, ali Bog nam je poslao čudesan znak!”

“Jeste!” složio se neko. “Zakoni konklave su ljudski zakoni. Božija volja je pred nama! Zahtevam da se odmah obavi glasanje!”

“Glasanje?” umešao se Mortati, prilazeći im. “Verujem da je to moj posao.”

Svi su se okrenuli.

Mortati oseti kako ga kardinali proučavaju. Bili su udaljeni,

zbunjeni, uvređeni njegovom trezvenošću. Mortati je čeznuo da mu srce obuzme čudesno likovanje koje je video na licima oko sebe. Ali nije. Osećao je neobjašnjivi bol u duši... pritiskajuću tugu koju nije umeo da objasni. Zakleo se da će voditi ovaj proces čistog srca i nije mogao preći preko suzdržanosti koju je osećao.

“Prijatelji moji”, reče Mortati, prilazeći oltaru. Glas mu je zvučao drugačije. “Pretpostavljam da ću se do kraja svog života boriti sa značenjem onoga čemu sam prisustvovao. A ipak, ono što predlažete u vezi sa komornikom... to nikako ne može biti božija volja.”

Prostoriju ispuni tišina.

“Kako... možete to da kažete?” konačno progovori jedan od kardinala.

“Komornik je spasao crkvu. Bog mu se obratio direktno! Čovek je savladao i samu smrt! Kakav nam još znak treba!”

“Komornik stiže uskoro”, reče Mortati. “Sačekaćemo. Da ga saslušamo pre glasanja. Možda postoji objašnjenje.”

“Objašnjenje?”

“Kao vaš Veliki izbornik, zarekao sam se da ću poštovati zakone konklave. Bez sumnje ste svesni da komornik po svetom zakonu ne može biti izabran za papu. On nije kardinal. On je sveštenik... komornik. Takođe postoji i problem njegovih neodgovarajućih godina.” Mortati je osetio kako pogledi postaju strožiji. “Ako bih dozvolio takvo glasanje, zahtevao bih da podržite čoveka koga vatikanski zakon ne podržava. Zahtevao bih od svakog od vas da prekršite svetu zakletvu.”

“Ali ono što se večeras desilo ovde”, promućao je neko, “sigurno premošćuje naše zakone!”

“Zar je zaista tako?” zagrme Mortati, ni ne znajući odakle ove reči dolaze. “Da li je božija volja da odbacimo zakone crkve? Da li je božija volja da se odrekemo razuma i prepustimo se pomami?”

“Ali zar vi niste videli ono što smo mi videli?” neko mu se besno usprotivi. “Kako se usuđujete da dovodite u pitanje takvu silu?”

Mortatijev glas je sada grmeo zvučnošću koju nikada nije čuo. “Ja ne dovodim u pitanje božansku silu? Bog nam je dao razum i obazrivost! Bogu služimo svojom oprežnošću!”

U hodniku ispred Sikstinske kapele, Vitorija Vetra je sedela skamenjeno na klupi u podnožju Kraljevskog stepeništa. Kada je ugledala figuru koja je ušla na zadnja vrata, pitala se da li je videla još jednog duha. Bio je zavijen i ćopav i obučen u nekakvo bolničarsko odelo.

Ustala je... ne mogavši da poveruje u ovu viziju. "Ro... berte?"

Nije joj odgovorio. Prišao je pravo do nje i uzeo je u naručje. Pritisnuo je usne o njene i poljubio impulsivnim, čežnjivim poljupcem ispunjenim zahvalnošću.

Vitorija oseti suze. "Oh, bože... oh, hvala bogu..."

Poljubio ju je ponovo, strastvenije, i ona se priljubila uz njega, gubeći se u njegovom zagrljaju. Tela su im se isprepletala kao da se poznaju godinama. Zaboravila je na bol i strah. Zatvorila je oči, uživajući u trenutku.

"To je božija volja!" vikao je neko, a glas mu je odjekivao Sikstinskom kapelom. "Ko bi osim izabranog preživeo tu đavolsku eksploziju?"

"Ja", kapelom se prolomi glas.

Mortati i ostali su se okrenuli u čudu prema izgužvanoj prilici koja je prilazila glavnom lađom. "Gospodine... Lengdone?"

Lengdon je bez reči prošao kapelom. Za njim je ušla i Vitorija Vetra. Dva stražara su utrčala unutra, gurajući kolica sa velikim televizorom. Lengdon je sačekao dok ga nisu uključili i okrenuli prema kardinalima. Zatim im je pokazao da odu. Otišli su i zatvorili vrata za sobom.

Sada su tu bili samo Lengdon, Vitorija i kardinali. Lengdon uključio kabl kamkordera u televizor. Zatim pritisnu plej.

Televizor ožive.

Scena pred kardinalima je prikazivala papinu kancelariju.

Snimana je iz neobičnog ugla, kao skrivenom kamerom. U uglu ekrana je u polumraku ispred vatre stajao komornik. Iako se činilo da govori u kameru, ubrzo je postalo očigledno da priča sa nekim drugim - koji je snimao ovo. Lengdon im je rekao da je snimak napravio Maksimilijan Koler, direktor CERN-a. Pre samo sat vremena, Koler je u tajnosti snimio svoj sastanak sa komornikom, pomoću maleckog kamkordera skrivenog ispod rukohvata na njegovim kolicima.

Mortati i kardinali su gledali u čudu. Iako je razgovor već krenuo, Lengdon se nije trudio da premota traku. Ono što je želeo da kardinali čuju je očigledno tek dolazilo...

“Leonardo Vetra je vodio dnevnik?” govorio je komornik. “Pretpostavljam da je to dobra vest za CERN. Ako dnevници sadrže postupak stvaranja antimaterije...”

“Ne sadrže”, rekao je Koler. “Laknuće vam da čujete da je taj postupak nestao sa Leonardom. Međutim, njegov dnevnik govori o nečemu drugom. O vama.”

Komornik je delovao zabrinuto. “Ne razumem.”

“Opisuju Leonardov prošlomesečni sastanak. Sa vama.”

Komornik je oklevao, da bi zatim pogledao prema vratima. “Rošer vam nije smeo dozvoliti da uđete, a da se ne posavetuje sa mnom. Kako ste ušli ovamo?”

“Rošer zna istinu. Zvao sam ga ranije i rekao mu šta ste uradili.”

“Šta sam ja uradio? Šta god da ste mu ispričali, Rošer je član švajcarske garde i previše je veran ovoj crkvi da bi pre poverovao ogročenom naučniku nego svom komorniku.”

“U stvari, previše je veran da ne poveruje. Toliko je veran da, uprkos dokazima da je jedan od njegovih lojalnih stražara izdao crkvu, odbija da poveruje u to. Čitavog dana je tragao za drugim objašnjenjem.”

“Pa ste mu ga vi dali.”

“Samo istinu. Koliko god da je šokantna.”

“Da vam je Rošer poverovao, uhapsio bi me.”

“Ne. Nisam mu to dozvolio. Ponudio sam mu svoje ćutanje u zamenu za ovaj sastanak.”

Komornik se čudno nasmejao. “Planirate da učenite crkvu pričom u koju niko ne bi poverovao?”

“Nemam razloga za ucenu. Jednostavno želim da čujem istinu iz vaših usta. Leonardo Vetra mi je bio prijatelj.”

Komornik nije rekao ništa. Jednostavno je posmatrao Kolera.

“Da probamo sa ovim”, brecnuo se Koler. “Pre otprilike mesec dana, Leonardo Vetra vas je kontaktirao moleći za hitnu audijenciju kod pape audijenciju koju ste vi odobrili zato što je papa bio poštovalac Leonardovog rada i zato što je Leonardo rekao da je stvar hitna.”

Komornik se okrenuo prema vatri. Nije rekao ništa.

“Leonardo je doputovao u Vatikan u velikoj tajnosti. Strašno ga je mučilo što je, došavši ovde, izdao poverenje svoje ćerke, ali nije imao izbora. Njegova istraživanja su u njemu izazvala duboki konflikt i osećao je potrebu za duhovnim vodstvom crkve. Na privatnom sastanku, rekao je vama i papi da je došao do naučnog otkrića koje ima duboke religiozne implikacije. Dokazao je da je Postanje bilo fizički moguće, i da su snažni izvori energije - ono što je Vetra nazivao Bogom - mogli ponoviti trenutak Stvaranja.

Tišina.

“Papa je bio zapanjen”, nastavio je Koler. “Želeo je da Leonardo javno objavi svoje otkriće. Njegova svetost je verovala da je ono moglo da premosti jaz između nauke i religije - što je bio papin životni san. Leonardo vam je objasnio lošu stranu - razlog zbog kojeg se obratio crkvi za savet. Izgleda da je eksperiment Postanja, baš kao što piše u vašoj Bibliji, stvarao sve u paru. Suprotnosti. Svetio i tamu. Vetra je, pored materije, stvorio i antimateriju. Da pričam dalje?”

Komornik je ćutao. Sagnuo se i prodžarao ugljevlje.

“Pošto je Leonardo Vetra bio ovde”, govorio je Koler, “vi ste došli u CERN da vidite njegov projekat. U Leonardovom dnevniku piše da ste lično posetili laboratoriju.”

Komornik je podigao pogled.

Koler je nastavio. "Papa nije mogao da otputuje a da ne privuče pažnju medija, pa je poslao vas. Leonardo vas je odveo u tajni obilazak svoje laboratorije. Pokazao vam je anihilaciju antimaterije - Veliki prasak - moć Stvaranja. Takođe vam je pokazao veliki uzorak koji je čuvao zaključan, kao dokaz da je njegov novi postupak mogao da proizvede velike količine antimaterije. Bili ste zadivljeni. Vratili ste se u Vatikan da izvestite papu o onome što ste videli."

Komornik je uzdahnio. "I to je sve što vas muči? Što sam poštovao Leonardovo poverenje i večeras se pred čitavim svetom pretvarao da ne znam ništa o antimateriji?"

"Ne! Muči me što je Leonardo Vetra praktično dokazao postojanje Boga, a vi ste ga ubili!"

Komornik se sada okrenuo, a na licu mu se nije očitavalo ništa. Jedini zvuk je bilo pucketanje vatre. Kamera se iznenada zatresla i Kolerova ruka se pojavila u kadru. Nagnuo se napred, kao da se bori sa nečim što je pričvršćeno ispod stolice. Kada se ponovo uspravio, pred sobom je držao pištolj. Ugao kamere je bio jeziv... od nazad... niz cev ispruženog pištolja... tačno prema komorniku.

Koler reče: "Priznajte svoje grehe, oče. Odmah."

Komornik je izgledao uplašeno. "Nikada nećete izaći odavde živi."

"Smrt će predstavljati dobrodošli spas iz bede na koju me je vaša vera osudila još kao dečaka." Koler je sada držao pištolj obema rukama. "Dajem vam izbor. Priznajte svoje grehe... ili ćete umreti odmah."

Komornik je bacio pogled prema vratima.

"Rošer je napolju", pretio je Koler. "I on je spreman da vas ubije."

"Rošer je zakleti zaštitnik..."

"Rošer me je pustio ovamo. Naoružanog. Zgadile su mu se vaše laži. Imate samo jedan izlaz. Ispovedite mi se. Želim da čujem to iz vaših usta."

Komornik je oklevao.

Koler je nategnuo oroz. "Da li stvarno sumnjate da sam spreman da vas ubijem?"

"Šta god da vam kažem", rekao je komornik, "čovjek kao vi nikada ne bi razumeo."

"Pokušajte."

Komornik je na trenutak stajao nepomično, dominantna figura na slabašnoj svetlosti vatre. Kada je progovorio, reči su mu odjekivale dostojanstvom koje je više odgovaralo slavnim poduhvatima dobročinstva nego ispovesti.

"Od početka vremena", pričao je komornik, "ova crkva se borila protiv neprijatelja Boga. Ponekad rečima. Ponekad mačevima. I uvek bismo preživeli."

Komornik je zračio ubeđenjem.

"Ali demoni prošlosti", nastavio je, "bili su demoni vatre i strahota... to su bili demoni protiv kojih smo se mogli boriti - neprijatelji koji su budili strah. Ali Đavo je lukav. Kako je vreme prolazilo, odbacio je svoj užasni izgled i našao novo lice... lice čistog razuma. Transparentno i podmuklo, ali podjednako bezdušno."

Komornikov glas je siktao u iznenadnom besu - promena je bila skoro suluda. "Recite mi, g. Koler! Kako crkva može da osudi ono što našim umovima deluje logično! Kako možemo ocrniti nešto što predstavlja sam temelj našeg društva! Svaki put kada crkva podigne svoj glas u znak upozorenja, vi uzvratite paljbu, nazivajući nas neukim. Paranoičnim. Napadnim! I tako vaše zlo raste. Ogrnuto velom samozadovoljnog intelektualizma. Širi se poput raka. Posvećeno čudima sopstvene tehnologije. Proglašava se Bogom! Dok više uopšte ne sumnjamo da ste išta drugo do čista dobrota. Nauka je došla da nas spase od naših bolesti, gladi, bola! Pogledajte nauku - novog Boga beskrajnih čuda, svemoćnu i dobronamernu! Ignorišite oružja i kaos. Zaboravite iscepanu samoću i beskrajnu opasnost. Nauka je ovde!"

Komornik je prišao bliže pištolju. "Ali ja sam video lice Đavola... video sam opasnost..."

"O čemu to pričate! Vetrin rad je praktično dokazao postojanje

vašeg Boga! On je bio vaš saveznik!”

“Saveznik? Nauka i religija ne mogu delovati zajedno! Ne tragamo za istim Bogom, vi i ja! Ko je vaš Bog? Bog protona, mase i promene čestica? Kako vaš Bog nadahnjuje? Kako vaš Bog poseže u čovekovo srce, podsećajući ga da je odgovoran višoj sili! Vetra je grešio. Njegov rad nije bio religiozan, bio je jeretički! Čovek ne može da zatvori božansko Stvaranje u epruvetu i da maše njime pred čitavim svetom! To ne uvećava božiju slavu, već ga ponižava!”

Komornik je sada čupao odeću i besneo.

“Pa ste zato ubili Leonarda Vetru!”

“Za crkvu! Za čitavo čovečanstvo! Kakva ludost! Čovek nije spreman da drži moć Stvaranja u sopstvenim rukama. Bog u epruveti? Kapljica koja može da raznese čitav grad? Morao sam da ga zaustavim!” Komornik je naglo začutao. Pogledao je u vatru. Činilo se da razmišlja o svojim opcijama.

Koler je uperio pištolj u njega. “Priznali ste. Nema vam izlaza.”

Komornik se tužno nasmejao. “Zar ne vidite. Priznavanje grehova jeste izlaz.” Pogledao je prema vratima. “Kada je Bog na vašoj strani, imate izlaze kakve čovek poput vas ne može ni da zamisli.” Dok su ove reči lebdele u vazduhu, komornik je ščepao okovratnik svoje mantije i grubo ga potrgao, otkrivajući svoje gole grudi.

Koler se trgao, očigledno nespreman na ovo. “Šta to radite?”

Komornik nije odgovorio. Zakoračio je unazad, prema kaminu, i podigao predmet iz usijanog ugljevlja.

“Stanite!” povikao je Koler, sa uperenim pištoljem. “Šta to radite!” Kada se komornik okrenuo, u rukama je držao usijani žig. Dijamant iluminata.

Oči su mu bile divlje. “Nameravao sam ovo da uradim nasamo.” Glas mu je siktao u zverskoj jarosti. “Ali sada... sada vidim daje Bog želeo da budete ovde. Vi ste moj spas.”

Pre nego što je Koler mogao da reaguje, komornik je zatvorio oči, izvio leđa i zabio užareni žig posred sopstvenih grudi. Meso je

zacvrčalo. “Majko Marijo! Blagoslovena majko... Pogledaj svog sina!” Vrisnuo je u agoniji.

Koler se tada pojavio u kadru... trapavo se uspravivši na noge i divlje mašući pištoljem.

Komornik je vrisnuo glasnije, teturajući se u šoku. Bacio je žig pred Kolerove noge. Zatim se srušio na pod, uvijajući se u agoniji.

Zatim se sve dešavalo velikom brzinom. Nastala je velika pometnja na ekranu, dok je švajcarska garda uletala u prostoriju. Iz zvučnika je eksplodirala pucnjava. Koler se uhvatio za grudi, poleteo unazad i krvareći se srušio u kolica.

“Ne!” povikao je Rošer, pokušavajući da spreči vojnike da pucaju u Kolera.

Komornik, koji se i dalje koprcalo na podu, okrenuo se i drhtavo pokazao prema Rošeru. “Iluminat!”

“Kopile”, viknuo je Rošer, trčeći prema njemu. “Licemerno ko...” Šartran ga je pokosio sa tri metka. Rošer je skliznuo na pod, mrtav.

Tada su stražari potrčali prema ranjenom komorniku, skupljajući se oko njega. Dok su ga zbrinjavali, kamera je uhvatila lice ošamućenog Roberta Lengdona, koji je klečao kraj invalidskih kolica i posmatrao žig. Tada je čitava slika počela da se divlje trese. Koler je došao k svesti i skidao malecni kamkorder sa njegovog postolja ispod rukohvata kolica. Tada je probao da ga pruži Lengdonu. “D-dajte” zastenjaio je Koler. “D-dajte ovo medijima.”

Tada se ekran zamračio.

Komornik je osećao kako se izmaglica čuđenja i adrenalina podiže. Dok su mu vojnici švajcarske garde pomagali da siđe niz Kraljevsko stepenište do Sikstinske kapele, komornik je čuo pesmu na Trgu sv. Petra i znao je da su planine pomerene. Grazie Dio.

Molio se da mu Bog da snagu i molitva mu je bila ispunjena. U trenucima sumnje, Bog mu se obratio. Imaš sveti zadatak, rekao je Bog. Daću ti snage.

Čak i uz božiju snagu, komornik je osetio strah i preispitivanje pravednosti svojih namera.

Ako ne ti, rekao mu je Bog, onda KO?

Ako ne sada, onda KA DA ?

Ako ne ovako, onda KAKO?

Isus, podsetio ga je Bog, spasio ih je sve... spasio ih je od sopstvene apatije. Sa dva dela, Isus im je otvorio oči. Užas i nada. Raspeće i vaskrsnuće.

Promenio je svet.

Ali to je bilo pre jednog milenijuma. Čudo je erodiralo s vremeom. Ljudi su zaboravili. Okrenuli su se lažnim idolima - tehno-božanstvima i čudima uma. Šta je sa čudima srca!

Komornik se često molio Bogu da mu pokaže kako da navede ljude da opet veruju. Ali Bog je ćutao. Došao mu je tek u času komornikove najdublje tame. Oh, užasa te noći!

Komornik se još uvek sećao kako je ležao na podu u iscepanoj noćnoj haljini, grebuci sopstvenu kožu, pokušavajući da pročisti dušu od bola kojeg je donela grozna istina koju je upravo saznao. To nije moglo biti! Vrištao je. A ipak je znao da je bilo tako. Prevara ga je razdirala poput paklenog ognja. Biskup koji ga je prihvatio, čovek koji mu je bio poput oca, sveštenik koga je komornik pratio na njegovom putu do papstva... bio je varalica. Običan grešnik. Lagao je svetu o delu tako izdajničkom u svojoj srži da je komornik sumnjao da bi mu Bog

ikada mogao oprostiti.

“Tvoj zavet!” vrištao je komornik na papu. “Prekršio si svoj zavet Bogu! Ti, od svih ljudi!”

Papa je pokušao da mu objasni, ali komornik nije želeo da sluša. Istrčao je, slepo se teturajući hodnicima, povraćajući, čupajući sopstvenu kosu, dok se nije našao, krvav i sam, na hladnom zemljanom tlu ispred grobnice svetog Petra. Majko Marijo, šta da radim? U tom trenutku bola i razočarenja, dok je ležao očajan u nekropoli, moleći se Bogu da ga uzme sa ovog bezvernog sveta, Bog mu je došao.

Glas u njegovoj glavi je odzvanjao poput treska grmljavine. “Jesi li se zakleo da ćeš služiti svome Bogu?”

“Da!” povikao je komornik.

“Da li bi umro za njega?”

“Da! Uzmi me odmah!”

“Da li bi umro za svoju crkvu?”

“Da! Spasi me, molim te!”

“Ali, da li bi umro za... čovečanstvo?”

U tišini koja je usledila komornik je osetio kako propada u ponor. Stropoštavao se brže, sve brže, izvan kontrole. A ipak, znao je odgovor. Oduvek ga je znao.

“Da!” po vikao je u ludilu. “Umro bih za ljude! Poput tvog sina, umro bih za njih!”

Nekoliko sati kasnije, komornik je još uvek drhteći ležao na podu. Video je lice svoje majke. Bog ima planove za tebe, govorila je. Komornik je zaronio dublje u ludilo. Tada mu se Bog ponovo obratio. Ovoga puta tišinom.

Ali komornik je razumeo. Povrati njihovu veru.

Ako ne ja... onda ko?

Ako ne sada... onda kada?

Dok su vojnici otključavali vrata Sikstinske kapele, komornik

Karlo Ventreska je osećao moć kako kola njegovim venama... baš kao što je osećao kao dečak. Bog je izabrao njega. Odavno. Njegova će biti volja.

Komornik se osećao kao ponovo rođen. Švajcarska garda mu je previla grudi, okupala ga i obukla u blistavo belu lanenu odoru. Takođe su mu dali i injekciju morfrjuma za opekotinu. Komornik bi više voleo da mu nisu dali sredstvo protiv bolova. Isus je trpeo svoj bol tri dana na krstu! Već je mogao da oseti kako droga umrtvljuje njegova čula... kako vrtoglavo struji kroz njega.

Nije se uopšte iznenadio što su ga svi kardinali posmatrali u čudu kada je ušao u kapelu. Zanemeli su pred Bogom, podsećao je samog sebe. Ne zbog mene, nego zbog onoga što Bog čini PREKO mene. Dok je prilazio glavnim brodom, video je začuđenost na svakom licu. Pa ipak video je još nešto na svakom novom licu pored kojeg bi prošao. Šta je to bilo? Komornik je pokušavao da zamisli kako će ga primiti večeras. Radosno? Ponizno? U njihovim očima nije video ništa od toga.

Tada se okrenuo prema oltaru i ugledao Roberta Lengdona.

Komornik Karlo Ventresa je stajao u središtu Sikstinske kapele. Svi kardinali su stajali u prednjem delu crkve, gledajući u njega. Robert Lengdon je bio za oltarom, pokraj televizora na kojem se vrteo isti prizor, ponavljajuća scena koju je komornik prepoznao, ali nije mogao shvatiti kako je snimak nastao. Vitorija Vetra je stajala kraj njega, ozbiljnog lica.

Komornik je na trenutak zatvorio oči, u nadi da halucinira od morfijuma i da će se prizor promeniti kada ih otvori. Ali to se nije desilo.

Znali su.

Začudo, nije osetio strah. Pokaži mi put, Oče. Daj mi reči da ih ubedim u Tvoju viziju.

Ali nije bilo odgovora. . .

Oče, došli smo predaleko da bismo odustali.

Tišina.

Ne razumeju šta smo uradili.

Komornik nije znao čiji glas je čuo, ali poruka je bila jasna.

Istina će te osloboditi...

I tako je komornik Karlo Ventreska uzdignute glave krenuo prema prednjem delu Sikstinske kapele. Dok je prilazio kardinalima, čak ni difuzna svetlost sveca nije mogla omekšati njihove oči. Objasni ovo, govorele su oči. Ponudi nam nekakav smisao u ovom ludilu. Reci nam da su naši strahovi besmisleni!

Istina, rekao je komornik sebi. Samo istina. Bilo je previše tajni među ovim zidinama... toliko mračnih da su ga oterale u ludilo. Ali iz ludila je došla svetlost.

“Ako biste mogli da žrtvujete dušu da spasete milione”, rekao je komornik, prilazeći, “da li biste to uradili?”

Oči u kapeli su ga jednostavno posmatrale. Niko se nije ni pomerio. Niko nije rekao ni reč. Sa trga izvan ovih zidova mogla se čuti vesela pesma.

Komornik se kretao prema njima. "Koji je veći greh? Ubijati svoje neprijatelje? Ili besposleno stajati dok vaša iskrena ljubav biva ugušena?" Pevaju na Trgu sv. Petra! Komornik se na trenutak zaustavio i pogledao prema tavanici kapele. Mikelandelov Bog ga je posmatrao preko mračne dvorane... i izgledao je zadovoljno.

"Nisam više mogao da stojim i posmatram", rekao je komornik. Pa ipak, dok im je prilazio, nije opažao treptaj razumevanja u njihovim očima. Zar nisu videli izuzetnu jednostavnost njegovih dela? Zar nisu videli njihovu nužnost!

Bilo je tako savršeno.

Iluminati. Nauka i Đavo kao jedno. Vaskrsnuti drevnu pretnju. Zatim je uništiti. Užas i nada. Naterati ih da ponovo veruju.

Večeras je moć iluminaia ponovo oslobođena... i sa veličanstvenim posledicama. Apatija je nestala. Strah je prošao svetom poput munje, ujedinjujući ljude. A tada je božija veličanstvenost razvejala tamu. Nisam mogao da stojim i posmatram!

Inspiracija je došla od samog Boga - pojavio se kao svetionik u komornikovoj noći agonije. Oh, kakav bezverni svet! Neko ga mora preobratiti.

Ti. Ako ne ti, ko? Spašen si zbog dobrog razloga. Pokaži im stare demone. Podseti ih na njihov strah. Apatija je smrt. Bez tame nema ni svetla. Bez zla nema ni dobra. Nateraj ih da izaberu. Tama ili svetlo. Gde je strah? Gde su junaci? Ako ne sada, kada?

Komornik je glavnim brodom prišao pravo do grupe kardinala. Osećao se kao Mojsije dok se pred njim razdvajalo more crvenih ešarpi i kapa, puštajući ga da prođe. Robert Lengdon je isključio televizor, uzeo Vitoriju za ruku i sišao sa oltara. Komornik je znao da je to što je Robert Lengdon preživeo mogla biti samo božija volja. Bog je spasao Roberta Lengdona. Komornik se pitao zašto.

Tišinu je prekinuo glas jedine žene u Sikstinskoj kapeli. "Vi ste

ubili moga oca?" rekla je, istupajući prema njemu.

Kada se komornik okrenuo prema Vitoriji Vetri, nije mogao potpuno da razume izraz na njenom licu - bol da, ali bes? Morala je razumeti. Genijalnost njenog oca je predstavljala smrtnu opasnost. Morao je biti zaustavljen. Za dobrobit čovečanstva.

"Obavljao je božiji posao", rekla je Vitorija.

"Božiji posao se ne radi u laboratoriji. On se radi u srcu."

"Srce moga oca je bilo čisto! I njegovo istraživanje je dokazalo..."

"Njegovo istraživanje je još jednom dokazalo da se ljudski um razvija brže od ljudske duše!" Komornikov glas je bio oštiji nego što je očekivao.

Progovorio je tiše. "Ako je spiritualan čovek poput vašeg oca mogao da stvori oružje poput ovog koje smo videli večeras, zamislite šta bi običan čovek mogao da uradi sa njegovom tehnologijom."

"Čovek poput vas?"

Komornik je duboko udahnuo. Zar nije shvatala? Čovekova moralnost nije napredovala istom brzinom kao njegovo znanje. Čovečanstvo nije dovoljno spiritualno evoluiralo da bi posedovalo toliku moć. Nikada nismo stvorili oružje koje nismo upotrebili! Ali on je znao da antimaterija nije bila ništa - samo još jedno oružje u ljudskom arsenalu. Čovek je već umeo da uništi. Čovek je davno naučio da ubija. Krv njegove majke je padala kao kiša. Leonardo Vetra je bio opasan iz jednog drugog razloga.

"Već vekovima", rekao je komornik, "crkva stoji po strani, dok nauka malo-pomalo iskorenjuje religiju. Razotkrivajući čuda. Uvežbavajući um da zanemari srce. Osuđujući religiju kao opijum masa. Ismevaju Boga kao halucinaciju - iluzornu poštapalicu onih koji su previše slabi da prihvate da je život besmislen. Nisam mogao stajati po strani dok je nauka pokušavala da zauzda moć samog Boga! Dokaz, kažete? Da, dokaz neznanja nauke! Šta je pogrešno u verovanju da postoji nešto izvan našeg poimanja? Dan kada nauka dokaže postojanje Boga u laboratoriji, biće dan kada ljudima više neće biti potrebna vera!"

“Mislite, doći će dan kada ljudima više neće biti potrebna crkva”, usprotivila mu se Vitorija, prilazeći. “Sumnja je vaša poslednja trunčica kontrole. Sumnja okreće duše k vama. Naša potreba da znamo da život ima smisla. Čovekova nesigurnost i njegova potreba da ga prosvećene duše uveravaju da je sve deo velikog plana. Ali crkva nije jedina prosvećena duša na planeti! Svi mi tragamo za Bogom na različite načine. Čega se plašite? Da će neko otkriti Boga negde izvan ovih zidina? Da će ga ljudi otkriti u sopstvenim životima i napustiti vaše zastarele rituale? Religije evoluiraju! Um pronalazi odgovore, srce se bori sa novim istinama. Moj otac je radio za vašu stvar! Na paralelnoj stazi! Kako to ne shvalate? Bog nije nekakav svemogući autoritet koji nas posmatra odozgo, preteći da nas baci u ognjene jame ako ga ne slušamo. Bog je energija koja teče kroz sinapse našeg nervnog sistema i komore naših srca! Bog je u svim stvarima!”

“Osim u nauci”, uzvratilo joj je komornik, a u očima mu se videlo samo sažaljenje. “Nauka je, po definiciji, bez duše. Odvojena od srca. Intelktualna čuda poput antimaterije stižu na ovaj svet bez ikakvih etičkih uputstava. To je samo po sebi opasno! Ali kada nauka svoje bezbožničke napore proglašava stazom prosvetljenja? Obećavajući odgovore na pitanja čija je lepota u tome da nemaju odgovore?” Odmahnuo je glavom. “Ne.”

Zavladala je tišina. Komornik je iznenada osetio umor dok se borio sa Vitorijinim neumoljivim pogledom. Nije trebalo da bude ovako. Da li je ovo poslednji test moje vere ?

Mortati je rasterao čaroliju. “Preferiti”, rekao je užasnutim šapatom.

“Bađija i ostali. Molim vas, recite mi da niste...”

Komornik se okrenuo prema njemu, iznenađen bolom u njegovom glasu. Mortati ga je sigurno razumeo. Novinski naslovi su svakoga dana pisali o čudima nauke. Koliko je vremena prošlo od kako je tako pisano o religiji? Vekovi? Religiji je bilo potrebno čudo! Nešto što će probuditi usnuli svet. Vratiti ga na stazu pravednika. Povratiti veru. Preferiti ionako nisu bili vođe, bili su reformatori - liberali spremni da prihvate novi svet i napuste stare vrednosti! Ovo je bio jedini način. Novi vođa. Mlad. Moćan. Živ. Čudesan. Preferiti su mnogo više vredeli crkvi mrtvi

nego živi. Užas i nada. Ponudi četiri duše da bi spasao milione. Svet će ih zauvek pamtiti kao mučenike. Crkva će slaviti njihova imena. Koliko je hiljada ljudi umrlo u slavu božiju? Njih je samo četvorica.

“Preferiti”, ponovio je Mortati.

“Delio sam njihov bol”, branio se komornik, pokazujući na svoje grudi. “A i ja bih takođe umro za Boga, ali moj posao je tek počeo. Pevaju na Trgu sv. Petra!”

Komornik je video užas u Mortatijevim očima i još više se zbunio. Da li je to delovao morfijum? Mortati ga je gledao kao da je sam komornik golim rukama ubio te ljude. Uradio bih čak i to za Boga, mislio je komornik, a ipak nije bilo tako. To je obavio hašašin - paganska duša navedena da veruje da radi za illuminate. Moje ime je Janus, rekao mu je komornik. Dokazaću ti svoju moć. To je i uradio. Hašašinova mržnja je od njega načinila božijeg piona.

“Slušajte pesmu”, reče komornik, smešeći se, dok mu je srce poigravalo. “Ništa ne ujedinjuje srca kao prisustvo zla. Spalite crkvu i zajednica će ustati na noge, držeći se za ruke, pevajući himne prkosa dok je ponovo podižu. Pogledajte kako su se skupili večeras. Strah ih je vratio kući. Za modernog čoveka potrebni su modemi demoni. Apatija je mrtva. Pokažite im lice zla - sataniste koji se skrivaju među nama - upravljaju našim državama, našim bankama, školama, preteći da svojom zabludalom naukom unište i samu božiju kuću. Izopačenost ima mnogo lica. Moramo biti budni. Tragati za dobrotom. Postati dobrota!”

U tišini koja je nastupila, komornik se nadao da su razumeli. Illuminati se nisu ponovo pojavili. Illuminati su davno nestali. Samo mit o njima je bio živ. Komornik je vaskrsao illuminate kao podsetnik. Oni koji su znali za istoriju iluminata ponovo su proživljavali njihovo zlo. Oni koji nisu, saznali su za nju i začudili se koliko su bili slepi. Drevni demoni su ponovo oživljeni da bi razbudili ravnodušan svet.

“Ali... žigovi?” Mortatijev glas je bio krut i zgađen.

Komornik mu nije odgovorio. Mortati nije mogao to da zna, ali Vatikan je konfiskovao žigove pre jednog veka. Bili su sklonjeni na sigurno, zaboravljeni i prekriveni prašinom, u papskom trezoru -

papinom privatnom relikvarijumu, duboko u odajama Bordžija. U papinom sefu nalazili su se predmeti za koje je crkva smatrala da su previše opasni za bilo čije oči osim papinih.

Zašto su sakrili ono što je izazivalo strah? Strah je približavao ljude Bogu!

Ključ trezora je prenošen od jednog pape drugome. Komornik Karlo Ventreska je ukrao ključ i ušao unutra; legende o stvarima koje su se nalazile u trezoru bile su opčinjavajuće - originalni rukopis četrnaest neobjavljenih knjiga Biblije poznatih kao Apokrifi, treće Fatimino proročanstvo, pošto su se prva dva obistinila, a treće je bilo toliko užasno da je crkva rešila da ga nikada ne obelodani. Pored svega toga, komornik je pronašao iluminatsku kolekciju - sve tajne koje je crkva razotkrila pošto je prognala tu grupu iz Rima... njihovu prezira dostojnu Stazu prosvetljenja... lukavu prevaru glavnog vatikanskog umetnika, Berninija... najveći evropski naučnici koji su se rugali religiji, tajno se sastajući u vatikanskom zamku sv. Anđela. Zbirka je sadržala i petougaonu kutiju sa metalnim žigovima, od kojih je jedan bio mitski dijamant iluminata. To je bio deo vatikanske istorije za koju su stari mislili da je najbolje da bude zaboravljen. Međutim, komornik se nije slagao sa time.

“Ali antimaterija....”, bila je uporna Vitorija. “Rizikovali ste uništenje Vatikana!”

“Nema rizika kada je Bog na tvojoj strani”, reče komornik. “To je sve bilo u njegovo ime.”

“Vi ste ludi!” prosiktala je.

“Milion su spašeni.”

“Ljudi su izginuli!”

“Duše su spašene.”

“Recite to mome ocu i Maksu Koleru!”

“CERN-ova arogancija je morala biti razotkrivena. Kapljica tečnosti koja može da uništi sve u krugu od pola milje? A kažete da sam ja lud?” Komornik je osetio kako ga obuzima bes. Zar su mislili da je njegov zadatak bio lak?

“Oni koji veruju će istrpeti sve u ime Boga! Bog je rekao Avramu da žrtvuje svoje dete! Bog je naredio Isusu da istrpi muke na raspeću! Zato i nosimo simbol krista - krvavog, bolnog, mučeničkog - da nas podseća na moć zla! Da bi nam srca ostala budna! Ožiljci na Isusovom telu su živi podsetnik na sile tame! Moji ožiljci su živi podsetnik! Zlo živi, ali volja Boga će ga nadvladati!”

Njegovi povici su odjekivali od zidova Sikstinske kapele, praćeni dubokom tišinom. Vreme kao da je stalo.

Mikelandelov Strašni sud se zlokobno dizao iznad njega... Isus osuđuje grešnike na pakao. Suze su zaiskrile u Mortatijevim očima.

“Šta si to uradio, Karlo?” upitao je Mortati šapatom. Zatvorio je oči i suza se skotrljala. “Njegova svetost?”

Začuo se zajednički uzdah, kao da su svi u prostoriji potpuno do ovog trenutka zaboravili na to. Papa. Otrovan.

“Običan lažov”, rekao je komornik.

Mortati je bio zgrožen. “Kako to misliš? On je bio čiste duše! On... te je voleo.”

“I ja sam njega.” Oh, kako sam ga voleo! Ali prevara! Prekršeni zaveti Bogu!

Komornik je znao da nisu razumeli, ali razumeće. Kada im objasni, shvatiće! Njegova svetost je bila najbestidniji prevarant koga je crkva ikada videla. Komornik se još uvek sećao te užasne noći. Vratio se sa svog puta u CERN sa vestima o Vetrinom Postanju i o stravičnoj moći antimaterije. Komornik je bio ubeđen da će papa uvideti svu opasnost toga, ali Sveti otac je u Vetrinom otkriću video samo nadu. Čak je i predložio da Vatikan pomogne Vetrin rad kao gest dobre volje prema duhovno orijentisanim naučnim istraživanjima.

Ludilo! Da crkva ulaže u istraživanje koje je pretilo da učini crkvu beskorisnom? Rad koji je doneo oružje za masovno uništenje? Bombu koja je ubila njegovu majku...

“Ali... ne možete!” uzviknuo je komornik.

“Imam veliki dug prema nauci”, odgovorio je papa. “Nešto što sam

krio čitavog svog života. Kada sam bio mladić, nauka mi je podarila nešto. Dar koji nikada neću zaboraviti.”

“Ne razumem. Šta nauka ima da ponudi božijem čoveku?”

“Komplikovano je”, rekao je papa. “Biće mi potrebno vremena da ti objasnim. Za početak, postoji jedna stvar koju moraš znati o meni. Čutao sam o tome sve ove godine. Verujem da je vreme da ti to kažem.”

Tada mu je papa rekao neverovatnu istinu.

Komornik je ležao skupljen u loptu na zemljanom podu ispred grobnice svetog Petra. Nekropola je bila hladna, ali je to pomagalo da se zgruša krv koja je tekla iz rana koje je naneo sebi. Njegova svetost ga neće pronaći ovde. Niko ga neće pronaći ovde...

“Komplikovano je”, papin glas mu je odjekivao u glavi. “Biće mi potrebno vreme da ti objasnim.”

Ali komornik je znao da ni sve vreme ovog sveta ne bi bilo dovoljno da razume ono što je čuo. Lažove! Verovao sam u tebe! BOG je verovao u tebe!

Papa je jednom rečenicom srušio komornikov svet do temelja. Sve u šta je komornik ikada verovao u vezi sa njegovim mentorom slomilo mu se pred očima. Istina mu se zabila u srce sa takvom snagom da se zateturao unazad iz papine kancelarije i povratio u hodniku.

“Čekaj!” vikao je papa, trčeći za njim. “Molim te, dozvoli mi da objasnim!”

Ali komornik je pobegao. Kako je Njegova svetost mogla očekivati od njega da to i dalje trpi? Oh, kakva užasna izopačenost! Šta bi bilo kada bi neko saznao? Zamislite sramotu crkve! Da li sveti zaveti papi nisu značili ništa?

Ludilo je došlo brzo, vrišteći u njegovim ušima sve dok se nije probudio ispred grobnice svetog Petra. Tada mu se Boga javio u svoj svojoj zastrašujućoj snazi.

TVOJ BOG JE OSVETOLJUBIV!

Zajedno su načinili plan. Zajedno će zaštititi crkvu. Zajedno će vratiti veru bezvernom svetu. Zlo je bilo svuda. A ipak, svet je postao imun! Zajedno će razotkriti tamu da je svet vidi... i Bog će odneti pobedu! Užas i nada. Onda će svet poverovati!

Prvi božiji test je bio manje užasan nego što je komornik zamišljao. Da se ušunja u papinu spavaću sobu... napuni njegov špric... zapuši varaličina usta i sačeka da umre u grčevima. Komornik je na

svetlosti mesečine u papinim očima video da je želeo nešto da mu kaže.

Ali bilo je prekasno.

Papa je rekao dovoljno.

"Papa je imao dete."

I Dok je izgovarao ovo, komornik je stajao nepokolebljivo pod svodom Sikstinske kapele. Četiri jednostavne reči neverovalnog otkrića. Čitav skup se zgrčio kao jedan. Optužujuće držanje kardinala bilo je zamenjeno uplašenim pogledima, kao da se svaka duša u prostoriji molila da je komornik pogrešio.

Papa je imao dete.

Lengdona je ovo takođe pogodilo. Vitorijina ruka koja je stiskala njegovu se trglu, a Lengdonov um, koji je već bio pretrpan pitanjima bez odgovora, borio se da nađe uporište.

Činilo se da će komornikove reči zauvek lebdeti u vazduhu. U komornikovim sluđenim očima, Lengdon je video potpunu uverenost. Želeo je da se isključi, da ubedi sebe da je izgubljen u nekakvoj grotesknoj noćnoj mori, da će se uskoro probuditi u svetu koji ima smisla.

"To ne može biti istina!" povikao je jedan od kardinala.

"Ne mogu da poverujem u to!" pobunio se drugi. "Njegova svetost je bio jedan od najposvećenijih ljudi koji je ikada živio!"

Mortati je zatim progovorio slomljenim glasom. "Priatelji moji. Komornik govori istinu. Svaki kardinal u kapeli okrenuo se kao da je Mortati upravo opsovao. "Papa je zaista imao dete."

Kardinali su prebledeli u užasu.

Komornik je bio zapanjen. "Vi ste znali? Ali... kako ste mogli znati za to?"

Mortati je uzdahnuo. "Kada je Njegova svetost izabrana... ja sam bio Đavolji advokat."

Čuo se kolektivni uzdah.

Lengdon je shvatio. To je značilo da je informacija verovatno istinita. Zloglasni "Đavolji advokat" je bio glavni autoritet za

skandalozne informacije unutar Vatikana. Papine tajne su bile opasna stvar i pred izbore bi se obavilo tajno ispitivanje papine prošlosti od strane jednog kardinala koji bi izigravao "Đavoljeg advokata" - taj pojedinac bi bio odgovoran za otkrivanje razloga zašto neki kardinal ne bi trebalo da postane papa. Đavoljeg advokata bi unapred postavio prethodni papa kao deo priprema za sopstvenu smrt.

Đavolji advokat nikada nije smeo da otkrije svoj identitet. Nikada.

"Ja sam bio Đavolji advokat", ponovio je Mortati. "Tako sam to otkrio."

Usta su se otvarala. Očigledno je večeras noć kada sva pravila lete kroz prozor.

Komornik oseti kako mu se srce ispunjava besom. "I vi... niste rekli nikome?"

"Suočio sam se sa Njegovom svetošću", rekao je Mortati. "I on je priznao. Objasnio mi je čitavu stvar i zamolio me samo da moje srce donese odluku da li da otkrijem njegovu tajnu."

"I vaše srce vam je reklo da prećutite tu informaciju?"

"On je bio ubedljivo najbolji kandidat za novog papu. Ljudi su ga obožavali. Skandal bi naškodio crkvi."

"Ali on je imao dete! Prekršio je svoj sveti zavet na celibat!" Komornik je sada vrištao. Mogao je da čuje glas svoje majke. Obećanje Bogu je najvažnije od svih! Nikad nemoj prekršiti obećanje dato Bogu. "Papa je prekršio svoj zavet!"

Mortati je bio u delirijumu od jeda. "Karlo, njegova ljubav... bila je čedna. Nije prekršio nikakav zavet. Zar ti nije objasnio?"

"Objasnio šta?" Komornik se setio kako je istrčao iz papine kancelarije, dok ga je papa dozivao. Dozvoli mi da objasnim!

Polako i tužno, Mortati je ispričao priču. Pre mnogo godina, papa, koji je tada bio samo sveštenik, zaljubio se u mladu kaluđericu. Oboje su se zavetovali na celibat i nikada nisu ni pomišljali na to da prekrše svoje obećanje dato Bogu. Pa ipak, kako su se sve više zaljubljuivali jedno u drugo, iako su mogli da odole izazovima strasti, u oboma se

javila žudnja koju nisu očekivali - da učestvuju u najvećem božijem čudu stvaranja - da imaju dete.

Ta žudnja je postajala sve jača, pogotovo u njoj. Ipak, Bog je bio na prvom mestu. Godinu dana kasnije, kada je frustriranost dostigla skoro nezamislive razmere, uzbuđeno mu se obratila. Upravo je pročitala članak o novom čudu nauke - postupku pomoću kojeg su dvoje ljudi mogli imati dete bez seksualnog odnosa. Osetila je da je ovo bio božiji znak. Sveštenik je video sreću u njenim očima i pristao je. Godinu dana kasnije, dobila je dete putem čuda veštačke oplodnje...

“To ne može... biti istina”, rekao je komornik uspaničeno, ponovo se nadajući da ga savladava morfijum. Pričinjavale su mu se stvari.

Mortatijeve oči su bile pune suza. “Karlo, to je razlog zašto je Njegova svetost oduvek cenila nauku. Osećao je da joj nešto duguje. Nauka mu je dozvolila da iskusi radosti očinstva, a da ne prekrši svoj zavet na celibat. Njegova svetost mi je rekla da ne žali ni zbog čega, osim zbog jedne stvari - što mu njegov sve viši položaj u crkvi nije dozvolio da bude sa ženom koju voli i gleda svoje dete kako odrasta.”

Komornik Karlo Ventreska oseti kako ga ponovo obuzima ludilo. Želeo je da čupa kosu. Kako sam to mogao znati?

“Papa nije počinio nikakav greh, Karlo. Bio je čedan.”

“Ali...” Komornik je naprezao svoj izmučeni um, pokušavajući da pronađe nekakvu logiku u svemu ovome. “Pomislite na opasnosti... njegovih radnji.” Glas mu je bio slab. “Šta bi bilo da se ta kurva pojavila? Ili, ne daj Bože, njegovo dete? Zamislite kakvu bi sramotu doživela crkva.”

Mortatijev glas je bio drhtav. “Njegovo dete se već pojavilo.”

Sve je stalo.

“Karlo...” reče Mortati. “Dete Njegove svetosti... to si ti.”

U tom trenutku, komornik oseti kako vatra vere bleđi u njegovom srcu. Stajao je za oltarom, drhteći, okružen Mikelandelovim ogromnim Strašnim sudom. Znao je da je upravo ugledao sam pakao. Otvorio je usta da nešto kaže, ali usne su mu samo nemo drhtale.

“Zar ne vidiš?” gušio se Mortati. “Zato je Njegova svetost došla u bolnicu u Palermu kada si bio dečak. Zato te je prihvatio i odgajio. Kaluđerica koju je voleo je bila Marija... tvoja majka. Napustila je svoj poziv da bi te odgajila, ali nikada nije napustila svoju potpunu posvećenost Bogu. Kada je papa čuo da je poginula u eksploziji i da si ti, njegov sin, nekim čudom preživio... zakleo se Bogu da te više nikada neće ostaviti samog. Karlo, tvoji roditelji su bili nevini. Održali su svoje zavete Bogu. Pa ipak su pronašli način da te donesu na svet. Ti si bio njihovo čudesno dete.”

Komornik je prekrpio uši, pokušavajući da priguši reči. Stajao je za oltarom, paralizovan. Tada je, sa svojim svetom istrgnutim ispod nogu, naglo pao na kolena i ispustio krik patnje.

Sekunde. Minuti. Sati.

Vreme kao da je izgubilo svako značenje unutar četiri zida kapele. Vitorija je osetila kako ukočenost koja ih je sve obuzela polako popušta. Pustila je Lengdonovu ruku i počela da se probija kroz okupljene kardinale. Vrata kapele su delovala kilometrima daleko, a ona se osećala kao da se kreće pod vodom... usporeno. Dok se provlačila između odora, njeni pokreti kao da su budili ostale iz transa. Neki od kardinala su počeli da se mole. Drugi su plakali. Neki su se okrenuli da je posmatraju kako odlazi, a njihovi zbunjeni izrazi su se polako pretvarali u zloslutno razumevanje dok se približavala vratima. Skoro je izašla iz gužve, kada ju je nečija šaka uhvatila za ruku. Stisak je bio slab ali odlučan. Okrenula se i našla se licem u lice sa vremešnim kardinalom. Njegovo je odisalo strahom.

“Ne”, prošaputao je. “Ne smete.”

Vitorija ga je posmatrala u neverici.

Još jedan kardinal joj je prišao. “Moramo razmisliti pre nego što bilo šta uradimo.”

I još” jedan. “Bol koji bi ovo moglo prouzrokovati...”

Vitorija je bila opkoljena. Pogledala ih je sve, smetena. “Ali ove stvari danas, večeras... svet mora saznati istinu.”

“Moje srce se slaže”, rekao je stari kardinal, još uvek je držeći za

ruku, "a ipak, to je staza bez povratka. Moramo razmisliti o izneverenim nadama. Cinizmu. Kako bi ljudi ikada ponovo verovali?"

Iznenada joj je sve više kardinala blokiralo prolaz. Pred njom je bio zid od crnih odora. "Slušajte ljude na trgu", rekao je jedan. "Šta će ovo uraditi njihovim srcima? Moramo biti razboriti."

"Potrebno nam je vreme da razmislimo i pomolimo se", rekao je drugi.

"Moramo biti oprezni. Reperkusije ovoga..."

"Ubio mi je oca!" rekla je Vitorija. "Ubio je sopstvenog oca!"

"Siguran sam da će platiti za svoje grehe", rekao je tužno kardinal koji ju je držao za ruku.

Vitorija je takođe bila sigurna u to i nameravala je da se, pobrine da plati za sve. Pokušala je da se ponovo probije ka vratima, ali kardinali su se zbili bliže, a na licima im se video strah.

"Šta ćete da uradite?" uzviknula je. "Da me ubijete?"

Starci su prebledeli i Vitorija je istog trenutka zažalila zbog tih reči. Videla je da su ovi ljudi dobre duše. Bilo im je dosta nasilja večeras. Nisu mislili ništa loše. Jednostavno su priterani u čošak. Preplašeni. Pokušavali su da se saberu.

"Želim..." rekao je starac, "da uradim pravu stvar."

"Onda ćete je pustiti da ide", progovorio je duboki glas iza njih. Reči su bile mirne ali neumoljive. Robert Lengdon je stao kraj nje i osetila je kako je uzima za ruku. "G-đica Vetra i ja napuštamo ovu kapelu. Odmah."

Kardinali su počeli nesigurno da uzmiču.

"Čekajte!" Bio je to Mortati. Prišao im je niz glavnu lađu, ostavljajući komornika samog i poraženog za oltarom. Mortatija je umor činio još starijim. U svakom pokretu mu se video std. Prišao im je i položio ruke na Lengdonovo i Vitorijino rame. Vitorija je osećala iskrenost u njegovom dodiru.

Čovekove oči su bile pune suza.

“Naravno da možete da idete”, rekao je Mortati. “Naravno.” Zastao je, a njegov bol je bio skoro opipljiv. “Tražim samo ovo...” Dugo je posmatrao svoja stopala pre nego što je ponovo pogledao Vitoriju i Lengdona. “Pustite da ja to uradim. Odmah ću izaći na trg i pronaći ću način. Reći ću im. Ne znam kako... ali pronaći ću način. Priznanja crkve treba da dolaze iznutra. Moramo sami razotkriti svoje neuspehe.”

Mortati se tužno okrenuo prema oltaru. “Karlo, doveo si ovu crkvu do katastrofalne prekretnice.” Ućutao je i osvrnuo se oko sebe. Oltar je bio prazan. Začulo se šuštanje tkanine u prolazu i vrata su se tiho zatvorila.

Komornik je otišao.

Bela odora komornika Ventreske je lepršala dok se hodnikom udaljavao od Sikstinske kapele. Vojnici švajcarske garde su bili zbunjeni kada su ga ugledali kako sam izlazi iz kapele, govoreći da mu je potreban trenutak samoće. Ali su ga poslušali i pustili.

Dok je obilazio oko ugla i nestajao sa vidika, osetio je kovitlac emocija strašniji od bilo čega što je ikad iskusio. Otrovao je čoveka koga je zvao "Sveti otac", čoveka koji mu se obraćao sa "sine moj". Komornik je oduvek verovao da su ovi izrazi "otac" i "sin" deo crkvene tradicije, ali sada je znao stravičnu istinu - te reči su imale bukvalno značenje.

Komornik je osetio da pada sve dublje u tamu, baš kao te sudbonosne noći.

Padala je kiša tog jutra kada je vatikansko osoblje zalupalo na komornikova vrata, budeći ga iz čvrstog sna. Rekli su da papa ne odgovara na kucanje i telefonske pozive. Sveštenstvo je bilo preplašeno. Komornik je bio jedini koji je smeo da uđe u papine odaje nenajavljen.

Komornik je ušao sam i pronašao papu, u istom položaju kao i sinoć, zgrčenog i mrtvog u krevetu. Lice Njegove svetosti je imalo neljudski izraz. Jezik mu je bio crn poput smrti. Sam Đavo je spavao u papinom krevetu. Komornik nije osećao sažaljenje. Bog je učinio svoje.

Niko neće otkriti izdajstvo... ne još. To će doći kasnije.

Objavio je užasne vesti - Njegova svetost je umrla od moždanog udara. Tada je počeo da se priprema za konklavu. Majka Marija mu je šaputala na uvo. "Nikad nemoj prekršiti obećanje dato Bogu."

"Čujem te, majko", odgovorio je. "Ovo je bezveran svet. Moramo ih vratiti na stazu pravedništva. Užas i nada. To je jedini način."

"Da", rekla je. "Ako ne ti... onda ko? Ko će izvesti crkvu iz tame?"

Sigurno ne preferiti. Bili su stari... hodajući mrtvaci... liberali koji bi sledili papu, prihvatajući nauku u znak sećanja na njega, privlačeći

moderne sledbenike tako što će napustiti prastare puteve. Starci koji su zaostajali za svojim vremenom, patetično se pretvarajući da nije tako. Naravno, doživće neuspeh. Snaga crkve je ležala u njenoj tradiciji, a ne fleksibilnosti. Čitav svet je bio fleksibilan. Crkvi nije potrebno da se menja, jednostavno joj je potrebno da podseti svet da je bitna! Zlo živi! Bog će nadvladati! Crkvi je bio potreban vođa. Stari ljudi ne inspirišu! Isus je inspirisao! Mlad, pun života, moćan... ČUDESAN.

“Uživajte u čaju”, rekao je komornik kandidatima, ostavljajući ih u papinoj privatnoj biblioteci pre konklave. “Vaš vodič će uskoro stići.”

Preferiti su mu zahvaljivali, oduševljeni što im je ponuđeno da vide slavni Passetto. Veoma neobično! Pre nego što ih je napustio, komornik je otključao ulaz u Passetto, i tačno na vreme, vrata su se otvorila i sveštenik stranog izgleda sa bakljom je uveo uzbuđene kandidate unutra.

Nikada nisu izašli odatle.

Oni će biti užas. Ja ću biti nada. Ne... ja sam užas.

Komornik se sada teturao kroz tamu bazilike sv. Petra. Nekako je uspeo da, kroz ludilo i osećaj krivice, kroz prizore svoga oca, kroz bol i kajanje, čak i kroz morfijum... pronađe blistavu jasnoću. Osećaj sudbine. Znam svoju svrhu, mislio je, zadržan lucidnošću ideje.

Od samog početka ove večeri, ništa nije išlo onako kako je planirao. Javljale su se nepredviđene prepreke, ali komornik se prilagođavao, obavljajući smeđe izmene. Uprkos svemu tome, nije ni zamišljao da bi se večer moglo završiti ovako, pa ipak je mogao videti predodređenu veličanstvenost svega toga.

Nije se moglo okončati nikako drugačije.

Oh, kakav užas je osetio u Sikstinskoj kapeli, pitajući se da li mu je Bog okrenuo leđa! Oh, kakva dela je dozvolio! Pao je na kolena, preplavljen sumnjom, naprežući sluh da čuje glas Boga, ali čuvši samo tišinu. Molio se da mu Bog da znak. Pokaže put. Pravac. Da li je ovo bila božija volja? Da crkvu uništi skandal i zgražanje? Ne! Bog je rekao komorniku šta da uradi! Zar nije?

Tada je shvatio. Tamo za oltarom. Znak. Božanska poruka - nešto

obično viđeno u neobičnom svetlu. Raspeće. Skromno, od drveta. Isus na krstu. U tom, trenutku, sve mu je postalo jasno... komornik nije bio sam. Niti će ikada biti sam. Ovo je bila Njegova volja... Njegovo značenje.

Bog je oduvek tražio ogromne žrtve od onih koje je najviše voleo. Zašto je komorniku bilo potrebno toliko vremena da shvati? Da li je bio previše uplašen? Previše skroman? To sada nije važno. Bog je pronašao način. Komornik je sada razumeo i zašto je Robert Lengdon bio spašen. Da bi doneo istinu. Da izazove ovakav kraj.

Ovo je jedini put do spasenja crkve!

Dok je silazio u nišu palijuma, komorniku se činilo da lebdi. Nalet morfijuma je bio neumoljiv, ali je znao da ga Bog vodi. U daljini je mogao čuti zbunjeni žamor kardinala dok su izlazili iz kapele, izdajući naređenja švajcarskoj gardi.

Ali neće ga naći. Ne pre nego što bude prekasno.

Komornik je čuo dozivanje... sve bliže... silazio je niz stepenice u uvučenu prostoriju u kojoj je gorelo devedeset devet uljanih lampi. Bog ga je vodio nazad na posvećeno tlo. Komornik je prilazio rešetki na rupi koja je vodila u nekropolu. Ova noć će se završiti u nekropoli. U drevnoj tami ispod.

Podigao je uljanu lampu, spremajući se da siđe. Ali dok se kretao kroz nišu, komornik je zastao. Nešto nije bilo u redu.

Kako je ovo služilo Bogu? Usamljeni i tihi kraj? Komornik je patio pred očima čitavog sveta. Sigurno ovo nije božija volja! Komornik je osluškivao iščekujući glas Boga, ali je čuo samo mutno hućanje droge.

“Karlo.” Bila je to njihova majka. “Bog ima planove za tebe,” Komornik je zbunjeno nastavio.

Tada je, bez upozorenja. Bog bio tu. Komornik se ukipio u mestu, zureći. Svetio devedeset devet uljanih svetiljki je bacalo komornikovu senku na mermerni zid iza njega. Ogromnu i zastrašujuću. Treperavi oblik okružen zlatnim svetlom. Dok su plamičci poigravali svuda oko njega, komornik je izgledao kao anđeo koji se uzdiže u raj. Stajao je neko vreme, ruku oslonjenih na bokove, i posmatrao sopstvenu figuru.

Zatim se okrenuo i pogledao prema stepenicama.

Božija poruka je bila jasna.

Prošlo je tri minuta u pretrazi haotičnih hodnika ispred Sikstinske kapele i još uvek niko nije pronašao komornika. Kao da ga je progutala noć. Mortati se spremio da naredi kompletnu pretragu Vatikana kada se sa Trga sv. Petra začula erupcija ushićenja. Spontano veselje gomile. Kardinali su razmenili smetene poglede.

Mortati je sklopio oči. "Pomozi nam, Bože."

Kolegijum kardinala je po drugi put ove večeri izjurio na Trg sv. Petra. Lengdon i Vitorija su bili poneti u uskomešanoj gomili kardinala i takođe su izašli u noć. Reflektori i kamere su bili upereni prema bazilici. A tamo je na svetom papskom balkonu na sredini fasade stajao komornik Karlo Ventreska, ruku podignutih ka nebesima. Čak i izdaleka je izgledao poput oličenja čistote. Kao kip. Obučen u belo. Preplavljen svetlošću.

Energija na trgu je rasla poput plimskog talasa i sve prepreke švajcarske garde su odjednom popustile. Masa je potekla prema bazilici u euforičnoj bujici ljudi. Gomila je navalila - ljudi su plakali, pevali, foto-aparati su sevali. Pandemonijum. Dok su se ljudi zbijali ispred bazilike, kaos se pogoršavao, dok na kraju nije izgledalo kao da ga ništa ne može zaustaviti.

A tada ga je nešto zaustavilo.

Visoko iznad njih, komornik je načinio jedva primetan pokret. Sklopio je ruke ispred sebe. Zatim je pognuo glavu u nemoj molitvi. Jedan po jedan, a zatim u desetinama, pa u stotinama, ljudi su pognuti glave sa njim.

Na trgu je zavládala tišina... kao da je bačena čin.

U njegovom umu, sada uskovitlanom i dalekom, komornikove molitve su predstavljale bujicu nada i tugovanja... oprosti mi, oče... Majko... prepuna milosti... ti si crkva... razumi ovu žrtvu svog jedinog sina. Oh, Isuse... spasi nas paklenog ognja... primi sve duše u raj, pogotovo one kojima je tvoja milost najpotrebnija...

Komornik nije otvorio oči da pogleda okupljeno mnoštvo,

televizijske kamere, čitav svet koji je posmatrao. Mogao je da ga oseti u svojoj duši. Čak i u njegovom bolu, zajedništvo ovog trenutka je bilo opijajuće. Kao da je mreža povezanosti poletela u svim pravcima širom planete. Pred svojim televizorima, u kućama, automobilima, čitav svet se molio zajedno. Poput sinapsi džinovskog srca koje su sve palile u isto vreme, ljudi su posegnuli ka Bogu, na desetinama različitih jezika, u stotinama zemalja. Reči koje su šaputali su bile tek rođene, a ipak im poznate kao njihovi sopstveni jezici... drevne istine... utisnute u dušu.

Sazvučje je delovalo večno.

Tišina se podizala i ponovo se začula radosna pesma.

Znao je daje trenutak došao.

Najsvetije Trojstvo, nudim ti najvrednije, telo, krv i dušu... u znak iskupljenja za strahote, jeres i razmirice...

Komornik je već mogao da oseti fizički bol. Širio se po njegovom telu poput kuge, terajući ga da poželi da kida sopstvenu kožu kao što je to činio one noći kada ga je Bog prvi put posetio. Ne zaboravi bol koji je Isus trpeo. Mogao je sada da oseti isparenja u svom grlu. Čak ni morfijum nije mogao da otupi bol.

Moj posao ovde je završen.

Užas je bio njegov. Nada je bila njihova.

U niši palijuma, komornik je poštovao božiju volju i namazao telo. Kosu. Lice. Svoju platnenu odoru. Svoju kožu. Sada je bio natopljen svetim, jetkim uljem iz lampi. Mirisalo je slatko poput njegove majke, ali je peklo. Njegovo uspeće će biti milosrdno. Čudesno i brzo. I za sobom neće ostaviti skandal...već novu snagu i veru.

Zavukao je ruku u džep svoje odore i napipao mali, zlatni upaljač koji je poneo iz niše palijuma. Prošaputao je stih iz Knjige sudija 24.1 kada su plamenovi poleteli prema nebu, božiji anđeo se uzdigao u njima.

Pritisnuo je upaljač palcem.

Pevali su na Trgu sv. Petra.

Prizor kome je prisustvovao, svet nikada neće zaboraviti.

Visoko gore na balkonu, bleštavi stub vatre se uzdigao iz komornikovog tela, poput duše koja se izbavlja od telesnih stega. Plamen je poleteo nagore, gutajući čitavo njegovo telo u trenu. Nije pustio ni glasa. Podigao je ruke iznad glave i pogledao prema nebesima. Požar je besneo oko njega, okružujući mu telo stubom od svetla. Besneo je skoro čitavu večnost, dok je ceo svet posmatrao. Svetlost je blisala sve jače i jače. Tada su plamenovi polako utihnuli. Komornika više nije bilo. Nemoguće je reći da li se srušio iza ograde ili ispario u vazduh. Ostao je samo oblak dima koji se podizao iznad Vatikana.

Zora je svanula kasno u Rimu.

Rana jutarnja kiša je rasterala ljude sa Trga sv. Petra. Mediji su ostali, skupljeni ispod kišobrama i po kombijima, komentarišući događaje od prošle večeri. Širom sveta, crkve su bile prepune. Vreme za razmišljanje i razgovore... u svim religijama. Pitanja su se gomilala, a odgovori kao da su samo vodili do novih pitanja. Vatikan je i dalje ćutao, ne dajući nikakvu izjavu.

Dublje u vatikanskim katakombama, kardinal Mortati je klečao pred otvorenim sarkofagom. Ispružio je ruku i zatvorio starčeva pocrnela usta. Njegova svetost je delovala spokojno. Na tihom počinku u večnosti.

Kraj Mortatijevih nogu je stajala zlatna urna ispunjena pepelom. On je sam sakupio pepeo i doneo ga ovamo. "Šansa za oprost", rekao je Njegovoj svetosti, polažući urnu u sarkofag kraj pape. "Nema veće ljubavi od ljubavi oca prema sinu." Mortati je sklonio urnu ispod papine odore. Znao je da su svete katakombe rezervisane isključivo za ostatke papa, ali Mortatiju se činilo da je ovo prigodno.

"Sinjore?" rekao je neko na ulazu u katakombe. Bio je to poručnik Šartran. Pratila su ga tri vojnika švajcarske straže. "Spremni su za vas na konklavi."

Mortati klimnu glavom. "Samo trenutak." Po poslednji put je pogledao u sarkofag pred sobom, a zatim je ustao. Okrenuo se ka prema vojnicima.

"Vreme je da Njegova svetost pronađe mir koji zaslužuje."

Stražari su prišli i uz ogroman napor vratili poklopac papinog sarkofaga na mesto. Zatvorio se sa prizvukom konačnosti.

Mortati je bio sam dok je prelazio preko dvorišta Bordžija prema Sikstinskoj kapeli. Vlažni povetarac se igrao njegovom odorom. Jedan od kardinala je izašao iz Apostolske palate i pridružio mu se.

"Možete li mi ukazati to zadovoljstvo da vas otpratim na konklavu,

sinjore?”

“Zadovoljstvo je moje.”

“Sinjore”, rekao je kardinal zabrinuto. “Kolegijum vam duguje izvinjenje zbog prošle noći. Bili smo zaslepljeni...”

“Molim vas”, odgovorio je Mortati. “Naši umovi ponekad vide ono što naša srca žele da je istina.”

Kardinal je dugo ćutao. Konačno je prozborio. “Jesu li vam rekli? Više niste naš Veliki izbornik.”

Mortati se nasmešio. “Da. Zahvaljujem Bogu na sitnim ustupcima.”

“Kolegijum insistira da učestvujete u izboru.”

“Izgleda da sažaljenje nije umrlo u crkvi.”

“Vi ste mudar čovek. Vodićete nas dobro.”

“Ja sam star čovek. Vodiću vas nakratko.”

Obojica su se nasmejali.

Kada su stigli do kraja dvorišta Bordžija, videlo se da kardinal okleva. Okrenuo se ka Mortatiju sa izrazom zabrinute pometenosti, kao da je bio obuzet nesigurnim divljenjem prema događajima od prošle noći.

“Da li ste svesni”, prošaputao je kardinal, “da na balkonu nismo pronašli nikakve ostatke?”

Mortati se nasmešio. “Možda ih je sprala kiša.”

Čovek je podigao pogled prema oblačnom nebu. “Da, možda...”

Jutarnje nebo je još uvek bilo prekriveno teškim oblacima kada je dimnjak Sikstinske kapele izbacio prve pramenove bledog dima. Biserno beli oblacići su se uskovitlali prema nebeskom svodu i polako razvejali.

Dole na Trgu sv. Petra, izveštač Ginter Glik je zamišljen, u tišini, posmatrao dim. Poslednje poglavlje... Činita Mekri mu je prišla sa leđa i podigla kameru na rame. "Vreme je", rekla je. Glik je setno klimnuo glavom. Okrenuo se prema njoj, namestio frizuru i duboko udahnuo. Moj poslednji prenos, pomislio je. Kraj njih se okupila grupica posmatrača.

"Idemo uživo za šezdeset sekundi", objavila je Mekri.

Glik je bacio pogled preko ramena prema krovu Sikstinske kapele. "Možeš li da uhvatiš dim?"

Mekri strpljivo klimnu glavom. "Znam svoj posao, Ginter."

Glik se oseti glupo. Naravno da je znala. Mekrin rad kamerom prošle noći joj je najverovatnije osvojio Pulicera. Njegov rad, sa druge strane... nije želeo ni da razmišlja o tome. Bio je ubeđen da će ga BBC otpustiti; bez sumnje će imati zakonskih problema sa brojnim moćnim entitetima... uključujući CERN i Džordža Buša.

"Izgledaš odlično", povlađivala mu je Činita, gledajući ga kroz kameru sa malom dozom brige. "Pitam se da li bih mogla da ti dam..." Oklevala je, držeći se za jezik.

"Mali savet?"

Mekri uzdahnu. "Samo sam htela da kažem da nema potrebe da završimo uz prasak."

"Znam", rekao je. "Želiš mirnu završnicu."

"Najmirniju u istoriji. Imam poverenja u tebe."

Glik se nasmešio. Mirnu završnicu? Da li je ona poludela? Priča poput ove je zaslužila mnogo više. Obrt. Poslednje iznenađenje.

Nepredviđeno otkriće šokantne istine.

Na svoju sreću, Glik je imao upravo tako nešto...

“Krećemo za... pet... četiri... tri...”

Dok ga je Činita posmatrala kroz kameru, ugledala je nestašnu iskru u Glikovim očima. Luda sam što sam mu dozvolila ovo, mislila je. O čemu sam razmišljala? Ali trenutak za predomišljanje je prošao. Počelo je.

“Uživo iz Vatikana”, objavio je Glik na njen znak, “javlja se Ginter Glik.”

Gledao je svečano u kameru, dok se iza njega dim uzdizao iznad Sikstinske kapele. “Dame i gospodo, vest je sada i zvanična. Kardinal Saverio Mortati, sedamdesetdevetogodišnji naprednjak, upravo je izabran za novog vatikanskog papu. Iako je predstavljao malo verovatnog kandidata, Mortati je jednoglasno izabran od strane kolegijuma kardinala, što predstavlja slučaj bez presedana.”

Dok ga je Mekri posmatrala, počinjala je lakše da diše. Glik je danas delovao iznenađujuće profesionalno. Čak strogo. Po prvi put u svome životu, Glik je stvarno izgledao i zvučao kao izveštač.

“Kao što smo javili ranije”, dodao je Glik, a u glasu mu se nazirala doza napelosti, “Vatikan još nije dao nikakvu izjavu u vezi sa čudesnim dešavanjima od prošle noći.”

Odlično, Činitina nervoza je izbledela još više. Za sada je odlično.

Glikovo lice obuze tuga. “Iako je prošla noć bila noć čuda, bila je takođe i noć tragedije. U jučerašnjem konfliktu su poginula četiri kardinala, zajedno sa komandantom Olivetijem i kapetanom Rošerom iz švajcarske garde, koji su stradali na dužnosti. Među žrtvama je i Leonardo Vetra, cenjeni fizičar CERN-a i pionir u izučavanju tehnologije anlimaterije, kao i Maksimilijan Koler, direktor CERN-a, koji je iznenada doputovao u Vatikan u pokušaju da pomogne, ali je navodno preminuo tokom svojih napora. Još nema zvaničnog izveštaja o smrti g. Kolera, ali pretpostavlja se daje umro usled komplikacija izazvanih dugogodišnjom bolešću.”

Mekri klimnu glavom. Izveštaj je tekao glatko. Baš kao što su se

dogovorili.

“A u svetlu eksplozije na nebu iznad Rima prošle noći, CERN-ova tehnologija antimaterije je postala glavna tema rasprave između naučnika, izazivajući uzbuđenje i kontroverzu. U izjavi koju je ovoga jutra u Ženevi pročitala sekretarica g. Kolera, Silvija Bodlok, navodi se da će CERN-ov bord direktora, uprkos entuzijazmu prema potencijalu antimaterije, suspendovati sva istraživanja i licenciranja dok se ne sprovede istraga o njenoj bezbednoj upotrebi.”

Izvršno, pomisli Mekri. A sada završnica.

“Noćas primetno odsutno sa naših ekrana”, izveštavao je Glik, “bilo je lice Roberta Lengdona, harvardskog profesora koji je juče došao u Vatikan da stavi na raspolaganje svoju stručnost tokom ove iluminatske krize. Iako se prvobitno pretpostavljalo da je poginuo u eksploziji antimaterije, pristižu nam izveštaji da je g. Lengdon viđen na Trgu sv. Petra nakon eksplozije. Kako se tu našao još uvek je diskutabilno, iako portparol bolnice Tiberina tvrdi da je g. Lengdon pao sa neba u Tibar neposredno posle ponoći, da je bio zbrinut i pušten iz bolnice.” Glik je izvio obrve i zagledao se u kameru.

“A ako je to istina... onda je ovo stvarno bila noć ispunjena čudima.”

Savršeni završetak! Širok osmeh zaigra na Mekrinom licu. Bez greške! A sada se odjavi!

Ali Glik se nije odjavio. Umesto toga je na trenutak zastao i prišao bliže kameri. Misteriozno se smešio. “Ali pre nego što se odjavim...”

Ne!

“...Želeo bih da pozovem svog gosta da mi se pridruži.” Činitina ruka se sledila na kameri. Gosta? Šta to kog đavola radi? Kakav gost! Odjavi se! Ali znala je da je prekasno. Glik je to već izgovorio.

“Čovek koga ću predstaviti”, rekao je Glik, “Amerikanac... ugledni istoričar.”

Činita je oklevala. Zadržala je dah kada se Glik okrenuo prema maloj skupini oko njih i pozvao svog gosta da istupi. Mekri se pomoli u sebi. Molim te, reci mi da je nekako pronašao Roberta Lengdona... a ne

nekakvog čudaka, ljubitelja iluminatskih zavera.

Ali kada je Glikov gost prišao, Činitine nade su potonule. To uopšte nije bio Robert Lengdon. Bio je to ćelavi ćovek u plavim farmericama i flanelskoj košulji. Nosio je štap i debele naoćare. Mekri oseti užas. Čudak!

“Dozvolite mi da predstavim”, najavljićvao ga je Glik, “uglednog izućavaoca istorije Vatikana sa univerziteta De Pol u Ćikagu. Dr Džozef Vanek.”

Mekri je oklevala dok je ovaj ulazio u kadar pokraj Glika. Ovo nije bio ljubitelj zavera; Mekri je ćak ćula za ovog tipa.

“Dr Vanek”, reće Glik. “Imate sa nama da podelite neke zapanjućue informacije u vezi sa jućerašnjom konklavom.”

“Tako je”, odgovorio je Vanek. “Posle noći ispunjene iznenadenjima, teško je zamisliti da ih ima još... pa ipak...” Zastao je.

Glik se nasmeši. “Pa ipak, ćitava ova situacija je doživela neobićan obrt.”

Vanek klininu glavom. “Da. Koliko god ovo zvućalo zbunjućue, verujem da je kolegijum kardinala ovog vikenda nehotice izabrao dvojicu papa.”

Mekri zamalo ispusti kameru.

Glik se prepredeno smešio. “Dvojicu papa, kažete?”

Istorićar klimnu glavom. “Tako je. Prvo moram reći da sam proveo ćitav život proućavajući papske izborne zakone, ludikatura konklave je izuzetno kompleksna i mnoga pravila su zaboravljena, ili se ignoišu kao suvišna. Ćak ni Veliki izbornik verovatno nije svestan onoga što ću vam otkriti. Bilo kako bilo... prema zaboravljenim drevnim zakonima izloćenim u Romana l’ontifici Eligendo, Numero 63... glasanje nije jedini naćin na koji papa moće biti izabran. Postoji i drugi, mnogo uzvišeniji naćin. Zove se ‘priznavanje putem oboćavanja’.” Zastao je. “Do ćega je i došlo proće noći.”

Glikov pogled je bio prikovan za njegovog gosta. “Molim vas, nastavite.”

“Kao što se sigurno sećate”, pričao je historičar, “kada je prošle noći komornik Karlo Ventreska stajao na krovu bazilike, svi okupljeni kardinali su počeli u horu da uzvikuju njegovo ime.”

“Da, sećam se toga.”

“Sa tim prizorom u mislima, dozvolite mi da pročitam odlomak iz drevnih izbornih zakona.” Iz džepa je izvukao nekakve papire, pročistio grlo i počeo da čita. “Do priznavanja putem obožavanja dolazi kada... svi kardinali, inspirisani Svetim duhom, slobodno i spontano, naglas i u horu, uzvikuju ime određenog pojedinca.”

Glik se nasmešio. “Znači, hoćete da kažete da su kardinali prošle noći, kada su zajedno uzvikivali ime Karla Ventreske, u stvari njega izabrali za papu?”

“Baš tako. Štaviše, zakon navodi da priznavanje putem obožavanja potire preduslov kardinalskog položaja i omogućava svakom pripadniku sveštenstva - rukopoloženom svešteniku, biskupu, kardinalu - da bude izabran za papu. Kao što vidite, komornik je bio savršeno kvalifikovan da bude izabran ovim postupkom.” Dr Vanek je sada pogledao pravo u kameru. “Ovo su činjenice... Karlo Ventreska je sinoć bio izabrani papa. Vladao je nešto manje od sedamnaest minuta. I da se nije čudesno uzdigao u stubu vatre, sada bi bio sahranjen u vatikanskim katakombama, zajedno sa drugim papama.”

“Hvala vam, doktore.” Glik se okrenuo prema Mekri i nestašno namignuo.

“Vrlo prosvetljujuće...”

Visoko na stepenicama rimskog Koloseuma, Vitorija se nasmejala i počela da ga doziva. "Roberte, požuri! Znala sam da je trebalo da se udam za mlađeg čoveka!" Njen osmeh je bio magičan. Borio se da održi korak, ali noge su mu bile teške poput kamena. "Čekaj", preklinjao ju je. "Molim te..."

U glavi mu je zatutnjalo.

Robert Lengdon se probudio uz trzaj.

Tama.

Dugo je ležao nepomično u nepoznatom mekom krevetu, nemajući pojma gde se nalazi. Jastuci su bili od gušćijeg perja, veliki i divni. Vazduh je mirisao na potpuri. Na drugom kraju sobe, staklena vrata su vodila na raskošan balkon, koji je gledao na blistavi mesec i oblake koji su plovili na lakom povetarcu. Lengdon pokuša da se seti kako je stigao ovde... i gde je to ovde uopšte bilo.

U svest su mu se vratili nestvarni nagoveštaji sećanja... Stub mistične vatre... anđeo koji je izronio iz gomile... njena nežna ruka ga je povela u noć... vodeći njegovo iscrpljeno, izubijano telo ulicama... dovodeći ga ovamo... u ovaj apartman... ubacujući ga napola usnulog pod pakleno vreli tuš... vodeći ga do ovog kreveta... i pazeći na njega dok je padao u san kao zaklan.

Lengdon je sada u polutami ugledao drugi krevet. Čaršavi su bili izgužvani, ali je krevet bio prazan. Iz jedne od susednih prostorija se čulo slabašno ali ravnomerno šuštanje tuša.

Dok je posmatrao Vitorijin krevet, primetio je natpis izvezen na njenoj jastučnici. Na njemu je pisalo: HOTEL BERNINI. Lengdon je morao da se nasmeši. Vitorija je načinila odličan izbor. Luksuz Starog sveta sa pogledom na Berninijevu fontanu Triton... nije bilo prikladnijeg hotela u čitavom Rimu.

Dok je Lengdon tako ležao, čuo je lupanje i shvatio šta ga je probudilo. Neko je kucao na vrata. Ovoga puta glasnije.

Lengdon zbunjeno ustade. Niko ne zna da smo ovde, pomislio je, osećajući izvesnu nelagodnost. Ogrnuo je hotelsku luksuznu kućnu haljinu i izašao iz sobe u predsoblje apartmana. Na trenutak je stajao pred teškim vratima od hrastovine, a zatim ih je otvorio.

Pred njim se našao krupan čovek u raskošnoj ljubičasto-žutoj uniformi.

“Ja sam poručnik Šartran”, rekao je. “Iz vatikanske švajcarske garde.”

Lengdon je dobro znao ko je on. “Kako... kako ste nas pronašli?”

“Video sam vas kada ste sinoć odlazili sa trga. Pratio sam vas. Laknulo mi je kada sam shvatio da ste još uvek ovde.”

Lengdon oseti iznenadnu nervozu i zapita se da li su kardinali poslali Šartrana da otprati Vitoriju i Lengdona nazad u Vatikan. Na kraju krajeva, njih dvoje su bili jedini ljudi izvan kolegijuma kardinala koji su znali istinu. Mogli su predstavljati opasnost.

“Njegova svetost me je zamolila da vam predam ovo”, rekao je Šartran, pružajući mu kovertu zapečaćenu grbom Vatikana. Lengdon otvori kovertu i pročita rukom ispisanu poruku.

G. Lengdone i g-đice Vetni, Iako je moja najveća želja da vas zamolim za diskreciju u vezi sa događajima u poslednjih 24 časa, ne mogu se usuditi da od vas tražim više nego što ste već pružili. Zato se skromno povlačim, nadajući se da ćete poslušati savet svog srca u vezi sa čitavom ovom stvari. Svet danas deluje kao bolje mesto... možda su pitanja moćnija od odgovora.

Moja vrata su vam uvek otvorena, Njegova svetost, Saverio Mortati.

Lengdon dva puta pročita poruku. Kolegijum kardinala je očigledno izabrao plemenitog i velikodušnog vođu.

Pre nego što je Lengdon mogao bilo šta da kaže, Šartran izvadi mali paket. “Poklon u znak zahvalnosti od Njegove svetosti.”

Lengdon primi paket. Bio je težak i umotan u smeđi papir.

“Na osnovu njegovog dekreta”, rekao je Šartran, “ovaj predmet

vam se na neodređeno vreme pozajmljuje iz svetog papskog trezora. Njegova svetost jedino traži da se u svom testamentu postarate da se vrati gde pripada.”

Lengdon raspakova paket i ostade bez reči. Bio je to žig. Dijamant iluminata. Šartran se nasmešio. “Nek je Bog sa vama.” Okrenuo se da pođe.

“Hvala... vam”, uspeo je da izgovori Lengdon, dok mu se dragoceni dar tresao u rukama.

Gardista je oklevao u hodniku. “G. Lengdone, mogu li da vas pitam nešto?”

“Naravno!”

“Moji prijatelji i ja smo radoznali. Tokom onih poslednjih nekoliko minuta... šta se desilo gore u helikopteru?”

Lengdon oseti nalet zebnje. Znao je da će ovaj trenutak doći – trenutak istine. On i Vitorija su pričali o tome dok su se iskradali sa Trga sv. Petra. I doneli su odluku. I pre papine poruke.

Vitorijin otac je sanjao o tome da njegovo otkriće antimaterije izazove duhovno buđenje. Događaji od prošle noći bez sumnje nisu ono što je planirao, ali ostajala je nepobitna činjenica... u ovom trenutku, ljudi širom sveta su razmišljali o Bogu onako kako nisu nikada ranije. Lengdon i Vitorija nisu znali koliko će ova magija trajati, ali su znali da nikada ne bi mogli da unište čuđenje skandalom i sumnjom. Čudni su putevi božiji, rekao je Lengdon sebi, pitajući se kiselo da li je možda... samo možda... sve ovo predstavljalo božiju volju.

“G. Lengdone?” ponovio je Šartran. “Pitao sam vas za helikopter?”

Lengdon se tužno nasmeši. “Da, znam...” Osetio je kako reči dolaze ne iz njegovog uma, već iz srca. “Možda je u pitanju šok pada... ali moje pamćenje... čini se... sve je mutno...”

Šartran se pokunio. “Ne sećate se ničega?”

Lengdon uzdahnu. “Bojim se da će to zauvek ostati misterija.”

Kada se Robert Lengdon vratio u spavaću sobu, slika koju je ugledao zaustavila ga je u mestu. Vitorija je stajala na balkonu, leđima

okrenuta ogradi, i gledala pravo u njega. Izgledala je poput božanskog priviđenja... blistava silueta sa mesecom iza sebe. Mogla je biti rimska boginja, ogrnuta u belu togu, čvrsto zategnutog pojasa koji ističe njenu vitku liniju. Iza nje, bleđa izmaglica je lebdela iznad Berninijevog Tritona poput oreola.

Lengdon oseti kako ga privlači... više nego bilo koja žena u njegovom životu. Tiho je spustio dijamant iluminata i papino pismo na noćni stočić.

Kasnije će biti vremena za objašnjenja. Pridružio joj se na balkonu.

Vitorija je bila srećna što ga vidi. "Budan si", rekla je stidljivim šapatom.

"Konačno."

Lengdon se nasmeši. "Dug dan."

Prešla je rukom preko svoje bujne kose, a okovratnik kućne haljine se jedva primetno raširio. "A sada... pretpostavljam da želiš svoju nagradu."

Uhvatila je Lengdona nespremnog. "Molim?"

"Odrasli smo, Roberte. Možeš da priznaš. Osećaš žudnju. Vidim to u tvojim očima. Duboku, pohotnu glad." Nasmešila se. "Osećam je i ja. I žudnja će uskoro biti zadovoljena."

"Hoće li?" Osetio se ohrabren i zakoračio je prema njoj.

"Potpuno." Podigla je jelovnik hotelskog restorana. "Naručila sam sve što imaju."

Gozba je bila raskošna. Večerali su zajedno na mesečini... sedeći na balkonu... uživajući u endiviji, tartufima i rižotou. Pili su Dolcetto i pričali do kasno u noć.

Lengdon nije morao da bude simbolog da bi mogao da pročita znake koje mu je Vitorija slala. Za vreme deserta od voćnog krema i vruće Romcaffè, Vitorija ispod stola pritisnu svoje gole noge uz njegove i uputi mu vatreni pogled. Kao da ga je nagovarala da spusti svoju viljušku i odnese je u naručju.

Ali Lengdon nije učinio ništa. Ostao je savršeni džentlmen. Dvoje mogu da igraju ovu igru, mislio je, skrivajući mangupski osmeh.

Kada je sva hrana pojedena, Lengdon se povukao na svoj krevet, gde je sedeo sam, okrećući dijamant iluminata rukama i iznova komentarišući njegovu simetriju. Vitorija ga je posmatrala, a njena zbunjenost se pretvarala u očiglednu frustraciju.

“Taj ambigram ti je strašno zanimljiv, zar ne?” upitala ga je .

Lengdon klimnu glavom. “Opčinjavajući.”

“Da li bi rekao da predstavlja najzanimljiviju stvar u ovoj sobi?”

Lengdon se počea po glavi, praveći se da razmišlja o tome. “Pa, ima nešto što me zanima još više.”

Nasmešila mu se i prišla bliže. “A to je?”

“Kako si opovrgla onu Ajnštajnovu teoriju pomoću tuna.”

Vitorija zamahnu rukama. “Dio mio! Dosta više o tunama! Ne igray se sa mnom, upozoravam te.”

Lengdon se iscerio. “Možda bi u svom sledećem eksperimentu mogla da dokažeš da je zemlja ravna proučavajući iverke.”

Vitorija se sada pušila od besa, ali su se na njenim usnama pojavili slabašni tragovi umornog osmeha. “Ako baš moraš da znaš, profesore, moj sledeći eksperiment će ući u istoriju nauke. Nameravam da dokažem da neutrini imaju masu.”

“Neutrini imaju misu?” Lengdon je bio zapanjen. “Nisam ni znao da su katolici!”

Jednim lakim pokretom našla se na njemu, pritiskajući ga. “Nadam se da veruješ u život posle smrti, Roberte Lengdone.” Vitorija se smejala dok ga je opkoračivala, hvatajući ga za ruke i posmatrajući ga očima ispunjenim nestašnom vatrom.

“U stvari”, uspeo je da izusti, smejući se sada još jače, “oduvek mi je bilo teško da zamislim bilo šta izvan ovog sveta.”

“Stvarno? Znači, nikad nisi imao religiozno iskustvo? Savršeni trenutak veličanstvenog ushićenja?”

Lengdon odmahnu glavom. "Ne i iskreno sumnjam da sam vrsta čoveka koji bi uopšte mogao da ima religiozno iskustvo."

Vitorija skinu kućnu haljinu. "Nikada nisi bio u krevetu sa majstorom joge, zar ne?"

KRAJ

**DODATNI PRIJEVOD, KOREKTURA,
OBRADA & PDF**

BY PRAETORIOUS

<http://praet.comyr.com/>

Novi svjetski poredak i teorije zavjere

Iluminati stavljaju sebe izvan država i nacija iako koriste mnoge, manje ili više, u svrhu promocije svoga plana.

Iluminati su bili tajno društvo koje je 1776. godine osnovao bavarski profesor Adam Weishaupt. Njegov cilj bio je ukinuti organiziranu religiju i sve svjetske vlade te povesti ljudski rod u novi svjetski poredak kojim upravlja apsolutni razum. No njihovu urotu doskora je otkrila bavarska vlada i iluminati su bili prisiljeni prikriti se i raditi u još većoj tajnosti. O njima se nakon toga progona ne zna mnogo, ali teoretičari zavjere vjeruju kako oni još postoje i upravljaju svjetskom politikom iza kulisa. Među nekim njihovim najvećim postignućima smatraju se Francuska revolucija, svjetski ratovi, komunizam te Ujedinjeni narodi i Europska unija kao sredstvo centraliziranja svijeta pod jednim parlamentom, ustavom i valutom. Danas je sinonim za iluminata Savjet za inozemne veze, veliki "think tank" koji čine bogati bankari, poznati znanstvenici i utjecajni političari. Vjeruje se da rade na ostvarenju novoga svjetskog poretka, sekularne svjetske vlade s UN-om kao policijom. Nitko ne može dokazati postojanje iluminata, ali teoretičari zavjere njihov utjecaj zamjećuju posvuda.

Službeni simbol iluminata bila je danas vrlo poznata piramida koja je preuzeta od masona. Taj simbol predstavlja piramidu na čijemu je vrhu oko okruženo svjetlosnim zrakama. Već je ranije napomenuto kako je Weishaupt bio ushićen misterijem velike piramide u Gizi. Suvremeni stručnjaci na području simbola smatraju kako je piramida staroegipatski okultni simbol koji predstavlja konvergenciju prema vrhuncu prosvjetljenja. U ovom slučaju taj vrhunac je “oko koje sve vidi”, nazvano još i “trinacria”. Weishaupt je vjerovao da će najinteligentniji čovjek zauzeti mjesto oka i vladati pomoću apsolutne moći i razuma. To je poganski simbol koji je preuzeo Weishaupt jer simbolički označava sposobnost njegovoga reda da sve nadzire. Može se zaključiti kako je cjelokupni simbol prosvijetljenja odabran zbog illuminatskih ciljeva da rasprše mit religije i dovedu svjetlo uma i znanosti. Natpis “Novus Ordo Seclorum” na latinskome jeziku znači “novi sekularni poredak”, što se slaže s iluminatskom idejom o sekularnoj državi.

Njihova izvorna vjerovanja zapravo su svojevrsna kompilacija učenja raznih mističnih skupina tijekom povijesti. Iluminati su

prihvatili tantričke vježbe za meditaciju koje koriste umu i tijelu. Također su primjenjivali metode i koncepte muslimanskoga kulta asasina, kao i one različitih gnostičkih kršćanskih skupina. Iako je prvi i najvažniji cilj iluminata bio svjetska dominacija, oni su imali i druge težnje.

To su bile transcendentalna iluminacija (oslobađanje uma od svih ovozemaljskih okova), besmrtnost te apsolutno znanje i moć. Da bi to postigli, intenzivno su proučavali stare magijske spise i bavili se metodama astralne projekcije.

